

801 A5

D

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ.

D

III 129.

ΜΑΞΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΙΩΣΗΦ ΧΕΛΙΟΥ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ

ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΘΕΝ ΕΚ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Τακτικού Καθηγητού τῆς χειρουργικῆς ἐν τῷ

Πανεπιστημίῳ ᾿Οθωγος.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

77K

LIBRARY
1925
Lot. nr. 53.097

BIBLIOTECA
CLINICEI PSICHIATRICE DIN CLUJ
Nr. 546 data 27/18.9.20

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ ἄριθ. 215.

1853.

20 JUN 1927

101
100
111
111
111

ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ Γ' ΤΟΜΩ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΜΕΡΟΣ Γ'

Περὶ τῶν διὰ παρά φύσιν συμφυσιν τῶν μορίων νοσημάτων	1
Α'	—
Περὶ τῆς παρά φύσιν συμφύσεως ἐν γένει	—
Β'	—
Περὶ τῆς παρά φύσιν συμφύσεως ἐν μέρει	5
Α' . Περὶ τῆς συμφύσεως τῶν δακτύλων	—
Β' . Περὶ συμφύσεως τῶν ἀρθρωδῶν ἄκρων τῶν ὀστέων	9
Γ' . Περὶ συμφύσεως καὶ στενώσεως τῶν μυκτῆρων	17
Δ' . Περὶ τῆς παρά φύσιν προσφύσεως τῆς γλώσσης	18
Ε' . Περὶ τῆς τῶν οὐλῶν πρὸς τὰς γνάθους	20
ΣΤ' . Περὶ τῆς στενώσεως καὶ ἀποφράξεως τοῦ στόματος	21
Ζ' . Περὶ στενώσεως τοῦ φάρυγγος	23
Η' . Περὶ ἀτρήτου καὶ στενοῦ δακτυλίου	35
Θ' . Περὶ τῆς συμφύσεως καὶ παρά φύσιν στενώσεως τῆς πόσθης	56
Ϊ' . Περὶ στενώσεως καὶ ἀποφράξεως τῆς οὐρήθρας	68
ΙΑ' . Περὶ ἀποφράξεως καὶ στενώσεως τοῦ χολεοῦ	92
ΙΒ' . Περὶ φίμου καὶ στενώσεως τοῦ στομίου τῆς μήτρας	96

ΜΕΡΟΣ Δ'

Περὶ τῶν νοσημάτων ὅσα γεννῶνται ἐκ τῆς παρουσίας ἀλλο- τρίων σωμάτων	99
Α'	—
Περὶ ἀλλοτρίων σωμάτων ὅσα εἰσβάλλουσιν ἑξωθεν εἰς τὸ ὄργανωμένον σῶμα	100
Α' . Εἰς τοὺς ῥάθωνας	—

	Σελ.
Β'. Περὶ τῶν ἐν τῷ στόματι ἐμπειρομένων ἀλλοτριῶν σωμα.	101
Γ'. Περὶ τῶν εἰς τὸν φάρυγγα καταπειρομένων ἀλλοτρ. σωμα.	—
Δ'. Περὶ τῶν ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τοῖς ἐντέροις ἀλλοτρ. σωμα.	109
Ε'. Περὶ τῆς ἐν τῷ ἀπνευσμένῳ παρουσίας ἀλλοτριῶν σωμα.	111
ΣΤ'. Περὶ τῆς ἐν τῷ λάρυγγι καὶ τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίας πα- ρουσίας ἀλλοτριῶν σωμαίων.	113
Β'.	
Περὶ παρὰ φύσιν συλλογῆς φυσικῶν προϊόντων.	122
Α'. Εἰς τοὺς ἐκ φύσεως διὰ ταῦτα προωρισμένους κόλπους	—
Α'. Περὶ ἐπισχέσεως τῆς χολῆς.	—
Β'. Περὶ ἐπισχέσεως τῶν οὐρῶν.	124
Περὶ τοῦ καθητήρος καὶ τοῦ εὐοδιασμοῦ αὐτοῦ ἢ περὶ καθητηρισμοῦ.	142
Γ'. Περὶ τῆς καισαρικῆς τομῆς.	153
Δ'. Περὶ γαστροτομίας.	162
Ε'. Περὶ τῆς διαιρέσεως τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης.	164
Β'. Περὶ συλλογῆς κατὰ φύσιν ὑγρῶν ἐν μὴ κατὰ φύσιν κόλποις.	166
Α'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν τῶν νεογνῶν ἐκχυμωμάτων.	—
Β'. Περὶ αἱματοκῆλης.	176
Γ'. Περὶ ἐκχύσεως αἵματος ἐν τοῖς κοιλώμασι τῶν ἄρθρων.	178
Γ'.	
Περὶ συλλογῆς νοσηρῶν γεννημάτων.	179
Α'. Περὶ ὕδρωπος τῶν βλεννογόνων θυλακίων.	—
Β'. Περὶ βατράχου.	182
Γ'. Περὶ ὑδράρθρου.	189
Δ'. Περὶ ὑδροκεφάλου καὶ δισχιδοῦς ράχews.	193
Ε'. Περὶ συλλογῆς ὀρρώδους καὶ πυώδους ὑγροῦ ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος.	198
ΣΤ'. Περὶ ὕδρωπος τοῦ περικαρδίου.	211
Ζ'. Περὶ συλλογῆς ὑγροῦ ὀρρώδους ἢ πυώδους ὑγροῦ ἐν τῷ μεσαυλίῳ τοῦ θώρακος.	215
Η'. Περὶ ἀσπίτου.	216
Θ'. Περὶ ὑδροκῆλης.	236
Δ'.	
Περὶ τῆς ἐν τοῖς ὑγροῖς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος λίθων πῆ- ξεως ἢ περὶ λιθιάσεως.	256

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Υ

	Σελ.
Περὶ τῆς γενέσεως τῶν οὐρολίθων.	—
Οὐρικόν ὄξύ.	263
Ὄξαλική τίτανος.	264
Κυστικόν ὄξιδιον.	267
Ξανθὸν ὄξιδιον.	268
Φωσφορική ἐναμμώνιος μαγνησία.	—
Περὶ συνδετικῆς ὕλης.	—
Α'. Περὶ φαρμάκων.	275
Β'. Περὶ τῶν ἐν τοῖς νεφροῖς λίθων.	279
Γ'. Περὶ τῶν ἐν τοῖς οὐρητήρσι λίθων.	281
Δ'. Περὶ τῶν ἐν τῇ κύστει λίθων.	—
Α'. Λιθοθρυπτικά φάρμακα.	286
Β'. Λιθοθρυπτικαὶ ἐνέσεις εἰς τὴν κύστιν.	287
Γ'. Διάλυσις τῶν λίθων διὰ τῆς Γαλβανικῆς στήλης.	288
Δ'. Ἐξαίρεσις τοῦ λίθου διὰ τῆς οὐρήθρας.	289
Ε'. Περὶ τῆς ἐν τῇ κύστει θρύψεως τῶν λίθων.	290
ΣΤ'. Περὶ λιθοτομίας.	304
α'. Περὶ τῆς ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν λιθοτομίας.	305
β'. Περὶ τῆς ἐπὶ τῶν γυναικῶν λιθοτομίας.	343
Περὶ παραβολῆς τῆς λιθοτομίας πρὸς τὴν λιθοθρυπτικὴν.	349
Ε'. Περὶ τῶν ἐν τῇ οὐρήθρᾳ λίθων.	353
ΣΤ'. Περὶ τῶν ἐκτὸς τῶν οὐρητικῶν μορίων οὐρολίθων.	356

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελ. 13 στίχ. 16 γράφε ἡ ἐνωθεῖται. — Σελ. 23 στίχ. 36 γράφε ἀροχορδονώδη.
— Σελ. 30 στίχ. 10 γράφε ἀφλέγμαντος. — Σελ. 33 στίχ. 39 γράφε Ἡ δ' ἐκ πα-
ραλύσεως. — Σελ. 34 στίχ. 4 γράφε ὕδαρες. — Σελ. 39 στίχ. 12—13 γράφε θα-
νατηφόρον. — Σελ. 41 στίχ. 6 γράφε πυρηννομαχαιρίον. — Σελ. 43 στίχ. 35 γράφε
ἰσοσκυάμου. — Σελ. 49 στίχ. 3 γράφε εἰσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. — στίχ. 9 γράφε ἐλαιο-
θραχόμενον. — Σελ. 51 στίχ. 21 γράφε Ἄν δὲ πρέπη. — Σελ. 54 στίχ. 13 γράφε
ἐξ ἰσοσκυάμου. — Σελ. 55 στίχ. 16 γράφε ὠσειδῆ. — Σελ. 56 στίχ. 31 γράφε ὠσει-
δῆ. — Σελ. 62 στίχ. 1 γράφε ἑκτατόν. — Σελ. 64 στίχ. 7 γράφε δι' ἀπλοῦς. — Σελ.
76 στίχ. 18 γράφε ἁμαλύνομεν. — Σελ. 92 στίχ. 33 γράφε ἡ κατὰ μέρος. — Σελ.
94 στίχ. 10 γράφε ἀποφράσσοντος. — Σελ. 105 στίχ. 12 γράφε αἱ ἴνες. — Σελ.
134 στίχ. 35 γράφε διὰ τοῦ καθητηρισμοῦ. — Σελ. 136 στίχ. 14 ὁ καθητηρισμός.
— Σελ. 142 στίχ. 35 γράφε Καθητηρισμοῦ. — Σελ. 144 στίχ. 8 γράφε ὁ καθητηρι-
σμός. — Σελ. 152 στίχ. 27 γράφε συμφύσεως γινομένη. — Σελ. 155 στίχ. 32—33
γράφε τὸ σκέλος τοῦ ὄστοῦ. — Σελ. 165 στίχ. 27 γράφε δὲν ἀπάγωνται. — Σελ. 176
στίχ. 33 Αἱματοκῆλη. — Σελ. 178 στίχ. 18 γράφε Γ'. — Σελ. 187 στίχ. 37 γράφε
τραύματι. — Σελ. 203 στίχ. 14 γράφε καὶ βῆξι εἶναι βραχεῖα. — Σελ. 208 στίχ. 30
γράφε ἐπιτηρεῖ δ' ἐπιμελῶς. — Σελ. 228 στίχ. 31 γράφε ἱεφέρσων. — Σελ. 249
στίχ. 18 τῇ περιειλισσοῦση. — Σελ. 258 στίχ. 8 γράφε ἐνέτασσεν. — Σελ. 281
στίχ. 26 γράφε ἐπιπήξεως. — Σελ. 291 στίχ. 26 γράφε διὰ τοῦ Ταννοῦ. — Σελ.
316 στίχ. 21—22 γράφε λιθοτομία. — Σελ. 324 στίχ. 4 γράφε κύστως — στίχ.
27 γράφε αὐτοῦ. — Σελ. 333 στίχ. 35 γράφε Τοῦ Γραῖφου.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑ ΠΑΡΑ ΦΥΣΙΝ ΣΥΜΦΥΣΙΝ ΤΩΝ ΜΟΡΙΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ.

Α΄.

Περὶ τῆς παρὰ φύσιν συμφύσεως ἐν γένει.

§. 1.

Ἡ παρὰ φύσιν σύμφυσις τῶν ὀργανικῶν μορίων εἶναι ἢ πρόσφυσις μορίων πλησίον μὲν ἀλλήλοις κειμένων, ἀλλὰ κεχωρισμένων κατὰ φύσιν ὄντων, ἢ κακὴ συνούλωσις, ἐξ ἧς ἐλαττοῦται, ἢ ἐπέχεται ἢ κίνησις τῶν μορίων διὰ τῆς παύσεως τῆς ἐκτατικῆς αὐτῶν δυνάμεως, ἢ στένωσις καὶ ἀπόφραξις τῶν πόρων, ἧς ἕνεκα βλάπτεται μεγάλως ἢ παύεται ὅλως ἢ κατὰ φύσιν ἐνέργεια αὐτῶν. Εἶναι δὲ ἡ σύμφυσις αὕτη ἢ προηγουμένης φλεγμονῆς ἔκγονος, ἢ διαμαρτία τῆς πρώτης διαπλάσεως καὶ ἐπομένως συγενῆς.

§. 2.

Ἴνα δὲ συμφύσῃ πρὸς ἀλλήλα μόρια, φύσει ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένα, ἀπαιτεῖται φλεγμονὴ οἰκεία, ἀφαίρεσις τῆς ἐπιδερμίδος καὶ συναφεί' αὐτῶν ἐπὶ τινα χρόνον διαρκούσα· ἢ δὲ πρόσφυσις εἶναι ἢ στερεὰ διὰ παρεμπύπτοντος μόλις αἰσθητοῦ πλαστικοῦ λέμφου, ἐνῶ ἐπισπείρονται τὰ ἀγγεῖα· ἢ σαρκώδης, ἧτις γίνεται διὰ γένεσιν κεγχροειδῶν σαρκῶν, καὶ διὰ πλάσιν νέας μεταξὺ αὐτῶν οὐσίας, ἧτις ἔχει πολλάκις τὴν ἰδέαν ὁμοίαν τοῖς παρ' αὐτῆς συνδεομένοις μορίοις· ἢ ἡ συνδέουσα ταῦτα οὐσία εἶναι νηματοειδῆς καὶ ὑμενώδης, καὶ τότε φαίνεται, ὅτι προὔπηξε στερεωτέρα ἔνωσις, ἀλλὰ διὰ τὴν κίνησιν τῶν ἠνωμένων ὀργάνων ἐπλάσθησαν αἱ ὑμενώδεις αὗται ἐκτάσεις, οἷον αἱ συνδεσμώδεις προσφύσεις τοῦ περιτοναίου πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ἐντέρων, τοῦ ὑπεζωκῶτος ὑμέως τῶν πνευμόνων πρὸς τὸν ὑπεζωκῶτα τῶν πλευρῶν.

Ἄπαντα μὲν τὰ ὄργανα δύνανται νὰ συμφύσῃ οὕτως, μάλιστα δὲ πάντων ἐπιρρεπεῖς εἰς τοῦτο εἰσὶν οἱ ὀρόγονοι καὶ θυλακοειδεῖς ὑμέες, ἧκιστα δὲ οἱ βλεννογόνοι ὑμέες καὶ τότε μόνον οὗτοι, ὅταν καταφθαρῇ ἢ ἐπιφάνει' αὐτῶν καὶ ἀποψλωθῇ ὁ ὑποκείμενος κυτταρώδης ἰστός.

§. 3.

Ἄν ἐπὶ κακώσει τινὶ μετὰ φθορᾶς τῆς οὐσίας γενομένη (γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα εἰς τὰ μεγαλείτερα ἐγκαύματα), ἡ θεραπεία δὲν γείνη κατὰ τὸ εἶκος καί τὸ μόριον δὲν κρατηθῆ προσηκόντως ἐσχηματισμένον, συνέλκονται τὰ χεῖλη τοῦ δέρματος ὑπερβαλλόντως πρὸς τὸ κέντρον, καὶ οὕτω πλάσσεται στερεὰ σχοινοειδῆς καὶ μετὰ τῶν ὑποκειμένων μορίων πλάκεις συνεχομένη, ἢ ὑπερέχουσα φυματώδης καὶ δύσμορφος οὐλή· ἐκ τούτου δὲ δύναται νὰ βλαφθῆ ἢ καὶ ὅλως ν' ἀφαιρεθῆ ἢ ἰθύτης καὶ κίνησις τοῦ μορίου, ἢ νὰ γείνη δυσμορφία ἐπίσημος. Ἐκτὸς δὲ τούτου δεόν νὰ μὴ παραθλέψωμεν καὶ ὅτι, ὅταν διὰ τοιαύτην οὐλήν ἐπιμείνη πολὺν καιρὸν ὁ ἀνώμαλος οὗτος σχηματισμὸς τοῦ μορίου, γίνεται δευτερογενῶς καὶ συστολὴ τῶν μυῶν καὶ ἀλλοιώσις εἰς τὴν συνάρθρωσιν τοῦ μορίου, ἐξ οὗ καὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ βλάπτει' ἐπὶ μᾶλλον καὶ τὸ πάθος δύναται νὰ γείνη ἀνίατον.

§. 4.

Ἄπαντες δὲ οἱ ἐκφορητικοὶ πόροι ἔχουσιν ἰδιαιτέραν τινὰ ποιότητα ἤγουν, ἔχουσιν οὗτοι ἢ ἰδιαιτέραν τινὰ μυώδη ποιότητα, ἢ ἰδιαιτέραν τινὰ δεξιότητα πρὸς συστολήν, ἢς ἕνεκα γίνεται ἡ συστολὴ καὶ διαστολὴ αὐτῶν ἀλληλοδιαδόχως· ἡ δὲ ἐντὸς ἐπιφάνει' αὐτῶν ὑπαλείφεται πάντοτε ὑπὸ βλεννογόνου χιτῶνος· ἐκ τούτου δὲ ἔπεται, ὅτι οὗτοι (ἐκτὸς τῆς μηχανικῆς πιέσεως ὑπὸ πλησίον κειμένων ὄγκων κτλ.) δύναται νὰ συσταλῶσι πολυτρόπως καὶ ν' ἀποπραχθῶσιν ἤγουν, 1) διὰ σπασμῶδη συστολήν, ἣτις ὅτε μὲν συναπέρχεται ταχέως, ὅτε δὲ ἐπιμένει· 2) δι' ὑπερσάρκωσιν, πύκνωσιν καὶ ἐξόγκωσιν τοῦ παρεγγύματος τοῦ ὑπενδύοντος τοὺς πόρους βλεννογόνου χιτῶνος διὰ προηγουμένην φλεγμονὴν καὶ παρὰ φύσιν πλάσιν· 3) δι' ἀληθινὴν πρόσφυσιν, ὅταν δηλαδὴ φθαρῆ ὁ βλεννογόνος χιτῶν τῶν πόρων· καὶ 4) δι' οὐλήν, εἰς τὸ χεῖλος ἢ εἰς τὰ περίξ τοῦ πόρου γενομένην.

§. 5.

Τὸ δὲ συγγενὲς ἄτρητον τῶν πόρων, ὡς καὶ ἡ συγγενὴς συνέχεια τῶν μορίων, ἅπερ ἡ φύσις ἔχει ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένα, εἶναι διαμαρτία τῆς διαπλάσεως, διότι τὸ ἔμβρυον ἀπομένει εἰς ἐκείνον τὸν βαθμὸν τῆς πρώτης αὐτοῦ διαπλάσεως, ἐνῶ τὰ τρήματα καὶ αἱ σχισμαὶ κατὰ τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος οὕτω ὑπάρχουσιν, καὶ τὰ μετέπειτα χωριζόμεν' ἀπ' ἀλλήλων μόρια εὐρίσκονται ἔτι πρὸς ἀλλήλα συνεχόμενα. Τὸ δὲρμα ἐξ ὑπαρχῆς μὲν περικαλύπτει τὸ σῶμα ὡσπερ ἀδιάρρηκτον σκέπασμα, ἔχον καὶ ἐκεῖ ὅπου καλύπτει τὰ τρήματα καὶ τὰ σχίσματα

τὴν αὐτὴν ποιότητα ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἔπειτα δὲ λεπτύνεται κατὰ μικρὸν καὶ φαίνεται ὡς ὑμῖν ἰδιαιτέρος, ἕως οὗ τέλος ἐξάλειφεται διὰ τῆς ἀπορροφήσεως. Καὶ αἱ συμφύσεις, οἷα ἡ σύμφυσις τῶν βλεφάρων πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τοὺς βολβοὺς τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἡ σύμφυσις τῆς γλώσσης, ἡ σύμφυσις τῆς θαλάμου πρὸς τὴν πόσθην κτλ. εἰσὶ κατὰ τοὺς πρώτους βαθμοὺς τῆς διαπλάσεως τοῦ ἐμβρίου φυσικοὶ διαπλασμοί, ὥσπερ καὶ τὸ ἄτρητον τῶν πόρων.

§. 6.

Ὅταν τῶν πόρων ἡ ἀπόφραξις ἢ διαμαρτία τῆς πρώτης διαπλάσεως, ὁ πόρος εἶναι ἢ κατὰ φύσιν ὅλως ὠργανωμένος καὶ μόνον κατὰ τὸ στόμιον μὲ ἀπλοῦν μόνον δέρμα ἢ μὲ οὐσίαν στερεὰν καὶ σαρκώδη ἀποπεφραγμένος, ἢ οὐδὲν ἔχον αὐτοῦ ἔξω φαίνεται. Ἡ συγγενὴς ἀπόφραξις, εἰάν μὲν ἢ εἰς πόρους, δι' ὧν συχνάκις γίνεται κένωσις ὕλων, φαίνεται εὐθύς μετὰ τὸν τοκετὸν τοῦ βρέφους, ὡς εἶναι π. χ. ἡ ἀπόφραξις τῆς ἕδρας καὶ τῆς οὐρήθρας· εἰάν δὲ εἰς μόρια, ὧν ἡ ἐνέργεια ὡσεὶ πόρων ἄρχεται μετὰ καιρὸν, δὲν φαίνεται εὐθύς, ὡς εἶναι ὁ γυναικεῖος κολεός.

§. 7.

Αἱ συμφύσεις τῶν φύσει κινητῶν καὶ ἐλευθέρων μορίων, ζητοῦσι τὴν διαίρεσιν διὰ τοῦ μαχαιρίου, μεθ' ἣν ἐμποδίζομεν τὴν ἐκ νέου σύμφυσιν αὐτῶν καὶ πᾶσαν ἄλλην συναφειαν, παρεμβάλλοντες πεφυλαγμένως ῥάκος ἐκ λίνου ἢ μοτὸν τὴν ἀρχὴν μὲν μὲ μαλθακῶδη, ἔπειτα δὲ μὲ ξηραίνουσαν ἀλοιφὴν ἐπηλειμμένα. Συγχρόνως δὲ φυλάσσομεν ταῦτα ἐν οἰκείῳ τῷ σχήματι, καὶ, ἐπὶ τῇ ἀναφύσει κεγχροειδῶν σαρκῶν, ἐπικαίνομεν διὰ τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, ὅπως αὐταὶ μὴ ἀναφύσωσιν οὕτως, ὥστε νὰ γείνη καὶ αὐθὺς ἀπὸ τῆς γωνίας τῆς διαιρέσεως σύμφυσις τῶν διαιρεθέντων, πρὸς τῆς τὸν παρεμποδισμὸν συντείνει τὰ μάλιστα ἢ κατὰ εἰκὸς γινομένη πίεσις.

§. 8.

Οὐλαὶ δύσμορφοι, αἵτινες συσπῶσιν ἐπισήμως τὰ μόρια, καὶ ἐμποδίζουσι τὴν κίνησιν καὶ τὴν εὐθύτητ' αὐτῶν, σπανίως ἐκτείνονται ἀρκούντως διὰ τῆς ἀδιακόπου χρήσεως ἀπλῶν ἀλοιφῶν, λουτρῶν κτλ. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνεται διόρθωσις καὶ ἐντελής ἴασις αὐτῶν μόνον διὰ τοῦ μαχαιρίου. Ἡ δὲ πρὸς τοῦτο ἀγωγή διαφέρει κατὰ τε τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἐνέζησιν τῆς οὐλῆς. Εἶναι ἡ οὐλὴ σχοινοειδῆς καὶ περιτενῆς, ὥστε διὰ τὴν βραχύτητ' αὐτῆς παύεται ἡ κίνησις τοῦ μορίου, πλειότεραι ἐγκάρσιαι τομαί, δι' ὅλης τῆς οὐλῆδος οὐσίας ἐμβαλλόμεναι, καὶ ἐπίδεσμος ἔπειτα, δι' οὗ τηρεῖται τὸ μόριον εἰς τὴν οἰκείαν αὐτοῦ ἰθύτητα, δύνανται νὰ πλάσσωσιν οὐλὴν πλατεῖαν εἶναι δὲ ἡ οὐλὴ πλατυτέρα, ἢ εἰς τὰ ὑπο-

κείμενα μόρια προσπεφυκυῖα, καὶ τοιαύτη, ὥστε ἡ λύσις αὐτῆς δύναται νὰ γείνη ἄνευ βλάβης τινὸς τῶν κυρίων μορίων, δεόν τότε νὰ ἐκκόπτωμεν ταύτην. Περιαιρούμεν δὲ τὴν οὐλὴν ἐμβάλλοντες τομάς δύο καὶ λύομεν ταύτην ἔπειτα ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων μορίων ἢ ἀπὸ τοῦ κυτταρώδους ἴσου διὰ τομῶν πεφυλαγμένως ἐμβαλλομένων. Τοῦ δέρματος δὲ ἐλαστικοῦ ὄντος κατὰ τὴν περιοχὴν τῆς πληγῆς, διαιρούμεν τὰ χεῖλη αὐτῆς, μὴ ὑπερμεγέθους οὔσης, διὰ τομῶν πεφυλαγμένως ἐμβαλλομένων, ὅσον ἀρκεῖ νὰ συναχθῶσι ταῦτα διὰ τῆς δι' ἄμματος ἢ διὰ τῆς περιελάδος ῥαφῆς. Τὸ δέρμα, καί τοι τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ δέρμα ἔτι καὶ μετ' αὐτὴν τὴν ἴασιν λίαν περιτενῆ εἰσὶ, ἐκτείνεται ἐντὸς ὀλίγου χρόνου δεόντως, ὥστ' ἐξαλείφεται πᾶσα δυσμορφία. Ἐὰν δὲ ἡ συναγωγὴ τῶν χειλέων ἢ τῶν ἀδυνάτων νὰ γείνη κατὰ τὸν ἤδη ρηθέντα τρόπον, θεραπεύομεν τὴν πληγὴν, ὡς πληγὴν πυορροοῦσαν, κρατοῦντες τὸ μόριον εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἰθὺτητα διὰ προσθήκοντος ἐπιδέσμου. Πρὸς τὸ ἐνεργῆσαι δ' ἐνταῦθα οὐλὴν εἰκότως πλατεῖαν, ἐπαινείται πολὺ ἢ συνεχῆς αὐτῆς ἐπίκαισις μὲ τὸν χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον. Ἄλλ' ἐγὼ εἶδον, ὅτι δι' αὐτοῦ ἐνεργεῖται μὲν ὁμότιμος ποιότης τῆς οὐλῆς, τουτέστιν ἐμποδίζεται ἡ στερεὰ καὶ φυματώδης πλάσις αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ κυρία συζολὴ τῶν χειλέων τοῦ δέρματος πρὸς τὸ κέντρον ὠφελεῖται πολὺ ἐν τῇ συνουλώσει. Ὅθεν εἰς ὅσας περιστάσεις θέλω νὰ ἐνεργήσω πλατεῖαν οὐλὴν καλύπτω τὴν πυορροοῦσαν ἐπιφάνειαν μὲ μαλθακῶδη καταπλάσματα, καὶ μεταχειρίζομαι σπανίως τὸν χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον. Ἡ κατ' αὐτῶν τὸν τρόπον ἀπουλώσις γίνεται μὲν βραδέως, ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς τὸ κέντρον συζολὴ τῶν χειλέων ἐμποδίζεται, καὶ οὕτως ἡ οὐλὴ γίνεται πλατεῖα. Φυματώδους δὲ καὶ δυσμόρφου τῆς οὐλῆς οὔσης, καθαιρούμεν τὸ ὑπερέχον αὐτῆς δυσμόρφον μέρος μὲ τὸ μαχαίριον πλαγιαστὶ κρατούμενον, ἢ ἐκκόπτωμεν ταύτην ὅλην καὶ θεραπεύομεν ἔπειτ' αὐτὴν κατὰ τοὺς δοθέντας ἤδη κανόνας.

§. 9.

Ἡ δὲ στενότης καὶ ἀπόφραξις τῶν πόρων ἀπαιτοῦσι κατὰ τὰ διάφορ' αὐτῶν αἷτια καὶ θεραπείαν διάφορον. Πρὸς τὴν σπασμώδη αὐτῶν περισφιγξιν μεταχειρίζομεθα τὰ οἰκεία πρὸς τὰ σπασμώδη πάθη φάρμακα· ἐὰν δὲ ἡ στενότης ἢ ὀργανικῆς ἀλλοιώσεως τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος ἔκγονος, πρῶτον πάντων δεόν νὰ ἐξετάσωμεν, ἐὰν καὶ ποῖον ὑπάρχη τὸ αἷτιον τῆς γεννώσης ταύτην φλεγμονῆς, καὶ κατὰ τὸ αἷτιον γίνεται τότε καὶ θεραπεία ἢ οἰκεία. Ἄλλ' ἡ θεραπεία αὕτη δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἄρσιν τῆς στενότητος, διὸ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ μηχανικὰ, κατὰ μικρὸν τὸν πόρον διασέλλοντα βοηθήματα, ἢ καθαιρούμεν τὸ

ἄλλοιωθὲν μέρος τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος μὲ τὸ μαχαίριον, μὲ τὰ ἐσχαρωτικά φάρμακα κτλ. πρέπει δὲ πάντοτε νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι ὁ βλεννογόνος χιτῶν, καὶ ἀφ' οὗ δώσωμεν τῷ ἐκφορητικῷ πόρῳ τὴν κατὰ φύσιν εὐρυχωρίαν, ἐπιρρέπει ἰδιαζόντως εἰς τὸ νὰ στενωθῇ ἐκ νέου.

§. 10.

Ἡ δὲ ἴασις τῶν ἀτρήτων εἶναι μᾶλλον ἢ ἤττον δύσκολος, καθὰ ὁ τόπος τῆς ἀποφράξεως εἶν' ἐξ ἐπιπολῆς ἢ κατὰ βάθος, καὶ καθὰ αὕτη εἶναι σαρκώδης ἢ ὑμενώδης. Ὁ ἀποπεφραγμένος τόπος διατέμνεται καὶ ἐμποδίζεται ἢ ἐκ νέου σύμφυσις παρενθῆσει μηχανικοῦ τινος σώματος. Ὅταν δὲ τὸ ἀπόφραγμα τοῦ πόρου ἢ ἐκ δέρματος, τοῦτο δὲ προτείνηται θυλακοειδῶς ὑπὸ τῆς ἀθροισθείσης πρὸς ἔκρυσιν ὕλης, ἢ διαίρεσις αὐτοῦ εἶν' εὐκόλος διὰ χιαστῆς τομῆς. Ἄν ὅμως ἡ πρόσφυσις ἢ ἰσχυρὰ καὶ σαρκώδης, ἢ διαίρεσις τότε γίνεται δυσκολώτερον καὶ τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ μείζων εἶναι καὶ ἡ ἔκτασις αὐτῆς. Ἡ διαίρεσις δὲ πρέπει νὰ γείνη κατὰ τὴν μεσότητα τῆς συμφύσεως. Ὅταν δὲ οὐδὲν ἔχνος ἐξωτερικοῦ στομίου τοῦ πόρου ὑπάρχη, τότε, ἐντέμνοντες καθ' ἣν οὗτος ὑφήγησιν ἔπρεπε φυσικῶς νὰ λάβῃ τὴν πορείαν, ἀναζητοῦμεν τὸ στόμιον αὐτοῦ.

B'.

Περὶ τῆς παρὰ φύσιν συμφύσεως ἐν μέρει.

A'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΑΚΤΥΛΩΝ.

§. 11.

Ἡ σύμφυσις τῶν δακτύλων εἶναι κατὰ τε τὴν ἔκτασιν καὶ ἐπίτασιν διάφορος, συγγενῆς ἢ ὑστερογενῆς, ἐκ κατακαυμάτων μάλιστα προελθοῦσα. Καὶ ἡ μὲν συγγενῆς εἶναι: 1) διὰ μεταβάσεως δέρματος ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἕτερον δάκτυλον ἐν εἴδει γεφύρας· 2) διὰ προσφύσεως αὐτῶν ὑμενώδους ἢ σαρκώδους· καὶ 3) διὰ συνοστώσεως. Ἡ πρώτη εἶναι ἡ συχνοτέρα. Εἰς τὰς προσφύσεις ταύτας βλάπτεται πολυτρόπως ἢ κατὰ φύσιν διάπλασις τῶν δακτύλων.

§. 12.

Τὸ μόνον βοήθημα πρὸς τὴν δυσμορφίαν ταύτην εἶναι ἡ διαίρεσις τῆς προσφύσεως· ἀντενδείκνυται δὲ αὕτη μόνον, ὅταν τὰ μὲν ἀπαλὰ μόρια

τοῦ δέρματος εἰσι προσπεφυκῶτα ὡσεὶ βῶλος εὐσμορφος (1), τὰ δὲ ὀστᾶ τῶν δακτύλων τοιουτοτρόπως συγκεχυμένα πρὸς ἄλληλα, ὥστε οὐδεμία ὑπάρχει ἄρθρωσις αὐτῶν· νοσώδης δὲ κατάστασις τοῦ ἐπικειμένου δέρματος τῆς δυσμόρφου χειρὸς, ὑπερβάλλουσα χοιραδικὴ δυσχρασία, παρούσα φλεγμονὴ ἢ μεγάλη πλαστικὴ ἐνέργεια καὶ ἡ ἡλικία τοῦ ἀρρώστου δύνανται ν' ἀναβάλωσιν ἐξ ἀνάγκης τὴν ἐγχείρησιν ταύτην. Ὁ οἰκειότερος εἰς τὴν ἐγχείρησιν ταύτην καιρὸς θεωρεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἔτους τῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου· ὅθεν ἄνευ λόγου ἀποχρῶντος δεόν νὰ μὴ ἀναβάλωμεν ταύτην μετὰ τὸ τέλος τοῦ ῥηθέντος ἔτους. Ἄξιον ὁμως λόγου εἶναι τὸ περιστατικόν, ὅτι καὶ μετὰ τὴν τελείαν ἴασιν τῆς γενομένης διὰ τῆς ἐγχειρήσεως πληγῆς συμφύονται καὶ πάλιν οἱ δάκτυλοι· γίνεται δὲ τοῦτο ἀφ' ἐνὸς μὲν μέρους δι' ἔλλειψιν τῆς διαπλάσεως τοῦ δέρματος, ἥτις δὲν γίνετ' ἐξίσου μετὰ τῆς διαπλάσεως καὶ αὐξήσεως τῶν δακτύλων, ἀφ' ἑτέρου δὲ, διὰ τὴν πρὸς τὰ πρόσω μετὰ τῆς αὐξήσεως τῶν δακτύλων γινομένην ἐξάπλωσιν τῆς μὴ ἐντελῶς διαιρεθείσης προσφύσεως· δεόν δὲ τότε, ὅταν ἡ σύμφυσις δὲν ἐμποδίσῃ τὴν διάπλασιν τῶν δακτύλων ν' ἀναβάλωμεν τὴν ἐγχείρησιν μέχρι τῆς οἰκείας αὐξήσεως τῶν δακτύλων. Τὸ ὀδυνηρὸν δὲ τῆς ἐγχειρήσεως καὶ ἡ μετὰ ταύτην γενομένη φλεγμονώδης ἀντιπάθεια εἰσὶν ἀνάλογα πρὸς τὸ μέγεθος τῆς συμφύσεως, ἐξ οὗ πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν ἐκ μιᾶς τὴν ἐγχείρησιν εἰς τὴν μίαν μόνον χεῖρα, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς τὴν ἑτέραν.

§. 13.

Ἡ ἔκβασις τῆς ἐγχειρήσεως πολλάκις δὲν εἶναι καλὴ, ἐπειδὴ τὰ διηρημένα μέρη συμφύονται καὶ αὖτις· τοῦτο δὲ πρέπει νὰ φοβώμεθα, ὅταν ἐκ τῆς ὀπισθίου γωνίας τῆς πληγῆς ἀναφύωνται κεγχρῶδεις σάρκες, καὶ συνάγωνται πρὸς ἄλληλα τὰ χεῖλη τῶν πληγῶν ἐκατέρωθεν· Πρὸς ἀποφυγὴν τούτου λέγουσι διαφόρους τρόπους τῆς ἐγχειρήσεως.

§. 14.

Ὅταν ἡ σύμφυσις ᾖ ἀπλὴ καὶ μᾶλλον δερματώδης, ὁ χειρουργὸς στηρίζας πρῶτον τὴν χεῖρα τοῦ ἀρρώστου, διωθεῖ μαχαίριον ὀξὺ, πρὸς ἑαυτὸν ἀπευθυσμένην τὴν ἀκμὴν αὐτοῦ ἔχων, καὶ μικρόν τι ὑψηλότερον ἢ ὅ, τι εἶναι κατὰ φύσιν ἡ γωνία τῶν δακτύλων, καθέτως εἰς τὸ συνδέον τοῦ δακτύλου δέρμα τῆς συμφύσεως, καὶ διαιρεῖ αὐτὸ κατὰ τὴν μέσην γραμ-

(1) Ἄλλὰ καὶ εἰς περίπτωσιν τινα, καθ' ἣν βρέφους τινὸς ἀμφότερ' αἱ χεῖρες ἦσαν δύο σαρκωματώδεις βῶλοι μεθ' ἐνὸς μόνου ὄνυχου, ἐπλάσθησαν διὰ τομῶν γενομένων εἰς τὴν κοινὴν ὄλων τῶν δακτύλων χοιρῶδη οὐσίαν, πέντε κινητοὶ δάκτυλοι.

μὴν ἄχρῳ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων, ἢ διαιρεῖ τοῦτο ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἀποκόπτει μὲ τὸ ψαλίδιον τὰς ἀνισότητας τῶν χειλέων τῆς πληγῆς. Ἐὰν δ' ὦσι καὶ τὰ ὀστέα συμπεφυκότα, διαιρεῖ πρῶτον τὰ ἀπαλὰ μόρια καὶ ἔπειτα τὰ ὀστέα κατὰ τὴν μεσαίαν γραμμὴν μὲ πρίονα μικρὸν καὶ ἐξ ἐλατηρίου κατεσκευασμένον. Πρὸς ἐπιτυχῆ δ' ἐπίδεσιν λαμβάνει ταινίαν ἐκ λίνου, ἧς τὰ δύο μόνον πέρατα ἐπιχρίονται μὲ κολλητικὸν ἔμπλαστρον· καὶ τὸ μὲν ἄχριστον αὐτῆς μέρος ἐπιβάλλει εἰς τὴν γωνίαν τῆς πληγῆς, τὰ δὲ ἐπιχρίστα διατείνει καὶ ἐπικολλᾷ εἰς τε τὴν παλάμην καὶ εἰς τὴν ῥάχιν τῆς χειρός· ἐπ' αὐτῆς δὲ τῆς ταινίας βάλλει σπληνία, καὶ περιβάλλων ἕκαστον δάκτυλον μὲ κυκλοτερῆ ἐπίδεσμον, φυλάσσει ἔπειτα τοὺς δακτύλους, ὡς δυνατόν ἐκτεταμένους καὶ σηρίζει τὴν ὅλην χεῖρα ἐπὶ πετάλου παπύρου ἢ ξύλου· ἀλλὰ τοῦτο δύναται νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ μικρὸν καὶ δι' ἄλλων προπαρασκευασμάτων ἀλλάσσει δὲ τὸν ἐπίδεσμον ἅπαξ, κατὰ τὰς περιστάσεις δὲ, καὶ δις τῆς ἡμέρας ὡς δυνατόν πεφυλαγμένως. Πρὸς παρεμποδισμόν δὲ τῶν ἀναφυομένων κατὰ τὴν γωνίαν τῆς πληγῆς ὑπερσαρκώσεων προσαρμύζει κατὰ τὸ εἶκος τὴν ἐκ λίνου ταινίαν εἰς τὴν ῥηθειῶσαν γωνίαν, καὶ περὶ τὰ τέλη τῆς θεραπείας ἐπικαίει ταύτας μὲ τὸν χυτὸν νιτρικὸν ἀργυρον.

Ὁ Αὐπύτρενος (Leçons orales. Tom. II. Pag. 36.) παρενέβαλε στενόμακρον σπληνίον, οὗ τὴν μεσότητα μὲν ἔθηκεν εἰς τὴν γωνίαν τῆς πληγῆς, τὰ ἄκρα δὲ εἰς τὸν καρπὸν, στηρίξας ταῦτα δι' ἐπίδεσμον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐκ νέου σύμφυσιν, παρομοίως οὐδὲ μὲ στενὸν ἱμάτιον, ἰσχυρῶς διὰ πόρπης εἰς τὸν ἐπίδεσμον ἐστηρικμένον, ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τοῦτο.

§. 15.

Ὁ Ῥυδοτόρφηρος (Rudtorffer), ἵνα ἐμποδίσῃ κατὰ τὴν γωνίαν τῆς πληγῆς τὴν ἐκ νέου σύμφυσιν τῶν διηρημένων μορίων, ἣν πρέπει νὰ φοβώμεθα μάλιστα ὅταν ἦ σφαιρωτέρα ἢ σύμφυσις, διωθεῖ βελόνην ἐκ χάλυβος ὅσον δέκα καὶ τεσσάρων γραμμῶν μεγάλην, καὶ ἔχουσαν τὴν μὲν αἰχμὴν ὁμοίαν λόγχῃ, τὸ δὲ ὀπίθιον πέρασ κεκαλωμένον πρὸς ὑποδογὴν σύρματος μολυβδίνου ὅσον δύο δακτύλων μέγα, ἀναμέσον τῶν δύο συμπεφυκότων δακτύλων καθέτως καὶ διεκβάλλει τὸ σύρμα, ὅπερ ἔπειτα κάμπτεται οἰκείως. Καὶ τὴν μὲν αἰμορραγίαν ἐπέχει διὰ ψυχροῦ ὕδατος, τοὺς δὲ πόνους καὶ τὴν συγκόλλησιν τοῦ σύρματος ἐλλατόνει ἐπιχρίων μὲ ἔλαιον τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς· διακινεῖ δὲ πολλάκις τὸ σύρμα, καὶ προκαλεῖ τὸν ξηρασμὸν καὶ τὴν οὐλωσιν αὐτῆς μὲ Γουλλάρδιον ὕδωρ. Ὅταν δὲ αὕτη ἀποτυλωθῆ διεκβάλλει πυρηνομαχαίριον καὶ διαιρεῖ ὅλην τῶν δακτύλων τὴν σύμφυσιν σύρων αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸν· ὁ δὲ Βέκκιος μεταχειρίζεται λογχοειδῆ βελόνην ὅσον δέκα γραμμῶν πλάτος· ἔχουσαν καὶ ὁμοίως

πλατὸ πέταλον μολύβδινον. Ἄλλὰ μὲ ταῦτα παρέργεται πολὺς καιρὸς ἕως ἂν ἀπουλωθῶσι τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς. Ἐκ τούτου δὲ δῆλον, ὅτι τοῦ πρώτου ὁ τρόπος εἶναι προτιμότερος, ἐπειδὴ διὰ τῆς στηρίξεως τῶν συγκεκαμμένων ἄκρων τοῦ σώματος πιέζεται πάντοτε ἡ ὀπίσθιος γωνία τῆς πληγῆς, ἐν ᾧ εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ μολυβδίνου πετάλου, ὅταν ἡ γωνία δὲν δύναται νὰ πιεσθῇ, ἡ σύμφυσις γίνεται κατὰ τὴν ὀπίσθιον γωνίαν καὶ τὸ πέταλον ἀπωθεῖται πρὸς τὰ πρόσω, ὡς παρετήρησα εἰς ἄρρωστόν τινα.

§. 16.

Ὅταν δὲ τὸ ἐπικείμενον δέρμα τῶν συμπεφυκῶτων δακτύλων κατὰ τὴν ῥάχιν τῆς χειρὸς ἔχη κατὰ φύσιν καὶ ὑγιῶς, διαιροῦμεν κατὰ τὸν Ζέλληρον τοὺς δακτύλους ὀλίγον ὑπὲρ τὴν δευτέραν αὐτῶν φάλαγγα, ἔπειτα δὲ ἐμβάλλομεν τομὴν κατὰ τὴν ῥάχιν τῶν δακτύλων παραπλησίαν τῷ ἀντιγράφῳ λάμβδα V, ἧς ἡ κορυφή πίπτει κατὰ τὴν μεσότητά τῆς συνδεούσης τοὺς δακτύλους οὐσίας, ἀποδέρομεν μετὰ τοῦτο καὶ ἀναστρέφομεν, καὶ, καθελόντες ὅλην τὴν μεταξὺ σύμφυσιν τῶν δακτύλων, καταβιδάζομεν καὶ στηρίζομεν μὲ κολλητικὸν ἔμπλαστρον κατὰ τὴν παλάμην τὸν κρημνὸν τοῦ ἀποδαρέντος δέρματος. Ἄλλὰ δυσκόλως ἐπιτυγχάνει τοῦτο, ἐπειδὴ τὸ δέρμα εἶναι σκληρὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τυλῶδες καὶ νοσηρῶς ἠλλοιωμένον, καὶ ὁ κρημνὸς νεκροῦται καὶ ἀποπίπτει πολλάκις. Ὁ Κρίμερος ἐκοίνωσε παραδείγματα καλῆς ἐκβάσεως τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης. Καὶ ἐγὼ ἐνήργησα ταύτην πολλάκις ἐπιτυχῶς, καὶ νομίζω ταύτην, ὡςάκις ἡ ποιότης τοῦ δέρματος δὲν ἀντίκειται, οἰκειότεραν τῶν ἄνω εἰρημένων ἀγωγῶν.

§. 17.

Ὁ Διάδαυσις (Diaday) ὤρισεν ἰδιαιτέραν ἀγωγὴν τὴν ἐξῆς. Κατὰ πρῶτον μὲν ἐνέβαλε τομὴν ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ ὠτίτου κατὰ τὴν μέσην γραμμὴν, ἀπὸ τῆς ῥίζης πρὸς τὰ πρόσω μέχρι τῆς μεσότητος τοῦ πρώτου ἄρθρου διήκουσαν· ἔπειτα δὲ ἐνέβαλε δευτέραν τομὴν ἀπὸ τοῦ προσθίου πέρατος τῆς πρώτης ὀρθογωνίως ἀρχομένην καὶ ἐγκαρσίως ἀπὸ τοῦ ὠτίτου πρὸς τὴν ἔνδον πλευρὰν τοῦ δακτυλιώτου καταλήγουσαν· ὡσαύτως δὲ τρίτην ὁμοίαν ἀπὸ τοῦ ὀπίσθιου πέρατος τῆς πρώτης ἀρχομένην καὶ ἐγκαρσίως ἀπὸ τοῦ ὠτίτου πρὸς τὴν ἔνδον πλευρὰν τοῦ δακτυλιώτου διήκουσαν, ὡς εἰ τρεῖς αὗται τομαὶ ἀπεργάζονται κρημνὸν ἐν εἴδει ἐπιμήκους τετραγώνου καὶ παραπλησίον τῷ ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ ἀπευθυμένῳ σημείῳ τῆς παρενθέσεως □ καὶ μετὰ τῆς βάσεως εἰς τὰ πλάγια τοῦ μέσου δακτύλου ἐγχείμενον· τὸν κρημνὸν τοῦτον ἀπέλυσε ἔπειτα ἀπὸ τοῦ ὠτίτου πρὸς τὸν δακτυλιώτην, ἀφίσας ἐν αὐτῷ ὅσην οὐσίαν ἠδύνατο. Ἔτε-

ρον δὲ παραπλήσιον μὲν, ἀλλ' ἀντικείμενον κρημνὸν ἀπειργάσατο ἐπὶ τῆς παλαμιαίας ἐπιφανείας τοῦ δακτυλιώτου, ἤγουν ἐνέβαλε τομῆν ἐπιμήκη παρὰ τὴν μεσότητα τοῦ δακτυλιώτου καὶ ὀρθογωνίως ἐπὶ τε τὰ κάτω καὶ ἄνω αὐτῆς δύο ἐγκαρσίας ἀπὸ τοῦ δακτυλιώτου πρὸς τὸν ὠτίτην διηκούσας. Τοῦτον δὲ τὸν παραπλήσιον τῷ ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερὰ ἀπευθυσμένῳ σημείῳ τῆς παρενθέσεως □ καὶ ἐν εἶδει ἐπιμήκους τετραγώνου κρημνὸν, ἀπέλυσεν ἀπὸ τοῦ δακτυλιώτου πρὸς τὸν ὠτίτην. Ἐπειτα δὲ περιέβαλεν ἑκάτερον δάκτυλον μὲ τὸν μετ' αὐτοῦ συνεχόμενον κρημνόν· μὲ τὸν κατὰ τὴν ῥάχιν μὲν σχηματισθέντα κρημνὸν περιεκάλυψε τὴν ἀποψιλωθεῖσαν πλευρὰν τοῦ δακτυλιώτου, μὲ τὸν κατὰ τὴν παλάμην δὲ τὴν ἀποψιλωθεῖσαν πλευρὰν τοῦ ὠτίτου· τὸ δεύτερον ἦν εὐκολώτερον τοῦ πρώτου, ἐν ᾧ ὁ κρημνὸς ἦν κατὰ τὰ ἄρθρα μάλιστα ἀνεπαρκῆς. Ἀμφοτέρους δὲ τοὺς κρημνοὺς προσηλώσας μὲ τρεῖς μικρὰς βελόνας περιέλιξε ταύτας μὲ ῥάμμα. Τοῦτ' αὐτὸ δ' ἔπραξεν ἔπειτα καὶ εἰς τὴν διαίρεσιν τοῦ λιχανοῦ ἀπὸ τοῦ μέσου δακτύλου. Μετὰ δέκα δὲ καὶ πέντε ἢ δέκα καὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἀπουλώθησαν ἐντελῶς ἅπαντα τὰ τραύματα, γραμμοειδεῖς μόνον οὐλὰς ἀπολείψαντα. Τὸ δυσκολώτερον τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης ἔργον εἶναι τῶν κρημνῶν ἢ ἀπόλυσις, καὶ μάλιστα τοῦ κατὰ τὴν παλάμην. Ὑπομονῆς δὲ δεῖται μεγάλης καὶ ἐπιτηδειότητος ἢ καλῶν κρημνῶν ἀπεργασία, οἵτινες μῆτε πάνυ μικροὶ ἔσωσαν μῆτε πάνυ λεπτοί. Ἀναγκαῖα δὲ ἐν καιρῷ τῆς ἐγχειρήσεως εἶναι καὶ ἡ πίεσις τῆς προπηχίτιδος καὶ παραπηχίτιδος ἀρτηρίας. Τέλος δὲ καὶ ταῦτο δεῖ νὰ εἰπωμεν, ὅτι ἡ ἐγχειρήσις εἶναι καθ' ὑπερβολὴν ὀδυνηρὰ, διὸ καλὸν εἶναι νὰ ναρκῶμεν τὸν χειριζόμενον μὲ τὸ χλωριόφορμον. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐγχειρήσεως ἐπιτυχάνει κατ' ἐξοχὴν, ὅταν ἡ πλατεῖα καὶ χαλαρὰ ἢ συνάπτουσα τοὺς δακτύλους πτυχῇ, ἀλλ' ἐπέτυχε λέγουσι καὶ χαύνης ταύτης καὶ στενῆς οὔσης.

§. 18.

Ὅταν δὲ γείνη καὶ ἐκ δευτέρου σύμφυσις πράττομεν καὶ ἐκ δευτέρου τὴν ἐγχειρήσιν, ἀλλ' ἀφ' οὗ παύση ἐντελῶς ἢ φλεγμονὴ καὶ πλαστικὴ ἐνέργεια.

B'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΔΩΝ ΑΚΡΩΝ ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ.

§. 19.

Πᾶσα στερεὰ ἔνωσις δύο ὀστέων, ἅπερ κατὰ φύσιν ἐνοῦνται οὕτως, ὥστε ἀποτελοῦσιν ἄρθρον κινητὸν, παύει τὴν κίνησιν τοῦ ἄρθρου, λέγεται δὲ ἀγκύλωσις.

Διαιρείται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ ἀγκύλωσις εἰς γνήσιαν καὶ εἰς νόθον ἀγκύλωσιν. Ἡ πρώτη μὲν εἶναι, ὅταν ἀφαιρῆται παντελῶς ἡ κίνησις τοῦ ἄρθρου, διὰ σύμφυσις τῶν ἀρθρωδῶν ἐπιφανειῶν τῶν ὁσίων ἢ δευτέρα δὲ, ὅταν ἐμποδίζεται μᾶλλον ἢ ἥττον ἡ κίνησις τοῦ ἄρθρου, ὡς συμβαίνει εἰς τὰς συνεχεῖς φλεγμονὰς τῶν ἄρθρων, εἰς τὰς ἐξογκώσεις τῶν συνδέσμων, εἰς τοὺς ὄντας πλησίον τῶν ἄρθρων ὄγκους, εἰς ἐπίμονον συστολὴν τῶν μυῶν κτλ. Ἄλλ' ἢ διαίρεσις αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή, διὸ καὶ ἀποδοκιμαστέα, ἐπειδὴ εἰς τὰς οὕτω δὴ λεγομένας νόθους ἀγκυλώσεις, ὁ παρεμποδισμὸς τῆς κινήσεως εἶναι σύμπτωμα μόνον τῶν ῥηθέντων νοσημάτων, ἅπερ πρέπει νὰ θεραπεύσωμεν, καὶ μόνον ἢ σύμφυσις τῶν ἀρθρωδῶν ἄκρων τῶν ὁσίων εἶναι κύριον νόσημα καὶ οὐχὶ σύμπτωμα.

§. 20.

Ἡ σύμφυσις τῶν ἄρθρων δύναται νὰ γείνη πολυτρόπως, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ εἶναι φλεγμονῆς τῶν ἀποτελούντων τὴν ἄρθρωσιν μορίων ἔκγονος, ὅταν μάλιστα ἢ φλεγμονὴ ἐπιμένῃ πολὺν καιρὸν, καὶ ὅταν τὸ πεπονθὸς ἄρθρον μείνῃ διὰ πολλοῦ ἀκίνητον. Ὅταν δὲ ἡ φλεγμονὴ ἔλθῃ εἰς πύξιν, καὶ φθαρῶσιν αἱ χονδρώδεις ἐπιφάνειαι, δύνανται, ὅταν ἡ τερηδῶν τῶν ὁσίων περιορισθῇ, νὰ γεννηθῶσι κεγχρώδεις σάρκες καὶ δι' αὐτῶν σύμφυσις. Πολυχρόνιος δὲ ἀκίνησις τοῦ ἄρθρου δύναται νὰ φέρῃ σύμφυσιν τῶν ἀρθρωδῶν αὐτοῦ ἐπιφανειῶν. Εἰ καὶ τοῦτο σπανιώτατον εἶναι καὶ πρέπει νὰ διακριθῇ καλῶς ἀπὸ τῆς παρεμποδισμένης κινήσεως, ἣν βλέπομεν γενομένην ἐκ τῆς συνήθους συστολῆς τῶν μυῶν, ἐκ τῆς ἐξογκώσεως τῶν συνδέσμων κ. ο. κ. μετὰ τὰς ἐξαρθρήσεις καὶ μετὰ τὴν θεραπείαν τῶν καταγμάτων, καὶ ἥτις παύεται διὰ τῆς κινήσεως καὶ διὰ τῆς ἀνατρέψεως μαλακτικῶν ἀλοιφῶν κ. ο. κ. εἰ καὶ εἶναι λέγω σπανιώτατον, ἀλλ' ὅμως γίνεται, καὶ τοι ἡ συνήθης ἐξήγησις, ὅτι τοῦτο προέρχεται δι' ἔλλειψιν τοῦ ἀρθρώδους χυμοῦ, ἢ ἡ σύγκρισις πρὸς τὴν ἀπόφραξιν τῶν ἀγγείων, ὅταν ἐμποδισθῇ ἡ κυκλοφορία, δὲν εἶναι ἰκανὰ νὰ μᾶς πείσωσι.

§. 21.

Ἡ συμφύουσα τὰ ἄρθρα οὐσία διαφέρει κατὰ τε τὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνεται ἡ σύμφυσις τῶν ἀρθρωδῶν ἐπιφανειῶν, καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς. Ὅθεν αὕτη ἢ εἶναι μαλακὴ καὶ ὑπαικτική, ἐνίοτε δὲ ἐκτείνεται καὶ εἰς συνδεσμῶδεις ταινίας, ἢ μεταβάλλεται εἰς ὀστώδη οὐσίαν διὰ καταθέσεως φωσφορίου τιτάνου.

§. 22.

Εἰς τὴν θεραπείαν τῆς ἀγκυλώσεως σημειωτέον τὰ ἐξῆς. Πολλάκις μὲν ἡ ἀγκύλωσις εἶναι ἢ καλλιτέρα τοῦ νοσήματος ἔκθασις, οἷον εἰς τὴν τερηδόνα τῶν ἄρθρων εἰς τοὺς οὕτω δὴ καλουμένους λευκοὺς ὄγκους κτλ. οὐδὲν δὲ δύναται νὰ ἐμποδίσῃ ταύτην, ἐπειδὴ πᾶν ὅ,τι πρὸς τοῦτο δίδεται, αὐξάνει μόνον τὴν φλεγμονὴν, καὶ δι' αὐτῆς τὸν κίνδυνον τῆς ἀγκυ-

λώσεως. Ὅθεν εἰς τοιαύτας περιπτώσεις πρέπει νὰ δίδωμεν εἰς τὸ πεπονθὸς μῦριον ἰσχυρίαν τὴν μεγίστην καὶ σχῆμα τὸ οἰκειότερον καὶ ἦττον ὀχληρὸν, ἂν τυχὸν γείνη ἀγκύλωσις. Μετέπειτα δὲ, ὅταν παύσῃσι τὰ φλεγμονώδη συμπτώματα, ἡ ἀγκύλωσις γίνεται κατὰ τρεῖς τρόπους, ἡγουν ἢ εἶναι ὑπεικτική ἢ συνδέουσα τὰς ἀρθρώδεις ἐπιφανείας οὐσία, καὶ ἐπεκτείνεται διὰ συνεχοῦς καὶ κατὰ μικρὸν αὐξανομένης κινήσεως τῶν ἄρθρων εἰς συνδεσμώδεις ταινίας, ἢ δεύτερον αἱ κινήσεις αὐταὶ ἀναγεννώσιν ἐκ νέου τὰ φλεγμονώδη συμπτώματα, ἢ τρίτον αἱ κινήσεις αὐταὶ γίνονται δυσκόλως, καὶ ἡ δυσκολία αὐτῶν αὐξάνεται κατὰ μικρὸν. Ὅταν μὲν ἦ τὸ πρῶτον, αἱ κινήσεις γίνονται μετὰ πόνων, οἵτινες ἀφαιροῦνται μὲ μαλθακῶδη καὶ ἀκεσώδυνα καταπλάσματα, μὲ ἀνατρίψεις, λουτρά, κτλ. ὅθεν αἱ κινήσεις πρέπει νὰ μὴ γίνωνται ἀδικόπως, ὥστε νὰ ἀναγεννήσωσιν ἐκ νέου φλεγμονὴν εἰς τὸ ἄρθρον. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περιπτώσειν πρέπει νὰ παύσῃ πᾶσα κίνησις τοῦ ἄρθρου καὶ εἰς τὴν τρίτην οὐδεμία πρὸς τοῦτο δοκιμὴ ὠφελεῖ, ἐπειδὴ ἡ συμφύουσα τὸ ἄρθρον οὐσία ἀπωστεώθη ἤδη μᾶλλον ἢ ἦττον.

Ὁ Ρεαβάρτων (Rea Barton) ἀπέπεισεν εἰς ἀγκύλωσιν τοῦ μηροῦ κατὰ τὸ ἰσχίον τὸ ὄστον τοῦ μηροῦ κατὰ τὸν τροχαντήρα, καὶ σχηματίσας ἔπειτα οἰκείως τὸ μῦριον ἐμπόδισε διὰ κινήσεως τὴν ζσερᾶν ἔνωσιν αὐτοῦ. Τὴν ἐγχείρησιν ταύτην γυμνατεύει νὰ δοκιμάσωμεν καὶ εἰς ἄλλα ἄρθρα· δύναται δὲ νὰ γείνη αὕτη μόνον, ὅταν ὁ ἄρθρος χαίρῃ ὑγείαν, ὅταν ἡ ἀγκύλωσις γίνηται δι' ὀστώδους συμφύσεως, ἐν ᾧ τὰ ἀπαλὰ μῦρια εἰσὶν ἀπαθῆ, καὶ ὅλοι οἱ συντελοῦντες εἰς τὴν κίνησιν τοῦ ἄρθρου μῦς καὶ σύνδεσμοι εἰσὶν ὑγεῖς· ὅταν ἡ αἰτία τοῦ πάθους ἐξηλείφθῃ· ὅταν ἡ ἐγχείρησις δύναται νὰ γείνη εἰς τὸν ἀρροειδῆ τόπον τῆς κινήσεως, ἢ τὸσφ πλησίον αὐτοῦ, ὥστε νὰ μὴ βλαφθῇ τῶν πλειοτέρων μῶν καὶ συνδέσμων ἡ χρῆσις καὶ ὅταν ἡ δυσμορφία καὶ αἱ ἐνοχλήσεις ᾧσι τὸσφ μεγάλοι, ὥστε ὁ ἄρθρος καταφρονῶν πάντα πόνον καὶ κίνδυνον δέχεται προθύμως τὴν τοιαύτην ἐγχείρησιν.

Ὁ Οὐάτμαννος ἐνήργησεν ἐπιτυχῶς τὴν διάπρῃσιν τοῦ ὄστοῦ τοῦ βραχίονος εἰς ἀγκύλωσιν τῆς κατὰ τὸν ἀγκῶνα ἀρθρώσεως. — Ὁ δὲ Διεφεμεβάχιος, νομίζει, ὅτι ἡ διαίρεσις τοῦ συμπεφυκότος ἄρθρου διὰ σμίλης καὶ πρίονος δὲν εἶναι μᾶλλον κακωτική τῆς ἄνω διαπρίσεως τῶν ὀστῶν εἰς διάπρῃσιν τεχνητοῦ ἄρθρου· διότι τὸ ἀγκυλωθὲν ἄρθρον, δὲν εἶναι πλέον ἄρθρον, ἐξ αὐ καὶ ἡ κάκωσις δὲν εἶναι πολὺ φοβητέα.

§. 23.

Κατὰ τὴν διάφορον δὲ τὴν νόθον ἀγκύλωσιν (οἷα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὸ γόνυ γίνεται) γεννώσαν αἰτίαν, διάφορος εἶναι πολὺ καὶ ὁ βαθμὸς αὐτῆς καὶ ἡ ποιότης τῶν συνιστώντων τὸ ἄρθρον μορίων. Ὅθεν συζολῆ μὲν κατ' ἐξοχὴν τῶν καμπτήρων ὑπάρχει, καὶ ἔνδεια τοῦ ἀρθρικοῦ χυμοῦ, καὶ παχύτης καὶ ἀνεπιείκεια τοῦ περιβάλλοντος τοῦς τένοντας καὶ μῦς κυττάρωδους ὄστοῦ, οὐδεμία δ' ἐπίσημος ἀλλοίωσις τῶν ἀρθρικῶν συνδέσμων οὐδὲ παράπλασις τῶν ἀρθρικῶν ἄκρων τῶν ὀστῶν, ὅταν ἡ

ἀγκύλωσις ἢ ἔκγονος βλάβης τῆς δυνάμεως τῶν νεύρων, ἐξ ἡσυχίας ἐμ-
μόνου, ἐκ νόσων ὑπερβαλλόντως ἀσθενωτικῶν, εἰς γυναῖκας ὑστερικές
κ. ο. κ. γενομένης· σύμφυσις δὲ στερεὰ τῶν ἀρθρικῶν συνδέσμων καὶ
τῆς θυλακοειδοῦς κάψης, ἐξογκώσεις τῶν ἀρθρωδῶν ἄκρων καὶ σχοινοειδεῖς
σύμφυσις, ὅταν ἡ ἀγκύλωσις ἢ φλεγμονῆς ἀπότοκος· ἀλλοίωσις δ' ἐπί-
σημος τῆς μορφῆς τοῦ ἄρθρου καὶ παχύτης καὶ κατὰ μέρος διαφθορὰ τῆς
θυλακοειδοῦς κάψης καὶ σύμφυσις αὐτῆς μετὰ τῶν ὑποκειμένων μορίων
διὰ στερεοῦ οὐλώδους πλέγματος, τέλος δὲ καὶ ἐπαύξησις τῶν ἀρθρωδῶν
ἄκρων, ἐπὶ τὴν μίαν ἢ ἐπὶ τὴν ἐτέραν πλευρὰν προεχόντων καὶ μᾶλλον
ἢ ἦττον διεστραμμένων ὄντων, ὅταν ἡ ἀγκύλωσις ἢ ἔκγονος ἐμπυήσεως
ἐν τῷ ἄρθρῳ γενομένης. Ὅλον δὲ τὸ ἄκρον εἶναι ἀναλόγως τῇ διαρκείᾳ
καὶ τῷ βαθμῷ τῆς ἀγκυλώσεως καὶ τῇ ἡλικίᾳ τοῦ ἀρρώστου μᾶλλον ἢ
ἦττον ἰσχυρὸν καὶ ἀναύξητον· οἱ καμπτήρες συνεσταλμένοι καὶ οἱ ἐκτεί-
νοντες χαῦνοι. Ἐν τῷ κατὰ τὸ γόνυ ἄρθρῳ εὐρίσκεται τῆς κνήμης ἡ κε-
φαλή ἀπὸ τῶν κονδύλων τοῦ μηροῦ μᾶλλον ἢ ἦττον οὕτως ἐπὶ τὰ ὀπίσω
ἐκτεταμμένη, ὥστε οὗτοι ἐξίσχουσιν ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
ἐπὶ τὰ ἔνδον· τῆς περόνης ἡ κεφαλή ὑπερέχει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ δ' ἐπι-
γονατὶς εἶναι μᾶλλον ἢ ἦττον ἐκτετοπισμένη, ἀκίνητος καὶ, ἐνλίτε, ἐπὶ
τὴν ἐτέραν ἐπιφάνειαν τοῦ μηροῦ προσπεφυκυῖα.

§. 24.

Πάνου δὲ διάφορος εἶναι ἡ ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσι κάμψις τοῦ
μέλους, ἥτις γίνεται δι' ἣν κάμψιν λαμβάνει τὸ πεπονθὸς μῦρον ἐν καιρῷ
τῆς προηγουμένης ὀδυνηρᾶς παθήσεως τοῦ ἀρρώστου. Ὡσαύτως δὲ καὶ
ὁ παρεμποδισμὸς τῆς κινήσεως τοῦ μορίου, ὅπερ ἀδυνατεῖ νὰ ἐκταθῇ.
Ἐὰν ὅμως δοκιμάσωμεν νὰ ἐκτείνωμεν αὐτὸ, ἐντείνονται καθ' ὑπερβολὴν
οἱ καμπτήρες, σχοινοειδῶς ὑπὸ τὸ δέρμα προβάλλοντες, ἢ αἰσθανόμεθα
κατὰ τόπους τινὰς τὴν θυλακοειδῆ κάψαν ἢ τοὺς συνδέσμους ἐντεταμέ-
νους· δυνάμεθα ὅμως νὰ συγκάμψωμεν αὐτὸ, συγκεκαμμένον ὄν, μᾶλλον
ἢ ἦττον εὐκόλως εἰς ἔτι μείζονα βαθμὸν τῆς κάμψεως. Ἐκ τούτων δὲ
πάντων, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ αἰτίου καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τῆς γενέσεως τῆς
ἀγκυλώσεως, λαμβάνομεν βεβαίαν τὴν διάγνωσιν.

§. 25.

Ἡ πρόγνωσις τῆς θεραπείας τῶν ἀγκυλώσεων τούτων, καὶ μάλιστα
τῆς τοῦ γόνατος, γίνεται κατὰ τὸν βαθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὸν τρόπον τῆς
γενέσεως καὶ μάλιστα κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν. Αἱ μικρότεραι τούτων,
αἱ διὰ σπυλοῦ τῶν καμπτήρων γεγόμεναι, θεραπεύοντ' εὐκολώτατα·

δυσκολώτερον δὲ αἰ φλεγμονῆς καὶ ἐμπυήσεως τῶν ἄρθρων ἀπότοκοι. Ἄλλὰ καὶ ἐν ταύταις, ἐὰν μόνον οὐδεμία συγχρόνως ὑπάρχη παράπλασις τῶν ἀρθρωδῶν ἄκρων τῶν ὀστέων ἐπίσημος, γίνεται δι' ἐπιμελοῦς καὶ εἰκότως διοικουμένης θεραπείας ἀλλοίωσις καλὴ, πολλάκις δὲ καὶ ἐντελής παρὰ προσδοκίαν διόρθωσις. Ὁ βαθμὸς τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ ὑπαρχούσης ἐτι κινήσεως κατὰ τὴν φορὰν τῆς κάμψεως αὐτοῦ, ἡ ποιότης τοῦ δέρματος καὶ τῶν συνιστῶντων τὸ ἄρθρον μορίων, καὶ ἡ ἕξις τοῦ ἄρρώστου κανονίζουσι ἢν πρέπει νὰ ἔχωμεν γνώμην περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἰάσεως.

§. 26.

Πρὸς θεραπείαν τῶν νόθων τούτων ἀγκυλωμάτων καὶ μάλιστα τῶν ἐν τῷ κατὰ τὸ γόνα ἄρθρῳ, διαφόρους ἐπήνεσάν τε καὶ μετεχειρίσθησαν τρόποις: 1) τὴν διὰ μηχανημάτων κατὰ μικρὸν γινομένην ἔκτασιν· 2) τὴν βιαίαν καὶ αἰφνίδιον ἰθυτένειαν· 3) τὴν βιαίαν καὶ παραυτίκα μετὰ τὴν προηγουμένην τενοντοτομίαν· 4) τὴν κατὰ μικρὸν ἰθυτένειαν μετὰ τὴν προηγουμένην τενοντοτομίαν.

§. 27.

Ἡ διὰ προσηκόντων μηχανημάτων καὶ τῆς ταυτοχρόνου χρήσεως μαλακτικῶν ἀνατρίψεων, λουτρῶν, ὑπατμῶν κ. ο. κ. κατὰ μικρὸν γινομένη ἔκτασις τοῦ μέλους, ἐνδείκνυται πρὸς τὰ μικρότερα νόθα ἀγκυλώματα, ἐὰν οὐδεμία συνυπάρχη ἀλλοίωσις ἐπίσημος τῶν ἀρθρωδῶν μορίων, καὶ ἐὰν οἱ συνεσταλμένοι μῦς καὶ σύνδεσμοι ὣσιν ἐκτάσεως ἐξαρκούσης ἐπιδεκτικοί. Ἐκ τῶν πρὸς ἀνόρθωσιν τοῦ γόνατος ἐπαινεθέντων ἐκτατικῶν μηχανημάτων (οἶον τὸ τοῦ Στρομευήρου, Δουβάλου, Βουβιέρου κ. α.) μετεχειρίσθη πάντοτε μετὰ μεγίστης ὠφελείας τὸ τοῦ Στρεττήρου (Stretter), ὅπερ καὶ νομίζω τὸ οἰκειότατον πάντων. Ἡ ἐκτατικὴ συσκευή τοῦ Λορινσήρου (Lorinser) συμφωνεῖ μὲν κατὰ τὴν ἐνέργειαν πρὸς τὸ τοῦ Στρεττήρου, ἀλλ' ὅμως ἐγὼ νομίζω, ὅτι τοῦτο ἔχει μᾶλλον τὸ προτέρημα, ὅτι ὁ ἄρρώστος, ἐν ᾧ μεταχειρίζεται τοῦτο, δὲν ἀναγκάζεται νὰ κεῖται πάντοτε ὑπτιος. Ὅτι δὲ διὰ τῆς θεραπείας ταύτης ἔγεινεν ἴσσις καὶ ἐπισήμων ἀγκυλωμάτων τοῦ γόνατος, καὶ ὅτι δυνατὸν εἶναι ν' ἀποφύγωμεν δι' αὐτῆς τὴν τενοντοτομίαν, μαρτυροῦσι τὰ καλὰ τοῦ Λορινσήρου ἀποτελέσματα.

§. 28.

Ἡ βιαία αἰφνίδιος ἰθυτένεια, ἐν ἣ πολλὰκις ἀνάγκη νὰ μεταχειρισθῶμεν μεγίστην βίαν, ὡς εἶπε καὶ ἔπραξεν ὁ Δουβριέρος, ἀποδοκιμαστέα διὰ τε τὴν ἀποτυχίαν καὶ διὰ τὰ κακὰ αὐτῆς ἀποτελέσματα.

Κατὰ τὸν Βερρόν (Gazette médicale de Paris, 1841. p. 324.) ἐκ τῶν εἰκοσι ξ

δύο νόθων ἀγκυλωμάτων, κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Λουβριέρου θεραπευθέντων, τρία μὲν ἀπέτυγον διὰ μεγάλην κάκωσιν· εἰς οὐδὲν δὲ τῶν λοιπῶν ἠδυνήθη τὸ πεπονθὸς μόριον νὰ λάβῃ τὴν τελείαν καὶ κατὰ φύσιν αὐτοῦ ὀρθότητα ἢ εἰς τὰ πλεῖστα ἐγένετο ἐξάρθρωσις τοῦ γόνατος ἐπὶ τὰ ὀπίσω καὶ πάντοτε πάλιν, εἰ ἢ μικρὰ, ἀγκύλωσις. Ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δεινὸν ἐπακόλουθον.

§. 29.

Διὰ τῆς προηγουμένης ὑπένδοθεν τοῦ δέρματος τομῆς τῶν ἐντεταμένων τενόντων καὶ τῆς παραυτίκα μετ' αὐτὴν βιαίας ἐκτάσεως ἐζήτησαν ν' ἀσφαλίσωσι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀγωγῆς ταύτης, δι' ἧς συγχρόνως συντέμνεται ἐπιστήμως ἡ θεραπεία. Εἰς τὰς ἀγκυλώσεις τοῦ γόνατος σχηματίζομεν τὸν ἄρρωστον πρηγῆ, ὥστε τὸ ἠγκυλωμένον γόνυ νὰ ἐξέχη τοῦ χειλοῦς τῆς τραπέζης. Ἐν ᾧ δὲ διὰ τοῦ ἀφελκυσμοῦ τοῦ γόνατος ἐντείνονται σφοδρῶς οἱ τένοντες, διατέμνονται ὑπένδοθεν τοῦ δέρματος, καὶ κάμπτεται τὸ μόριον ἰσχυρῶς, ὥστε ἡ πτέρνα προσφαύει τὸ γλουτίον· ἔπειτα δὲ ἐκτείνεται ἰσχυρότερον καὶ κάμπτεται πάλιν πρὸς τὰ ὀπίσω ἢ ἐναλλάξ γινομένη αὐτῆ κάμφσις καὶ ἔκτασις γίνεται, ἕως ἂν γείνη εὐθὺ τὸ σκέλος. Πολλάκις καὶ εἰς ἠϋξημένους ἀνθρώπους μάλιστα, ἀπαιτεῖται τριῶν ἢ τεσσάρων ἀνθρώπων ὁμοῦ ἡ δύναμις, ὅπως γείνη ἐντελῶς εὐθὺ τὸ γόνυ. Ὁ Διεφεμβάχιος ἠδυνήθη καὶ εἰς γνησίαν ἀγκύλωσιν τοῦ γόνατος, ἔχγονον τραύματος τοῦ ἄρθρου διασχῶντος καὶ ἐμπυήσεως μετ' αὐτό, νὰ κατάρξῃ τὸ συμπεφυκὸς ἄρθρον τοῦ γόνατος, καὶ νὰ καταστήσῃ τὸ σκέλος εὐθύ. Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν ἔκτασιν τοῦ σκέλους, περιβάλλεται τοῦτο κατὰ τὸ γόνυ μὲ σπλήνας καὶ ἐπίδεσμον ἐκ μαλλίνου ὀθόνης, καὶ βάλλεται εἰς αὐλακωτὸν ἔλασμα καλῶς ὑπεστρωμένον, ἔπειτα δὲ περιβάλλεται τὸ τε ἔλασμα καὶ τὸ σκέλος μὲ ἕτερον μᾶλλον ἐπίδεσμον. Ἐν τῇ ἀνανεώσει τοῦ ἐπίδεσμου ἀποκαθαρίζεται τὸ σκέλος ἐπιμελῶς, καὶ προσφυλάσσεται ἀπὸ πάσης πιέσεως τοπικῆς, ἐξ ἧς δύναται νὰ γεννηθῇ εὐκόλως γάγγραινα τοῦ δέρματος. Μετὰ δὲ τὴν τελείαν θεραπείαν λούεται ἐπιμελῶς τὸ εὐθὺ γενόμενον ἀκαμπὲς σκέλος καὶ ἀνατρίβεται μὲ βόειον στέαρ. Ἐνίοτε, λέγει ὁ Διεφεμβάχιος, γίνετ' εὐκαμπὲς τὸ σκέλος, ὥστε ὁ χειρισθεὶς δύναται νὰ βαδίξῃ ἄνευ χωλότητος.

§. 30.

Τῆς βιαίας ταύτης ἐκτάσεως τὰ ἐπακόλουθα δύναται νὰ εἶναι ἐπισημότερα· οἷον σφοδρὰ φλεγμονὴ μετὰ πάντων τῶν παρεπομένων αὐτῆς, ἐξ ὧν δύναται, ὅ τε ἀκρωτηριασμός νὰ γείνη ἀναγκαῖος, καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος νὰ προξενηθῇ. Ταῦτα δὲ καὶ τὸ μᾶλλον ἢ ἤττον καλὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἐγχειρήσεως ἐξαρτῶνται, ἐκτὸς τῶν σχέσεων τῆς κράσεως τοῦ ἀρρώστου, κατ' ἐξοχὴν ἐκ τῶν ἡδὴ γενομένων ἀλλοιώσεων τοῦ ἄρθρου καὶ τῶν

περικειμένων μορίων. Εἰς τὰς πολυχρονίους ἤδη καὶ μετὰ μεγάλης ἀλλοιώσεως τοῦ ἄρθρου ἀγκυλώσεις ὑπάρχει σχεδὸν πάντοτε καὶ διαστροφή τῆς κνήμης πρὸς τὸν μηρὸν ἀπὸ τῶν ἔνδον πρὸς τὰ ἔξω, ἢ ἀπὸ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔνδον· ἡ κνήμη φέρεται πολλάκις ὑπὸ τὸν μηρὸν πρὸς τὰ ὀπίσω, ὥστε εἶναι ὁ ποῦς μὲν βραχύτερος, ἡ ἐπιγονατὶς δὲ ἐξέχουσα καὶ ἡ ἰγνὺς ἤττον κοίλη· ὅλον δὲ τὸ σκέλος ἰσχυρὸν καὶ ἄτροφον· ὅθεν εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις μικρὰ τις μόνον βία ἀρκεῖ νὰ φέρῃ ἐξάρθρωσιν τῆς κνήμης ἐπὶ τὰ ὀπίσω· καὶ αὕτη ἡ ὀρθωσις τοῦ διεστραμμένου μορίου, ἐὰν ἐπιτύχη, εἶναι ἀτελεστάτη, ἐπειδὴ τὸ μὲν σκέλος ἀπομένει μᾶλλον ἢ ἤττον στραβὸν, ἡ δὲ κνήμη ἴσταται μᾶλλον ἢ ἤττον ὀπισθεν τοῦ μηροῦ, καὶ ὁ ἄρθρος δύναται μόνον μετὰ βακτηρίας νὰ βαδίση. Εἰς τὴν πολυχρόνιον ἀγκύλωσιν βραχύνεται καὶ ἡ ἄρτηρία τῆς ἰγνύος, ὥστε κατὰ τὸν Χασαιγνάκον (Chassaignac) εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ γείνη ἡ ἔκτασις τοῦ σκέλους ἄνευ τῆς διαρρήξεως αὐτῆς· καὶ αὕτη δὲ ἡ περόνη συμφύεται τόσῳ στερεῶς μετὰ τοῦ ἐνὸς ἢ μετὰ τοῦ ἄλλου κοινδύλου τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ, ἢ ἐνωθεῖσαι τοιοιυτοτρόπως ἀνὰ μέσον τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ καὶ τῆς κνήμης, ὥστε εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ γείνη ἡ ὀρθωσις τοῦ σκέλους. Ἐὰν δὲ ἡ ἀγκύλωσις τοῦ γόνατος εἶναι ἀλλοιώσεως μόνον τῶν περικειμένων μορίων ἐκγονος, ἡ ἐγγείρησις ἀποβαίνει καλῶς, τὸ σκέλος δύναται νὰ λάβῃ τὸ φυσικὸν σχῆμα, νὰ ἐνδυναμωθῇ καὶ νὰ κινήται. Εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις ἐπισήμων ἀγκυλώσεων τὸ αἷτιον τῆς ἀγκυλώσεως εἶναι θεθαίως μᾶλλον οἱ βραχύτεροι καὶ παχύτεροι γενομένοι σύνδεσμοι ἢ οἱ μῦς, οἵτινες ἐπὶ τοιαύτῃ βιαιᾷ ἐκτάσει θλάπτουν· ἐπικινδύνως. Τοῦτο δὲ φαίνεται παροδόξως εἰς ἐπισήμους ἀγκυλώσεις τοῦ γόνατος διὰ τοῦτου, ὅτι τὸ σκέλος δὲν δύναται νὰ ὀρθωθῇ καὶ μετὰ τὴν τομὴν τῶν καμπτήρων, ἐπειδὴ αἰσθανόμεθα τοὺς βραχυτέρους πλαγίους συνδέσμους, καὶ μάλιστα τὸν ἔξω πλάγιον σύνδεσμον, ἐντεταμμένους ὑπὸ τὸ δέρμα, καὶ πρέπει νὰ διατάμωμεν αὐτοὺς ὑπένδοθεν τοῦ δέρματος.

§. 31.

Καίτοι εἰς τὰς ἀγκυλώσεις ἐκείνας, ὅσαι γίνονται διὰ συστολῆς τῶν μυῶν, καὶ ἐν αἷς οἱ σύνδεσμοι καὶ μάλιστα τὰ ἀρθρώδη ἄκρα τῶν ὀστέων ὀλίγον εἰσὶν ἠλλοιωμένα, δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν ἀκινδύνως τε καὶ ἐπωφελῶς τὴν βιαιάν ἰθυτένειαν τοῦ μέλους εὐθὺς μετὰ τὴν τενοντομίαν· ἀλλ' ὅμως ὠφελιμώτερον εἶναι τῶ ὄντι καὶ, εἰς μεγαλητέρας ἀγκυλώσεις, ἐπειδὴ δύναται νὰ συμβῶσιν ἐπικίνδυνα συμπτώματα, ἀναγκαϊότατον παράγγελμα νὰ ἐνεργῶμεν τὴν ἰθυτένειαν τοῦ μέλους διὰ τῆς κατὰ μικρὸν γενομένης βιαιᾶς ἐκτάσεως. Ἡ διαφορὰ τοῦ χρόνου πρὸς

τούτου τὴν θεραπείαν εἶναι ὅσον ὀκτῶ ἕως δέκα καὶ τεσσάρων ἡμερῶν, ἀλλ' οὐδὲν τοῦτο σημαίνει πρὸς τὸν κίνδυνον τῆς ταχείας καὶ βιαίας ἐκτάσεως τοῦ μέλους. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις τῆς ἀγκυλώσεως τοῦ γόνατος, ἐν αἷς οἱ τένοντες μὲν ἐκτείνονται μεγάλως καὶ προέχουσιν, ὅταν δοκιμάζωμεν νὰ ἐκτείνωμεν τὸ σκέλος, οἱ μῦς δὲ δὲν ὑπέικουσιν εἰς τὴν ἐξακολουθοῦσαν τῆς ἐκτάσεως δοκιμὴν, ἐνδείκνυται ἡ ὑπένδοθεν τοῦ δέρματος τομὴ τῶν τενόντων συνήθως, τοῦ δικεφάλου μὲν μῦος ἐπὶ τὴν μίαν, τοῦ ἡμιμεμβρανώδους δὲ καὶ ἡμιτενοντώδους ἐπὶ τὴν ἑτέραν πλευράν. Μετὰ τρεῖς δὲ ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἔπειτα βάλλεται τοῦ Στρεπτήρου τὸ μηχανήμα, καὶ δι' αὐτοῦ ἐνεργεῖται κατὰ μικρὸν τοῦ σκέλους ἡ ἰθυτενεία, καθημέραν ἢ παρημέραν τῆς ἐκτάσεως βαθμηδὸν αὐξανομένης. Δέον δὲ ν' ἀποφεύγωμεν πάντα βαθμὴν τῆς ἐκτάσεως ὀδυνηρὸν καὶ νὰ προσέχωμεν ἐπιμελῶς νὰ εἶναι ἀπανταχοῦ τὸ μηχανήμα εἰκότως ὑπερρωμένον πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ὀδυνηρᾶς πίεσεως καὶ ἀναξέσεως. Τοῦ γόνατος δὲ ὀρθωθέντος, ὑποστηρίζομεν τὸ σκέλος ἐπὶ πλείονα χρόνον μετέπειτα διὰ τινος σιδηροῦ νάρθηκος, ὅστις στερεοῦται εἰς τὴν ἔξω πλευράν τοῦ ὑποδήματος καὶ εἰς τὴν λεκάνην διὰ τινος ζωστήρος, καὶ εἰς ὃν προσηλοῦται τὸ σκέλος διὰ καλῶς ὑπεστρωμένων τελαμόνων καὶ κυνῆς κατὰ τὸ γόνυ. Ὁ Δορίνηρος λέγει, ὅτι ὁ νάρθηξ οὗτος πρέπει νὰ ἐκτείνηται μόνον ἐπὶ μέρους τινὸς τοῦ μηροῦ καὶ τῆς κνήμης ὅ,τι ἐγὼ ἤττον ὠφέλιμον κρίνω. Τὸν καιρὸν δὲ τοῦτον μὴ παραβλέψωμεν ἄλλως, ὅτι καθημέραν πρέπει νὰ γίνωνται κινήσεις τοῦ κατὰ τὸ γόνυ ἄρθρου, ἔπειδὴ δι' ἀκαταπαύστου πολυχρονίου ἡσυχίας δύναται νὰ γεννηθῇ ἀγκύλωσις τελεία τοῦ κατὰ τὸ γόνυ ἄρθρου, ὡς ἔτυχεν ἅπαξ νὰ ἴδω. Ἐὰν δὲ τὸ σκέλος ἦ διὰ μαρασμὸν καὶ κωλυθεῖσαν αὐξήσιν βραχυτέρον, πρέπει νὰ ἐξισώσωμεν αὐτὸ δι' ὑποδήματος ὑψηλότερον κάττυμα φέροντος. Εἰς τὴν θεραπείαν ταύτην, ἣν πολλὰκις μετεχειρίσθην οὐδέποτε εἶδον δεινὸν τι ἐπίσημον νὰ γεννηθῇ μόνον δὲ εἰς καχεκτικούς, καὶ μάλιστα εἰς χοιραδικούς γεννᾶτ' εὐκόλως πύησις τῆς πληγῆς, ἣτις δύναται νὰ γείνη ἐπισημοτέρα καὶ νὰ βλάβῃ μεγάλως τῆς θεραπείας τὴν πρόοδον. Διὸ κατ' ἐξοχὴν ὠφέλιμον εἶναι νὰ ἐνεργῶμεν εἰς τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους τὴν ἑκτασιν τοῦ μέλους ἄνευ τομῆς τῶν τενόντων· τούλαχιστον νὰ δοκιμάζωμεν τοῦτο πρὶν ἐνεργῆσωμεν τὴν τενοντοτομίαν.

Ἐσαύτως θεραπεύομεν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἄρθρων ἀγκύλωσιν. Ὁ Δορίνηρος διεκόνωνσεν ἕξα λόγου παραδείγματα περὶ τῆς ἰθυτενείας τοῦ πρὸς τὴν κοιλίαν συγκεκαμμένου μορίου δι' ἐκτάσεως, τῆς λεκάνης εἰκότως σχηματισθείσης τε καὶ στηριχθείσης.

ΠΕΡΙ ΣΥΜΦΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΜΥΚΤΗΡΩΝ. §. 32.

Παντελής ἀπόφραξις τῶν μυκτῆρων εἶναι σπανιώτερον τῆς στενώσεως αὐτῶν· εἰσὶ δὲ ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐλκώσεων καὶ κατακαύσεων ἔκγονα, σπανίως δὲ συγγενῆ· καὶ ὅταν μὲν ἡ στενωσις ᾖ μικρά, ἢ ἐκ ταύτης δυσμορφία εἶναι ἀσήμαντος καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν ἔχει χρείαν ἰατρικῆς βοηθείας· ὅταν δὲ μεγάλη, ἢ ὅταν ᾖ ἀπόφραξις, τότε πάσχει πολὺ ἡ ἀναπνοὴ ἐν καιρῷ τῆς νυκτός μάλιστα, ἢ λαλιᾶ κτλ. ἡ δὲ σύμφυσις δύναται νὰ εἶναι εἰς τὰ χεῖλη τῶν μυκτῆρων, ἢ τὰ πτερόγυια δύνανται νὰ εἶναι προσπεφυκότα εἰς τὸ διάφραγμα τῆς ρίνος, καὶ ἡ σύμφυσις αὐτῶν νὰ ἐκτείνηται μᾶλλον ἢ ἥττον πρὸς τὰ ἄνω. Διὰ τῆς προσώσεως τοῦ ἀέρος, ἐν ᾧ ἀποφράσσομεν τὸ ἀνοικτὸν ἔτι μέρος τῶν μυκτῆρων, δυνάμεθα νὰ βεβαιωθῶμεν ἴσως περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς πρόσφυσεως διὰ τῆς ἀνκυσίσεως.

§. 33.

Ὅταν οἱ μυκτῆρες ὡς μόνον στενωποὶ, παραπέμπομεν, βοηθοῦ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀρρώστου κρατοῦντος, μῆλην αὐλακοειδῆ εἰς τὴν κοιλότητα τῆς ρίνος καὶ ἐπ' αὐτῆς στενὸν καὶ εὐθυτενὲς μαχαίριον, καὶ διατέμνομεν αὐτῷ τὰ στενὰ μόρια κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἕξιν τῆς κοιλότητος τῆς ρίνος, καὶ οὕτω πλατύνομεν αὐτήν. Ἄν μὲν οἱ μυκτῆρες ὡς ἀποπεφραγμένοι δι' ὑμένοσ ἀπλοῦ, διανύσσομεν αὐτὸν μὲ τὸ μαχαίριον, καὶ διατέμνομεν τὰ χεῖλη προσέλκοντες ταῦτα μὲ τὴν λαβίδα· ἂν δὲ ὅλως ἀποπεφραγμένοι, διωθοῦμεν τὸ μαχαίριον καθ' ἣν ἕξιν ἔπρεπεν οὗτοι νὰ ᾖναι ἀνοικτοί, ἕως ἂν ἔλθωμεν εἰς τὴν κοιλότητα τῆς ρίνος· ἔπειτα δὲ ἐκβαλόντες τὸ μαχαίριον, παραπέμπομεν τὴν αὐλακοειδῆ μῆλην, καὶ καθαιροῦμεν τὴν πρόσφυσιν, ὡς εἴρηται, τῷ μαχαίριῳ, ὅπερ εὐοδιάζομεν ἐπὶ τῆς μῆλης. Ἡ ἐγχείρησις εἶναι δυσκολωτέρα τε καὶ ἐπισηφαλεστέρα ὅσον ὑψηλότερον εἰς τὴν ρίνα εἶναι ἡ πρόσφυσις.

§. 34.

Μετὰ τὴν διαίρεσιν φυλάσσομεν τὴν κατὰ φύσιν εὐρυχωρίαν τῆς κοιλότητος τῆς ρίνος διὰ τοῦ ἐπιδέσμου πρὸς τοῦτο δ' ἐμβάλλομεν σύσρεμμα μοτοῦ, πτερῶν καυλοὺς περιειλημένους μὲ μοτόν, σωληνάρια ἐξ ἐλασικοῦ κόμμεος, ἢ τὰ παρὰ τοῦ Βέλλου ἀναφερόμενα σωληνάρια, ἅπερ ἐπαλείφομεν μὲ τὴν διὰ μολύβδου ἀλοιφήν, καὶ στηρίζομεν εἰς τὸ ὀρίζοντιον μέρος τοῦ σπιζίου. Ὁ ἐπιδέσμος ἀλλάσσεται καθ' ἡμέραν, ἀφαιροῦνται δὲ τ' ἀλλότρια σώματα ἀπὸ τῆς ρίνος, καθαρίζονται, καὶ, ἐνέσεως δια-

λύματος μολύβδου γενομένης, ἐμβάλλοντ' ἐκ νέου. Ἄν δὲ τ' ἀλλότρια ταῦτα σώματα ἐρεθίζωσι πολὺ, ἀντὶ τούτων ἐμβάλλομεν στρεπτόν μοτόν μόνον. Ἡ ἀγωγή αὕτη γίνεται, ἕως ἂν κρίνωμεν, ὅτι ἔπαυσεν ἤδη πᾶσα τῆς ρίνος πρὸς ἀπόφραξιν ἢ στενώσιν ῥοπή. Πρὸς παῦσιν δὲ τῆς ῥοπῆς ταύτης μεταχειρίζομεθα βοηθήματα τὴν ρίνα διαστέλλοντα, οἷον ὁ συνηθισμένος σπογγος κτλ. Ὅταν δὲ μετὰ τῆς στενώσεως ἢ ἀποφράξεως τῶν μυκτῆρων ἢ καὶ πρόσφυσις τοῦ ἄνω χείλους εἰς τὴν ρίνα, διαιρεῖται πρῶτον ἢ τελευταία αὕτη πρόσφυσις τῷ μαχαιρίῳ, ἔπειτα δὲ μετὰ τὴν παντελεῖαν αὐτῆς πληγῆς γίνεται ἡ ἐγχείρησις τῶν ἀποπεφραγμένων μυκτῆρων.

Ἐπειδὴ τὰ μόρια ταῦτα ἐπιρρίπτουσι πολὺ πρὸς τὴν ἐκ νέου ἀπόφραξιν, μηδέποτε πρέπει νὰ ἐπιχειρῶμεν τὴν ἐγχείρησιν ἐνόσῳ ἢ πλαστικῇ ἐνέργεια εἶναι νηύσημένη. Ὅταν δὲ ἡ στενώσις τῆς ρίνος ἢ ἔκγονος παρὰ φύσιν διαπλάσεως τῶν ὀστέων αὐτῆς, οὐδεμίαν διαστολὴν δυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν.

Δ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑ ΦΥΣΙΝ ΠΡΟΣΦΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

§. 35.

Παρὰ φύσιν πρόσφυσις τῆς γλώσσης, δι' ἣν ἐμποδίζεται μᾶλλον ἢ ἤττον ἡ θήλασις, ἢ κίνησις τῆς γλώσσης καὶ ἡ προσήκουσα ἐνάθρωσις, γίνεται. 1) δι' ὄγκον μελανώπιδον, στερεὸν καὶ σαρκώδη, ὑπὸ τὴν γλώσσαν ὄντα καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς ἔχοντα. 2) διὰ τῆς ὑπογλωττίδος ὑπερβαλλόντως μικρᾶς οὐσῆς ἢ μέχρι τοῦ ἄκρου τῆς γλώσσης ἐκτεινομένης. 3) διὰ μεμβρανώδη πρόσφυσιν τῆς γλώσσης κατὰ τὸ ἕτερον, ἢ κατ' ἀμφοτέρ' αὐτῆς τὰ μέρη. 4) διὰ πρόσφυσιν τῆς γλώσσης εἰς τὰ ὑποκείμενα μέρη τοῦ στόματος. Πρὸς βεβαίαν δὲ τούτων διάγνωσιν ἐξετάζομεν τὴν γλῶσσαν, ἀποφράσσοντες πρῶτον τὴν ρίνα τοῦ βρέφους, ὅπως αὐτὸ ἀνοίξῃ τὸ στόμα, καὶ αἶροντες ἔπειτα μὲ δύο δακτύλους τὴν γλῶσσαν πρὸς τὰ ἄνω. Ἡ ἐξέτασις αὕτη εἶναι τόσῳ μᾶλλον ἀναγκαία ἐπειδὴ πολλάκις, ὅταν τὰ βρέφη δὲν δύνανται νὰ θηλάσωσι, αἱ μητέρες καὶ αἱ τροφοὶ δοξάζουσιν, ὅτι τοῦτο προέρχεται ἐκ προσφύσεως τῆς γλώσσης, ἐν ᾧ προέρχεται ἐξ ἄλλης αἰτίας.

§. 36.

Ὅταν λοιπὸν ἡ εἰρημένη παρὰ φύσιν ἀγκύλωσις τῆς γλώσσης ἐμποδίσῃ τὴν θήλασιν, ἐφεξῆς δὲ καὶ τὴν λαλίαν τοῦ βρέφους, πρέπει ν' ἀπολύσωμεν ταύτην, ἕως ἂν ἡ γλῶσσα κινήται ἐλευθέρως.

§. 37.

Και ὅταν μὲν ἢ τὸ ἐμπόδιον ὁ ἄνω ῥηθεις ὄγκος ὑπὸ τὴν γλώσσαν, ἀνάγκη νὰ ἐκτάμωμεν τὸν ὄγκον ἐνεργοῦμεν δὲ τοῦτο τόνδε τὸν τρόπον. Βοηθὸς μὲν ἀποφράσσει τὴν βίνα τοῦ βρέφους, ἡμεῖς δὲ αἶρομεν μὲ τὸν λιχανὸν καὶ ἀντίχειρα, ἔχοντες τὴν παλαμιαίαν αὐτῶν ἐπιράνειαν πρὸς τὰ ἄνω, τὴν γλώσσαν, πρὸς διάτασιν τῆς σαρκώδους οὐσίας, καὶ ἐκτέμνομεν ταύτην μὲ ψαλίδιον, οὗ τὰ ἄκρα λήγουσιν εἰς ἀμβλύ· ἢ ἐκ τούτου γενομένη πληγὴ ἴσται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τὸ σίελον δὲ καὶ τὸ γάλα τῆς μητρὸς ἀποκαθίστησι περιττὰ τὰ πρὸς τοῦτο τοπικὰ βοηθήματα, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν δευτέρας προσφύσεως ἀρκεῖ νὰ προσψαύωμεν πολλάκις τῆς ἡμέρας μὲ τὸν δάκτυλον τὰ ὑπὸ τὴν γλώσσαν μόρια· ἐνίοτε ἐξήρκεσαν καὶ μόνον αἱ ἀμύξεις τοῦ ὄγκου μὲ τὸ φλεβοτόμον μαχαίριον νὰ ἐλαττώσωσι τὸ μέγεθος τοῦ ὄγκου καὶ νὰ δώσωσι κίνησιν ἐλευθέραν εἰς τὴν γλώσσαν. Ἄν δὲ εἰς τὴν ἐγγείρησιν ταύτην βλαφθῇ ἢ πλαγία γλωσσικὴ ἀρτηρία ἢ ἡ φλέψ, πρέπει νὰ πράξωμεν ὡς θέλομεν εἰπεῖ ἐφεξῆς.

§. 38.

Τὴν δὲ ἐντομὴν τῆς βραχυτάτης, ἢ μέχρι τῆς ἄκρας τῆς γλώσσης ἐκτεινομένης ὑπογλωττίδος, ἐνεργοῦμεν τὸν δε τὸν τρόπον. Αἶροντες, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, τὴν γλώσσαν εἰκότως πρὸς τὰ ἄνω μὲ δύο δακτύλους τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἢ μὲ σπάθην, εἰς ἧς τὴν χηλὴν παρεμπίπτει ἢ ὑπογλωττίς, ἐντέμνομεν ταύτην εἰκότως μὲ τὸ πρὸς τὴν ἐντομὴν τῆς ὑπογλωττίδος διωρισμένον ψαλίδιον τοῦ Σχμίθου, οὗ τὸ κυρτὸν μέρος ἔχομεν πρὸς τὰ ἄνω ἀπευθυσμένον, καὶ ὅπερ ἀπευθύνομεν ὡς δυνατόν πρὸς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν τοῦ στόματος, ὅπως μὴ θλάψωμεν τὴν πλαγίαν γλωσσικὴν ἀρτηρίαν.

§. 39.

Ὅταν δὲ ἡ γλώσσα ἢ προσπεφυκυῖα εἰς τὰ ὑποκειμένα μέρη τοῦ στόματος, κρατοῦμεν τὸ σῶμα τοῦ βρέφους ἀνοικτὸν, παρεμβάλλομεν μεταξὺ τῶν σιαγόνων αὐτοῦ κομμάτιον φελλοῦ, καὶ αἶροντες μὲ τὸν λιχανὸν καὶ μέσον δάκτυλον τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸ ἄκρον τῆς γλώσσης πρὸς τὰ ἄνω, διαιροῦμεν τὴν πρόσφυσιν τῆς γλώσσης μὲ κυρτὸν μαχαίριον ὡς εἰκός.

§. 40.

Δεινὰ ἐπακλόουθα μετὰ τὴν διαίρεσιν τῆς προσφύσεως τῆς γλώσσης, δύνανται νὰ εἶναι, αἰμορραγία, καὶ, ὅταν ἡ διαίρεσις τῆς γλώσσης ἢ μεγάλη, κίνδυνος πνευμονῆς διὰ τὴν κατάποσιν τῆς γλώσσης. Παύομεν

δὲ τὴν αἱμορραγίαν γενομένην ἐκ τῆς βλάβης τῆς πλαγίας γλωσσικῆς ἀρτηρίας μὲ σύσπρισμα μοτοῦ διάδροχον εἰς στύφοντα φάρμακα, οἷον εἰς τοῦ Θεδέου τὸ ἀντιτραυματικὸν ὕδωρ, ἢ εἰς διάλυμα συπτηρίας, καὶ ἐπιθλιβόμενον μὲ τοὺς δακτύλους, ἢ ἐπικαύσει τῆς αἱμορραγούσης ἐπιφανείας τῆς πληγῆς μὲ τὸ πεπυρακτωμένον σιδήριον (καὶ τοῦτο εἶναι προτιμότερον ὄλων τῶν πιεστηρίων τοῦ Πετίτου, τοῦ Ἰορδάνου καὶ Λάμπου). Αἱμορραγία δύναται νὰ γείνη καὶ ἐκ τῆς θηλάσεως τοῦ βρέφους εἰς τὴν γλώσσαν αὐτοῦ, τὸ δὲ ἐκχεόμενον αἷμα καταπίνεται ὅθεν πρέπει νὰ φροντίζωμεν, ὥστε τὸ βρέφος εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας νὰ βάλληται εἰς τὸν μαστὸν τῆς μητρὸς, εὐθὺς ἀφοῦ ἐξυπνίσῃ. Ὅταν δὲ διὰ τὴν πρὸς τὰ ὀπίσω ἀναστροφὴν τῆς γλώσσης γίνηται κίνδυνος πνιγμονῆς, πρέπει νὰ φέρωμεν μὲ τὸν παραπεμπόμενον εἰς τὸ στόμα δάκτυλον τὴν γλώσσαν πρὸς τὰ πρόσω καὶ εἰς τὴν οἰκείαν αὐτῆς θέσιν, καὶ νὰ φυλάσσωμεν αὐτὴν μὲ παχὺ σπληνίον, ὅπερ βάλλοντες ἐπὶ τῆς γλώσσης σφρίζομεν μὲ ἐπίδεσμον ὑποκάτω τῆς κάτω γένουος· ἀφαιροῦμεν δὲ τὸν ἐπίδεσμον ὡςάκις θέλομεν νὰ θηλάσωμεν τὸ βρέφος.

§. 41.

Αἱ δὲ μεμβρανώδεις προσφύσεις τῆς γλώσσης πρὸς τ' ἀντικρὺ οὖλα προσάπτουσι τὴν γλώσσαν ἢ ἐκατέρωθεν ὁμοτίμως, ἢ πρὸς τὸ ἕτερον μόνον μέρος, ἐξ οὗ αὕτη ἔλκεται τότε πρὸς τοῦτο. Ἡ διαίρεσις τῆς προσφύσεως ταύτης γίνετ' εὐκόλως μὲ τὸ ψαλίδιον.

Ε'

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΥΛΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΓΝΑΘΟΥΣ.

§. 42.

Ἡ πρὸς τὰς γνάθους τῶν οὖλων πρόσφυσις εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκγονος φλεγμονῆς, ἀναξασμῶν, ὑπερμέτρου χρήσεως τοῦ ὑδραργύρου καὶ πολλοῦ ἐκ ταύτης προξενηθέντος σιελισμοῦ, τῶν χειλέων καὶ τῶν γνάθων ἀκινήτων μενόντων. Δύναται δὲ αὕτη νὰ λάβῃ μεγαλειτέραν ἢ μικροτέραν ἑκτασιν, ἐξ οὗ ἐμποδίζεται μᾶλλον ἢ ἤττον ἢ μάστισις καὶ ἡ λαλιά. Τὴν πρόσφυσιν ταύτην δυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν διὰ συχῶν διακλυσμάτων, δι' ἐπιχρίσεως τοῦ πεπονθότος τόπου μὲ μυξώδη ὑγρά, διὰ παρενθέσεως ράκουσ ἐκ λίνου λεπτοῦ, διὰ κινήσεως τῶν μορίων, καὶ δι' ἐνθέσεως συνεχοῦς τοῦ δακτύλου. Δι' αὐτῶν δὲ τούτων δυνάμεθα ν' ἀφαιρέσωμεν καὶ τὴν ἀρξαμένην ἤδη συγκόλλησιν αὐτῶν. Ἄν δὲ ἡ πρόσφυσις ᾖ στερεωτέρα, διαιροῦμεν ταύτην μὲ τὸ μαχαίριον ἐμποδίζοντες τὴν ἐκ νέου πρόσφυσιν, ὡς ἤδη εἴρηται.

ΣΤ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΤΕΝΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΡΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ.

§. 43.

Ἡ παντελής ἀπόφραξις τοῦ στόματος ὡς διαμαρτία τῆς πρώτης διαπλάσεως εἶναι σπανιώτατον καὶ μετ' ἄλλων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς πρώτης διαπλάσεως διαμαρτιῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ αἴρομεν κατὰ ταύτην ἢ κατὰ τὴν ἐτέραν γωνίαν τοῦ στόματος πτυχὴν διὰ τῆς λαβίδος, ἣν ἐντέμνομεν ἔπειτα δὲ παραπέμπομεν μὴλην αὐλακοειδῆ, ἐφ' ἧς διαροῦμεν τὸν ἀποφράσσοντα ὑμένα.

§. 44.

Στενώματα τοῦ στόματος γίνονται πολλάκις ὑπὸ μεγάλων οὐλῶν μετὰ τὴν καθαιρέσιν τοῦ καρκίνου τῶν χειλέων, ἢ μετ' ἄλλα τραύματα μετὰ μεγάλης ἀποβολῆς τῆς οὐσίας ἐμποιούμενα. Συνήθως μὲν ἐκτείνεται κατὰ μικρὸν τὸ στόμα κατὰ τὸ εἶκος, διότι τὰ τε χεῖλη καὶ αἱ γνάθοι δὲν ἀποβάλλουσι τὴν ἑαυτῶν ἑκτατότητα· ἂν δὲ ἡ ποιότης τῆς οὐλῆς ἢ σκληρὰ καὶ πυλώδης μετὰ μεγάλης ὀμοῦ ἀποβολῆς τῆς οὐσίας καὶ μετὰ προσφύσεως τοῦ δέρματος τῶν χειλέων καὶ γνάθων εἰς τὰ οὐλα, ὡς συμβαίνει μετὰ τὰς ἐγκαύσεις, μετὰ ἔλκη ἀναθιβρώσκοντα κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὸν ἐσθιόμενον ἔρπητα, μετὰ ὑπέμετρον καὶ κακὴν χρῆσιν τοῦ ὑδραργύρου κ. ο. κ. ἡ τοιαύτη ἑκτασις δὲν γίνεται· ἐκ τούτου δὲ συμβαίνουσι τότε τρεῖς βαθμοὶ δυσμορφίας οἱ ἐξῆς· 1) στένωμα τοῦ στόματος διὰ πρόσφυσιν τῆς ἐντὸς ἐπιφανείας τῶν γνάθων καὶ τῶν χειλέων εἰς τὰς γένυς· τὰ δὲ ἐκτὸς χεῖλη εἰσὶν ἀθλαβῆ· 2) πρόσφυσις τοῦ στόματος καὶ μεταβολὴ τῆς σχισμῆς αὐτοῦ εἰς μικρὰν στρογγυλὴν ὀπήν· 3) φθορὰ τῶν ἐκτὸς χειλέων μετὰ ἐπισήμου ἀποβολῆς τῆς οὐσίας κατ' ἑκτασιν μεγάλην εἰς τὰ περίξ μέρη, ὥστε μένουσιν ἀσκεπεῖς οἱ ὀδόντες, καὶ δὲν ἀπάγονται ἀπαλλήλων αἱ γένυς (κατὰ τὸν Διεφεμβάχιον). Αἱ ἐνοχλήσεις εἰσὶ κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦ στενώματος διάφοροι, ἢ ἐμβολὴ τῆς τροφῆς καὶ ἡ μάσχησις γίνονται μᾶλλον ἢ ἡττὸν δυσκόλως· ὁ ἄρρωστος μόλις δύναται νὰ βροφήσῃ τροφὴν ὑδαρῆ· ἐκ τούτου δὲ πάσχει ἡ θρέψις, συλλέγεται τρῦξ εἰς τοὺς ὀδόντας, ἐκπέμπεται κακὴ ὀσμὴ ἀπὸ τοῦ στόματος κτπ.

§. 45.

Ἡ διαστολὴ τοῦ στόματος διὰ τομῶν κατὰ τὰς γωνίας αὐτοῦ ἐμβαλλομένων, ὡς ἐγένετο πρότερον, εἶναι ἀνωφελὴς, διότι συμφύονται καὶ αὐθις αἱ τομαί· ἢ δὲ δυσμορφία γίνεται μείζων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ· ὅθεν ἡ θεραπεία γίνεται διαφόρως κατὰ τοὺς ἀνω ῥηθέντας βαθμοὺς τοῦ στενώματος καὶ τῆς φθορᾶς τῶν χειλέων.

§. 46.

Ἐὰν μὲν ὡς προσφύσεις, τῶν χειλέων ἄλλως μὴ βεβλαμμένων ὄντων, εἰς τὰς γένυς σχοινοειδεῖς, ἐλκύομεν ἰσχυρῶς τὸ μέρος τοῦ χείλους, καθ' ὅσον ἢ πρόσφυσις εἶναι μείζων, καὶ διαιροῦμεν τὰς στερεὰς οὐλὰς καὶ πρόσφυσις καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν περιοχὴν μὲ τὸ μαχαίριον ἢ μὲ τὸ ψαλίδιον· περὶ τούτου δὲ βεβαιούμεθα ἐκ τούτου, ὅτι δυνάμεθα νὰ καταβιβάσωμεν κατὰ τὸ εἶκος τὴν κάτω γένυν· ἔπειτα δὲ διακλύζομεν τὸ στόμα ἐπιμελῶς μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, καὶ ἀνοίγομεν αὐτὸ συνεχῶς καὶ πολὺ, ὥστε οὕτω γίνεται ἡ ἴασις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ταχέως. Ἄν δὲ ὡσιν ὀλόκληροι ἐπιφάνειαι πρὸς ἀλλήλας συμπεφυκυῖαι, ἀπολύομεν μετὰ τὴν διαίρεσιν αὐτῶν ἀνάλογον μέρος τοῦ ἀπαθοῦς βλεννογόνου ὑμένος τοῦ ζώματος ὅσον παπύρου τὸ πάχος, μεταβιβάζομεν αὐτὸ καθ' ὃ μέρος τῆς γνάθου συμπέπτουσιν οἱ δύο σίχοι τῶν ὀδόντων καὶ στήριζομεν αὐτὸ διὰ δι' ἄμματος βραχῶν, καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τεμαχίου τοῦ βλεννογόνου ὑμένος ὑπὲρ τὴν τραβήσσαν ἐπιφάνειαν ἐκταθέντος, ἐμποδίζομεν τὴν ἐκ νέου σύμφυσιν. Ἐὰν ὁμως εἰς τὴν περιστασίαν ταύτην τὰ χεῖλη διὰ προηγουμένην ἔλκωσιν ὡς βραχεῖα κατὰ πλάτος, ρυτιδωμένα τρόπον τινὰ, οὐδὲν ὄφελος προξενεῖ τότε ἡ ἐγχείρησις αὕτη, ἐπειδὴ τὰ ρυτιδωμένα χεῖλη ἐπίκεινται στενωῶς εἰς τὰς γένυς· ὅθεν ἐνταῦθα πρέπει νὰ μεγεθύνωμεν συγχρόνως καὶ τὴν σχισμὴν τοῦ στόματος κατὰ τοὺς παρατυπικὰ δοθησομένους κανόνας.

§. 47.

Εἰς ἐπίσημον δὲ στένωσιν τοῦ στόματος διὰ σύμφυσιν καὶ στερεάν οὐλωσιν κατὰ τὴν ἑτέραν ἢ κατ' ἀμφοτέρας τὰς γωνίας, ἡ οἰκειότερα ἀγωγή εἶναι ἡ τοῦ Διεφεμβαχίου καὶ Βερνέκου. Ἀπὸ τῆς ὀπῆς τοῦ στόματος πρὸς τὴν ἑτέραν ἢ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς πλευρὰς ἐκκόπτομεν ταινίαν παχεῖαν ἐκ τῶν ἐπικειμένων ἀπαλῶν μορίων μέχρι τοῦ βλεννογόνου ὑμένος, ἀνεπάφου μένοντος· γίνεται δὲ τόνδε τὸν τρόπον. Διωθοῦντες τὸ ὄξύ σκέλος ὄξεος τινὸς ψαλιδίου εἰς τὴν ἄνω γωνίαν τῆς ὀπῆς τοῦ ζώματος καὶ προωθοῦντες αὐτὸ ἀναμέσον τῶν ἀπαλῶν μορίων τῆς γνάθου καὶ τοῦ βλεννογόνου ὑμένος διατέμνομεν τὰ ἐπικείμενα μέρη τῆς γνάθου μέχρι τοῦ μέρους, ἐν ᾧ μέλλει νὰ πλασθῇ ἡ γωνία τοῦ στόματος ἀπὸ τῆς κάτω δὲ γωνίας τῆς ὑπαρχούσης ὀπῆς τοῦ στόματος ἐμβάλλεται ὁμοία τῇ πρώτῃ παράλληλος τομῇ, ἣτις ἐνοῦται μετὰ τῆς πρώτης κατὰ τὸ πέρασ διὰ βραχείας καὶ κυκλοτεροῦς τομῆς· τὸ οὕτω διὰ τῶν τομῶν περιγεγραμμένον τεμάχιον τοῦ δέρματος τῆς γνάθου ἐκδέρετ' ἐπιμελῶς ἀπὸ τοῦ βλεννογόνου ὑμένος. Τοῦτ' αὐτὸ δὲ πράττομεν καὶ κατὰ τὴν ἑτέραν πλευρὰν τοῦ στόματος. Ἐπειτα δὲ μετὰ τὴν ἐπίσχεσιν τῆς αἰμορ-

ραγίας καταβιβάζομεν ἰσχυρῶς τὴν κάτω γένυν· διὰ τῆς καταβάσεως δὲ ταύτης ἐκτείνεται μεγάλως ὁ ἀποψιλωθεὶς βλεννογόνος ὑμῆν, ὃν ἀποδείραντες ἔπειτα ὅσον γραμμῶν τινῶν ἀπὸ τοῦ δέρματος τῆς γνάθου, διασχιζόμεν κατὰ τὴν μέσθην γραμμὴν ἕως πλησίον τῆς γωνίας τοῦ στόματος· μετὰ τὴν ἐπίσχεσιν δὲ τῆς αἰμορραγίας καὶ τὸν καθαρισμὸν τῆς πληγῆς, ἐλύομεν τὸν βλεννογόνον ὑμένα πρὸς τὰ ἐκτὸς καὶ συνάγομεν αὐτὸν μετὰ τοῦ δέρματος διὰ λεπτῶν βελονῶν καὶ διὰ τῆς περιελάδος ῥαφῆς καθ' ὅλην τὴν περιοχὴν· κατ' ἐξοχὴν δὲ ἐλύομεν ἰσχυρῶς πρὸς τὰ ἐκτὸς τὸ κατὰ τὰς γωνίας ἀδιαίρετον μέρος τοῦ βλεννογόνου ὑμένος.

Ἀναιμῆς διαστολὴ τῆς ὀπῆς τοῦ στόματος διὰ συνεσφιγμένου σπόγγου εἶναι ἀνωφελῆς· ἐγκαρσίως δ' ἐμβαλλόμενοι τομαὶ κατ' ἀμοτέρας τὰς πλευρὰς, ὡς πρότερον ἔγινετο, εἰσὶν ὡσαύτως ἀνωφελεῖς, ἐπειδὴ συμφύονται καὶ αὐτῆς αἱ τομαὶ καὶ ἡ κατάστασις γίνεται χείρων· ἡ δὲ ἀγωγή τοῦ Κρυγερανσέγου (Krugger-Hansen, journal v. Graefe n. v. Walther Bd. IV. H. 3. s. 143), ὅστις (κατὰ τὴν ἀγωγὴν τοῦ Ρυδοτορφήρου εἰς τὴν σύμφυσιν τῶν δακτύλων (ἰδ. §. 15. Τομ. Γ'.) ἀνέτηρσεν εἰς ἀνθρώπου στόμα, ἡμίκλειστον ὃν ὑπὸ τυλώδους οὐλῆς, ἐκεῖ, ὅπου ἔπρεπε νὰ γείνη ἡ γωνία τοῦ στόματος, μὲ τρίγωνον ἀκίδα, καὶ διεπέρασε σύρμα μολύβδου, ὅπερ ἐκράτησεν αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπετυλώθη τὸ τρῆμα, καὶ ἔπειτα διέτεμε μὲ μαχαίριον τὸ λοιπὸν μέρος, εἶναι χρονία, σφαλερὰ καὶ τοῦ στόματος ἡ ὀπὴ γίνεται τυλώδης.

Ἐὰν δὲ συγχρόνως μετὰ τῆς στενώσεως τοῦ στόματος ἢ καὶ τοιαύτη ἀπώλεια τῆς οὐσίας τῶν χειλέων, ὥστε οἱ ὀδόντες νὰ μένωσιν ἀσκεπεῖς καὶ αἱ γένυς νὰ μὴ ἀπάγωνται ἀπ' ἀλλήλων, ἢ δὲ μικρὰ τοῦ στόματος ὀπὴ σύρεται πολλάκις εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην πρὸς τὴν γνάθον, δυνάμεθα νὰ διορθώσωμεν ὅπως οὖν τὴν δυσμορφίαν καὶ νὰ ἐλαφρύνωμεν τὴν κατάστασιν τοῦ ἀρρώστου μόνον μετὰ ὥριμον σκέψιν τῆς ἰδιαίτερας περιπτώσεως τέμνοντες τὰ σκληρὰ οὐλώματα, λύοντες τὴν πρὸς τὰς γένυς σύμφυσιν καὶ συνάγοντες τὸ ἐκατέρωθεν προεκτείνόμενον δέρμα κτλ.

ΠΕΡΙ ΣΤΕΝΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΦΑΡΥΓΓΟΣ.

§. 49.

Διάφορα εἰσὶ τὰ ἐνεργοῦντα τὴν στένωσιν τοῦ οἰσοφάγου, οἷον οὐλαὶ μετὰ τρώσεις ἢ ἐγκαύσεις τοῦ οἰσοφάγου (ἰδ. §. 764. Τομ. Α'), ἐξόγκωσις τῶν πλευρωμάτων αὐτοῦ χρονίας φλεγμονῆς τοῦ ἐντὸς χιτῶνος αὐτοῦ ἔχγονος, σκιρρώδεις ἢ τυλώδεις σκληρίαι, μυκητώδη, πολυπώδη ἢ ἀκροχορδωνώδη ἐκρύματα, κίρσωσις τῶν ἀγγείων, ὄγκοι, καὶ μάλιστα τῶν ἀδένων, οἵτινες συμπιέζουσι τὸν οἰσοφάγον, τέλος δὲ καὶ σπασμὸς. Η'

§. 50. Ἐπακόλουθα τῆς στενώσεως εἰσι δύσκολος μᾶλλον ἢ ἥττον κατάποσις.

Ἄλλα τὰ συμπτώματα διαφέρουσι κατὰ τε τὸ εἶδος καὶ κατὰ τὸν τόπον τῆς στενώσεως.

§. 51.

Ὅταν ἡ στενώσις ἢ ἀπλή (ὕμενώδης), ἥτις ὡς περ πτυχή τοῦ ἐντὸς χιτῶνος τοῦ οἰσοφάγου κατέχει μικρόν τι μόνον χωρίον καὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸς τὸ ἄνω μέρος τοῦ οἰσοφάγου ἀντικρὺ τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου, ὁ ἄρρωστος αἰσθάνεται κατ' ἀρχάς εἰς ὠρισμένον τινὰ τόπον ἐλαφρόν τι ἐμπόδιον, ὅταν καταπίνη χαψίας συστατικωτέρας, πολλάκις δὲ καὶ φρέικια κατὰ τὴν ῥάχιν, ἀφ' οὗ ἡ χαψία ὑπερβῆ τὸν στενὸν τοῦτον τόπον· ἡ ἐνοχλήσις αὕτη διαρκεῖ πλειότερον ἢ ὀλιγώτερον καιρὸν, ἐλαττοῦται ἢ ἐξαλείφεται, ἀλλ' ἀναφαίνεται καὶ αὔθις ἄνευ προφάσεως, ἢ μετὰ ψύξιν, ἢ μετὰ ψυχικὴν τινὰ ταραχὴν κτλ. Εἰς ταύτην τὴν ἐναλλάξ γινομένην βελτίωσιν καὶ χειροτέρευσιν τὸ πάθος δύναται νὰ ἐπιμείνη πολὺν καιρὸν. Τάχιον δὲ ἢ βράδιον αὐξάνεται ἡ δυσκολία τῆς καταπόσεως, ὥστε μεγαλείτεροι χαψίαι ἐπέχονται εἰς τὸν τόπον τοῦ στενώματος τοῦ οἰσοφάγου, ἐξ οὗ ἐπιγίνονται πολλάκις πνιγμονῆς συμπτώματα μετ' αἰσθήσεως σφοδρᾶς σπασμώδους συστολῆς τοῦ λαιμοῦ, βῆξ καὶ ἀγωνία μεγάλη, δι' ὧν ἡ χαψία ἢ ὑπερβαίνει πρὸς τὰ κάτω τὸ ἐμπόδιον, τοῦτο δὲ γίνετ' ἐνίοτε μετ' ἤχου τινὸς αἰσθητοῦ, ἢ ἐξωθεῖται διὰ τῶν συστολῶν τοῦ οἰσοφάγου πρὸς τὸ στόμα. Ἡ δυσκαταποσία γίνεται ἤδη ἔμμοнос καὶ αὐξάνεται τάχιον ἢ βράδιον, ὥστε ὁ ἄρρωστος δύναται νὰ καταπίη μὲ τὰς ἄνω ῥηθείσας ἐνοχλήσεις μόνον μικροτέρας καὶ ἀκολούθως ἔτι μικροτέρας χαψίας, ἐπὶ τέλους δὲ οὐδὲ ταύτας, ἀλλὰ μόνον ὑδαρεῖς τροφὰς καὶ ῥοφήματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τούτων τὴν κατάποσιν ὑποφέρει ἐν τῷ μεταξὺ τὰς ἄνω ῥηθείσας ἐνοχλήσεις. Βελτίωσις μικρὰ γίνεται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ ὅταν ἡ δυσκαταποσία γείνη ἔμμοнос· ἀλλὰ περὶ τοῦ αἵτιου αὐτῆς τε καὶ τῆς ἐπομένης χειροτερεύσεως, οὐδένα λόγον δυνάμεθα νὰ εὖρωμεν, ἐκτὸς μόνον ἂν θελήσωμεν νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι τὸ πάθος συνεπιπλέκεται καὶ μετὰ σπασμώδους τινὸς παθήσεως. Τῇ αὐξήσει τῆς δυσκαταποσίας βλάπτεται ἡ θρέψις, ὁ ἄρρωστος γίνεται καθ' ὑπερβολὴν ἰσχνὸς καὶ κινδυνεύει νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης. Ἄλλ' εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ στενώματος οὐδεμία γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἰδιάζουσα ὀπισθενεργὸς βλάβη.

§. 52.

Ἡ ἀλλοίωσις, δι' ἣν ὁ ἐντὸς χιτῶν τοῦ οἰσοφάγου ἐπάγει τὴν στένω-

Εἰς δὲ τὴν σκιρρώδη σκληρίαν τῶν πλευρωμάτων τοῦ οἰσοφάγου, ἥτις ἄλλως ἔχει ταυτὰ τῆς τυλώδους τὰ συμπτώματα καὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὸ κάτω μέρος τοῦ οἰσοφάγου καὶ εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν τοῦ στομάχου, ἀξάνονται τῆς καταπόσεως αἱ δυσκολίαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βραδέως, καὶ ὁ ἄρρωστος ἔχει, ἐκτὸς τούτου, αἰσθησὶν ἀμβλεῖαν, πιέζουσαν, διατείνουσαν πολλάκις δὲ καὶ ὀδυνηροτάτην κατὰ τινα τόπον, κατ' ἐξοχὴν δὲ πρὸς τὴν στήλην τῶν σπονδύλων, ἣν ἐλαττοῖναι ὁ ὕπτιος σχηματισμὸς τοῦ ἄρρώστου.

§. 55.

Τὰ φαινόμενα καὶ σημεῖα τῶν στενώσεων τούτων τοῦ οἰσοφάγου, δύνανται νὰ διαφέρωσιν ἐν γένει κατὰ τε τὸν τόπον, καὶ τὴν διάφορον ἔκτασιν αὐτῶν, μάλιστα δὲ καὶ κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ οἰσοφάγου ὑπεράνω τῆς στενώσεως· διότι, ἐὰν οὗτος, ὡς συμβαίνει ἐνίοτε, ἐκταθῆ ἄνωθεν τῆς στενώσεως ὑπερβαλλόντως, αἱ τροφαὶ συλλέγονται πολλαὶ καὶ ἔπειτα ἐξεμouνται.

Ἡ διαστολὴ τῶν πλευρωμάτων τοῦ οἰσοφάγου εἶναι ἢ καθ' ὅλον τὸν αὐλὸν ἢ κατὰ μέρος αὐτοῦ ἢ κατὰ μέρος αὕτη διαστολὴ γίνεται διὰ πρόπτωσιν τοῦ ἐντὸς χιτῶνος ἀνὰ μέσον τῶν δεσμίδων τοῦ μυώδους χιτῶνος, αἵτινες ἀπάγονται ἀπ' ἀλλήλων, ὥστε σχηματίζεται διάφορος τὸ μέγεθος θύλαξ (καλεῖται δὲ τοῦτο παράτινων κήλη τοῦ οἰσοφάγου). Ἄλλ' ἢ διαστολὴ αὕτη γίνεται συνεχέστερον καὶ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ στένωσις τοῦ οἰσοφάγου. Ἐγὼ τοῦλάχιστον εἶδον αὐτὸν δις μὲν ἄνευ στενώσεως, οὐδέ ποτε δὲ μετὰ τῆς στενώσεως· γίνεται δὲ αὕτη δι' ὑπερβάλλουσαν ἔκτασιν ἢ διὰ ῥῆξιν δεσμίδων τινων τοῦ μυώδους χιτῶνος ἐν καιρῷ καταπόσεως καὶ καταπάρσεως χασιῶν μεγάλων καὶ σκληρῶν· αἱ τροφαὶ εἰσβάλλουσιν εἰς τὸν θύλακα τοῦτον, ἀνευρόνουσιν αὐτὸν ἐπὶ μᾶλλον καὶ ἐξωθοῦνται τάχιον ἢ βράδιον ἀκόπως εἰς τὸ στόμα. Ἐνῷ τρώγει ὁ ἄρρωστος ἀναγκάζεται, ὅταν ὁ θύλαξ οὗτος ἢ πλήρης ἐδεσμάτων καὶ εὐρίσκηται κατὰ τὸ ἄνω τριτημόριον τοῦ οἰσοφάγου, ὡς ἐγὼ ἔτυχε νὰ ἴδω, νὰ κενῶνῃ αὐτὸν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀποπιέζων αὐτὸν μὲ τοὺς δακτύλους, ὅπως καταπῆ πάλιν εὐκολώτερον. Ἀντίθετος κατὰ τινα τρόπον τῆ διαστολῆ ταύτη εἶναι ἡ συστολὴ καὶ συρρίκνωσις τοῦ οἰσοφάγου δι' ὑπέρμετρον ἐκτένειαν τῶν ἰνῶν καὶ δι' ἐλαχίστην ὑγρασίαν, ὧν παραδείγματα ἀναφέρουσιν ὁ Δεθάρδινγος, Οὐαγγένης κ. α. (Detharding, van Geuns).

§. 56.

Εἰς τὴν σκιρρώδη καὶ τυλώδη (χονδρώδη, ὀσπώδη) στένωσιν τοῦ οἰσοφάγου, ἥτις γεννᾶται κατ' ἐξοχὴν μετὰ χρῆσιν ὑπέρμετρον μεθυστικῶν ποτῶν, διὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τρώγειν καὶ πίνειν ζεστά, δι' ἐπίσχεσιν συνήθων ἀποκρίσεων, δι' ἀφροδισίαν λώβην κ. τ. λ. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τοὺς

προβεβηκότας ἄνδρας, γεννᾶται μετέπειτα ἔλκωσις, ἥτις δύναται νὰ φθείρῃ μέρος τῆς στενώσεως, ἐξ οὗ ἔπειτα ἐπέρχονται τὰ συμπτώματα τῆς συντήξεως. Εἰς τὴν πολὺν καιρὸν διαμείναςαν στένωσιν, γεννᾶται ἡ ἔλκωσις πάντοτε ἐπὶ τὴν πλευρὰν αὐτῆς πρὸς τὸν στόμαχον, γίνεται δὲ τοῦτο διὰ τὴν συγχρῆν ἀγωνίαν τῆς πνιγμονῆς, ἐν ἣ τὰ πλευρώματα τοῦ οἰσοφάγου, τὰ ὑποκάτω τοῦ σενώματος, σεροῦνται τῆς φυσικῆς αὐτῶν ἐνεργείας καὶ ὑγρασίας· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γεννᾶται ἡ ἔλκωσις κατὰ τὴν ὀπίσθιον πλευρὰν τοῦ οἰσοφάγου, τὴν ἐπὶ τῆς στήλης τῶν σπονδύλων κειμένην, ἀλλίσκει δὲ πολλάκις καὶ τὰ ὀστά· δύναται ὅμως νὰ γείνη καὶ κατὰ τὴν πρόσθιον πλευρὰν καὶ νὰ φθείρῃ τὸ προσθικόν μέρος τῆς τραχείας ἢ τῶν βρογχίων, καὶ οὕτω νὰ γείνη συγκοινωνία μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ οἰσοφάγου, ἐξ οὗ τότε ἐπάγονται σφοδροτάτη βῆξ, πνιγμονὴ, καὶ αἱμορραγία κατὰ πᾶσαν ἀπόπειραν καταπόσεως.

Εἰς ἐξήκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν ἄνδρα εἶδον τυλῶδη στένωσιν τοῦ οἰσοφάγου, ἐν ἣ ἦτο συγκοινωνία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ δεξιοῦ βρόγχου τῆς τραχείας ἀρτηρίας· ὁ δὲ Μεύτερος (ἴδ. *Medic Vereinzeltung fuer Preussen, 1836. N°. 29*) διηγεῖται περὶ στενώσεως τοῦ οἰσοφάγου, ἐν ἣ ἦτο συγκοινωνία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀριστεροῦ βρόγχου τῆς τραχείας ἀρτηρίας. Καὶ ὁ Γένδρων (*Gendron, Journal des connoissances medico chirurgicales 1837. Novemb.*) διηγεῖται περὶ δύο στενώσεων τοῦ οἰσοφάγου κατὰ τὸν χρικοειδῆ χόνδρον, ἐν ἣ ἦτο χυριγγῶδες σόμιον εἰς τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν, ἡ ἐγεννᾶτο βῆξ ἐν καιρῷ τῆς καταπόσεως, ἐξωθοῦντο ὑγρά, καὶ ὁ ἀρρώστος ἐλάλει διὰ τῶν ρινῶν ἕνεκα τῆς ἀλλαγῆς τῆς ἐξώσεως τοῦ ἀέρος. (ἴδ. καὶ *Sehmiel's Jahrbuecher, 1839. Bd. 22. N°. 5. καὶ Oestr. medicin. Jahrbuecher Bt. 27. Heft 2).*)

§. 57.

Εἰς δὲ τὴν στένωσιν τοῦ οἰσοφάγου διὰ μυκητώδη ἐκφύματα καταπίνονται δυσκολώτερον αἱ ὑγρά ἢ αἱ στερεαὶ τροφαί· αἱ ἐξωθούμεναι χαφίαι εἰσὶν ἀναμειγμέναι μεθ' αἱματώδους βλέννης καὶ μεθ' ὑμενωδῶν ἰνῶν, αἵτινες προσκολλῶνται καὶ εἰς τὴν πρὸς ἐξέτασιν εὐδιαζομένην μήλην, πρὸς ἣν γίνεται ὑπείκτικὴ τις ἀντίστασις.

§. 58.

Ἡ δὲ συμπέσις τῶν πλευρωμάτων τοῦ οἰσοφάγου, ὑφ' οἷων δῆποτε παρακειμένων ὄγκων γενομένη, διαγιγνώσκεται διὰ τῆς ἐξωτερικῆς ἐξέτασεως τοῦ λαιμοῦ· ἡ δυσκολία τῆς καταπόσεως αὐξάνεται· ἰσότημωσ μετα τῆς αὐξήσεως αὐτῶν τῶν ὄγκων, καὶ ἡ μήλη τοῦ οἰσοφάγου εὐδιάζεται· εὐκολώτερον ἐνταῦθα ἢ εἰς τὴν στένωσιν αὐτοῦ· ἡ διάγνωσις ὅμως δὲν εἶναι βεβαία, ὅταν οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ὄγκοι κεῖνται εἰς τὸν θώρακα.

Περὶ τούτου ἀνάγνωθι καὶ τοῦ Κύνζου (*Kunze*) τὰς διαφόρους παρατηρήσεις περὶ τῶν ταιούτων ὄγκων. Ἐνταῦθα δὲ ἀνάγεται καὶ ἡ πακτικὴ λεγομένη δυσπραγία, ἥτις

γίνεται, λέγουσι, διὰ παρά φύσιν πορείαν τῆς ὑποκλειδίου ἀρτηρίας, ὑφ' ἧς πιέζεται ὁ οἰσοφάγος. Ὁ Βαύφορδος (Bayford) πρῶτος περιέγραψε ταύτην ὑπὸ τ' ὄνομα τοῦτο, καὶ ἡ παρατήρησις αὐτοῦ ἐβεβαιώθη καὶ παρ' ἄλλων (ἤγουν παρὰ τοῦ Ἐριχτέρου, Οὐαλεντί-νου καὶ Αὐθερρίεθου). ἄλλοι δ' ἐξεναντίας, οἷον ὁ Φλέις χιμαννος (Fleischmann) καὶ Ῥου-δόλφιος ἀναιροῦσι τὴν αἰτίαν τῆς ῥηθείσης δυσφαγίας, λέγοντες, ὅτι ἡ παρά φύσιν πο-ρεία τῆς ἀρτηρίας παρατηρεῖται καὶ ἄνευ τῆς δυσφαγίας ταύτης· τὴν γνώμην δὲ ταύτην διορθώνει ὁ Σχοιλλεΐνιος (Schoenlein), λέγων, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος δυσφαγία διὰ τὴν παρά φύσιν πορείαν τῆς ὑποκλειδίου ἀρτηρίας δύναται νὰ γείνη, μόνον ὅταν ἡ ἀρτηρία διήκῃ μεταξὺ τοῦ οἰσοφάγου καὶ τῆς στήλης τῶν σπονδύλων, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν διήκῃ ἔμπροσθεν τῆς τραχείας ἀρτηρίας ἢ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ οἰσοφάγου. Ἡ δυσκολία δὲ τῆς καταπόσεως γίνετ' ἐν καιρῷ τῆς ἐφηβοσύνης, ἢ τῆς παύσεως τῆς ἐμμηνοῦ καθάρσεως, ὅταν ἡ συμφορήσις τοῦ αἵματος εἰς τὸν θώρακα ᾖ μεγαλειτέρα. Σημεῖα δὲ ταύτης εἰσὶ σφοδρὸς παλμὸς τῆς καρδίας, καὶ κίνδυνος πνιγμονῆς εἰς πᾶσαν ἀπόπειραν κα-ταπόσεως· σφυγμοὶ τρομῶδεις, διαλείποντες καὶ ἀδύνατοι εἰς τὴν δεξιᾶν χεῖρα, ἥτις εἶναι καὶ ἰσχυρότερα καὶ ἀσθενεστέρα· περιστροφή τοῦ αὐχένου γεννᾷ ἐνίοτε πόνους· ἅπασαι δὲ αἱ ἐνοχλήσεις γεννῶνται μόνον εἰς τὴν κατάποσιν, καὶ πολλάκις περιοδι-καὶ μόνον.

§. 59.

Ἡ δὲ σπασμῶδης συστολὴ τοῦ οἰσοφάγου γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὸ κάτω αὐτοῦ μέρος πρὸς τὸν στόμαχον, καὶ ἐπάγει αἰσθησιν περισφίγ-ξεως σώματός τινος ἀμεταθέτου. Ἐνίοτε δὲ συστέλλονται σπασμῶδως τὰ ὄργανα τῆς καταπόσεως καὶ οἱ μῦς τοῦ αὐχένου. Τὸ κακὸν ἐπὶ τῇ προπό-σει τῶν ψυχρῶν μὲν, αὐξάνεται, τῶν θερμῶν δὲ, ἐλαττοῦται· ταυτοχρό-νως δὲ ἀλίσκονται ὑπὸ σπασμῶν καὶ ἄλλα ὄργανα καὶ ὁ ἄρρωστος ἐνο-χλεῖται ὑπὸ ναυτίας, ἐρεῦξεως, βηχός, ἀναπτύσεως ἰξώδους καὶ ὕδαρουῦς βλέννης, πολλάκις δὲ καὶ ὑπὸ πνιγμονῆς, ἀφωνίας κ. τ. π. οἱ σπασμοὶ διαλείπουσι μὲν πολλάκις, ἀλλὰ τὸ πάθος τοῦτο δύναται νὰ διαμείνῃ ἐπὶ πολὺ, ὥστε οὕτω νὰ γίνηται δυσδιάγνωστον, ἐκ τούτου δὲ πιθανόν, ὅτι γεννᾶται καὶ ἡ ὑμενώδης στένωσις (ἴδ. §. 52. Τόμ. Γ'). Ὅταν δὲ μετὰ τῆς στενώσεως τοῦ οἰσοφάγου ἐνωθῇ καὶ σπασμὸς, τὰ συμπτώματα τότε αὐξάνονται ταχέως.

Γίνεται δὲ καὶ δυσκολία τῆς καταπόσεως, ἥτις δύναται νὰ φθάσῃ τὸν ὕψιστον βαθμὸν τῆς δυσφαγίας· γεννᾶται δὲ αὕτη διὰ χρονίαν φλεγμονὴν καὶ διὰ προξενουμένην ἐκ ταύτης σπασμῶδη πάθησιν τοῦ ἄνω μέρους τοῦ φάρυγγος, ἣν διὰ τὴν συνήθη αὐτῆς πρὸς τὴν λειχηνώδη πάθησιν σχέσιν καὶ διὰ τὴν ἰδιάζουσαν ἀλλοίωσιν τοῦ βλενο-γόνου χιτῶνος τοῦ φάρυγγος, ὀνομάζω ὡς ἰδιαιτέρον εἶδος τῆς λειχηνώδους κυνάγχης. Τὸ κακὸν τοῦτο γεννᾶται δι' αἰτίαν ἄδηλον ἢ διὰ καταρροϊκὴν πάθησιν τοῦ αὐχένου. Ἡ δυσκολία τῆς καταπόσεως αὐξάνεται κατὰ μικρὸν εἰς βαθμὸν ὑψηλόν, ὥστε ὁ ἄρρω-στος οὐδόλας καταπίνει, καὶ αἱ μικρόταται χαψίαι καὶ τὸ ἐλάχιστον ὕγρον, ἔπερ ζη-τεῖ νὰ καταπιῇ, ἐξωθοῦνται προξενούντα ταυτοχρόνως σπασμῶδεις συστολάς τοῦ αὐ-

χίνος και δύσπνοϊαν. Ἴδιον δὲ τοῦ πάθους τούτου εἶναι, ὅτι τὰ ὑγρά καταπίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δυσκολώτερον τῶν μᾶλλον συστατικῶν και μυξωδῶν οὐσιῶν· και πολλαχίς γίνεται τοιαύτη ὑγροφοβία, ὡστε πρὶν εἶτι ταῦτα προσφερθῶσιν εἰς τὸ στόμα, διὰ σφοδροτάτην συστολήν τοῦ φάρυγγος ὁ ἄρρώστος οὐδόλως δύναται νὰ δοκιμάσῃ νὰ καταπίη ταῦτα· ἂν δὲ καταπίεσαντες εἰκότως τὴν γλῶσσαν ἐξετάσωμεν τὸν φάρυγγα, εὐρίσκομεν αὐτὸν ἰδιαζόντως ἠλλοιωμένον· ὁ ὑπαλείφων αὐτὸν βλεννογόνος ὑμῆν φαίνεται ἀμφιβληστροειδῆς ἢ δρυφακτοειδῆς, ἐνῶ μεταξύ ὠχροτέρων ραβδώσεων ἐμφαίνονται ὀλίγα μόνον ἐρυθρότερα και ἐν εἵδει νήσων ἐπάσματα· ἢ ἐρυθρότης εἶν' ἐν γένει μικρά, μᾶλλον ὠχρά και ἐπὶ τὸ ξανθὸν ρέπουσα. Εἷς τινας δὲ τόπους φαίνεται και πλάσις τις φλυκταινώδης. Οἱ ἄρρώστοι διὰ ταύτην τὴν δυσκολίαν τῆς καταπόσεως ἐνοχλοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ και ὑπὸ αἰσθήσεως καυτηρᾶς ἢ νυγματώδους κατά τινα τόπον τοῦ αὐχένος ἐμπεπαρμένης· πολλαχίς δὲ ἔχουσι τὴν αἰσθησιν ὡς ἂν ἐγειρῶνται και διαρρήγνυνται φυμάτια τινα ἢ φλυκταινίδια, και μετὰ τοῦτο δὲ ἀπομένη τόπος ἰδιαιτέρως εὐαἰσθητος και, κατά τὴν αἰσθησιν, ἐπὶ τινα χρόνον ἠλκωμένος. Ἄλλὰ τὰ αἰσθήματα ταῦτα και οἱ τόποι αὐτῶν ὑπαλλάσσουσι συνεχῶς. Πολλαχίς δὲ ὁ ἄρρώστος ἔχει αἰσθησιν κυκλοτεροῦς περισφίξεως κατά τὸ ἄνω μέρος τοῦ οἰσοφάγου. Εὐρηκα δὲ τὸ πάθος τοῦτο εἰς νεωτέρους τε και γηραιότερους ἀμφοτέρων τῶν γενῶν και πάντοτε σχεῖσιν τινα πρὸς προηγουμένην, ἂν και μικράν, πάθησιν τοῦ δέρματος χρονίαν ἔχον. Ἡ ὁμοιότης τῶν συμπτωμάτων δύναται νὰ μᾶς ἐξαπατήσῃ νὰ νομισῶμεν τὸ πάθος ὀργανικὴν γένωσιν, ἢ πολλοὶ τῶν τοιούτων ἀρρώστων ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὑποθέσει μ' ἐστάλησαν ὑπὸ λατρῶν ἐπισήμων. Ἄλλ' ἐξέτασις διὰ τῆς μήλης τοῦ οἰσοφάγου εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ γείνη διὰ τὴν μεγάλην τοῦ οἰσοφάγου εὐαισθησίαν, και μόνον ἢ ὑπαλλαγὴ τῶν συμπτωμάτων, και μάλιστα ἢ ἰδιαιτέρα ἰδέα τῆς ὀπισθίου πλευρᾶς τοῦ φάρυγγος δύναται νὰ βεβαιώσῃ τὴν διάγνωσιν. Ἡ θεραπεία τοῦ πάθους εἶναι τὸ δυσκολώτατον ἔργον. Εἰς νέον τινα ἔμεινε τὸ πάθος ἐπὶ πολλοὺς χρόνους ἀνεπιεικῆς πρὸς ὅλα και πρὸς αὐτὰ τὰ δραστηριώτατα ἔσω και ἔξωθεν παρ' ἄλλων λατρῶν δοθέντα φάρμακα.

Κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε παρατηρήσεις μου δὲν δύναται νὰ δοθῶσιν ὀριστικοὶ κανόνες περὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ. Ὁ ἀκριβῆς ἀναλογισμὸς ὅλων τῶν προηγουμένων περιστατικῶν και τῆς κράσεως τοῦ ἀρρώστου πρέπει νὰ γείνη ὀδηγὸς τοῦ λατροῦ εἰς τὴν θεραπείαν, ἢν πρέπει ὅτε λατρός και ὁ ἀρρώστος ν' ἀκολουθήσωσιν ἐπιμόγως. Ἐκ τῶν ισχυροτάτων παροχτετευτικῶν οὐδέ ποτε εἶδον ὄφελος· ἢ ἐπανελημμένως γενομένη ἰλαφρὰ ἐπίκαισις τῆς ὀπισθίου πλευρᾶς τοῦ φάρυγγος διὰ τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ὠφέλησε θαυμασίως εἰς ἓνα τῶν τοιούτων ἀρρώστων. Τὴν κατάστασιν ταύτην τοῦ φάρυγγος δυνάμεθα κατά τινα τρόπον νὰ παρομοιώσωμεν πρὸς τὴν σπασμῶδη περισφίξιν τοῦ σφιγκτήρος εἰς τὴν ὑπάρχουσαν σχισμὴν τῆς ἔδρας.

§. 60.

Τὸ προγνωστικὸν τῆς στενώσεως τοῦ οἰσοφάγου εἶναι διάφορον κατά τὸ μέγεθος και τὸν τρόπον αὐτῆς. Ἡ ἀπλή και ὑμενώδης στένωσις δὲν εἶναι τόσῳ κακὴ και ἀφαιρεῖται ἐντελῶς εἰκότως θεραπευθεῖσα· ἢ δὲ σκιρῶδης και τυλώδης γεγνωμένη μὲν, σπανίως ἀπείργεται, ἅπαξ δὲ συ-

στᾶσα, οὐ μόνον ἰάσεως, ἀλλ' οὐδὲ καὶ μετριάσεως ἐλπίδα παρέχει· ἡ δὲ σπασμώδης εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εὐαφαίρετος μὲν, εἰκότως θεραπευμένη· ἀλλ' ἀναγεννάται καὶ αὖθις· τότε δὲ εἶναι εἰς ἄκρον ἐπίμονος καὶ δύναται νὰ μεταπέσῃ εἰς τὴν ὀργανικὴν. Εἰς δὲ τὴν γενομένην διὰ συμπίεσιν ὑπὸ παρακειμένων ὄγκων τὸ προγνωστικὸν ἐξαρτάται ἐκ τῆς φύσεως καὶ τοῦ τόπου τῶν ὄγκων.

§. 61.

Εἰς ὅσας δὲ περιπτώσεις ἢ ἀλλοιώσεις τοῦ βλενογόνου χιτῶνος γίνεται διὰ χρονίαν φλεγμονήν, ἐνδείκνυται, ἐκτὸς τῆς τακτικῆς καὶ αὐστηρᾶς διαίτης, κατ' ἀρχὰς ἀφλεγμάντος θεραπεία, προσβολὴ βδελλῶν κατ' ἐπανάληψιν γενομένη, ἀδιάκοπος πρόποσις τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἁλατος, τοῦ κωνείου, τοῦ ὑδραργύρου, τοῦ ὑδροϊωδικοῦ κάλεος, καὶ ἡ σύγχρονος παροχέτευσις διὰ βοθρίου, δι' ἀνατρίψεως τῆς δι' ἐμετικῆς τρυγὸς ἀλοιφῆς, διὰ τῆς διεκβολῆς τοῦ λημνίσκου κ. τ. π. Ἀλλὰ δι' αὐτῶν σπανίως ἐμποδίζεται ἡ πρόοδος τῆς στενώσεως, ἥς τὴν ὑπαρξίν βεβαιουῦσιν, ἐκτὸς τῶν ἤδη ῥηθέντων φαινομένων, καὶ ὁ εὐοδιασμὸς σύριγγος, καθ' ὃν ἀκολούθως λεχθήσεται τρόπον, ἥτις ἐμποδίζεται καὶ ἐπέχεται κατὰ τὸν τόπον τοῦ στενώματος.

§. 62.

Ὁ εὐοδιασμὸς τῆς σύριγγος τοῦ οἰσοφάγου, εἶναι τὸ μόνον βοήθημα πρὸς ἀφαίρεσιν τοῦ ὀργανικοῦ στενώματος τοῦ οἰσοφάγου καὶ πρὸς διαστολήν αὐτοῦ. Ἡ θεραπεία αὕτη ἐπάγει βεβαίαν ὠφέλειαν πρὸς τὴν ὑμενώδη στένωσιν ὅτι ὁμως οὐδόλως γίνεται εἰς τὴν σκιρτώδη καὶ τυλώδη κατὰ τὴν ἰδίαν μου πείραν. Τοῦ εὐοδιασμοῦ τῆς σύριγγος ὁ σκοπὸς ὁμως εἶναι πολλάκις μόνον βελτιωτικός. Ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο δυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν, εἰμὴ νὰ διατηρήσωμεν τὴν ζωὴν τοῦ ἀρρώστου, ἐγγέοντες δι' αὐτῆς τὰς ἀναγκαίας τροφὰς εἰς τὸν στόμαχον. Ἀλλ' ὁμως δυνάμεθα πολλάκις δι' αὐτοῦ τοῦ βοηθήματος καὶ νὰ ἐρεθίσωμεν ἀφ' ἑτέρου μέρους τὸ στένωμα τόσον, ὥστε νὰ μεταπέσῃ αὐτὸ εἰς κακοήθη ἀλλοιώσιν καὶ ἔλκωσιν.

§. 63.

Ὁ εὐοδιασμὸς δὲ τῆς σύριγγος εἰς τὸν οἰσοφάγον πρέπει νὰ γίνηται περιλαγμένως καὶ πρᾶως· διότι ἄλλως βλάπτονται μεγάλως τὰ πλευρώματα τοῦ οἰσοφάγου, διανοίγονται πορεῖαι παρὰ φύσιν, καὶ ταχύνεται τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦ ἀρρώστου. Γίνεται δὲ ὁ εὐοδιασμὸς κάλλιστα τὸν δὲ τὸν τρόπον. Ὁ ἀρρώστος καθίζετ' ἐπὶ δίφρου, νεύει μετρίως πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλὴν (ἢν κρατεῖ βοήθῃς ὀπισθεν αὐτοῦ ἰστάμενος), ἀνοίγει

μεγάλως τὸ στόμα καὶ προτείνει ὀλίγον τὴν γλῶσσαν· ἔπειτα δὲ ἐμβάλλεται εἰς τὸν φάρυγγα ἡ ἐλαιοβραχῆς σύριγξ, φέρουσα ἐντὸς αὐτῆς σύρμα μολύβδου, καὶ ἔχουσα τὸ πρόσθιον πέρασ ὀλίγον καμπύλον, καὶ διωθεῖται πρῶς πρὸς τὰ κάτω ἐπέχεται δὲ αὕτη εἰς τὸν τόπον τοῦ στενώματος, ἡρεμοῦμεν ὀλίγον, καὶ ὠθοῦντες πρῶς προσπαθοῦμεν νὰ διεμβάλωμεν αὐτὴν πέραν τοῦ στενώματος· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατολισθαίνει αὕτη διὰ μιᾶς μόνης προώσεως, καὶ οὕτω κατωθεῖται περαιτέρω. Ἄν δὲ αὕτη δὲν δύναται νὰ διολισθίῃ διὰ τοῦ στενώματος, εὐοδιάζομεν ἑτέραν λεπτοτέραν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Εἰς ἐπίσημα στενώματα ἡδυνήθην μετὰ πολλὰς εἰς μάτην γενομένας δοκιμὰς μετὰ τὰς λεπτοτάτας σύριγγας τοῦ οἰσοφάγου, νὰ εὐοδιάσω διὰ τοῦ στενώματος καθετῆρα τῆς οὐρήθρας μεσαίου πάχους. Τὴν εὐοδιασθεῖσαν σύριγγα, ἀφελόντες τὸ ἐν αὐτῇ μολύβδιον σύρμα, κρατοῦμεν ἐντὸς τοῦ οἰσοφάγου, ὅσον ὁ ἄρρωστος ὑποφέρει αὐτὴν ἀνενοχλήτως, ὅπερ τὰς πρώτας φοράς δὲν γίνετ' ἐπὶ πλέον τῶν πέντε στιγμῶν τῆς ὥρας. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βελτιοῦται μεγάλως ἡ κατάποσις μετὰ τὸν πρῶτον εὐοδιασμόν τῆς σύριγγος, καὶ λεπτοτάτης οὔσης. Ὁ εὐοδιασμός οὗτος γίνεται καθ' ἑκάστην κατὰ τὸν ἤδη ῥηθέντα τρόπον, κρατοῦμεν δὲ τὴν εὐοδιαζομένην σύριγγα περισσότερον καιρὸν, ὅταν τὰ μόρια συνεθίσωσιν εἰς τὸν ἐξ αὐτῆς ἐρεθισμόν, καὶ μεταβαίνομεν κατὰ μικρὸν εἰς εὐοδιασμόν παχυτέρων.

Ὁ διὰ τῶν ῥινῶν γινόμενος εὐοδιασμός δὲν εἶναι καλὸς, ἐνοχλεῖ περισσότερον τὸν ἄρρωστον, καὶ τῶν ἀδυνάτων εἶναι νὰ γείνη διὰ παχείας σύριγγος. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἡ σύριγξ ἐνολισθαίνει εἰς τὸν λάρυγγα συνεχέστερον ἢ ὅταν ἐμβάλλωμεν αὐτὴν διὰ τοῦ στόματος· κατάλαμβάνομεν δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ σφοδροῦ ἐρεθισμοῦ τῆς βηχῆς, ἐκ τῆς ἐξώσεως τοῦ ἀέρος διὰ τῆς σύριγγος καὶ ἐκ τῆς ἀδυνασίας τοῦ ἀρρώστου εἰς τὸ λαλεῖν· σημειωτέον δὲ, ὅτι ἐνίοτε ὁ ἐρεθισμός τῆς βηχῆς, καὶ ἂν ἡ σύριγξ ἐνωλισθησέν εἰς τὸν λάρυγγα, δὲν εἶναι τόσον ἐπίσημος, ὥστε διὰ τὴν προξενουμένην πνιγμονὴν, ὅταν ἡ σύριγξ ἢ ἐντὸς τοῦ φάρυγγος, ἐξωθεῖται ἀπὸ τοῦ στομάχου διὰ τῆς σύριγγος μετὰ συριγμῶν.

Ὁ εὐοδιασμός τῆς σύριγγος σύρμα μολύβδιον ἐν αὐτῇ ἐχούσης, ὅπερ ἐξαιρεῖται, ὅταν αὕτη εὐοδιασθῇ εἰκότως κατὰ βάθος. ἔχει τὸ μέγα τοῦτο καλὸν, ὅτι τὸ σύρμα παρέχει εἰς τὴν σύριγγα πᾶσαν οἰκίαν καὶ χρήσιμον κάμψιν, ὅτι ἡ σύριγξ εὐοδιάζεται ἀσφαλέστερον, χωρὶς νὰ βλάπτηται διὰ τὸ σύρμα τὸ εὐκαμπτον αὐτῆς, καὶ ὅτι αὕτη γίνεται στερεωτέρα μετ' αὐτοῦ ἢ ἄνευ αὐτοῦ. Εἰς στενώματα δὲ στενώματα, ἐν οἷς οὐδ' αἱ λεπτόταται σύριγγες τοῦ οἰσοφάγου διεμβάλλονται, κάλλιον νὰ εὐοδιάζωμεν λεπτοτέρους καθετῆρας τῆς οὐρήθρας, ἢ νὰ ὑπερνικῶμεν βιαίως τὸ ἐμπόδιον· οὕτως ἔπραξεν ὁ Βούερος ἀφελὼν πρῶτον τὸ ἐμπόδιον δι' ἀργυροῦ καθετῆρος, καὶ εὐοδιάσας ἔπειτα ἐλαστικὴν σύριγγα, ἧς τὸ ἄκρον ἐξέβαλεν ἀπὸ τοῦ στόματος εἰς τὴν ῥίνα διὰ τοῦ Βελλοκείου σωλήνος. Πᾶσα δὲ μεγαλειτέρα βίη πρὸς εὐοδιασμόν τῆς σύριγγος

τοῦ οἰσοφάγου εἶν' ἐπικίνδυνος, ἐπειδὴ δύναται νὰ γείνη βῆξις τῶν πλευρωμάτων τοῦ οἰσοφάγου. Γνωρίζω περιστατικὸν ἀλλότριον; ἐν ᾧ ἡ σύριγξ διέρρηξε τὴν ὀπίσθιον πλευρὰν τοῦ οἰσοφάγου ἄνωθεν τοῦ στενώματος καὶ; προχωρήσασα πρὸς τὰ κάτω μεταξὺ τοῦ οἰσοφάγου καὶ τῆς στήλης τῶν σπονδύλων, εὐωδιάσθη καὶ πάλιν εἰς τὸν οἰσοφάγον, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς ἀνατομῆς τοῦ νεκροῦ. Ὅμοιον περιστατικὸν παρετήρησεν ὁ Α. Κώπηρος, ἐν ᾧ μάτην ἐζήτησε νὰ εὐωδιάσῃ καθετῆρα τῆς οὐρήθρας· ἕτερος δὲ χειρουργὸς εὐκόλως διήλθεν, ὡς ἔλεγεν· ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἐγγύσει γάλακτος καὶ οἴνου διὰ τῆς σύριγγος ἐγένετο παραυτίκα ὄγκος κατὰ τὸ ἄνω πέρασ τοῦ στένου μετὰ σφοδρῶτα τῆς καυτηραῖς ὀδύνης, καὶ ὁ ἄρρωστος ἀπεβίωσε τὴν αὐτὴν ἡμέραν· ἐπὶ τῇ ἀνατομῇ τοῦ νεκροῦ ἐφάνη· ὅτι ἡ σύριγξ διώσθη διὰ τοῦ οἰσοφάγου εἰς τὸ πρόσθιον μεσαύλιον. Εἰς δυσκόλους δὲ περιστάσεις δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ μῆλην μετὰ κηρίου εὐτυπώτου· ἐκ τῆς πράου δὲ πίεσεως ταύτης εἰς τὸ στένωμα λαμβάνομεν καθαρῶς τὸν τύπον αὐτοῦ, ὡς ἐνιάκις ἐδοκίμασα.

§. 64.

Ἐνεργήσαντες δὲ κατὰ τὸν ἤδη ρηθέντα τρόπον διαστολὴν τοῦ στενώματος ἐπίσημον, καὶ ἀφελόντες εἰκότως τὴν δυσκολίαν τῆς καταπόσεως, μεταχειρίζομεθα πρὸς ἐπιτυχίαν λάσεως ἐμμόνου, μῆλην ἔχουσαν διαστολέα ἐλαιοειδῆ, ἣν ἀλλάσσομεν μεθ' ἡμέρας τινὰς δι' ἑτέρας παχυτέρας, καὶ ταύτην πάλιν, ἀναλόγως πρὸς τὰς περιστάσεις διὰ τῆς πλέον παχείας. Ὁ δὲ εὐωδιασμὸς τῆς μῆλης ταύτης γίνεται ὡς καὶ ὁ τῆς σύριγγος τοῦ οἰσοφάγου, ἐκτὸς μόνον, ὅτι προωθοῦμεν πρῶως τὸν διαστολέα διὰ τοῦ στενώματος, ὅπερ καταλαμβάνομεν ἐκ τῆς ἀντιστάσεως· ὁ διαστολεὺς ἢ φέρεται δεῦρο κάκεισε ἐνιάκις διὰ τοῦ στενώματος, ἢ κρατεῖται, ὅταν ἐννοήσωμεν, ὅτι τὸ παχύτερον αὐτοῦ μέρος εὐρίσκειτ' ἐντὸς τοῦ στενώματος, ἐπὶ ὧραν τινὰ ἐναυῖθα, καὶ ἐκβάλλεται ἔπειτα. Εἰς τὸν εὐωδιασμὸν τοῦτον οὐδέποτε παρετήρησα τὸν ἄρρωστον ἰδιαζόντως ἐνοχλούμενον, ἀλλ' ὑποφέροντα τὸν διαστολέα ὡς καὶ τὴν συνήθη σύριγγα τοῦ οἰσοφάγου. Ὅταν δὲ ἡ κατάποσις γίνηται ἀνενοχλήτως, πρὸς ἀποφυγὴν ἀκολούθου ἐκ νέου στενώσεως, εὐωδιάζομεν τὸν διαστολέα ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἔτι τὴν πᾶσαν ὀγδόην ἢ δεκάτην τέταρτην ἡμέραν, καὶ ὁ ἄρρωστος μεταχειρίζετ' ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἔτι καὶ τὸν λημνίσκον ὀπισθεν τοῦ αὐχένου.

Ἡ ἀγωγή αὕτη ἐνήργησεν ἴσιν ἐμμόνον εἰς ὅσα ὑμενώδη στενώματα μετεχειρίσθη ταύτην. Ὁ διαστολεὺς εἶναι ἢ ἐλεφάντινος, προσηρμοσμένος στερεῶς εἰς τὸ πρόσθιον ἄκρον τῆς σύριγγος τοῦ οἰσοφάγου, ἢ αὐτὴ ἡ ἐλαστικὴ σύριγξ εἶναι κατὰ τὸν ρηθέντα τρόπον κοιλιωδῶς ἐπηρμένη· τὸ πάχος τῶν διαστολέων εἶναι διάφορον ὅσον δακτύλου διάμετρον ἐχόντων. Ὁ εὐωδιασμὸς μόνων τῶν συριγγῶν τοῦ οἰσοφάγου, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν παχυτάτων, δύναται νὰ μετριάσῃ μὲν καὶ νὰ βελτιώσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ ἀρρώστου πρὸς καιρὸν τινὰ, δύναται δὲ νὰ ἐπαγάγῃ καὶ παντελῆ ἐλευθερίαν τῆς καταπό-

βεως· ἀλλ' ἔμμονον ἴασιν δὲν φέρει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐξ οὗ τάχιον ἢ βράδιον γίνεται ὑποτροπὴ τοῦ πάθους.

Ἡ δὲ χρῆσις τῶν κηρίων, ἐν οἷς εἶν' ἐντέχνως προσηρμοσμένος χυτὸς νιτρικὸς ἀργυρος πρὸς φθορὰν τῶν στενωμάτων τοῦ οἰσοφάγου, εἶναι εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς στενώσεως ταύτης ἐπιβλαβεστάτη. Ὁ δὲ ἱαμειῶν, ἵνα ἐνεργήσῃ διαστολὴν τοῦ στενώματος, κατὰ μικρὸν μεγαλειτέρου γενομένου, μετεχειρίσθη ὡσειδῆ ἐλεφάντινον διαστολέα καθ' ἑαυτὸν ἢ μετὰ σύριγγος σφαῖραν ἐχούσης, ὃν διενέβαλε διὰ τοῦ ζενώματος τρίς ἢ τετράκις. Ὁ δὲ Φλετίχηρος (Fleischer) ἀναφέρει μετ' ἄλλινον ὄργανον πρὸς ῥῆξιν ἢ πρὸς διαστολὴν μόνον τοῦ οἰσοφάγου χρήσιμον. Εἰς τὸ πρόσθιον πέρασ εἶναι τοῦτο καμπύλον καὶ συγκρατεῖται ἐκ τριῶν βραχιόνων ἀκριβῶς πρὸς ἀλλήλους προσηρμοσμένων, οἵτινες, ἐμβαλλομένου τοῦ ὄργάνου εἰς τὸ στένωμα, ἀπάγονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ περιστροφῆς τῆς λαθῆς αὐτοῦ. Ἡ χρῆσις αὐτοῦ τοῦ ὄργάνου εἶναι κατὰ τὴν ἰδιάνμου πείραν δυσεξέργαστος, καὶ, εἰς βαθυτέρω κείμενον ζένωμα, ἀσυγχώρητος. Ὁ δὲ εὐοδισμὸς τοῦ φαλαίνης σπύγγου κατὰ τὸ πρόσθιον πέρασ φέροντος πρὸς διαστολὴν τοῦ στενώματος, δὲν εἶναι ὠφέλιμος.

§. 65.

Εἰς τὴν ὑμενώδη στένωσιν παρὰ τὴν ῥῆξιν οὐδεμίαν ἄλλη θεραπεία εἶναι ἀναγκαία. Εἰς δὲ τὴν τυλώδη καὶ σκιρτώδη μεταχειριζόμεθα ταυτοχρόνως ἔσω καὶ ἔξωθεν τὰ ἐν τῷ 60 §. (Τόμ. Γ') μνημονευθέντα φάρμακα· ἢ δὲ σπασμώδης ζητεῖ τὴν χρῆσιν τῶν πρὸς τοὺς σπασμοὺς διδομένων φαρμάκων, κατ' ἐξαιρετικὸν δὲ τῆς Ἰπεκακουάνης εἰς μικρὰς δόσεις διδομένης, καὶ τὴν προσκόλλησιν τοῦ διὰ βελλαδόνης ἐμπλάστρου περὶ τὸν λαιμόν. Ἡ ἐμβολὴ τῆς σύριγγος εἰς τὸν οἰσοφάγον, ὠφέλησεν ἐνίοτε εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας μᾶλλον ἢ πᾶσα ἄλλη θεραπεία.

Εἰς δὲ τὴν παικτικὴν δυσφαγίαν εἶναι χρεῖα, κανονίζοντες τὴν διαίταν τοῦ ἀρρώστου, νὰ ἐμποδίζωμεν τὴν πληθώραν τοῦ αἵματος εἰς τὸ στήθος, παροχετεύοντες τὸ αἷμα πρὸς τὰ κάτω μέρη τοῦ σώματος, ἐπανάγοντες τὰ ἐπισχεθέντα καταμήνια κ. τ. λ. ὁ λυθερβέθος παραινεῖ νὰ εὐοδιάζωμεν πολλάκις καὶ τὴν σύριγγα εἰς τὸν οἰσοφάγον, ὅπως ἀμβλύνωμεν δι' αὐτῆς τὴν εὐαισθησίαν αὐτοῦ, καὶ ἐπιμηκύνωμεν καὶ ἰσχυροποιῶμεν τὸν συνδέοντ' αὐτὸν μετὰ τῆς ἀρτηρίας κυτταρώδη ἱστόν.

§. 66.

Ὅταν δ' εὐοδιάζωμεν τὴν σύριγγα εἰς τὸν οἰσοφάγον μόνον πρὸς ἐνεσίαν ῥοφημάτων τονωτικῶν, μεταχειριζόμεθα σύριγγα, εἰς ἧς τὸ ἄνω ἄκρον εἶναι προσηρμοσμένον χωνοειδὲς ἐπιστόμιον. Τὸ αἶσθημα ἡδυπαθοῦς θερμασίας κατὰ τὸ ἐπιγάστριον τοῦ ἀρρώστου γεννώμενον μαρτυρεῖ, ὅτι τὸ ἐγγεχόμενον ῥόφημα ἦλθεν εἰς τὸν στόμαχον. Πρὶν δ' ἐνέσωμεν τοῦτο στοχαζόμεθα καλῶς τὰ ἐν τῷ 62 §. (Τόμ. Γ') μνημονευθέντα φαινόμενα περὶ τῆς εἰσβολῆς τῆς σύριγγος εἰς τὸν λάρυγγα.

Ἡ δ' ἐκπαραλύσεως καὶ ἀτονίας δυσφαγία, ἧτις γίνεται εἰς γηραιούς ἀνθρώπους

δι' ἀποπληξίαν καὶ νευρικὰς νόσους, ἐν ἧ ἄρρώστος δὲν δύναται νὰ σημειώσῃ ὀριστικῶς τὸ ἐμπόδιον, δὲν εἶναι δὲ οὔτε πόνος, οὔτε δύσπνοια, οὔτε ἐμπόδιον εἰς τὸν εὐοδιασμόν τῆς σύριγγος, ἐν ἧ ἀναπτύσσεται πολλάκις κολλώδης βλέννα, κατολισθαίνουσι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ στερεὰ. εὐκολώτερον ἢ ὑδροεῖς τροφαί, ἐνίοτε εὐκολώτερον, ὅταν ὁ ἄρρώστος καταπίνῃ βραδέως καὶ ὀρθίως, καὶ εἶναι πολλάκις μικροτέρα ἢ μεγαλειτέρα παράλυσις τῆς γλώσσης ταυτοχρόνως· ἢ δυσφαγία, λέγω, αὕτη ἀπαιτεῖ ὁμοίως τὸν εὐοδιασμόν τῆς σύριγγος, ὅταν ἄλλως ὁ ἄρρώστος δὲν τρέφεται ἐξαρκούντως. Ἄνυσιμώτατα πρὸς τὴν δυσφαγίαν ταύτην εὕρηκα διακλύσματα ἐκ πυρέθρου βίξης μετὰ οἶνονπνευματώδων ὑγρῶν ἠνωμένα, ἐκδόρια κατὰ τὸν αὐχένα καὶ πρόποσιν τοῦ ὄρεινου ὤρονεικου.

§. 67.

Ἴνα σώσωμεν ἐπὶ τινα χρόνον τὸν βίον τοῦ ἄρρώστου, ὅταν ἡ στένωμα τοῦ οἰσοφάγου περιγεγραμμένον, ἀβλαβὲς πρὸς ὄλον τὸ σῶμα καὶ κηρίου εὐοδιασμόν εἰς τὸν οἰσοφάγον οὐδόλως ἐνδεχόμενον, ἐγνωμοδότησεν ὁ Σεδιλλότος νὰ διανοίγωμεν συρίγγιον εἰς τὸν στόμαχον, δι' οὗ νὰ ἐμβάλλωμεν τὰ παρὰ τοῦ ἄρρώστου μεμασημένα βρώματα, ὅπερ καὶ ἔπραξεν ἅπαξ. Ναρκώσας πρῶτον τὸν ἄρρώστον δυνάμει τοῦ χλωριοφόρου, ἐνέβαλε τομῆν ἐν εἴδει σταυροῦ, ὅσον τεσσάρων ἐκατοστημορίων τοῦ μέτρου διάμετρον ἔχουσαν ἐπὶ τοῦ ὀρθοῦ μυὸς τῆς κοιλίας, καὶ ὅσον ἐξ ἐκατοστημορίων τοῦ μέτρου ἐπὶ τὰ κάτω καὶ ἔξω ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ ξιφοειδοῦς χόνδρου ἀπέχουσαν. Τῶν τεσσάρων κρημνῶν διὰ τεσσάρων ἀπλῶν ἀγκίστρων ἐπὶ τὰ ἔξω ἀνασταλέντων διεῖλε, τὴν ἀπονεύρωσιν τοῦ μυὸς, αὐτὸν τὸν μῦν, τὴν ἀνὰ μέσον αὐτοῦ καὶ τοῦ περιτοναίου ἀπονεύρωσιν καὶ αὐτὸ τὸ περιτόναιον ἀνατείνας εὐκόλως αὐτὸ μὲ λαβίδα· ἀπολίνωσε δὲ καὶ τὴν μίαν μόνην αἰμορροαγοῦσαν ἀρτηρίαν. Μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ περιτοναίου ἐφάνη τὸ μέγα ἐπίπλοον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἐντέρων ἐξηλωμένον καὶ μετρίως μακρὰν ἀπὸ τῆς ὀπισθίου ἐπιφανείας τοῦ πλευρώματος τῆς κοιλίας, ἕως ἔνεκα τῆς εἰσφρήσεως τοῦ ἀέρος καὶ τῆς ἐκ τοῦ χλωριοφόρου προξενηθείσης παραλύσεως τῶν μυῶν τῆς λεκάνης. Τυφλαγκίστρῳ δὲ ἔπειτα ἐκπιάσας μικρόν τι μέρος τοῦ ἐπιπλοῦ ἐξείλκυσεν αὐτὸ ἐπὶ τὰ ἔξω, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ μέρος τοῦ ἐγκαρσίου κώλου, ὅπως μεθελκύσῃ καὶ τὸν σόμαχον. Ἄλλ' ἐπειδὴ εὔρεν ἀντίσασιν πρὸς τοῦτο, ἐνέβαλε καὶ αὕθις εἰς τὴν κοιλίαν τὸ κῶλον καὶ τὸ ἐπίπλοον, κρατήσας ὅμως ἔξω τὰ ἐπιπόλαια καὶ ἄνω αὐτοῦ πέταλα, ἐφ' ὧν τῇ ἀναπτύξει εἰλκυσθῆ κατὰ μικρὸν πρὸς τὴν πληγὴν μικρὸν τι μέρος τῆς μεγάλης καμπῆς τοῦ στομάχου. Τὸ ἐπίπλοον ἐμβαλὼν ἔπειτα καὶ παρακεντήσας τὸ ἐξείλκυσθὲν μέρος τοῦ στομάχου, ὅπερ ἐφαίνετο, ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν προσθίαν πλευρὰν αὐτοῦ καὶ ὅτι ἦτο μέρος τῆς ἐνώσεως τῆς μοίρας τοῦ πυλωροῦ καὶ τῆς

καρδίας τοῦ στομάχου, εὐωδίασε σωληνάριον ἰδίως πρὸς τοῦτο κατεσκευασμένον. Σύγκειται δὲ τοῦτο ἐκ δύο ἡμίσεων μερῶν, ἅπερ ἐνούμενα τέλειον ἀπεργάζονται σωληνάριον. Ἐκότερον δὲ τούτων τῶν ἡμίσεων φέρει προβολὴν ὀρθογωνίως συγκεκαμμένην, ὣν ἡ μὲν εἶναι πρὸς στήριξιν τοῦ στομάχου ἐπὶ τοῦ πλευρώματος τῆς κοιλίας, ἡ δὲ πρὸς στήριξιν τοῦ ὄργάνου ἐν τῇ πληγῇ τεταγμένη. Ἐκ τοῦ παρακεντήματος ἀπερρέουσεν ὀλίγον αἷμα. Ἐπὶ δύο αὐλοκομηλῶν εὐωδιάσθησαν τὰ δύο τοῦ σωληναρίου μέρη καὶ ἐν αὐτῷ ἀργυροῦν σωληνάριον μετὰ τινος ἐπιστομίου ἐφωδιασμένον. Τῶν διαφόρων δὲ μερῶν τοῦ ὄργάνου στηριχθέντων, ἐνέβαλε τὸν στόμαχον εἰς τὴν κοιλίαν, ὅστις μετὰ βίας ἐστάλη πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν ἐτελεύτησεν ὁ χειρισθεὶς. Τῆς ἐγχειρήσεως δὲ ταύτης τὸ περιγεγόμενον εἶναι, λέγει ὁ Σεδιλλότος, πρῶτον μὲν, ὅτι χρησιμώτερον εἶναι νὰ προσηλώσωμεν τὸν στόμαχον πρὸς τὴν ἐκτὸς πληγὴν κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ κλεισθῇ μὲν ὅλως αὐτή, νὰ συμφύσῃ δὲ οὕτως μετὰ τοῦ περιτοναίου· γίνεται δὲ τοῦτο, ἐὰν ἐνώσωμεν τὴν ἐνέργειαν τοῦ σωληναρίου μετὰ τινων ῥαφῶν· δεύτερον δὲ, ὅτι μηδὲν ὑγρὸν νὰ ἐγχύσωμεν εἰς τὸν στόμαχον τὴν πρώτην ἡμέραν διὰ τοῦ σωληναρίου, ὀλίγον δὲ μόνον ὕδωρ τὴν δευτέραν, ὅπως ἀνορθώσωμεν ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν τοῦ στομάχου τὴν ἐνέργειαν.

II.

ΠΕΡΙ ΑΤΡΗΤΟΥ ΚΑΙ ΣΤΕΝΟΥ ΔΑΚΤΥΛΙΟΥ.

§. 68.

Ὁ μὲν ἀτρητος δακτύλιος εἶναι πάντοτε διαμαρτία τῆς πρώτης διαπλάσεως, ὁ δὲ στενὸς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν ὑπερογενής, σπανίως δὲ συγγενής.

§. 69

Τὸ διαφράσσον τὸν ἐκφύσεως ἀτρητον δακτύλιον εἶναι ἡ ὑμῆν, ὅστις εἶναι μᾶλλον ἢ ἤττον πρὸς τὸ κοινὸν δέρμα τοῦ σώματος, ἢ πρὸς τὸν ἐντὸς χιτῶνα τοῦ ἀπευθυσμένου προσόμοιος, καὶ κεῖται εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ ἀπευθυσμένου, ἢ μᾶλλον ἢ ἤττον εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ· ἡ δὲ διάφραξις εἶναι τοιαύτη, ὥστε οὐδὲν ἐξωθεν ἔχνος ἐδρας φαίνεται, καὶ τὸ ἀπευθυσμένον λήγει μᾶλλον ἢ ἤττον εἰς τυφλὸν θύλακα. Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνάγονται καὶ αἱ παρά φύσιν ἔξοδοι τοῦ ἀπευθυσμένου εἰς τὴν οὐροδόχον κύστιν, εἰς τὴν οὐρήθραν, εἰς τὸν γυναικῆιον κολεόν, ἢ εἰς ἄλλον τόπον, ἐν ᾧ τὸ στόμιον τῆς ἐδρας εἶναι ἀποπεφραγμένον.

§. 70.

Ὁ ἀτρητος δακτύλιος προξενεῖ, πάντοτε κόπους καὶ τεινεσμὸν σφοδρὸν ἄνευ κενώσεως τινος ἐκ τῆς ἐδρας, ὀδυνηρὸν μετεωρισμὸν τῆς κοιλίας,

ἔμεσιν πρασίνου ἢ κιτρινωπῆς ὕλης, ἐπὶ τέλους δὲ καὶ σπασμοῦς. Ὅταν δὲ τὸ διαφράσσον τὸν δακτύλιον συνίσταται εἰς ἀπλοῦν ὕμενα, ὁ ὕμην οὗτος ἐκτείνεται θυλακοειδῶς, καὶ διαφαίνεται τὸ μηκώνιον· ἂν δὲ ὁ διαφράσσων οὗτος ὕμην ἢ βαθυτέρω, βεβαιούμεθα τοῦτο παραπέμποντες εἰς τὴν ἔδραν τὸν δάκτυλον ἢ ἐλαστικὴν σύριγγα.

§. 71.

Ὅταν τὸ στόμιον τῆς ἔδρας ἢ ἀποπεφραγμένον δι' ὕμενος, ἀρκεῖ νὰ διανύξωμεν αὐτὸν μ' εὐθυτενὲς μαχαίριον, καὶ νὰ διαστείλωμεν ἔπειτα τὴν πληγὴν, παρεμβάλλοντες μήλην αὐλακοειδῆ καὶ διατέμνοντες χιαστὶ τὸν ὕμενα μὲ πηρηνομαχαίριον· δυνάμεθα δὲ πρὸς τοῦτοις, ἀνάγκης οὐσης ν' ἀποκόψωμεν μὲ τὸ ψαλίδιον καὶ τὰ ἐκ τῆς χιαστῆς ταύτης τομῆς γενόμενα πτερυγώματα· ἂν δὲ ὁ ἀποφράσσων ὕμην κεῖται βαθυτέρω εἰς τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον, εὐοδιάζομεν παρὰ τὸν παραπεμπόμενον λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἢ παρὰ μήλην αὐλακωτὴν μαχαίριον στενὸν καὶ εὐθυτενὲς κατ' ἴξιν τὴν οἰκείαν, διανύσσομεν τὸν ῥηθέντα ὕμενα, καὶ διαστελλόμεν ἔπειτα τὴν πληγὴν μὲ πηρηνομαχαίριον. Πρὸς τοῦτο δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ τρίγωνον ἀκίδα ἢ τὸ φαρυγγοτόμον. Ἡ ἐγχείρησις ὅμως αὕτη εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον δύσκολος ἀναλόγως τῇ ἀποφράξει· διότι δυνάμεθα νὰ τρυπήσωμεν ἀντὶ τοῦ ἀποφράγματος τὸ ἔκταθεν ἀπευθυσμένον ἔντερον, καὶ τότε νὰ γεινή θανατηφόρος ἀνάχυσις τῶν ὑγρῶν εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας. Τὸ ἀπόφραγμα προσέτι δύναται νὰ εἶναι σκληρὸν, τυλῶδες, χονδρῶδες καὶ καθ' ὑπερβολὴν παχύ. Ἴνα δὲ ἐμποδίσωμεν ἔπειτα τὴν ἐκ νέου ἀπόφραξιν τοῦ ἀπευθυσμένου, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἐμβάλλωμεν σύστρεμμα μοτοῦ εἰς τὸ ἀπευθυσμένον ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ὅπερ στηρίζομεν διὰ προσαφθέντος ράμματος καὶ κολλητικῆς ἐμπλάστρου, ἢ νὰ παραπέμπωμεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸν ἐλαιόβραχῃ δάκτυλον εἰς τὴν ἔδραν, ἐπειδὴ τὸ ἔντερον ἐπιρρέπει μεγάλως πρὸς τὴν καὶ αὐθις σύμφυσιν.

§. 72.

Ὅταν δὲ ἔξωθεν οὐδὲν ἴχνος ἐξωτερικοῦ στομίου ἔδρας φαίνεται, ἢ ἐγχείρησις εἶναι μᾶλλον δυσεξέργαστος ἀναλόγως τῇ ἀνωτέρᾳ ἢ κατωτέρᾳ θέσει τοῦ τυφλοῦ πέρατος τοῦ ἀπευθυσμένου ἔντερου. Ἄν δὲ μὴ παρῆ ὄγκος ὑποκλυδάζων, οὐδὲ μικρὰ προβολὴ ἢ κοιλότης, ἐξ' ὧν ὁ ἰατρός δύναται νὰ ὀδηγηθῆ, ἃς ἐμβάλη οὗτος, εὐοδιάσας πρῶτον εἰς μὲν τὰ ἄρρενα καθετῆρα εἰς τὴν κύστιν, εἰς δὲ τὰ θήλεα μήλην εἰς τὸν χολεόν πρὸς κένωσιν τε τῶν οὕρων καὶ πρὸς διάγνωσιν τῆς θέσεως τοῦ χολεοῦ καὶ τῆς οὐροδόχου κύστεως, μὲ μαχαίριον εἰς ὄξυ λῆγον τομὴν μεταξὺ τῆς ἀρχῆς τῆς βροχῆς καὶ τοῦ κόκκυγος, ἀπέχουσαν ὅμως τοῦ κόκκυγος ὅσον δακτύ-

λου, ἐπειδὴ τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον εἰς τὰ βρέφη δὲν εἶναι ὅσον εἰς τοὺς πύξημένους ἀνθρώπους ἐγγὺς τοῦ κόκκυγος· ἂν δὲ ἡ ἀναγκαῖον νὰ γείνη ἡ τομὴ ὅσον ἡμίσεος δακτύλου κατὰ βάθος, ἃς ἐμβάλη ὁ χειρουργὸς τὸν λιχανὸν εἰς τὴν πληγὴν καὶ ἃς ἀναζητήσῃ τὸ τυφλὸν πέρασ τοῦ ἀπευθυσμένου ἔντερου, ἐντέμων κατὰ βάθος πάνυ πεφυλαγμένως κατὰ τὴν φορὰν τοῦ ἀπευθυσμένου ἔντερου, καὶ ἀποφεύγων τὴν βλάβην τῆς κύστεως καὶ τοῦ χολεοῦ. Κενεμβατήσας δὲ εἰς τὸ ἀπευθυσμένον, διαστέλλει τὸ γενόμενον τρῆμα μὲ πηρηνομαχαίριον, εὐοδιάζων αὐτὸ ἐπὶ τοῦ παραπεμφθέντος δακτύλου ἢ ἐπὶ τῆς μήλης καὶ ἐπιβάλλων ἔπειτα τὸν ἐπίδεσμον, ὡς εἴρηται, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐκ νέου συμφύσεως· ἂν δὲ ὁ χειρουργὸς προχωρήσῃ ὅσον δύο δακτύλων κατὰ βάθος, χωρὶς νὰ εὑρῇ τὸ ἔντερον, δεόν κατὰ τινὰς νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν τομὴν καὶ νὰ παρακεντήσῃ τὸ τυφλὸν πέρασ τοῦ ἔντερου μὲ τρίγωνον ἀκίδα. Ἄλλὰ καὶ τοῦτο εἶναι τολμηρὸν καὶ ἀνωφελές, ἐπειδὴ καὶ ἂν ἐπιτύχῃ τὸ ἔντερον, γίνεται πάντοτε ἀνάχυσις τοῦ μηκωνίου εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν δύναται νὰ βοηθήσῃ ὁ ἰατρὸς μόνον κατὰ τὴν ἀγωγὴν τοῦ Ἀμυσάτου (1), ἐξελκύνων διὰ τῆς γενομένης διαιρέσεως τὸν τυφλὸν θύλακα τοῦ ἀπευθυσμένου, καὶ διατρυπήσας αὐτὸν, συνάπτει τὰ χεῖλη τοῦ διατρηθέντος θύλακος τοῦ ἀπευθυσμένου μετὰ τῶν χειλέων τοῦ ἐκτὸς δέρματος.

§. 73.

Ἄν δὲ τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον ἔχῃ τὴν ἔξοδον εἰς τὸν χολεὸν, ἐμβάλλομεν, εἰ δυνατὸν, διὰ τοῦ χολεοῦ εἰς τὴν ἔδραν μήλην αὐλακωτὴν, αἴρομεν αὐτὴν καθέτως, καὶ, βεβαιωθέντες διὰ τοῦ λιχανοῦ περὶ τῆς θέσεως αὐτῆς, διωθοῦμεν εὐθυτενὲς μαχαίριον ἢ τρίγωνον ἀκίδα διὰ τοῦ ἀποπεφραγμένου στομίου τῆς ἔδρας πρὸς τὴν αὐλακα τῆς μήλης, πλατύνομεν δ' ἔπειτα τὴν τομὴν ὡς εἴρηται. Ἄλλ' ἐν τοσοῦτῳ ἡ ἀγωγή αὕτη εἶναι ἀνωφελής, ὠφελιμώτερα δὲ ἡ διαίρεσις ὄλων τῶν μερῶν πρὸς τὰ

(1) Ὁ Ἀμυσάτος (Archiv. générales de médecine. 1835. octob. p. 237.) εὑρήκε διὰ τοῦ εὐοδιασθέντος εἰς τὸν χολεὸν δακτύλου κατὰ τὴν συνάρθρωσιν τοῦ ἱεροῦ ὄζου μετὰ τῆς ράχews σώμα κινητὸν, ὅπερ ὀρθῶς ἐγνώρισεν, ὅτι ἦτο τὸ πέρασ τοῦ ἀπευθυσμένου. Ὅπισθεν δὲ τοῦ τόπου τῆς ἔδρας ἐνέβαλε τομὴν ἐγκαρσίαν καὶ κατὰ τὴν μεσότητ' αὐτῆς ἐτέραν μέχρι τοῦ κόκκυγος ἐκτεινομένην· εἰς τὴν ταυσειδῆ ταύτην τομὴν εὐοδιάσας τὸν δακτύλον παρέπεμψεν αὐτὸν παρὰ τὸ ἱερὸν ὄστον μέχρι τοῦ πέρατος τοῦ ἀπευθυσμένου ἔντερου, καὶ, φθείρας τὰς συνεχείας αὐτοῦ, ἐξείλκυσε τὸ ἀπευθυσμένον εἰς τὸ ἐκτὸς στόμιον τῆς πληγῆς, διατεμὼν δ' ἔπειτα τοῦτο, προσήλωσεν αὐτὸ διὰ δύο βελονῶν τοιουτοτρόπως, ὥστε ὁ βλεννογόνος ὅμιον αὐτοῦ ὑπερέσχε τοῦ ἐκτὸς δέρματος.

ὀπίσω ἐπὶ μήλης αὐλακωτῆς καὶ διὰ τοῦ κολεοῦ εἰς τὸ ἀπευθυσμένον εὐδοιασθείσης, καὶ ὁ ἐμποδισμὸς τῆς ἐκ νέου συμφύσεως δι' ἐνθέσεως σφηνίσκου ἢ κάλλιον διὰ τοῦ καθεκάστην εὐδοιασμοῦ τοῦ ἐλαιοβραχοῦς δακτύλου.

Ὁ Βάρτων (Barton), ἀποτυχὼν κατὰ τὸν ῥηθέντα τρόπον, ἐπειδὴ ἡ γενομένη τομὴ τοῦ ἀπευθυσμένου ἀπεφράχθη ἐκ νέου, ἡ δὲ ἔξοδος αὐτοῦ εἰς τὸν κολεὸν ἔμεινεν ὡς ἦτο ἔμπροτερον, ἐνήργησεν ἐπιτυχῶς τὴν ἐξῆς ἐγχείρησιν. Ἐμβαλὼν διὰ τοῦ κολεοῦ εἰς τὸ κοινὸν αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀπευθυσμένου ἐντέρου στόμιον μήλην αὐλακωτὴν διεῖλεν ἐπ' αὐτῆς ὅλον τὸ διάφραγμα μέχρι τοῦ τόπου, ὅπου ἔπρεπε νὰ εἶναι κατὰ φύσιν τὸ στόμιον τῆς ἕδρας· οὐδένα δὲ μετὰ τοῦτο μετεχειρίσθη ἐπίδεσμον, ἀλλὰ παρέπεμπε μόνον καθεκάστην τὸν ἐλαιοβραχῆ δάκτυλον εἰς τὸ ἀπευθυσμένον πρὸς κώλυσιν τῆς ἐκ νέου συμφύσεως. Ὁ κολεὸς ἐθεραπεύθη ἐντελῶς καὶ τὸ ἀπευθυσμένον ἔλαβεν ἄμεσον ἔξοδον, χωρὶς νὰ γίνωνται ἀκουσίως αἱ κενώσεις τῶν κοπράνων. Ὡσαύτως ἐπιτυχῶς ἐνεργήσαμεν τοῦτο ὅτε Στάχυλος ἔξ' ἐγώ· ἡ Ὁυέλπεαυὸς (Elemens de médecine operative. 1832. Tom. II. p. 977) προέτεινε κατὰ τὸν Βικωδάζιρον (Wicq d' Azir) τὴν ἐξῆς ἀγωγὴν. Μετὰ τὴν διαίρεσιν ἐμβάλλομεν εἰς τὸ ἀπευθυσμένον αὐλίσκον πρὸς τὴν ὀπίσθιον γωνίαν τῆς τομῆς στηριζόμενον, ἐξ οὗ φυλάσσεται μὲν ὁ γενόμενος πόρος, συμφύονται δὲ τὰ διαιρεθέντα μέρη πρὸς τὰ πρόσω.

Ὁ δὲ διεμφεβᾶχιος, ἐμβαλὼν μήλην πολὺ πρὸς τὰ ἔνδον συγκεκαμμένην ἀπὸ τοῦ κολεοῦ εἰς τοῦ ἀπευθυσμένου τὸ στόμιον, διώθισε μαχαίριον εἰς δεξὴν λήγον ἔξωθεν τοῦ κολεοῦ καὶ ὀπίσθεν τῆς σκαφοειδοῦς κοιλότητος μέχρι τῆς αὐλακῆς τῆς μήλης, ἐξ οὗ διεῖλεν ὅλον τὸ περιναίον μέχρι τοῦ κόκκυγος, χωρὶς ὅμως νὰ διανύξη ταύτοχρόνως μὲ τὸ ἄκρον τοῦ μαχαίριου καὶ τὸ ἀπευθυσμένον. Μετὰ ταῦτα δὲ διαιρῶν τὸν κυτταρώδη ὑμένα, ἀπεγύμνωσε τὸ ἀπευθυσμένον, ὅπερ προεφαίνετο εἰς τὸ βάθος τῆς πληγῆς πρὸς τὸν κολεὸν ἀπευθυσμένον· νῦν δὲ διελὼν τὸ χεῖλος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν κολεὸν στομίου, διέσχισεν αὐτὸ ὅσον δακτύλου κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῆς τομῆς τοῦ ἔξω δέρματος καὶ τῶν μυῶν καὶ ἐστήριξε τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς τοῦ ἀπευθυσμένου ἐκατέρωθεν τοῦ διαιρεθέντος περιναίου. Τὸ πρὸς τὸν κολεὸν πρῶτον στόμιον τοῦ ἀπευθυσμένου ἀπεφράχθη εὐθὺς μετὰ μίαν καυτηρίασιν διὰ τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου. Μετὰ δὲ τὴν τελείαν ἴασιν ὅλων τῶν διελομένων μορίων, τρεῖς ἑβδομάδας μετὰ τὴν πρώτην ἐγχείρησιν, ἐνήργησεν ἐγχείρησιν πρὸς πλάσιν νέου περιναίου· καὶ πρὸς τοῦτο διεῖλεν ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τοῦ κολεοῦ τὴν ὀπίσθιον πλευρὰν τοῦ ἀπευθυσμένου, ὅπερ μετὰ τὴν τομὴν ταύτην συνεστάλη ἐπαισθητῶς καὶ ἐσύρθη ὅσον τεσσάρων ἢ πέντε γραμμῶν ἀπὸ τῶν πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω· τὰ μεταξὺ ταῦτα χωρὶα ἐνεκόπησαν, καὶ εἰς μὲν τὰ βαθυτέρω ἐπέθη διὰ τῆς βελόνης ῥαφή, τὰ δὲ ἐκτὸς χεῖλη τῆς πληγῆς ἠνώθησαν διὰ δύο μικρῶν σκολόπων, οὓς μεταχειρίζομεθα εἰς τὴν ἐγχείρησιν τοῦ λαγχωχείλους, καὶ οὕτως ἡ ἐγχείρησις ὅλη ἐπέτυχε κάλλιστα.

§. 74.

Ὅταν δὲ ἡ ἔξοδος τοῦ ἀπευθυσμένου ἐντέρου ἦ εἰς τὴν οὐρήθραν, εὐδοιάζομεν δι' αὐτῆς μήλην λιθοτομικὴν εἰς τὴν οὐροδόχον κύστιν, καὶ ἐμ-

βάλλομεν ἐπ' αὐτῆς ἀντικρὺ τοῦ παρὰ φύσιν τρήματος τῆς οὐρήθρας τομῆν, ἣτις φέρεται πρὸς τὸν κόκχυγα, ἔπειτα διαιροῦμεν πεφυλαγμένως τὸ ἐν τῇ οὐρήθρᾳ στόμιον τοῦ ἀπευθυσμένου, καὶ τὴν πρὸς τὸν τόπον τῆς ἕδρας πλευρὰν αὐτοῦ· ἂν δὲ δυναθῶμεν νὰ εὐοδιάσωμεν τὴν μήλην διὰ τῆς παρὰ φύσιν ὁπῆς τῆς οὐρήθρας εἰς τὸ ἀπευθυσμένον, κατευθύνομεν ταύτην οὕτως, ὥστε νὰ αἰσθανώμεθ' αὐτὴν σαφῶς εἰς τὸ περίναιον, καὶ διατεμένομεν ἐπ' αὐτῆς κατὰ τὴν ῥαφήν τὰ σκέποντα τὴν οὐρήθραν μόρια, καὶ τὴν πρὸς τὸν τόπον τῆς ἕδρας πλευρὰν τοῦ ἀπευθυσμένου ἢ ἐνεργοῦμεν κατὰ τὸν Ἀρῦσατον (ἴδ. §. 71. Τόμ. Γ').

Ὅταν δὲ ἡ ἔξοδος τοῦ ἀπευθυσμένου ἢ εἰς τὴν οὐροδόχον κύστιν, εἶναι δυνατὸν, ἐὰν μὲν ἢ τοῦτο εἰς κοράσια, νὰ ζήσωσι ταῦτα διὰ τὴν βραχύτητα καὶ ὑπείξιν τῆς οὐρήθρας· ἐὰν δὲ εἰς ἄρρενα γίνεται θανατηφόρον τὸ πάθος, ἐὰν δὲν διαιρέσωμεν τὴν πρὸς τὸν τόπον τῆς ἕδρας πλευρὰν τοῦ ἀπευθυσμένου, ἢ ἐὰν δὲν πλάσσωμεν ἕδραν παρὰ φύσιν.

Εἰς ἄτητον δακτύλιον, ὅπου τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον ἀνεστομοῦτο εἰς τὴν οὐροδόχον κύστιν, ὁ Φεργύσον (Fergusson, Edinburg medical and surgical Journal, octob. 1831) ἐνέβαλε τομῆν κατὰ τὸν τόπον τῆς ἕδρας εἰς τὸν τράχηλον καὶ εἰς τὸ σῶμα τῆς κύστεως.

§. 75.

Ὅσακις δὲ κατ' οὐδένα τῶν ἤδη ῥηθέντων τρόπων εἶναι δυνατὸν ν' ἀνατρήσωμεν τὸ ἀποπεφραγμένον ἔντερον, ἢ ὁπότεν τοῦτο λήγῃ τυφλῶς εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας, ἢ ἢ ἀνηκέτως σενὸν δι' ἀνέφικτα στενώματα κ. τ. λ. τὸ μόνον, ἂν καὶ λίαν ἀμφίβολον, βοήθημα εἶναι ἡ πλάσις τεχνητῆς ἕδρας κατὰ τὸ κάτω πέρας τοῦ κώλου, ἣτις γίνεται κατὰ δύο τρόπους. 1) Ἐμβάλλομεν κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ ὑπογαζρίου τομῆν ἐπιμήκη ὅσον ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἢ ὅσον δύο δακτύλων μεγάλην, ὥστε ἡ κάτω γωνία τῆς τομῆς νὰ κῆται μικρόντι μὲν κατωτέρω τῆς ἐμπροσθίου ἄνω ἀκάνθης τοῦ ὀστοῦ τῆς λαγόνος, ὅσον ἡμίσεος δὲ δακτύλου μακρὰν αὐτοῦ, καὶ διελόντες κατὰ σειρὰν τὸ δέρμα καὶ τοὺς μῦς, διασχίζομεν πεφυλαγμένως τὸ περιτόναιον, αἴροντες αὐτὸ πρὸς τὰ ἄνω μὲ λαβίδα· εὐρόντες δ' ἔπειτα τὸ σιγμοειδὲς μέρος τοῦ κώλου, προσελκύομεν αὐτὸ πρὸς τὰ ἔξω εἰς τὴν γενομένην τομῆν, περιβάλλομεν εἰς αὐτὸ δύο κηρωτὰ ῥάμματα, καὶ διελόντες αὐτὸ κατὰ μῆκος, ἐμβάλλομεν καὶ αὖθις εἰς τὴν κοιλίαν καὶ κρατοῦμεν αὐτὸ διὰ τῶν ῥηθέντων ῥαμμάτων εἰς τὸ σῶμιον τῆς πληγῆς, ἅπως συμφύσῃ μετ' αὐτοῦ. 2) Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς βλάβης τοῦ περιτοναίου, ἐπειδὴ τὸ κατιὸν κῶλον κατὰ τὴν λαγόνα καίτ' ἐκτὸς αὐτοῦ ἐν εἰλήματι ἐξ οὐσίας κυτταρώδους καὶ ἰνώδους περιειλιγμένον, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Καλλιστένου ἐμβάλλομεν τομῆν κατὰ τὴν ἀριστε-

ράν λαγόνα μεταξύ τῆς ράχεις τοῦ ὄστου τῆς λαγόνος καὶ τῶν μικρῶν πλευρῶν παραλλήλως τῷ προσθίῳ χεῖλει τοῦ τετραγώνου μύος τῆς ὀσφύος διήκουσαν καὶ ὅσον τριῶν δακτύλων μεγάλην, πρὸς διάσχισιν τοῦ κατιόντος κώλου. Κατὰ τὸν Ἀμύσατον (1) δὲ, σημειοῦμεν μὲ γραφικὸν μέλαν τὴν γραμμὴν τῆς ράχεις τοῦ ὄστου τῆς λαγόνος, τὰς κατωτάτας νόθους πλευράς καὶ τὸ κοινὸν χεῖλος τοῦ ἱεροσφυακοῦ καὶ τοῦ μηκίστου ραχίτου μύος. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ χωρίου τούτου ἐμβάλλομεν τομὴν ἐγκαρσίαν ὅσον τριῶν ἢ τεσσάρων δακτύλων μεγάλην, καὶ διαιροῦμεν κατὰ μικρὸν μέχρι τῆς ἀπονευρώσεως τοῦ ἐγκαρσίου μύος. Ταύτην δὲ διελόντες ἔπειτα πεφυλαγμένως καὶ τὴν ἐν τῇ πληγῇ προκύπτουσαν πιμελώδη οὐσίαν ἀποκόψαντες, διείρομεν ὀπισθεν τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐνδιπλοῦται τὸ περιτόναιον, ῥάμμα μὲ καμπύλην βελόνην, καὶ τὸ ἔντερον ἀγκίστρω πιάσαντες, διαιροῦμεν αὐτὸ καθέτως μὲ ψαλίδιον καὶ προσηλοῦμεν αὐτὸ μὲ τὸ ῥάμμα εἰς τὴν πρόσθιον γωνίαν τῆς πληγῆς. Κατὰ τὸν Βωδελώκων (2) δὲ, ἀνοίκειος εἶναι ἢ διὰ τοῦ ῥάμματος σύναψις τῶν χειλέων τοῦ διαιρεθέντος ἐντέρου μετὰ τῶν χειλέων τῆς ἐκτὸς πληγῆς, ἐπειδὴ τὸ ἔντερον ἐνταῦθα δὲν εἶναι λυτόν· ἢ δὲ τομὴ τοῦ ἐντέρου γενέσθω ἐγκαρσία.

Παρά φύσιν ἔδραν ἔπλασαν καὶ εἰς τοὺς ἠΰξημένους, ὅταν τὸ ἀπευθυμένον ἔντερον ἢ στενόπορον διὰ στενώματα πολὺ πρὸς τὰ ἄνω κείμενα κ. τ. λ. Πρὸς τοῦτο ἐνήργησεν ὁ Φρήρος (Frey) κατὰ τὴν ἀριστερὰν λαγόνα ὅσον ἐνὸς μὲν δακτύλου ὑπεράνω τῆς ἐμπροσθίης ἄνω ἀκάνθης, ἐνὸς δὲ ἢ ἡμίσεος ἐμπροσθεν αὐτῆς, τομὴν ἐπιμήκη, ἀπογυμνώσας δ' ἔπειτα τὸ κῶλον καὶ στηρίξας διὰ δύο ῥαμμάτων εἰς τὸ στόμιον τῆς γενομένης τομῆς, ἐνέτεμεν αὐτὸ κατὰ μήκος ὅσον δύο δακτύλων. Ἄλλ' ἢ ἐγχείρησις ἀπέτυχεν, ἐπειδὴ ὁ ἄρρωστος ἀπέθανεν μετὰ δέκα ἡμέρας. Ὁ δὲ Πρίγγος (Pring) ἐνέβαλεν ὅσον δύο μὲν δακτύλων ὑπεράνω τῆς ἐμπροσθίου ἄνω ἀκάνθης, ἐνὸς δὲ πρὸς τὰ ἔνδον μακρὰν αὐτῆς, τομὴν λοξῶς πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔνδον διήκουσαν καὶ ὅσον τριῶν τεταρτημορίων τοῦ δακτύλου μακρὰν τοῦ Πουπαρτίου συνδέσμου καταλήγουσαν· διελὼν δὲ τὸ δέρμα, τοὺς ὑποκειμένους μῦς καὶ τὸ περιτόναιον, ἐπλάτυνε τὴν τομὴν ὅσον τριῶν δακτύλων, καὶ ἀπογυμνώσας τὸ κῶλον ὑπεράνω τοῦ σιγμοειδοῦς μέρους, ἐνέτεμεν αὐτὸ κατὰ μήκος ὅσον δακτύλου καὶ ἐστήριξεν εἰς τὸ στόμιον τῆς ἔξω πληγῆς διὰ τεσσάρων ῥαφῶν. Ἡ ἐγχείρησις αὕτη ἐπέτυχεν.

Καὶ τοι, τῆς ἔδρας ἀποπεφραγμένης οὔσης καὶ οὐδεμιᾶς πρὸς τοῦτο βοηθείας γενομένης, ἐπακόλουθον τῆς ἐμποδιζομένης κενώσεως τῶν κοπράνων εἶναι ὁ θάνατος, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ παραδείγματα μαρτυροῦντα, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἀσθενεῖς ἔχοντες

(1) Ὁ Ἀμύσατος ἐνήργησεν ἐπιτυχῶς τὴν ἐγχείρησιν εἰς γυναῖκα 48 ἐτῶν καὶ εἰς ἄνδρα 62 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν. (Gazette médicale de Paris. Aút 1844. p. 508).

(2) Ὁ Πιλόρης (Pilore, Actes de la Société de Lyon. 1798. p. 189) ἐνήργησε τεχνικὴν ἔδραν κατὰ τὴν δεξιάν πλευράν τὸ τυφλὸν ἔντερον διανοίξας, ὡς ὁ Βέλλος ἤδη παρήγγειλε, καὶ ὡς πρέπει νὰ πράξωμεν, ὅταν τὸ σιγμοειδὲς μέρος δὲν εἶναι διαβατόν.

ταυτοχρόνως και τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας ἀποπεφραγμένον, ἔζησαν μῆνας καὶ ἔτη δλόκληρα, γινομένης τῆς κενώσεως τῶν κοπράνων διὰ τοῦ στόματος.

§. 76.

Ὅταν δὲ ἡ ἔδρα δὲν εἶναι διὰ διαμαρτίαν τῆς πρώτης διαπλάσεως, ἀποπεφραγμένη, ἀλλὰ καθ' ὑπερβολὴν στενὴ, δεόν νὰ διαστείλωμεν τὸ παρὸν αὐτῆς στόμιον μὲ πηρήνομαχαίριον καὶ ἀύλακομήλην, καὶ νὰ ἐμποδίσωμεν ἔπειτα τὴν ἐκ νέου σύμφυσιν ἐμβάλλοντες σύστρεμμα μοτοῦ. Ἡ ἐκ γενετῆς αὕτη στένωσις δύναται πολλάκις νὰ ἦναι τοιαύτη, ὥστε οὐδόλως μὲν παρενοχλεῖ εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἐν ὅσῳ τὰ κόπρανα οὔτε ζερεὰ εἰσὶν οὔτε παχέα, μεγάλως δὲ, προϊούσης τῆς ἡλικίας, καὶ καθ' ὅσον τὰ κόπρανα στερεώτερα γίνονται. Τῆς στενώσεως δὲ ταύτης ἡ θεραπεία γίνεται ὡς ἀνωτέρω εἴρηται.

§. 77.

Ἡ εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους γεννωμένη στένωσις τοῦ ἀπευθυσμένου, εἶν' ἔκγονος ἢ σπασμώδους συστολῆς τοῦ σφιγκτήρος ἢ παχύτητος, ἐξογκώσεως, καὶ ἀλλοιώσεως τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος τοῦ ἀπευθυσμένου ἐντέρου, ἢ μεγάλων οὐλῶν πλησίον τῆς ἔδρας γενομένων.

§. 78.

Ἡ σπασμώδης συστολὴ τῆς ἔδρας εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν μετὰ ῥήξεως τῶν πτυχῶν τοῦ σφιγκτήρος ἠνωμένη, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ ταύτης γεννᾶται δὲ τοῦτο εἰς τοὺς ἡλικιωμένους ἀνεξαιρέτως, καὶ εἰς τὰς γυναῖκας συνεχέστερον ἢ εἰς τοὺς ἄνδρας· τὰ γενῶντα δὲ ταύτην αἰτία εἰσὶν ἄγνωστα. Ἐνίοτε μὲν προηγούνται πληθῶρα τῶν αἰμορροϊδῶν ἢ ἀποκοπὴ τῶν αἰμορροϊδικῶν ὄγκων· πιθανώτερον δὲ κατὰ τινες εἶναι, ὅτι ἡ ῥωγμὴ γεννᾶται ἐκ τῆς σπασμώδους συστολῆς, καὶ οὐχὶ ἡ συστολὴ ἐκ τῆς ῥωγμῆς· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἰδίαν μου πείραν ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω τὸ ἐναντίον.

§. 79.

Τὸ νόσημα τοῦτο γεννᾶται πολὺ ἀνεπαισθήτως. Κατ' ἀρχὰς ἡ κένωσις τῶν κοπράνων γίνεται μετὰ θερμασίας καὶ καύσεως, ἅπερ ὁμοίως παύονται κατὰ μικρὸν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐξαλείφονται ὅλως, ἐὰν ὁ ἄρρωστος ἀπέχη τῶν ἐρεθιστικῶν ποτῶν, μεταχειρίζηται κλύσματα καὶ πλύνην πολλάκις τὰ μόρια ταῦτα μὲ ψυχρὸν ὕδωρ. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ γεννᾶται ἐκ νέου ἡ αἰσθησις τῆς θερμασίας καὶ τῆς καύσεως, καὶ ἐπιμένει χρόνον τινὰ μετὰ τὴν κένωσιν τῶν κοπράνων αἵματοφύρτων ὄντων, καὶ οἱ πόνοι αὐξάνονται. Ὑπακτικὰ φάρμακα, κλύσματα καὶ ψυκτικὴ δίαιτα ἐλαφρύνουσι μὲν

τὰ συμπτώματα ταῦτα, ἀλλὰ προσκαίρως, καὶ τὸ κακὸν προχωρεῖ ἀνεπισχέτως. Ἡ ἀποπάτησις δυσκολεύεται τόσον, ὥστε πολλάκις τὰ κόπρανα μόνον ἀνὰ πᾶσαν 48^η ὥραν δύνανται νὰ ἐκβιασθῶσι διὰ προπόσεως ὑπακτικῆς φαρμάκου, δι' ἐπανελημμένων κλυσμάτων, καὶ δι' ἐνέσεων ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους γενομένων· ἐὰν δὲ ἡ ἀποπάτησις ἐπισχεθῆ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἢ μετὰ βίας τότε γινομένη γίνεται μετὰ τόσῳ σφοδροῦ πόνου, ὥστε ὁ ἄρρώστος νομίζει, ὅτι διωθεῖται εἰς τὴν ἔδραν αὐτοῦ πετυρακτωμένος σίδηρος. Πολλάκις δὲ γεννῶνται καὶ λειποθυμῖαι καὶ σπασμοί, καὶ ἐπιμένουσι μετὰ τὴν κένωσιν πόνοι σφοδροί, νύγματα καὶ σφύξις ὥσπερ εἰς φλεγμαῖνον μύριον. Πᾶς ἀγωνισμὸς ἢ βρῶσις θερμαινόντων ἢ ὑπερμέτρως λαμβανόμενων ἐδεσμάτων αὐξάνουσι πάντοτε τὸ κακὸν, ἐκ τούτου δὲ οἱ ἄρρώστοι λαμβάνουσι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὀλιγωτάτας τροφάς. Εἰς τὰς γυναικὰς αὐξάνονται πολλάκις οἱ πόνοι ἐν καιρῷ τῶν καταμηγίων, καθὼς καὶ ὅταν ἀγωνίζονται, βήσσωσι, πηδῶσιν, οὐρῶσι κ. τ. λ. καὶ τῶν ἀρρώστων ἀδυνατοῦσιν οἱ μὲν νὰ σταθῶσιν, οἱ δὲ νὰ καθίσωσιν. Ἐξ αἰτίας τῆς συστολῆς τῆς ἔδρας ἐπέχονται πολλὰ κόπρανα, πρὸς ὧν τὴν κένωσιν ὁ ἄρρώστος βασανίζεται πολλάκις ἀνωφελῶς πολλὴν ὥραν, καὶ ὧν ἡ κένωσις γίνεται πολλάκις μόνον δι' ἐνέσεων κλυσμάτων, ἢ διὰ τῆς βλέννης, ἥτις ἐκκρίνεται ἐκ τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος τοῦ ἀπευθυμένου· πολλάκις καὶ αἱ φύσαι ἐρεθίζουσι πόνους εἰς τὴν ἔξοδον αὐτῶν. Ὅταν δὲ τὸ κακὸν ἐπιμείνη πολὺν χρόνον γεννᾶται ἐξ αἰτίας τῶν πόνων ἰσχυρότης, ὑπερβάλλουσα εὐαισθησία, πολλάκις δὲ ὑποχονδριακὸν καὶ ἄλλα πάθη τῶν γειτνιαζόντων μορίων, οἷον ἰσχυρία.

§. 80.

Ἐξετάζοντες δὲ τὸ ἐκτὸς στόμιον τῆς ἔδρας εὐρίσκομεν ἐνίοτε ὄγκους αἱμορροϊδικούς, ἢ μικρὰ φύματα, ἐνίοτε δὲ καὶ μικρὰν ῥοήν· τὰ συμπτώματα ταῦτα κατὰ τὸν Βούερον δὲν εἶναι, ἐν ᾧ κατὰ τὴν ἰδίαν μου πείραν εἰσὶν ἀνάλογα πρὸς τὸ κακὸν, ἐπειδὴ εἶδον, ὅτι μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τῶν τοιούτων φυμάτων κ. τ. λ. ἔγεινεν ἴασις ταχεῖα.

Ὅταν δὲ ὁμοῦ μετὰ τῆς συστολῆς τῆς ἔδρας ἢ καὶ ῥωγμῆ, εὐρίσκομεν περὶ τὴν ἔδραν καθ' ὃ μέρος ὁ ἄρρώστος αισθάνεται πόνους, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ τῆς ἔδρας, τὸ κάτω τῆς ῥωγμῆς πέρας· δυνάμεθα δὲ νὰ εὐρωμεν τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὅταν ἀπαγάγωμεν πρὸς τὰ ὀπίσω ἰσχυρῶς τὸ πυγαῖον τῆς πασχούσης πλευρᾶς καὶ τὰ χεῖλη τῆς ἔδρας ἀπ' ἀλλήλων. Πολλάκις ὅμως καὶ μετὰ τοῦτο μένει αὐτὴ ἀφανής.

Ὁ παραπεμπόμενος εἰς τὸ ἀπευθυμένον ἔντερον δάκτυλος, ὅστις ἐρε-

θίξει πάντοτε πόνους σφοδρούς, πολλάκις δὲ καὶ ἀφορήτους, αἰσθάνεται, ὅταν ἐπιθλίψῃ τὴν ῥωγμὴν, ἰσχυρὰν καὶ ἐπίμονον περίσφιγξιν, οὐδεμίαν δὲ ἐξόγκωσιν οὐδὲ σκληρίαν τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος, καὶ μόνον κατὰ τόπον τινὰ ἐπιμήκη καὶ κατὰ μῆκος τοῦ ἐντέρου διήκουσαν ἐντύπωσιν ἢ ἡ ῥωγμὴ γίνεται σαφῆς διὰ τὸν ἰδιάζοντα πόνον, ὃν ὁ ἄρρώστος αἰσθάνεται ἐπὶ τῇ ἐπιθλίψει τῆς ῥωγμῆς.

Πολλάκις, κατὰ τὸν Βρόδιον, ὑπάρχει μετὰ τῆς σπασμωδικῆς περισφιγξέως τοῦ σφιγκτήρος, μικρὸν ἔλκος ἐπὶ τὴν ὑπίσθιον πλευρὰν τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος τοῦ ἀπευθυμένου, τὴν καταντικρὺ τοῦ κόκκυγος. Τὸ ἔλκος εἶναι λίαν εὐαίσθητον καὶ πολλάκις ὑπεραλγεῖ ἐπὶ τῇ ἐλαχίστῃ τοῦ δακτύλου ἐπαφῇ.

Ὁ Βύσης (Bushe) ὁμιλεῖ περὶ σπασμωδικῆς τινος περισφιγξέως τοῦ σφιγκτήρος τῆς ἕδρας, ἐν ᾗ οὐδεμία προηγήθη κατὰ πρωτοπάθειαν τοῦ ἐντέρου πάθησις καὶ ὁ εὐοδιασμός τοῦ δακτύλου εἰς τὴν ἕδραν οὐδεμίαν ἐπήγαγεν ὀδύνην.

§. 81.

Ἡ σπασμώδης περίσφιγξις τῆς ἕδρας διακρίνεται τῆς γενώσεως αὐτῆς, τῆς γενομένης δι' ἐξόγκωσιν καὶ ἀλλοίωσιν τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος, ἐκ τοῦ γινομένου ἐν τῇ ἀποπατήσει καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον μετ' αὐτὴν ἐπιμένοντος πόνου· ἐκ τῆς ἀπούσης ῥύσεως ὕλης τινός, ἐκ τῆς χρονιότητος τοῦ κακοῦ, προσέτι δὲ καὶ ἐκ τούτου, ὅτι παραπέμποντες τὸν δάκτυλον εἰς τὴν ἕδραν, ἐκτὸς τῆς περισφιγξέως τοῦ σφιγκτήρος, εὐδὲν αἰσθανόμεθα ἐμπόδιον, οὐδὲν ἔκφυμα, καὶ οὐδένα σκληρὸν κρίκον ὑπὸ τοῦ ἔσω χιτῶνος τοῦ ἀπευθυμένου ἐντέρου γενομένου. Τὸ κυριώτερον δὲ σημεῖον εἶναι ὁ ἐν τόπῳ τινὶ τῆς ἕδρας ἐμπεπαρμένος πόνος. Ἀλλὰ μὴ παραβλέψωμεν καὶ ὅτι ἡ συνεχὴς σπασμώδης περίσφιγξις, τοῦ ἀπευθυμένου δύναται νὰ καταστήσῃ κατὰ μικρὸν πλεον τοῦ δέοντος ἰσχυρότερον καὶ ἐνεργητικώτερον τὸν σφιγκτήρα, προσέτι δὲ διὰ τὸν συνεχῆ ἐρεθισμόν νὰ ἐπαγάγῃ διάκρισιν πλαστικῆς ὕλης καὶ ὀργανικὴν ἀλλοίωσιν, καὶ νὰ παχύνῃ καὶ αὐτὸ τὸ ἀπευθυμένον.

§. 82.

Βοηθήματα πρὸς τὴν σπασμώδη περίσφιγξιν εἰσὶ ψυχρὰ ἀγωγή, ἀποχὴ ὄλων τῶν θερμαινόντων, φαγησιποσίων, συχνὴ πρόποσις ἐλαφρῶν ὑπακτικῶν φαρμάκων καὶ κλύσματα πολλάκις τῆς ἡμέρας ἐνιέμενα, ἀτμώδη λουτρά ἐξ ὕδατος ζεστοῦ, ἐξ ἐγχύματος ἀνθῶν φιλύρας, ψυχρὰ ἐγκαθίσματα, λουτρά ὄλου ἢ τοῦ ἡμίσεος μόνον σώματος, προσβολαὶ βδελῶν, ἐνέσεις ναρκωτικῶν φαρμάκων, ὑποθετὰ ἐξ ὀπίου, υἱοσκιάμου καὶ Βελλαδόννης, (συγκείμενα κατὰ τὸν Δυπιίτρενον ἐξ ὄξιου μολύβδου ἀγοραίου δρ. 1, ἐκχυλίσματος Βελλαδόννης δρ. 1, χοιρείου γέατος δρ. 6)· ἀλοιφὴ δι' ὀπίου, ἢ ἀλοιφὴ συγχειμένη ἐξ ἴσης μοίρας χοιρείου στέατος, ἀπο-

θλίμματος τοῦ κρινανθέμου καὶ τοῦ μέλανος στρώχου, καὶ ἐλαίου ἀμυγδάλων. Τὰ βοηθήματα ταῦτα εἰσὶν ἱκανὰ μὲν νὰ ἐλαφρύνωσι τὸν ἄρρωστον, ἀνίκανα δὲ πάντοτε νὰ ἰάνωσι τὸ πάθος, καὶ ποτε δὲ οὐδὲ νὰ μετριάσωσιν αὐτὸ (1). Πᾶσα δὲ δοκιμὴ νὰ διαστείλωμεν τὴν ἔδραν διὰ συστρέμματος μοτοῦ αὐξάνει, κατὰ τὸν Βούερον καὶ ἄλλους, τοὺς πόνους καὶ τὴν συστολὴν τῆς ἔδρας.

Ἄλλ' ὁ Βεκλάρδος μετεχειρίσθη ἔλλυχνιωτὸν, ἐμβάλλων τὸ ἀκόλουθον παχύτερον τοῦ πρώτου, πρὸς παῦσιν τῆς σπασμώδους συστολῆς τοῦ ἀπευθυσμένου μετὰ καὶ ἄνευ ῥωγμῆς. Κατὰ δὲ τὸν Δελαπόρταν ἀλλείφομεν τὸ ἔλλυχνιωτὸν μὲ τὴν διὰ βελλαδόννης ἀλλοιφήν. Ἡ ἀγωγή αὕτη εἶναι κατ' αὐτὸν προτιμότερα τῆς ἐντομῆς, καὶ δὲν ἐμποδίζει νὰ ἐπιθίγωμεν ταυτοχρόνως καὶ τὴν ῥωγμὴν μὲ χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον, δι' οὗ παύοντ' εὐθὺς οἱ πόνοι· πρὸς βεβαίωσιν δὲ ἀναφέρει παραδείγματα, ἐν οἷς μετεχειρίσθη πρότερον ἀνωφελῶς τὴν ἐντομήν.

Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Βύσου δέον ν' ἀποφεύγωμεν ὅλα τὰ ὑπακτικά, ἐπειδὴ ταῦτα ἐρεθίζουν πάντοτε· ὠφελιμώτερον δὲ εἶναι ἢ καθ' ἡμέραν ἕνεσις κλύσματος ἐκ λινοσπέρμου καὶ ἡ ἐπιμελῶς γινομένη μετὰ τοῦτο ἀποσπόγγις τῶν μορίων. Ἄν τὸ πάθος ἢ ἡπιον ἐξαρκεῖ τῆς διὰ μολύβδου ἀλοιφῆς ἢ χρῆσις, καὶ, ἂν συγχρόνως ἢ καὶ σφοδρὸς σπασμὸς, τὸ ἐκχύλισμα τῆς Βελλαδόννης μετ' αὐτῆς. Εἰς ἐπιπολαίους δὲ ῥωγμὰς μεταχειριζόμεθα τὴν ἐπίκασιν μὲ τὸν χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον καὶ μετ' αὐτὴν τὴν ἔνθεσιν ἔλλυχνιωτοῦ ἐπιχριομένου μὲ ἀλοιφήν συγκειμένην ἐκ μιᾶς μοίρας ἐκχύλισματος Βελλαδόννης καὶ ἑπτὰ τῆς διὰ ῥόδων ἀλοιφῆς. Κατὰ τὸν Παῦενον (Payen) μεταχειριζόμεθα ἔλλυχνιωτὸν ἐπαλλειφόμενον μὲ δι' ὀπίου καὶ δι' ἐκχύλισματος τῆς μονηρίας (Monesiae) ἀλοιφήν. Κατὰ δὲ τὸν Βρετονεαῦον (Bretonneau) πυριάσεις ἐκ ῥαταννίας. Εἰς περιπτώσεις τινὰς ἐνήργησα ἴασις τοῦ πάθους ἐν ἀρχῇ ὄντος, μὲ ἔλλυχνιωτὸν χριόμενον μὲ τὴν διὰ ψευδαργύρου ἀλοιφήν ἢ μὲ τὴν ἔγχρισιν αὐτῆς μόνης τῆς ἀλοιφῆς. Δέον δὲ νὰ ἐξετάζωμεν ἀκριβῶς πάντοτε τὴν ἔδραν καὶ νὰ ἐπιθίγωμεν μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου πάντα τόπον αὐτῆς, καὶ κατ' ἐξοχὴν ἕκαστον φυμάτιον, καθαιροῦντες τὰ ὀδυνηρὰ τούτων. Ἐκ πείρας ἐβεβαιώθη, ὅτι ἡ σπασμώδης συστολὴ τῆς ἔδρας εἶν' ἐκγονος τοιούτων φυματίων συνεχέστερον ἢ ὅτι νιμίζουσιν ἔνιοι. Παρόμοια φαινόμενα βλέπομεν πολ-

(1) Ἄπαξ μόνον ἰάτρευσεν ὁ Βούερος διὰ τῆς θεραπείας ταύτης ἄρρωστον, ἐν ᾧ ἦτο ῥωγμὴ μετὰ μικρᾶς συστολῆς τῆς ἔδρας, τοῦτ' αὐτὸ παρετήρησα καὶ ἐγὼ ἅπαξ εἰς γυναῖκα, ἐν ᾗ ἦτο ῥωγμὴ μετ' ὑπερβαλλούσης συστολῆς τῆς ἔδρας καὶ μετὰ πόνων πολλῶν.

λάκεις καὶ ἐν τῇ οὐρήθρᾳ τῶν γυναικῶν ἐκ μικρῶν ἐλκώσεων ἢ μικρῶν ἐκ-
σαρκωμάτων πηγάζοντα, μεθ' ὧν τὴν ἴασιν ἢ καθαίρεσιν παύονται ταχέως
τὰ δεινότερα συμπτώματα τῆς δυσουρίας. Πέποιθα δὲ, ὅτι εἰς τὰς περι-
πτώσεις ταύτας τὸ κακὸν δύναται ν' ἀφαιρεθῆ, ἐὰν ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τοῦ
πάθους καθαίρεσωμεν τὰ τοιαῦτα ἐκσαρκώματα, ἢ ἐὰν ἰατρεύσωμεν τὴν
ῥωγμὴν, ὅ,τι ὅμως δὲν ὠφελεῖ πλέον ἐὰν βραδύνωμεν, ἕως ἂν γείνωσιν
αἱ ῥηθεῖσαι ἀλλοιώσεις τοῦ σφιγκτήρος (1).

§. 83.

Τὸ βεβαιότατον βοήθημα πρὸς ἄρσιν τῆς μετὰ καὶ ἄνευ ῥωγμῆς συ-
στολῆς τῆς ἕδρας εἶναι ἡ ἐκτομὴ τοῦ χεῖλους τῆς ἕδρας εἰς τὸν τόπον τῆς
περισφίξεως ἢ εἰς ἄλλον τόπον. Τρεῖς μὲν ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκτομῆς προ-
ποτίζεται ὁ ἄρρώστος ἐλαφρὸν ὑπακτικὸν φάρμακον· τὴν ἡμέραν δὲ τῆς
ἐγχειρήσεως λαμβάνει κλύσμα, πρὸς κένωσιν τὸ ἀπευθυσμένου ἐντέρου,
ὅπως μὴ ἔχη πλέον χρεῖαν κενώσεως ἐφ' ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἐγ-
χειρήσιν. Σχηματίζεται δὲ ἐπὶ τὴν πλευρὰν ὡσπερ καὶ πρὸς τὴν ἐγχει-
ρήσιν τῶν κατὰ τὴν ἕδραν συριγγίων· ὁ χειρουργὸς παραπέμψας τὸν
ἐλαιοβραχῆ λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς εἰς τὴν ἕδραν, διωθεῖ παρὰ τὴν
παλαμιαίαν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν στενὸν παρηνομαχαίριον, οὗ ἡ ἀκμὴ εἶναι
ἀπευθυσμένη πρὸς τὴν ῥωγμὴν τοῦ ἀπευθυσμένου, καὶ δι' ἐνός συρμού
διατέμνει τοὺς χιτῶνας τοῦ ἀπευθυσμένου, τὸν σφιγκτήρα, τὸν κυττα-
ρώδη ὑμένα καὶ τὸ ἔξω ἐπικείμενον δέρμα, τοιοῦτοτρόπως, ὥστε νὰ γείνη
πληγὴ τρίγωνος, ἧς ἡ μὲν κορυφή εἶναι πρὸς τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον, ἡ
δὲ βάσις πρὸς τὸ ἔξω δέρμα· ἐνίοτε ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιμηκύνωμεν
ταύτην πρὸς τὰ ἐκτός, καὶ πρὸς τοῦτο ἀρκεῖ δεύτερος συρμὸς τοῦ μαχαί-
ρίου· ἂν δὲ ἡ τομὴ εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα ἢ ὑψηλότερον, ἐπειδὴ τὸ
ἔντερον ἐκφεύγει τὸ μαχαίριον, ἐπιμηκύνωμεν καὶ τὴν τομὴν αὐτοῦ με-
τὸ μαχαίριον ἢ μετὰ ψαλίδιον εἰς ἀμβλύ λῆγον.

Ὅταν δὲ ἡ συστολὴ τῆς ἕδρας ἢ ὑπερβάλλουσα, ἐμβάλλομεν κατὰ τὸν
ἄνω ῥηθέντα τρόπον δύο τομάς, τὴν μὲν, ἐπὶ τὰ δεξιὰ, τὴν δὲ, ἐπὶ τ'
ἀριστερὰ, μηδὲλως τῆς ῥωγμῆς ἐφαπτόμενοι, ὅταν αὕτη ἢ πρὸς τὰ πρόσω
ἢ πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἡ ἐγχειρήσις ἐπιτυγχάνει παρὰ προσδοκίαν.

(1) Εἰς ἄρρωστον, ἐν ᾧ ἡ σπασμῶδης συστολὴ τῆς ἕδρας ἦτο μετὰ τῶν σφοδρτά-
των πόνων, καὶ ἐν οὗ τῇ ἕδρᾳ, ἐξετάσας, εὗρηκα ῥωγμὴν καὶ πλησίον αὐτῆς ἀσημαν-
τον ἐρυθρὸν φυμάτιον, ἰατρεῦσα πρῶτον τὴν ῥωγμὴν, ἐπιθίξας αὐτὴν πολλὰς μετ' ἄ-
χνης ὕδραργύρου διάλυμα, μεθ' ἧς τὴν ἴασιν ἠλαττώθησαν τὰ δεινὰ συμπτώματα·
ἔπειτα δὲ καθελὼν καὶ τὸ ἐρυθρὸν φυμάτιον ἐνήργησα παρενθὺς παῦσιν τῆς σπασμῶ-
δους συστολῆς καὶ ἔμμονον ἴασιν τοῦ πάθους.

§. 84.

Μετά δὲ τὴν ἐγχείρησιν ἐμβάλλομεν στρεπτόν μοτόν, ἔπειτα δὲ ἐμμο-
τοῦμεν τὴν πληγὴν, ἐπιβάλλομεν σπληνία καὶ στηρίζομεν ταῦτα δι' ἐπι-
δέσμου ταυσοειδούς. Ἐπὶ τῇ ἐγχείρησει ταύτῃ σπανίως συμβαίνει αἰ-
μορραγία, πρὸς ἧς τὴν ἐπίσχεσιν ἀρκεῖ πάντοτε μικρὰ πίεσις. Μετὰ τρεῖς
δὲ ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἀφαιροῦμεν τὸν πρῶτον ἐπίδεσμον, καὶ ἀλλάσσομεν
αὐτὸν ἔπειτα καθ' ἑκάστην μέχρι τῆς ἀπουλώσεως, ἧτις γίνετ' ἐν διαστή-
ματι τεσσάρων ἕως ἕξ ἑβδομάδων. Ὁ Οὐάλθηρος ὁμως ἀποδοκιμάζει τοῦ
μοτοῦ τῆς ἐνθεσιν ὡς ἀνωφελεῖ καὶ ὀδυνηράν.

Πρὸς τὴν σπασμώδη συστολὴν τῆς ἕδρας καὶ πρὸς ἄλλας τινὰς καταστάσεις, ὧν
τὴν ἴασιν δυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν μόνον διὰ τῆς διαιρέσεως τοῦ σφιγκτήρος, ἧτις
ἀποκαθίστησιν αὐτὸν ἐπίτινα χρόνον ἀργόν, ἐπῆρσεν ὁ Μαύερος (Mayer, ueber sub-
cutane Akiurgie ueberhaupt und ueber subcutane Sphincterotomia alvi insbe-
sondere. Wuerzburg 1844) τὴν ὑπένοθεν τοῦ δέρματος τομὴν τοῦ σφιγκτήρος.

§. 85.

Ἡ δὲ στένωσις τοῦ ἀπευθυμένου διὰ χρονίαν φλόγωσιν καὶ διὰ τὴν
ἐκ ταύτης ἀλλοίωσιν τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος αὐτοῦ, γίνεται πάντοτε
βραδέως. Ὅθεν πρὸς ταῖς ἀρχαῖς γεννᾶται κνησμὸς ὀχληρὸς εἰς τὸ ἀπευ-
θυμένον καὶ διίδρωσις βλενωδούς καὶ πυώδους ὑγροῦ. Κατὰ μικρὸν δὲ
ἄρχεται ὁ ἄρρωστος νὰ ἐπείγηται συνεχῶς εἰς τὴν ἀποπάτησιν, καὶ κο-
πιάζων ἐν ταύτῃ πολὺ ν' ἀποπατῆ μόνον κόπρανα στενὰ ἐξερχόμενα ἐν
εἴδει λεπτῶν κυλινδρῶσικων παρὰ τὸ σύνθηες. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην
ὁ ἄρρωστος αἰσθάνεται πλησμονὴν ἐν τῷ κόλπῳ πρὸ πάντων δὲ κατὰ τὴν
σιγμοειδῆ αὐτοῦ καμπήν. Ἡ ἀποπάτησις γίνετ' ἔσσει δυσκολωτέρα καὶ
ὀδυνηροτέρα· ὁ ἄρρωστος ἄρχεται νὰ πάσχη δυσπεψίαν, νὰ κωλικεύηται
ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν σφόδρα καὶ νὰ ἐρεύγηται συνεχῶς· ἡ συλλογὴ τῶν
κοπράνων εἶναι πολλάκις τόσῳ μεγάλη, ὥστε γίνεται μετεωρισμὸς καὶ
φλεγμονὴ τῆς κοιλίας.

Ἐνίοτε δὲ, ὅταν ἡ στένωσις τοῦ ἐντέρου γείνη ὑψηλὰ, καὶ τὸ ὑποκεί-
μενον μέρος τοῦ ἐντέρου ἀπώλεσε τὴν δύναμιν πρὸς τὴν περαιτέρω πρῶ-
σιν τῶν κοπράνων, τὰ κόπρανα τότε ἀποθλίβονται πρὸς τὰ κάτω διὰ τοῦ
στενώματος εἰς μικρὰ κομμάτια, καὶ κατελθόντα συναγόνται ὑποκάτω
αὐτοῦ καὶ κενοῦνται κατὰ φύσιν. Ἄν δ' ἐπιγείνη διάρροια, ἀνακουφίζε-
ται ὁ ἄρρωστος. Σπανιώτερον δὲ ἐπικρατεῖ διάρροια καθ' ὅλον τὸν καιρὸν
τῆς ἀσθενείας· τοῦτο δὲ εἶναι τὸ χεῖρον, ἐπειδὴ ταυτοχρόνως ὑπάρχουσι
καὶ ἐξελκώσεις κατὰ τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ ἐντέρου.

§. 86.

Τὸ κακὸν προοδεύει μᾶλλον ἢ ἤττον ταχέως, καὶ ἡ ὑγεία, ἀναλόγως τῇ κράσει ὅτε μὲν βλάπτεται τάχιον, ὅτε δὲ μένει ἐπὶ πολὺ ἀβλαβής. Αὐξομένης δὲ τῆς στενώσεως γίνεται μείζων ἡ ἔμφραξις, ἡ κοιλία σκληροτέρα καὶ μᾶλλον μετεωρισμένη, ἡ δυσπεψία μείζων, οἱ στρόφοι συνεχέστεροι καὶ σφοδρότεροι, καὶ οἱ πόδες διοιδαίνονται. Διὰ τὴν ἐπίμονον δὲ ἔμφραξιν γίνεται κοπράνων ἔμεις καὶ ταχυθάνατος φλεγμονὴ τῆς κοιλίας, ἡ ἀνάτρησις τοῦ ἐντέρου ὑπεράνω τοῦ στενώματος, ὅταν μάλιστα πυρήνες ἢ ἄλλα σώματ' ἀλλότρια, εἰς τὸ στένωμα ἐμπειρόμενα, ἀποφράσουσιν αὐτὸ ἐντελῶς. Ἡ ἀνάτρησις τοῦ ἐντέρου γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πλησίον τοῦ στενώματος εἰς τόπον μαλακὸν ὑπὸ τῆς φλεγμονῆς γενόμενον, ἐξ οὗ καὶ ἡ κοπρανώδης ὕλη σπανίως παρεκχεῖται εἰς τὸ κύτος τοῦ περιτοναίου. ἀλλ' ἐξαπλοῦται εἰς τὸν κυτταρώδη ἰστόν περὶ τὸ ἀπευθυσμένον καὶ ἀπεργάζεται γαγγραινώδη ἀποστήματα κατὰ τὴν περιφερειαν τῆς ἕδρας καὶ κατ' ἄλλους τόπους τῶν πυγαίων. Διαρρήγνυνται δὲ, ἢ σχάζονται τ' ἀποστήματα ταῦτα, κενοῦται. πολὺς δυσώδης ἰχώρ μετὰ κοπρανώδους ὕλης, μέγα μέρος τῶν ἐπικειμένων καλυμμάτων γαγγραινοῦται καὶ ὁ ἄρρώστος ἀποθνήσκει ταχέως, ἢ γίνονται συρίγγια καὶ ὁ ἄρρώστος δύναται νὰ ζήσῃ ὀλίγον ἔτι καιρὸν ζωὴν ἀθλιάν. Τὸ στένωμα δύναται νὰ ἐλκωθῇ· ἐκ τούτου δὲ γεννῶνται πόνοι σφοδροὶ, ἰχωρώδης ἔκρυσις καὶ αἱμορραγίαι, καὶ οὕτω τὸ πάθος μεταπίπτει εἰς τὸ καρκινωματώδες· Ἡ φθορὰ νέμεται εἰς τὰ γειτνιαζόντα μόρια, γίνονται συρίγγια, ἐλκωταὶ τὸ ἐπικείμενον δέρμα, τὰ πυγαῖα, ἡ οὐροδόχος κύστις, ὁ κολεός καὶ ἡ μήτρα, καὶ, ὅταν τὸ πάθος ὑπερακμάσῃ, τότε παύεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ συστολὴ τῆς ἕδρας, τὰ δὲ κόπρανα κενοῦνται ἀκουσίως τοῦ ἄρρώστου, ὅστις ἀποθνήσκει δι' ἄκραν ἀτονίαν.

§. 87.

Δι' ἣν ἐπάγει ἡ στένωσις τοῦ ἀπευθυσμένου χρονίαν φλεγμονὴν παχύνονται πρῶτον ὁ βλεννογόνος ὕμην, καὶ ὁ ὑποκείμενος κυτταρώδης ἰστός, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ λοιποὶ ὕμενες, ἕως οὗ ἐπὶ τέλους πάσχει τὸ ἔντερον καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν περιοχὴν. Αἱ δὲ ἀλλοιώσεις, ὅσας ἐπάγει ἡ φλεγμονὴ συνίστανται ἢ εἰς μεταβολὴν εἰς σκληρὸν, ἀπνευρωδὲς καὶ χονδρῶδες πλέγμα, ἢ εἰς σκιρρώδη μετουσίωσιν, ἢ εἰς ἐξέλκωσιν μετ' ἐκφυλώσεως ἀπνευρωδούς χονδρῶδους, σκιρρώδους ἢ οἰδηματώδους ἢ καὶ ἄνευ ταύτης τῆς ἐκφυλώσεως· ἢ εἰς πλάσιν μυκητώδους σομφότητος, σαρκωματώδων ἐκφύσεων, ἢ εἰς ρίγκωσιν καὶ μείωσιν τοῦ ὄγκου ὁμότιμον, ὡς κατὰ τὸν τόπον τοῦτον τὸ ἔντερόν γίνεται ὡσαυτεὶ καυλὸς πτεροῦ λεπτόν, ἐνίοτε

δὲ ἐξαλειφεται ολοκλήρως καὶ ὁ αὐτὸν αὐτοῦ. Ἐκ τῶν διαφόρων δὲ τούτων ἀλλοιώσεων ἐγένετο καὶ ἡ διαίρεσις τῆς στενώσεως τοῦ ἀπευθυσμένου εἰς στενώσιν τυλώδη, χονδρώδη, σκιρρώδη, καρκινοματώδη, ἐλκώδη, σαρκωματώδη καὶ ὑμενώδη.

§. 88.

Αἱ ἀλλοιώσεις αὗται ἔχουσι μικροτέραν ἢ μεγαλειτέραν ἔκτασιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ εἰσὶν αὗται δακτυλιοειδεῖς, καὶ ἡ στενότης εἶναι πολλάκις ἐνταῦθα τόσῳ μεγάλη, ὥστε μόλις ἀπομένει ὅσον καλάμης δίοδος· καὶ ὅτε μὲν γεννῶνται αὗται ἐπὶ τὴν μίαν πλευράν, ὅτε δὲ ἐπὶ τὰ χεῖλη τῶν ἐπιμενόντων ἐπιστομιῶν, ἐξ οὗ γεννῶνται γεφυροειδῆ στενώματα, στροβιλοειδῆ ἐκφύματα κ. τ. π. Τὰ ἐκφύματα ταῦτα διαφόρως μεγάλα, βάσιν πλατεῖαν ἢ στενήν ἔχοντα, μαλακὰ, σκληρὰ, σφαιροειδῆ, ὠσειδῆ, καθ' ἕκαστα καὶ ἀθλιῶς ἢ ἀφθόνως τρεφόμενα, ἢ εἰς ἀραιὰ ἢ πυκνὰ συμπλέγματα ἠθροισμένα, εἰσὶ πολλάκις εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἕδρας περιωρισμένα ἢ εἰς ὅλην τὴν περιοχὴν τοῦ ἀπευθυσμένου ἐξηπλωμένα, φθάνοντα ἐνίοτε καὶ μέχρι τοῦ κόλου. Τὰ ἐκφύματα ταῦτα ἀνωδυνῆ κατ' ἀρχὰς, αὐξάνονται, γίνονται ἐπώδυνα καὶ τελευτῶσι, καθ' ὃν εἴρηται τρόπον, εἰς καρκινώδη ἐξέλκωσιν. Σημεῖα δὲ, δι' ὧν διακρίνονται τὰ ἐκσαρκώματα ταῦτα τῶν ἐσκληριασμένων αἰμορροϊδικῶν φυμάτων, τῶν θυλακοειδῶν αἰμορροϊδῶν εἰσὶ πρὸ πάντων τὸ ἐρυθρόξανθον αὐτῶν χρῶμα, τὸ λεῖον δέρμα, ἡ λεῖα ἐκτενὴς καὶ οὐδὲν ἴχνος αἰμοφόρου ἀγγείου ἐμφαίνουσα ἐπιφάνεια, ἡ σύμμετρος σκληρὰ καὶ κατὰ τινα τρόπον ὑπείκτικῃ σύστασις, ἡ ἔλλειψις παντός κλυδωνισμοῦ καὶ ἡ παντελὴς ἀναισθησία· ἡ δὲ διάφορος ἰδέα καὶ ποιότης αὐτῶν προσέρχονται ἐκ τοῦ τόπου, ἐκ τῆς ἐκτάσεως καὶ ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῆς γεννώσης ταῦτα φλεγμονῆς καὶ ἐρεθίσεως.

§. 89.

Αἱ γενόμεναι διὰ τῶν εἰρημένων ἀλλοιώσεων τῶν χιτώνων τοῦ ἀπευθυσμένου ζενότητες αὐτοῦ γίνονται καθ' ἅπαντα μὲν τὰ μέρη αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ κατὰ τὸν ἔνδον σφιγκτήρα, ὅσον δύο ἢ τριῶν δακτύλων ὑπεράνω τῆς ἕδρας. Ἡ διάγνωσις τοῦ τόπου, τῆς φύσεως καὶ τῆς ἰδέας τοῦ ζενώματος τοῦ ἀπευθυσμένου γίνεται βεβαία διὰ μόνης τῆς ἐξετάσεως. Ἐν τῇ παραπομπῇ τοῦ ἐλαιοβραχοῦς λιχανοῦ αἰσθανόμεθα τόπον στενόν, σκληρόν καὶ μὴ ὑπείκτικόν ἢ ἐν εἴδει μᾶλλον ἢ ἥττον ἐξεχούσης δακτυλιοειδοῦς πτυχῆς ἢ διαφράγματος, εἰς οὗ τὸ στόμιον ἢ οὐδόλως ἢ μετὰ κόπου μόνον καὶ ὠδύνης τοῦ ἀρρώστου διωθεῖται ὁ δάκτυλος· ἢ ἐν εἴδει σκληρίας τῶν πλευρωμάτων ἐν ἐκτάσει μεγαλειτέρα, ἢ ἐν εἴδει ἐξελκώσεως μετὰ σκληρῶν χειλέων, ἢ ἐν εἴδει ὄγκων διαφόρως μεμορφωμένων. Ἡ ἐξε-

τασις τοῦ ἀπευθυσμένου ἐντέρου πρέπει νὰ γίνηται πάντοτε κοιτωμένου τοῦ ἀρρώστου, ἐπειδὴ εἰς τὰ βαλβιδοειδῆ στενώματα κατὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ ἀπευθυσμένου, ἄπερ εἰσὶν ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὴν ἐμπρόσθιον πλευρὰν αὐτοῦ, τὸ ἐντερον ἀπεργάζεται πρὸς τὰ πρόσω καὶ ὑπεράνω τοῦ στενώματος εἶδος κόλπου, ὅστις ἰσταμένου τοῦ ἀρρώστου ἐμποδίζει τὸν ἐξετάζοντα δάκτυλον νὰ γνωρίσῃ τὸ στένωμα. Κεῖται δὲ τὸ στένωμα πολὺ πρὸς τὰ ἄνω, ὥστε ὁ δάκτυλος ἀδυνατεῖ νὰ φθάσῃ αὐτὸ, δέον νὰ ἐξετάσωμεν διὰ κηρίου ἢ δι' εὐεικοῦς κηρίου, ὅπερ μαλακυνόμενον εἰκότως καὶ ἐλαοβρεχόμενον εὐοδιάζεται πεφυλαγμένως εἰς τὸ ἀπευθυσμένον καὶ προστυποῦται πράως κατὰ τὸν τόπον τοῦ στενώματος, ὅπως ἐντυπωθῆ ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἰδέα τοῦ στενώματος. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν ἀκριβῶς τὴν ἀνατομικὴν θέσιν τοῦ ἀπευθυσμένου καὶ τοὺς ἐφεξῆς περὶ τοῦ εὐοδιασμοῦ τῶν κηρίων δοθησομένους κανόνας, ὅπως μὴ ἀπατηθῶμεν, ἐπειδὴ ἡ δι' αὐτῶν γινομένη ἐξέτασις παρέχει ὀλιγωτέραν ἀσφάλειαν ἢ ἡ διὰ τοῦ δακτύλου. Τὰ ἰδιαιτέρα δὲ ὄργανα πρὸς ἐξέτασιν τῶν στενωμάτων τοῦ ἀπευθυσμένου, οἷον σχίδαξ μετὰ σφαίρας, καθ' ὃν ἀναφέρουσι τρόπον ὁ Ὠσιπος (Howship) καὶ Κάλβερτος (Calvert), εἰσὶν ὑποδεέστερα τοῦ δακτύλου εἰς ὅσα φθάνει οὗτος στενώματα. Πάντοτε δὲ, ὡσάκις, ἐκ τῶν σημείων ὑποπτευόμεθα στένωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου, πρέπει νὰ γίνηται ἡ ἐξέτασις αὐτοῦ ὡς δυνατὸν πρῶτῳ, ὅπως ἀνακαλύψωμεν τὸ κακὸν εἰς τοὺς πρώτους βαθμοὺς τῆς γενέσεως αὐτοῦ.

§. 90.

Προσεχὲς αἷτιον τῶν στενωμάτων τοῦ ἀπευθυσμένου εἶναι πάντοτε περιορισμένη μᾶλλον ἢ ἥττον φλεγμονὴ ἢ ἀκατάπαυστος ἐρεθισμὸς τοῦ ἐντέρου, δι' ὧν γίνεται ἔκκρισις πλαστικῶν ὑλῶν, παχύτης καὶ ἐτεροίωσις τῶν ὑμένων. Προφάσεις δὲ εἰς ταῦτα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν αἰμορροϊδικὴ πάθησις καὶ κοιλιακὴ πληθώρα, ἀρθριτικὸν ἀνώμαλος, ἀφροδισιὰ λώβη, ἀπόσκηψις παθήσεων τοῦ δέρματος, ἐποχὴ συνήθων ἀποκρίσεων, συχναὶ δυσπεψίαι, κακῶς θεραπευομένη ἐρεθιστικὴ κατάστασις τοῦ ἀπευθυσμένου, δυσεντερία, κατάχρησις ἐρεθιστικῶν καθαρσίων, ἀκατάπαυστος ἔμφραξις, κάκωσις τοῦ ἀπευθυσμένου ὑπ' ἄλλοτρίων σωμάτων, ἀποκοπὴ αἰμορροϊδικῶν ὄγκων, χειρουργία ἐδρικῶν συριγγίων, παιδεραστία, ὡς συνέπεσε δις, γὰρ ἴδω.

§. 91.

Ἡ δὲ πρόγνωσις εἶναι διάφορος κατὰ τὸ μέγεθος, τὴν ποιότητα, τὴν θέσιν καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ στενώματος· εἰς ἀρτιγενῆ ὑμένωδη, δακτυλοειδῆ, ἀνέλκωτα καὶ οὐ πολὺ πρὸς τὰ ἄνω κείμενα στενώματα, εἶναι.

(ΧΕΙΡΟΥΡΓ. ΤΟΜ. Γ')

καλή ἢ πρόγνωσις· κακή δὲ, ὅταν τὸ στένωμα προέβη καὶ ἤ μετὰ μεγάλης σκληρίας ἠνωμένον, ὅταν ἢ πολὺ πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὸ αἷτιον αὐτοῦ ἀναφαίρετον ἴσως τότε δυνάμεθα, ἐπιμελῶς ἰατρεύοντες τὸ πάθος, ν' ἀνακουφίσωμεν μὲν, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ ἰάνωμεν ἐντελῶς τὸν ἄρρωστον. Ἠλικώθη δὲ ἤδη τὸ στένωμα, μόλις δυνάμεθα τότε ν' ἀνακουφίσωμεν ὁπωσούν τὸν ἄρρωστον, καὶ πᾶσα θεραπεία αὐτοῦ, γινομένη οὐχὶ κατὰ τὸ εἶκος πεφυλαγμένως, καθίζησι χεῖρον τὸ κακὸν καὶ ταχύνει τὴν κακὴν αὐτοῦ ἔκθασιν· τοῦτ' αὐτὸ δὲ λέγομεν καὶ περὶ τῆς καρκινωματώδους ἑτεροιώσεως.

§. 92.

Τῆς θεραπείας σκοπὸς ἔστω ἡ ἄρσις τῶν αἰτίων καὶ τῆς ἐκ τούτων προξενουμένης καθολικῆς παθίσεως, καὶ ἀφαίρεσις τῆς στενότητος· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ζητεῖ οἰκεία ἀφλέγιμαντα φάρμακα ἢ τὰ ἐνεργούντα εἰς τὸ δέρμα, διάφορα παροχτετευτικά, οἰκείαν θεραπείαν τοῦ πάθους τῶν αἱμορροΐδων καὶ τῆς κοιλιακῆς πληθώρας κ. τ. λ. κατ' ἐξοχὴν δὲ διαιταν αὐστηράν, ἐπιμέλειαν πρὸς ἐλευθέραν ἀποπάτησιν, κατ' ἐπανάληψιν προσβολὴν βδελῶν, μαλθακώδεις ἐνέσεις εἰς τὸ ἀπευθυσμένον, ἀνατρίψεις μαλθακωδῶν ἀλοιφῶν, εἰς ἃς ἀναλόγως πρὸς τὰς περιζήσεις προστίθεται καὶ διὰ βελλαδόννης ἢ διὰ κωνείου ἐκχύλισμα. Διὰ τοιαύτης μετ' ἐπιμελείας καὶ οἰκείως πρὸς τὰς ἀτομικὰς περιστάσεις γενουμένης θεραπείας, δυνάμεθα νὰ θεραπεύσωμεν μόνον πρὸς ταῖς ἀρχαῖς τὴν στένωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου ἐντέρου, ὡς παρετήρησα εἰς τινὰς περιπτώσεις. Καλὴν ἐνέργειαν εἶδον καὶ ἐκ τῆς ταυτοχρόνου ἔσω προσφορᾶς τοῦ ὑδροϊωδικοῦ κάλεος. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον καλὸν ἀποτέλεσμα εἶναι δυνατὸν μόνον ἐν ἀρχῇ τῆς γενέσεως τῆς στενώσεως· ἔξηπλώθη δὲ αὕτη μᾶλλον ἤδη, οὐδεμία μὲν γίνεται πρὸς τὴν στένωσιν ταύτην ἐνέργεια ὑπὸ τῆς θεραπείας ταύτης, ἀλλ' ὅμως εἶναι αὕτη ἀναγκαῖα πάντοτε, ὅταν τὸ ἀπευθυσμένον ἕντερον καὶ ἡ στένωσις ὡσιν ἡρεθισμένα· ἐκτὸς δὲ τούτου βοηθεῖ πολὺ αὕτη καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν μηχανικῶν πρὸς ἄρσιν τοῦ στενώματος προσφερομένων βοηθημάτων. Εἰσὶ δὲ τὰ βοηθήματα ταῦτα διαστολή, ἐγκοπή, ἀποκοπή καὶ καυτηριασμὸς τοῦ στενώματος.

§. 93.

Ἡ διαστολή, δι' ἧς διαστέλλεται τὸ στενόπορον μέρος τοῦ ἀπευθυσμένου, καὶ τήκεται ἢ προξενούσα τὴν στένωσιν ἀλλοίωσις τοῦ πλέγματος τῶν χινῶνων αὐτοῦ, δύναται νὰ γείνη διὰ στρεπτοῦ μοτοῦ, διὰ κηρίων ἐλαστικῶν, διὰ σφηνίσκων ἐκ σπόγγου, ἢ διὰ διαστολέων κατεσκευασμένων ἐκ μετάλλου, ἐξ ὀθονίων, ἢ ἐκ πετάλου χρυσοῦ κ. τ. π.

§. 94.

Οἱ στρεπτοὶ μοτοὶ, οὓς μετεχειρίζετο ὁ Δεσῶλτος ἐπὶ σκοπῶν νὰ εἰσαγάγῃ φαρμακευτικὰς ὕλας, εὐοδιάζοντ' ἐπιμελῶς διὰ μοτοφόρου εἰς τὸ στένωμα, ἐπιχρισθέντες πρῶτον μὲ ἀλοιφὴν μαλακὴν, εἰς ἣν προσμίγνυται καὶ ὀλίγον διὰ βελλαδόννης ἢ διὰ κωνείου ἐκχύλισμα, ἢ ἐνέσεως ἀρεψήματος κωνείου πρότερον εἰς τὸ ἀπυθυσμένον γενομένης. Κατὰ μικρὸν δὲ ἐμβάλλεται παχύτερος μοτὸς, ὅστις ἐμμένει πλειότερον καιρὸν ἀναλόγως τῇ εὐαισθησίᾳ τοῦ ἀρρώστου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ στρεπτός μοτὸς ἐμβάλλεται δυσκόλως διὰ τοῦ μοτοφόρου, ἐμφράσσει δὲ καὶ ὄλως τὸ ἀπυθυσμένον, ὥστ' ἐμποδίζεται καὶ τῶν φυσῶν ἢ ἐκπομπῆ, ὁ Ταννοῦς (Tanchou) συμβουλεύει νὰ στηρίζωμεν αὐτὸν εἰς ἐλαστικὸν μετάλλινον σωληνάριον, καὶ νὰ εὐοδιάζωμεν αὐτὸν ἐπὶ πυρηνοφόρου σύρματος ἀργυροῦ, ὅπερ ἐμβάλλομεν πρῶτον εἰς τὸ στένωμα.

§. 95.

Τὰ δὲ κηρία κατασκευάζονται ἀναλόγως τῇ στενώσει παχέα. Κάλλιστα δὲ εἰσὶν ὅσα ἔχουσι πάχος ὅσον ἐνὸς ἕως τριῶν καὶ ἡμίσεος δακτύλων (κατὰ τὸν Σαλομῶντα). Εἰς τὸν εὐοδιασμόν τῶν τοιούτων κηρίων ἀναλόγως τῇ διαφορᾷ ὑψηλῇ θέσει τοῦ στενώματος ἀκολουθοῦμεν τοὺς ἐξῆς κανόνας. Τὸ κηρίον συγκαμπτόμενον κατὰ τὴν καμπτὴν τοῦ ἀπυθυσμένου καὶ καλῶς ἐλαιοβραχέν, ὠθεῖται, μὲ τὴν κυρτότητα τῆς πρώτης αὐτοῦ συγκάμφεως πρὸς τὸ ἱερόν ὄστούν ἀπυθυσμένην, πρὸς τὰ ἄνω καὶ ὀπίσω ἔσον δὴ δακτύλων. Μετὰ μικρὰν δὲ παύσαν ὠθεῖται καὶ αὖθις κατὰ τὴν αὐτὴν φορὰν ὅσον 3 ἢ 3 1/2 δακτύλου περαιτέρω διὰ τῆς δευτέρας καμπτῆς τοῦ ἀπυθυσμένου· τὸ ἐντὸς πέρασ τοῦ κηρίου κεῖται εἰς τὸ κοίλωμα τοῦ ἱεροῦ ὄστου, τὸ δὲ ἐκτὸς πρὸς τ' ἀριστερὰ τῆς ἑδρας ἀπυθυσμένον· ἀνάγκης δὲ οὔσης νὰ ὠθίσωμεν ἐτι βαθυτέρω τὸ κηρίον, ἀλλάσσομεν τὴν φορὰν αὐτοῦ, αἶροντες τὸ ἐκτὸς πέρασ αὐτοῦ ἡμικυκλίως ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ προωθοῦντες αὐτὸ συγχρόνως ὅσον τεσσάρων δακτύλων βαθυτέρω. Ἄν δὲν πρέπη νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν σιγμοειδῆ καμπτὴν, θλίβομεν πρὸς τὰ κάτω τὸ ἐκτὸς πέρασ, καὶ διωθοῦμεν αὐτὸ πρὸς τὰ ἄνω, ἕως ἂν εἰσχωρήσῃ εἰς ταύτην ἐντελῶς. Ὅσα δὲ βαθυτέρω εὐοδιάζομεν αὐτὸ, τόσῳ προσεκτικώτεροι πρέπει νὰ εἴμεθα εἰς τὸν εὐοδιασμόν, ἐπειδὴ ἄλλως δυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν ἐρεθισμόν ἐπικίνδυνον καὶ ἀνάτηρσιν τοῦ σιγμοειδοῦς μέρους. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπιγίνεται πόνος καθ' ὅλην τὴν κοιλίαν καὶ τεινεσμός σφοδρός. Τὰς πλείστας δ' ἐνοχλήσεις ἐπάγει τοῦ σφιγκτήρος ἢ συστολῆ, ἐξ οὗ πρέπει νὰ ἐμβάλωμεν τὸ διαφορῶς μέγα κατὰ τὸν τόπον τοῦ στενώματος κηρίον ὅλον εἰς τὸ ἀπυθυσμένον, κρατοῦντες

αὐτὸ διὰ ταινίας εἰς αὐτὸ προσημμένης. Ὁ ἄρρωστος δέον νὰ ἰσχυράζη εἰς τὴν κλίνην. Τὸ κηρίον κρατεῖται κατ' ἀρχὰς ὅσον ἐξ ἡ δέκα στιγμῶν τῆς ὥρας, μηδέποτε δὲ, ἕως ἂν ὁ ἄρρωστος αἰσθανθῇ πόνους σφοδρούς· ἐπαναλαμβάνομεν δὲ τὴν ἐμβολὴν αὐτοῦ τὴν πᾶσαν δευτέραν ἢ τρίτην ἡμέραν, καθ' ἃς αὐξάνομεν καὶ τὸ πάχος καὶ τὸν καιρὸν τῆς διαμονῆς αὐτοῦ ἀναλόγως τῆς εὐαίσθησίν αὐτοῦ ἄρρώστου, ἀποφεύγοντες ἐπιμελῶς πάντα σφοδρὸν ἐρεθισμὸν δι' αὐτοῦ. Ἐγὼ μετεχειρίσθην καὶ εἰς τὰ στενώματα τοῦ ἀπευθυσμένου ἐλαστικᾶς σύριγγας μετὰ διαστολέως καθὼς καὶ εἰς τὰ τοῦ οἰσοφάγου (ἴδ. §. 63 Τόμ. Γ'), ἅπερ ἐνέβαλον ἐνιάκις εἰς τὸ στένωμα, καὶ ἐπανελάβον τὴν ἐμβολὴν αὐτῶν πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν, ἐπειδὴ ἡ ἐπί τινα χρόνον διαρκούσα διαστολὴ ἐπάγει εὐκόλως ἐπίσημον ἐρεθισμὸν, γίνεται δὲ καὶ ἀφόρητος. Εἰς στενώματα πολὺ ἐπὶ τὰ ἄνω τοῦ ἀπευθυσμένου κείμενα αἱ ἐλαστικαὶ σύριγγες ἢ τὰ κηρία εἰσὶν ἃ μόνον δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν βοηθήματα.

§. 96.

Ἴνα δὲ αὐξάνομεν ὅπως θέλομεν τὴν διαστολὴν καὶ μάλιστα κατὰ τὸν στενωθέντα τόπον, ἐφευρέθησαν ἰδιαίτεροι διαστολεῖς παρὰ τοῦ Ἀρνόττου, (Arnott), Βερμόνδου (Bermond) καὶ Κοσταλλάτου (Costallat). Ὁ Ἀρνόττος καὶ Βέλλος παρέπεμψαν εἰς τὸ στένωμα διὰ μήλης οἰκείως προπαρασκευασμένον ἔντερον, οὗ ἔπειτα τὴν διαστολὴν ἐνήργησαν ὁ μὲν Ἀρνόττος δι' ἐμφυσήσεως ἀέρος, ὁ δὲ Βέλλος δι' ἐνέσεως ὕδατος. Τοῦ δὲ Βερμόνδου καὶ Κοσταλλάτου ἡ συσκευή συνίσταται εἰς θυλάκιον ἐξ ὀθονίου, ἢ ἐκ πετάλου χρυσοῦ κατεσκευασμένον, ὅπερ παραπέμπεται εἰς τὸ στένωμα καὶ ἀνευρύνεται ἔπειτα διὰ τῆς ἐν αὐτῷ ἐνθέσεως μοτουῦ ἢ δι' αὐτῆς τῆς συσκευῆς σκοπούμενη ἔμμονος διαστολὴ τοῦ στενώματος ἐπάγει σφοδρότατον ἐρεθισμὸν καὶ πόνον καὶ δι' αὐτὰ ταῦτα γίνεται ἀφόρητος εἰς τὸν ἄρρωστον.

§. 97.

Ἡ δὲ ἐνεργουμένη διὰ μεταλλίνων μηχανημάτων, οἷα ἠτοίμασεν ὁ Βεῖσσος (Weiss) καὶ Χαριέρος (Charriere), διαστολὴν, καὶ πρὸς ἣν ὁ Α. Κώπης μετεχειρίσθη καὶ στενὰς λαβίδας, γίνεται κατὰ μικρὸν, αὐξανόμενου βαθμῶδόν τοῦ πάχους, καὶ ἐπαναλαμβανομένης μεθ' ἡμέρας τινὰς τῆς ἐμβολῆς αὐτῶν ὁ Κώπης ἐνήργησε δι' αὐτῶν τὴν διαστολὴν εἰς δύο ἄρρώστους, ἐν οἷς ἐν διαστήματι πολλῶν ἐβδομάδων ἐπανάγαγεν εἰς τὸ ἀπευθυσμένον τὴν φυσικὴν εὐρυχωρίαν. Ἡ τοιοῦτότροπος διαστολὴ ἐνδείκνυται μόνον εἰς στενώματα βαλβιδοειδῆ καὶ ἀρτιγενῆ, ἅπερ οὔτε μετὰ σκληρίας οὔτε μετὰ φλεγμονῆς εἰσὶν ἐπιπεπλεγμένα.

§. 98.

Ἡ δὲ ἐντομή τοῦ στενοπόρου τόπου, ὑπότινων ἐν γένει ἀποδοκιμασθεῖσα, δύναται νὰ ἐνεργηθῇ μόνον εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ δακτύλου φθανόμενα βαλβιδοειδῆ ἢ δακτυλοειδῆ στενώματα, ἅπερ οὔτε μετὰ φλεγμονῆς, οὔτε μετὰ σκληρίας, οὔτε μεθ' ὑπερτροφίας εἰσὶν ἐπιπεπλεγμένα· εἰς τὴν σκληρίαν καὶ εἰς τὴν καρκινωματώδη ἑτεροίωσιν τῶν στενωμάτων ἡ ἐντομή γίνεται πάντοτε κακῶν πρόξενος. Ἐπὶ τοῦ εὐοδιασθέντος λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἢ ἐπὶ τῆς αὐλακομήλης παραπέμπομεν πυρηνομαχαίριον, καὶ διαιροῦμεν τὴν βαλβιδοειδῆ γέφυραν, ἢ ἐμβάλλομεν, εἰς δακτυλοειδῆ στενώματα, πολλὰς τομὰς εἰκότως ἀλλήλων ἀπεχούσας, ἢ εἰς τοὺς μάλλον ἐξέχοντας τόπους τοῦ στενώματος, ἀπευθύνοντες, εἰ δυνατόν, τὰς τομὰς πρὸς τὸ ἱερόν ὄστυον, καὶ ἐμβάλλοντες αὐτὰς πεφυλαγμένως, ὥστε νὰ μὴ ὑπερθῶμεν τὰ ὄρια τῆς νοσηρᾶς ἀλλοιώσεως μηδὲ νὰ διασχάσωμεν τὰ πλευρώματα τοῦ ἐντέρου.

§. 99.

Ἡ καθαίρεσις τῶν ἐκσαρκωμάτων, ἧς τὸ ὄφελος ἀνέδειξε τρανῶς διὰ τῆς πείρας ὁ Σχρέγγρος κατὰ τοῦ Δεσώλτου, γίνεται, ὅταν ὡς ταῦτα εἰς τὸ χεῖλος ἢ εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ἀπευθυσμένου, ὅπου δύναται ταῦτα νὰ προσελκυσθῶσιν ἢ νὰ ἐξωσθῶσι διὰ τοῦ τεινεσμοῦ, νὰ στηριχθῶσιν ἐκτὸς τῆς ἑδρας διὰ λαβίδος ἢ δι' ἀγκύλης ῥάμματος, καὶ νὰ καθαιρεθῶσιν ἀπὸ τῆς βάσεως ἀκινδύνως μετὰ τὸ μαχαίριον ἢ μετὰ τὸ φαλίδιον. Ὅταν δὲ ταῦτα ὡσιν ὑψηλότερον, ἢ καθαίρεσις δύναται νὰ γείνη μόνον, ὅταν τὸ σχῆμα αὐτῶν συγχωρῆ, ὅταν δηλαδὴ ταῦτα ἐξαρθῶνται ἐκ μίσχου. Δεινὰ ἐπακόλουθα δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐγχείρησιν ταύτην, ἐπειδὴ ἡ ἔλλειψις αἱμοφόρων ἀγγείων καὶ ἡ ἀναίσθησία προφυλάττουσι τὴν αἱμορραγίαν καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ ἀπευθυσμένου, καὶ ὁ ἐντὸς χιτῶν τοῦ ἐντέρου ἐπεκτείνεται παρατυχῶς ὑπὲρ τὴν πληγὴν. Ὅταν δὲ τὰ ἐκσαρκώματα ταῦτα ὡσιν ὑψηλότερον ἢ ὅτι δυνάμεθα νὰ καθαιρέσωμεν ἀκινδύνως ταῦτα, ἢ κατάστασις τοῦ ἄρρώστου βελτιοῦται, εἰς τὴν καθαιρέσωμεν ὅσα πλησίον τοῦ σφιγμοῦ τῆς ἑδρας ὑπάρχουσι, καὶ μετὰ τὴν καθαιρέσιν αὐτῶν εὐκολύνεται ἡ προσήκουσα πίεσις πρὸς ἐξάλειψιν τῶν ἀνωτέρω κειμένων, καὶ ἡ θεραπεία γίνεται τότε πολὺ συντομωτέρα.

§. 100.

Ὁ Ὄμης μετεχειρίσθη πρὸς ἐξάλειψιν κρικοειδοῦς στενώματος τὸν καυτηριασμόν μετὰ τὸν χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον ἐν κηρίῳ καλῶς προσηρησμένον· ὁ δὲ Σάνσων ἤνωσεν εἰς τρεῖς τοιαύτας περιπτώσεις τὴν διαστολὴν μετὰ τοῦ καυτηριασμοῦ, ἀλλ' ἄνευ ὠφελείας μεγάλης· ὁ Σάνσων

ἔκκοινοποίησε καυτηριοφόρον ὅμοιον τῷ τοῦ Δουκάμπου· ὁ δὲ Ταννοῦς μεταχειρίζεται ἔλαστικὸν καθετήρα φέροντα ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ὀπῆν, ἔπειτα δὲ ἐμβάλλει εἰς αὐτὸν ἕτερον, ἐν ᾧ εἶναι προσηρμοσμένος χυτὸς νιτρικὸς ἄργυρος. Ὁ καυτηριασμός εἶναι πάντοτε βοήθημ' ἀθέβαιον, καὶ δύναται νὰ ὠφελήσῃ μόνον, ὅταν ἐνεργῆται κατὰ τὸ εἶκος καὶ βοηθῆ τὴν διασολήν.

§. 101.

Ἐὰν δὲ, διαρκοῦντος τοῦ νοσήματος, γείνωσι συρίγγια κατὰ τὴν ἔδραν, πρῶτον δεῖ ν' ἀφαιρέσωμεν τὴν στένωσιν τοῦ ἀπευθυμένου, καὶ ἔπειτα νὰ θεραπεύσωμεν τὰ συρίγγια κατὰ τοὺς δοθέντας κανόνας. Ἐὰν δὲ τὸ νόσημα ἦ καρκινῶδες, οὐδεμία δύναται νὰ γείνη ἴασις· τὸ πολὺ ἀνακούφισις μόνον ἐνθῆσει λεπτοῦ στρεπτοῦ ἐπαλειφομένου μὲ μαλαθκῶδεις καὶ ἀνωδύνους ἀλοιφάς, ἐνέσει ἀφρῆψήματος κανεῖου, ἐμβολῆ ὑποθετοῦ ἐξ υἰοσκυάμου, βελλαδόννης κ. τ. π. κατεσκευασμένου. Μόνον δὲ, ὅταν τὸ κακὸν ἦ κατὰ τὸ κάτω μέρος τοῦ ἀπευθυμένου, ὅταν μὲ τὸν λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς δυνάμεθα νὰ ὑπερῶμεν τὰ ὄρια τοῦ στενώματος, ὅταν ὁ κυτταρώδης ἰστός, ὁ περιβάλλων τὸ κάτω μέρος τοῦ ἀπευθυμένου, ἦ ἀπαθὴς καὶ τὸ ἔντερον κινῆται καὶ δύναται νὰ ὠσθῆ πρὸς τὰ κάτω, δύναται νὰ ἐνεργηθῆ ἢ καθαίρεσις τοῦ καρκινώδους μέρους κατὰ τὸν Δίσφραγχον.

§. 102.

Ὁ ἄρρώστος σχηματίζεται ὡς καὶ ἐν τῇ λιθοτομίᾳ· ἔπειτα δὲ ἐμβάλλομεν τομὰς μηνοειδεῖς δύο ὅσον δακτύλου μακρὰν τῆς ἔδρας πρὸς τὰ πρόσω, αἵτινες διαιροῦσαι τὸ δέρμα μέχρι τῆς ἐπιπολῆς τοῦ κυτταρώδους ἰστοῦ, ἐνούονται πρὸς τὰ ὀπίσω· μετὰ τοῦτο δὲ ἀποψιλῶμεν τακτικῶς τὸ ἀπευθυμένον ἀπὸ τῶν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἔπειτα ἐμβάλλομεν εἰς τὸ ἀπευθυμένον τὸν ἡμίκαμπτον λιχανὸν, καὶ ἐλύομεν πρῶτος αὐτὸ πρὸς τὰ κάτω, δι' οὗ πολλὰκις προπίπτει ὁ βλεννογόνος ὑμῆν, ὥστ' εὐκόλως δυνάμεθα νὰ ἐκκόψωμεν μέρος αὐτοῦ μὲ καμπτὸν ψαλίδιον ἢ μὲ τὸ μαχαίριον. Ἄν δὲ τὸ καρκίνωμα κατέχη ὅλον τὸ πάχος τοῦ πλευρώματος τοῦ ἀπευθυμένου, δυνάμεθα, ἂν δὲν ἐκτείνηται πλέον τοῦ δακτύλου πρὸς τὰ ἄνω, ν' ἀναστρέψωμεν ὅλον τὸ ἔντερον καὶ οὕτως ἀποψιλώσαντες τὸν πεπονητότα τόπον αὐτοῦ, ἐντέμνομεν τὸ ἀναστραφέν μέρος τοῦ ἐντέρου παραλλήλως πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ στόματος καὶ καθαίρομεν τὸ ἀλλοίωμα μὲ τὸ καμπύλον ψαλίδιον. Ἄν δὲ τὸ καρκίνωμα κατέλαβεν ὅλους τοὺς χιτῶνας τοῦ ἐντέρου καὶ τὸν γειτνιαζόντα κυτταρώδη ἰστόν, πρέπει, ἐμβάλοντες τὰς δύο πρῶτας τομὰς, καὶ ἀποδείραντες τὸ κάτω μέρος, νὰ ἐμβάλωμεν μὲ ὀρθὸν ψαλίδιον ἐπὶ τοῦ λιχανοῦ εὐοδιασθὲν, τομῆν καθ' ὅλου τοῦ πάχους τοῦ ἐντέρου, ἀπευθύνοντες πρὸς τὰ ὀπίσω, ὅπου

οὔτε ἀγγεῖα ἐπίσημα φοβούμεθα νὰ κόψωμεν, οὔτε τὸ περιτόναιον νὰ βλάψωμεν, καὶ ὅπου συγχρόνως ἔχομεν καὶ τὸ καλόν, ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐκτυλίξωμεν τρόπον τινα τὸ ἔντερον, καὶ ν' ἀπογυμνώσωμεν τὸ ἀλλοίωμα, μεθ' ὃ ἐκκόπτομεν ὅλον τὸ ἔντερον μὲ καμπύλον ψαλίδιον κατὰ τὰ ἄρια τοῦ ἀπαθoῦς μέρους. Ἄν μὲν ὁ χειριζόμενος ἦ ἄρρεν κρατοῦμεν καθ' ὅλον τὸν καιρὸν τῆς χειρουργίας καθετῆρα ἐντὸς τῆς κύστεως, ὅπως μὴ βλάψωμεν ταύτην. Αἰμορραγοῦντα ἀγγεῖα ἀπολινοῦνται εἰ δυνατόν, ἢ ἐμβάλλονται σπόγγοι εἰς ὕδρω ψυχρὸν διάβροχοι, ἢ μοτὸς στρεπτός καὶ κατὰ τὸ εἶκός παχύς· τὸ μοτοπίλωμα τοῦτο ἀφαιρεῖται ἔπειτα μετὰ τινος ὥρας. Ἰνα δὲ ἐμποδίσωμεν τὴν στένωσιν ἐν καιρῷ τῆς συνουλώσεως, ἐμβάλλομεν ἐν καιρῷ τῆς διαφυξέως, πολλάκις δὲ καὶ μῆνας τινὰς ἔτι μετὰ τὴν γενομένην ἴασιν, μοτὸν στρεπτόν καὶ κατὰ τὸ εἶκός παχύν.

Ἡ χειρουργία αὕτη εἶναι δυσχερεστέρα εἰς τὴν γυναῖκα ἢ εἰς τὸν ἄνδρα, ὅθεν πρέπει βοηθὸς νὰ ἐμβάλῃ τὸν δάκτυλον αὐτοῦ εἰς τὸν κολεόν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς βλάβης αὐτοῦ ἐν καιρῷ τῆς ἐγχειρήσεως. Εἰς τὴν γυναῖκα ἐμβαλόντες πομὴν ὡσειδῆ ὅσον τριῶν τεταρτημορίων τοῦ δακτύλου τοῦ στόμιου τῆς ἕδρας ἀπέχουσαν καὶ μέχρι τοῦ περιναίου διήκουσαν, καθαιρούμεν ὅσον δύο δακτύλων τῆς πλαγίας καὶ ὀπίσθιου ἐπιφανείας τοῦ ἐντέρου, προσελκύνοντες αὐτὸ πρᾶως καὶ μηδὲν τὸν κολεόν βλάπτοντες. Ἡ προβολή, ἣν ἀπεργάζεται τὸ ἀπευθυσμένον πρὸς τὰ πρόσω, εἶναι ὅσον γραμμῶν 16 ἕνεκα τῶν συνδέσεων αὐτοῦ μετὰ τοῦ κολεοῦ, αἵτινες διὰ μυωδῶν ἰνῶν ἀπεργάζονται πλέγμα ἀπονευρῶδες καὶ πυκνότατον κυτταρῶδες ἴσθον, καὶ ἐκτείνονται ὅσον τριῶν γραμμῶν κατὰ βάθος ἀπὸ τοῦ πιμελώδους ἴσθου ὑπὸ τὸ δέρμα· ὅταν δὲ ἀποχωρίσωμεν εἰς τὴν γυναῖκα τὸ ἀπευθυσμένον μέχρι τῆς καταφύσεως τοῦ περιτοναίου καὶ ἐλκυσώμεν αὐτὸ πρᾶως μὲ λαβίδα, εὐρίσκομεν μετὰξὺ τοῦ κάτω ἄκρου τοῦ ἐντέρου καὶ τοῦ περιτοναίου ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ πλάγια ἀπόστημα ὅσον ἕξ δακτύλων, πρὸς δὲ τὰ ὀπίσω δυνάμεθα νὰ φθᾶσωμεν καὶ ἔτι πλέον ἕνεκα τοῦ μεσοαπευθυσμένου. Εἰς τὸν ἄνδρα δὲ ἀπέχει τὸ κάτω ἄκρον τοῦ ἀπευθυσμένου ὅσον τεσσάρων δακτύλων τῆς καταφύσεως τοῦ περιτοναίου.

§. 103.

Ὅταν δὲ ἡ στένωσις ἦ ἐκγονος ἰσχυρῶν οὐλῶν, οὐδὲν ἔχομεν ἄλλο βοήθημα εἰμὴ νὰ ἐντάμωμεν ταύτας βαθέως ἢ εἰς πολλὰ μέρη καὶ νὰ διαστείλωμεν τὴν ἕδραν ἐμβάλλοντες στρεπτόν ἢ σπόγγον. Ὅταν δὲ τὸ στένωμα γείνη δι' ὄγκους εἰς τὴν γειννάσιν τοῦ ἀπευθυσμένου ὄντας καὶ αὐτὸ πιέζοντας, ἢ πρόγγωσις καὶ ἡ θεραπεία γίνεται κατὰ τὴν θέσιν καὶ ποιότητ' αὐτῶν.

Ὁ ῥύστος ἰθεράπευσε στένωμα τῆς ἕδρας προελθὸν ἐκ συμφύσεως τῶν πυγαίων. Ἐνεκὰ κακῶς θεραπευθείσης ἐλκώσεως, κατὰ τρόπον, ὥστε τὰ κόπρανα ἐκκενοῦντο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀκουσίως καὶ ἕσον καυλοῦ πτεροῦ πάχος ἔχοντα· ἰθεράπευσε δὲ ταύτην διελθὼν τὰ συμπεφυκῶτα πυγαῖα (Rusts Magazin. Bd. I. S. 237).

§. 104.

Ἄν δὲ ἡ στένωσις φθάσῃ μέχρις ἀποφράξεως, καὶ γείνη εἰλεὸς, μόνον ἐνδεικνύμενον βοήθημα εἶναι ἡ πλάσις τεχνητῆς ἕδρας καὶ περ' ἀβέβαιον πάντοτε βοήθημα οὐσα (ἴδ. §. 74. Τόμ. Γ').

θ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑ ΦΥΣΙΝ ΣΤΕΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΟΣΘΗΣ.

§. 105.

Φίμωσις λέγεται, ὅταν ἡ καλύπτουσα τὴν βάλανον ἀκροποσθία ἢ παρὰ φύσιν στενῇ, ὥστε δὲν δύναται ν' ἀπαχθῇ εὐκόλως ὀπίσω· περιφίμωσις δὲ, ὅταν ἡ ἀκροποσθία ἀπαχθεῖσα ὀπίσω δὲν ἐπάγῃται πλέον.

§. 106.

Ἡ φίμωσις εἶναι ἢ συγγενῆς καὶ διαμαρτία τῆς πρώτης διαπλάσεως, ἢ ὑστερογενῆς διὰ φλεγμονὴν τῆς βαλάνου καὶ ἀκροποσθίας· ἡ δευτέρα αὕτη λέγεται καὶ ἐπιπεπλεγμένη φίμωσις παρὰ τινων πρὸς διάκρισιν τῆς πρώτης.

§. 107.

Ἡ ἀκροποσθία τῶν παιδίων εἶν' ἐν γένει στενωστόμος, ὥστε δὲν ἀπάγεται ὀπίσω· ἰδιαίτερα δὲ συμπτώματα ἐπάγονται μόνον ὅταν τὸ στόμιον τῆς ἀκροποσθίας ἢ καθ' ὑπερβολὴν στενὸν ἢ ἀποπεφραγμένον ἦγουν, ὅταν τὸ στόμιον αὐτῆς ἢ στενώτερον τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας, τὰ οὖρα δὲν ἀπορρέουσι κατὰ τὸ εἶκος, ἀλλὰ μέρος αὐτῶν ἀθροίζεται ὑπὸ τὴν ἀκροποσθίαν, ἐκτείνει ταύτην καὶ δύναται νὰ κενωθῇ ἐντελῶς, ἂν ἐπιθλίψωμεν τὸ ἐκτεταμένον μέρος· τ' ἀπομένοντα ταῦτα οὖρα φθείρονται, καὶ οὕτως ἐπιγεννᾶται φλεγμονὴ τῆς ἀκροποσθίας, ἣτις ἐπιμηκύνεται πολλάκις καὶ σκληρύνεται. Ἐκτὸς δὲ τούτου γίνονται καὶ λιθώδη συμπτώματα μεταξὺ τῆς βαλάνου καὶ ἀκροποσθίας· ἂν δὲ ἡ ἀκροποσθία ἢ ἀποπεφραγμένη, ἐκτείνεται διὰ τὴν ἀθροισιν τῶν οὕρων εἰς ὄγκον ὠεῖδῃ καὶ διαφανῇ, ἡ δὲ ἐπίσχεσις αὕτη τῶν οὕρων γίνεται θανατηφόρος, ἂν δὲν δοθῇ ἐγκαίρως ἢ προσήκουσα βοήθεια.

§. 108.

Ὅταν ἡ ἐκ γενετῆς στένωσις τῆς ἀκροποσθίας δὲν εἶναι μεγάλη, ὥστε νὰ ἐπαγάγῃ τὰ ἄνω ῥηθέντα συμπτώματα, τὸ στένωμα τοῦτο δυσκόλως

παρατηρεῖται πρὸ τῆς ἐφθρώσεως· ὅταν αἱ γινόμεναι τὸν καιρὸν τοῦτον στύσεις τοῦ στήματος δὲν δυνηθῶσι νὰ διαστείλωσι κατὰ μικρὸν τὸ στόμιον τῆς ἀκροποσθίας οὕτως, ὥστε ν' ἀπαγάγηται αὕτη εὐκόλως, (γίνεται δὲ τοῦτο ἢ δι' ὑπερμεγέθη ἀκροποσθίαν ἢ διὰ βραχύτατον χαλινὸν, ὅστις συνδέει τὴν βάλανον μετὰ τῆς ἀκροποσθίας, ἢ διὰ μικρὰν αὔξησιν τοῦ στήματος), αἱ στύσεις τοῦ στήματος καὶ ἡ συνουσία γίνονται ὀδυνηραί· διὰ τὴν κώλυσιν δὲ τῆς τελείας ἐκρύσεως τῶν οὐρῶν καὶ διὰ τὴν συλλογὴν καὶ φθορὰν τῆς τυροειδοῦς ὕλης ὑπὸ τὴν ἀκροποσθίαν γεννῶνται φλεγμοναί, ἀναξασμοὶ κ. τ. λ. καὶ διὰ τὸ μικρὸν στόμιον τῆς ἐπιμήκου ἀκροποσθίας ἐμποδίζεται καὶ ἡ οἰκεία ἐξακόντισις τῆς γονίης.

§. 109.

Ἡ δὲ ὑστερογενὴς φίμωσις γεννᾶται διὰ φλεγμονὴν, ἐν ἣ συστέλλεται τὸ στόμιον τῆς ἀκροποσθίας ἐξ αἰτίας τοῦ ὄγκου αὐτῆς, καὶ αὐξάνεται ὁ ὄγκος τῆς βαλάνου ἐξ αἰτίας τῆς αὐξανομένης ἐπιρροῆς τοῦ αἵματος. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ περιπίπτουσιν εἰς τὴν φίμωσιν μόνον οἱ ἐκ γενετῆς μακρὰν ἔχοντες καὶ στενὴν τὴν ἀκροποσθίαν. Τὰ γεννῶντα δὲ εἰδικῶς τὴν φίμωσιν αἰτία εἰσὶν ἀφροδίσια ἔλκη κατὰ τὸ χεῖλος τῆς ἀκροποσθίας, ἐν τῇ στεφάνῃ τῆς βαλάνου ἢ κατὰ τὸν χαλινὸν τοῦ στήματος ὄντα· βλεννόρροια τῆς οὐρήθρας ἢ τῆς βαλάνου, ἀκροχορδονώδη ἐκσαρκώματα, φλεγμονὴ καὶ ἀναξασμοὶ τῆς ἀκροποσθίας διὰ φθορὰν τῆς ἀθροίζομένης ὑπακάτω τῆς ἀκροποσθίας τυροειδοῦς ὕλης, ἢ δι' ἄλλας βλάβδας.

Ἡ δὲ φλεγμονὴ εἶναι ἢ σφοδρὰ ἢ ἐρυσιπελατώδης, πολλάκις δὲ εἶναι ἡ ἀκροποσθία οἰδηματώδης. Καὶ πᾶσα χρονία ἐξόγκωσις καὶ παχύτης τῆς ἀκροποσθίας ὡς εἰς τὴν σκληρίαν, τὸν σκιρρόν, ἢ ἄλλην τινὰ ἀλλοίωσιν, δύναται νὰ γεννήσῃ ὡσαύτως τὴν φίμωσιν.

§. 110.

Ἀναλόγως δὲ τῷ μεγέθει τῆς φιμώσεως καὶ τῶν γεννῶντων αὐτὴν αἰτιῶν, διάφορα εἰσὶ καὶ ὅσα αὕτη ἐπάγει δεινά. Ὅταν ὦσιν ἀφροδίσια ἔλκη ἐπὶ τῆς στεφάνης τῆς βαλάνου, ἢ ἀκροποσθία, ἐπεχομένης τῆς ἐκρύσεως τοῦ πύου, ἀναθιθρωσκομένη κατὰ μικρὸν ἀνατιτράται κατὰ τι μέρος, καὶ διὰ τοῦ γενομένου τρήματος αὐτῆς προπίπτει πολλάκις ὅλη ἡ βάλανος. Ἡ φλεγμονὴ δύναται νὰ μεταπέσῃ εἰς γάγγραιναν, καὶ τοῦτο πρέπει νὰ φοβώμεθα εἰς ἀδυνάτους ἀνθρώπους καὶ μετὰ προηγουμένην πολλὴν χρῆσιν τοῦ ὑδραργύρου. Τὰ συλλεγόμενα ὑπὸ τὴν ἀκροποσθίαν οὖρα δύνανται νὰ προξενήσωσιν ἀναξασμούς, ν' ἀναχθῶσιν εἰς τὸν κυτταρώδη ὕμηνον ὅλου τοῦ στήματος καὶ νὰ ἐπαγάγωσι γάγγραιναν καὶ φθορὰν αὐτοῦ. Ὁ ὄγκος δύναται νὰ γείνη τόσος, ὥστε νὰ συμπίεσῃ τὴν βάλανον.

καὶ τὴν οὐρήθραν κατὰ μέρος. Καὶ ἂν παρέλθῃ ἡ φλεγμονή, δύναται ν' ἀπομεινῇ χρονία φίμωσις διὰ σκληρίαν καὶ χονδρώδη ἐξόγκωσιν τῆς ἀκροποσθίας, ἢ διὰ πρόσφυσιν αὐτῆς εἰς τὴν βάλανον. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀντίστασις, ἢν πάσχει ἡ οὐρήθρα καὶ ἡ οὐροδόχος κύστις εἰς τὴν κένωσιν τῶν οὕρων διὰ τῆς στενῆς ἀκροποσθίας, δύναται νὰ φέρῃ ἔκτασιν, ἀτονίαν καὶ πάλυσιν τῶν μορίων.

§. 111.

Σκοπὸς τῆς θεραπείας τῆς φιμώσεως ἔστω τῆς στενώσεως ἡ ἀφαίρεσις διὰ τῆς ἐγχειρήσεως, ἢ, ὅταν ἡ φίμωσις ᾖ μετὰ φλεγμονῆς, διὰ βοηθημάτων δυναμένων νὰ ἐλαττώσωσι τὸν ὄγκον τῆς ἀκροποσθίας καὶ τῆς βάλανου. Εἰς τὰ παιδιά ἐνδείκνυται ἡ ἐγχείρησις μόνον ὅταν ἡ ἀκροποσθία ᾖ ὀλως ἀποπεφραγμένη, ἢ ὅταν ἡ συγγενὴς φίμωσις ᾖ τοιαύτη, ὥστ' ἐπέχεται τῶν οὕρων ἡ κένωσις· εἰς δὲ τοὺς ἡῤῥημένους, ὅταν ἐκτὸς τούτου, ἐπέχεται καὶ ἡ ἐξακόντισις τῆς γονῆς καὶ ἡ συνουσία ἢ ὀδυνηρά, ἢ ὅταν τὸ στόμιον τῆς ἀκροποσθίας περιέχεται ὑπὸ κρικκοειδοῦς σκληρίας.

Ὅταν ἡ στένωσις τῆς ἀκροποσθίας ᾖ μικρὰ, ἐξαρκούσι πολλάκις μαλθακῶδεις ἀνατριφεις, λουτρά, καὶ ὅταν πολλάκις τῆς ἡμέρας δοκιμάζωμεν ν' ἀπαγάγωμεν τὴν ἀκροποσθίαν, ὅπως διαστείλωμεν κατὰ τὸ εἶκος τὸ στόμιον αὐτῆς. Πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθησαν καὶ ἰδιαίτερα ὄργανα. Ἄλλ' ἡ ἀγωγή αὕτη εἶναι πολυχρόνιος ὀδυνηρά, καὶ ἐπιτυχάνει μόνον εἰς περιπτώσεις τινάς.

§. 112.

Συνήθεις τρόποι τῆς ἐνεργείας τῆς ἐγχειρήσεως εἰσὶ δύο· ἡ περιτομή καὶ ἡ διαίρεσις τῆς ἀκροποσθίας μετὰ ἢ ἄνευ ἀποκοπῆς τῶν γενομένων κρημνῶν. Εἰς τὴν συγγενῆ ἀπόφραξιν τῆς ἀκροποσθίας, ἐξαρκεῖ, ὅταν αὕτη ἐκτείνηται ὑπὸ τῶν ἀθροιζόμενων οὕρων, νὰ διώσωμεν ἀπὸ τοῦ κάτω καὶ πρόσθεν μέρος τοῦ ὄγκου φλεβοτόμον μαχαίριον, χωρὶς νὰ βλάψωμεν τὴν βάλανον καὶ νὰ ἐμβάλλωμεν ἔπειτα μετὰ πᾶσαν κένωσιν τῶν οὕρων ἐπὶ τινα χρόνον σύστρεμμα μοτοῦ εἰς τὸ στόμιον τῆς ἀκροποσθίας.

§. 114.

Ἡ περιτομὴ γίνεται τὸν δε τὸν τρόπον· ὁ χειρουργὸς συλλαμβάνει μὲ τὸν λιχανὸν καὶ ἀντίχειρα τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἀπὸ τῶν ἄνω καὶ κάτω τὴν ἀκροποσθίαν οὕτως, ὥστε τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων ν' ἀπέχωσι τῆς βάλανου ὅσον γραμμῆς, καὶ βοηθοῦ τινος τὸ ἐξω πέταλον τῆς ἀκροποσθίας ἀπάγοντος ὡς δυνατόν πρὸς τὴν ρίζαν τοῦ καυλοῦ, ἀποτέμνει δι' ἐνὸς συρμοῦ τοῦ μαχαιρίου ὅλον τὸ κατεχόμενον μέρος τῆς ἀκροποσθίας, χωρὶς ὁμως νὰ βλάψῃ τὴν βάλανον. Πόσον δὲ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἀποτεμνόμενον μέρος τῆς ἀκροποσθίας, ὀρίζεται ἐκ τοῦ μήκους τῆς ἀκροποσθίας,

ἐκ τῆς ἐξαπλώσεως τῆς στενώσεως καὶ ἐκ τῆς ἐξογκώσεως αὐτῆς πρέπει δὲ νὰ μὴ ἀποτέμνωμεν ἤττον τοῦ θρόνου, ἐπεὶδὴ δύναται καὶ αὐτὴς εὐκόλως νὰ γείνη στενώσις αὐτῆς, ὅταν μετὰ τὴν ἐγγείρησιν ἐπιγεῖνη φλεγμονή. Εἶναι δὲ περιττὴ τοῦ ἀποκοπτείου μέρος ἢ κράτησις μὲ σφιγκτήριον ὡς ἔνιοι ποραινουσίην. Ἄν δὲ, ὅτι σχεῖδόν πάντοτε συμβαίνει, τὸ ἔσω πέταλον ἀποσυρθῇ μᾶλλον τοῦ ἔσω, ἀποκόπτομεν καὶ τοῦτο ὅσον ἀπεκόπη καὶ ἐκεῖνο. Ἢ δὲ αἰμορραγία, μεγάλη ἐνίοτε οὕτα, ἴσχυεται ψυχρῶ ὕδατι, ἴσχυας ἐπιθέσει, διηνεκεῖ πιέσει ἢ ἀπολινώσει τῶν ἀγγείων, ἂν τινα τούτων ἐξακοντίζωσιν αἷμα.

Κατὰ τὸν Σ. Κώπηρον καὶ Βάττμαννον πρέπει νὰ συνάγωμεν ἀμφοτέρω τῆς ἀκροποσθίας τὰ πέταλα δι' ἐναίμου βραχέως.

Ἡ περιτομή τῶν Ἰουδαίων διαφέρει κατὰ τοῦτο, ὅτι τὸ βρέφος περιελλίσσεται μὲ δθόνην ἀπὸ τῶν ὠμοπλατῶν μέχρι τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἡβῆς, καὶ ἀπὸ τῆς μεσότητος τῶν μηρῶν μέχρι τῶν σφυρῶν, καὶ σχηματίζεται ἐπικαρσίως ἐπὶ τῶν σκελῶν ἀνδρὸς καθημένου καὶ εἰκότως αὐτὸ κρατοῦντος· ὁ δὲ περιτέμνων πιάνει μὲ τὸν λιχνὸν καὶ ἀντίχειρα τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὴν ἀκροποσθίαν, διατείνει καὶ ἐμβάλλει ἐν σχισμῇ ὄργανον, παραπλησίον τῇ σπάθῃ, ἣν μεταχειρίζομεθα πρὸς τὰ διάφορα πάθη τοῦ στόματος, καὶ κρατῶν τὸ περισφιχθὲν μέρος τῆς ἀκροποσθίας, σχηματίζει καθέτως τὸ στήμα, καὶ ἀποκόπτει τοῦτο πλησιέστατα τοῦ ὄργανου διὰ μιᾶς μὲ πυρηνομαχίριον. Ἐπειτα δὲ λαμβάνει ὡς δυνατόν τάχιστα μὲ τοὺς ἰδιαζόντως κεκομμένους ὄνυχας τῶν ἀντιχειρῶν τὸ ἔσω πέταλον τῆς ἀκροποσθίας, καὶ σχίζει τοῦτο σχεδὸν ἄχρι τῆς στεφάνης τῆς βαλάνου· ἐπιβρέχει τὴν πληγὴν πολλάκις μὲ νερὸν, ὅπερ λαμβάνει εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐμβάλλων τὸ αἰδοῖον τοῦ βρέφους εἰς τὸ στόμα, θηλάζει τὸ ἀπερρέον αἷμα. Πρὸς ἐπίθεσμον δὲ μεταχειρίζεται λεπτὸν βράκος ἐκ λίνου, ὅπερ ἐπιβάλλει περὶ τὴν στεφάνην τῆς βαλάνου καὶ τὴν πληγὴν, καὶ προφυλλάσσει τὸ αἰδοῖον ἀπὸ πάσης ἐπαφῆς ἐμβάλλων αὐτὸ εἰς χρίκον, ὅστις στήριζεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ βρέφους. Ὁ Τερκυήμ (Terquem) γνωμοδοτῶν περὶ τῆς ἀκυρώσεως τῆς διασχίσεως τοῦ ἔσω πετάλου τῆς ἀκροποσθίας, ὤρισε πρὸς τοῦτο ψαλιδοειδὲς ὄργανον (Posthete mobile).

§. 114.

Ἡ διαίρεσις τῆς ἀκροποσθίας γίνεται μὲν διαφορῶς· ἀλλ' ὅμως πάντοτε πρέπει πρῶτον ν' ἀπαγάγωμεν πολὺ τὸ ἔσω πέταλον πρὸς τὰ ὀπίσω, ὅπως ἢ διαίρεσις ἀμφοτέρων τῶν πετάλων γείνη εἰ δυνατόν ὁμοίως. Ἐπειτα δὲ εὐδιάζομεν εἰς τὸ στόμιον τῆς ἀκροποσθίας τὸ συριγγόστομον τοῦ Σαβίγνουϊος, ἢ μαχίριον ἐπὶ τούτῳ κατασκευασμένον, οὗ ἡ αἴχμη εἶναι κεκαλλυμμένη, καὶ ὅπερ πλαγίως κρατοῦντες ἐμβάλλομεν μέχρι τῆς μεσότητος τῆς στεφάνης τῆς βαλάνου, στρέψαντες δ' ἔπειτα τὴν αἰχμὴν αὐτοῦ πρὸς τὰ ἄνω καὶ καταθιβάσαντες τὴν λαβὴν, διωθοῦμεν τὴν αἰχμὴν διὰ τοῦ δέρματος πρὸς τὰ ἔσω καὶ, προσελκύνοντες πρὸς ἡμᾶς

αυτούς τὸ μαχαίριον, διαίρουµεν διὰ μιᾶς εὐθυτενοῦς τομῆς τὴν ἀκροποσθίαν· μετὰ τοῦτο δὲ πιάνοµεν τὰ ἐκ τῆς διαιρέσεως ταύτης γενόμενα πτερυγώματα µὲ τὸν λιχανὸν καὶ ἀντίχειρα τῆς ἀριστερᾶς χειρός, καὶ ἀποκόπτοµεν µὲ ψαλίδιον καμπύλον λοξῶς πρὸς τὰ κάτω καὶ πρόσω παρὰ τὸν χαλινὸν τοῦ καυλοῦ, ἢ ἀφίνοµεν ἄτμητα ταῦτα μικρὰ ὄντα, ἐπειδὴ ταῦτα τότε συστέλλονται καὶ σµικρύνονται κατὰ μικρὸν. Κατὰ δὲ τὸν Κλοκουέτην εὐοδιάζοµεν μῆλην αὐλακοειδῆ εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς ἀκροποσθίας παραλλήλως τῷ χαλινῷ τοῦ καυλοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῆς διαίρουµεν τὴν ἀκροποσθίαν µὲ τὸ μαχαίριον· ἐὰν δὲ ὁ χαλινὸς ἢ βραχὺς, διαίρουµεν αὐτὸν ταυτοχρόνως µὲ τὸ ψαλίδιον. Ἡ ἐπιμήκης πληγὴ γίνετ' ἐπικαρσία, τῆς ἀκροποσθίας ὀπίσω ἀπαγοµένης, καὶ ἰᾶται ἄνευ τινὸς δυσμορφίας.

Ἀπὸ σκοποῦ δὲ εἶναι νὰ καλύπτωµεν τὴν αἰχμὴν τοῦ μαχαίριου µὲ σφαιρίδιον ἐκ κηροῦ, ὅταν θέλωµεν νὰ εὐοδιάσωµεν τὸ μαχαίριον εἰς τῆς ἀκροποσθίας τὸ στόμιον. Ἐνίοι δὲ μετεχειρίσθησαν πρὸς τοῦτο τὸ πυρηνοψαλίδιον· ἄλλοι δὲ πάλιν ἐμβάλλουσι πρῶτον μῆλην αὐλακοειδῆ εἰς τὸ στόμιον τῆς ἀκροποσθίας μέχρι τῆς μεσότητος τῆς στεφάνης τῆς βαλάνου, ἔπειτα δὲ εὐοδιάζουσιν ἐπ' αὐτῆς μαχαίριον εἰς ὀξὺ λήγον, διεκβάλλουσι τὴν αἰχμὴν αὐτοῦ πρὸς τὰ ἔξω ἀφ' οὗ ἐξεγκύσωσι τὴν μῆλην, καὶ διαιροῦσιν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, τὴν ἀκροποσθίαν.

Ἄν δὲ τὸ ἔσω πέταλον τῆς ἀκροποσθίας δὲν διαιρεθῆ κατὰ τὸ εἶδος, διότι τὸ ἔξω δὲν ἀπήχθη πρεπόντως πρὸς τὰ ὀπίσω, διαίρουµεν αὐτὸ µὲ τὸ ψαλίδιον. Ἄν δὲ ἡ στένωσις τῆς ἀκροποσθίας ἢ τοιαύτη ὥστ' ἐξαρκεῖ νὰ διαιρεθῆ ἡ ἀκροποσθία μέχρι τῆς μεσότητος, ἃς διαιρεθῆ οὕτω καὶ ἃς ἀποκοπῶσιν ἔπειτα τὰ γενόμενα πτερυγώματα διὰ τομῆς λοξῶς ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω ἀπευθυσμένης, ἢ ἃς μείνωσιν ἄτμητα, ὅπως συσταλῶσι.

Ὁ Φρίκκης, ὅπως ἐμποδίσῃ τὴν ἐξόγκωσιν τῶν κρημνῶν τῆς ἀκροποσθίας, ἦν ἐπάγει ἢ περισιγίξῃ ἔνεκα τῆς ἀμβλυγωνίου γωνίας τῆς πληγῆς (Annalen der chirurgischen Abthl. des Hamburger Krankenhauses. Bd. II. S. 256) ἐμβάλλει μετὰ τὴν διαίρεσιν τῶν δύο πετάλων τῆς ἀκροποσθίας τομὴν ὅσον ἡμίσεος δακτύλου ἀπὸ τῆς γωνίας τῆς πληγῆς πρὸς τὴν ρίζαν τοῦ στήματος διαιρῶν τὸ δέρμα μέχρι τοῦ κυτταρώδους ἰστοῦ.

Ἡ γινομένη κατὰ τὸ ἄνω, τὸ μέσον ἢ τὸ κάτω μέρος τῆς ἀκροποσθίας τομὴ εἶναι ἀναμφιλέκτως προτιμότερα τῆς γινομένης ἐπὶ τὰ πλάγια.

Ἡ στένωσις τῆς ἀκροποσθίας γίνετ' ἐνίοτε διὰ σκληρίας κρικοειδεῖς κατὰ τὸ ἐντὸς πέταλον αὐτῆς, καὶ πρὸς τοῦτα ἀρκεῖ νὰ εὐοδιάσωµεν στενὸν πυρηνομαχαίριον ἕως πέραν τῶν κρίκων, οὓς διαίρουµεν ἐξεγκύοντες τὸ μαχαίριον. Ὁ δὲ Διγκυύσενος (Dinkhuysen, Journal de la Nerelande. 1844. Novemb.) ἐπαινεῖ πρὸς τὰς τοιαύτας ἀδρομερείας τοῦ πετάλου τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος τὸ οὐρηθροτόμον τοῦ Σιβιάλου.

§. 115.

Μετὰ τὴν ἐπίσχεσιν τῆς αἰμορραγίας ἐμμοτοῦµεν τὰ χεῖλη τῆς πλη-

γῆς, στηρίζομεν δὲ τὸν μοτὸν ταινίαις κολλητικῶν ἐμπλάστρου, μικρῶν σπληνῶ καὶ στενῶ ἐπιδέσμῳ, καὶ κρατοῦμεν τὸ μῦρον πρὸς τὴν κοιλίαν νεῦον. Ὄταν ἐπιγείνη φλεγμονή, μεταχειρίζομεθα ψυχρὰ ἐπιθρέγματα, ὅταν δὲ γείνη ὄγκος οἰδηματώδης καὶ γάγγραινα, μεταχειρίζομεθα θερμὰ ἢ μαλθακῶδη καταπλάσματα. Τὸν δὲ ἐπίδεσμον ἀλλάσσομεν ὡσάκις ἀπαιτοῦσιν αἱ περιστάσεις.

§. 116.

Εἰ καὶ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν κηρύττουσι μεγάλας ὠφελείας ἐκ τῆς περιτομῆς, κατ' ἐξοχήν δὲ, ὅταν μόνον τὸ στόμιον τῆς ἀκροποσθίας ἢ στενὸν διὰ κρικοειδῆ σκληρίαν· ὅταν τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τῆς ἀκροποσθίας δὲν εἶναι μόνον παρὰ φύσιν στενὸν, ἀλλὰ καὶ παχὺ καὶ χαῦνον, ἢ κατ' ἔκτασιν τινα σωληνοειδῶς συνεσταλμένον· ἀλλ' ὅμως εἰς τὴν ἐγχείρησιν ταύτην ἀποτέμνεται τὸ ἐντὸς πέταλον τῆς ἀκροποσθίας ἤττον τοῦ ἐκτός, καὶ πολλάκις τόσον ὀλίγον, ὥστε ἀποτυγχάνομεν τοῦ σκοποῦ τῆς ἐγχειρήσεως, ἂν δὲν προσαποκόψωμεν αὐτὸ ἔπειτα· διὸ ἡ διαίρεσις εἶναι δικαίως καὶ καθόλου προτιμότερα, καὶ ἡ περιτομή πρέπει νὰ γίνηται μόνον, ὅταν ἡ ἀκροποσθία ἢ ταυτοχρόνως ἰδιαιτέρως ἠλλοιωμένη. Ἀλλὰ καὶ τότε πρέπει πάντοτε καὶ τὸ ἐντὸς πέταλον αὐτῆς νὰ προσδαιρεῖται ἰδιαιτέρως. Χρησιμώτατον δὲ ν' ἀποκόπτωμεν πάντοτε μετὰ τὴν διαίρεσιν καὶ τοὺς ἐκ ταύτης γενομένους κρημνοὺς, οἵτινες μετὰ τὴν ἐγχείρησιν διογκοῦνται μεγάλως, ἀπομένουσι παχεῖς καὶ ἄσχημοι, ἐμποδίζουσιν ἢ καθιστῶσιν ὀδυνηρὰν τὴν συνουσίαν, καὶ συστέλλονται κατὰ τὸ εἶκος μόνον εἰς ἡλικίας ἐτῶν τινῶν παιδῶς. Ἡ μέθοδος αὕτη ἀποκαθίστησι περιττὴν τὴν τοῦ Κλοκυέτου.

§. 117.

Τῶν εἰρημένων δ' ἐγχειρήσεων οἰκειότερα φαίνεται ἐκείνη, ἐν ἣ δὲν δαιρεῖται ἡ ἀκροποσθία καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ πάχος, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ ἐντὸς αὐτῆς πέταλον. Αἰτία τῆς συγγενοῦς φимώσεως δὲν εἶναι, ὡς συγγήθως δοξάζεται, στένωσις ἀμφοτέρων τῶν πετάλων τῆς ἀκροποσθίας, ἀλλ' ἔλλειψις ἐκτάσεως τοῦ ἐντός. Ἡ ἐγχείρησις λοιπὸν γίνεται ἀπλούστατα τὸν δὲ τὸν τρόπον. Ἀπάγομεν πολὺ πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ ἐκτός τῆς ἀκροποσθίας πέταλον μὲ τοὺς δακτύλους τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, ὥσε ν' ἀνακαλύψωμεν τὸ ζῶμιον αὐτῆς· πρὸς τοῦτο δὲ, εὐοδιάζομεν μαχαίριον στενὸν εἰς ὄξυ λήγον, ἔχοντες τὴν ἀκμὴν αὐτοῦ πρὸς τὰ ἄνω ἀπευθυμένην, ἢ ψαλίδιον καὶ δαιρούμεν ὅσον γραμμῶν τινῶν ἀμφότερα τὰ πέταλα· ἀπάγοντες δὲ τοῖς δακτύλοις τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸ ἐκτός πέταλον πρὸς τὰ ὀπίσω ἐπὶ μᾶλλον καὶ ἀπογυμνοῦντες ὡπωσοῦν τὴν βλάανον, ἀνακαλύπτομεν

τὸ ἦττον ἐκτατὸν ἐντὸς πέταλον τῆς ἀκροποσθίας, ὅπερ ἐντείνεται ἀνεπιεικῶς ἐπὶ τῆς βαλάνου καὶ ἐμποδίζει τὴν περαιτέρω πρὸς τὰ ὀπίσω ἀπαγωγὴν τῆς ἀκροποσθίας· τὸ ἐντὸς τοῦτο πέταλον διαιροῦμεν μὲ τὸ μαχαίριον ἢ μὲ τὸ ψαλίδιον, ἕως ἂν ἡ ἀκροποσθία δυνήθῃ ν' ἀπάγηται καὶ ἐπάγηται ἀκωλύτως. Περὶ τῆς γενομένης αἰμορραγίας οὐδὲν κρίνομεν ἄξιον ν' ἀναφέρωμεν. Ἡ δὲ ἀποθεραπεία ὅλη συνίσταται εἰς τὸ ν' ἀπαγάγωμεν πολλακίς τὴν ἀκροποσθίαν καὶ εἰς τὸ νὰ λούωμεν τὸ αἰδοῖον εἰς ψυχρὸν ὕδωρ. Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἰᾶται ἀβλαβῶς ὁ ἄρρώστος. Τὴν ἐγχειρήσιν ταύτην ἔπραξα πολλακίς καὶ πάντοτ' ἐπιτυχῶς.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον χειροῦργεῖ καὶ ὁ λαγγεμβέκιος, ἀλλ' ἦττον ἀπλῶς καὶ ἐπιτηδεῖως ἤγουν πιάνει, βοηθοῦ τινος πολὺ πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ ἐκτὸς δέρμα τοῦ στήματος ἀπάγοντος, τὸ χεῖλος τῆς ἀκροποσθίας μὲ λαβίδα, ἣν ἐμβάλλει εἰς ταύτην, καὶ ἐνεργεῖ μὲ τὸ ψαλίδιον κατὰ διαφόρους τόπους μικρὰς διαιρέσεις, ἕως ἂν ἡ ἀκροποσθία ἀπάγητ' εὐκόλως ὀπίσω· μετὰ πᾶσαν δὲ διείρεσιν πρέπει ν' ἀπάγηται ἡ ἀκροποσθία, ἕως ἂν αὕτη ἀπαχθῇ ἐντελῶς, καὶ ἕως ἂν προφανῆ τὸ ἐντὸς πέταλον αὐτῆς, εἰς ὃ ἔπειτα ἐμβάλλει τὰς ἔτι ἀπαιτούμενας διαιρέσεις. Εἰς ἐπιμήκη ἀκροποσθίαν καὶ εἰς σκληρὰν καὶ ὀλίγον ἐκτακτὴν ποιότητα τοῦ ἐντὸς πετάλου αὐτῆς, μεταχειρίζεται ὁ Βεγίνος (Nouveaux Elements de chirurgie. 2. Edit. Tom. I. pag. 560.) ἀγωγὴν, ἣτις εἶναι κατὰ τὰς περιστάσεις τροποποιημένη διείρεσις τῆς ἀκροποσθίας. Μετὰ τὴν διείρεσιν τῆς ἀκροποσθίας καθαιρεῖ τὰς γωνίας τῶν κρημνῶν μὲ τὸ ψαλίδιον, ὥστε ἡ πληγὴ γίνεται στρογγύλη. Ἐπειτα δὲ ἀπάγων πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ δέρμα τοῦ στήματος ἐκκίπτει τὸ ἐντὸς πέταλον ἄχρι τῆς βάσεως αὐτοῦ μὲ τὸ αὐτὸ ψαλίδιον. Ἐπάγεται δὲ ἔπειτα τὸ δέρμα καὶ γίνεται ἕκασις πλασσομένης εἰς τὸ ἐντὸς πέταλον οὐλῆς Υοειδοῦς, δι' ἣς αὐξάνετ' τὸ πλάτος αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὸν Βιδάλην Δεκάσην, ὁ χειροῦργος, βοηθοῦ τινος τὴν ἀκροποσθίαν πρὸςθεν τῆς βαλάνου ἐπαγαγόντος καὶ διὰ λαβίδος ἰσχυρᾶς αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω συμπίεσαντος, διεκβάλλει κατωτέρω τῆς λαβίδος διὰ τῆς ἀκροποσθίας τρία μὲν ράμματα ἐγκαρσίως, τέταρτον δὲ καθέτως ἀπὸ τῶν πρῶσω πρὸς τὰ ὀπίσω, ἔπειτα δὲ ἀποκόπτει πρὸςθεν τῆς λαβίδος μὲ ἰσχυρὸν ψαλίδιον τὸ προκείμενον μέρος τῆς ἀκροποσθίας, χωρὶς ὅμως νὰ κόψῃ καὶ τὰ διειρημένα ράμματα. Μετὰ τὴν ἀποτομὴν δὲ ταύτην προφαίνεται ἡ κατὰ μέρος γυμνὴ βάλανος, ὑπὲρ ἣν διήκουσι τὰ διειρημένα ράμματα. Τὴν μεσότητα δὲ τούτων συλλαμβάνων ἔπειτα μὲ λαβίδας προσελκύει ἐπὶ μικρὸν καὶ ἀπεργάζεται ἀγκύλας τέσσαρας, αἷτινες διατεμνόμεναι ἀποδίδουσι τ' ἀναγκαῖα εἰς ὀκτὼ ἐναίμους ραφὰς ράμματα, ἅπερ μετὰ τὴν προηγουμένην ἐξαρκοῦσαν τομὴν τοῦ ἐντὸς πετάλου τῆς ἀκροποσθίας καὶ τὴν ἰσχυρὰν αὐτῆς πρὸς τὰ ὀπίσω ἀπαγωγὴν, ἀμματιζόμενα συνάγουσιν ἀμέσως τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς τοῦ ἐκτὸς πετάλου μετὰ τῶν χειλέων τῆς πληγῆς τοῦ ἐντὸς. Ὡσαύτως πράττει καὶ ὁ Ρικάρδος, ἐκτὸς μόνον, ὅτι οὗτος πρὸς πᾶσιν τῆς ἀκροποσθίας μεταχειρίζεται λαβίδα διεσχισμένην, δι' ἣς τῆς σχισμῆς εὐκολύνεται τοῦ βρόχου ἡ προηγουμένη διείρεσις.

§. 118.

Εἶναι δὲ πρόσφυσις τῆς ἀκροποσθίας εἰς τὴν βάλανον, καθαιροῦμεν ταύτην μὲ τὴν σπάθην, μὲ τὸ ψαλίδιον ἢ μὲ τὸ μαχαίριον, διελόντες πρῶτον τὴν ἀκροποσθίαν καθ' ὃ μέρος δὲν εἶναι πρόσφυσις. Ἐὰν ὅμως ἢ πρόσφυσις ἢ τοιαύτη, ὥστε οὐδὲν ὄργανον δύναται νὰ παρεμβληθῆ μεταξὺ τῆς ἀκροποσθίας καὶ τῆς βάλανου, ἐγγαράσσομεν πεφυλαγμένως τὴν ἀκροποσθίαν κατὰ μήκος, χωρὶς νὰ βλάψωμεν τὴν βάλανον, καὶ διαιροῦμεν ἔπειτα τὴν πρόσφυσιν ἐπιμηκύνοντες τὴν ἐγγάραξιν ἐπὶ αὐλακομήλης, ἢ ἀποδέρνοντας μὲ τὸ μαχαίριον, τὴν ἀκμὴν αὐτοῦ πάντοτε πρὸς τὴν ἀκροποσθίαν μᾶλλον ἢ πρὸς τὴν βάλανον ἀπευθυσμένην ἔχοντες, καὶ ἀποκόπτομεν τοὺς γενομένους κρημνοὺς. Ὅσάκις δὲ ἡ πρόσφυσις εἶναι στερεὰ, καὶ μεταξὺ τῆς ἀκροποσθίας καὶ βάλανου οὐδὲν δύναται νὰ εἰσαχθῆ ὄργανον, ἢ ἐγχειρήσις εἶναι πάντοτε ὀδυνηροτάτη τε καὶ δυσκολωτάτη καὶ τὸ προσδοκώμενον ὄφελος μὴ παρέχουσα. Ὅθεν εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, ὅταν ὁ ἄρρώστος δὲν ζητῇ ἐπιμόνως τὴν ἐγχείρησιν, διαιροῦμεν τὸ στόμιον τῆς ἀκροποσθίας καὶ πλατύνομεν αὐτὸ ἔπειτα ἐμβάλλοντες κηρία, ἕως ἂν ἡ πρόσφυσις τῶν οὖρων γείνη ἐλευθέρα.

§. 119.

Ἐὰν δὲ ὁ χαλινὸς συνδέῃ τὴν βάλανον μετὰ τῆς ἀκροποσθίας τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἡ σύνδεσις ἐμποδίζει ἐνεργείας τινὰς τοῦ αἰδοίου, διωθοῦμεν, ἐν ᾧ ἡμεῖς μὲν κρατοῦμεν τὴν βάλανον μὲ τὸν λιχανὸν καὶ ἀντιχειρὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, βοηθὸς δὲ ἀπάγει καὶ διατείνει πρὸς τὰ κάτω τὴν ἀκροποσθίαν κατὰ τὸν τόπον τοῦ χαλινοῦ, μαχαίριον στενὸν καὶ καμπύλον εἰς τὴν βᾶσιν τῆς τριγώνου πτυχῆς, ἣτις ἀπεργάζεται τὸν χαλινὸν, καὶ ἐλκύομεν αὐτὸ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς· μεταξὺ δὲ τῶν χειλέων τῆς πληγῆς ἐμβάλλομεν μοτὸν διάθρογον εἰς Γουλλάριον ὕδωρ καὶ διατηροῦμεν τὴν ἀκροποσθίαν ὡς δυνατόν πρὸς τὰ ὀπίσω ἀποσσευρμένην, ἕως ἂν αὕτη ἰαθῇ.

§. 120.

Ἐπὶ τῇ θεραπείᾳ δὲ τῆς γεννωμένης διὰ φλεγμονὴν φημώσεως δυνάμεθα νὰ διορίσωμεν τρεῖς ταύτης καιροὺς· ἐν τῷ πρώτῳ μὲν, εἶναι ὄγκος καὶ φλεγμονὴ τῆς βάλανου ἢ τῆς ἀκροποσθίας, ἅπερ ἀφαιροῦνται δι' ἀφλεγμάντων φαρμάκων· ἐν τῷ δευτέρῳ δὲ, εἶναι τοιοῦτος ὄγκος, ὥστε συμπίεζει τὴν οὐρήθραν, ἀπεργάζεται στένωσιν αὐτῆς κατὰ μέρος, καὶ, ἂν δὲν ἀφαιρεθῇ, ἀποστήματα καὶ ἐλκώσεις τῆς οὐρήθρας, διάλυσιν τῶν οὖρων καὶ γάγγραιναν τῶν σκεπόντων μορίων· ἐν τῷ τρίτῳ δὲ, ἢ φημώσις εἶναι χρονία, ἀναλλοῖωτος ἢ ἀνίατος, καὶ πρόσφυσις στερεὰ τῆς β-

λάνου εἰς τὴν ἀκροποσθίαν. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ ἀκροποσθία ἀπέβαλεν ἤδη ὅλως τὴν κυτταρώδη κατασκευὴν παχεῖα οὔσα· ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ δὲ τῆς βαλάνου εἰσὶν ἀχροχορδόνες καὶ ρυτιδώματα· τὸ καθ' αὐτὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας μολίς προφαίνεται, καὶ ἡ βάλανος χωρίζετ' ἐνίστε σχεδὸν ὅλως διὰ τινος κοιλώματος ἀπὸ τῶν σπογγωδῶν μορίων.

§. 121.

Ἡ δὲ γεννωμένη δι' ἀπλοῦς ἀναξασμούς, ἢ διὰ διαφθορὰν τῆς τυροειδοῦς ὕλης φίμωσις ζητεῖ ἐνέσεις χλιαροῦ ὕδατος μετὰ μικρᾶς προσθέσεως ὑγροῦ ὑποξικοῦ μολύβδου, συγχὴν λουσίαν τοῦ αἰδοίου εἰς χλιαρὸν ὕδωρ καὶ γάλα, κράτῃσιν αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἄνω πρὸς τὴν κοιλίαν, καὶ προσβολὴν βδελλῶν μικρὸν τι μακρὰν τῶν φλεγμαινόντων μορίων. Μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν δὲ τῆς φλεγμονῆς μεταχειρίζομεθα στύφοντα ἐνέματα. Ἐὰν δὲ ἀπομείνη σκληρία τις περὶ τὸ στόμιον τῆς ἀκροποσθίας, ὠρελουῖσιν ἀνατροίφεις τῆς δι' ὑδραργύρου καὶ καφουρᾶς ἀλοιφῆς, καὶ, ὅταν ἡ ὄγκος οἰδηματώδης, θερμὰ σακκίδια πλήρη ἀρωματικῶν βοτάνων καὶ μὲ καφουρὰν ἐπίχριστα.

§. 122.

Ἡ δ' ἐξ ἀφροδοσίων ἑλκῶν καὶ βλεννορροίας γεννωμένη φίμωσις ζητεῖ πρῶτον οἰκείαν ἀφλέγμαντον θεραπείαν· φλεβοτομίαν, προσβολὴν βδελλῶν, μαλθακῶδη καταπλάσματα καὶ χλιαρὰ ἐνέματα πρὸς ἀπόπλυσιν τῆς μεταξὺ τῆς ἀκροποσθίας καὶ βαλάνου ἀθροισομένης ὕλης. Τῆς φλεγμονῆς δὲ καὶ τοῦ ὄγκου ἐλαττωθέντων ἤδη, μεταχειρίζομεθα ἔσω καὶ ἔξωθεν τὸν ὑδραργύρον· πρόωρος δὲ τούτου χρῆσις δύναται νὰ ἐνεργήσῃ μετάπτωσιν τῆς φλεγμονῆς εἰς γάγγραιναν. Ὅταν δὲ εἰς ἀφροδίσια ἑλκῆ καὶ βλεννορροίαν φοβώμεθα τὴν γένεσιν τῆς φίμωσης, δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν ταύτην μὲ ἐνέματα καθαρίζοντα, μὲ ἡσυχίαν τοῦ ἀρρώστου καὶ μὲ σχηματισμὸν τοῦ στήματος πρὸς τὴν κοιλίαν. Μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν δὲ τῆς φλεγμονῆς, τοῦ ὄγκου καὶ τῆς στενώσεως τῆς ἀκροποσθίας, ἐμποδίζομεν τὴν πρόσφυσιν, ἀπάγοντες καὶ ἐπάγοντες τὴν ἀκροποσθίαν.

Ἐπὶ ὑποθέσει, ὅτι ἡ συνάφεια τῶν ἠλκωμένων ἐπιφανειῶν ἐξαρκεῖ νὰ διατηρῇ τὴν φίμωσιν ταύτην, καὶ ὅτι αὕτη ἐξαλειφεται πάντοτε μὲ τὴν ἴασιν τῶν ἑλκῶν, ἐμβάλλουσι ἐνίοι, παραμελοῦντες τὴν χρῆσιν τοῦ ὑδραργύρου καὶ τὰς ἀφαιμάξεις, σφαιρίδια μοτοῦ μὲ ἀπλὴν ἀλοιφήν ἐπίχριστα ὑπὸ τὴν ἀκροποσθίαν, καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας μοτὸν ξηρὸν, ἐπαναλαμβάνοντες τοῦτο, μεγάλης μὲν οὔσης τῆς ἐκκρίσεως τοῦ πύου, κατὰ πᾶσαν 24^{ην} ὥραν, μικρᾶς δὲ, κατὰ πᾶσαν 48^{ην} ὥραν. Ἀπὸ τῆς τετάρτης δὲ ἡμέρας δυνάμεθα, λέγουσι, ν' ἀποφιλώσωμεν τὴν βάλανον, καὶ τότε ἐλαφροὶ καυτηριασμοὶ μὲ τὸν χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον καὶ ἐπίθεσις ξηροῦ μοτοῦ ἀρκοῦσι νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ἴασιν ἐν ἡμέραις ὀκτῶ ἢ δέκα, κατὰ τὸν Πίγγην (Pegné).

§. 123.

Ἡ φλεγμονώδης καὶ ἀφροδοσία φίμωσις σπανίως ζητεῖ τὴν ἐγγείρησιν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γίνεται αὕτη πρόξενος δεινῶν συμπτωμάτων, σφοδρῶν πόνων, μεγάλης αἰμορραγίας, καὶ αὐξήσεως τῆς φλεγμονῆς καὶ γαγγραινῆς· ὁ κίνδυνος τῆς ἀναδόσεως τοῦ μιάσματος πρὸς ὅλον τὸ σῶμα εἶναι μείζων, καὶ ἀναφύοντ' ἐνίοτε ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς διαιρέσεως ἐκφύσεις σαρκῶν δυσεξάλειπτοι. Ἡ ἐγγείρησις ἐνδείκνυται μόνον, ὅταν ἐπέχῃται τὸ πῦον ὑποκάτω τῆς ἀκροποσθίας οὕτως, ὥστε δὲν ἀποπλύνεται μὲ τὰ ἐνέματα οὐδὲ μὲ τὰ λουτρά, καὶ ἀπεργάζεται καθ' ἑαυτὸ ἔξοδον διὰ τῆς ἐλκώσεως· ἀλλ' εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διαιρέσωμεν ὅλην τὴν ἀκροποσθίαν, ἀλλ' ἀρκεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νὰ πλατύνωμεν τὸ στόμιον τῆς ἀκροποσθίας οὕτως, ὥστε νὰ γίνωνται ἀκωλύτως αἱ ἐνέσεις εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ἔκρυσις τοῦ πύου. Ὅταν δὲ ἡ ἐπισχεθεῖσα ὕλη ἀπεργάζεται κατὰ τὸ ἐν ἢ τὸ ἕτερον μέρος τῆς ἀκροποσθίας ὄγκον ὑποκλυδάζοντα, ὅστις μέλλει νὰ διαρραγῇ, διασχάζομεν αὐτὸν μὲ φλεβοτόμον μαχαίριον πρὸς ἔκρυσιν τοῦ πύου καὶ πρὸς ἀπόπλυσιν τοῦ πεπονθήτος μορίου μὲ ἐνέματα. Ἐὰν δὲ ἐγένειεν ἀνάβρωσις τῆς ἀκροποσθίας καὶ πρόπτωσις τῆς βαλάνου ἐκ τῆς γενομένης ἀνατρήσεως, ἀποκόπτομεν τὸ συμπιεζόμενον ἐπὶ τὰ πλάγια μέρος τῆς ἀκροποσθίας, ἥς τὸ στόμιον δὲν δύναται πλέον ν' ἀναλάβῃ τὸ κατὰ φύσιν σχῆμα.

§. 124.

Ὅταν δὲ διὰ τὴν συμπίεσιν τῆς φλεγμαινούσης καὶ ἐξογκωθείσης ἀκροποσθίας ἐπὶ τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας ἐμποδίζεται ἡ πρόεσις τῶν οὐρῶν, δυνάμεθα, εὐοδιάζοντες πρῶτῳ ελαστικὸν καθετήρα εἰς τὴν οὐροδόχον κύστιν, νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν ἔλκωσιν, καὶ, ἂν αὕτη ἐγένειεν ἴδην, τοῦλάχιστον τὴν ἀνάτρησιν τῆς οὐρήθρας καὶ τὴν ἀνάχυσιν τῶν οὐρῶν, ἥτις πολλάκις ἐπάγει γαγγραιναν τοῦ αἰδοίου.

§. 125.

Ἡ ἀνωτέρω (ἴδ. §. 116. Τόμ. Γ') μνημονευθεῖσα περίστασις, ὅτι ἡ ἐκ γενετῆς φίμωσις δὲν γίνεται διὰ στένωσιν ἀμφοτέρων τῶν πετάλων, ἀλλὰ δι' ἔλλειψιν ἐκτάσεως τοῦ ἐντὸς πετάλου τῆς ἀκροποσθίας, εἶναι ἀξία λόγου πρὸς ἐξήγησιν τῆς γενέσεως τῆς περιφιμώσεως· ὅταν δηλαδὴ ἡ λίαν στενὴ ἀκροποσθία διὰ συνουσίαν ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν ἀπαχθῇ ὀπίσω, προβάλλεται τὸ στενότατον στόμιον αὐτῆς καθ' ὃ μέρος ἐνοῦται τὸ ἔξω πέταλον αὐτῆς μετὰ τοῦ ἔσω ἐν εἴδει συνδέσμου ὀπισθεν τῆς βαλάνου, τὸ ἔσω πέταλον τρέπεται πρὸς τὰ ἔξω καὶ οὕτως ἀναδιπλοῦται ἢ

ἀκροποσθία· τὸ ἔσω πέταλον ἀπεργάζεται ἓνα ἢ πλειοτέρους ὄγκους, οἵτινες καλύπτουσι τὴν ὀπισθεν αὐτῶν κειμένην περισφιγξίν. Τὰ συμπτώματα δὲ, ὅσα ἐπιγενῶν ἢ περιφιμώσεως, εἰσὶ διάφορα καθ' ὅσον ἢ ἀκροποσθία καὶ ἢ βάλανος πρὸ τῆς περιφιμώσεως ἦσαν ὑγιεῖς, ἢ ἀμφοτέραι φλεγμαίνουσαι, ἢ κλωμέναι ἢ ἄλλως πῶς νοσηραί. Καὶ ὅταν μὲν ἦσαν ὑγιεῖς, τὰ ἐκ τῆς περιφιμώσεως συμπτώματα εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀσήμαντα· τὸ ὄγκωδῶς πρὸς τὰ ἔξω ἐκτετραμένον πέταλον τῆς ἀκροποσθίας φλεγμαίνει καὶ γίνεται ὄγκωδέστερον· καὶ οἱ μεγαλείτεροι μάλιστα ὄγκοι γίνονται ἐπὶ τὰ πλάγια πρὸς τὰ κάτω, οἵτινες πολλάκις εἰσὶ θυλακοειδεῖς καὶ διαφανεῖς. Ἡ φλεγμονὴ μεταδίδεται μὲν ἐκ τούτου καὶ εἰς τὴν βάλανον, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν εἶναι μεγάλη, καὶ μόνον ἅπαξ εἶδον συμπτώματα μεγάλα εἰς πριαπισμὸν ἠνωμένον μετὰ περιφιμώσεως. Ὅταν δὲ ἢ ἀκροποσθία καὶ ἢ βάλανος ἦσαν νοσηραὶ πρὸ τῆς περιφιμώσεως, ἢ φλεγμονὴ καὶ ὁ ὄγκος γίνονται καὶ τάχιον καὶ μείζονα, καθὼς ἐξογκοῦται τὸ ἔσω πέταλον, οὕτως ἐξογκοῦται καὶ ἢ βάλανος· ἢ περισφιγξίς δύναται νὰ προξενήσῃ ἰσχυρίαν καὶ γάγγραιναν τῆς βάλανου. Καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις δύναται νὰ φθαρῇ ὑπὸ γαγγραινῆς ἢ ὀπίσω ἀπαχθεῖσα ἀκροποσθία· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁμως φθείρεται δι' ἀμέλειαν ὑπὸ ἐλκώσεως μόνον ὁ ὀπισθεν τῆς βάλανου περισφιγγόμενος κρίκος τῆς ἀκροποσθίας. Ὅταν δὲ ἢ περισφιγξίς μὲν ἦ μικρά, ἀλλ' ἢ ὀπίσω ἀπαχθεῖσα ἀκροποσθία δὲν δύναται νὰ ἐπαχθῇ πρὸς τὰ πρόσω, δύναται νὰ γείνη σύμφυσις τῶν πτυχῶν τῆς ὀπισθεν τῆς βάλανου ἀναδιπλωθείσης ἀκροποσθίας ἕνεκα τῆς ἐπιγενομένης φλεγμονῆς, καὶ οὕτω νὰ γεννηθῇ δυσμορφία τοῦ αἰδοίου ἀνιάτος.

§. 126.

Σκοπὸς τῆς θεραπείας τῆς περιφιμώσεως ἔστω πάντοτε νὰ ἐπαγάγωμεν ὡς δυνατόν τάχιστα τὴν ἀναδιπλωθεῖσαν ἀκροποσθίαν· ἐζήτησαν δὲ νὰ κατορθώσωσι τοῦτο κατὰ διαφόρους τρόπους. Πρέπει, λέγουσι, μὲ τρεῖς δακτύλους τῆς χειρὸς νὰ συμπίεσωμεν τὴν βάλανον ἐπὶ στιγμὰς τινὰς τῆς ὥρας, ἢ νὰ ἐμβάλωμεν αὐτὴν ἐπὶ καιρὸν τινα εἰς ψυχρότατον ὕδωρ, ἕως ἂν ἐλαττωθῇ ὁ ὄγκος αὐτῆς, ἔπειτα δὲ ἐπάγομεν μὲ τὸν ἀντίχειρα καὶ λιχανὸν τῆς ἐτέρας χειρὸς τὴν ἀκροποσθίαν πρὸς τὰ πρόσω, θλίβοντες ταυτοχρόνως καὶ τὴν βάλανον πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἄλλ' ἢ ἐγχείρησις αὕτη σπανίως ἐπιτυγχάνει, ὅταν ὁ ὄγκος ἦ μέγας καὶ διήρκεσε χρόνον τινα. Ὅταν δὲ μετὰ τῆς περιφιμώσεως ἦ καὶ φλεγμονὴ, πρέπει ἀναλόγως τῷ μεγέθει νὰ φλεβοτομήσωμεν, νὰ προσβάλωμεν βδέλλας καὶ νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ ἄλλα ἀφλέγματα φάρμακα· ἢ δὲ ῥηθεῖσα ἐγχείρησις

θέλει αὐξήσῃ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην μόνον τὴν φλεγμονήν. Αἱ παρὰ πολλῶν δὲ ἐντελλόμεναι ἐγχαράξεις τῆς ἀναδιπλωθείσης πρὸς τὰ ὀπίσω ἀκροποσθίας δύνανται νὰ ὠφελήσωσι μόνον ἕνεκα τῆς κενώσεως τοῦ αἵματος. Κατὰ δὲ τὸν Οὐάλλθηρον πρέπει ν' ἀπόσωμεν τοὺς ἐκτετραμμένους ὄγκους τοῦ ἔσω πετάλου ὁμοτίμως πρὸς τὰ ὀπίσω, ἔπειτα δὲ νὰ διπλώσωμεν πρὸς τὰ ἔνδον τὸ ἔσω πέταλον καὶ τὴν ἀκροποσθίαν ὅλην. Διὰ ταύτης τῆς εὐκόλου καὶ σχεδὸν ἀνωδύνου ἐγχειρήσεως λέγει ὁ Οὐάλλθηρος, ἐπέτυχε πάντοτε. Ἡ πρὸς τὰ ὀπίσω πλείσις τῆς βάλανου δὲν εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν ἐγχείρησιν ταύτην. Ὅταν δὲ ὁ χειρισμὸς οὗτος δὲν ἐπιτύχη, ἐνδείκνυται ἡ ἐγχειρήσις.

§. 127.

Γίνεται δὲ ἡ ἐγχείρησις τὸνδε τὸν τρόπον. Αἴρομεν τὸ ἔξω δέρμα τοῦ καυλοῦ πλησίον ὀπίσθεν τῆς περισφιγξέως εἰς πτυχήν, καὶ διαιρούμεν ταύτην ἔπειτα ἐμβάλλομεν εἰς τὴν γενομένην διαίρεσιν λεπτοτάτην αὐλακοειδῆ μήλην, ἔχουσαν λίαν συγκεκαμμένον τὸ πρόσθιον ἄκρον, καὶ ὠθοῦμεν αὐτὴν εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα ὑποκάτω τῆς περισφιγξέως πρὸς τὰ πρόσω, ἕως ἂν αἰσθανθῶμεν τὸ ἄκρον αὐτῆς πρόσθεν τῆς περισφιγξέως, καὶ διαίρουμεν ἐπ' αὐτῆς τὸ περισφιγχθέν μέρος τῆς ἀκροποσθίας. Ἡ ἀκροποσθία ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν ἐπάγεται εὐθὺς μετὰ τὴν ἐγχείρησιν, ἐπειδὴ εἶναι λίαν διωγκωμένη, διὸ πᾶσα δοκιμὴ πρὸς τοῦτο εἶναι περιττὴ καὶ ἐπιβλαβής· ἐπάγεται δὲ αὕτη κατὰ μικρὸν μετὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς φλεγμονῆς καὶ τῆς σκληρᾶς ἐξογκώσεως τῆς ἀκροποσθίας. Ἐν ὅμως αὕτη δὲν ἐπάγεται δι' οἰδηματώδη ἐξόγκωσιν, δυνάμεθα νὰ ἐγχαράξωμεν αὐτὴν ἐλαφρῶς καὶ ν' ἀποθλίψωμεν τὸ ἐνεχόμενον ὑγρὸν. Ἐὰν δὲ μίαν διαίρεσιν δὲν ἐξαρκῆ πρὸς ἄρσιν τῆς περισφιγξέως, πράττομεν δύο, ἀποφεύγοντες πάντοτε τὴν ῥάχιν τοῦ αἰδοίου. Ἡ ἐπιμήκης διαίρεσις γίνετ' ἐπικαρσία.

Ἡ γινομένη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐγχείρησις τῆς περιφιμώσεως δὲν εἶναι ἄλλο εἰμῆ ἢ ἀνωτέρω (ἴδ. §. 116. Τόμ. Γ'.) ῥηθεῖσα τῆς φιμώσεως ἐγχειρήσις, τοὔτεστι διαίρεσις τοῦ στομίου καὶ τοῦ ἔσω πετάλου τῆς ἀκροποσθίας. Σκοπὸς λοιπὸν τῆς ἐγχειρήσεως δὲν εἶναι ἡ διαίρεσις τῶν ὄγκων καὶ τῆς κρικοειδοῦς ὑπεροχῆς, ἀλλ' ἡ διαίρεσις τοῦ ἀπαχθέντος πρὸς τὰ ὀπίσω στομίου, καὶ τοῦ ἔσω πετάλου τῆς ἀκροποσθίας· καὶ κατὰ τοὺς λόγους τούτους δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ ἢν ἐξέφρασε γνώμην ὁ Οὐάλλθηρος περὶ τῆς ἐγχειρήσεως τῆς περιφιμώσεως· τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχει καὶ ὁ Λαγγεμβέκιος.

§. 128.

Ἐὰν δὲ εἰς τὴν κρικοειδῆ περισφιγξιν ἐγειγῆν ἔλκωσις, ἡ ἐγχείρησις

είναι περιττή, ἐπειδὴ τὰ δύο πέταλα τῆς ἀκροποσθίας ἐχωρίσθησαν ἤδη ἀπ' ἀλλήλων καὶ εἶναι μόνον οἰδηματώδης ὄγκος τοῦ ἔσω πετάλου, ὅπερ ἐμποδίζει τὴν πρὸς τὰ πρόσω ἐπαγωγὴν τῆς ἀκροποσθίας. Ὅθεν εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην πρέπει ἢ νὰ ἐπαγάγωμεν τὴν ἀκροποσθίαν πρὸς τὰ πρόσω κατὰ τὴν ἄνω ῥηθειῶσαν ἐγχείρησιν, συμπιέζοντας καὶ σμικρύνοντες τὸ ὄγκωδῶς ἐκτετραμιμένον ἔσω πέταλον, ἢ νὰ ἐγχαράξωμεν αὐτὸ πολλαχοῦ πρὸς ἀπώθλιψιν τοῦ λεμφώδους ὑγροῦ.

§. 129.

Μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἐπιβρέχομεν τὴν πληγὴν ὕδατι ψυχρῷ, καὶ φυλάσσομεν τὸ αἰδοῖον πρὸς τὴν κοιλίαν ἐσχηματισμένον· ἂν δὲ εἰς τὴν ἐγχείρησιν ἐβλάβησαν τὰ σπογγώδη σώματα, καὶ ἐκ τούτου ἔγεινεν αἱμορραγία, ἐπέχομεν ταύτην ὕδατι ψυχρῷ, ἢ, ὅταν δυνάμεθα, ἐλαφρᾶ πίεσει. Πολλάκις δὲ ἀπομένει ἐπὶ χρόνον τινα οἰδηματώδης ὄγκος τῆς ἀκροποσθίας, πρὸς ὃν μεταχειρίζομεθα σακκίδια πλήρη ἀρωματικῶν βοτάνων, ἀνατρίψεις τῆς δι' ὕδραργύρου καὶ καφουράς ἀλοιφῆς, καὶ ὅταν ταῦτα δὲν τελεσφορήσωσι, πράττομεν ἐλαφρὰς ἐγχαράξεις ἢ μεταχειρίζομεθα προσήκουσαν πίεσιν περιελίσσοντες τὸ μόριον.

§. 130.

Ἡ περίσφιγξις τοῦ στήματος δύναται νὰ γείνη προσέτι καὶ διὰ ῥάμματος ἢ διὰ ταινίας λεπτῆς, ἅτινα περιβάλλονται εἰς τὸ μόριον διὰ κακοήθειαν κτπ. Τὰ συμπτώματα εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐπιγίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ταχέως σφοδρὰ, ὁ περισφιγθῆς τόπος καλύπτεται ὑπὸ μεγάλου ὄγκου, καὶ ὁ βρόχος δύναται νὰ διακόψῃ εὐκόλως τὴν οὐρήθραν. Ὅθεν πρέπει ταχέως νὰ ὑποθέσωμεν λεπτὴν μὴλην αὐλακοειδῆ καὶ ἐπ' αὐτῆς νὰ διακόψωμεν τὸν βρόχον μὲ στενὸν καὶ καμπύλον μαχαίριον. Ἐὰν δὲ ἡ περίσφιγξις γείνη μὲ δακτυλίδιον καὶ τὰ παρόμοια, πρέπει ν' ἀφαιρέσωμεν ταῦτα πρᾶως μὲ τὴν ρίνην ἢ μὲ τὴν τομίδα.

Γ.

ΠΕΡΙ ΣΤΕΝΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΡΑΞΕΩΣ ΤΗΣ ΟΥΡΗΘΡΑΣ.

§. 131.

Ἡ τοπικὴ στένωσις τῆς οὐρήθρας (strictura urethrae), ἣτις γίνεταί δι' ἀλλοίωσιν τοῦ ὑπαλείφοντος αὐτὴν βλεννογόνου χιτῶνος, εἶναι συχνοτέρα τῆς παντὸς ἄλλου πόρου στενώσεως· σπανία δὲ εἰς τὰς γυναῖκας ἐξ αἰτίας τῆς βραχύτητος τοῦ πόρου.

Περὶ δὲ τῶν γενομένων δι' ἄλλας αἰτίας στενώσεων τῆς οὐρήθρας ἔσται λόγος ἐφεξῆς ἐν τῷ περὶ ἰσχυρίας.

§. 132.

Τὸ πάθος τοῦτο γεννᾶται πάνυ βραδέως, ὥστε ὁ ἄρρώστος οὐδὲ παρατηρεῖ τοῦτο κατ' ἀρχάς. Κατὰ πρῶτον μὲν αἰσθάνεται οὗτος ἐλαφρὸν πόνον ἐν τῇ πρόεσι τῶν οὐρῶν καὶ ποτε δὲ γίνεται καὶ ἔκρυσις ὀλίγου βλεννώδους ὑγροῦ ἐκ τῆς οὐρήθρας, ὑφ' οὗ κηλιδοῦται τὸ ὑποκάμισον. Κατὰ μικρὸν ἔπειτα ἐπέιγεται οὗτος συχνάκις εἰς κένωσιν τῶν οὐρῶν ἢ ἢ πρόεσις γίνεται μᾶλλον ἐπιπόνως. Ἡ ἀκτίς τῶν οὐρῶν λεπτύνεται κατὰ μικρὸν, ἐνίοτε δὲ διαιρεῖται καὶ στρέφεται σπειροειδῶς, ἢ ἀποστᾶζουσι μετὰ τὴν κένωσιν ἔτι ὀλίγα οὔρα καθέτως. Πολλάκις δὲ τὰ οὔρα δὲν κενοῦνται διὰ μιᾶς, ἀλλ' ἀπορρέουσι καὶ πάλιν μετὰ τινα ἔπειξιν περισσότερα. Ἀφοῦ δὲ κενωθῶσι ταῦτα ἐντελῶς, ἀπομένει μικρὰ ποσότης αὐτῶν ὀπισθεν τοῦ στενοῦ μέρους τῆς οὐρήθρας, ἥτις καταρρέει ἐφεξῆς κατὰ μικρὸν διὰ τῆς ἰδίας βαρύτητος, καταβιθασθέντος τοῦ αἰδοίου. Ἄν δὲ ᾧσιν ἐν τῇ οὐρήθρᾳ πλείοτερα στενώματα, ἢ ἀκτίς τῶν οὐρῶν διακόπτεται, καὶ ἀπορρέουσι ταῦτα καθέτως καὶ στάγδην. Ἡ κατάστασις αὕτη τοῦ ἀρρώστου διαρκεῖ πλείοτερον χρόνον ὅτε μὲν ἐπὶ τὸ κρεῖτον, ὅτε δὲ ἐπὶ τὸ χεῖρον βαίνουσα. Γίνεται δὲ χείρων αὕτη πάντοτε μετὰ σφοδρὰν κίνησιν τοῦ ἀρρώστου, μετὰ θερμαίνοντα φαγγισπόσια, μετὰ συνουσίαν, καὶ μετὰ ψύξιν, ἐξ οὗ καὶ ατιγμιαία ἰσχυορία γίνεται.

§. 133.

Τὸ πάθος φθάνει τέλος τὸν ὑψιστον βαθμὸν ὁ ἀρρώστος ἀπαυρεῖ μετὰ μόχθου πολλοῦ μόνον καὶ ὀλιγώτατα οὔρα, ἅπερ πολλάκις καὶ ὄλως ἐπέχονται. Τὰ οὔρα προωθούμενα πρὸς τὸ στένωμα τῆς οὐρήθρας ἐκτείνουσι ταύτην ὀπισθεν αὐτοῦ τοσοῦτον πολλάκις, ὥστε ῥήγνυται ἡ οὐρήθρα ἢ φθίρεται ὑπὸ γαγγραινώδους ἰσχάρας καὶ τὰ οὔρα ἀποσταλάζονται ἔπειτα εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα. Ἡ παρέγχυσις αὕτη τῶν οὐρῶν, μικρὰ μὲν οὔρα, ἀπεργάζεται ὄγκον σκληρὸν καὶ περιφερῆ, ὅστις μεταβάλλεται εἰς ἀπόστημα, μεγάλη δὲ, ὄγκον ἐκτεταμένον, ὅστις παρεκτείνεται ἀπὸ τοῦ περιναίου εἰς τὸν ὄσχεον, τὸ τῆμα, τοὺς βουβῶνας κτλ. Τὸ δέρμα γίνεται κατὰ τοὺς τόπους τούτους ἐρυθρομέλαν καὶ στιλπνόν, ἀλίσκεται ταχέως ὑπὸ γαγγραινῆς καὶ μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τοῦ γαγγραινώδους γίνονται συριγγώδη στόμια, ἐξ ὧν ἀπορρέουσι τὰ οὔρα. Πολλάκις ὁ ἀρρώστος ἐξασθενεῖ ταχέως καὶ ἀποθνήσκει.

§. 134.

Καὶ ἂν τὸ πάθος δὲν λάβῃ τοιαύτην διεξοδὸν, ἔχει ὁμως μεγάλα ἐπακόλουθα διὰ τὰς γινομένας εἰς τὸν βλεννογόνον χιτῶνα κατὰ τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς οὐρήθρας ἀλλοιώσεις, ὅταν τὸ στένωμα αὐτῆς ἢ ἐπίσημον καὶ

εγγχρονίση. Διὰ τὸν συνεχῆ ἔρεθισμόν τῶν ἀθροισζομένων ὀπισθεν τοῦ στενώματος οὖρων διογκοῦται ὁ βλεννογόνος χιτῶν καὶ γίνεται συμφώδης ἢ ἀλλοίωσις αὐτῆ μεταδίδεται καὶ εἰς τὸν βλεννογόνον χιτῶνα τῶν προστάτων, οἱ προστάται αὐξάνονται καὶ οἱ βλεννώδεις αὐτῶν θύλακες διογκοῦνται μεγάλως. Ἐκ τούτου δὲ γεννᾶται ἡ αἰσθησις βάρους εἰς τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον, ὁ συνεχὴς καὶ ἀνωφελὴς τεινεσμός, ἡ ἔκρυσις βλεννώδους, ἐνίοτε δὲ πυώδους ὑγροῦ, ἥτις προηγείται τῆς ἐκρύσεως τῶν οὖρων, τὰ ἰνώδη καὶ κολλώδη οὔρα καὶ τὰ κατακριμνιζόμενα ἀπ' αὐτῶν μακρὰ βλεννώδη νήματα, ἅπερ κολλῶνται εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ἀγγείου καὶ δύνανται νὰ ἐκταθῶσιν ὅσον δύο ἢ τριῶν ποδῶν· τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς οὐρήθρας καὶ ὁ αὐχὴν τῆς κύστεως ἐκτείνονται ἐπὶ τέλους τόσον, ὥστε τὰ οὔρα κρατοῦνται μόνον ὑπὸ τοῦ στενώματος τῆς οὐρήθρας, καὶ ἀπορρέουσιν ἀκουσίως σταλακτὰ, καὶ ἡ ἐκτεταμένη κύστις γίνεται προφανῆς ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἡθῆς. Ἡ νοσηρὰ αὐτῆ ἀλλοίωσις τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος μεταδίδεται εἰς τοὺς ἐξακοντίζοντας τὸ σπέρμα πόρους καὶ εἰς τὰς σπερματικὰς κύστιγγας, ἐκ τούτου δὲ προέρχεται ἡ συχνὴ ἐξόγκωσις τῶν ὄρχεων, ἡ ταχεῖα κένωσις τοῦ σπέρματος ἐν καιρῷ τῆς συνουσίας (ὅπερ ἀπορρέει ταυτοχρόνως ἄνευ ὀρμῆς, πολλάκις δὲ, καὶ ἀφ' οὗ παρέλθη ὁ ἀφροδίσιος ὄργανσμός), καὶ οἱ συχνοὶ ὄνειρωγμοί. Ὅταν δὲ τὸ κακὸν προχωρήσῃ, ἡ κένωσις τοῦ σπέρματος γίνεται τοῦ στήματος ἡμιστυκότητος ὄντος, τέλος δὲ καὶ ἄνευ ἡδουπαθείας, ἐν ᾧ ὁ ἄρρωστος ἐπείγεται πρὸς κένωσιν τῶν τελευταίων σταγόνων τῶν οὖρων, ἢ ἐν ᾧ ἀποπατεῖ. Ὡσαύτως ἀλλοιοῦται τέλος καὶ ὁ βλεννογόνος χιτῶν τῆς κύστεως, ἥς τὰ πλευρώματα παχύνονται πολλάκις μεγάλως, καὶ κατὰ μικρὸν ἐπεκτείνονται αἱ ἀλλοιώσεις αὐταὶ εἰς τοὺς οὐρητήρας μέχρι τῶν χροανῶν τῶν νεφρῶν, αἵτινες ὡσαύτως ἐκτείνονται. Ἐκ τούτου δὲ ἐξηγεῖται εὐκόλως καὶ ἡ καθόλου βλάβη τῆς ὑγείας, ἥτις γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τοιαῦτα ἐγγχρονίζοντα στενώματα· ἢ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον βεβλαμμένη πέψις, ἡ ἰσχνότης καὶ μάλιστα οἱ ἀορίστως ἐπερχόμενοι παροξυσμοί, ὅτε μὲν μετὰ σφοδρᾶς κεφαλαλγίας καὶ μεγάλης θερμασίας, ὅτε δὲ μετὰ φρικιάσεων καὶ ἰδρώτων ἄνευ τινος ἰδιαζούσης θερμασίας, καὶ ποτε πάλιν μετὰ ῥίγους σφοδροῦ, μεγάλης θερμασίας καὶ ἀφθόνων ἰδρώτων.

§. 135.

Τὰ στενώματα τῆς οὐρήθρας γεννῶνται καὶ συνοδεύονται πάντοτε ὑπὸ χρονίας φλεγμονῆς τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος τῆς οὐρήθρας, ἥς ἕνεκα διογκοῦται οὗτος, παχύνεται καὶ ἀποβάλλει τὴν ἑαυτοῦ ἐκτατότητα. Ἡ

κυρία τῶν στενωμάτων αἰτία εἶναι πολλάκις ἄγνωστος. Πολλάκις μὲν γεννῶνται ταῦτα μετὰ προηγουμένην βλενωρροίαν ἐγχερόνισααν μάλιστα καὶ κακῶς θεραπευθεῖσαν. Ἄλλ' ἡ αἰτιατικὴ σχέσις τῶν στενωμάτων πρὸς τὰς προηγουμένας βλενωρροίας εἶναι πολλάκις ἄγνωστος, ἐπειδὴ ταῦτα γεννῶνται μετὰ σφοδρὰς καὶ μὴ σφοδρὰς βλενωρροίας καὶ μετὰ τοιαύτας, αἵτινες θεραπεύονται καὶ δι' ἐνέσεων καὶ ἄνευ ἐνέσεων. Προσέτι δὲ γεννῶνται ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ πολὺν καιρὸν, πολλάκις δὲ μετὰ τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἀπὸ τῆς προηγηθείσης βλενωρροίας· οὔτε ὁ τόπος οὔτε ἡ ἔκτασις αὐτῶν ἀντιστοιχεῖ πάντοτε πρὸς τὸν τόπον καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς προλαβοῦσης βλενωρροϊκῆς φλεγμονῆς. Τῶν στενωμάτων αἰτία πολλάκις δύναται νὰ εἶναι φλεγμονὴ τῆς οὐρήθρας χοιραδικὴ καὶ ἀρθριτικὴ, πολυχρόνιος μαλακία, βίαι τῆς οὐρήθρας, πολυχρόνιος λιθίασις καὶ μάλιστα εἰς γηραλέους ἀνθρώπους. Εἰς τὰ θερμότερα κλίματα φαίνεται, ὅτι γεννῶνται ταῦτα εὐκολώτερον ἢ εἰς τὰ ψυχρότερα. Ἐκτὸς τούτου δύναται νὰ γεννήσῃσι ταῦτα καὶ κρισώδεις ὄγκοι καθὼς καὶ ὄγκοι πλησίον τῆς οὐρήθρας.

§. 136.

Αἱ γεννώμεν' ἐκ φλεγμονῆς ἀλλοιώσεις τοῦ βλενογόνου χιτῶνος, εἰσὶ διάφοροι κατὰ τὸν χαρακτήρα, κατὰ τὴν σφοδρότητα καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς φλεγμονῆς. Δι' αὐτῆς λοιπὸν γίνεται ἡ παρέκχυμα καὶ αὔξις ἐν τῷ βλενογόνῳ χιτῶνι, ἢ ἰνώδες παρέκχυμα ἐν τῷ κειμένῳ ὑπὸ τὸν βλενογόνον χιτῶνα κυτταρώδει ἰστῷ καὶ ἐν τοῖς σπογγώδεσι σώμασι τῆς οὐρήθρας, δι' οὗ ταῦτα συγχωνεύονται εἰς πλέγμα λευκόν, ἀνεπιεικὲς, ἰνώδες καὶ τυλῶδες, ταυτοχρόνως δὲ καὶ σφύρικνουῦνται μᾶλλον ἢ ἥττον. Αἱ διάφοροι ὁμως αὗται ἀλλοιώσεις δύναται νὰ ἐνωθῶσι πρὸς ἀλλήλας, τοῦ πάθους ἐπὶ πλοῖονα χρόνον ἐπιμείναντος καὶ σφοδρᾶς κατ' ἐπανάληψιν γενομένης φλεγμονῆς καὶ εἰς τὸν ὑπὸ τὸν βλενογόνον χιτῶνα κείμενον κυτταρώδη ἰστὸν ἐνεργούσης. Κοινοεργοῦσι δὲ αὗται τοῦ πόρου τῆς οὐρήθρας τὴν στένωσιν, ἧτις ὁμως δὲν κατέχει πάντοτε τὴν περιοχὴν τῆς οὐρήθρας ὁμοτίμως· ἀλλ' ὅτε μὲν γίνετ' ἐν εἴδει βαλβίδος ἢ ταινίας, ὅτε δὲ ἐπικλωνοῦται καὶ διασχίζεται, καὶ ποτε δὲ ἐκτείνεται καὶ καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς οὐρήθρας· καὶ ὅτε μὲν εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον σκληρὰ, ὡς περ ἰνώδης, καὶ καταλαμβάνει μὲν τὴν περιοχὴν τῆς οὐρήθρας ὅλην ὁμοτίμως, ἀλλ' οὐχὶ καὶ κατὰ μεγάλην ἔκτασιν, οὐχὶ δηλ. μακρότερον γραμμῆς, καὶ ὡς ἂν ἡ οὐρήθρα ἦ περιεσφιγμένη μὲ ράμμα. Πολλάκις ὁμως ἀλλίσκει αὕτη καὶ μεγαλείτερον μέρος τῆς οὐρήθρας, ἀλλὰ τότε δὲν εἶναι ἀπανταχοῦ ὁμοτίμος, καὶ ὁ πόρος τῆς οὐρήθρας εἶναι δια-

φώρας σκολιός. Ἐκ τῆς διαφόρου ταύτης ποιότητος τῶν πλευρωμάτων τῆς οὐρήθρας πηγάζει καὶ ἡ διαίρεσις τῶν στενωμάτων εἰς διάφορα εἶδη· οἷον 1) τὸ σχοινοειδές· 2) τὸ βαλβιδοειδές· 3) τὸ γενόμενον ἐκ χρονίας φλεγμονώδους ἐξογκώσεως τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος τῆς οὐρήθρας, ἐκ μυκητώδους ἐκσαρκώσεως, ἐκ κισρώδους ἐξοιδήσεως, ἐκ σαρκώδους ἢ πολυπώδους ἐκφύσεως καὶ ἐκ κονδυλωματώδους σαρκοφυΐας (1). 4) τὸ δακτυλοειδές καὶ 5) τὸ τυλιγδές. Τόπος τοῦ στενώματος εἶναι συνήθως μὲν ὅσον τεσσάρων καὶ ἡμίσεος ἢ ὅσον πέντε καὶ ἡμίσεος δακτύλων μακρὰν τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας, ἀλλὰ δύναται νὰ γείνη καὶ εἰς ἄλλους τόπους αὐτῆς.

Ὁ ἴγντερος ὑποδέχεται· τριπλὴν τὴν στένωσιν τῆς οὐρήθρας· καὶ πρῶτον μὲν στένωσιν ἔμμονον γενομένην δι' ἀλλοιώσιν τῆς κατασκευῆς τῆς οὐρήθρας· δεύτερον δὲ εὐμεικτον ἐξ ἔμμονου στενώσεως καὶ σπασμοῦ· καὶ τρίτον μόνον σπασμῶδη στένωσιν· τὴν τρίτην δὲ ταύτην παραδέχεται, ἐπειδὴ δοξάζει, ὅτι ὁ ἐντὸς χιτῶνος τῆς οὐρήθρας ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ συσπᾶσθαι καὶ διασπᾶσθαι ἕνεκα τῆς μυώδους κατασκευῆς· ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἀναιρεῖται ὑπὸ πειραμάτων, ἐξ ὧν ἀποδείκνυται, ὅτι τὸ ὑμενῶδες μέρος τῆς οὐρήθρας περιέχεται ὑπὸ σώματος, ἐν ᾧ παρέγγυσις μὲν δύναται νὰ γείνη, ὡσπερ καὶ ἐν τῷ σπογγώδει μέρει, ἀλλ' οὐδεμίαν μυώδη ποιότητος δύναται ν' ἀνακαλυφθῆ. Ὁ δὲ Κ. Βέλλος, ὅστις νομίζει τὴν οὐρήθραν ἐλαστικὴν μόνον, δοξάζει, ὅτι φαινόμενά τινα εἰς τὰ στενώματα αὐτῆς δύναται νὰ προέρχονται μόνον ἐκ τῆς ἐνεργείας τῶν μυῶν τοῦ περιναίου, ὅτινες περιλαμβάνουσι τὸν αὐχένα τῆς κύστεως καὶ τὴν οὐρήθραν. Εἰ καὶ ἡ γνώμη αὕτη δύναται ν' ἀληθεύῃ κατὰ μέρος, δὲν δυνάμεθα ὅμως ν' ἀρνηθῶμεν, ὅτι ἡ οὐρήθρα ἔχει δύναμιν συσπαστικὴν καὶ διασπαστικὴν, καθὼς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀποκριτικοὶ πύροι, ὅτινες οὐδεμίαν ἐμφαίνουσι μυώδη κατασκευὴν, ἀλλὰ μόνον ἄφθονον διασπορὰν ἀγγείων, οὐδὲ θέλομεν ὅμως νὰ δηλώσωμεν διὰ τοῦ ὀνόματος σπασμῶδης στένωσις τῆς οὐρήθρας ἄλλο τι εἰμὴ στένωσιν (γενομένην δι' ἀλλοιώσιν τοῦ ἐντὸς χιτῶνος τῆς οὐρήθρας), ἣτις προέρχεται ἐκ σφοδρᾶς φλεγμονῆς, ἢ μεγάλης εὐαισθησίας τῆς ἐπιφανείας τῆς γεινιάσεως τοῦ σωλήνος τῆς

(1) Τὰ σαρκίδια ἢ τῶν σαρκῶν αἱ ἐκφύσεις, ἅπερ ἐκφύονται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ χιτῶνος τῆς οὐρήθρας, καὶ πάσαι ἐνομίζοντο τὰ συνήθη τῶν στενωμάτων αἴτια, καὶ ἴσως συνεχέοντο σχεδὸν πάντοτε ματὰ τῶν νῦν ὀνομαζομένων στενωμάτων, τὰ σαρκίδια ταῦτα λέγω, εἰς ἰσπᾶνια· ταῦτα εὐρίσκονται, λέγουσιν, ὡσπερ σωρὸς ἀπαλῶν ἀκροχρῶδων, ὅπισθεν τοῦ στενώματος. Ἄλλοι δὲ πάλιν λέγουσιν, ὅτι ταῦτα εὐρίσκονται εἰς τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τῆς οὐρήθρας. Εἰς ἡ δὲ ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸς ἐκείνας τὰς ἐκφύσεις ὅμοια, αἵτινες γίνονται εἰς τὴν ἀκροποσθίαν καὶ εἰς τὴν βάλανον. Εἰς ἄρρωστον ὅστις πολλάκις ἔπαθε βλεννόρροϊαν, εἶδον τὴν οὐρήθραν ἀπὸ τοῦ σκαφοειδοῦς λάκκου πλέον ἢ ἐνὸς δακτύλου μακρὰν πρὸς τὰ ὀπίσω πλήρη ατρογγύλων ἐκσαρκωμάτων, ἅπερ ἠδυνάτό τις νὰ διακρίνῃ σαφῶς ἐξωθεν ἐξετάζων τὸ αἰδοῖον μὲ τὸν δάκτυλον. Τοῦτ' αὐτὸ εὗρε καὶ εἷς τινες ἄλλους κατὰ τὸ πρόσθιον μέρος τῆς οὐρήθρας, ἀλλ' εἰς βραχυτέραν ἔχασιν.

οὐρήθρας, καὶ ὑπὸ ἠύξημένης ἐρεθιστότητος τῶν περιεχόντων αὐτὴν μυῶν, ἐξ ὧν στενεύουσι μᾶλλον ἢ στένωσις αὐτῆς. Ἀλλὰ τῆς στενώσεως ταύτης διαφέρει ἡ σπασμώδης περισφιγίς τῆς οὐρήθρας καὶ τοῦ αὐχένος τῆς κύστεως, ἥτις χωρὶς νὰ εἶναι φλεγμονὴ οὐδὲ ἀλλοιώσις ὀργανικὴ, γίνεται διὰ νοσηρῶς ἠύξημένην αἰσθησίν τῆς κύστεως καὶ τῆς οὐρήθρας καὶ παροίχεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καθὼς καὶ πᾶσα χρονία καὶ ὀξεῖα φλεγμονὴ δύναται νὰ συνοδεύηται ὑπὸ σπασμοῦ. Ὅτι δὲ ἐν τῇ γινομένῃ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ἐξετάσει τοῦ νεκροῦ δὲν εὐρίσκομεν ἕχνος στενώσεως, ἥς τὰ σημεῖα παρῆσαν ζῶντος τοῦ ἀρρώστου, δὲν πρέπει νὰ παραπέσῃ ἡμᾶς νὰ ὑπολάβωμεν, ὅτι αὕτη ἦτο σπασμώδης στένωσις, ἀλλ' ὅτι τοῦτο γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ τὸν τρόπον τῆς ἐξετάσεως, ἐν ἣ, μὴ γινομένη ἐπιμελῶς, ἐγκόπτεται ἡ στένωσις· τοῦτου δὲ γενομένου γίνεται αὕτη ὅλως ἀφανής.

§. 137.

Ἐκ τῶν ἄνω ῥηθέντων φαινομένων τῆς στενώσεως δυνάμεθα μὲν νὰ εἰκάσωμεν μετὰ μείζονος ἢ ἐλάσσονος πιθανότητος τὴν ὑπαρξίν τῆς στενώσεως βεβαίαν ὅμως αὐτῆς διάγνωσιν δυνάμεθα νὰ λάβωμεν μόνον διὰ τῆς ἐπιμελοῦς ἐξετάσεως τῆς οὐρήθρας μὲ κηρίον ἢ μὲ καθετήρα, ἅπερ εὐδοιαζόμενα ἐπέχονται κατὰ τὸν τόπον τοῦ στενώματος. Πάθη δὲ, μεθ' ὧν δυνάμεθα νὰ συγχύσωμεν τὴν στένωσιν, εἰσὶ φλεγμονὴ τῆς οὐρήθρας, βλεννόρροια, σπασμὸς τῶν περὶ τὴν οὐρήθραν κειμένων μυῶν, ἀποστήματα καὶ ὄγκοι πλησίον αὐτῆς, λίθος, καὶ νοσηρὸς προστάτης. Ἀκριβῆς παρατήρησις τῆς γενέσεως τοῦ πάθους, ἐπιμελῶς γινομένη ἐξετάσεις τῆς οὐρήθρας καὶ τὰ ἐξῆς περιστατικὰ δύναται νὰ ὀδηγήσωσιν ἡμᾶς εἰς τὴν βεβαίαν αὐτοῦ διάγνωσιν. Ὅταν ἡ στένωσις, ἡ ἔκρυστις τῆς βλέννης γίνεται ταχέως μετὰ τὴν συνουσίαν καὶ παροίχεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ μίαν ἑβδομάδα, ἐν ᾗ ἡ βλεννόρροια γεννᾶται σπανίως πρὸ τῆς τρίτης ἡμέρας καὶ αὐξάνεται ἀδιακόπως, ὁ πόνος εἰς τὴν οὐρῆσιν καὶ ἡ φλεγμονὴ εἰσὶ μεγαλείτερα· ἐμφράξεις τῆς οὐρήθρας ὑπὸ λίθου γνωρίζονται ἐκ τῶν προηγουμένων τῆς λιθιάσεως ἐνοχλήσεων, ἐκ τῆς αἰφνιδίου ἐποχῆς τῶν ἀπορρέοντων οὔρων καὶ ἐκ τῆς προσκρούσεως τῆς μήλης εἰς τὸν λίθον. Τὴν δὲ ἐξόγκωσιν τῶν προστατῶν αἰσθανόμεθα σαφῶς διὰ τοῦ ἀπευθυμένου ἐντέρου· ὁ καθετήρ εὐδοιάζει· εὐκόλως μέχρι τῶν προστατῶν, ἐρεθίζει δ' εὐθὺς εἰς αὐτοὺς φθάσας, πόνον σφοδρὸν πολλάκις, καὶ εὐδοιάζεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐλαστικὸς καθετήρ.

§. 138.

Τὸ προγνωστικὸν τῶν στενώσεων τῆς οὐρήθρας εἶναι διάφορον ἀναλόγως τῷ τόπῳ καὶ τῇ κατασκευῇ αὐτῶν· ὅσω νεαρῶτερα καὶ ἐκτατῆ, ὅσω βραχυτέρα καὶ ἤττον στενῆ, τόσω εὐθεραπευτοτέρα εἶναι αὐτῆ. Ὅταν δὲ ἐπῆλθον, ὅσαι ἐμνημονεύθησαν ἐν τῷ 134 §. Τόμ., Γ'. ἀλλοιώ-

σεις, τὸ προγνωστικὸν εἶναι μὲν μᾶλλον ἀμφίβολον, βελτιοῦται δὲ ἡ κατάστασις τοῦ ἄρρώστου, ὅταν ἀφαιρέσωμεν τὸ στένωμα. Ἄλλὰ δὲν δυνατόμεθα νὰ εἴπωμεν ὀριστικῶς, ἂν τὰ συμπτώματα ταῦτα θέλωσιν ἐλαττωθῆ ἢ ἐξαλειφθῆ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ στενώματος.

Ἡ θεραπεία πολλάκις εἶναι πολυχρόνιος, καὶ τὸ πάθος ὑποτροπιάζει πολλάκις. Ἐγείναν δὲ οὐροχόοι σύριγγες, πρέπει νὰ σκεφθῶμεν τὰ ἐν τῷ 96 §. Τόμ. Β'. μνημονευθέντα. Ἐὰν οὕτω ἐγένετο θεραπεία τοῦ στένωματος, ἡ θεραπεία αὐτοῦ εἶν' εὐκολωτέρα καὶ τὸ ἀποτέλεσμά αὐτῆς κάλλιον, ἢ ἐὰν τὸ στένωμα ὑπετροπίασε μετὰ προηγηθεῖσαν θεραπείαν καὶ μάλιστα μετὰ προηγηθέντα καυτηριασμόν.

§. 139.

Ἐπὶ τῇ θεραπείᾳ τῶν στενωμάτων τῆς οὐρήθρας δεόν νὰ θεωρήσωμεν πρῶτον μὲν, ἂν ἐπέχωνται παντελῶς τὰ οὔρα, καὶ δεύτερον, ἂν ὁ ἄρρώστος ἐνοχλῆται ὑπὸ τῶν συμπτωμάτων τοῦ στενώματος μόνου. Περὶ μὲν τοῦ πρώτου θέλομεν ὁμιλήσει ἐν τῷ περὶ ἰσχυρίας, περὶ δὲ τοῦ δευτέρου ἐνταῦθα.

§. 140.

Σκοπὸς τῆς θεραπείας τῶν στενωμάτων ἔστω ἢ ἀφαιρέσωμεν τὸ ἐμπόδιον τῆς ἐκρῦσεως τῶν οὔρων ἢ διαστέλλοντες κατὰ μικρὸν τὸν πόρον τῆς οὐρήθρας δι' ἐνθέσεως ἀλλοτρίων σωμάτων, οἷον κηρίων καὶ καθετήρων, ἢ διαστέλλοντες ταχέως τὸ στένωμα, ἢ διαφθειρόντες αὐτὸ διὰ καυτηρίων, ἢ διαβρῆγγύοντες αὐτὸ διὰ κωνοειδοῦς καθετήρος ἢ δι' ἰδιαιτέρων ὀργάνων, ἢ διαιροῦντες διὰ τομῆς γενομένης ἢ ἀπὸ τῶν ἔνδον ἢ ἀπὸ τῶν ἔξω. Ἄν δὲ τὸ στένωμα ἢ ἔκγονον ἀφροδισίας λώβης ἢ ἄλλης τινὸς δυσκράσιος δίδονται τὰ οἰκεῖα πρὸς ταῦτα· ἀλλ' ἡ καθολικὴ αὕτη θεραπεία δὲν ἐνεργεῖ κατ' εὐθειαν πρὸς τὸ στένωμα.

§. 141.

Τὸ πρῶτον πάντων ἐν τῇ θεραπείᾳ τοῦ στενώματος τῇ γινομένῃ διὰ τῆς διαστολῆς ἐνθέσει τῶν κηρίων, εἶναι νὰ διορίσωμεν τὸν τόπον τοῦ στενώματος. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐλαιοβρέχομεν κηρίον ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεως, ἔχον πάχος ἀνάλογον τῷ στομίῳ τῆς οὐρήθρας, καὶ εὐοδιάζομεν αὐτὸ εἰς τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας, πιάνοντες τὸ αἰδοῖον ὀπισθεν τῆς βάλανου μὲ τὸν ἀντίχειρα καὶ λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς οὔτως, ὥστε νὰ μὴ συμπιέζηται ἡ οὐρήθρα καὶ προσελκύοντες τὸ αἰδοῖον πρὸς τὰ ἄνω, καθ' ὅσον εἰσχωρεῖ τὸ κηρίον, ὅπερ κρατοῦμεν ὡσπερ γραφικὸν κάλαμον,

καὶ περιστρέφωμεν κατὰ τὸ ἐν ἢ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος πρῶως, ὅπως μὴ ἐμποδίζηται εἰς κοίλωμά τι τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος· ἐλθόντες δὲ μετὰ τὸ κηρίον εἰς τὸν τόπον τοῦ στενώματος, ἐγχαράσσομεν μετὰ τὸν ὄνυχά τὸ κηρίον κατὰ τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας, καὶ οὕτω γνωρίζομεν τὴν ἀπόστασιν τοῦ στενώματος ἀπὸ τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας.

§. 142.

Μετὰ τοῦτο δὲ λαμβάνομεν λεπτότερον ἐλαστικὸν ἢ ἀπλοῦν κηρίον (τῆς ἀκτίνος τῶν οὐρῶν τὸ πάχος ἔχον), ὅπερ ἐγχαράσσομεν μετὰ τὸν ὄνυχά εἰς ἴσον ἀπόστημα πρὸς τὸ πρῶτον καὶ ἐμβάλλομεν αὐτὸ κατὰ τὸν ἀνω ῥηθέντα τρόπον εἰς τὸ στένωμα, ἀλλ' ἄνευ βίας. Ὅτι δὲ εὐωδιάσθη τοῦτο πέραν τοῦ στενώματος μαρτυρεῖτ' ἐκ τούτου, ὅτι εἰσῆλθεν ἐπέκεινα τοῦ γενομένου μετὰ τὸν ὄνυχά ἐγχαράγματος, ὅτι ἐπέχεται ὀλίγον, ὅταν θελήσωμεν νὰ ἐξεγκύσωμεν αὐτὸ, καὶ ὅτι δὲν ἀνέρχεται καθ' ἑαυτὸ ἂν ἀφήσωμεν αὐτὸ ἐλεύθερον· δεικνύει δὲ τοῦτο, ὅτι τὸ κηρίον συνεκάμθη ἐντὸς τῆς οὐρήθρας πρὸσθεν τοῦ στενώματος, χωρὶς νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτό. Ἐὰν δὲ τὸ ἄκρον αὐτοῦ εἰσέλθῃ εἰς κοίλωμά τι τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος μαρτυρεῖται ὑπὸ τοῦ ἐμποδίου πλησίον τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας ὄντος, ὑπὸ τοῦ πόνου, ὃν αἰσθάνεται ὁ ἄρρωστος, ὑπὸ τῆς παραιτέρω εἰς τὴν οὐρήθραν προχωρήσεως αὐτοῦ ἔπειτα, ἐὰν ἐξεγκύσωμεν ὀλίγον αὐτὸ, ὅπερ γίνεται ἀνεμποδίστως, καὶ εὐωδιάσωμεν εὐθύνοντες αὐτὸ κατ' ἄλλον τρόπον, καὶ ὑπὸ τῆς ἐλλείψεως τῆς ἐντυπώσεως, ἣτις γίνεται πάντοτε εἰς τὰ ἐξαγόμενα κηρία ὑπὸ τοῦ στενώματος τῆς οὐρήθρας. Ἄν δὲ τοῦτο δὲν εὐωδιάζηται, δοκιμάζομεν ἄλλο λεπτότερον. Ὅταν δὲ ἡ φύσις τοῦ στενώματος ἐμποδίζῃ τὴν ἐμβολὴν τοῦ κηρίου, ἐμβάλλομεν τὸ πρότυπον κηρίον τοῦ Δυκάμπου, προστυποῦμεν αὐτὸ εἰς τὸ στένωμα ἐπὶ τινά καιρὸν, ἕως ἂν λάβῃ τὸν τύπον καὶ κατὰ τοῦτον κυρτοῦμεν τὸ ἄκρον τοῦ κηρίου ἰδιαζόντως καὶ ἴσως οὕτω δυνηθῶμεν νὰ διεμβάλωμεν αὐτὸ, ἢ εὐωδιάζομεν (κατὰ τὸν Δυπιύτρενον) λεπτότατον κηρίον μέχρι τοῦ ἐμποδίου, καὶ ἀφίνομεν αὐτὸ ἐνταῦθα, μετὰ τινὰς δὲ ὥρας εὐωδιάζεται τοῦτο αὐτόματον διὰ τοῦ στενώματος, καὶ μετὰ παρέλευσιν ὀκτῶ ἢ δέκα ὥρῶν φθάνει εἰς τὴν κύστιν. Ἀνάγκης δὲ οὐσης νὰ εὐωδιάσωμεν τὸ κηρίον ὑπὲρ τὴν ὑπὸ τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἕβης καμπὴν τῆς οὐρήθρας, κάλλιον νὰ ἐπικάμψωμεν αὐτὸ οἰκείως, ἢ νὰ ἐμβάλωμεν εἰς τὸ ἐλαστικὸν κηρίον σύρμα μετάλλου κατὰ τὸ εἶκος συγκεκαμμένον· ἢ ἂν θέλωμεν νὰ εὐωδιάσωμεν εὐθυτενὴ κηρία πέραν τῆς σχολιώσεως τῆς οὐρήθρας, πρὸς ἐλάττωσιν τῆς σχολιώσεως καταβιβάζομεν τὸ αἰδοῖον, ὅταν τὸ ἄκρον τοῦ κηρίου φθάσῃ ὑπὸ τὴν σύμφυσιν, καὶ κυκλεύομεν αὐτὸ πρῶως μεταξὺ τῶν

δακτύλων και τοῦ ἀντίχειρος, βοηθοῦντες τὸν εὐδιασμόν αὐτοῦ και ἐξωθεν μὲ τοὺς δακτύλους ἐπὶ τοῦ περιναίου βαλλομένους. Πολλάκις ὅμως δυσκολεῦεται νὰ εὐδιασθῇ τὸ κηρίον ἢ διὰ σπασμόν τῶν περὶ τὴν οὐρήθραν κειμένων μυῶν (συμβαίνει δὲ τοῦτο εἰς ἀνθρώπους εὐαίσθητους), ἢ διὰ φλεγμονὴν τοῦ στενώματος. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐπιτυγχάνει ὁ εὐδιασμός τοῦ κηρίου, ἂν ἀνατρέψωμεν τῇ μιᾷ τῶν χειρῶν τὸ περιναίον, ἐν ᾧ διωθοῦμεν τῇ ἑτέρᾳ τὸ κηρίον πρῶτως, ἢ ἂν ἀφήσωμεν τοῦτο νὰ σταθῇ ὀλίγον εἰς τὸ στένωμα και ἔπειτα ὠθίσωμεν αὐτὸ περαιτέρω. Προσέτι μεταχειρίζομεθα ταυτοχρόνως και ὅσα βοηθήματα ἐλαττοῦσι τὴν εὐαίσθησίαν τοῦ μορίου, οἷον χλιαρὰ λουτρά, κλύσματα, βδέλλας κτλ. πρὶν εὐοδιάσωμεν τὸ κηρίον. Μηδέποτε δὲ πρέπει νὰ ἐμβάλωμεν τοῦτο μετὰ βίας· και ὅταν τὸ κηρίον δὲν εὐοδιάζεται περαιτέρω, ὅσον γραμμῶν τινῶν εἰς τὸ στένωμα ἐμβάν, ἀφίνομεν αὐτὸ νὰ σταθῇ αὐτοῦ ὀλίγην ὥραν, ἔπειτα δὲ ἐμβάλλεται εὐκολώτερον.

Τὰ συνήθη κηρία κατασκευάζονται τὸν δετὸν τρόπον. Λαμβάνομεν ράκος λεπτοῦ και μεταχειρισμένου λίνου ὅσον ἐννέα μὲν δακτύλων μακρὸν ἐνὸς δὲ πλατὺ ἀναλόγως, πρὸς ὃ μέλλομεν νὰ δώσωμεν αὐτῷ πάχος· ἐμβάψαντες δὲ εἰς ἀναλελυμένην ὕλην ἐμπλάστρου, ὁμαλύν.μεν αὐτὸ μὲ σπάθην, ὀλίγον διαψυχθέν, και στρεφόμενον πρῶτον μεταξὺ τῶν δακτύλων και ἔπειτα μεταξὺ δύο πλακῶν ἐκ μαρμάρου, ἕως ἂν γείνη στερεὸν και λεῖον. Ὅλον δὲ τὸ κηρίον ἕως ἐνὸς δακτύλου μακρὰν τοῦ ἄκρου, ἔστω ἰσοπαχές, ἐκείθεν δὲ γίνεται κατὰ βραχὺ λεπτότερον και λήγει εἰς ἄκρον στρογγύλον και στερεόν. Τὰ τοιαῦτα κηρία κατασκευάζομεν προσέτι ἐμβάπτοντες εἰς ἀναλελυμένην οὐσίαν κηροῦ ράμματα βαμβάκινα, ἕως ἂν ἐπαλειφθῶσιν ἐξαρχούτως, και συστρέφοντες ἔπειτα ταῦτα μεταξὺ δύο πλακῶν ἐκ μαρμάρου. Προσθέσει δὲ διαφόρων φαρμάκων εἰς τὴν ὕλην, ἐξ ἧς πλάσσονται τὰ κηρία, κατασκευάζον οἱ πάλοι τὰ οὕτω δὴ λεγόμενα ἰατρικὰ κηρία. Τὰ ἐλαστικά κηρία ὑπερτεροῦσι τὰ συνήθη καθ' ὅτι, ἐκτὸς ὅτι εἰσὶν ὑπεικτικὰ, εἰσὶ πρὸς τούτοις και ἱκανῶς ἰσχυρὰ, και δὲν ἀναλύονται εὐκόλως ὑπὸ τῶν οὐρῶν· και ἂν ταῦτα ᾧσι κοῖλα, δυνάμεθα, διεμβάλλοντες εἰς τὸν σωλήνα και ἔλασμα μετάλλου, νὰ καταστήσωμεν αὐτὰ ἰσχυρότερα. Τὰ ἐν Ἐϊδελδέργη παρὰ τοῦ Ζεγγέρλου κατασκευαζόμενα οὐδόλως εἰσὶ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ και Γαλλίᾳ κατασκευαζομένων ὑποδεέστερα. Τὰ ἐκ κηροῦ κατασκευασμένα εἰσὶ προτιμότερα τῶν ἐλαστικῶν, ὁσάκις εἶναι δύσκολος ἡ ἐμβολὴ εἰς τὸ στένωμα, ἐπειδὴ μὲ ταῦτα διὰ τὴν μεγάλην αὐτῶν ὑπεξίν δυσκόλως βλάπτομεν τὴν οὐρήθραν. Ὅταν δὲ τὸ στένωμα ἢ υπερβάλλον, ἐμβάλλουσιν ἔνιοι και χορδὰς, αἵτινες γίνονται ὅσον τριτημαρίου παχύτεραι, και διὰ τὴν ἀπαλότητα προσαρμόζονται καθ' ὅλας τὰς εὐθύνσεις τοῦ σωλήνος· ἦν δὲ λέγουσὶ τινες βλάβην, ὅτι δυνάμεθα νὰ προξενήσωμεν εἰς τὸν σωλήνα τῆς οὐρήθρας διὰ τοῦ ἀνίσου και σκληροῦ αὐτῶν ἄκρου, δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν κατασκευάζοντες αὐτάς ἐπιτηδείως και εὐοδιάζοντες κατὰ τὸ εἶκος πεφυλαγμένως. Ἐὰν δὲ μετὰ τινὰ καιρὸν ἐξεγκύσωμεν τὸ εἰς τὸ στένωμα διεμβαλλόμενον κηρίον, τὰ κηρίον τοῦτο φέρει ἐντύπωμα γινόμενον ὑπὸ τοῦ στενώματος, ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἐντυ-

και ἀπλοῦς, βέβαιος, χωρὶς ἐνοχλήσεων και προτιμότερος τῆς στηρίξεως τῶν ραμμάτων εἰς δακτύλιον περὶ τὸ αἰδοῖον βαλλόμενον.

Ἀσφαλέστατον και χρησιμώτατον νομίζει ὁ Βενίκης (Beniqué, Reflexions et observations sur le traitement de retrecissements de l' uretre. Paris 1844) τὸ εὐοδιαζόμενον καθεκάστην κηρίον νὰ μὴ μένη ἐν τῇ οὐρήθρᾳ πλέον τῆς ἡμισείας σιγμῆς τῆς ὥρας, και νὰ εὐοδιάζητ' εὐθὺς ἕτερον παχύτερον και μὴ πλέον τοῦ πρώτου ἔμμενον. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου γίνεται τοῦ στενώματος ἡ διαστολὴ εὐκολώτατα και οὐδεμίαν ἐνόχλησιν εἰς τὸν ἄρρωστον προξενούσα. Τὸ κηρίον ἐὰν ἐμμελῆ εἰς τὴν οὐρήθραν, λαμβάνει πολλάκις και μάλιστα κατ' ἀρχὰς ἐντύπωσιν τινα παρὰ τοῦ στενώματος, ὥστε, ἂν ἐξελευσώμεν αὐτὸ ἀπροφυλάκτως, δύναται νὰ ἐρεθίτη πόνους σφοδρούς· δυνάμεθα δὲ ν' ἀποφύγωμεν τοῦτο διακινουῦντες πολλάκις και πρᾶως δεῦρο καθεῖσε τὸ κηρίον.

§. 144.

Κατὰ βραχὺ δὲ ἐμβάλλομεν παχύτερα κηρία ἢ καθετήρας, (τοῦτο δὲ γίνεται ταχέως, ἐὰν μὴ ἦ τὸ στένωμα σφαιρὸν) και ἐξακολουθοῦμεν οὕτως, ἕως ἂν ἡ ἀκτὶς τῶν οὐρῶν λάβῃ τὸ οἰκειὸν πάχος. Μετὰ τοῦτο δὲ δὲν ἀφαιρούμεν ἐκ μιᾶς, ἀλλ' ἐμβάλλομεν αὐτὰ ἐπὶ τινα χρόνον εἰσέτι, καθ' ἑκάστην ἢ παρ' ἡμέραν, ἔπειτα δὲ πᾶσαν ἐβδομάδα ἐπὶ τινας ὥρας ὠφελοῦσι δὲ μετὰ ταῦτα πρὸς διάλυσιν τῆς σκληρίας τῶν ὑμένων τῆς οὐρήθρας αἰ ἐξωθεν ἀνατρίψεις τῆς δι' ὑδραργύρου τεφρόχρου ἀλοιφῆς και ἡ ἔσω προπόσις τοῦ ὕδατος τῆς δαφνοκεράσου και τῶν παραπλησίων. Ἀλλ' ἂν ἐφεξῆς ἀρχίσῃ και πάλιν ἡ ἀκτὶς τῶν οὐρῶν νὰ ἐλαττωταί, ἢ ὁ ἄρρωστος νὰ αἰσθάνηται πόνους εἰς τὴν οὐρήσιν, πρέπει εὐθὺς πάλιν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὰ κηρία.

Ἴνα δὲ διαστείλωμεν ὅπως θέλομεν τὸ στένωμα τῆς οὐρήθρας, ἐπόρισεν ὁ Ἄρνόττος ἰδιαιτέρον ὄργανον, ὅπερ εἶναι σωληνᾶριον ἐκ κηρωτῆς μεταξωτῆς κατεσκευασμένον και ὅπερ, ἵνα ἐμπληρωταί ἀέρος, ἐπενδύει μὲ τὸ λεπτόν· ἔντερον μικροῦ τινοῦ ζώου· συνδέει δ' αὐτὸ μεθ' ἑτέρου σωληναρίου, δι' οὗ ἐμφυσᾶται ἀήρ ἢ ἐγχεῖται διὰ κλυστηρίου ὕδωρ, ἅπερ φυλάσσονται διὰ στροφίγγος ἐντὸς τοῦ ῥηθέντος σωληναρίου. Ὁ εὐοδιασμός τοῦ ὄργανου τούτου εἶναι ὡς ὁ τῶν κηρίων εὐκολός· ἀλλ' ὅμως ὠφελιμώτερον πολλάκις εἶναι, και μάλιστα ὅταν ἡ οὐρήθρα ἢ καθ' ὑπερβολὴν εὐαίσθητος, νὰ εὐοδιαζώμεν αὐτὸ διὰ συριγγίου· εὐοδιασθὲν δὲ εἰς τὸ στένωμα, ἐμπληροῦμεν ἀέρος ἢ ὕδατος ὅσον ὁ ἄρρωστος δύναται νὰ ὑποφέρῃ ἀνενοχλήτως. Πολλῶ δὲ ἀσφαλέστερον και ἐπιτηδεότερον δύναται νὰ γείνη αὕτη ἡ ταχεῖα και βαθμηδὸν ἐνεργουμένη διαστολὴ διὰ τοῦ ὄργανου τοῦ Ριγαύδου (Rigaud, de la dilatation instantanée de retrecissements de l' uretre au moyen d' un instrument nouveau Catheter dilatateur parallele. Strasbourg. 1850) Παραπλήσιον ὄργανον ἐκονοποίησεν ὁ Περέβης (Pereve).

§. 145.

Ἐνέργεια τῶν ἐμβαλλομένων και ἐμμενόντων ἐν τῇ οὐρήθρᾳ κηρίων

εἶναι νὰ διαστέλλωσι, νὰ πιέζωσι, καὶ νὰ ἐρεθίζωσι, καὶ διὰ τούτων ν' αὐξάνωσι τὴν ἔκκρισιν τῆς βλέννης καὶ ν' ἀλλοιωῶσι τὴν ζωτικότητα καὶ ποιότητα τοῦ νοσηρῶς ἀλλοιωθέντος βλεννογόνου χιτῶνος. Ἡ παρουσία τῶν κηρίων ἐρεθίζει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μικροὺς πόνους καὶ ὀλίγην ἔκκρισιν βλέννης μόνον. Δύναται δὲ, ὅταν ὦσιν οἱ ἄρρωστοὶ εὐερέθιστοι καὶ περιφέρωνται μετὰ τῶν κηρίων ἐν τῇ οὐρήθρᾳ, νὰ ἐρεθίσῃ ὑπερβάλλοντας πόνους, φλεγμονὴν καὶ ὀδυνηρὰς στύσεις τοῦ αἰδοίου, νὰ μεταδώσῃ τὴν φλεγμονὴν εἰς τοὺς ὄρχεις καὶ νὰ ἐπαγάγῃ ἐξόγκωσιν τῶν ἀδένων κατὰ τοὺς βουθῶνας. Προσέτι δὲ νὰ γεννήσῃ φλεγμονὴν εἰς τὸν κείμενον ἐν τῇ ἐκτὸς ἐπιφανείᾳ τῆς οὐρήθρας κυτταρώδη ὑμένα, ἧτις φλεγμονὴ δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς ἐμπύησιν καὶ ἐκ ταύτης νὰ γείνη παρεκχυσίς τῶν οὐρῶν. Ὅλα τὰ συμπτώματα ταῦτα ζητοῦσι πρὸς τῇ ἐξαιρέσει τῶν κηρίων, καὶ οἰκείαν ἀφλέγμαντον θεραπείαν, κενώσεις αἵματος, αὐστηρὰν διαίταν, χλιαρὰ λουτρὰ καὶ τὰ παρόμοια. Ἄν δὲ, ἐν ᾧ μεταχειρίζεται ὁ ἄρρωστος τὰ κηρία, γεννηθῇ ἀπόστημα, καὶ οἱ πόνοι ὡς σφοδροὶ καὶ αὐξάνωντ' ἐπιθλιθόμενοι, γνωματεύει ὁ Δεσῶλτος νὰ εὐοδιάζωμεν ἐλαστικὸν καθετήρα εἰς τὴν κύστιν καὶ νὰ μὴ διασχάζωμεν τὰ τοιαῦτα ἀποστήματα, ἐπειδὴ διαφοροῦνται αὐτόματα, ἢ ὅταν ταῦτα κενώνωνται εἰς τὴν οὐρήθραν, τὸ πῦον δύναται νὰ ἐκκενωθῇ ἐκ τῶν πλαγιῶν τοῦ καθετήρος· καὶ ἂν διὰ τὴν μεγάλην ἔκτασιν τοῦ ἀποστήματος ἢ ἀνάγκη νὰ διασχάσωμεν αὐτὸ, ἢ σχάσις πρέπει νὰ γίνηται πάντοτε μικρὰ, ἐπειδὴ ἡ μεγάλη σχάσις βραδύνει τὴν ἴασιν. Νομίζω καὶ περ πολλὰκις ἐπιτυχῶς τὴν μέθοδον ταύτην μεταχειρισθεὶς, ὅτι διὰ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον τῆς παρεκχύσεως τῶν οὐρῶν, ὠφελιμώτερον εἶναι νὰ ἐξαιρῶμεν τὸ κηρίον εὐθὺς ἀφ' οὗ γεννηθῇ ἡ φλεγμονή, νὰ μεταχειρίζομεθα αὐστηρὰν ἀφλέγμαντον ἀγωγὴν κενοῦντες αἷμα καθολικῶς τε καὶ τοπικῶς, λουτρὰ, καταπλάσματα μαλθακῶδη, ἀνατρίψεις τῆς δι' ὑδραργύρου ἀλοιφῆς, καὶ νὰ σχάζωμεν εὐθὺς τὸ ἀπόστημα, ἅμα φανῇ ὑποκλυδασμός.

§. 146.

Ἡ δὲ φθορὰ τοῦ στενώματος μὲ ἐσχαρωτικά γίνεται ἢ μὲ τὸν χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον ἢ μὲ τὸ χυτὸν νιτρικὸν κάλι. Διάφοροι δὲ οἱ τρόποι, καθ' οὓς γίνεται ἡ ἐπικαυσίς, καθ' ὅσον ἐπικαίωμεν τὸ στένωμα ἀπὸ τῶν πρὸσω πρὸς τὰ ὀπίσω, ἢ καθ' ὅσον ἐπικαίωμεν αὐτοῦ τὰ πλευρώματα.

Ἡ φθορὰ δὲ τῶν στενωμάτων, ἧτις γίνεται δι' ἐλκώσεως προῶσει βία τῶν στενωμάτων κηρίων κατὰ τρόπον, ὥστε, περισφιγγόμενα ταῦτα, συμπιέζουσι ἢ ἐλκοῦσι τὰ πλευρώματα τοὺς στενώματος, εἴν' ἐπικίνδυνος, ἐπιφαλῆς ἢ ἀποδοκιμασίας ἀξία.

ἢ νεώτερον ἀπὸ τῆς προηγουμένης ἐν §. 147. ἢ ἐν προηγουμένῳ ἐν τῇ

Πρὸς ἐπίκαισιν τοῦ στενώματος ἀπὸ τῶν πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω, εὐδι-
διάζομεν πρῶτον σύνθητες κηρίον ἄχρι τοῦ στενώματος, ὅπως διανοίξω-
μεν τὸν σωλήνα τῆς οὐρήθρας καὶ διαμετρήσωμεν τὴν ἀπόστασιν τοῦ γε-
νώματος ἀπὸ τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας, καὶ πρὸς τοῦτο ἐγχαράσσομεν
μὲ τὸν ὄνυχά τὸ ἴδιον εὐοδιασθὲν κηρίον κατὰ τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας.
Ἐξεγκύσαντες δὲ τοῦτο σημειοῦμεν τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν εἰς ἕτερον κη-
ρίον, ἐν ᾧ εἶναι προσηρμοσμένος χυτὸς νιτρικὸς ἄργυρος, καὶ ὅπερ ἐλαιο-
βρέξαντες εὐοδιάζομεν πρεπόντως εἰς τὴν οὐρήθραν ἄχρι τοῦ γενώματος,
εἰς ὃ προσθλίβομεν μετρίως τὸ κηρίον, καὶ, ἀναλόγως τῇ εὐαισθησίᾳ τοῦ
ἄρρώστου, περισσώτερον ἢ ὀλιγώτερον καιρὸν, ἀλλὰ τὴν πρώτην φοράν
μὴ ὑπὲρ στιγμὴν τῆς ὥρας. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον εὐοδιάζομεν
τοῦτο καὶ αὐθις ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ἢ καθ' ἑκάστην, ὅταν ἦ τὸ πάθος
ἐπίμονον. Μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν δὲ τῆς ἐσχάρας εὐοδιάζομεν ἐλαστικὸν
κηρίον, ἕως ἂν ὁ σωλὴν τῆς οὐρήθρας λάβῃ κατὰ βραχὺ τὴν κατὰ φύσιν
εὐρυχωρίαν.

Κατασκευάζονται δὲ τὰ κηρία, ἐν οἷς εἶναι προσηρμοσμένος ὁ χυτὸς νιτρικὸς ἄργυ-
ρος τόνδε τὸν τρόπον. Πλάσσοντες τὰ συνήθη κηρία συστρέφομεν μετ' αὐτῶν τεμάχιον
σύρματος οὕτως, ὥστε νὰ κατέχη τοῦτο ὅσον ἡμίσεος δακτύλου τόπον κατὰ βάθος εἰς
τὴν οὐσίαν τοῦ κηρίου· καὶ ἀφ' οὗ εἶναι σχεδὸν ἔτοιμον τὸ κηρίον ἐξεγκύομεν τὸ ἔλα-
σμα, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἐμβάλλομεν τεμάχιον χυτοῦ νιτρικοῦ ἄργυρου. Ἐπειτα συστρέφο-
μεν καὶ πάλιν τὸ κηρίον, ὥστε νὰ σκεπασθῶσι μὲν αἱ πλευραὶ τούτου ὑπὸ τοῦ κηρίου,
νὰ ἀπομείνῃ δὲ γυμνὸν μόνον τὸ ἀμβλὺ ἄκρον. Ὁ δὲ ἴντερος μεταχειρίζεται πρὸς
ἐπίκαισιν εὐλύγιστον ἀργυροῦν συρτήγιον, φέρον ἐν αὐτῷ ἔλασμα, εἰς οὗ τὸ πρό-
σθιον ἄκρον ὑπάρχει γλωττίς.

§. 148.

Ἡ τοιοῦτοτρόπως γινομένη ἐπίκαισις ἐπιφέρει μεγάλας βλάβας, ἐπειδὴ
τοῦ στενώματος μάλιστα ὀπισθεν τῆς καμπῆς τῆς οὐρήθρας ὄντος, δύνατ'
εὐκόλως νὰ φθείρῃ τὴν πλευρὰν τῆς οὐρήθρας πρὸ τοῦ στενώματος, καὶ
οὕτω νὰ ἐνεργήσῃ παρὰ φύσιν ἔξοδον, καὶ μεγάλην αἱμορραγίαν. Ἐκτὸς
τούτου ἢ παχεῖα ἐσχάρα ἀποφράσσει παντελῶς τὸ στόμιον τοῦ στενώ-
ματος, καὶ οὕτως ἐπιφέρει παντελεῖ ἐπίσχεσιν τῶν οὕρων· ἔτι δὲ καὶ ἡ
ἐφεξῆς σκληρὰ καὶ ἀκανόνιστος γενομένη οὐλὴ δύναται νὰ καταστήσῃ τὸ
πάθος τρομερώτερον ἢ ὅ,τι πρότερον ἦτο.

§. 149.

Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν βλαβῶν τούτων ἐζήτησαν νὰ διαφύγωσιν διὰ
τῆς καυτηριάσεως τῶν πλευρωμάτων τοῦ στενώματος. Κατὰ τὸν Ἀρνότ-

τον λοιπόν, ἀφ' οὗ (ὡς πρότερον εἶπε καὶ ὁ Βατέλυς, Whately) γνωρίσωμεν ἀκριβῶς τὸν τόπον καὶ τὴν ποιότητα τοῦ στενώματος, εὐοδιάζοντες ἀπαλὸν καὶ πάντα τύπον δεχόμενον κηρίον διὰ σωλήνος, ἐμβάλλομεν ἰκανῶς ἰσχυρὸν σωληνάριον ἄχρι τοῦ στενώματος. Τεμάχιον χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου κατὰ τι λεπτότερον τῆς εὐρυχωρίας τοῦ στενώματος διατρυπᾶται ὑπὸ ἐλάσματος μετάλλου καὶ κρατεῖται ὅσον ἡμίσεος δακτύλου μακρὰν τοῦ ἄκρου τοῦ ἐλάσματος στερεῶς μὲ τεμάχιον κηρίου, ὅπερ εἶναι προσκεκολλημένον πρόσθεν καὶ ὀπίσθεν τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου εἰς τὸ ἔλασμα. Τὸ ἔλασμα τοῦτο εὐοδιάζεται διὰ τοῦ ῥηθέντος σωληναρίου μέχρι τοῦ στενώματος, εἰς δὲ διεμβάλλεται οὕτως, ὥστε ὁ χυτὸς νιτρικὸς ἀργυρὸς νὰ καυτηριάσῃ κύκλῳ τὰ μέρη τοῦ στενώματος ὅλα, καὶ ἀφ' οὗ ἐκτελεσθῆ τοῦτο κατὰ τὸ εἶκος, εὐοδιάζεται μὲ τὸ αὐτὸ ἔλασμα λίνον, ὅπερ ἀποσπογγίζει πᾶν ὅ,τι τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ἀνελύθη εἰς τὴν οὐρήθραν.

§. 150.

Ἄν δὲ θέλωμεν νὰ καυτηριάσωμεν τὰ πλευρώματα τοῦ στενώματος μὲ τὸ χυτὸν νιτρικὸν κάλι, λαμβάνομεν κηρίον ἰκανῶς παχὺ, ὥστε νὰ εὐοδιάζηται μετὰ τινος δυσκολίας εἰς τὸ στένωμα καὶ ἐμβάλλοντες ἄχρις ἐκεῖνός, ἐγχαράσσομεν αὐτὸ μὲ τὸν ὄνυχα ὅσον ἡμίσεος δακτύλου μακρὰν τοῦ ζομίου τῆς οὐρήθρας. Ἐπειτα δὲ ἐξελκούμεν αὐτὸ καὶ ἐγκοιλώσαντες τὸ στρογγύλον αὐτοῦ ἄκρον ὅσον ἐκκαίδεκατημορίου τοῦ δακτύλου διὰ καρφοβελόνης, ἐμβάλλομεν εἰς τὸ κοίλωμα τεμάχιον χυτοῦ νιτρικοῦ κάλεος, μικρότερον τῆς κεφαλῆς τῆς μικροτάτης καρφοβελόνης ὄν, καὶ πιέζομεν αὐτὸ εἰς τὸ κοίλωμα τοῦ κηρίου οὕτως, ὥστε τὸ χεῖλος τοῦ κοιλώματος τοῦ κηρίου νὰ ὑπερέχῃ ὀλίγον τοῦ κάλεος. Πρὸς στήριξιν δὲ αὐτοῦ προσπιέζομεν τὸ κηρίον μὲ τοὺς δακτύλους, καὶ ἀναπληροῦμεν τὸ κενὸν χωρίον χαιρείου στέατος. Τὸ κηρίον τοῦτο ἐλαιοβραχὲν εὐοδιάσαντες ἄχρι τοῦ στενώματος, κρατοῦμεν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἀρχίσῃ ν' ἀναλύηται τὸ χυτὸν νιτρικὸν κάλι, καὶ ὁ ἄρρωστος νὰ αἰσθάνηται καυτηροὺς πόνους. Ἐπειτα εὐοδιάζομεν τὸ κηρίον ἕως ἑνὸς ἐκτημορίου τοῦ δακτύλου περαιτέρω εἰς τὸ στένωμα, κρατοῦμεν αὐτοῦ δύο περίπου δευτέρας στιγμὰς τῆς ὥρας καὶ εὐοδιάζομεν αὐτὸ περαιτέρω, ἕως ἂν βεβαιωθῶμεν αὐτοφεί διὰ τοῦ πλησιασμοῦ τοῦ ἐν τῷ κηρίῳ ἐγχαράγματος πρὸς τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας, ὅτι τὸ κηρίον διήλθε τὸ στένωμα. Δυνάμεθα δὲ, οὐδενὸς πόνου γεννηθέντος, (καὶ τότε πρέπει νὰ ἐξελκώσωμεν τὸ κηρίον) νὰ διακινῶμεν αὐτὸ ἅπαξ ἢ δις πρὸς τὰ πρόσω καὶ ὀπίσω. Ἄλλ' ὅλη ἡ ἐγχείρησις δὲν πρέπει νὰ διαρκῇ πλέον τῶν δύο

στιγμῶν τῆς ὥρας· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γεννᾶται μετὰ τὴν πρώτην καυτηρίασιν πᾶν μικρὸς πόνος, ἐλαφρὰ δὲ νύξις εἰς τὴν οὐρήσιν, καὶ σταλακτὴ τῶν οὐρῶν ἔχουσι εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας. Ἐπειτα δὲ εὐοδιάζομεν κηρίον, πάχος ἔχον ὅσον εἶναι ἡ διάμετρος τοῦ στενώματος, καὶ μεταχειρίζομεθα καὶ πάλιν τὸ χυτὸν νιτρικὸν κάλι μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας, καὶ οὕτως εὐοδιάζομεν παχύτερα κηρία, ἕως ἂν ὁ σωλὴν τῆς οὐρήθρας ἀναλάβῃ τὴν κατὰ φύσιν διάμετρον.

§. 151.

Ἀμφότεροι οὗτοι οἱ τρόποι τοῦ καυτηριασμοῦ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ στενώματος, καὶ τοὶ ὑπερτεροῦσι πολὺ τὸν τρόπον τῆς καυτηριάσεως ἀπὸ τῶν πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω, εἰσὶ κατὰ πολλὰ ἐλλειπεῖς καὶ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀβέβαιοι, καὶ μάλιστα ὁ διὰ τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ κάλιος γινόμενος. Ὅθεν ὁ Δουκάμπης εὐηργέτησε πολὺ ἐφευρὼν πρὸς καυτηρίασιν καὶ ἐξάλειψιν τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ στενώματος τρόπον, ὅστις ὑπερτερεῖ ἐπισημῶς τοὺς τρόπους τῶν προκατόχων αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν ἀκριβείαν καὶ κατὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἐκτελέσεως.

§. 152.

Κατὰ τὸν Δουκάμπην διαγιγνώσκομεν ἀκριβῶς πρῶτον τὸν τόπον τοῦ στενώματος ἐμβάλλοντες κηρίον ἢ μήλην εἰς τὴν οὐρήθραν· ἔπειτα δὲ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ποιότητα τοῦ στομίου τοῦ στενώματος μετὰ τὴν μήλην, ἥς τὸ πρόσθιον ἄκρον φέρει κηρίον ἀπαλὸν καὶ δεχόμενον πάντα τύπον καὶ εἰς ἣν προσθλιβομένην πρῶτως πρὸς τὸ ἐμποδιζόν στενώμα ἐντυπῶται τοῦτο ἀκριβῶς· γνωρίζομεν δὲ καὶ τὸ μήκος τοῦ στενώματος ἐμβάλλοντες κηρία λεπτὸν πυρῆνα κατὰ τὸ πρόσθιον ἄκρον φέροντα καὶ μετὰ κηρίον εὐτύπων ὑψηλεμμένα ὄντα, ἅπερ εἰσὶ προσηρμοσμένα εἰς παχύτερον εὐοδιαστῆρα (πρὸς δὲ ὁ μὲν Βέλλος μεταχειρίζεται πυρηνομήλην λεπτήν ἐκ μετάλλου, ὁ δὲ Ἀρνόττος λεπτὸν καλαμίσκον μετὰ μικρὸν ἀσκοειδῆ πυρῆνα, καὶ ὁ Ἀμύσατος ἰδιαιτέρον ὄργανον πρὸς ἐξέτασιν, ὁ δὲ Δουκάμπης μεταχειρίζεται ἰδιαιτέρον ὄργανον, ἀλλ' οὐχὶ τόσο ἐπιτίθειον). Ἐνίοτε εἶναι ἀνάγκη νὰ διαστείλωμεν τὸ στενώτατον στόμιον τοῦ στενώματος ἐμβάλλοντες κατὰ βραχὺ παχύτερα κηρία, ἅπερ ἐμμένουσιν ὅσον ἡμισείας ὥρας εἰς τὸ στενώμα.

§. 153.

Ἡ δὲ καυτηρίασις μετὰ τὸ καυτηριοφόρον γίνεται τὸν δευτέρου τῶν τρόπων. Ἐλαιοβρέξαντες αὐτὸ πρεπόντως καὶ εὐοδιάσαντες ἄχρι τοῦ στενώματος, ἀποθρομῶμεν ἐκ τοῦ καλαμίσκου τὸν ἐν αὐτῇ ἐμβολέα εἰς τὸ στενώμα, περι-

στρέφοντες αὐτὸν ἡμικυκλίως. Ἴνα δὲ ἐπικαύσωμεν τὸ στένωμα κυκλο-
τερῶς στρέφομεν τὸ ὄργανον πρῶως περὶ τὸν ἄξονα· μετὰ στιγμὴν δὲ
τῆς ὥρας προσελκύσαντες τὸν ἐμβολέα εἰς τὸν καλαμίσκον, ἐξεκλύομεν
ὄλον ὁμοῦ τὸ ὄργανον. Ἐὰν δὲ τὸ ἀπεργαζόμενον τὸ στένωμα ἔπαρμα
ἦ κατὰ τὴν ἄνω, κατὰ τὴν κάτω, ἢ κατὰ πλάγια τῆς οὐρήθρας (περὶ
τοῦτου δὲ βεβαιούμεθα παρὰ τῆς ἐξεταστικῆς μήλης), στρέφομεν τὸ καυ-
τήριον πρὸς τὸ μέρος τοῦτο.

Ἐν τῇ αὐλακί τοῦ ἐν τῷ καυτηριοφόρῳ ἐμβολέως ἐμβάλλομεν μικρὰ τεμάχια χυτοῦ
νιτρικοῦ ἀργύρου· ὑποκάτω δὲ τῆς αὐλακὸς φέρομεν τὴν φλόγα συνήθους κηρίου. Ὁ
χυτὸς νιτρικὸς ἄργυρος ἀναλύετ' εὐθὺς καὶ ἐμπληροῦ ὅλην τὴν αὐλακα. Δὲν πρέπει δὲ
νὰ ὑπεραυξήσωμεν τὴν ζέσιν, ἐπειδὴ διογκοῦται ὁ χυτὸς νιτρικὸς ἄργυρος· ἔσω δὲ αὐτῆ
μόνον ὅση ἐφαρκεῖ εἰς ἀνάλυσιν αὐτοῦ· ἐὰν δὲ ἐξίσχῃσι μέρη τινὰ καθαιρούμεν αὐτὰ
μὲ κίστην. Ἡ αὐλαξ ἔγχωρεῖ δύο περίπου τεταρτημόρια τοῦ κόκκου, καὶ ἐξ αὐτοῦ
ἀναλύεται μόνον τὸ τρίτημόριον, ἂν ἐπιθίξωμεν τὸ στένωμα οὐχὶ ὑπὲρ τὴν στιγμὴν
τῆς ὥρας. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀγωγὴν ταύτην εὐκόλως ὑπερφυσιοῦται ὁ χυτὸς νιτρι-
κὸς ἄργυρος καὶ ἀπομένει ὀλίγος ἐν τῷ κοιλώματι τοῦ καυτηριοφόρου, ὁ Ἄνθις (Hahn)
παραίνει κατὰ τὸν Βέργην (Bergr) τὸν δε τὸν τρόπον. Ἐμβάλλομεν ὀλίγον (ὅσον 6—20
κόκ.) ξηρίον τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ἐν μικρᾷ κόγχῃ ἐκ πορφυρίου, διυγαίνομεν
αὐτὸν ὕδατι ἀπεσταγμένῳ, καὶ ἐπὶ φλογὸς καιομένου οἴνοπνεύματος ἀκαταπαύστως
ἀνακυκῶντες μὲ ἀργυρᾶν σπάθην βράζωμεν αὐτὸν, ἕως ἂν ἐξατμισθῇ τὸ προστεθὲν καὶ
ἀπομείνῃ τὸ ἴδιον αὐτοῦ τῆς κρυσταλλώσεως ὕδωρ· γνωρίζεται δὲ τοῦτο ἐκ τῆς λε-
πτῆς αὐτοῦ πολτότητος καὶ ἐκ τῆς ἐπιπλάσεως κρυσταλλωτικοῦ ἐπιπάγου. Ἡ ἀθάρα
αὕτη ἔγχριετ' ἔπειτα μὲ ἀργυρᾶν σπάθην εἰς τὴν ὀλίγον πεπυρωθεῖσαν αὐλακα τοῦ
καυτηριοφόρου καὶ μετὰ τὴν κατάψυξιν ἀποτρίβεται τὸ ὑπερέχον μὲ τὴν ἀργυρᾶν
σπάθην, ἢ μὲ κίστην· βράζων δὲ ὁ χυτὸς νιτρικὸς ἄργυρος ἐξαΐσσει ὑπερβαλλόντως,
ἐξ οὗ ἀνάγκη νὰ φορῶμεν ἐν ταύτῃ τῇ ἐργασίᾳ χειρόκτια.

§. 154.

Ἐὰν δ' ἐν τῇ οὐρήθρᾳ ἔν μόνον ἡ στένωμα, ὁ ἄρρωστος αἰσθάνεται
καθ' ἣν ἡμέραν ἐγένετο ἡ καυτηρίασις ὀλιγώτερον πόνον, χωρὶς ὅμως νὰ
εἶναι καὶ παχύτερος ὁ αὐλὸς τῶν ἀποχεομένων οὕρων. Τὴν τρίτην δὲ
ἡμέραν μετὰ τὴν καυτηρίασιν ἀποπίπτει ἡ ἐσχάρα, ὁ δὲ αὐλὸς τῶν οὐ-
ρων εἶναι τότε παχύτερος· ὁ ἐκ τῆς καυτηρίασεως ἐνεργούμενος πόνος
εἶναι μόλις μειζῶν τοῦ ἐκ τῆς ἐμβολῆς τῶν συνήθων κηρίων. Οὐδαμῖα
δὲ γεννᾶται φλεγμονή, σπανιώτατα ἔκρυσις βλέννης, πολλάκις δὲ ἐλατ-
τοῦται καὶ ἡ ὑπάρχουσα.

§. 155.

Μετὰ τρεῖς δὲ ἡμέρας εὐδοιάζομεν καὶ αὖθις τὴν ἐξεταστικὴν μήλην
καὶ λαμβάνομεν ἐκ νέου δι' αὐτῆς τὸν τύπον τοῦ στενώματος, ἐξ οὗ κα-

Ὁ Δεβουσχέτης δοξάζει, βεβαιούται δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς πείρας, ὅτι καὶ τὰ γαστρώδη κηρία μόνον ἐκτελοῦσι τοῦτο ὡς καὶ οἱ διαστολεῖς.

§. 157.

Κατὰ τοὺς ἰδιαιτέρους προφυλακτικούς κανόνας τοῦ Δυκάμπου δεόν νὰ μὴ καυτηριάζωμεν, ὅταν φλεγμαίνῃ ὁ πόρος τῆς οὐρήθρας, νὰ καυτηριάζωμεν δὲ βαθμηδόν, προχωροῦντες καὶ ἐπικαίοντες ὅσον δύο ἢ τριῶν γραμμῶν μόνον, ὅταν τὰ στενώματα ὦσι μεγάλα· ἐπειδὴ μεγαλείτερ' ἐσχάραϊ δύναται νὰ ἐξωσθῶσι δυσκόλως, καὶ ν' ἀποφράξωσι παντελῶς τὸν πόρον. Ἐὰν δὲ τὸ στένωμα ᾖ ὑπὲρ τοὺς ἐξ δακτύλους μακρὰν τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας, πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν πρὸς καυτηριασμὸν καμπύλον καυτηριοφόρον. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ καυτηριοφόρον τοῦ Δυκάμπου οὐδεμίαν δέχεται συστροφὴν, καὶ ἐπειδὴ ὁ καυτηριασμὸς δι' αὐτοῦ κατὰ τὰς διαφόρους διαστάσεις δὲν δύναται νὰ γείνη ἄνευ κινδύνου πλάσεως παρὰ φύσιν πορείας τῆς οὐρήθρας, ὅταν ᾖ τὸ στένωμα ὅσον ἐξ δακτύλων κατὰ βάθος τῆς οὐρήθρας, ἢ καττηριοφόρος μῆλη τοῦ Αλαλεμάνδου εἶναι ἢ οἰκειότερα εἰς τοῦτο καθὼς καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἀξιόλογοι τροποποιήσεις παρὰ τοῦ Αλαλεμάνδου, Ἄμυσάτου, Σελαγᾶ καὶ Τανούου γενόμεναι εἰς τὸν πρὸς θεραπείαν τῶν στενωμάτων τῆς οὐρήθρας καυτηριασμὸν.

Ὁ Αλαλεμάνδος πρὸς διαστολὴν προκαταρκτικὴν τῶν στενωμάτων στενωμάτων, μεταχειρίζεται τὰς χορδὰς. Ἐπειδὴ ἐνίοτε ἡ ἐξεταστικὴ μῆλη, καὶ περ μεγάλας ὠφελούσα, δύναται νὰ ἐρεθίσῃ πόνους σφοδρούς, ἐνίοτε δὲ νὰ ἐπαγάγῃ καὶ αἰμορραγίαν μεγάλην, καὶ ποτε δὲ ν' ἀποπέσῃ καὶ μέρος τοῦ κηρίου, ὅπερ ἀποφράσσον τὴν οὐρήθραν, δύναται νὰ προξενήσῃ ἰσχυρίαν, ὁ Αλαλεμάνδος εὐοδιάζει, ἐὰν μὴ ᾖ μεγάλη ἢ ἀφρευκτος ἀνάγκη νὰ λάθωμεν τὸν τύπον τοῦ στενώματος, κηρίον ἐπηλλειμμένον μὲ κηρὸν εἰς τὸ στένωμα, ὅπερ κηρίον, ἐὶν μετὰ τινα καιρὸν ἐξελκυσθῆ, δοκνύει σαφῶς δι' ἧς φέρει ἐντυπώσεως, τὸ μῆκος καὶ αὐτὸ τὸ σχῆμα τοῦ στενώματος.

Μὲ τὴν καυτηριοφόρον μῆλην δυνάμεθα νὰ καυτηριάσωμεν ταυτοχρόνως καὶ δεύτερον καὶ τρίτον στένωμα, πρὶν εἶτι ἐξελειφθῆ τὸ πρῶτον. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Δυκάμπου δεόν νὰ μὴ καυτηριάζωμεν πλέον, ἅμα δυνηθῶμεν νὰ εὐοδιάσωμεν εὐκόλως εἰς τὸ στένωμα μῆλην τοῦ 6 ἀριθμοῦ. Ὁ Αλαλεμάνδος ὅμως ἀποδεικνύει ἐκ πείρας, ὅτι εἶναι κάλιον εἰς τοιαύτας περιπτώσεις νὰ καυτηριάζωμεν καὶ πάλιν παρὰ νὰ ἐπιμένωμεν εἰς τὴν διαστολὴν τῆς οὐρήθρας, ὅταν ὁ εὐοδιασμὸς παχυτέρας μῆλης ἐρεθίσῃ πόνους. Ὁ Αλαλεμάνδος γνωματεύει νὰ καυτηριάζωμεν τὰ μακρὰ στενώματα διὰ μιᾶς καὶ οὐχὶ ὡς λέγει ὁ Δυκάμπης βαθμηδόν, ἐπειδὴ οὐδέ ποτε παρετήρησεν ἐκ τοῦ ἐκ μιᾶς γενομένου καυτηριασμοῦ παντελὴ ἰσχυρίαν ἔνεκα τῆς ἐπισχέσεως τῆς ἐσχάρας, καὶ ἂν γείνη ἢ ἐπίσχεσις αὕτη, εὐκόλως δυνάμεθα ν' ἀφαιρέσωμεν ταύτην εὐοδιάζοντες εἰς τὴν οὐρήθραν κηρίον.

Τὴν δὲ ἐφεξῆς διαστολὴν διὰ τοῦ διαστολεῖς κρίνει ἀνοφελὴ ὁ Αλαλεμάνδος. Τὰ γασ-

στρώδη κηρία δὲν λαμβάνουσιν εὐκόλως τὴν ἀναγκαίαν κάμψιν, ὥστε νὰ διέρχωνται τὴν καμπὴν τῆς οὐρήθρας, ἀλλ' ἐκ πείρας πρέπει νὰ ἀναίρεσω τὴν γνώμην ταύτην. Ὅθεν χρησιμώτατον εἶναι νὰ εὐοδιάζωμεν ἐλαστικὰς καὶ κυρτὰς μήλας, ἢ κηρία, ἀπερ πρέπει νὰ ἐμμένωσιν ὅσον δέκα καὶ πέντε ἢ ὅσον εἴκοσι στιγμῶν τῆς ὥρας, καὶ νὰ μὴ ὑπερβαίνωσι τὴν διάμετρον τοῦ ἑνδεκάτου, ἢ δωδεκάτου ἀριθμοῦ, ἐπειδὴ ἐὰν εὐοδιάζωνται ταῦτα εὐκόλως, πρέπει νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἐπιτυγχάνει ἡ θεραπεία.

Τὸ καυτηριοφόρον τοῦ Σεγελά διαφέρει τῶν ἄλλων κατὰ τοῦτο, ὅτι εὐοδιάζεται κεκαλυμμένον εἰς τὸ στένωμα, συνίσταται δὲ τοῦτο εἰς καθιτήρα ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεος κατισκευασμένον, ὅστις εἰς κάλυψιν τοῦ καυτηρίου, φέρει ἐν ἐνυτῷ καλαμίσκον, εἰς οὗ τὸ στόμιον προσαρμόζεται μὲ τὸν ἐλαιοειδῆ πυρῆνα καλῶς τὸ καυτηριοφόρον. Τὸ ὄργανον ἐμβάλλεται πρῶτον εἰς τὴν οὐρήθραν ἄχρι τοῦ στενώματος, ἔπειτα δὲ διωθεῖται εἰς τὸ στένωμα ὁ καλαμίσκος, ὅστις ἀποσυρόμενος ἀφήσιν ἐν τῷ στενώματι ψιλὸν τὸ καυτηριοφόρον.

Τοῦ δὲ Τανούου τὸ καυτηριοφόρον φέρει πρὸς τὰ πρόσω στειλὸν, δι' οὗ εὐοδιάζεται ἐσφαλῶς εἰς τὸ στένωμα τοῦτο καὶ ἐμποδίζεται ἡ πείρασις παρὰ φύσιν διόδου. Σῴζεται δὲ τοῦτο ἐκ καθιτήρος ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεος, ἐκ λεπύρου πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ καυτηρίου προσδιορισμένου, ὅπερ στηρίζεται εἰς μετάλλινον ἐμβολέα, ὅστις κατὰ τὸ πέρασ εἶναι σπειροειδῆς, ἵνα ἢ εὐκίνητοτερος καὶ πρὸς τὰς καμπὰς τῆς οὐρήθρας μᾶλλον εὐκταπτος, τέλος δὲ καὶ ἐκ στειλεοῦ ἐξ ἀργύρου ἢ ἐκ χρυσοῦ, ὅπερ διέρχεται διὰ τοῦ λεπύρου καὶ σκοπὸν ἔχει νὰ εὐοδιάξῃ τοῦτο, πρότερον αὐτὸ εἰς τὸ στένωμα βαῖνον.

§. 158.

Αἱ γνώμαι τῶν ἱατρῶν περὶ τῶν προτερημάτων τῆς διὰ τῆς ἐνθέσεως τῶν κηρίων καὶ τῆς διὰ τοῦ καυτηριασμοῦ θεραπείας τῶν στενωμάτων, εἰσὶν εἰσέτι διηρημέναι. Ἡμεῖς ὁμῶς παραβάλλοντες ταύτας βλέπομεν, ὅτι αἱ βλάβαι, ὅσας, λέγουσιν, ἐπάγει ὁ καυτηριασμός, ἀνήκουσιν εἰς τὸν καυτηριασμὸν τὸν γενόμενον διὰ τῶν κηρίων, ἐν οἷς εἶναι προσηρμοσμένον τὸ καυτήριον (§. 146. Τόμ. Γ'), οὐχὶ δὲ εἰς τὸν γινόμενον κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Δυκάμπου καὶ Αλαλεμάνδου. Ἐπειδὴ κατὰ τοὺς τρόπους τούτους ἡ χρῆσις τοῦ καυτηρίου γίνεται ἀσφαλεστέρα, καὶ ἡ ἴασις τοῦ στενώματος, λέγουσι, γίνεται ταχυτέρα καὶ σταθερωτέρα τῆς γινομένης διὰ τῶν κηρίων. Κατὰ τοὺς τρόπους τούτους οἱ πόνοι εἰσὶ μικρότατοι, ἐπειδὴ ἡ πείρα μᾶς διδάσκει, ὅτι οἱ ἀπεργαζόμενοι τὰ στενώματα σκληροὶ τόποι τῆς οὐρήθρας εἰσὶν ἥμισυ εὐαίσθητοι, οἱ δ' ἐν τῷ καυτηριασμῷ πόνοι γίνονται μόνον, ὅταν τὸ καυτήριον ἐπιθίγῃ τὰ ὑγιᾶ πλευρώματα τῆς οὐρήθρας· ταῦτα δὲ τὰ περιστατικὰ εἰσὶ τόσῳ μᾶλλον ἄξια λόγου, ὅσῳ πλείονα καὶ σκληρότερα εἰσὶ τὰ στενώματα. Μόνον ὅταν τὰ στενώματα ὡσιν ἀρτιγενῆ καὶ ἐκτατὰ, καὶ μάλιστα ὅταν ὡσι βραχέα, ἢ διαστολῆ δύναται νὰ ἐπιτύχῃ. Ὅταν δὲ τὰ στενώματα ὡσι στενώτατα καὶ οὐχὶ μακρὰ, δύναται μὲν αὕτη νὰ κατορθώσῃ τι, ἀλλ' ἡ θεραπεία

γίνεται πολυχρόνιος και ἡ ἴασις οὐχὶ καθὼς ἡ διὰ τῆς καυτηριάσεως σταθερά. Τὸ δὲ ἐκ τῶν κηρίων ὄφελος, ὅτι δηλ. δι' αὐτῶν δυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν εἰς μακρὰ και εἰς πλείονα ταυτοχρόνως στενώματα, προξενεῖται και ἐξ αὐτῶν τῶν διορθωθέντων τρόπων τῆς καυτηριάσεως. Καὶ ὅπου ἡ εὐαισθησία τῆς οὐρήθρας εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε ὁ ἄρρωστος δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὰ κηρία, και ὅπου ἐκ τούτου δύναται νὰ γεννηθῶσι τὰ ἀνωτέρω (ιδ. §. 143. Τόμ. Γ.) μνημονευθέντα συμπτώματα, ἡ καυτηρίασις ἀμβλύνει, λέγουσι, μεγάλως πολλάκις τὴν εὐαισθησίαν. Ἄλλ' ὁ καυτηριασμός και μεθ' ὧν τῶν καλῶν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ εὐοδιασμόν τροποποιήσεων δὲν παρέχει ἐν γένει τὰς ὠφελείας ταύτας διότι και εἰς αὐτοῦ τὴν χρῆσιν δύναται νὰ γεννηθῶσι φλεγμοναὶ σφοδραὶ και πρὸς φύσιν δίοδοι και μάλιστα, ὅταν ἡ τὸ στένωμα κατὰ τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς οὐρήθρας· ὁ δὲ βραχύτερος καιρός, καθ' ὃν ὁ καυτηριασμός ἐνεργεῖ τὴν ἴασιν, ἀντισημίζεται μετὰ τὴν μικροτέραν μονιμότητα τῆς ἴασεως, ἐπειδὴ ὁ τόπος τῆς οὐλῆς και μετὰ τὸν εἰκότως γενόμενον ἀνευρισμόν, ἐπεβρέπει νὰ συσταλῇ, ἐξ οὗ τότε γίνεται τὸ δυσθεραπεύτοτατον στένωμα. Πολλάκις εἶδον και εἰς ἄρρώστους, οὓς αὐτὸς ὁ Δυκάμπης ἐκαυτηρίασεν, ὑποτροπὰς τοῦ πάθους δυσιατοτάτας· ὁ ἀνευρισμός διὰ τῆς ἐμβολῆς τῶν κηρίων και περ. χρονιώτερος, ἐπάγει ἴασιν μονιμωτέραν. Πρέπει μόνον εἰς ταῦτα, ὅταν ἡ οὐρήθρα ἀναλάβῃ τὴν φυσικὴν εὐρυχωρίαν, νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν ἐμβολὴν τῶν κηρίων και νὰ στοχασθῶμεν ἐν γένει, ὅτι, τὸ εἰς πολλῶν ἐτῶν διάστημα γενόμενον και πολὺν χρόνον διαμείναν στένωμα, ὁ πόρος τῆς οὐρήθρας δὲν εἶναι τῶν δυνατῶν ν' ἀναλάβῃ ἐντὸς ἐβδομάδων τινῶν ἐντελῶς τὴν κατὰ φύσιν εὐρυχωρίαν. Μόνον δὲ εἰς στενώματα πεπαλαιωμένα και σκληρά, ἐν οἷς ἡ διαστολὴ δὲν τελεσφορεῖ, ἢ εἶναι εἰς τὸν ἄρρωστον ὀδυνηροτάτη και ἀφόρητος, νομίζω ἐνδεδειγμένον τὸν καυτηριασμόν. Ἄλλ' ἡ τομὴ τοῦ στενώματος, περὶ τῆς ἀκολούθως ὁ λόγος, εἶναι πολλάκις ἀπλουστέρα και χρησιμωτέρα εἰς τοῦτο.

Και ὅταν ὁ βλεννογόνος χιτῶν τῶν προστατῶν ἔγινε σμυρῆς, ὡς ἀκολουθεῖ πολλάκις εἰς χρόνια στενώματα (ιδ. §. 133. Τόμ. Γ.) ὅπου ἐκτὸς τῆς ἀφθόου βλεννορροίας ἀποπίπτουσι μετὰ τῶν εὐρῶν ἔ σαρκώδεις θρόμβοι, ἔ ὅπου ὁ πόρος τῆς οὐρήθρας δὲν ἦτο πολὺ στενός, ἐκαυτηρίασεν ὁ Αλεμάνδος μετὰ τὴν ἑαυτοῦ ἐσαρωτικὴν μὴλην τὴν ἐπιφθυσίαν τοῦ ἀλλοιωθέντος βλεννογόνου χιτῶνος πρὸς μεταβρύθμισιν τῆς ζωτικότητος αὐτοῦ.

§. 159.

Πρὸς ταχυτέραν δὲ ἀφαιρέσιν τῶν στενώματων τῆς οὐρήθρας παραγγέλλουσι ἔτι και τὴν ἐντομὴν αὐτῶν και τὴν μετὰ ταῦτα διαστολὴν, και πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθησαν διαφόρους τρόπους. Ἀρχαιότεροι μὲν ἴα-

τροί μεταχειρίσθησαν πρὸς τοῦτο τὴν τρίγωνον ἀκίδα καὶ τὴν βελοειδῆ μῆλην. Ὁ Δοίρηρος (Doerger) μετεχειρίσθη καλαμίσκον, δι' οὗ διενεβάλλετο ἐμβολεὺς φέρων φλεβοτόμον αἰχμήν. Ὁ δὲ Ζόνδιος, καθετήρα, οὗ τὸ πρόσθιον ἄκρον εἶναι ἀνοικτὸν καὶ ἐν ᾧ δύναται νὰ προωθῆται καὶ ἀπωθῆται μαχαίριον ὅμοιον φλεβοτόμῳ. Παρομοίως ὁ Μιγίης (Mighie) Ἀμύσατος, Δεσπινέυς (Despiney) Διεφεμβάχιος καὶ Τανούος. Ἀλλὰ τὰ οὐρηροτόμα ταῦτα ἕνεκα τῆς ἐαυτῶν κατασκευῆς, δι' ἧς ἡ ἀπὸ τῶν πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω γινομένη διατομὴ τοῦ στενώματος εἶναι ἀβέβαιος καὶ ἐπικίνδυνος, ὀλίγον ὑποκίμησαν παρὰ τοῖς ἰατροῖς. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ἡ ἀγωγή ἀποκαθίσταται βεβαία καὶ ἐντελής ἕνεκα τῆς κατασκευῆς τῶν οὐρηροτόμων, δι' ἧς ἡ διατομὴ τοῦ στενώματος γίνεται ἀπὸ τῶν ὀπίσω πρὸς τὰ πρόσω, ὡς βεβαιούσι τὰ ὀρθὰ καὶ καμπύλα οὐρηροτόμα τοῦ Ῥιχόρδου, Γυλλωνος (Guillon) Ῥαττιέρου (Rattier) Ῥευθάρδου, Πετρεκυίου, Λερουιδετιόλου, καὶ μάλιστα τὸ παρὰ τοῦ Ἰβαγχίχου (Jvanchich) τροποποιηθὲν (ἐλαστικόν) οὐρηροτόμον τοῦ Ῥιχόρδου. Ἡ διατομὴ διὰ τῶν χρησίμων τούτων ὀργάνων, καὶ τοι δύναται νὰ γείνη καὶ εἰς τὰ μικρότερα στενώματα ἀσφαλῶς, εἶναι ἀνεξαιρέτως ἐν τούτοις ὑποδεεστέρα τῆς διὰ τῶν κηρίων διαστολῆς, καὶ ἐνδείκνυται μόνον εἰς τὰ βραχέα καὶ μὴ πάνυ στενὰ στενώματα, ὧν ἡ σκληρία καὶ στερρότης ἐναντιοῦται τῇ διαστολῇ ἢ ἀπεργάζεται ταύτην ἀφόρητον.

§. 160.

Ἐνεργεῖται δὲ τοῦ στενώματος ἡ διατομὴ ἀπὸ τῶν ὀπίσω πρὸς τὰ πρόσω τὸν δε τὸν τρόπον. Πρῶτον μὲν πρέπει, εὐοδιάζοντες λεπτὰ κηρία, ἐπὶ τοσοῦτον νὰ διαστελωμεν τὸ στένωμα, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ διαπεράσωμεν ἐν αὐτῷ οὐρηροτόμον ὡς δυνατόν λεπτόν. Τὸ ὀρθὸν ἢ καμπύλον οὐρηροτόμον εὐοδιάζεται, καθ' οὗς κανόνας εὐδιάζεται καὶ ὁ καθετήρ, ἕως ἂν διαπεράσῃ τὸ στένωμα· γνωρίζεται δὲ τοῦτο ἐκ τῆς παύσεως τοῦ ἐμποδίου καὶ ἐκ τῆς παραβολῆς τοῦ μήκους τοῦ εὐοδιασθέντος εἰς τὴν οὐρήθραν μέρους τοῦ ὀργάνου πρὸς τὸ γνωστὸν ἀπὸ τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας ἀπόστημα τοῦ στενώματος. Ἐπειτα δὲ ἐξωθοῦμεν τὸ ξυστὸν ἐπὶ τοσοῦτον περαιτέρω, ὥστε ἡ λαβὴ αὐτοῦ νὰ προστυπωθῇ εἰς τὸν καλαμίσκον, δι' οὗ ἐξίσταται τὸ ξιφίδιον ἀπὸ τοῦ ξυστοῦ, καὶ ἐν ᾧ προσελκύνομεν ὄλον ὁμοῦ τὸ ὄργανον ἕως πρόσθεν τοῦ στενώματος, διαίρειται τοῦτο. Εἰς τὸ Ῥιχόρδιον οὐρηροτόμον πιάνομεν εὐθὺς τὴν λαβὴν τοῦ ξυστοῦ καὶ ἐλκύνομεν αὐτὸ τοῦλάχιστον ὅσον ἡμίσεος δακτύλου καὶ ἐπέκεινα πρὸς τὰ ὀπίσω, δι' οὗ τὸ ξιφίδιον ἔλκεται πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ τὸ ὄργανον τότε δύναται νὰ ἐξελευσθῇ ἄνευ κινδύνου βλάβης τοῦ προσθίου μέρους τῆς οὐρήθρας.

Εἰς δὲ τὸ οὐρηροτόμον τοῦ Ἰθαγχίχου, ὅταν ἡ πίεσις, ἥτις ἐξωθεῖ τὸ ξιφίδιον, παύσῃ μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ στενώματος, τὸ ξιφίδιον εἰσέρχεται εἰς τὴν αὐλακα τοῦ ξυστοῦ δυνάμει τοῦ ἐλατηρίου, καὶ τοῦτο εὐκολύνει πολὺ τὴν πράξιν τῆς χειρουργίας. Ἡ φορὰ δὲ, καθ' ἣν πρέπει νὰ γείνη τοῦ στενώματος ἡ διαίρεσις, ἔστω συνήθως ἐπὶ τὰ κάτω, ἐπειδὴ ἡ προβολὴ τοῦ στενώματος εἶν' ἐνταῦθα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μείζων (κατὰ τὸν Ἰθαγχίχον μάλιστα), ἥ, ὅταν δι' ἐκτυπώσεως γνωρίσωμεν ἀκριβῶς τὴν προβολὴν τοῦ στενώματος, ἡ διαίρεσις κατευθύνεται πρὸς αὐτὸν τοῦτον τὸν τόπον. Τὰ δὲ μετὰ τὴν τομὴν συμπτώματα εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λίαν ἀσήμαντα· ὁ πόνος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μικρὸς, πολλάκις μόνον τὸ αἶσθημα τῆς καύσεως ἢ τῆς ἐντάσεως αὐξάνεται μικρὸν ἐν καιρῷ τῆς προέσεως τῶν οὐρῶν καὶ τῆς στύσεως τοῦ αἰδοίου, ἀλλὰ τοῦτο παύετ' εὐθὺς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Ἡ αἰμορροαγία δὲν εἶναι μεγάλη, καὶ παύετ' εὐθὺς, ἡσυχάζοντος τοῦ ἀρρώστου. Ἡ οὐρησις εὐθὺς μετὰ τὴν γενομένην τομὴν, (ἥτις συνήθως οὐδένα πόνον ἐπάγει) ἴσχει τὴν αἰμορροαγίαν ἢ εὐθὺς, ἢ μεταβάλλει αὐτὴν εἰς στακτὴν, ἥτις παύετ' ἔπειτα ἐν τῇ δευτέρᾳ ἢ τρίτῃ οὐρήσει. Ἐπὶ ἐπισήμῳ δ' αἰμορροαγία δέον, κατὰ τὸν Ἰθαγχίχον, νὰ ἐμβάλωμεν εὐθὺς καθετῆρα παχὺν, δι' οὗ τῆς πίεσεως ἐπέχομεν τὴν αἰμορροαγίαν βοηθούτων ταυτοχρόνως καὶ τῶν ψυχρῶν ἐπιθεμάτων. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς συγκολλησεως τῶν χειλέων τῆς τομῆς ἀρκεῖ νὰ εὐοδιάζωμεν κατὰ πᾶσαν τετάρτην ἢ κατὰ πᾶσαν ἕκτην ὥραν πεφυλαγμένως κηρίον ἀνάλογον τῇ ἐνούσῃ στενώσει καὶ νὰ ἐξεγκύωμεν εὐθὺς τοῦτο πάλιν. Ἐνίοτε μὲν ἀρκεῖ μία τομὴ εἰς τὸ ν' ἀνορθώσωμεν διὰ τῆς ἀκολουθοῦ διαστολῆς τὴν φυσικὴν τὴν οὐρήθρας εὐρύτητα. Ἄλλ' εἰς τὰ μακρὰ ἢ ἐντεταμένα καὶ δυσεικὴ στενώματα ἀνάγκη νὰ ἐπαναληφθῇ αὕτη καὶ δεύτερον ἢ καὶ πολλάκις. Ἐπὶ δευτερώσει τῆς τομῆς δέον ἢ νὰ λάβωμεν τὸ πρότερον οὐρηροτόμον καὶ νὰ ἐξώσωμεν ἐπὶ μᾶλλον τὸ ξιφίδιον, ἢ, ὅ,τι φρονιμώτερον εἶναι, λαβόντες ἐκ νέου τὸν τύπον τοῦ στενώματος, νὰ κατευθύνωμεν ἄλλως τὴν τομὴν, ἢ νὰ ἐκλέξωμεν οὐρηροτόμον ὅλως ἄλλο καὶ παχὺ μάλιστα, ὅσον ἐνδέχεται τὸ στένωμα ἄνευ περισπάσεως. Ἀλλὰ κανὼν γενικὸς ὅμως ἔστω, ὅτι ὅσῳ παχύτερον τὸ οὐρηροτόμον, τόσῳ ὀλιγωτέρα νὰ γίνηται καὶ ἡ ἔξωσις τοῦ ξιφιδίου αὐτοῦ. Ἡ δὲ διαστολὴ ἔπειτα νὰ γίνηται, ἕως ἂν ὁ ἐστενωμένος τόπος λάβῃ τὴν φυσικὴν εὐρύτητα τοῦ πόρου τῆς οὐρήθρας, ἢ ὡς δυνατόν ὁμοίαν αὐτῇ τοῦλάχιστον· μετὰ τοῦτο δὲ περαίνει τὴν ἴασιν καὶ ἐμποδίζει τὴν ὑποτροπίασιν κατὰ τὸν Ἰθαγχίχον εὐοδιασμός κηρίων ἐλαστικῶν ἀβλαβῆς, πρόσκαιρος καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις, ὅτε μὲν ἐκ βραχυτέρων, ὅτε δὲ ἐκ μακροτέρων διαλειμμάτων γεγόμενος.

§. 161.

Τὴν ἀπὸ τῶν ἔσω τομὴν τῆς οὐρήθρας παραγγέλλουσι καὶ ἐνήργησαν εἰς τὰ ἐπίπονα καὶ στερεὰ στενώματα, ἐν οἷς ἅπαντα τ' ἄλλα βοήθηματα ἔμειναν ἀτελεσφόρητα καὶ ἡ πάθσις τῆς οὐρήθρας ἐπὶ τοσοῦτον ἤξησεν, ὥστε βλάπτει ἐπικινδύνως τὴν καθ' ὅλου ἔξιν τοῦ σώματος, ὡς περὶ τούτου ἐγένετο ἡδὴ λόγος ἐν τῷ περὶ οὐροχόων συρίγγων (ἰδ. §. 115. Τόμ. Β'). Ταύτην τὴν πρότερον ἡδὴ συνήθη ἀγωγὴν ἐπήνεσεν ὁ Κρίμερος, ὁ Κύγλερος καὶ νεωστὶ ὁ Σύμης, ὅστις ἐκοινοποίησε σειρὰν αἰσίων αὐτῆς ἀποτελεσμάτων, ἐν οἷς ἐπέτυχεν ἡ ἴσσις ἐν βραχεῖ χρόνῳ διαστήματι καὶ εἰς τὰς δεινοτάτας ἐκείνας περιπτώσεις, ἐν αἷς ἅπαντα τ' ἄλλα βοήθηματα, καὶ αὐτὴ ἡ τομὴ τοῦ στενώματος ἀπὸ τῶν ἔσω, ἔμειναν ὅλως ἀτελεσφόρητα. Πρὸς τοῦτο δὲ εὐοδιάζεται καθετῆρ ἀύλακωδὸς ἄχρι τοῦ στενώματος καὶ γίνεται διαίρεσις κατὰ τὸν προσήκοντα τόπον ἔξωθεν ἄχρι τοῦ καθετῆρος· ἔπειτα δὲ διαιρεῖται καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ στένωμα ἐπὶ εὐοδιασθείσης ἀύλακομήλης· μετὰ τοῦτο δὲ εὐοδιάζεται καθετῆρ εἰκότως παχὺς, ἐρ' ὃ ἴσται τὸ τραῦμα διὰ σαρκουρίας.

Ὁ ἰατῶν (Medical Recorder 1824 April. p. 251) νομίζει, ὅτι αἷτιον τοῦ στενώματος εἶναι ἡ παρὰ φύσιν ἐνέργεια τῶν ἐγκαρτίων ἰνῶν τοῦ βολβοσφαιγγίου μυός, ἡγοῦν τοῦ προσθίου μέρους, ὅπερ χιάζεται μετὰ τῆς οὐρήθρας, εἰς ὀρθὴν γωνίαν, ἔτι δὲ καὶ τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ ἀνασπαστήρος μυός τῆς ἔδρας, ὅπερ ἐράπτεται τῆς οὐρήθρας. Ἴνα δὲ θεραπεύσῃ ἐντελῶς τὸ πάθος, διέτεμε τὰ ῥηθέντα μέρη τῶν μυῶν μέρος μὲν διὰ τοῦ αἰδοίου, μέρος δὲ διὰ τοῦ περιναίου.

§. 162.

Εἰς στενώματα ὀπισθεν τοῦ βολβοῦ ὄντα, ὅταν μάλιστα μεταχειρίζωμεθα σκληρὸν καὶ ἀκαμπὲς κηρίον, ὅταν ἐμβάλλωμεν τοῦτο ἢ τὸν καθετῆρα βιαίως, καὶ εἰς ἀποστήματα πλησίον τῆς οὐρήθρας κείμενα, εὐκόλως δύνανται νὰ διαρράγῳσι τὰ πλευρώματ' αὐτῆς, καὶ διὰ τῆς περαιτέρω προώσεως τοῦ κηρίου ἢ τοῦ καθετῆρος γίνεται παρὰ φύσιν πορεία ἢ εἰς τὴν σφαιρωδὴ οὐσίαν τῆς οὐρήθρας, ἢ εἰς τὸ μεταξὺ τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυμένου χωρίου. Περὶ τούτου δὲ βεβαιούμεθα, ὅταν τὸ ἐμβαλλόμενον ὄργανον προχωρῇ μετὰ πολλῶν πόνων, καὶ, ὅταν ἐξεληκῆται, ὅπερ γίνετ' εὐκόλως, ἀπορρήξῃ ἀντὶ οὕρων αἵμα. Διὰ τὴν παρὰ φύσιν ταύτην πορείαν ἀδύνατον εἶναι νὰ εὐοδιάσωμεν κηρίον ἢ καθετῆρα, ἐπειδὴ καὶ ταῦτα εἰσέρχονται εἰς τὴν παρὰ φύσιν πορείαν. Τὸ ἀκριβὲς τύπωμα εἰς τὴν ἐξεταστικὴν μὴλιν τοῦ Δυκάμπου, καὶ ὁ εὐοδιασμός κηρίου ἢ ὁ καυτηριασμός διὰ τῆς μήλης τοῦ Λαλεμάνδου, δύνανται νὰ καταστήσωσι δυνατὸν τὸν εὐοδιασμόν τοῦ καθετῆρος. Ἄν δὲ τοῦτο δὲν γίνηται, καὶ τὰ

οὔρα ἐνσταλάζονται, πρέπει νὰ ἐντάμωμεν ἔξωθεν τὸ στένωμα ἐνεργοῦν-
τες ὅπως ἐν τῷ §. 103. Τόμ. Β'. εἴρηται.

§. 163.

Ὅταν δὲ ἡ οὐρήθρα, διὰ διαμαρτίαν τῆς πρώτης εαπλάσεως, ἢ ἀπο-
πεφραγμένη, τὸ ἀπόφραγμα εἶναι, ἢ κατ' ἐπιπολὴν τοῦ στομίου τῆς οὐρή-
θρας καὶ ὑμενώδες, ἢ κατὰ βάθος. Καὶ ὅταν μὲ ἢ τὸ πρῶτον, ἀπάγομεν
ὡς δυνατὸν πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν ἀκροποσθίαν, ὅπως ἀποφυλιωθῇ τὸ ἄκρον
τῆς βαλάνου, καὶ διανύσσομεν τὸν ἀποφράσσοντα ὑμένα μὲ τὸ φλεβοτό-
μιον μαχαίριον ἔχοντες τὰ στόματ' αὐτοῦ πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω ἀπευθυ-
σμένα, καὶ ἐμποδίζομεν τὴν ἐκ νέου σύμφυσιν ἐμβάλλοντες ἐλασθραχῆ
μοτὸν ἢ τεμάχιον κηρίου. Ὅταν δὲ τὸ δεύτερον, διωθοῦμεν λεπτὴν τρί-
γωνον ἀκίδα κατὰ τὴν ἕξιν τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας, ἕως ἂν ἔλθωμεν
εἰς τὸν πόρον τῆς οὐρήθρας, καὶ ἐμποδίζομεν ἔπειτα τὴν ἐκ δευτέρου σύμ-
φυσιν ἐμβάλλοντες κηρίον ἢ, ὅταν δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν τοῦτο, δια-
σχάζομεν τὴν οὐρήθραν καθ' ὃ μέρος αὕτη ἐκτείνεται ὑπὸ τῶν συλλεγο-
μένων οὔρων. Τοῦτο ἠναγκάσθη νὰ πράξω καὶ ἐγὼ εἰς πρόσφυσιν, τοῦ
στομίου τῆς οὐρήθρας, ἥτις ἔγεινεν ἐξ ἀφροδισίων ἐλκῶν κατὰ τρόπον,
ὥστε τῶν ἀδυνάτων ἦτο ν' ἀνακαλύψω στόμιον τῆς οὐρήθρας εἰς τὴν κατὰ
μέρος σκληρωθεῖσαν βάλανον.

Ἄν δὲ τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας ἦ ὀλίγον μακρὰν τοῦ ἄκρου τῆς βαλάνου, δυνάμεθα
χάριν τῆς τεκνοποιΐας νὰ διατρυπήσωμεν μὲ τρίγωνον ἀκίδα τὸ ἄκρον τῆς βαλάνου μέχρι
τοῦ παρὰ φύσιν σομίου τῆς οὐρήθρας, νὰ ἐνθέσωμεν σωληνάριον, καὶ νὰ ἐνώσωμεν τὸ παρὰ
φύσιν τρήμα, ἀφ' οὗ προηγουμένως νευροποιήσωμεν τὰ χεῖλη αὐτοῦ. Σπανίως δὲ γίνεται
ἡ σύμφυσις αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποματαιώνει πάντοτε τὸν σκοπὸν τῆς ἐγχειρήσεως,
ἐπειδὴ ἡ γονὴ ἐξαικοντίζεται διὰ τοῦ νεοπλασθέντος στομίου τῆς βαλάνου. Ὁ δὲ Οὐδέλ-
θρος γνωματεύει νὰ μὴ πράττωμεν τί πρὸς ἀπόφραξιν τοῦ παρὰ φύσιν τρήματος. Προσέτι
δὲ παραγγέλλουσιν, ἐὰν ἡ ῥηθεῖσα ἀγωγὴ ἀποτύχη, νὰ διαιρῶμεν ἀπὸ τοῦ παρὰ φύσιν
στομίου τῆς οὐρήθρας ἄχρι τοῦ ἄκρου τῆς βαλάνου, νὰ ἐμβάλωμεν σωληνάριον καὶ ἐπ'
αὐτοῦ νὰ λατρεύωμεν τὴν πληγὴν, ἢ ν' ἀποτέμνωμεν καὶ μέρος τῆς βαλάνου ἀπὸ τοῦ
πρόντος στομίου τῆς οὐρήθρας λοζῶς ἄχρι τοῦ ἄκρου τῆς βαλάνου. Ἀλλὰ σπανίως τὸ
νόσημα εἶναι τοιοῦτον, ὥστε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν τεκνοποιΐαν. Εἰς παιδίον, οὗ ἡ οὐρήθρα
εἶχε τὸ στόμιον κατὰ τὴν ῥίξαν τοῦ αἰδοίου, ἐνήργησεν ὁ Δουοίτρηνος διὰ λεπτῆς τρι-
γώνου ἀκίδος αὐλὸν, ὃν ἐκαυτηρίασε μὲ πευρακτωμένον σιδήριον καὶ, ἀφ' οὗ περῆλθον
τὰ φλεγμονώδη συμπτώματα καὶ ἀπέπεσεν ἡ ἐσχάρα, ἐνήθηκεν ἐλαστικὴν μήλην, καὶ
οὕτως ἀπεφράχθη τελείως τὸ πρότερον τρήμα.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΦΡΑΞΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΕΝΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΟΛΕΟΥ.

§. 164.

Ἡ ἀπόφραξις τοῦ κολεοῦ ἢ ὁ ἄτρητος κολεός (atresia vaginae) εἶναι ἡ συγγενής, διαμαρτία τῆς πρώτης διαπλάσεως, ἢ ὑστερογενής, διὰ σύμφυσιν γενομένη. Καὶ ὅταν μὲν ἦ τὸ πρῶτον, ἢ σύμφυσις τῶν πτερυγωμάτων εἶναι καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν μεσότητ' αὐτῶν τότε προφαίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λευκὴ τις γραμμὴ ἢ ὁ παρθενικὸς ὕμην εἶναι ἄτρητος, συγχρόνως δὲ καὶ στερεώτερος καὶ ναστότερος ἢ παρόμοιος μεμβρανώδης ὕμην ἀποφράσσει μᾶλλον ἢ ἦτον πρὸς τὰ ἄνω τὸν κολεόν· ἢ ἡ δίοδος αὐτοῦ εἶναι ἀποπεφραγμένη ὑπὸ σαρκός. Ὅταν δὲ τὸ δεύτερον, ἢ ἀπόφραξις εἶν' ἔκγονος συμφύσεως γενομένης μετὰ ἔλκωσιν καὶ βλάβην τῶν πλευρωμάτων αὐτοῦ.

§. 165.

Τὸν ἐκ φύσεως ἄτρητον κολεόν, εἴαν μὴ ἦ συγχρόνως καὶ ἄτρητος οὐρήθρα, σπανίως καταλαμβάνομεν πρὸ τῆς ἐφηθώσεως· γεννῶνται δὲ τότε, ὅταν ἔλθῃ ἡ ἔμμηνος κάθαρσις, πόνοι κατὰ τὴν ῥάχιν, θλίψις, ἔντασις καὶ αἰσθησις βάρους κατὰ τὰ γεννητικὰ μόρια, ἔκτασις τῆς κοιλίας, συχνὴ ἐπειξις εἰς οὐρησιν, ἐνίοτε δὲ καὶ παντελής ἰσχυορία καὶ ὀχληρὰ ἀποπάτησις, οὐδεμία δὲ γίνεται ἔμμηνος ῥοή· αἱ ἐνοχλήσεις αὗται ἐμφαίνονται κατ' ἀρχὰς μόνον πᾶσαν τετάρτην ἐβδομάδα καὶ γίνονται ἀφανεῖς. Ἐπὶ τέλους δὲ, ὅταν ἡ συλλογὴ τοῦ αἵματος ἦ μεγάλη, δὲν γίνονται πλέον ἀφανῆ τὰ συμπτώματα, ἀλλ' αὐξάνονται πᾶσαν τετάρτην ἐβδομάδα καὶ μετ' αὐτῶν ἐπέρχονται πόνοι τῆς κοιλίας, σκοτοδινία, ἀγρυπνία καὶ ὠδινοειδὴς τεινεσμός κατὰ τὰ γεννητικὰ μόρια. Τὸ δὲ συλλεγόμενον αἷμα, εἴαν δὲν ἐκχυθῇ, αὐξάνεται κατὰ βραχὺ τόσον, ὥς' ἐκτείνει τὴν μήτραν καὶ ἐκχεῖται ἐκ τῶν σαλπείγων τοῦ Φαλοπίου εἰς τὴν κοιλίαν, ἢ τὰ ἐμμηνια δύνανται νὰ κενωθῶσι δι' ἄλλης παρὰ φύσιν ὁδοῦ· ἐξετάζοντες δὲ τοπικῶς ἀνακαλύπτομεν παραυτίκα τὴν ἀπόφραξιν τοῦ κολεοῦ· καὶ ἂν τὸ διαφράσσον ἢ ὁ παρθενικὸς ὕμην ἢ ἄπλοῦς ὕμην, εὐρίσκομεν ταῦτα ὑπὸ τοῦ ἀθροισθέντος αἵματος θυλακοειδῶς ἐκτεταμένα καὶ ὑποκλυδάζοντα.

§. 166.

Ἡ στενότης τοῦ κολεοῦ εἶναι ἢ καθ' ὅλον τὸν κολεόν ἢ κατὰ μέρος μόνον. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον προέρχεται δι' ἐμποδισθεῖσαν διάπλασιν τῶν μορίων τούτων· τὸ δὲ δεύτερον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ βλάβην τοῦ κολεοῦ μετ' ἀπωλείας τῆς οὐσίας, ὅταν προηγήθῃ δυστοκία, ἧς ἔνεκεν ἐφθάρῃ ὑπὸ γαγγραινῆς μέρος τοῦ κολεοῦ, ὅπου ἡ οὐλωσις προὔξεν ἡστένωσιν αὐτοῦ,

ἢ γίνονται ἰνώδεις ἐκτάσεις, αἵτινες φέροντ' ἐπικαρσίως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὸ ἕτερον τοῦ κολεοῦ, ἢ πρόσφυσις αὐτοῦ κατὰ μέρος· ἐνίοτε δὲ φέρει ἓν ἢ πλεονα τρήματα ὁ ἀποφράσων ὑμῆν, ἢ ὁ παρθενικός ὑμῆν, καὶ περ διατρήτος, εἶναι παρὰ φύσιν σκληρός· ἀναλόγως δὲ τῷ στενώματι διάφοροι εἰσὶ καὶ αἱ ἐνοχλίσεις, οἷον κώλυσις τῶν ἐμμηνίων, πόνος εἰς τὴν συνουσίαν κ. τ. λ. Καί τοι ἀδυνάτου ὄντος τοῦ τελείου εὐοδιασμοῦ τοῦ στήματος διὰ τοῦ στενοῦ κολεοῦ, ἀλλ' ὅμως γίνεται σύλληψις.

§. 167.

Ἡ θεραπεία τῆς ἀποφράξεως ἐνδείξεις ἔχει, πρῶτον νὰ διανοιξωμεν ἐπὶ τοσοῦτον τὸν κολεόν, ὥστε νὰ γίνωνται ἀνεμποδίστως αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ, καὶ δεύτερον νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν ἐκ δευτέρου σύμφυσιν. Ἡ ἐγχείρησις αὕτη εἶναι μᾶλλον ἢ ἤττον δυσεξέργαστος, καθ' ἃ ἡ ἀπόφραξις εἶναι εἰς τὸ στόμιον τοῦ κολεοῦ ἢ ὑψηλότερον, καθ' ἃ τὸ διαφράσσον εἶναι λεπτότερον ἢ παχύτερον, καὶ καθ' ἃ τοῦτο ἐκτείνεται μᾶλλον ἢ ἤττον. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐμποδισμὸς τῆς ἐφεξῆς συμφύσεως εἶναι πολλακίς ἔργον δυσκολώτατον.

§. 168.

Ὅταν ὁ κολεός ἢ ὅλως ἀποπεφραγμένος ὑπὸ τοῦ παρθενικοῦ ὑμένους, σχηματίζεται ἡ ἀσθενής ὑπτία, ἔχουσα τοὺς μηρούς πρὸς τὴν κοιλίαν νεύοντας καὶ διεσταλμένους· βοηθὸς δὲ ἀπάγει τὰς νύμφας ἀπ' ἀλλήλων καὶ ὁ χειρουργὸς σχάζει μὲ τὸ φλεβοτόμιον τὴν μεσότητα τοῦ διατεταμένου ὑμένους, χωρὶς νὰ βλάβῃ τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον μηδὲ τὴν οὐρήθραν, καὶ διαστέλλει ἔπειτα τὸ τρήμα χιαστί μὲ καμπύλον ψαλίδιον, ἢ μὲ στενὸν πυρρηνομαχαίριον, ὅπερ εὐοδιάζει ἐπὶ μῆλης αὐλακοειδοῦς· καὶ ὅταν ὁ παρθενικός ὑμῆν ἢ στερεὸς καὶ σκληρός, δεόν κατὰ τινὰς ν' ἀποτέμνωται καὶ τὰ ἐκ τῆς χιαστῆς διαιρέσεως γενόμενα πτερυγώματα. Ὅταν δὲ ἡ ἐγχείρησις γείνη εἰς κοράσιον, ἢ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ αἷμα ἠθροισμένον, ἢ ἡ ἐγχείρησις μέλλῃ νὰ γείνη εἰς κοράσιον, ἢ διαίρεσις γενέσθω πάνυ πεφυλαγμένως, ὅπως μὴ βλάβωμεν τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον μηδὲ τὴν οὐρήθραν. Ὅθεν εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δεόν νὰ διαιρέσωμεν πεφυλαγμένως τὸν ὑμένα, ἢ νὰ ἐμβάλωμεν μῆλην αὐλακοειδοῦ, ἢ καθετῆρα, ὅπως δυναθῶμεν νὰ διαφύγωμεν τὴν βλάβην. Πάνυ δὲ πεφυλαγμένως γενέσθω ἡ ἐγχείρησις αὕτη, ὅταν ὁ διαφράσων ὑμῆν καλύπτῃ ταυτοχρόνως καὶ τὴν οὐρήθραν, ἔαν δὲ ὦσιν αἱ νύμφαι προσπεφυκυῖαι, διατείνωμεν ὡς δυνατόν ἀπ' ἀλλήλων καὶ διαιροῦμεν ταύτας κατὰ τὴν μεσότητα, ἕως ἂν δυναθῶμεν νὰ ἐμβάλωμεν διὰ τοῦ γενομένου τρήματος μῆλην αὐλακοειδοῦ, καὶ νὰ μεγαλύνωμεν τὴν διαίρεσιν εἰκότως μὲ πυρρηνομαχαίριον ἐπὶ τῆς

μήλης εὐοδιασθῆν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πράττομεν καὶ ὅταν τὸ διαφράσσον ἢ σαρκώδης οὐσία.

§. 169.

Ἐὰν δὲ τὸ στόμιον τοῦ κολεοῦ ἢ κατὰ μέρος ἢ ὑπὸ τοῦ παρθητικοῦ ὑμένος ἢ ὑπὸ τῶν προσπεφυκυῶν νυμφῶν ἀποπεφραγμένον, εὐοδιάζομεν μήλην αὐλακοειδῆ εἰς τὸ ἐνὸν τρῆμα, ὅπερ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὸ ἄνω μέρος πρὸς τὴν αὐρήθραν, ἐπὶ τῆς μήλης δὲ πυρηνωμαχαίριον στενὸν, δι' οὗ διαιροῦμεν κατὰ τὸ εἶκος τὴν πρόσφυσιν. Εἰς κοράσια δὲ, δυνάμεθα νὰ ἐκβάλωμεν μήλην διὰ τοῦ τρῆματος, καὶ διὰ πίεσεως νὰ ἐκβάλωμεν αὐτὴν κατὰ τὸ κάτω μέρος τοῦ ἀποφράσσαντος ὑμένος καὶ διὰ τούτου μόνον νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν διαίρεσιν.

§. 170.

Ἐὰν δὲ ἡ ἀπόφραξις ἢ μᾶλλον ἢ ἦτον κατὰ βίθος τοῦ κολεοῦ, πρῶτον μὲν βεβαιούμεθα περὶ τῆς ποιότητος καὶ ἐκτάσεως τῆς ἀποφράξεως ἐξετάζοντες ἀκριβῶς διὰ τοῦ κολεοῦ καὶ διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου, ἔπειτα δὲ μετὰ τὴν κένωσιν τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυσμένου, παραπέμπομεν τὸν ἐλαιοβραχῆ λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἄχρι τοῦ τόπου τῆς ἀποφράξεως, φέρομεν τὸ ἄκρον αὐτοῦ εἰς τὴν μεσότητά τῆς ἀποφράξεως, καὶ μετὰ τοῦτο εὐοδιάσαντες στενὸν μαχαίριον, ὅπερ περιελίσσομεν μὲ ταινίας κολλητικοῦ ἐμπλάστρου ὅσον δακτύλου μακρὰν τῆς αἰχμῆς αὐτοῦ, ἢ τὸ φαρυγγότομον, ἢ τοῦ Ὀσιάνδρου τὸ ὑστεροτόμον, καὶ παρακεντοῦμεν κατὰ τὴν ἴξιν τοῦ κολεοῦ τὸ ἀποφράσσον τὸν ὑμένα· τὸ γενόμενον δὲ τρῆμα πλατύνομεν διὰ τῆς ἐπιθλίψεως μᾶλλον ἢ διὰ πριονισμού μὲ τὸ μαχαίριον πρὸς ὃ μέρος δύναται νὰ γείνη ἢ διαίρεσις ἄνευ κινδύνου βλάβης τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυσμένου ἔπειτα δὲ παραπέμπομεν τὸ ἄκρον τοῦ λιχανοῦ εἰς τὸ γενόμενον τρῆμα, καὶ πλατύνομεν αὐτὸ μὲ τὸ εὐοδιασθῆν πυρηνωμαχαίριον ὅσον ἀπαιτεῖται καὶ δύναται νὰ γείνη ἀσφαλῶς.

Ἐπὶ τελείᾳ ἀποφράξει τοῦ κολεοῦ ἄνευ σημείων ἐπὶ τῆς τῶν ἐμμένων ἀντενδείκνυται ἡ ἐγχείρησις, ἐπεὶ δὲ δύναται νὰ ἐλλείπη ἡ μήτρα καὶ νὰ συνέχεται μετὰ τοῦ περιτοναίου τὸ τυφλὸν πέρας τοῦ κολεοῦ. Τοιαῦτα παραδείγματα ἀναφέρουσιν ὁ Κόλιμβος (Colymbus), Βουσκυέτης (Bousquet), Μιύερς καὶ Κλιγκόσχης (Klinkosch). Ὁ Στέϊνος δὲ καὶ ὁ Βύσχος ἐνεργήσαντες τὴν χειρουργίαν εἰς τοιαύτας περιστάσεις, διετρώπησαν τὸ περιτόναιον, ἐξ οὗ ἐπῆλθεν ὁ θάνατος. Εἰς ἀσθενῆ τινα τοῦ Ὄβερτευφῆρου (Oberteuffer) δὲν ἀπέθανε μὲν ἡ χειρὸς, ἀλλὰ δὲν ἐτελεσφόρησε καὶ ἡ ἐγχείρησις. Εἰς ὅλα τὰ περιστατικὰ ταῦτα αἱ γυναῖκες δὲν εἶχον ἐμμηνον καθαρίαν.

§. 171.

Ὅταν δὲ ὁ πόρος τοῦ κολεοῦ ἢ κατὰ μέρος ἀποπεφραγμένος, εὐοδιάζομεν παρὰ τὸν ἀριστερὸν λιχανὸν ἢ παρὰ τὴν αὐλακοειδῆ μήλην πυρ-

νομαχαίριον, και διαιρούμεν τήν σύμφυσιν όταν απαιτηται, χωρίς να βλάψωμεν τὸ ἀπευθυμένον μηδὲ τήν οὐρήθραν· ἂν δὲ ὦσιν ἰνώδεις ταινίαι ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ κολεοῦ, εὐσδιάζομεν διὰ τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ ψαλίδιον, οὗ τὰ σκέλη λήγουσιν εἰς ἀμβλύ, και διαιρούμεν ταύτας· ἂν δὲ ἦ ἀποπεφραγμένος ὁ κολεὸς κυφορούσης γυναικὸς, πρέπει νὰ διαιρέσωμεν αὐτόν, όταν καταθῆ τὸ θυλάκιον, αἰσθανόμεθα δὲ τοῦτο σαφεῶς διὰ τοῦ κολεοῦ, ἢ διὰ τοῦ ἀπευθυμένου ἐντέρου.

§. 172.

Ἄν δὲ ὁ κολεὸς ἦ μόνον ἐστενωμένος, ζητοῦμεν νὰ διαστείλωμεν τὸ ἐνὸν τρῆμα ἐμβάλλοντες κηρία ἢ ἐγγέοντες μαλθακώδη ἐνέματα· ἂν δ' ἐν τῇ τοιαύτῃ στενώσει τοῦ κολεοῦ γείνη κυφορία, ὁ κολεὸς διαστέλλεται κατὰ τὸν καιρὸν ταύτης και τοκετοῦ τόσο, ὥστε κατέρχεται δι' αὐτοῦ τὸ βρέφος, και περ πρότερον οὐδὲ καυλοῦ πτεροῦ διάμετρον ἔχοντος, και ἂν ἦ ῥιθιῆσα εἰςτολή δὲν ἔγεινεν, ἐντέμνομεν κατὰ τὸ εἶκος βελίω, τὸ στένωμα. Πράττομεν δὲ τὰς ἐντομὰς ἐπὶ τὰ πλάγια τοῦ κολεοῦ, ἐπειδὴ ἂν ἀπευθύνωμεν τήν τομήν ἐπὶ τὰ πρόσω ἢ ἐπὶ τὰ ὀπίσω δύναται νὰ βλαφθῆ τὸ ἀπευθυμένον και ἡ οὐρήθρα ἐν τῇ μετέπειτα συνουλώσει, συμφομένου τοῦ κολεοῦ μετ' αὐτῶν. Ἐὰν δὲ ὁ κολεὸς ἦ κατ' ὑπερβολὴν στενόπορος, ταχύνομεν τήν ἔξοδον τοῦ τικτομένου ἐντέμνοντες τὸ περιναίον.

§. 173.

Τὸ δὲ ἐμμήνιον αἷμα, όταν ἀθροίζεται ὀπισθεν τοῦ ἀποπεφραγμένου κολεοῦ, ἐκχεῖται μετὰ τήν σγάσιν μέλαν και ἄσμον. Πρέπει δὲ νὰ κενώσωμεν ὅλον τὸ ἀθροισθὲν αἷμα δι' ἐνέσεων, ἐπειδὴ δύναται νὰ φθαρῆ τοῦτο διὰ τοῦ εἰσερχομένου ἀέρος, και οὕτω νὰ ἐπαγάγη δεινὰ ἐπακόλουθα. Και κατ' ἀρχὰς μὲν εἰσὶν ἐπιτήδεια τὰ ἐξ ὕδατος χλιαροῦ, ἢ τὰ ἐξ ἀφεψήματος μαλάχης ἢ ἀλθαίας ἐνέματα. Ἐπειτα δὲ, ἀφ' οὗ ἀρχίσῃ νὰ λαμβάνη κακὴν ὄσμήν, προσίθεται εἰς ταῦτα βάρμα διὰ σμύρνης, ἢ ἐγγέομεν ἀφεψήμα Περρῶβιανῶ φλοιῶ μετ' ὄξους, ἢ μετὰ καφουρώδους οἰνοπνεύματος κ. λ. π. Ὄταν δὲ ἦ φλεγμονὴ μεγάλη, μεταχειρίζομεθα τήν ἀρτέγμαντον θεραπείαν. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐμποδίζομεν τήν ἐκ νέου σύμφυσιν τῶν διαιρηθέντων μορίων, παρεμβάλλοντες ἐλαιοβραχὲν μὲν ῥάκος λίνου μετὰξὺ τῶν διηρημένων νυμφῶν, σύστρεμμα δὲ μοτοῦ παχὺ εἰς τὸν κολεόν, ἂν ἡ διάρρηξις ἔγεινεν ἐντὸς τοῦ κολεοῦ. Ὄταν δὲ ἡ πρόφυσις ἦτον ὑψηλὰ εἰς τὸν κολεόν και πολὺ στερεὰ, εἶναι πάντοτε φόβος μὴ γείνη ἐκ νέου ἡ σύμφυσις, και πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐμβάλλωμεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔπειτα κατὰ συνέχειαν εἰς τὸν κολεόν παχὺ σύστρεμμα μοτοῦ, ἢ τεμάχια ἴσκας, ἢ ἐλαστικούς κυλίνδρους κ. τ. λ. Πολλάκις δὲ δυνάμεθα νὰ

ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ μεταχειριζόμενοι σὺν τοῖς ἄνω εἰρημένοις βοή-
θημασι καὶ διαστολεῖς. Καὶ ἂν ἐν τῷ μεταξύ τούτων ὑπερερεθισθῶσι τὰ
μέγρια ταῦτα, μεταχειριζόμεθα διαψύχοντα καὶ ἀκεσώδυνα φάρμακα.

IB'.

ΠΕΡΙ ΦΙΜΟΥ ΚΑΙ ΣΤΕΝΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΤΟΜΙΟΥ ΤΗΣ ΜΗΤΡΑΣ.

§. 174.

Τὸ στόμιον τῆς μήτρας εἶναι ἄτρητον ἢ ἐξ αὐτῆς τῆς γενετῆς ὡς
διαμαρτία τῆς πρώτης διαπλάσεως, ἢ μετέπειτα· τὸ δὲ διαφράσσον εἶναι
ἢ ὑμῆν, ἢ σὰρξ, ἥτις ἐπάγει ἐμπόδιον εἰς τὴν ἔκρυσιν τῶν ἐμμηνίων, ἢ,
τῆς ἐμφράξεως ἐν καιρῷ τῆς κηΐσεως γενομένης, εἰς τὸν τοκετόν.

§. 175.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπεικάζομεν τὸν φῖμον, ὅταν φα-
νῶσι μὲν τὰ συνοδεύοντα τὴν ἐμμημιον κάθαρσιν συμπτώματα, οὐδόλως
δὲ ἀπορρέυση αἷμα· ὅταν ταῦτα μὲν ἀναφαίνωνται περιοδικῶς, ἢ μήτρα
δὲ ἐκτείνηται κατὰ μικρὸν, καὶ ἡ κοιλία γίνεται μετέωρος· ἐξετάζοντες
δὲ εὐρίσκομεν τὸν μὲν κολεὸν σῶον, τὴν δὲ ἐκτεταμένην μήτραν εἰς τὴν
λεκάνην καταβιθασθεῖσαν, ἣν δυνάμεθα νὰ ὠθίσωμεν πρὸς τὰ ἄνω μὲν
διὰ τοῦ παραπεμπομένου εἰς τὸν κολεὸν δακτύλου, πρὸς τὰ κάτω δὲ διὰ
τῆς ἔξωθεν ἐπὶ τῆς κοιλίας βλλομένης χειρός. Καὶ ἂν τὸ διαφράσσον
ἢ ὑμῆν, εὐρίσκομεν τοῦτον θυλακοειδῶς ἐκτεταμένον. Καὶ τοῦ μὲν ἔξω
στομίου τῆς μήτρας τὴν διάφραξιν γνωρίζομεν διὰ τοῦ δακτύλου, τοῦ δὲ
ἔσω διὰ μήλης, πεφυλαγμένης εὐοδιαζομένης.

§. 176.

Τὸ αἷμα τοῦτο, τοῦ στομίου τῆς μήτρας μὴ ἀνεψχθέντος, ἀθροιζόμενον
κατὰ βραχὺ δύναται νὰ παρεχυθῆ διὰ τῶν σαλπίγγων τοῦ Φαλοπίου εἰς
τὸ κύτος τῆς κοιλίας καὶ οὕτω νὰ ἐπαγάγῃ τὸν θάνατον. Μόνον δὲ ὅταν
τὸ διαφράσσον τὴν μήτραν ἢ ὑμῆν, δύναται διὰ τὴν θλίψιν τοῦ αἵματος
νὰ διαρραγῆ οὗτος, καὶ ν' ἀπορρέυση τὸ αἷμα. Τὸ μόνον βνήθημα εἰς τὴν
περίπτωσιν ταύτην εἶναι ν' ἀφαιρέσωμεν τὸ ἀπόφραγμα.

§. 177.

Ἄν μὲν ἢ τὸ ἐκτὸς στόμιον τῆς μήτρας ἀποπεφραγμένον, παραπέμ-
πομεν τὸν λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρός, ἔχοντες τὸ ἄκρον αὐτοῦ πρὸς τ'
ἄνω ἀπευθυμένον, ἄχρι τοῦ τόπου, ὅπου μέλλομεν νὰ διατρυπήσωμεν,
ἔπειτα δὲ εὐοδιάζομεν ἐπ' αὐτοῦ καμπύλην τρίγωνον ἀκίδα, ἢ τὸ φαρυγ-
γοτόμον, ἢ τοῦ Ὀσιάνδρου τὸ ὑστεροτόμον, καὶ παρακεντοῦμεν τὸν ἀπο-
φράσσοντα ὑμένα· ἂν δὲ ἢ ὁ πόρος τοῦ αὐχένος ἢ τὸ ἐντὸς στόμιον τῆς

μήτρας ἀποπεφραγμένον, πρέπει νὰ παρακεντήσωμεν διὰ τοῦ φαρυγγοτόμου ἢ διὰ τοῦ ὑστεροτόμου, ὅπερ εὐοδιάζομεν ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, καὶ ἀφ' οὗ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ κύτος τῆς μήτρας, μεγαλύνομεν κατὰ τὸ εἶκος τὸ τρῆμα διὰ πυρρηνομαχαιρίου.

§. 178.

Τὴν κένωσιν τοῦ ἐμμηρίου αἵματος προάγομεν δι' ἐνέσεων ὡς καὶ ἐν τῇ ἀνατρήσει τοῦ κολεοῦ, καὶ ἐμποδίζομεν τὴν ἐκ νέου σύμφυσιν ἐμβάλλοντες μακρὸν καὶ λεπτὸν σύστρεμμα μοτοῦ ἢ ἐλαστικὸν καλαμίσκον εἰς τὸ γενόμενον τρῆμα. Ἡ δὲ ἀποθεραπεία γίνεται κατὰ τὰ ἐπιγεγόμενα φλεγμονώδη καὶ σπασμώδη συμπτώματα.

Τὰ μετὰ τὴν χειρουργίαν φλεγμονώδη συμπτώματα εἰσὶ τόσῳ σφοδρὰ, ὥστε ὁ Δουκυτρένος ὠμολόγησεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν ταύτην, καὶ κάλλιον ν' ἀφίνωμεν τὴν ἀσθενῆ ν' ἀποθάνῃ βραδέως, παρὰ νὰ ταχύνωμεν τὸν θάνατον αὐτῆς διὰ τῆς χειρουργίας, ὅσιν ἐπέρχετ' ἐκ τῆς μητρίτιδος, ἧτις εἶναι τόσῳ σφοδροτέρα, ὅσῳ μεγαλειτέρα ἦτον ἡ ὄγκωσις τῆς μήτρας (κατὰ τὸν Πίγγην). Ἄλλ' εἰς τοῦτο ἀντιλέγουσι τὰ ἐκ τῆς χειρουργίας ταύτης κατὰ ἀποτελέσματα. Ὁ Δουκύμιнос (Du-Cumin, Gazette médicale de Paris. 1841. Fevr. p. 91.) μετεχειρίσθη πρὸς ἀναγεννηθεῖσιν στένωσιν τοῦ στομίου τῆς μήτρας τὸ διπλοῦν λιθοτόμον τοῦ Δουκυτρένου μετὰ μονίμου ὤφελειας. Ἡ μεγίστη φροντίς ἡμῶν ἔστω μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἡ κένωσις τοῦ διεφθορότος αἵματος.

§. 179.

Ἐὰν δὲ ὁ φίμος ἐγεινεν ἐν καιρῷ τῆς κυήσεως, ἢ ἐὰν τὸ στόμιον τῆς μήτρας ἠλλοιωθῇ διὰ σκληρίαν ἢ διὰ σκίρρωσιν οὕτως, ὥστε οὐ μόνον δὲν διανοίγεται διὰ τῶν ὠδίνων, ἀλλὰ τὸ κάτω μάλισα τῆς μήτρας μέρος ὠθεῖται τοιουτοτρόπως πρὸς τὰ κάτω, ὥστ' ἐπαπειλεῖται ἡ διάρρηξις τῆς μήτρας, πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν διαστολὴν ἢ τὴν διὰ τοῦ κολεοῦ ὑστεροτομίαν.

§. 180.

Ὅταν δὲ τὸ στόμιον τῆς μήτρας ἢ σκληρὸν ἢ σκίρρῶδες, εὐοδιάζομεν ἐπὶ τοῦ λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κοῖλον πυρρηνομαχαιρίου εἰς τὸ στόμιον τῆς μήτρας, ἐντέμνομεν αὐτὸ καὶ ἐκτείνομεν τὴν τομὴν ὅσον δύο καὶ ἡμίσεος ἢ ὅσον τριῶν δακτύλων εἰς τὴν οὐσίαν τῆς μήτρας. Ἡ τομὴ ἀπειθύνεται πρὸς τὰ δεξιὰ, πρὸς τ' ἀριστερὰ, πρὸς τὰ πρόσω ἢ πρὸς τὰ ὀπίσω, ἢ ἄλλως πῶς, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν κατὰ τὴν διάφορον θέσιν τοῦ στομίου τῆς μήτρας νὰ πράξωμεν τομὴν κατὰ τὸ εἶκος μεγάλην καὶ νὰ ἐντέμνωμεν εἰ δυνατόν τὸ ἥττον τὴν θέσιν τῆς μήτρας ἀλλάσσον μέρος. Ἐγχαράξεις τοῦ ἐστενωμένου στομίου τῆς μήτρας ἐπραξαν καὶ ἐν αὐτῷ τοῦ τόκου τῷ χρόνῳ. Τὸν δὲ τοκετὸν ἀφίνομεν ἔπειτα νὰ τελειώσῃ ἡ φύ-

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΟΣΑ ΓΕΝΝΩΝΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ.

§. 182.

Ἄλλοτρια σώματα λέγομεν οὐ μόνον ὅσα μηχανικὰ ἐξωθεν εἰσβάλλουσιν εἰς τὸ ἡμέτερον σῶμα, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐν αὐτῷ γεννώμενα καὶ ἐπεχόμενα ἀντενεργοῦσιν εἰς αὐτὸ ὡς ἰδιάζουσαι βλάβαι.

§. 183.

Ὅθεν ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἐξετάζομεν

Α'. Περὶ σωμάτων ὅσα ἐξωθεν εἰσβάλλουσιν εἰς τὸ ἡμέτερον σκῆνωμα καὶ

α.) Εἰς τοὺς ῥόθωνας.

β.) Εἰς τὸ στόμα.

γ.) Εἰς τὸν οἰσοφάγον καὶ εἰς τὰ ἔντερα.

δ.) Εἰς τὴν τραχεΐαν ἀρτηρίαν.

Β'. Περὶ παρὰ φύσιν συλλογῆς φυσικῶν γεννημάτων.

Α'. Ἐν τοῖς κατὰ φύσιν κόλποις (περὶ ἐπισχίσεων).

α.) Περὶ ἰσχυρίας.

β.) Περὶ ἐπισχίσεως ἐμβρύου ἐν τῇ μήτρᾳ ἢ ἐν τῷ κύτει τῆς κοιλίας (ἐξ οὗ καὶ περὶ καισαρικής τομῆς κ. τ. λ.)

Β'. Περὶ συλλογῆς αὐτῶν ἐκτὸς τῶν προωρισμένων αὐτοῖς κόλπων (περὶ ἐκχυμώσεων).

α.) Περὶ ἐκχυμωμάτων κατὰ τὴν κεφαλὴν τῶν νεογνῶν.

β.) Περὶ αἱματοκλήτης.

γ.) Περὶ τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις ἐκχυμωμάτων.

Γ'. Περὶ συλλογῆς νοσηρῶν γεννημάτων.

α.) Περὶ ὕδρωπος τῶν βλεννογόνων θυλακίων.

β.) Περὶ βατράχου.

γ.) Περὶ ὕδρωπος τῶν ἄρθρων.

δ.) Περὶ ὕδροκεφάλου καὶ ὕδροράχως.

ε) Περὶ ὕδροθώρακος καὶ ἐμπυήματος.

ς.) Περὶ συλλογῆς πύου ὑπὸ τὸ στέρνον.

ζ') Περὶ ὕδρωπος τοῦ περικαρδίου.

ή) Περὶ ἀσπίτου.

θ') Περὶ ὕδρωπος τῶν γυναικείων ὄρχεων.

ι.) Περὶ ὑδροκήλης.

Δ'. Περὶ λιθώδους συμπίξεως.

Οὐδεὶς πλέον ἐνταῦθα λόγος περὶ ὧν νοσημάτων ἐγένετο πρότερον διὰ τὴν μείζον. αὐτῶν πρὸς ἄλλα νοσήματα σχεῖσιν· εἶον τὰ ἐξωθεν εἰσβάλλοντα εἰς τὸ σῶμα ἡμῶν ἀλλότρια σώματα, αἱ ἀναχύσεις εἰς τοὺς διαφόρους κόλπους, ἡ ἐπίσχεσις τῆς χολῆς, τοῦ σιέλου ἐν τῷ στενωτικῷ πόρῳ κ. τ. λ.

Α'.

ΠΕΡΙ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΟΣΑ ΕΙΣΒΑΛΛΟΥΣΙΝ ΕΞΩΘΕΝ
ΕΙΣ ΤΟ ΩΡΓΑΝΩΜΕΝΟΝ ΣΩΜΑ.

§. 184.

Περὶ τῶν ἀλλοτρίων ἐκείνων σωμάτων, ὅσα δύνανται νὰ ἐπιπλεχθῶσι διαφόρως μετὰ τῶν τραυμάτων, ἐμνημονεύσαμεν πρότερον (ἴδ. §. 592 καὶ 625. Τόμ. Α'.) ἐξετάσαντες ἀκριβῶς καὶ τὴν δρασίν καὶ τὴν ἀνάγκην καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐξαιρέσεως αὐτῶν. Ὅθεν ἐνταῦθα θέλομεν ἐξετάσει μόνον ὅσα εἰσβάλλουσιν εἰς τοὺς ἀνοικτοὺς κόλπους τοῦ σώματος ἡμῶν.

Δ'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΡΩΘΩΝΑΣ.

§. 185.

Τὰ ἐμπίπτοντα εἰς τοὺς ρώθωνας ἀλλότρια σώματα ἐπέχονται ἢ διότι ἐξογκοῦνται, ὅτεν οἱ κύαμοι, αἱ ἐρέθινθοι καὶ τὰ παραπλήσια, ἅπερ ἐμβάλλουσι τὰ παιδία εἰς τοὺς ρώθωνας, ἢ διότι καὶ μὴ ἐξογκούμενα ἐγκλείονται εἰς τοὺς ρώθωνας δι' ὃν ἐρεθίζουσιν ὄγκον εἰς τὸν βλεννογόνον χιτῶνα τῆς ῥινόσ.

§. 186.

Ἡ ἐξαιρέσις αὐτῶν δὲν εἶναι δύσκολος, ἂν οὐπω ἐγένεεν ὄγκος ἐπίσημος, ἀλλὰ καὶ τότε ἐξαιροῦνται πολλάκις εὐκόλως δι' ἣν ἐπιδέχονται ἀπαλὴν ποιότητα ἐκ τῆς γενομένης αὐτῶν ἐξογκώσεως. Πρὸς ἐξαιρέσιν δὲ μεταχειρίζομεθα τὴν λαβίδα, τὴν ριζάγραν, ἢ τὸ πολυτικὸν ὄργανον διατέμενον δὲ ταῦτα, ἐὰν δὲν ἐξαιρῶνται.

Ὅταν ἐπὶ ἐμβληθέντι διὰ πυροβόλου ὄπλου τραύματι διωσθῇ καὶ καταπαρθῇ βόλιον εἰς τοὺς ρώθωνας, γεννᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ταχέως ὄγκος μέγας ἔφλεγμονή, ὡς τὸ βόλιον δὲν δύναται νὰ ἐξαιρεθῇ, ἕως ἂν διὰ τῆς ἐμπυήσεως ἀπολυθῇ. Ἄν ὁμοίως ἐρεθισθῇ υπερβαλλόν-

τως, και διὰ τὸ διάφορον σχῆμα ἢ μέγεθος αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ἐξαίρεθῃ ἐκ τοῦ βρώθωνος, δέον νὰ ἐξαίρεσωμεν αὐτὸ διαιροῦντες τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν βρώθωνα πρὸς τὰ ἄνω. Μετὰ τὴν ἐξάιρεσιν δὲ συνάγομεν τὰ χεῖλη τοῦ τραύματος διὰ βραχέως. Ἐὰν δὲ ἡ θέσις καὶ ὁ ὄγκος τοιοῦτων ἀλλοτρίων σωμάτων μὴ ἐπιτρέπωσιν ἐνίοτε νὰ πιάσωμεν ταῦτα μὲ τὴν ριζάγγραν, ὁ Δουπιτρενος (Blessures par armes de guerre publ. de Marx et Paillard Tom. II. pag. 232.) παραινεί ν' ἀπωθῶμεν ταῦτα τότε πρὸς τὰ ὀπίσω, ὅπως ἐκπέσωσιν εἰς τὸ στόμα, ὅπου αὐτὰ ταῦτα ἐκπίπτουσιν, ὅταν ἐκπέσωσιν αὐτόματα.

B.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ Τῷ ΣΤΟΜΑΤΙ ΕΜΠΕΙΡΟΜΕΝΩΝ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ.

§. 187.

Ὁξυτενῆ σώματα, εἰς τὴν ἐντὸς ἐπιφάνειαν τῶν γνάθων, εἰς τὴν γλῶσσαν ἢ εἰς τὸν οὐρανίσκον καταπειρόμενα, δύναται νὰ ἐπαγάγωσι πόνους σφοδρούς, ὄγκον τῆς γλώσσης ὑπερμεγέθη καὶ δυσκολίαν εἰς τὴν κατάποσιν. Ἐξετάσαντες ἀκριβῶς τὸ στόμα, ἀνακαλύπτομεν καὶ ἐξαιροῦμεν εὐκόλως ταῦτα· ἐὰν ὅμως δὲν ἐξαιρεθῶσιν, ἀποπίπτουσιν ἔπειτα ἐν καιρῷ τῆς ἐκπυήσεως.

Γ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ Εἰς Τὸν Φαρυγγα Καταπειρόμενων Σωμάτων.

§. 188.

Τὰ σώματα καταπειρόνται εἰς τὸν φάρυγγα, διότι εἰσιν, ἢ μεγάλα, ἢ σκληρὰ, ἢ ἀνώμαλα, ἢ ὀξυτενῆ. Ἀλλὰ πολλάκις ἐπέχονται εἰς τὸν οἰσοφάγον καὶ σώματα, ἅπερ δύναται μὲν εὐκόλως νὰ κατολισθήσωσιν, ἐπέχονται δ' ἐναυθα, ὡς φαίνεται, διὰ σπασμῶδη συστολὴν τοῦ οἰσοφάγου· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ ἐπέχονται κατὰ τὸ ἄνω καὶ κατὰ τὸ κάτω, σπανίως δὲ κατὰ τὸ μέσον αὐτοῦ μέρος.

§. 189.

Τὰ ἐμπαρέντα ταῦτα σώματα ἐρεθίζουσι πόνους σφοδρούς τοπικούς, σπασμῶδη συστολὴν τοῦ οἰσοφάγου, ναυτίαν, πνιγμονῆς αἴσθησιν, δύσκολον μᾶλλον ἢ ἤττον κατάποσιν, δύσπνοιαν, σπασμούς, καί ποτε δὲ καὶ πνιγμὸν τῷ ὄντι, ἅπερ γεννῶνται διὰ συμπίεσιν τῆς τραχείας ἀρτηρίας, καὶ διὰ σπασμῶδη συστολὴν τῆς σχισμῆς, δι' ἧς ἐξωθεῖται ἡ φωνή· ἐνίοτε δὲ γεννᾶται μόνον αἴσθησις πόνου, ὅταν ἢ ὀξυτενὲς τὸ σῶμα. Ἡ φλεγμονὴ δύναται νὰ γείνη τόσῃ μεγάλῃ, ὥστε νὰ ἔλθῃ εἰς γάγγραιναν. Ἀλλὰ τοῦτο γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μόνον, ὅταν θελήσωμεν νὰ ἐξαιρέσωμεν βιαίως τὸ ἐμπαρὲν σῶμα. Ἡ φλεγμονὴ δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς πύησιν καὶ ἔλκωσιν τῶν πλευρωμάτων τοῦ οἰσοφάγου, δι' ἧς ἀπολύεται τὸ ἀλλότριον σῶμα, ἀλλὰ καὶ χρονία πάθησις καὶ ὁ θάνατος δύναται νὰ

προέλθη. Γωνιώδη και άκιδώδη σώματα, δύνανται, εν ᾧ διαμένουσιν επί μακρότερον χρόνον, και εάν δέν δυσκολεύωσιν ιδίως τήν κατάποσιν και άναπνοήν, να βλάψωσι τ' άγγεία, τήν καρωτίδα, τήν άορτήν, τήν πνευμονικήν άρτηρίαν, τήν άζυγον φλέβα, και να προξενήσωσιν αιμορραγίαν θανάσιμον.

§. 190.

Δυσκολώτατον είναι πολλάκις να καταλάβωμεν, αν ενέχγεται εις τον οισοφάγον άλλότριον τι σῶμα η ού' ότι δε ο άρρωστος κατέπιε σῶμά τι μάλλον η ήττον όγκῶδες η άνισον, ότι αισθάνεται κατά τόπον τινά πόνον, ότι η κατάποσις γίνεται δυσκόλως και οδυνηρῶς, και ότι η άναπνοή έμποδίζεται ταῦτα πάντα δύνανται να προέρχωνται μόνον εκ τής κατολισθήσεως του άλλοτρίου σώματος, εκ βλάβης κατά τινα τόπον των πλευρωμάτων του οισοφάγου και εκ τής εκ τούτων γενομένης φλεγμονής. Όταν όγκῶδες σῶμα ενέχγεται κατά το άνω μέρος του οισοφάγου, δυνάμεθα να αισθανθῶμεν αυτό πολλάκις έξωθεν, η, καταθλίβοντες τήν γλῶσσαν του άρρώστου, έμβλέπομεν αυτό, η αισθανόμεθ' αυτό έμβάλλοντες τους δακτύλους, η μήλην έξ όστου φαλαίνης κατεσκευασμένην, η μήλην έλαστικήν η τήν μήλην του Δυπυιτρένου, ήτις είναι άργυρά, έλαστική και εις το άκρον σφαιραν προσηρμοσμένην φέρουσα. Άλλ' όλαι αι έξετάσεις αὔται πρέπει να γίνωντ' εν γενει πριν η γεννηθῆ φλεγμονή.

§. 191.

Τα έμπειρόμενα εις τον οισοφάγον άλλότρια σώματα δέον η ν' άνασπῶνται προς το στόμα, η να κατωθῶνται εις τον στόμαχον, η τέλος να εξαίρωνται δια τής διαιρέσεως του οισοφάγου.

§. 192.

Δυνάμεθα δε ν' άνασπάσωμεν το καταπαρέν δι' έμέτου, δν δυνάμεθα να ενεργήσωμεν η έρεθίζοντες τον φάρυγγα, η προποτιζοντες έμετικόν, όταν ο άρρώστος δυναται να καταπίη, η έχχέοντες εις φλέβα τινά διάλυμα τής έμετικής τρυγός (1). Άλλ' ο έμετος, όταν το καταπαρέν σῶμα άποφράσση στερεῶς τον οισοφάγον, και ουδόλως ύπέικη εις τον έμετον, δύνανται ν' αύξηση το κακόν, και να έπαγάγη και ρήξιν του οισοφάγου.

(1) Η κυρία του έμετικού ενεργεια δέν είναι η διάσεισις, αλλά και η προς τα άνω ευθυνομένη διαστολή των μυῶδων ένων του οισοφάγου. Όπως δε ο οισοφάγος η ολισθηρός, πρέπει ταυτοχρόνως να προποτιζωμεν τον άρρώστον μυζώδη και έλαιώδη φάρμακα, άναελευμένον βούτυρον, έλαιον μετ' έχχύματος χαμαιμήλων, η μετὰ λεκίθου ώων η τα παρόμοια. Προέτι ενεργεί πολλάκις έπωφελῶς και το δια κλυστήρων ένεμα τής νικωτιανής βοτάνης, έπάγον έμετον και έλαττοῦν τον σπασμόν.

Τὸ καταπαρὲν, εἴαν μὲν ᾗ κατὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ οἰσοφάγου, δυνάμεθα πολλάκις νὰ ἐξεγκύσωμεν πιάνοντες αὐτὸ μὲ τοὺς δακτύλους ἢ μὲ τὴν φαρυγγάγραν* εἴαν δὲ βαθυτέρω, δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν πρὸς τοῦτο ὁμοίως τὴν φαρυγγάγραν, ἢ τυφλάγκιστρον ἐκ σύρματος συνεστραμμένου, ἢ μὴλην ἐξ ὄστου φαλαίνης, εἰς ἧς τὸ ἄκρον εἶναι προσηρμοσμένον σπογγάριον, ὅπερ ὠθίσαντες κατωτέρω τοῦ ἐμπαρέντος σώματος, ἐξεγκύσωμεν, ἀφ' οὗ διὰ τῆς ἀναπόσεως τῶν ὑγρῶν ἐξογκωθῆ. Μικρὰ καὶ ὀξυτενῆ πράγματα, οἷον βελόνας, ἄκανθαι ἰχθύων, καὶ ὀστάρια ἐξαιρούνται εὐκολώτερον μὲ τὸ σπογγάριον· πρὸς τοῦτο δὲ μετεχειρίσθησαν καὶ ἐλαστικὴν μὴλην, εἰς ἧς τὸ ἄκρον εἶναι προσηρμοσμέναι πλείονες ἀγκύλαι μεταλλιναι· ὀγκωδέστερα δὲ, ἅπερ ἐμπληροῦσιν ἐντελῶς τὸν οἰσοφάγον, ἐξαιρούνται δυσκόλως, ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα νὰ παρωθίσωμεν τὸ ὄργανον κατωτέρω αὐτῶν. Ἄπασαι δὲ αὗται αἰ πρὸς τὴν ἐξαίρεσιν γινόμεναι δοκιμασίαι εἶναι νὰ γίνωνται πρῶς καὶ πεφυλαγμένως. Ὁ Δελπέχιος ἀποδοκιμάζει τὴν χρῆσιν τοῦ τυφλαγκίστρου καὶ τῶν μεταλλίνων ἀγκυλῶν ὡς ἀβέβαιον καὶ κινδυνώδη.

*Ὁ Βρίτης (Brite, American medical Recorder. 1823. Jubr. p. 581.) ἀναφέρει περὶ τῆς ἐξαίρεσεως ἀγκίστρου. οὗ τὸ ῥάμμα ἔκειτο εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀρρώστου, ἢ ἐνήργησε δι' ἀνατετημένης σφαίρας, εἰς ἣν διεῖρε τὸ ῥάμμα τοῦ ἀγκίστρου.

§. 193.

Ὅπως δὲ καταθίσωμεν εἰς τὸν στόμαχον τὸ ἐμπαρὲν, μεταχειριζόμεθα σχίδαικα ὄστου φαλαίνης, εἰς ἧς τὸ ἄκρον εἶναι προσηρμοσμένον σπογγάριον, ὅπερ ἐλαιοβρέχομεν πρὸ τοῦ εὐοδιασμοῦ· μεταχειριζόμεθα δὲ τοῦτο, ὅταν τὸ ἐμπαρὲν ᾗ ἀπαλὸν καὶ λεῖον· εἴαν δὲ τοῦτο ᾗ βραχὺ καὶ ὀξυτενές, δύναται καταθούμενον νὰ βλάψῃ μεγάλως τὸν οἰσοφάγον· ἐκτός δὲ τούτου δύναται τὸ ἐμπαρὲν νὰ εἶναι τοιοῦτον, ὥστε, εἰς τὸν στόμαχον κατελθὼν, νὰ βλάψῃ ἐπικινδύνως. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην λοιπὸν δυνάμεθα νὰ καταθίσωμεν τοῦτο μόνον, ὅταν ᾗ ἀνάγκη κατεπείγουσα, καὶ ὅταν ἄλλως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξαίρῃσωμεν αὐτό.

Καὶ ψωμὸς ἄρτου ἢ κομματίον κράμβης(1), ἅπερ καταπίνει ὁ ἀρρώστος, καταθούσι πολλάκις εἰς τὸν στόμαχον τὸ ἐμπαρὲν, καθὼς καὶ πλήξαι μετὰ τῶν ὠμοπλατῶν ἀπολύει πολλάκις πρὸς τὰ ἄνω τὸ ἐμπαρὲν(2).

*Ἄν δὲ καταπαρῆ εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ οἰσοφάγου σῶματι εὐθρυπτον, οἷον γεώμηλον, καὶ δὲν καταθῆται εἰς τὸν στόμαχον, συντρίβομεν αὐτὸ μὲ τοὺς δακτύλους, ἐξωθεν

(1) Τινὲς μὲν φασὶ χρῆναι μείζονας ὄγκους καταπίνειν αὐτοὺς (τοὺς ἀρρώστους), οἷον καυλὸν θριδάκων ἢ ψωμοὺς ἄρτων. Παυλ. ὁ Δίγ.

(2) Τοῦτ' αὐτὸ πράττει καὶ παρ' ἡμῖν ὁ κοινὸς λαός.

τοῦ αὐχένου αὐτὸ συμπίεζοντες, ὡς ἔπραξεν ὁ Δυοῦιτρνεος ἐπιτυχῶς καὶ ἐλύτρωσε ταχίως τὸν ἄρρώστον, ἀφ' οὗ πρῶτον ἔδοκίμασε τὰ πάντα ἀνωφελῶς.

§. 194.

Μηδὸλως δὲ νὰ δοκιμάζωμεν τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ ἐμπαρέντος, ἐὰν αὐτὸ ἐμπαρὲν προὔξεν ἤδη σφοδρὰν φλεγμονὴν καὶ σπασμῶδη συστολὴν τοῦ οἰσοφάγου, ἀλλὰ νὰ μεταχειριζώμεθα μόνον κενώσεις αἵματος διὰ φλεβοτομίας καὶ προσβολῆς βδελλῶν, ἐλαιῶδεις ἐγχύσεις, καὶ, ὅταν ἦ ταυτοχρόνως καὶ σπασμῶδης πάθησις, ὄπιον. Ὅταν δὲ διὰ τῆς θεραπείας ταύτης ἐλαττωθῶσιν ἡ φλεγμονή, ὁ ὄγκος καὶ ἡ συστολή τοῦ οἰσοφάγου, ἀπολύεται πολλάκις τὸ καταπαρὲν, καὶ δυνάμεθα νὰ ἐξαίρεσωμεν αὐτὸ κατὰ τὸν ἓνα ἢ κατὰ τὸν ἕτερον τρόπον.

§. 195.

Καὶ μετὰ τὸν ἐξεγκυσμὸν ἢ μετὰ ὧσιν αὐτοῦ πρὸς τὰ κάτω, ἐπιμένουσιν ἐνοχλήσεις τινὲς τοπικαὶ τοῦ οἰσοφάγου, οἷον βλάβη αὐτοῦ, φλεγμονή καὶ πύησις, ἅπερ ζητοῦσιν ἀφλεγμάντου καὶ ἀκεσωδύνου δυνάμεις βοηθήματα. Ἐφεξῆς δ' ἐπακόλουθα δύνανται νὰ εἶναι, στένωσις τοῦ οἰσοφάγου καὶ, ὅταν τὸ καταπαρὲν σῶμα ἦτον ὀγκῶδες ἀνευρισμὸς αὐτοῦ.

§. 196.

Λεπτὰ καὶ ὀξυτενῆ σώματα, οἷον βελόνας, δύνανται νὰ διατρυπήσωσι τὴν πλευρὰν τοῦ οἰσοφάγου, καὶ παρωθόμενα κατὰ μικρὸν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, νὰ καταφανῶσιν εἰς ἀπώτατα μέρη τοῦ σώματος· γίνεται δὲ τοῦτο συχνότερον, ὅταν τὸ ἀλλότριον σῶμα εἰσέλθῃ εἰς τὸν στόμαχον, ἢ δὲ μετάβασις αὐτῶν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον κατὰ τὰ διάφορα ὄργανα ἐπάγῃ ὅτε μὲν δεινὰ συμπτώματα, ὅτε δὲ οὐδεμίαν ἐνόχλησιν.

§. 197.

Τὸ καταπαρὲν, ὅταν οὔτε νὰ ἐξεγκυσθῇ, οὔτε νὰ κατωσθῇ εἰς τὸν στόμαχον δύνανται, ὅταν ἐπαγάγῃ κίνδυνον τῆς ζωῆς, ἢ ὅταν ἦ τοιοῦτον, ὥστε, ἐλθὼν εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ στομάχου, δύνανται νὰ ἐπαγάγῃ κίνδυνον, πρέπει νὰ ἐξαίρεθῇ διὰ τῆς οἰσοφαγοτομίας. Ἡ ἐγγείρησις αὕτη ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους εἶναι δυσχερὴς καὶ κινδυνωδестаτή, ἀφ' ἑτέρου δὲ, καὶ τὸ μόνον πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀρρώστου βοήθημα, καὶ δύνανται νὰ ἐνεργηθῇ εὐκολώτερον, ἂν φυλαχθῇ ἢ προσήκουσα εἰς τοῦτο ἀγωγή. Μόρια, ὧν τὴν βλάβην εἰς τὴν ἐγγείρησιν πρέπει νὰ φοβώμεθα, εἰσὶν ἡ καρωτὶς, ἡ ἔσω σφραγιτὶς, τὸ παλίνροσον νεῦρον καὶ αἱ θυροειδίτιδες ἀρτηρίαι.

Ὁ Καλλίσενος καθὼς καὶ ὁ Βέλλος καὶ Ἱριχεράνδος ἔχουσι τὴν γνώμην, ὅτι πρέπει, ἐὰν μὲν ἀισθανώμεθα ἔξωθεν τὸ ἀλλότριον σῶμα, νὰ γίνηται ἡ οἰσοφαγοτομία, ἢ

ἡ τραχειοτομία πρὸς ἀποφυγὴν τῆς πνιγμονῆς. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Ζάγγην πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν τὴν οἰσοφαγοτομίαν καὶ ὅταν δὲν αἰσθανώμεθα μὲν ἔξωθεν τὸ καταπαρῖν, εἴμεθα δὲ βέβαιοι περὶ τοῦ τόπου, ὅπου τοῦτο ἔγκειται. Περὶ τῆς ἀνάγκης καὶ ὠφελείας τῆς οἰσοφαγοτομίας διάφορον ἔχουσι γνώμην οἱ ἰατροί. Πολλοὶ τῶν ἐπιστήμων χειρουργῶν ἀπεδοκίμασαν ὅλως ταύτην καὶ χρησιμώτερον ἔκριναν, ματαιωθείσης πάσης πρὸς τὸν ἐξελκυσμὸν καὶ κατωσμὸν τοῦ σώματος ἀποπείρας, νὰ περιμείνωμεν, ἐπειδὴ ἐπὶ τῇ οἰκείᾳ θεραπείᾳ τῶν συμπτωμάτων διὰ τῆς προσπαθείας τῆς φύσεως ἀπολύεται καὶ ἀπάγεται τὸ ἀλλότριον σῶμα· νὰ ἐνεργῶμεν δὲ τὴν τραχειοτομίαν, ὅταν ἐπικηται πνιγμονῆς κίνδυνος. Τὴν αὐτὴν δὲ γνώμην ἔχει καὶ ὁ Βρόδιος καὶ παραινεῖ, ὅταν ἐπὶ τῷ κατωσμῷ τοῦ ἀλλοτρίου σώματος ὑπάρχωσιν ἰδιαιτέρας δυσκολίαι, ν' ἀρίνωμεν αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ, ἐνόσφ ὁ ἄρρώστος δὲν πάσχη ὑπερβαλλόντως. Ἡ φύσις ἐπιτελεῖ πᾶν ὅ,τι ἀναγκαῖον εἶναι. Τοῦ οἰσοφάγου αἱ ἴνες διαστέλλονται κάτωθεν τοῦ ἀλλοτρίου σώματος καὶ συστέλλονται ἄνωθεν αὐτοῦ, ὥστε ἀναγκάζεται τοῦτο νὰ βαθίσῃ εἰς τὸν στόμαχον· ἢ φέρεται εἰς τὸ στόμα, ἐν ᾧ γίνεται χρέμψις καὶ ἀγῶν πνιγμονῆς· καὶ ἂν ἐνίοτε ἐπικηται κίνδυνος πνιγμονῆς, οὐδεμίαν ὅμως γνωρίζει περιπτώσιν, ἐν ἧ ὁ ἄρρώστος ἐδλάφθη ἐκ τῆς μὴ ἐξαίρεσως τοῦ σώματος. Ἐάν ὅμως ὁ κίνδυνος τῆς πνιγμῶνῆς ἦ μέγας, πρέπει πρῶτον νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν τραχειοτομίαν καὶ ἔπειτα νὰ ἐπιβλέψωμεν τὸν οἰσοφάγον. Ἡμεῖς ὅμως, ἐὰν θεωρήσωμεν τὴν ἀπόδασιν τῶν παρὰ τοῦ Δελαβαχηρίου (De Lavacherie) συλλεχθέντων περιστατικῶν, δὲν δυνάμεθα νὰ συμφωνήσωμεν ἀνεξαίρετως περὶ τοῦ ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ οἰσοφαγοτομία, ἀλλ' ἐνδεδειγμένη εἰς τὰς ἄνω ρηθείσας περιπτώσεις, καὶ νὰ μὴ ἀναβάληται αὕτη ἐπὶ πολὺ, ἐπειδὴ ὁ κίνδυνος αὐξάνει· ἐκ τούτου ἐξ ἅπαντος καὶ ἡ καλὴ τῆς ἐγχειρήσεως ἀπόδασις βλάπτεται, ἄξιον δὲ λόγου εἶναι, ὅτι, ἐν ᾧ κοινῶς νομίζεται λίαν ἐπικίνδυνος ἡ ἐγχείρησις αὕτη, εἰς τὰς πέντε γνωστὰς περιπτώσεις, ἐν αἷς ἐνήργησαν ταύτην (ὁ Γουρσῶλιος 1. [Goursault] ὁ Ρόλανδος [Roland] 1, ὁ Βεγῖνος [Begin] 2, ὁ Δελαβαχήριος 1,) ἡ ἀπόδασις αὐτῆς ἦτο καλὴ·

§. 198.

Κατὰ τὸν Οὐέρδुकον Γυάτανον (Verduc-Guattani) ἐνεργεῖται ἡ οἰσοφαγοτομία τὸν δε τὸν τρόπον. Ἀφ' οὗ ὁ ἄρρώστος μὲν σχηματισθῆ ὀρθοκάθεδρος ἐπὶ δίφρου ἢ ὑπτίος ἐπὶ τραπέζης, βοηθὸς δὲ στήριξῃ καλῶς τὴν κεφαλὴν, ἐμβάλλομεν τομὴν κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τῆς τραχείας ἀρτηρίας ὅσον δύο καὶ ἡμίσεος ἢ ὅσον τριῶν δακτύλων μεγάλην μεταξὺ τοῦ φάρυγγος καὶ τῆς κλειδῆς καθέτως φερομένην, διαιροῦντες τὸ ἐπικείμενον δέρμα καὶ τὸν κυτταρώδη ὑμένα, βοηθοὶ δὲ ἀπάγουσιν ἔπειτα τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς διὰ τυφλαγχίστρων καὶ ἀποσπογγίζουσι τὸ ἀπορρέον αἷμα· ἡμεῖς δὲ καταθλιβόντες μὲ τὴν λαβὴν τοῦ μαχαιρίου τὸ χεῖλος τοῦ θυροειδίου ἀδένος, ἀποφιλοῦμεν τὸν οἰσοφάγον, μεταχειριζόμενοι ὡς δυνατὸν ὀλίγον τὴν αἰχμὴν τοῦ μαχαιρίου, καὶ μηδὲν τῆς πλευρᾶς τῆς τραχείας ἀρτηρίας ἀπομακρυνόμενοι, καὶ διαιροῦμεν τὸν οἰσοφάγον ὅσον ἀρκεῖ πρὸς ἐξαίρεσιν τοῦ καταπαρέντος μὲ λαβίδα εὐθυτενῆ, μηδὲν διασπῶντες τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς. Ἄν δὲ τὸ καταπαρῖν κῆται μακρὰν τῆς γενομένης διαιρέ-

σεως, ἐξελκύνομεν αὐτὸ μὲ καμπύλην λαβίδα. Περιδένομεν δ' εὐθὺς ὅσ' ἀγγεῖα ἐξακοντίζουσιν αἷμα, περιδένομεν δὲ καὶ τὰς θυροειδίτιδας ἀρτηρίας, πρὶν διαιρέσωμεν αὐτάς, εἰς τὸ μαχαίριον ὑποπιπτούσας.

Ἡ δὲ γινόμενη διαίρεσις τοῦ οἰσοφάγου κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Ἐκκόλου, ὅστις διαίρει τὸ δέρμα κατὰ τὴν μεσότητα τοῦ στεροκλειδομαστοειδίτου μυός καὶ τὸν κυτταρώδη ὑμένα κατὰ τὸ τρίγωνον χωρίον, τὸ γινόμενον ἐκ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τοῦ μυός εἰς δύο κεφαλὰς, ἃ ἐκ τῆς καταφύσεως αὐτῶν εἰς τὸ στέρνον ἢ εἰς τὴν κλεῖδα, ἀπογυμνώνει καὶ διαίρει τὸν οἰσοφάγον. Ἡ διαίρεσις αὕτη εἶναι ὀφθαλμοφανῶς ἤττον ἀσφαλῆς τῆς ἡδὴ ῥηθείσης.

§. 199.

Ὅταν δὲ τὸ καταπαρὲν οὐδένα ἔξωθεν αἰσθητὸν ὄγκον τοῦ οἰσοφάγου ἀπεργάζηται, παραγγέλλουσιν ἐνιοὶ πρὸς ἄρσιν τοῦ οἰσοφάγου, νὰ εὐοδιάζωμεν εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ στόματος ἀργυροῦν καθετήρα ἢ καμπύλην μήλην μετ' αὐλακος, καὶ νὰ ἄρωμεν ἔσωθεν τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ οἰσοφάγου πρὸς τὸ στόμιον τῆς πληγῆς. Πρὸς τοῦτο προτείνουσι καὶ τὴν βελοειδῆ μήλην. Ὁ Ῥιχεράνδος ἀποδοκιμάζει πᾶν ὄργανον πρὸς τοῦτο· ἀλλ' ὅμως ὁ Βακκάς Βερλιγγιέρης (Vacca-Berlinghieri) εὑρέρηκεν ὄργανον, δι' οὗ ἡ οἰσοφαγοτομία ράδιόν τε ἐπιτελεῖται καὶ ἀσφαλέστερον ἢ διὰ παντὸς ἄλλου τρόπου.

§. 200.

Ὁ ἄρρωστος καθίζει ἐπὶ δίφρου ταπεινοῦ, ἡ κεφαλὴ στηρίζεται εἰς τὸ στῆθος βοηθοῦ, καὶ τὸ λοιπὸν σῶμ' αὐτοῦ κρατοῦσι πρεπόντως ἄλλοι βοηθοί. Κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ ἀχένος αἴρεται τὸ δέρμα εἰς ἐπικαρσίαν πτυχὴν, ἣτις διαίρεται κατὰ τὴν φορὰν τοῦ θυροειδοῦς καὶ κρικοειδοῦς χόνδρου. Ἡ τομὴ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου μέρους τοῦ θυροειδοῦς χόνδρου καὶ ἐκτείνεται ὅσον δύο δακτύλων κατωτέρω αὐτοῦ, διαίρουσα τὸ ἐπικείμενον δέρμα καὶ τὸ μυῶδες πλάτυσμα, καὶ, ἂν τοῦτο δὲν διαίρεθῆ ταυτοχρόνως, διαίρουμεν αὐτὸ ἐκ δευτέρου· ἔπειτα δὲ εὐοδιάζομεν διὰ τοῦ στόματος εἰς τὸν οἰσοφάγον τὸ αἶρον πρὸς τὰ ἔξω τὸν οἰσοφάγον ὄργανον κεκλεισμένον καὶ οὕτως ἀπευθυμένον, ὥστε τὸ κάτω αὐτοῦ πέρασ ν' ἀντικρύσῃ εἰς τὴν κάτω γωνίαν τῆς πληγῆς· βάλλοντες δὲ τὸν μὲν λιχανὸν καὶ μέσον δάκτυλον εἰς τοὺς πλαγίους τοῦ σωληναρίου κρίκους, τὸν δὲ ἀντίχειρα εἰς τὸν κρίκον τοῦ ἐμβολέως, ἐλκύνομεν αὐτὸ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ οὕτως ἀπολύεται τὸ ἐξ ἐλατῆρος ὄν ἄκρον, καὶ διὰ τοῦ ἐλαιοειδοῦς αὐτοῦ πυρῆνος ἀνατείνει τὸν οἰσοφάγον πρὸς τὴν πληγὴν. Βοηθὸς μὲν κρατεῖ τὸ ὄργανον ἀκινήτως, ἡμεῖς δὲ διαίρουμεν τὸν κυτταρώδη ὑμένα πεφυλαγμένως καὶ ἀποψιλοῦμεν τὸν οἰσοφάγον, ὠθοῦντες πρὸς τὰ ὀπίσω μὲν τὸν στεροκλειδομαστοειδίτην μῦν, πρὸς τὰ πρόσω δὲ

τὸν στερνοϋοειδίτην καὶ στερνοθυρεοειδίτην, καὶ διαιροῦντες ἐπὶ ὑποβληθείσης αὐλακοειδοῦς μήλης τὸν ὠμοϋοειδίτην μὴν ἐπικαρσίως ἐπὶ τοῦ οἰσοφάγου κείμενον. Τοῦ οἰσοφάγου δὲ προφαινομένου μετὰ ταῦτα γυμνοῦ πλέον ἢ ὅσον δακτύλου, διαιροῦμεν αὐτὸν ἐπὶ τὰ πλάγια μικρὸν τι πρὸς τὰ πρόσω μεταξὺ τοῦ σωλῆνος καὶ τοῦ διεστῶτος βραχίονος τοῦ ἐμβολέως ὅσον μιᾶς ἢ δύο γραμμῶν ὑπεράνω τοῦ ἐλαιοειδοῦς πυρήνος, ἐκτείνοντες τὴν διαίρεσιν πρὸς τὰ ἄνω ὅσον ἀρκεῖ. Μετὰ τοῦτο δὲ ἐμβάλλομεν τυφλάγκιστρον εἰς τὴν διαίρεσιν τοῦ οἰσοφάγου καὶ διακρατοῦμεν αὐτὸν ἔξωθεν· ἐξελκύομεν ἔπειτα τὸ ὄργανον καὶ ἐξαιροῦμεν τὸ καταπαρὲν σῶμα μὲ τοὺς δακτύλους ἢ μὲ τὴν λαβίδα.

Τὸ ὄργανον τοῦτο εἶναι τοιοῦτοτρόπως κατασκευασμένον, ὥστε δυνάμεθα, ἂν ἡ χρεῖα, νὰ μεταχειρισθῶμεν αὐτὸ καὶ ὅταν θέλωμεν νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν ἐγχείρησιν καὶ εἰς τὴν δεξιάν πλευρὰν τοῦ αὐχένος.

§. 201.

Κατὰ δὲ τὸν Βεγγῖνον εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ ἐνεργήσωμεν πρεπόντως εἰς τὸν οἰσοφάγον κατὰ τοὺς δεδομένους ὅρους τῆς Γυατανικῆς μεθόδου, ἢ νὰ εὐοδιάσωμεν καὶ νὰ κρατήσωμεν κατὰ τὸ εἶκος εἰς τὸν οἰσοφάγον τὰ παρ' ἄλλων διοριζόμενα ὄργανα, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἠρηθισμένα ἤδη μέρη τοῦ οἰσοφάγου δὲν ἐνέχονται τὴν ἀδιάκοπον ἐπάφησιν τῶν ὀργάνων, καὶ ἡ ἀναπνοὴ κατέστη ἤδη δύσκολος. Ἡ ἀγωγή αὐτοῦ, ἥτις στηρίζεται εἰς τὴν ἀκριβῆ τοπογραφικὴν γνῶσιν τῶν μορίων τούτων, καὶ καθ' ἣν ἐνηργήθη παρ' αὐτοῦ εἰς ζῶντας δις ἐπιτυχῶς ἢ ἐγχειρήσεις, εἶναι ἡ ἕξις. Ὁ ἀρρώστος κοιτάζετ' ἐπὶ στενῆς κλίνης, ἔχων ὀλίγον ἀνάρροπα τὸ στήθος καὶ τοὺς ὦμους, νεύουσαν δὲ ἐπὶ τὰ ὀπίσω καὶ δεξιὰ τὴν ἐπὶ προσκεφαλαίου στηριζομένην κεφαλὴν, καὶ τὸν αὐχένα μετρίως διατεταμένον· ἐπὶ τὰ δεξιὰ μὲν τοῦ ἀρρώστου ἵσταται βοηθὸς ἔμπειρος, ἐπὶ τ' ἀριστερὰ δὲ ὁ χειρουργός, ὅστις ἐμβάλλει ἐπὶ τοῦ δέρματος κατὰ μήκος τῆς μεταξὺ τοῦ στερνοκλειδομαστοειδίτου μυὸς καὶ τῆς τραχείας ἀρτηρίας αὐλακος τομὴν, ἀρχομένην ὅσον δακτύλου ὑπεράνω τῆς συναρθρώσεως τῆς κλειδοῦς καὶ τοῦ στέρνου καὶ διήκουσαν ἄχρι τοῦ ἄνω χείλους τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου, διὰ μακρῶν συρμῶν τοῦ μαχαιρίου· ἔπειτα δὲ διαιρεῖ τὸ μυῶδες πλάτυσμα καὶ τὸν ὑποκείμενον κυτταρώδη ἴστον, καὶ προχωρεῖ κατὰ βῆλος εἰς τὸν ἐκ κυτταρώδους ἴστου συνιστάμενον τόπον μεταξὺ τῆς τραχείας καὶ τοῦ οἰσοφάγου πρὸς τὰ ἔνδον, καὶ τῶν βαθυτέρων ἀγγείων καὶ νεύρων τῶν σκεπομένων παρὰ τοῦ στερνοκλειδομαστοειδίτου μυὸς πρὸς τὰ ἔξω, ἐν ᾧ ὁ μὲν βοηθὸς ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἐλκύει πρὸς ἑαυτὸν μὲ τοὺς δακτύλους ἢ μὲ τυφλάγκιστρα τὰ ἐπὶ τὰ ἔνδον τῆς πληγῆς κείμενα μέρη, ὁ δὲ χειρουργός μὲ τοὺς βαθυτέρω πάντοτε ἐμβαλλομένους δακτύλους τῆς

ἀριστερᾶς χειρὸς ἐλκύει πρὸς τὰ ἔξω τὰ ἐπὶ τὰ ἔξω τῆς πληγῆς κείμενα μύρια, ἐπικαλύπτων μὲ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων τὰ ἀγγεῖα καὶ νεῦρα. Κατὰ τὸ ἄνω δὲ ἡμισυ μέρους τῆς πληγῆς προφαίνεται ὁ λοξῶς πρὸς τὰ ἔξω καὶ κάτω διήκων ὠμοῦσειδίτης μῦς, ὃν διαιρεῖ ἐπὶ ὑποβληθείσης αὐλακομήλης μετὰ τὴν διαιρέσιν τούτου προφαίνεται ὁ οἰσοφάγος, ὅστις γνωρίζεται ἐκ τῆς ὀπισθεν τῆς τραχείας καὶ τοῦ λάρυγγος θέσεως, ἐκ τῆς στρογγύλης καὶ σαρκώδους ἐπιφανείας, ἐκ τῶν κινήσεων καὶ ἐκ τῆς σκληρότητος αὐτοῦ, δοκιμάζοντος τοῦ ἀρρώστου νὰ καταπίη. Ἄν μὲν τὸ ἐμπαρὲν ἀλλότριον σῶμα ἀπεργάζηται ἔσωθεν ἔπαρσιν, ἐντέμνομεν κατ' αὐτῆς τὸν οἰσοφάγον· ἂν δὲ τούναντίον, διωθοῦμεν τὸ μαχαίριον εἰς τὸν οἰσοφάγον κατὰ τὴν μεσότητά τῆς πληγῆς, καὶ παραλλήλως πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ οἰσοφάγου, διαιροῦμεν αὐτὸν ὅσον ἡμίσεος δακτύλου, ἐξ οὗ ἀπορρέει ὀλίγη βλέννα καὶ σίελον. Ἐπειτα δὲ εὐοδιάζομεν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ πυρηνομαχαίριον καὶ μεγαλύνομεν τὴν τομὴν ἐπὶ τε τὰ ἄνω καὶ κάτω, ὅσον ἀρκεῖ εἰς εὐοδιασμόν τῶν λαβίδων· κάλλιον ὅμως εἶναι νὰ μεγαλύνωμεν τὴν τομὴν ἐπὶ τὰ ἄνω ἢ ἐπὶ τὰ κάτω, ἐπειδὴ ἡ βλάβη τῆς ἄνω θυρεοειδίτιδος εἶναι ἥσσον ἐπικίνδυνος ἢ ἡ βλάβη τῆς κάτω. Περιδένονται δ' εὐθὺς ὅσα αἰμορράγοῦσιν ἀγγεῖα.

§. 202.

Περὶ δὲ τοῦ ἐξελκυσμοῦ τοῦ ἀλλοτρίου σώματος δὲν δύνανται νὰ δοθῶσιν ὀριστικοὶ κανόνες· κατευθύνεται δὲ οὗτος κατὰ τὴν λεπτότητα τῆς ἀφῆς, κατὰ τὴν δεξιότητα τῆς χειρὸς καὶ κατὰ τὴν στιγμιαίαν ἔμπνευσιν εἰς ἀφαίρεσιν τῶν δυσκολιῶν. Καμπύλοι δὲ καὶ κατὰ τὸ εἶκος ἰσχυροὶ πολυπουλοὶ εἰσὶν ἐν γένει οἱ οἰκειότεροι· ὅθεν ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν ἐξ αὐτῶν πολλοὺς καὶ διαφόρους τό τε σχῆμα καὶ τὸ μῆκος.

§. 203.

Μετὰ τὸν ἐξελκυσμὸν τοῦ ἀλλοτρίου σώματος ἡ πληγὴ θεραπεύεται διὰ τῆς κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἐνώσεως· τὰ χεῖλη αὐτῆς συνάγονται πρὸς ἄλληλα μὲ ταινίας κολλητικῆς ἐμπλάστρου· ἡ κεφαλὴ τοῦ χειρισθέντος κρατεῖται πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ ἀνακεκλιμμένη· οὐδεμίαν δὲ λαμβάνει οὗτος εἰς τὰς πρώτας ὀκτὼ ἡμέρας τροφὴν διὰ τοῦ στόματος, ἀλλὰ διὰ κλυστήρων καὶ λουτρῶν· ἔπειτα δὲ λαμβάνει καὶ διὰ τοῦ στόματος ἄλλ' εἰς μικρὰς δόσεις, πηκτώδεις τροφάς, καὶ ἀνακουφίζει τὴν βασανίζουσαν αὐτὸν δίψαν, ἐμβάλλων εἰς τὸ στόμα τεμάχια πορτογαλίου πασπαλισμένα μὲ σάχαρι (ἴδ. §. 763. Τόμ. Α'). Κατὰ τὸν Βεγῖνον δὲ μῆτε μὲ ταινίας κολλητικῆς ἐμπλάστρου πρέπει νὰ ἐνώσωμεν τὴν πληγὴν, μῆτε μὲ ραφάς· διότι εἰς ἣν εὐρίσκονται κατάστασιν τὰ πλευρώματα τοῦ

οίσοφάγου διὰ τὴν μᾶλλον ἢ ἤττον σφοδρὰν φλεγμονὴν κτλ. δὲν γίνεται σύμφυσις, ὡς εἰς τὰ συνήθη τραύματα, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσεγγίσωμεν τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς πρὸς ἄλληλα, νὰ σκεπάσωμεν ταῦτα μὲ θρόνιον λί-
νου λεπτόν, θυριδοειδῶς ἐγκεκομμένον καὶ μὲ ἀλοιφὴν ἐπιχειρισμένον, καὶ ἐπιθέντες μοτὸν, νὰ σφρίζωμεν ταῦτα διὰ σπληνίων καὶ ἐπιδέσμου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄρρωστος, ἕως ἂν ἐνεργηθῇ ἡ οἰσοφαγοτομία, διὰ τὴν δυσφραγίαν, διὰ τὴν μεγάλην ἀνησυχίαν κ. τ. λ. ἔχει ἄκραν ἀτονίαν, πρέπει τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν μετὰ τὴν ἐγγχείρησιν νὰ ἐγχύσωμεν εἰς τὸν στόμαχον αὐτοῦ διὰ τοῦ ἐμβληθέντος οἰσοφαγοσωλήνος θρεπτικούς ζυμούς.

Δ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΣΤΟΜΑΧῳ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΡΟΙΣ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ.

§. 204.

Σώματα, ὅσα δὲν ἀναλύονται δυνάμει τῶν ὀργάνων τῆς πέψεως, κατω-
θούμενα εἰς τὸν στόμαχον ἢ καταπινόμενα, ἐρεθίζουσι διὰ τὴν διάφορον αὐτῶν ποιότητα καὶ μαρφήν διάφορα συμπτώματα. Ὅγκωδη σώματα ἐξέρχονται πολλάκις ἀνενοχλήτως ἐκ τῶν ἐντέρων· ὄξυτενὴ δὲ κατέχον-
ται εὐκολώτερον ἐν τοῖς ἐντέροις καὶ προξενουσι πολλάκις φλεγμονὴν καὶ ἔλκωσιν.

§. 205.

Ὅγκωδη σώματα ἐπέχονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὸν στόμαχον καὶ εἰς τὴν βαλβίδα τοῦ κώλου· δύνανται δὲ νὰ ἐμμείνωσι ταῦτα πολὺν καιρὸν εἰς τὸν στόμαχον, χωρὶς νὰ προξενήσωσιν ὅσα συμπτώματα προξενουσὶν εἰς τὰ ἔντερα, καὶ ἂν μὴ ᾖσιν ἐνταῦθα ἐμπεπαρμέεα. Τὰ συμπτώματα δὲ ταῦτα εἰσὶν, ἢ ἐμφράξεως τῶν ἐντέρων ἔκγονα, ἢ φλεγμονῆς καὶ βλάβης, ἣν ἐπάγουσι ταῦτα εἰς τὰ ἔντερα, ἕνεκα τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτῶν σχήματος. Καὶ ἐκ τοῦ πρώτου μὲν γεννῶνται τὰ συμπτώματα τοῦ εἰλεοῦ, ἐκ τοῦ δευτέρου δὲ μᾶλλον ἢ ἤττον σφοδρὰ συμπτώματα φλεγμονῆς τῶν ἐντέρων. Μέταλλα, ὅσα ὀξειδοῦνται, οἷον χάλκινα νομίσματα, οὐδὲν ἐπάγουσιν ἰδιαιτέρον σύμπτωμα, ἐπειδὴ ἡ ὀξείδωσις αὐτῶν ἐν τοῖς ἐντέροις εὐρίσκομένων, γίνεται λίαν βραδέως καὶ τόσον ὀλίγη, ὥστε οὐδεμίαν ἔχει ἐνέργειαν ἐπιθλαθῆ· ἐκτὸς δὲ τούτου ταῦτα δὲν μένουσι πολὺν χρόνον εἰς τὰ ἔντερα.

§. 206.

Ὅξυτενὴ σώματα ἐμπειρόμενα εἰς τὰς πλευράς τῶν ἐντέρων, γεννῶσι κατὰ τινα ἔκτασιν φλεγμονὴν, δι' ἣν γίνεται σύμφυσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐντέρου μετὰ τοῦ περιτοναίου ἢ μετ' ἄλλου μορίου, ὥστε τὸ ὄξυτενὸς

σῶμα, ὅταν διὰ τὸν ἀδιάκοπον ἐρεθισμόν γεννηθῆ πύησις, μετακινεῖται κατὰ διαφόρους φοράς, καὶ δύναται νὰ ἔλθῃ ἢ πρὸς τὰ ἔξω ἢ εἰς ἄλλον κόλπον τοῦ σώματος, ὅσον εἰς τὴν κύστιν.

§. 207.

Εἰς προφυλακὴν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων ἀπὸ τῆς βλαβεραῆς ἐνεργείας τοῦ τοιοῦτου σώματος, ὠφελοῦσι μυξώδεις τροφαὶ, ἀφλέγμαντος ἐν γένει ἀγωγή, καὶ ἐλαφρὰ ὑπακτικὰ πρὸς ταχεῖαν διέξοδον τούτου ἐκ τῶν ἐντέρων.

§. 208.

Ὅταν εἰς τὸν στόμαχον ἢ εἰς τὰ ἔντερα εὐρίσκηται σῶμ' ἀλλότριον, ὅπερ ἀδυνατεῖ νὰ ἐξέλθῃ διὰ τῆς φυσικῆς διόδου καὶ ἐπάγει μέγιστον κίνδυνον τῆς ζωῆς, πρέπει νὰ ἐξαιρέσωμεν αὐτὸ διαιροῦντες τὸν στόμαχον ἢ τὸ ἔντερον (ἐνεργοῦντες τὴν γαστροτομίαν ἢ τὴν ἐντεροτομίαν). Ἄλλ' ὁ διορισμὸς τῆς κινδυνώδεστάτης ταύτης ἐγχειρήσεως εἶναι πάντοτε δυσκολώτατον. Καὶ ἡ ἐγχείρησις δύναται νὰ γείνη μόνον, ὅταν εἴμεθα βέβαιοι περὶ τοῦ τόπου τοῦ ἀλλοτρίου σώματος· ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο δύνανται τὰ συμπτώματα νὰ εἶναι λίαν ἀμφίβολα· τὸ ἔντερον, ἐν ᾧ εὐρίσκεται τὸ ἀλλότριον σῶμα, δύναται νὰ εἶναι μακρὰν τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας. Καὶ ἐνόσω μὲν τὰ συμπτώματα δὲν εἶναι ὑπερμεγέθη, δὲν ἀποφασίζομεν εὐκόλως τὴν ἐγχείρησιν· ὅταν δὲ ταῦτα γείνωσιν ἐπίσημα, τότε τῆς ἐγχειρήσεως ἡ ἀπόβασις εἶναι λίαν ἀμφίβολος. Ἄλλ' ὅμως ἡ γαστροτομία ἐνεργήθη ἐπιτυχῶς.

Ὁ Δελπέσιος δοξάζει, ὅτι οὐδέποτε δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν μετὰ τισαύτης βεβαιότητος τὴν θέσιν ἀλλοτρίου σώματος εἰς τὸν στόμαχον καὶ εἰς τὰ ἔντερα, ὥστε ἐκ τῆς βεβαιότητος ταύτης νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν γαστροτομίαν ἢ τὴν ἐντεροτομίαν. Καὶ ὅταν ἐν ᾧ τόπῳ εἶναι πόνος ἐμπεπαρμένους γεννηθῆ ὄγκος, πρέπει νὰ ἐμβάλωμεν τομὴν κατ' ἐπιπολὴν μόνον, ὅταν τὸ ἐπικείμενον δέρμα αἴρηται σαφῶς ὑπὸ τοῦ πύου πρὸς τὰ ἄνω, ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα νὰ εἴμεθα βέβαιοι μέχρι τίνος ἔγεινεν ἡ σύμφυσις, ὥστε νὰ ἐκφύγωμεν τὴν ἀνάχυσιν τῶν ἐνεχομένων ὑλῶν.

§. 209.

Ὅταν δὲ ὁ στόμαχος, πληρὸν τοῦ ἐν αὐτῷ ἀλλοτρίου σώματος, ἦ κενός, πρέπει, πρὶν ἐπιχειρήσωμεν τὴν ἐγχείρησιν νὰ ἐμπλήσωμεν αὐτὸν μετρίως μυξώδους ὑγροῦ, ὅπως φέρωμεν αὐτὸν πλησιέστερον εἰς τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας (1). Ἄν μὲν διὰ τῆς ἀφῆς δυνάμεθα νὰ καταλάβωμεν

(1) Ὁ Ἑβινός (Hevin) προτείνει ἐκτὸς τούτου νὰ παρακεντῶμεν τὴν ἐμπρόσθιον πλευρὰν τοῦ στομάχου μετ' ἐγκεχαραγμένην τρίγωνον ἀκίδα, καὶ νὰ μεγαλύνωμεν τὸ παρακεντηθὲν μέρος ἐπὶ τῆς χαραγῆς τῆς ἀκίδος ἐπὶ τὰ δεξιὰ καὶ ἐπὶ τ' ἀριστερά.

τὴν θέσιν τοῦ ἀλλοτρίου σώματος, ἐμβάλλομεν τὴν τομὴν εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἂν δὲ τούναντιον, ἐμβάλλομεν τὴν τομὴν εἰς τὴν ἐμπρόσθιον πλευρὰν τοῦ στομάχου ὅσον δακτύλου μὲν κατωτέρω τοῦ ξιφοειδοῦς χόνδρου, ἐνὸς δὲ καὶ ἡμίσεος ὑπεράνω τοῦ ὀμφαλοῦ, καὶ ὅσον πέντε τεταρτημορίων τοῦ δακτύλου μακρὰν τῆς λευκῆς γραμμῆς κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τῆς κοιλίας, ὥστε ἡ τομὴ νὰ συμπίπτῃ μεταξὺ τῆς μικρᾶς καὶ μεγάλης καμπῆς τοῦ στομάχου. Πολὺ πεφυλαγμένως ἐντέμνοντες τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας, ἀνευρίσκομεν ἔπειτα μετὰ τὴν ἀποψιλῶσιν τοῦ στομάχου τὴν θέσιν τοῦ ἀλλοτρίου σώματος, καὶ παρακεντοῦμεν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ τὸν στόμαχον μὲ μαχαίριον, καὶ ἔπειτα μεγαλύνομεν τὴν τομὴν μὲ πυρηνομαχαίριον. Μετὰ τοῦτο δὲ πιάνομεν τὸ ἀλλότριον σῶμα μὲ λαβίδα, ἣν εὐοδιάζομεν εἰς τὸν στόμαχον παρὰ τὸν λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, καὶ ἐξεκλύομεν αὐτό. Ἡ ἐξῆς θεραπεία γίνεται κατὰ τοὺς δοθέντας ἐν τῷ περὶ τραυμάτων τοῦ στομάχου (ἴδ. §. 831. Τόμ. Α΄.) κανόνας.

§. 210.

Ἐν δὲ τῇ ἐντεροτομίᾳ ἐμβάλλομεν τομὴν καθ' ὃν τόπον προφαίνεται σαφῶς τὸ ἀλλότριον σῶμα, ὡς δυνατὸν ὅμως καθ' ὃν τόπον δὲν φοβούμεθα νὰ βλάψωμεν τὴν ἐπιγαστρὸν ἀρτηρίαν· ἀνευρίσκομεν ἔπειτα μὲ τὸν δάκτυλον τὴν θέσιν τοῦ ἀλλοτρίου σώματος, προσεκλύομεν τὸ ἐνέχον αὐτὸ ἔντερον εἰς τὴν πληγὴν, καὶ διαιροῦμεν ὅσον ἀρκεῖ πρὸς ἐξαιρέσιν αὐτοῦ. Ἡ δ' ἐφεξῆς θεραπεία γίνεται ὡς ἀνωτέρω (ἴδ. §. 819. κ. λ. Τόμ. Α΄.) ἐμνημονεύθη ἐν τῷ περὶ τραυμάτων τῶν ἐντέρων.

Τὴν ἐντεροτομίαν προέτειναν πρὸς τοῦτοις καὶ ὅταν ἦ στένωσις καὶ ἀπόφραξις τῶν παχέων ἐντέρων, ὅταν δὲν ἀφαιρῆται ἡ συλλογὴ τῶν κοπράνων, ὅταν ὑπάρχῃ εἰλεὸς καὶ παρεϊσφορησις τῶν ἐντέρων, καθ' ἃς περιπτώσεις πρέπει ταυτοχρόνως νὰ γείνη καὶ παρὰ φύσιν ἔδρα (ἴδ. §. 74. Τόμ. Γ΄.). Ἐἰ καὶ εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἡ ἐντεροτομία ἔγεινεν ἐπιτυχῶς, δυσκόλως ὅμως καταπίθεται ὁ ἰατρὸς νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐγχείρησιν ταύτην διὰ τε τὸ ἀβέβαιον τοῦ αἰτίου καὶ τοῦ τόπου τοῦ νοσήματος, καὶ διὰ τὰ συμπτώματα, ἅπερ μεγάλα ὄντα, καθιστῶσιν ἐξ' ἀνάγκης ἀτυχὴ τὴν ἐγχείρησιν.

Ε΄.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ Τῷ ΑΠΕΥΘΥΣΜΕΝῳ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ.

§. 211.

Ἄλλότρια σώματα δύνανται ἢ νὰ ὠσθῶσι διὰ τῆς ἔδρας δι' ἀσέλγειαν, δι' ἀπροσεξίαν κ. τ. π. εἰς τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον, ἢ καταποθέντα καὶ διελθόντα ἄνωθεν ὅλην τῶν ἐντέρων τὴν δίοδον, νὰ καταμείνωσιν ἐν ταῦθα ἐπὶ μακρότερον ἢ βραχύτερον χρόνου διάστημα. Ἀλλὰ τὰ ἄνωθεν καταβιβάσθέντα σώματα δὲν ἐνοχλοῦσι πολὺ τὸν ἄρρωστον, ἐπειδὴ περιει-

λίσσουνται ἀρκούντως ὑπὸ τῶν κοπράνων. Ἐ' ἀλλότρια σώματα δύνανται νὰ ἐρεθίσωσι τὸ ἀπευθυσμένον διὰ τὸ ἰδιαίτερον αὐτῶν σχῆμα, ἢ διὰ τὸν ἐπίσημον ὄγκον.

Ἐν τινι περιπτώσει, ἐν ἣ ἐνήρησα τὴν κατὰ τομὴν ἐγχείρησιν τῆς ἐδρσούριγγος, ἐγεννήθη, καθ' ὃν χρόνον ἡ πληγὴ εἶχεν λαθῆ σχεδόν, σφοδρότατος πόνος ἐν τῷ ἀπευθυσμένῳ μετ' ἐπιμόνου τεινεσμοῦ, χωρὶς νὰ γίνηται ἡ ἐλαχίστη κένωσις. Ἐξετάσας εὐρον σῶμα σκληρὸν κατὰ τὸν τόπον τοῦ σφιγκτήρος περιεσφιγμένον, ὅπερ ἐξελκυσθὲν ἐφάνετο ὡσεὶ τεμάχιον σώματος σπονδύλου τῆς βίχως, καὶ ὅπερ ἐξώσθη ἕνεκα προλοβοῦσης σπονδυλαρθροκάκης.

§. 212.

Συμπτώματα δὲ, ἅπερ γεννῶνται εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις, εἰσὶ, δύσκολος ἢ ὄλως παρεμποδισμένη ἀποπάτησις, ὀδυνηρότατος τεινεσμός, σφοδρὰ φλεγμονή καὶ ὄγκος τῶν ἐσωτερικῶν πλευρωμάτων τοῦ ἀπευθυσμένου, ὅπερ ἐπεκτείνονται καὶ εἰς τὰ γειτνιαζόμενα μέρη καὶ εἰς τὰ ἐντόσθια τῆς κοιλίας, σφοδρὸς πυρετός, μετέωρος κοιλία καὶ τὰ παραπλήσια. Ὁ κίνδυνος εἶναι μέγας, καὶ τὸ ἀλλότριον σῶμα πρέπει νὰ ἐξαιρεθῆ ὡς δυνατὸν τάχιστα. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι πολλάκις δυσχερέστατον ἔργον διὰ τε τὴν θέσιν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ σώματος, καὶ διὰ τὴν σπασμῶδη συστολὴν τοῦ σφιγκτήρος. Ἀλλότριον ἐν τῷ ἀπευθυσμένῳ σῶμα δύνανται ν' ἀνατρήσῃ καὶ τὰ πλευρώματ' αὐτοῦ, νὰ προξενήσῃ πύησιν εἰς τὸν περιεκείμενον κυτταρώδη ἴστον, καὶ νὰ ἐξέλθῃ μετὰ τοῦ πύου ἐπὶ τῇ σχάσει τοῦ ἀποστήματος.

§. 213.

Βεβαιωθέντες περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀλλοτρίου σώματος διὰ τοῦ ἐλαιοθραχοῦς λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, εὐοδιάζομεν ἐπ' αὐτοῦ πολυπάγραν, ἢ τὸν λιθουλκόν, δι' ὧν πιάνομεν καὶ ἐξελκύομεν αὐτό. Εὐκολύνομεν δὲ τὸν ἐξελκυσμὸν δι' ἐνέσεως ἐλαιώδους εἰς τὸ ἀπευθυσμένον, διὰ φλεβοτομίας προηγουμένης, ἂν ἡ σφοδρὰ φλεγμονή, γενομένης καὶ δι' ἐνθέσεως ὑποθετοῦ, εἰς ὃ ἀναμιγνύομεν ἐκχύλισμα βελλαδόννης, ἢ υἱοσκυάμου, ἂν ἡ σπασμῶδης συστολή τοῦ σφιγκτήρος. Ὄταν δὲ τὸ ἀλλότριον σῶμα ἢ καθ' ὑπερβολὴν ὄγκῳδες, μεταχειριζόμεθα λαβίδα, ἧς οἱ κυαθίσκοι ἐκλύονται, καὶ ἕκαστος αὐτῶν δύνανται νὰ εὐοδιασθῆ κατ' ἴδιαν ὅταν δὲ τὸ σῶμα ἢ εὐθραυστον, οἷον τεμάχιον ὕελου, ὅπερ συντριβόμενον δύνανται νὰ βλάψῃ μεγάλως, πρέπει νὰ κελεύσωμεν μειράκιον νὰ παραπέμψῃ τὴν χεῖρ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἀπευθυσμένον καὶ νὰ ἐξελκύσῃ τοῦτο. Ἡ ἐμβολὴ τῶν διαφόρων ἐδροδιαστολέων εὐκολύνει μὲν τὴν πιάσιν τοῦ ἐνόητος ἀλλοτρίου σώματος, βλάπτει ὅμως μεγάλως ἡ γινομένη εἰς τὴν ἐμβολὴν

αὐτῶν βία, ἂν ἦδη ἔγεινεν ἐπίσημος φλεγμονή. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην λοιπὸν οἰκειότερον εἶναι νὰ διαιρέσωμεν τὸν σφιγκτήρα, καὶ οὕτω ν' ἀφαιρέσωμεν τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀντίστασιν εἰς τὸν ἐξελκυσμὸν. Ἡ χρῆσις τοῦ χλωριφορμου συντείνει καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις εἰς τὸν ἐξελκυσμὸν τοῦ ἀλλοτρίου σώματος ἀπὸ τοῦ ἀπευθυμένου.

Ὁ Μαρχέτης (Marchettis) πρὸς ἐξελκυσμὸν οὐρᾶς σὺς τινὸς ἀπὸ τοῦ ἀπευθυμένου, ἦς τὸ παχύτερον μέρος εἶχε προωσθῆ εἰς τὸ ἀπευθυμένον, παρέπεμψεν εἰς αὐτὸ σωληνάριον κῶλον, δι' οὗ ἐμπόδισεν εἰς τὸν ἐξελκυσμὸν τὴν ἐκ τῶν τριχῶν τῆς οὐρᾶς βλάβην τοῦ ἐντὸς χιτῶνος τοῦ ἀπευθυμένου.

Εἰς γηραλέων ἀνθρώπων καὶ μάλιστα γυναικῶν τὸ κῶλον πλάσσοντ' ἐνίοτε παγεῖς βῶλοι κοπράνων, οἵτινες συλλέγονται εἰς τὸ ἀπευθυμένον, ὅπερ πληροῦται κατὰ μικρὸν πολλῆς στεγνῆς κόπρου. Οἱ ἄρρώστοι βιάζονται συνεχῶς ὑπὸ τεινεσμοῦ πρὸς ἀπόκρισιν, ἀλλ' οὐδὲν ἐξάγοντες. Διὰ τῆς ἐξετάσεως διὰ τοῦ δακτύλου δηλοῦται ἡ πάθσις. Δείον δὲ νὰ ἐνέσωμεν μαλακτικὰ ἐνέματα εἰς τὸ ἀπευθυμένον, νὰ διαστείλωμεν τὸν σφιγκτήρα καὶ νὰ ἐξαγάγωμεν τὴν κόπρον μετὰ σκαφίον, μετὰ τοὺς δακτύλους ἢ καὶ μετὰ δλην τὴν χεῖρα.

ΣΤ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΑΔΡΥΓΓΙ ΚΑΙ ΤΗ ΤΡΑΧΕΙΑ ΑΡΤΗΡΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ

ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ.

§. 214.

Εἰς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν ἐμπίπτουσιν ἀλλότρια σώματα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὅταν ἐν καιρῷ τῆς καταπόσεως διὰ γέλωτα, δι' ὀμιλίαν κτλ. αἴρηται ἡ ἐπιγλωττις πρὸς τὰ ἄνω, ἢ ὅταν ριφθῶσιν εἰς τὸ στόμα. Τὰ ἐκ τούτων προξενούμενα συμπτώματα εἰσὶν ἔκγονα τῆς καλύψεως τῆς εἰσπνοῆς τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ ἐρεθισμοῦ τοῦ ἐντὸς χιτῶνος τῆς τραχείας ἀρτηρίας. Ὅθεν εὐθὺς γεννᾶται σφοδρὰ σπασμώδης βῆξ μετὰ κινδύνου πνιγμονῆς καὶ μετὰ συριγμοῦ καὶ φόφου εἰς τὸν αὐχένα, ἧτις εἶναι διαλείπουσα· ὁ ἄρρώστος δεικνύει διὰ τοῦ δακτύλου τὸν τόπον τοῦ πόνου, αἰσθάνεται μᾶλλον ἢ ἥττον ὀδύνην, ὅταν καταπίνῃ καὶ ἐκπνέῃ, ἡ φωνὴ ἀλλοιοῦται, γίνεται τραχεῖα, ἢ γίνεται ἄφωνος ὁ ἄρρώστος· ἡ μεταφορὰ τοῦ αἵματος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐμποδίζεται, ἐξ οὗ ἐξοιδαινετ' ἐπὶ τέλους τὸ πρόσωπον τοῦ ἄρρώστου, καὶ γίνεται μελανωτὸν, οἱ ὀφθαλμοὶ ὠθοῦνται πρὸς τὰ πρόσω, αἱ κατὰ τὸν αὐχένα φλέβες πρήσκονται, καὶ γίνεται ὑπεράνω τῆς κλειδῆς ἐμφυσηματώδης ὄγκος. Τὰ συμπτώματα ταῦτα ὅτε μὲν ἐπιμένουσιν ἀδιάκοπα, ὅτε δὲ ἀποπαύονται καὶ ἀναφαίνοντ' ἐκ νέου εἰς καιρὸν ἀόριστον. Ἐνίοτε παύονται τινὰ μόνον ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐπιμένουσι πόνος τις, θλίψις καὶ ἐνόχλησις εἰς πᾶν κατὰποσιν. Ἐπίφοβα δὲ συμπτώματα καθόλου εἰσὶ πνιγμονὴ μὲν, ὅταν ἐμποδίζεται παντε-

λῶς ἢ εἰσπνοή, ἐμφύστημα δὲ τοῦ πνεύμονος, ὅταν ἐμποδίζηται ἡ ἐκπνοή, φλεγμονή τῆς τραχείας ἀρτηρίας καὶ τῶν πνευμόνων μετὰ τῶν ἐπακολούθων αὐτῶν, καὶ ἀποπληξία διὰ τὴν συμφόρησιν τοῦ φλεβώδους αἵματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον.

Ἐπὶ ἀποστεώσει τοῦ θυροειδοῦς καὶ μάλιστα τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου δύνανται δι' ἔλκωσιν ν' ἀπολυθῶσι τεμάχια τινὰ τοῦ χόνδρου καὶ νὰ ἐπαγάγωσιν εἰς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν ὅσα συμπτώματα ἐπάγουσι καὶ τὰ ἐξωθεν εἰσπίπτοντα σώματα. Τοιοῦτόν τι ἐτυχε νὰ ἴδω εἰς ἄνδρα τινὰ ὑπὸ λαρυγγίτιδος φθίσεως πρὸ καιροῦ πάσχοντα καὶ σχεδὸν ἄφωνον ὄντα. Ἡ πάθησις ὑψήσεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε περιεμένετο ὁ παραυτίκα θάνατος. Αἰφνης ἐπέρχεται σφοδρὰ βήξ καὶ πνιξ, καὶ μετ' ἀγωνίας μεγάλης ἀποπτύεται σῶμα σκληρὸν, ὅπερ διὰ τῆς ἐξετάσεως ἀπεδείχθη, ὅτι ἦτο τεμάχιον ὀστοῦ στρογγύλου καὶ τμήματι κύκλου προσήκον. Μετὰ τοῦτο ἀνέλαβεν ὁ πάσχων εὐθύς, ἡ φωνὴ ἔγεινε πάλιν κατὰ φύσιν, ὥστε ὁ ἄρρωστος ἠδύνατο νὰ ἐκτελῇ τὰ συνήθη αὐτοῦ ἔργα καὶ νὰ ἔμιλλῃ δημοσίως. Μετὰ μακρότερον ἔπειτα χρόνον ἐπῆλθον καὶ αὐθις τὰ αὐτὰ συμπτώματα καὶ ὁ ἄρρωστος ἀπέβωσεν. Ἐπὶ τῇ ἐξετάσει δὲ τοῦ νεκροῦ εὐρέθη, πλην ἐξηπλωμένων ἐξελεκώσεων τοῦ βλεννογόνου ὑμέρος τῆς τραχείας ἀρτηρίας, ὁ κρικοειδὴς χόνδρος ἀπωστεωμένος, καὶ αὐτοῦ ἔλλιπε μόνον ὅσον ἀπετελεῖ τὸ ἀποπτυσθὲν τεμάχιον.

§. 215.

Τὰ συμπτώματα διαφέρουσιν ἔνεκα τῆς θέσεως, τοῦ σχήματος καὶ τῆς ποιότητος τοῦ ἐμπίπτοντος σώματος. Ἐὰν τοῦτο παρεμπέσῃ εἰς τὴν σχισμὴν τοῦ λάρυγγος, ὁ ἄρρωστος πνίγεται, ἐὰν δὲν δοθῇ εἰς αὐτὸν ταχεῖα βοήθεια, ἢ ἐὰν τὸ ἀλλότριον σῶμα δὲν μετατεθῇ εἰς ἄλλον τόπον διὰ τῆς βιαίας εἰσπνοῆς καὶ ἐκπνοῆς γίνεται δὲ τοῦτο σπανίως διὰ τὴν σπασμώδη συστολὴν τῆς σχισμῆς τοῦ λάρυγγος, ἂν δὲ τὸ ἀλλότριον σῶμα δὲν ἀποφράξῃ ἐντελῶς τὴν σχισμὴν τοῦ λάρυγγος· γεννᾶται σφοδρὰ σπασμώδης βήξ, καὶ ὁ ἄρρωστος δεικνύει τὸν πεπονητότατον τρόπον διὰ τοῦ δακτύλου. Εἰς τὰς κοιλίας τοῦ λάρυγγος δύνανται νὰ ἐμμείνωσιν ἀλλότρια σώματα, ἐὰν μὴ ᾖσι μεγάλα, καὶ τὰ ἐκ τούτων συμπτώματα εἰσὶ μὲν κατ' ἀρχὰς μικρὰ, ἀλλ' ἡ ἔμμοнос παρουσία αὐτῶν γίνετ' ἐπὶ τέλους ὀλεθρία. Τὸ ἀλλότριον σῶμα, ὅταν ἡ ἐλεύθερον εἰς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, ἀναθιβάσεται καὶ καταθιβάσεται εἰς τὴν εἰσπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν ὁ ἐκ τούτου πόνος εἶναι μέγας, ἀλάσσει δὲ καὶ τὴν θέσιν, ἢ βήξ εἶναι συχὴ καὶ σπασμώδης· σπανίως δὲ ἐξωθεῖται δι' αὐτῆς τὸ ἀλλότριον σῶμα· ἐπάγει δὲ τοῦτο κίνδυνον πνιγμονῆς, ὅταν ὤθηται πρὸς τὰ ἄνω κατὰ τὴν σχισμὴν τοῦ λάρυγγος. Σπανίως δ' ἐμπίπτουσι τ' ἀλλότρια σώματα εἰς τὰ βρογχία (1). Ὁξυτενῆ καὶ τραχεὰ σώματα προξε-

(1) Τοιοῦτόν τι συνέβη μοι νὰ μάθω πρὸ ὀλίγου παρὰ τοῦ λατροῦ Ἰωάννου Τέτζου ἐν Ἰδρῆ, ὅπου κορᾶσιον ὀκτάμηνον τὴν 3 τοῦ Ἀπριλίου τοῦ ἐνεστώτος ἔτους 1853 ἐνέ-

νοῦσι δεινὰ συμπτώματα· ὁ βλεννογόνος χιτῶν φλεγμαίνει, ἐξογκοῦται, καὶ ἀπεργάζεται στενήν τὴν πορείαν, οὗ ἔνεκα καταπίεεται τὸ ἀλλότριον σῶμα· τοῦτ' αὐτὸ ἐπάγουσι καὶ ὅσ' ἀλλότρια σώματα, ὑγραινόμενα ἐξογκοῦνται. Σπανίως δ' ἐκπτύσσονται τ' ἀλλότρια σώματα, ἀφ' οὗ ἐμμείνωσι πολὺν καιρὸν καὶ ἐπαγάγωσιν ὅλα τὰ συμπτώματα τῆς φθίσεως (1).

Κεφάλαιον 216.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ εἰς τὸν οἰσοφάγον ἐμπίπτοντ' ἀλλότρια σώματα φέρουσι τὰ αὐτὰ συμπτώματα, καθὼς καὶ τὰ εἰς τὴν τραχειᾶν ἐμπίπτοντα, εἶναι ἀναγκαῖον πάντοτε, πρὸς βεβαίωσιν τοῦτου, νὰ ἐξετάζωμεν τὸν φάρυγγα εὐοδιάζοντες εἰς αὐτὸν μήλην, εἰς ἧς τὸ ἄκρον εἶναι σπογγάριον προσηλωμένον. Τὰ ἐμπίπτοντα εἰς τὴν τραχειᾶν ἀρτηρίαν ἀλλότρια σώματα σπανιώτατα ἐκπτύσσονται διὰ τῆς σφοδρᾶς βηχῆς. Καὶ ἡ πρὸς τοῦτο προπότισις ἐμετικῆ ἢ ὁ ἐντέχνως ἐρεθιζόμενος πταρμός δύναται ν' αὐξήσῃ τὸ κακόν. Ὅταν δὲ τὰ σώματα ὡσι μικρὰ, οἷον νομίσματα καὶ τὰ παραπλήσια, παρήγεσαν καὶ τοῦτο, ἐὰν μὴ ὡσι καταπίεγοντα τὰ συμπτώματα, ν' ἀνασειώμεν τὸ σῶμα, ν' ἀνακινῶμεν διαφόρως τὸν φάρυγγα ἢ νὰ κυβιστῶμεν τὸν ἄρρωστον. Τὸ μόνον λοιπὸν βοήθημα πρὸς ἀσφαλῆ ἐξαιρέσειν τοῦ ἀλλοτρίου σώματος εἶναι ἡ τραχειοτομία ἢ

βαλεν εἰς τὸ στόμ' αὐτοῦ μικρὸν στάχυν κριθῆς, ὅστις, εἰσολισθήσας κατὰ μικρὸν εἰς τὸν φάρυγγα, ἐπήγαγε βῆχα σφοδρὰν καὶ πνιγμονὴν ἄχρις ἀσφυξίας. Ὁ ἰατρός Τέτζης ἔλθων, οὐδὲν ἠδυνήθη ν' ἀνακαλύψῃ ἀλλότριον σῶμα εἰς τὸν φάρυγγα ἐμπεσόν, οὐδὲ τὸν συνήθως ἐκ τοῦ ἀναδιδασμοῦ καὶ καταδιδασμοῦ τοῦ ἐνόστιου εἰς τὸν φάρυγγα ἀλλοτρίου σώματος γινόμενον ἤχον ν' ἀκούσῃ. Ἡ πρὸς τοῦτο λοιπὸν θεραπεία ἦτο κατὰ τὰ παρόντα τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν πνευμόνων σημεῖα· ἤγουν ἡ ἀφλέγμαντος. Ἀλλὰ τὴν 10 τοῦ μηνὸς περατήρησεν ὑπὲρ τὴν δεξιάν ἐβδόμην πλευράν, καθ' ὃ μέρος αὐτῆς συμπίπτει γραμμὴ ἀπὸ τῆς δεξιᾶς μασχάλης καθέτως πρὸς τὰ κάτω φερομένη, σκληρίαν τινα, ὅσον λεπτοῦ περιοχὴν ἔχουσαν, ἐπώδυνον ἐπὶ τῇ ἐπαφῇσι καὶ ἄνευ ἐρυθρότητος οὖσαν· τὴν 12 δὲ τοῦ μηνὸς ἡ σκληρία αὕτη ἔγεινεν ἐρυθρὰ, καὶ τὴν 13, ἐπιβολῇ μαλθακωδῶν καταπλασμάτων, διεβράγη, καὶ ἐφάνη μικρὰ τις ὀπή ὅσον κεφαλῆς μεγάλης καρφελοδῆνης, καὶ ξυλάριον ἐν αὐτῇ ὑπέρυθρον, ὅπερ ἐξελὼν, εἶδεν, ὅτι τοῦτο ἦν ὁ κατὰ τὴν 5 τοῦ μηνὸς καταποθεὶς στάχυς, ὅλως ἀκέρατος, εἰς πῦον διάδροχος καὶ σχεδὸν ἕσον δακτύλου μέγας ὢν. Τὸ κοράσιον ἐβῆ ἔπειτα μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐντελὸς.

I. ΟΛΥΜΠΙΟΣ.

(1) Πολλαπλάσια παρατηρήσεις μαρτυροῦσι τοῦτο. Καὶ ἐγὼ αὐτὸς εἶδον τοιαύτην πάθεισιν· εἰς τὸν μετ' ἔπειτα αὐτῆς χρόνον, ὅπου πυρὴν δαμασκηνοῦ, εἰσπεσὼν εἰς τὸν φάρυγγα κορασίον, ἐπήγαγε τῆς φθίσεως συμπτώματα, ὥστε οὐδεὶς ἠλπίεν ν' ἀναλάβῃ τὸ μικρὸν τοῦτο κοράσιον. Ἐπὶ καταβολῇ δὲ σφοδρᾶς βηχῆς καὶ πνιγμονῆς ἀπεπτύσθη τὸ δαμασκηνοῦ ὁ πυρὴν, καὶ τὴν ἡδὴ πρῶτον ἐνεθυμήθησαν οἱ γονεῖς τῆς παιδὸς, ὅτι αὕτη πρὸ πέντε μηνῶν, ἐψημίνα δαμασκηνὰ τρώγουσα, κατελήφθη αἴφνης ὑπὸ σφοδρᾶς βηχῆς.

ἢ λαρυγγοτομία. Γενέσθωσαν δὲ ταῦτα ὡς δυνατόν πρῶτως, ἄλλως δὲ ἀναβαλλόμενα, γεννῶσι τοιαῦτα συμπτώματα, οἷον σφοδρὰν φλεγμονὴν τῶν πνευμόνων καὶ τῆς τραχείας ἀρτηρίας, ἐμφύσημα τῶν πνευμόνων καὶ τ. λ. ἄπερ ἐπάγουσι τὸν θάνατον καὶ μετὰ τὴν ἐξάρισιν τοῦ ἀλλοτρίου σώματος. Αἱ ἐγχειρήσεις αὗται ἐνδείκνυνται ὡς ἂν ἐπαπειλεῖται πνιγμονὴ ἢ ἐπὶ ἤδη ἀσφυξία, ὅταν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν γεννῶνται κίνδυνον ἐπαπειλοῦντα συμπτώματα, καὶ ὅταν αἰσθανώμεθα σαφῶς τὸ ἀναβαῖνον καὶ καταβαῖνον εἰς τὴν τραχεῖαν ἀλλότριον σῶμα, ἢ ὅταν ἐμπεπαρμένος πόνος σημαίνῃ ἀκριβῶς τὸν τόπον αὐτοῦ. Μόνον δὲ ὅταν ὁ ἄρρωστος μὲν δὲν ἐνοχλῆται ὑπὸ τῶν ῥηθέντων συμπτωμάτων, ἡμεῖς δὲ ἀδυνατοῦμεν ν' ἀνακαλύψωμεν τὸν τόπον τοῦ ἀλλοτρίου σώματος, πρέπει νὰ περιμείνωμεν, ἕως ἂν τὰ συμπτώματα ἐνδείξωσι τὸν τόπον τοῦ ἀλλοτρίου σώματος καὶ δυνατὴν τὴν αὐτοῦ ἐξάρισιν. Ἄλλ' ἐντούτοις νὰ προσέχωμεν πολὺ τὸν ἄρρωστον, ὅπως ἐνεργήσωμεν εὐθὺς τὴν ἐγχείρισιν, ἅμα αὕτη ἐνδειχθῆ.

§. 217.

Ἐκτὸς δὲ τούτου ἐνδείκνυται ἡ λαρυγγοτομία ἢ ἡ τραχειοτομία, καὶ πρὸς εὐοδιασμόν τοῦ ἀέρος εἰς τοὺς πνεύμονας, ὅταν οὗτος ἐμποδίζηται δι' αἰτίαν τινὰ, διὰ σφοδρὰν ἐξόγκωσιν, ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἀλλοίωσιν τῶν μορίων τοῦ φάρυγγος, διὰ νοσηρὰς ἀλλοιώσεις τῆς ἐπιγλωττίδος, διὰ σφοδρὰν ἐξόγκωσιν τῆς γλώσσης, ὅταν διὰ τῆς φλεβοτομίας, διὰ τῶν ἀμυχῶν κ. τ. λ. δὲν παύηται ὁ κίνδυνος τῆς πνιγμονῆς, διὰ κάταγμα τοῦ θυροειδοῦς χόνδρου, ὅταν τὰ ἐκπεπτωκότα μέρη τοῦ κατάγματος δὲν εὐθετῶνται κατ' ἄλλον τρόπον διὰ φλεγμονὴν τοῦ λάρυγγος δι' ἀλλότρια ἐν τῷ οἰσόφάγῳ σώματα πνιγμονὴν ἐπαπειλοῦντα διὰ συμπίεσιν τῆς τραχείας ὑπὸ ὄγκων διὰ τραύματα τοῦ ἀυχένος διὰ πυροβόλων, ἄπερ διὰ τὸν μέγαν ὄγκον ἐπιφέρουσι πνιγμονὴν δι' ὑμενογόνον κυνάγχην, ὅταν τὸ ὑμενώδες ἀπογέννημα κινῆται καὶ δὲν δύναται νὰ ἐκπτυσθῆ καὶ τέλος διὰ πολυπόειδῆ ἐν τῷ λάρυγγι ἐκφύματα.

Ὁ Δεσῶλτος δοξάζει, ὅτι εἰς ὅσας περιπτώσεις εἶναι ἀνάγκη νὰ εὐοδιάσωμεν μόνον ἀέρα εἰς τοὺς πνεύμονας, ὁ εὐοδιασμός ἐλαστικοῦ σωλήνος εἰς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν καθίστησι περιττὴν τὴν ἐγχείρισιν. Ἄλλ' ἐκτὸς τινων δοκιμῶν τοῦ Δεσῶλτου δὲν ἔχομεν ἄλλας πρὸς συναίεσιν ταύτης τῆς ἀγωγῆς· ὁ δὲ Σαμουὴλ Κώπηρος ἀποδοκιμάζει ταύτην εἰς τοὺς ἀποπεπνιγμένους καὶ κρίνει οἰκειοτέραν τὴν διαίρεσιν τῆς τραχείας πρὸς ἐμφύσησιν τοῦ ἀέρος. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὠφέλεια τῆς τραχειοτομίας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον οὐκ ἀπεδείχθη ὀριστικῶς.

Εἰς τὴν κυνάγχην τοῦ λάρυγγος, ἣτις ἔχει χαρακτηριστικὰ σημεῖα, δύσπνοιαν ἐπαπειλοῦσαν πνιγμονὴν, φωνὴν βραχνὴν καὶ τραυλίζουσαν, ἐνίοτε δὲ καὶ πόνους εἰς τὸν λάρυγγα

και δύσκολον κατάποσιν, χωρίς να είναι ἔγκος οὐδ' ἐρυθρότης τοῦ αἵματος, δὲν πρέπει ν' ἀναβάληται πλέον ἢ ἐγχείρησις, ὅταν τὰ συμπτώματα ταῦτα δὲν ἐλαττώνται διὰ καθολικῶν και τοπικῶν κενώσεων οἴματος, δι' ἐκδορίων κ. τ. λ. Εἰς δὲ τὴν ὑμενογόνον κυνάγχην εἶναι ἀνωφελὴς ἡ λαρυγγοτομία και τραχειοτομία, ἐπειδὴ τὸ διαφράσσον ὑμενώδες σῶμα δὲν εἶναι εἰς τὸν λάρυγγα μόνον, ἀλλὰ καθ' ὅλην τὴν πορείαν τῆς τραχείας και εἰς αὐτὰ ἔτι τὰ βρογχία. Ἄλλ' εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐγνωστοποιήθησαν πολλὰ παραδείγματα μαρτυροῦντα τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐγχειρήσεως.

Ὁ δὲ Βρετοννεαὺς δοξάζει, ὅτι τότε μόνον δύναται νὰ ὠφελήσῃ ἡ λαρυγγοτομία και τραχειοτομία, ὅταν ἡ τομὴ γείνηται κατὰ τὸ εἶδος μεγάλη μεταξὺ τῆς θυροειδίτιδος ἀδένου και τοῦ στέννου, και διαφυλάσσεται διὰ μέγλου κατὰ τὸ εἶδος και πλατέος σωλήνος ἐλευθέρᾳ ἢ εἰσπνοῇ και ἐκπνοῇ ταυτοχρόνως δὲ ἐμβάλλει διὰ τῆς πληγῆς εἰς τὴν τραχεῖαν καλόμελι ξηρὸν ἢ δι' ὀλίγου ὕδατος νενοτισμένου· τοῦτο ἐπέτυχεν εἰς ἓνα ἄρρώστον. Καὶ ὁ Τρουσεαῦς παραινεῖ νὰ εὐοδιάσωμεν παχὺ σωληνάριον νὰ κενώσωμεν τὴν τραχεῖαν δι' ἐμβολέως ἐξ ὕστου φαλαίνης και σπογγίριον εἰς τὸ ἄκρον φέρουτος, και νὰ ἐνσταλάσωμεν ὕδατῶδες διάλυμα τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου (ἄσσην 4 κοκ. εἰς ὄρ. 1. ἀπεσταγμ. ὕδατ.) περιμειώς λέγει και ὁ Γέρδος νὰ ἐνσταλάσωμεν διάλυμα ἀσθενὲς τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου.

Ὁ Τρουσεαῦς (Journal de chirurgie par Malgaigne. 1843. p. 145) δίδει ἔλεγγον τῆς ἀποδόσεως τῆς τραχειοτομίας ἐπὶ τῇ ὑμενογόμφ κυνάγχῃ, ἐξ οὗ καταφαίνεται, ὅτι ἐκ τῶν 135 ἰάθησαν 40, ὅπερ σφόδρα διαφέρει τοῦ ἀποτελέσματος ἄλλων χειρουργῶν, και ὅπερ νομίζει, ὅτι προέρχεται ἐκ τῆς καυτηριάσεως τοῦ βλενογόνου χιτῶνος τῆς τραχείας ἀρτηρίας, ἣν αὐτος ἐνεργεῖ διὰ διαλύματος τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου. Ὁ δὲ Γερσάντης (Gazette des hopitaux 1847, Fevr. p. 95) ἐκ τῶν 41 ἐπέτυχεν εἰς πέντε.

Ὁ δὲ Ἑρμανός (Ehrmann, Laryngotomie pratiquée dans le cas de polyp du Larynx. Strasbourg. 1844). Ἐνήργησεν εἰς τινα μετὰ τὴν βεβζίαν διάγνωσιν τὴν λαρυγγοτομίαν, και εὗρε μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ θυροειδοῦς χόνδρου, κατὰ τὴν μέσην γραμμὴν αὐτοῦ γενομένην, πολυποειδὲς ἔκφυμα, ὅπερ συνείχετο παρὰ τὸν κάτω ἀριστερὸν σύνδεσμον τῆς γλωττίδος, και ἐξηρέθη διὰ τῆς λαβίδος και τοῦ μαχαίριου. Ἡ ἀπόθεσις ἦτο καλή.

Ἐπὶ τραύμασι τοῦ λάρυγγος και τῆς τραχείας δύναται νὰ συμβῇ, ὥστε διὰ τῆς ἠνωμένης μετὰ τῆς οὐλώσεως συστολῆς, ἐν ᾧ σμικρύνεται ἡ ἀπορρᾶσσει τὸ ὑπάρχον εἰσέτι συριγγῶδες στόμιον, νὰ ἐπέλθῃ τοιαύτη δύσπνοια, ὥστε νὰ ἐνδειχθῇ ἀναγκαῖα ἡ τραχειοτομία. Ὁ Σούθος ἐκοίνωσε τοιοῦτόν τι περιστατικόν.

§. 218.

Ἡ λαρυγγοτομία και τραχειοτομία γίνεται διαφόρως καθ' ὅν σκοπὸν ἔχομεν, ἔαν δηλαδὴ θέλωμεν νὰ ἐξαιρέσωμεν ἀλλότριόν τι σῶμα ἀπὸ τῆς τραχείας, ἢ νὰ εὐοδιάσωμεν ἀέρα εἰς αὐτήν.

§. 219.

Ἡ λαρυγγοτομία, ὅταν θέλωμεν νὰ εὐοδιάσωμεν ἀέρα μόνον, γίνεται τὸν δετὸν τρόπον. Ἀφ' οὗ σχηματισθῇ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἄρρώστου οὕτως,

ὥστε ὁ ἄρρώστος νὰ ἐνοχλήται ὀλιγώτερον, καὶ τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τοῦ αὐχένος νὰ εἶναι ἐλεύθερον, ἐμβάλλομεν; διατείνοντες τὸ δέρμα ἑκατέρωθεν τοῦ λάρυγγος μὲ τοὺς δακτύλους, καὶ στηρίζοντες ταυτοχρόνως καὶ τὸν λάρυγγα, τομῆν ἐπιμήκη καὶ ὅσον δακτύλου μεγάλην, ἧς ἡ μεσότης ν' ἀντιστοιχῇ εἰς τὸν κατὰ τὸν θυροσειδῆ καὶ κρικοσειδῆ χόνδρον σύνδεσμον· ἔπειτα δὲ διαιροῦμεν τὸν μεταξύ τῶν σερνουϊοσειδιτῶν καὶ σερνοθυροσειδιτῶν μυῶν κυτταρώδη ὑμένα, καὶ ἀποφιλοῦμεν τὸν μεταξύ τοῦ θυροσειδοῦς καὶ κρικοσειδοῦς χόνδρου σύνδεσμον, καὶ μετ' αὐτὸ ἀποσπογγίζομεν τὸ αἷμα μὲ σπογγάριον, εἰς ὕδωρ ψυχρὸν διάβροχον. Στηρίζαντες δὲ ἔπειτα τὸν λάρυγγα μὲ τοὺς ἑκατέρωθεν αὐτοῦ ἐπιβαλλομένους δακτύλους, βάλλομεν τὸν λιχανὸν τῆς αὐτῆς χειρὸς εἰς τὸ ἄνω τριτημῦριον τοῦ ῥηθέντος συνδέσμου, καὶ διαιροῦμεν αὐτὸν κατὰ μῆκος καὶ ἐξαρκούντως μὲ φλεβοτόμον μαχαίριον. Διατηροῦμεν ἔπειτα τὴν πληγὴν ἀνοικτήν, βάλλοντες μεταξύ τῶν γωνιῶν τῆς πληγῆς τοῦ δέρματος καὶ τῶν μυῶν σύστρεμμα μοτοῦ, καὶ καλύπτομεν αὐτὴν μὲ ὕφασμα λεπτότατον· ἔπειτα δὲ ἐπικλίνομεν τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀρρώστου πρὸς τὸ σῆθος.

Ἡ ἀγωγή αὕτη εἶναι, φαίνεται προτιμότερα ἢ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ τραχειοτόμον καὶ νὰ ἐνθέσωμεν σωληνάριον εἰς τὴν γενομένην πληγὴν τοῦ κατὰ τὸν θυροσειδῆ καὶ κρικοσειδῆ χόνδρον συνδέσμου, ἐπειδὴ τὸ σωληνάριον τοῦ τραχειοτόμου ἐρεθίζει πάντοτε ἐπιπλαθῶς ἔξ ἀφορήτως, πολλάκις ἀποφράσσεται καὶ πολλάκις δὲν δύναται νὰ στηριχθῆ ἀσφαλῶς· αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ἐνδείκνυται ἡ τραχειοτομία, εἶναι κατεπεύγουσαι, ὥστε δὲν ἔχομεν πρόχειρον τὸ τραχειοτόμον· ἐὰν δὲ ἡ γενομένη εἰς τὸν κατὰ τὸν θυροσειδῆ καὶ κρικοσειδῆ χόνδρον τομὴ μὴ ἦ ἀρκούντως μεγάλη, μεγεθύνομεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ κρικοσειδοῦς χόνδρου· ἕνα δὲ γεῖνη ἡ ἀνάπτυσις τῆς κολλώδους βλέννης, ἣτις ἀθροίζεται πολλή, ἀποφράσσομεν μὲ τοὺς δακτύλους ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν πληγὴν ἔξω κελεύομεν τὸν ἄρρώστον νὰ βήσῃ· ἂν δὲ μεταχειρισθῶμεν σωληνάριον, πρέπει τοῦτο νὰ εἶναι πάντοτε ἀρκούντως μέγα. Ἐν τῇ ὑμενογόνῃ κυνάγχῃ ἀναγκαῖα εἶναι παχέος σωληναρίου ἡ ἐνθεσις. Δι' καθόλου κατὰ τῆς ἐνθέσεως τῶν σωληναρίων κατηγορία ἀνήκουσι μᾶλλον εἰς τὰ πρότερον συνθεζόμενα στενά καὶ πλατέα σωληνάρια, ἅπερ ἀποδοκιμαστέα ὡς ὅλως ἀπὸ σκοποῦ ὄντα.

Πρὸς ἐκφυγὴν δὲ τῆς βλάβης ἐπισήμου πολλάκις ἀρτηρίας, ἣτις εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸν θυροσειδῆ ἔξ κρικοσειδῆ χόνδρου ὑμένας, πρέπει νὰ προσψαύωμεν μὲ τοὺς δακτύλους, ὅταν ἀπογυμνώσωμεν τὸν ὑμένα τοῦτον, καὶ ἂν ὑπάρχῃ τὸ ἀγγεῖον, ἀποφεύγομεν τὴν βλάβην αὐτοῦ, διαιροῦντες ἐπικαρσίως τὸν ὑμένα τοῦτον πλησίον τοῦ ἄνω χείλους τοῦ κρικοσειδοῦς χόνδρου.

§. 220.

Ὅταν ἡ λάρυγγοτομία γεῖνη πρὸς ἐξάιρεσιν ἄλλοτριῦ σώματος, διαιροῦμεν, ἀφ' οὗ ἐπιστήσωμεν τὴν αἰμορραγίαν, τὸν κατὰ τὸν θυροσειδῆ καὶ κρικοσειδῆ χόνδρον σύνδεσμον, καὶ ἂν ἡ γενομένη τομὴ δὲν ἀρκῇ εἰς

ἐξαιρέσιν τοῦ ἀλλοτρίου σώματος, μεγεθύνομεν ταύτην ἐμβάλλοντες μήλην κοίλην καὶ μικρὸν τι καμπύλην, καὶ διαιροῦντες ἐπ' αὐτῆς μὲ πυρηνομαχαίριον τὸν θυροειδῆ χόνδρον, κατὰ μέσσην γραμμὴν πρὸς τὰ ἄνω, ἢ τὸν κρικοειδῆ χόνδρον καὶ τὸ ἄνω μέρος τῆς τραχείας, ὅσον ἀπαιτεῖται εἰς ἐξαιρέσιν τοῦ ἀλλοτρίου σώματος.

§. 221.

Μετὰ τὴν διαίρεσιν δὲ, καὶ ἀφοῦ οἱ βοηθοὶ ἀπαγάγωσι πρῶτος τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς μὲ τυφλάγκιστρα, προφαίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ἀλλότριον σῶμα καὶ ἐκπίπτει διὰ τῆς βηχός. Ἐὰν ὅμως δὲν ἐκπέσῃ, ἀναζητοῦμεν κατὰ τὸ εἰκὸς πεφυλαγμένως, καὶ ἐξελκόμεν αὐτὸ μὲ εὐθυτενῆ ἢ μὲ καμπύλην λαβίδα. Ἡ θεραπεία δὲ μετὰ τὴν ἐξαιρέσιν γίνεται κατὰ τοὺς δοθέντας εἰς τὰ ἐπιμήκη τραύματα τῆς τραχείας ἀρτηρίας (§. 757. Τόμ. Α').

§. 222.

Ἡ δὲ τραχειοτομία, ὅταν θέλωμεν νὰ εὐοδιάσωμεν ἀέρα, γίνεται τὸν δε τὸν τρόπον. Ἐμβάλλομεν κατὰ τὴν μέσσην γραμμὴν τῆς τραχείας τομὴν ὑποκάτω τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου ἀρχομένην καὶ μέχρι τοῦ χείλους τοῦ στέρνου λήγουσαν, διαιροῦντες τὸ ἐπικείμενον δέρμα καὶ τοὺς μῦς· βοηθοὶ δὲ διακρατοῦσι τυφλαγκίστροις τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἀφ' οὗ ἀποσπογγισθῆ τὸ αἷμα μὲ διάβροχον σπογγάριον, διαιροῦμεν τὸν ἐπικείμενον εἰς τὸν τρίτον καὶ τέταρτον κρίκον τῆς τραχείας κυτταρώδη ὑμένα καὶ τὸ ἀγγειῶδες πλέγμα, καὶ οὕτως ἀποφιλοῦμεν τὴν τραχεῖαν· ἐπέχομεν δὲ τὴν αἰμορραγίαν ὑδατι ψυχρῶ, ἢ ἐὰν ἦ δυνατόν, ἀπολινώσει τῶν ἀγγείων, καὶ ἀπωθοῦμεν τοὺς ὑποπίπτοντας βολβοὺς τοῦ θυροειδίτου ἀδένος ἐπὶ τὴν πλευρὰν, καὶ διαιροῦμεν καθέτως δύο ἕως τρεῖς κρίκους τῆς τραχείας. Ἡ δ' ἐφεξῆς θεραπεία εἶναι ὁμοία τῇ γενομένη μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ λάρυγγος θεραπεία.

Πᾶσαν λάρυγγοτομίαν καὶ τραχειοτομίαν δέον, (ἐὰν δὲν μεταχειρίζομεθα τὸ τραχειοτόμον) νὰ πράττωμεν πάντοτε ὡς δυνατόν πεφυλαγμένως· ν' ἀπωθῶμεν ἐπὶ τὰ πλάγια πᾶν ἀγγεῖον καὶ νὰ μεταχειρίζομεθα πρὸς τοῦτο μᾶλλον τὴν λαβὴν τοῦ σμιλίου ἢ τὸ μαχαίριον. Νὰ ἴσχωμεν ἐπιμελῶς τὴν αἰμορραγίαν, πρὶν ἢ διαιρέσωμεν τὸν λάρυγγα ἢ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, ἐπειδὴ, ἐὰν ὑπάρχῃ αἰμορραγία ἐπὶ τῇ ἀνεπιφάνει τῆς τραχείας, δύναται τὸ ἐπ' αὐτῆς τραχεῖα ἐπιπέσει εἰς πνοῆ εἰσρέον αἷμα νὰ ἐπαγάγῃ συμπετώματα τὰ δεινότερα καὶ αὐτὴν τὴν πνίγιμον. Ἡ ἐκ διαίρεσεως φλεβῶν πηγάζουσα αἰμορραγία ἴσχεται, (λέγει ὁ Τριουσεαῦος) πάντοτε, ἐὰν διαιρεθῶσιν ὅλως αἱ φλέβες, ἢ ἐὰν, διελόντες τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, διασπῶσιν εἰκότως ἀπ' ἀλλήλων τὰ χεῖλη τῆς τομῆς, ἢ ἐὰν ἐμβάλλωμεν παγὺ σωληναρίου. Ὁ αὐτοὶ λόγοι εἰσι καὶ ἐνταῦθα, οὗς εἴπαμεν κατὰ τοῦ τραχειοτόμου καὶ τῆς ἐνθέσεως σωληναρίου (ἴδ. §. 213. Τόμ. Γ'). ὁ Οὐάριεπος πα-

ραινεί, ὅταν ὁ ἄρρώστος μετὰ τὴν διαίρεσιν τῆς τραχείας δὲν ὑποφέρει τὴν ἔνθεσιν τοῦ σωληναρίου, ν' ἀποκόπτωμεν τεμάχιον ἐκ τῶν χειλέων τῆς πληγῆς καὶ οὕτω νὰ φυλάσσωμεν ἀνοιχτὴν τὴν γενομένην διαίρεσιν.

Ὅταν δὲ ἐνεργήσωμεν τὴν λαρυγγοτομίαν καὶ τραχειοτομίαν ἔνεκεν ὑμενογόνου κυνάγχης, δεόν ἐν καιρῷ τῆς ἀποθεραπείας νὰ ἐπιμεληθῶμεν κατ' ἐξοχὴν ν' ἀποφράσσωμεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν πληγὴν ἢ τὸ στόμιον τοῦ σωληναρίου πρὸς εἰσπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν τοῦ ἀέρος διὰ τῆς γλωττίδος, ἐπειδὴ ἄλλως δύναται νὰ γείνη στένωσις ἐπίσημος ἢ καὶ παντελής ἀπόφραξις τῆς γλωττίδος. Δύο τοιαῦτα περιστατικά ἐγνώρισσα, ἐν οἷς συνέβη τὸ τοιοῦτον. Ἐν τῷ πρώτῳ μὲν ἔγεινεν ἡ τραχειοτομία εἰς κοράσιον. Ὅσάκις δὲ μετὰ πολὺν χρόνον ἔπειτα ἀφαιρεῖτο τὸ σωληνάριον, ἐγένετο πάντοτε δύσπνοια, καὶ ὅταν οἱ γονεῖς ἐπὶ ῥητῇ παραγγελίᾳ τοῦ λατροῦ ἀφείλον ὅλως τὸ σωληνάριον, ἐπῆλθεν ὁ θάνατος διὰ πνιγμονῆς. Ἡ ἀνατομία τοῦ νεκροῦ ἀπέδειξε παντελῆ ἀπόφρασιν τῆς γλωττίδος. Εἰς ἄλλην δέ τινα περίπτωσιν, ἔγεινεν ἡ ἐγχείρησις ἐνεκὰ φλεγμονῆς τοῦ βλεννογόνου ὑμένος ἐν καιρῷ τυφοειδοῦς πυρετοῦ. Μετὰ μῆνας πολλοὺς ἔπειτα κατ' οὐδένα τρόπον ἠδύνατο ν' ἀναπνεύσῃ ὁ ἄρρώστος διὰ τῆς γλωττίδος, ὡσάκις ἀπεφράσσετο τὸ στόμιον τῆς πληγῆς. Δι' αὐτὸ τοῦτο δικαιοτάτα παραγγέλλει ὁ Τρουσσαεὺς ἀπὸ τῆς τετάρτης ἢ πέμπτης ἡμέρας νὰ μὴ φοβώμεθα ν' ἀποφράσσωμεν μικρὸν τὸ στόμιον τοῦ σωληναρίου, ὅπως ὠθεῖται ὁ ἀήρ πρὸς τὴν γλωττίδα, καὶ ὡς κύριον κανόνα λέγει ν' ἀφαιρῶμεν ὡς δυνατόν τάχιον τὸ σωληνάριον.

§. 233.

Ἐὰν δὲ ἡ τραχειοτομία γείνη πρὸς ἐξαίρεσιν ἄλλοτριων σωμάτων, ἀποφιλοῦμεν κατὰ τὸν ῥηθέντα τρόπον καὶ διαιροῦμεν τὴν τραχεῖαν ὅσον ἀρκεῖ εἰς ἐξαίρεσιν τοῦ ἄλλοτρίου σώματος, οὗ ἡ ἐξαίρεσις γίνεται καθῶς καὶ εἰς τὴν λαρυγγοτομίαν.

§. 224.

Ἐὰν δὲ θεωρήσωμεν τὴν βρογχοτομίαν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τρεῖς τόπους, καθ' οὓς δύναται αὕτη νὰ γείνη, ἤγουν εἰς τὸν θυρεοειδῆ χόνδρον, εἰς τὸν κατὰ τὸν θυρεοειδῆ καὶ κρικοειδῆ χόνδρον σύνδεσμον καὶ εἰς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, δυνάμεθα, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐγχειρήσεως, νὰ ὀρίσωμεν τὰ ἐξῆς. Ὅταν ἡ τομὴ γείνη εἰς τὸν θυρεοειδῆ χόνδρον, ἐκτός ὅτι δύναται οὗτος νὰ εἶναι ἀπωστεωμένος, καὶ νὰ διαιρηθῆται δυσκόλως, ἢ οὐδόλως, εἶναι φόβος μὴ βλάψωμεν τοὺς κατὰ τὴν σχισμὴν τοῦ λάρυγγος συνδέσμους, καὶ μὴ δὲν δυνηθῶμεν νὰ ἐμβάλωμεν τὸν ἀέρα κατὰ τὸ εἶκος, ὡσάκις ἡ ἐγχείρησις γίνεται δι' ἐξόγκωσιν καὶ παχύτητα τοῦ ἐντὸς χιτῶνος τοῦ λάρυγγος. Καὶ ἡ φωνὴ, λέγεται, ἐπιμένει πλειότερον καιρὸν, πολλάκις δὲ καὶ διὰ παντὸς βραχυνῆ, ὅταν ἡ ἐγχείρησις γίνηται εἰς τὸν λάρυγγα (κατὰ τὸν Πελετᾶνα). Ἡ δὲ τραχειοτομία, ἤγουν ἡ διαίρεσις τῆς τραχείας κατωτέρω τοῦ κρικοειδοῦς

χόνδρου μέχρι τοῦ ἄνω χείλους τοῦ στέρνου, εἶναι πάντοτε κινδυνώδης· ἐπειδὴ ἡ τομὴ διαιρεῖ πάντοτε τὰς ἀναστομώσεις τῶν ἀρτηριῶν τοῦ θυρεοειδοῦς πῆς μιᾶς πλευρᾶς πρὸς τὰς τῆς ἐτέρας, βλάπτει τὸ ἀγγειῶδες πλέγμα τοῦ ἀδένος τοῦ θυρεοειδοῦς, ἡ ἐπίστασις τοῦ αἵματος εἶναι δύσκολος, καὶ μετὰ τὴν διαιρέσιν τῆς τραχείας τὸ αἷμα ῥέει εἰς τὴν τραχεῖαν καὶ ἐπιφέρει βῆχα σφοδρὰν. Εἰς τοὺς ἔχοντας παχὺν αὐχένα ἢ ἐγχείρησις εἶναι δυσκολωτάτη καὶ ἀδύνατος· καὶ εἰς τὰ παιδιά εἶναι πολὺ δύσκολος (1) διὰ τὸν παχὺν αὐτῶν αὐχένα καὶ διὰ τὴν κατὰ βάθος θέσιν τῆς τραχείας, καὶ ἂν τυχόν· ὑπάρχει τις ἀρτηρία θυρεοειδίτις κατωτάτη (arteria thyroidea ima), θέλει αὕτη βεβαίως βλαφθῆ. Ὅθεν ἡ διαιρέσις τοῦ κατὰ τὸν θυρεοειδῆ καὶ κρικοειδῆ χόνδρον συνδέσμου καὶ ὁ ἐπιμηκυσμὸς τῆς τομῆς πρὸς τὰ κάτω εἰς τὸν κρικοειδῆ χόνδρον· καὶ εἰς ἓνα ἢ δύο κρίκους τῆς τραχείας εἶναι καὶ πρὸς ἐμβολὴν τοῦ ἀέρος καὶ πρὸς ἐξαιρέσιν ἀλλοτρίου σώματος ἢ οἰκειότερα διαιρέσις, ἐπειδὴ οὕτως ἐκφεύγομεν τὴν βλάβην τοῦ ἀγγειώδους πλέγματος καὶ τὴν κατὰ βάθος θέσιν τῆς τραχείας (2). Καὶ ἂν ἢ τὸ ἀλλότριον σῶμα βαθυτέρω εἰς τὴν τραχεῖαν, πλησιάζεται πρὸς τὸ στόμιον τῆς πληγῆς ἢ διὰ τῆς ἀναπνοῆς ἢ διὰ βηχός, ἢ δυνάμεθα ν' ἀπολύσωμεν αὐτὸ εὐοδιάζοντες ὡς εἰκὸς πεφυλαγμένως ἀμβλεῖαν καὶ

(1) Κατὰ τὸν Βύρνησον πρέπει νὰ διορίζωμεν τὴν θέσιν τοῦ ἀδένος τοῦ θυρεοειδοῦς διὰ τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου, καὶ εἰς τὰ παιδιά εἶναι μεγαλειότερον τὸ μεταξὺ τοῦ ἀδένος τοῦ θυρεοειδοῦς καὶ τοῦ στέρνου χωρίον, ἐξ οὗ ἡ τραχειοτομία εἶναι εὐκολωτέρα.

(2) Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν γινομένην ἐπὶ τῇ ὑμενογόμφ κυνάγχῃ ἐγχείρησιν πρέπει νὰ προσέξωμεν, ὅτι, ἐπειδὴ ἐνταῦθα εἶναι ἀνάγκη νὰ μείνῃ ἐπὶ πλεῖον χρόνον τὸ σωληνάριον, δύναται ἐκ τούτου νὰ προέλθῃ ἀποψίλωσις καὶ νέκρωσις τῶν χόνδρων, μεθ' ὧν τοῦτο ἔρχεται εἰς συνάφειαν, καὶ, ἂν οἱ χόνδροι οὗτοι ὦσιν ὁ κρικοειδῆς καὶ θυρεοειδῆς χόνδρος, δεινὰ ἐπακόλουθα εἰς τὴν ἀναπνοὴν καὶ ὁμιλίαν. Τούτων οὖν ἕνεκα προτιμητέα τῆς λαρυγγοτομίας ἡ τραχειοτομία ἐπὶ τῇ ὑμενογόμφ κυνάγχῃ.

Ὁ δὲ Μαλγαίγνης (Manuel de Médecine opératoire. Paris 1843. pag. 408) προτείνει νὰ ἐνεργῶμεν τὴν λαρυγγοτομίαν ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ ὑοειδοῦς ὄστου καὶ τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου χωρίῳ. Νὰ ἐμβάλωμεν, λέγει τομὴν ἐγκαρσίαν ὅσον τεσσάρων ἢ πέντε ἑκατοστημορίων τοῦ μέτρου μεγάλην, εὐθὺς ὑπὸ τὸ ὑοειδὲς ὄστου ἀρχομένην καὶ ἀκριθῶς τὸ κάτω αὐτοῦ χεῖλος ἀκολουθοῦσαν· διαιροῦμεν δ' ἐνταῦθα τὸ μυῶδες πλάτυσμα, ἃ τὸ ἔσω ἡμισυ μέρος ἀμφοτέρων τῶν σερνοῦοειδιτῶν μυῶν· ἔπειτα, ἀπευθύνοντες πρὸς τε τὰ ὀπίσω καὶ ἄνω τὴν αἰχμὴν τοῦ μαχαίριου, διαιροῦμεν κατὰ τὴν αὐτὴν ὑφήγησιν τὸν θυρεοειδίτην ὑμένα καὶ τὰς ἴνας αὐτοῦ, τὰς διηκούσας εἰς τὴν ἐπιγλωττίδα. Μετὰ τοῦτο δὲ προφαίνεται ὁ βλενογόμος ὑμὴν, ὅστις κατὰ πᾶσαν ἐκπνοὴν ὠθεῖται πρὸς τὴν πλῆγην. Τούτον πιάνοντες μετὰ τὴν λαβίδα ἐντέμνομεν μετὰ τὸ μαχαίριον ἢ μετὰ τὸ ψαλίδιον· ἔπειτα δὲ φαίνεται ἡ ἐπιγλωττίς κατὰ πᾶσαν ἐκπνοὴν ἀπωθουμένη. Ταύτην κρατοῦμεν μετὰ λαβίδα ἢ μετὰ ἄγκιστρον ἐπὶ τὰ ὀπίσω, καὶ οὕτω προφαίνεται τότε ὁ λάρυγξ ὅλος ἀνεψφγμένος, καὶ δυνάμεθα νὰ ἐμβάλωμεν εἰς αὐτὸν τὰ ἀναγκαῖα ὄργανα.

καμπύλην μήλην, ἢ διὰ τῆς λαβίδος. Ἐάν δὲ τὸ ἀλλότριον σῶμα ἢ εἰς τὸν λάρυγγα, δυνάμεθα νὰ μεγεθύνωμεν τὴν τομὴν ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος συνδέσμου κατὰ τὴν μέσην γραμμὴν τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου. Διὰ τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης ἐπιτυγχάνομεν τοῦ σκοποῦ καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων νοσημάτων (ἴδ. §. 215. Τόμ. Γ'). Βαθυτέρα δὲ τομὴ τῆς τραχείας δύναται νὰ γείνη μόνον, ὅταν ἢ τὸ ἀλλότριον σῶμα εἰς τὸν οἰσοφάγον, ἢ ὅταν ἀπαιτῶσι ταύτην ὄγκοι τὴν τραχεῖαν συμπιέζοντες.

§. 225.

Δι' ἃς ἀνεκάλυψε διαφορὰς ὁ Βύρνησος εἰς τὰ ἀγγεῖα τοῦ τραχήλου, εἶναι ἀνάγκη πάντοτε νὰ ἐξετάζωμεν ἀκριβῶς, ἐν ᾧ ἐνεργοῦμεν τὴν ἐγχειρήσιν· αὐτὸς εὔρε τὴν ἀνώνυμον ἀρτηρίαν εἰς τὸ κάτω χεῖλος τοῦ θυρεοειδίου ἀδένος, καὶ τὴν καρωτίδα τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν χιάζουσαν.

B'.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑ ΦΥΣΙΝ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.

A'.

Εἰς τοὺς ἐκ φύσεως διὰ ταῦτα προωρισμένους
κοιλοὺς.

A'.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΧΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΟΛΗΣ.

§. 226.

Ἡ μνημονευθεῖσα ἤδη ἐν τῷ §. 58. Τόμ. Β'. ἐμπλησις καὶ ἔκτασις τῆς χοληδόχου κύστεως, ὅταν ἡ ἔκρυσις τῆς χολῆς ἐμποδίζεται ἀπὸ τοῦ χοληδόχου πόρου, γίνεται πάντοτε βραδέως· ὁ ἄρρωστος αἰσθάνεται, χωρὶς νὰ πάθῃ ἄλλο τι παρά πρόσκαιρον ἀνορεξίαν ἐπὶ πολὺν ἢ ὀλίγον χρόνον πόνον ἀμβλὺν ὑποκάτω τῶν τελευταίων νόθων πλευρῶν τοῦ δεξιῦ ὑποχόνδριου, ὅστις πολλάκις ἐπεκτείνεται εἰς τὸν στόμαχον καὶ εἰς τὴν ὄσφιν. Μετὰ τοῦτο δὲ γεννῶνται, ὅτε μὲν αἰφνιδίως, ὅτε δὲ μετὰ προηγουμένην ἀνορεξίαν, δυσπεψίαν, δυσκοιλίαν, πόνους κατὰ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον καὶ μᾶλλον ἢ ἤττον προφανῆ ἔκτερον, κωλικαὶ ὀδύνη ἐμπεπαρμέναι κατ' ἐξοχὴν κατὰ τὸ ἄκρον τῆς ἐννάτης πλευρᾶς μετὰ ἐμέτου ἐνίστε, μετὰ πυρετοῦ καὶ μετ' ἄλλων συμπτωμάτων. Ἐάν εἰς τοὺς κωλικοειδεῖς τούτους παροξυσμούς ἐξετάσωμεν τὸν ἐπάδυνον τόπον κατὰ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον, ἀνακαλύπτομεν ὄγκον μᾶλλον ἢ ἤττον μέγαν καὶ περιφερῆ, ὅστις ἐξέχει μικρὸν ὑποκάτω τοῦ ἐμπροσθίου χείλους τοῦ ἥπα-

τος, και γίνεται μάλλον ἢ ἥττον αἰσθητὸς εἰς διαφόρους σχηματισμοὺς τοῦ ἄρρώστου. Ὁ ὄγκος οὗτος σμικρύνεται και γίνεται ἥττον περιτενής, ὅτε μὲν αὐτομάτως, ὅτε δὲ ἐπιθλιβόμενος ἐξωθεν και μετὰ τὴν ἐλάττωσιν ταύτην ἐλαττοῦνται τὰ συμπτώματα, και γίνονται κενώσεις τῆς κοιλίας χολώδεις. Ἐὰν δὲ τῆς χοληδόχου κύστεως ἡ ἔκτασις γείνη μεγάλη και ἐγγρονίση, ὁ ὄγκος γίνεται ἀκίνητος, ἐπειδὴ συμφύεται μετὰ τοῦ περιτοναίου, και συνέχεται εἰς τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας ἐξίσου, καθὼς και εἰς τὸ ἥπαρ.

§. 227.

Ἡ ἐπίρρουσις τῆς χολῆς εἰς τὰ ἔντερα ἐν τῷ νοσήματι τούτῳ δὲν εἶναι, φαίνεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐντελῶς ἐμποδισμένη, και ὁ ἄρρώστος ἀποπατεῖ καθ' ἡμέραν κόπρανα φυσικῶς κεχρωσμένα. Τὸ νόσημα τοῦτο δύναται νὰ τελειώσῃ εἰς χοληχόον σύριγγα ἢ συλλεγομένη εἰς τὴν χοληδόχον κύστιν χολὴ ἀνοίγει, ἐν ᾧ ἡ κύστις συμφύεται μετὰ τοῦ περιτοναίου, δίοδον πρὸς τὰ ἔξω, ἢ ἡ χοληδόχος κύστις δύναται νὰ συμφύσῃ μετὰ τοῦ κώλου ἢ μετ' ἄλλου μέρους τῶν ἐντέρων και ἡ χολὴ νὰ κενώνηται εἰς τοῦτο, ἢ ἡ χοληδόχος κύστις, ὅταν δὲν συμφύσῃ μετὰ τοῦ περιτοναίου, δύναται νὰ διαρραγῇ και οὕτω νὰ γίνη ἀνάχυσις τῆς χολῆς εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας θανάσιμος.

Ἐὰν δὲ ἐπὶ τῇ ἀποφράξει τοῦ χοληδόχου πόρου συμφύσῃ ἡ χοληδόχος κύστις, τότε δύναται διὰ τῆς ἐλκώσεως νὰ γείνη πόρος, δι' οὗ φέρεται ἡ χολὴ εἰς τὸ ἔντερον και ἡ χοληδόχος κύστις συρρικνοῦται.

§. 228.

Σκοπὸς τῆς θεραπείας τοῦ νοσήματος τούτου ἔστω νὰ μεταχειρισθῶμεν πρὸς ταῖς ἀρχαῖς τιαυτα μόνον βοηθήματα, ἅπερ ἐμποδίζουν τὴν γένεσιν τῆς φλεγμονῆς και τὸν ἐρεθισμόν, και ἀφαιροῦσι ταῦτα ἐνόητα ταυτοχρόνως δὲ ν' ἀνατρίβωμεν και ἐπιθλίβωμεν τὸν ὄγκον πρῶως, ὡς νὰ κενῶται εἰς τὴν δωδεκαδάκτυλον ἀπόφυσιν μέρος τῆς ἀθροίζομένης χολῆς, μεταχειριζόμενοι και διαλυτικὰ φάρμακα. Ἐνόσω δὲν εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἡ χοληδόχος κύστις συνέφυσεν ἐν ἐκτάσει μεγάλη μετὰ τοῦ περιτοναίου (δυνάμεθα δὲ νὰ συμπεράνωμεν μόνον τοῦτο, οὐχὶ δὲ και νὰ προέλωμεν μετὰ βεβαιότητος, ὅταν ὁ ἄρρώστος ὑπέπεσεν εἰς πολλοὺς φλεγμονώδεις παροξυσμοὺς, και ὅταν ὁ ὄγκος δὲν μετακινήται πλέον, ἀλλὰ τὸ ἀμετακίνητον τοῦτο δύναται νὰ προέλθῃ και ἐκ μικρᾶς προσφύσεως), δὲν πρέπει νὰ κενώωμεν τὴν ἀθροίζομένην χολὴν, κατασχάζοντες τὸν ὄγκον, ἐπειδὴ ἐπὶ τῇ κατασχάσει δύναται νὰ γείνη θανάσιμος ἀνάχυσις τῆς χολῆς. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εἶναι καλὸν νὰ μὴ κα-

τασχάζωμεν τὸν ὄγκον, πρὶν ἔλθωσιν εἰς φλεγμονὴν τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας, ὅπερ μαρτυρεῖ, ὅτι ἡ χολή ζητεῖ νὰ πλάσῃ νέαν διέξοδον πρὸς τὰ ἔξω, πάντοτε δὲ τότε γίνεται σύμφυσις κατὰ τὴν προσήκουσαν ἔκτασιν.

§. 229.

Ἡ σχάσις τῆς χοληδόχου κύστεως γίνεται τὸν δετὸν τὸν τρόπον. Διαίροῦμεν πρῶτον διὰ τομῆς, ὅσον ἑνὸς καὶ ἡμίσεος δακτύλου μεγάλῃς, τὸ ἐπικείμενον δέρμα τοῦ ὄγκου, ἔπειτα τοὺς μῦς διὰ μικροτέρων τομῶν, ἕως ἂν φθάσωμεν εἰς τὸ περιτόναιον· ἐξετάσαντες δὲ μετὰ τοῦτο πεφυλαγμένως μὲ τὸν λιχανόν, ἂν ἡ χοληδόχος κύστις ἢ προσπεφυκυῖα, παρακεντοῦμεν ταύτην κατὰ τὸν μάλλον ὑποκλυδάζοντα τόπον μὲ τὸ μαχαίριον ἢ μὲ τὸ φλεβοτόμον. Ἐὰν δὲ δὲν βεβαιωθῶμεν ἐντελῶς περὶ τῆς συμφύσεως τῆς χοληδόχου κύστεως μετὰ τοῦ περιτοναίου, δέον, φθάσαντες, ὡς εἴρηται, εἰς τὸ περιτόναιον, νὰ παρακεντῶμεν τὴν χοληδόχον κύστιν κατὰ τὸν μάλλον ὑποκλυδάζοντα τόπον μὲ τρίγωνον ἀκίδα, καὶ ν' ἀφίνωμεν τὸν καλαμίσκον αὐτῆς ἐν τῇ κύστει, ἕως ἂν ἡ κύστις συμφύσῃ μετὰ τοῦ περιτοναίου, ἢ νὰ ἐπικαίωμεν τὸ περιτόναιον μὲ ἐσχάρωτικόν, ὅπως γείνη ἡ σύμφυσις.

§. 230.

Μετὰ τὴν κένωσιν τῆς χολῆς ἐμμοτοῦμεν οἰκείως τὸ τραῦμα, δίδομεν τὰ οἰκῆα πρὸς τὰ ἐπιγινόμενα φλεγμονώδη συμπτώματα; καὶ πράττομεν ἐφεξῆς ὅ,τι ἐμνημονεύσαμεν ἐν τῷ περὶ χοληχῶν συρίγγων (ἴδ. §. 59. Τόμ. Β').

Β'.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΧΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΥΡΩΝ.

§. 231.

Ἰσχυρία λέγεται, ὅταν τὰ οὔρα ἐπέχωνται εἰς τοὺς κατὰ φύσιν ἀποκριτικούς πόρους. Τὸ ἐμπόδιον τῆς ἐκρύσεως τῶν οὔρων δύναται νὰ εἶναι εἰς τοὺς νεφροὺς, εἰς τοὺς οὐρητήρας, εἰς τὴν οὐροδόχον κύστιν, ἢ εἰς τὴν οὐρήθραν καὶ τῶν οὔρων ἢ ἔκρυσις ἢ ἐπέχετ' ἐντελῶς, καὶ τότε λέγεται ἰσχυρία, ἢ γίνεται μετὰ πόνων, καὶ τότε λέγεται δυσουρία, ἢ κατὰ στράγγα, καὶ τότε λέγεται στραγγουρία.

Περὶ τῆς ἐπισχέσεως τῶν οὔρων διὰ πρόσφυσιν τῆς ἀκροποσθίας ἐμνημονεύσαμεν ἀνωτέρω ἐν §. 161. Τόμ. Γ'.

Διαφέρει δὲ τῆς ἐπισχέσεως τῶν οὔρων ἡ παῦσις τῆς διακρίσεως αὐτῶν, ὅταν διὰ φθορὰν τοπικὴν τῶν νεφρῶν ἢ διὰ καθολικὸν νόσημα δὲν διακρίνωνται πλέον οὔρα.

§. 232.

Ἡ ἐπίσχεσις τῶν οὔρων εἰς τοὺς οὐρητήρας καὶ νεφροὺς γίνεται δι' ἀλλότρια σώματα, ἅπερ ἀποφράσσουσι τὴν κοιλότητ' αὐτῶν, οἷον λιθιάσις, ὑδατίδες, αἷματος θρόμβωσις, πῦον, παχεῖα βλέννα, ἔλμινθες, ἢ διὰ φλεγμονήν, διὰ χρονίαν ἐξόγκωσιν καὶ σπασμὸν τῶν οὐρητήρων, ἢ δι' ὄγκους, οἵτινες πιέζουσι τοὺς οὐροφόρους πόρους. Σπανίως δὲ γίνεται τὸ ἐμπόδιον τοῦτο διὰ τῶν οὐρητήρων κατ' ἀμφοτέρα τὰ μέρη, ἐξ οὗ σπανίως ἐπέχεται ἔντελῶς καὶ ἡ ἔκρυσις τῶν οὔρων, καὶ δύναται νὰ εἶναι ἢ ἐντελής ἢ ἀτελής ἐπίσχεσις.

§. 233.

Ὅλα δὲ τὰ σημεῖα τῆς ἐπίσχεσεως τῶν οὔρων εἰς τοὺς οὐρητήρας εἰσὶν ἀβέβαια· ὁ ἄρρώστος αἰσθάνεται μᾶλλον ἢ ἤττον σφοδρὸν, πιέζοντα καὶ νυγματώδη πόνον, ὅστις ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν νεφρῶν πρὸς τὰ κάτω, καὶ αὐξάνεται εἰς πᾶσαν κίνησιν τοῦ σώματος· ἐλλείπουσι δὲ, καὶ ἂν ἡ ἔκρυσις τῶν οὔρων ἦ μικρά, τὰ σημεῖα τῆς συλλογῆς τῶν οὔρων εἰς τὴν οὐροδόχον κύστιν. Καὶ δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν μετὰ πιθανότητος, ὅτι ἀπεφράχθη ὁ οὐρητῆρ ὑπὸ λιθαρίου μόνον, ὅταν μετὰ προηγουμένων πόνους εἰς τοὺς νεφροὺς γεννᾶται νυγματώδης πόνος, ὅστις καταβαίνει ἀπ' αὐτῶν πρὸς τὰ κάτω· ἢ ἔκτασις τῶν οὐρητήρων ὑπεράνω τῆς ἀποφράξεως γίνεται κατὰ μικρὸν μεγάλη, ἀλλ' ὅμως οὐδὲ ποτε δυνάμεθα ν' ἀνακαλύψωμεν ἕξωθεν ὄγκον· ὅπερ ὅμως, ἀναιρεῖ τὸ παρατήρημα τοῦ Ἀλλάνου (Allan) (1)· τὰ οὔρα συλλέγοντ' ἐπὶ τέλους εἰς τοὺς νε-

(1) (London medical Gazette 1837. II March). Ὁ ἄρρώστος ἐπάσχε πρότερον οὐροφάμην, ἔπειτα δὲ ἐφάνησαν ἐν αὐτῷ τὰ συμπτώματα τῆς ἀποφράξεως τοῦ ἐτέρου τῶν οὐρητήρων διὰ λίθον, ἅπερ ἐπέμειναν ἐφ' ἡμέρας πέντε, καὶ τοι ἐγένετο ἡ προσήκουσα θερὰ πείρα. Μετὰ τοῦτο δὲ ἐγεννήθη ὄγκος ἐπὶ τὴν ἀριστερὰν λαγόναν, ὅστις ἠξάνετο καθ' ἡμέραν, ἐν ᾧ ἡ ποσότης τῶν ἀποκρινόμενων οὔρων ἠλλαττοῦτο καθ' ἡμέραν. Τρεῖς δὲ ἑβδομάδας μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ὄγκου, διηρέθη τὸ δέρμα καὶ οἱ ὑποκείμενοι μυῖς ὑπεράνω τῆς βράχως τοῦ ὄστου τῆς λαγόνος, ἔπειτα δὲ παρεκεντήθη ὁ ὄγκος μετ' ἰσχυρῆς ἀκίδας, ἣτις εὐωδιάσθη διὰ τῆς ἐγκαρσίας περιτταίνιας εἰς τὸ κοιλίωμα τῆς κοιλίας, ἐξ οὗ ἐκενώθησαν οὔρα ὅσον 112 οὔγκιων. Τὰ συμπτώματα ἠλαττώθησαν· ὁ ἄρρώστος δὲν ἀνείχετο τὴν ἐμμονὴν τοῦ καλαμίσκου ἐν τῇ κοιλίᾳ, ἐξ οὗ ἤρχισαν ἄσθις νὰ ἐμφαίνωνται τὰ συμπτώματα τοῦ ἐρεθισμοῦ, ὥστε μετὰ μίαν ἑβδομάδα διὰ τῆς ἐμβολῆς τοῦ καλαμίσκου ἐκενώθησαν οὔρα μὲν ὅσον 96 οὔγκιων, πῦον δὲ ὅσον 32, αἱ δυνάμεις τοῦ ἄρρώστου ἤρχισαν ἔκτοτε νὰ ἐλαττώνωνται καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ αὐξάνωνται καὶ ἄσθις πέντε δὲ μῆνας καὶ 11 ἡμέρας μετὰ τὴν ἐγγίρῃσιν ἀπέθανεν ὁ ἄρρώστος δι' ἄκρην ἀτονίαν κατὰ μικρὸν ἐπελθοῦσαν. Ἐν τῇ ἀνατομῇ δὲ τοῦ νεκροῦ εὐρέθη ὁ νεφρὸς εἰς κυτταρώδη θύλακα ἀνευρυσμένος, ὁ δὲ βλεννογόνος χιτῶν τοῦ οὐρητῆρος παχὺς, καὶ κατὰ τὸ κάτω μέρος πάντελῶς ἀποπεφραγμένος ὑπὸ διακεπηγότητος λέμφου.

φρούς καὶ δύνανται νὰ ἐκτείνωσιν αὐτοὺς διπλασίως ἢ τριπλασίως παρ' ὅ,τι οὗτοι κατὰ φύσιν ἔχουσιν. Ὅταν ἡ ἀπόφραξις ἢ κατὰ τὴν ἐτέραν μόνην πλευρὰν, δύναται τὸ κακὸν νὰ μένη πολὺν καιρὸν, χωρὶς ἰδιαιτέρας τινος βλάβης. Ἐπειδὴ διὰ τῆς ἀντικαταστατικῆς ἐνεργείας τοῦ ἐτέρου νεφροῦ ἐκκρίνεται τὸ κατὰ φύσιν ποσὸν τῶν οὔρων. Κίνδυνος, ὃν δύναται νὰ προξενήσῃ ἡ παντελῆς ἐπίσχεσις τῶν οὔρων εἰς τοὺς οὐρητήρας, εἶναι ἡ τελεία παῦσις τῆς διακρίσεως τῶν οὔρων, δι' ἣν ἐπιγενῶνται ὅσα κατωτέρω θέλομεν ἀναφέρει καθολικὰ συμπτώματα· φλεγμονὴ καὶ πύησις τῶν οὐρητήρων καὶ νεφρῶν· διάρρηξις αὐτῶν, καὶ ἐκ τούτου ἀνάχυσις τῶν οὔρων εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα, καὶ οὔροχόοι σύριγγες ἢ θανατηφόρος φλεγμονή, ὅταν τὰ οὔρα χυθῶσιν εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας.

§. 234.

Ἡ ἐπίσχεσις τῶν οὔρων εἰς τοὺς οὐρητήρας ζητεῖ ἀφλεγμάντου δυνάμεως βοηθήματα, οἷον φλεβοτομίαν, μαλθακώδη κλύσματα, λουτρά, καταπλάσματα κτλ. ὅταν μετ' αὐτῆς ὡσι πόνοι σφοδροὶ καὶ φλεγμονώδη συμπτώματα· ὅταν δὲ τούναντίον, δύνανται νὰ ὠφελήσωσι διασείσεις δι' ἰσπασίας π. χ. καὶ ἐμετικά ἐνεργοῦντα τὴν κατολίσθησιν τοῦ λίθου εἰς τοὺς οὐρητήρας.

§. 235.

Ὅταν τὰ οὔρα ἐπέχωνται εἰς τὴν οὔροδόχον κύστιν, γίνονται συμπτώματα διάφορα κατὰ τὸ ποσὸν καὶ κατὰ τὴν χρονιότητα τῆς συλλογῆς. Ὁ ἄρρωστος ἐπείγεται ἀδιακόπως εἰς οὔρησιν, χωρὶς νὰ κενῶνται παντάπασιν οὔρα, αἰσθάνεται βᾶρος καὶ διάτασιν εἰς τὸ ὑπογάστριον καὶ εἰς τὸ περίναιον ὑπὲρ τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἤβης γίνεται ὄγκος ἐλαστικὸς καὶ ὑποκλυοῦν κατ' ἀρχάς, ὅστις πολλάκις ἐκτείνεται ὑπὲρ τὸν ὀμφαλὸν καὶ ἀνωτέρω ἔτι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν κατὰ τὴν μεσότητα τῆς κοιλίας, ἐνίοτε δὲ κατὰ τὴν μίαν μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἄλλην πλευρὰν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κύστις μεγεθύνεται μάλιστα κατὰ τὴν διάμετρον ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, ὁ ἐκτεταμένος αὐτῆς πυθμὴν θλίβει πρὸς τὰ κάτω τὸ περίναιον, πιέζει τὸν κολεόν, καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας τὸ ἀπευθυσμένον, καὶ αἰσθανόμεθα, ἂν ἐξετάσωμεν διὰ τῶν πόρων τούτων, συμπιεζόμενον καὶ ὑπέικοντα ὄγκον. Πολλάκις ὅμως ἐκτείνεται ἡ οὔροδόχος κύστις ὀλίγον μόνον διὰ τὸ ἀνένδοτον τῶν χιτώνων αὐτῆς. Εἰς τοὺς εὐτραφεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ αἰσθανθῶμεν τόσον σαφῶς τὸν ὄγκον ὡς εἰς τοὺς ἰσχυροὺς ἀνθρώπους.

Σημεῖον δὲ λόγου ἄξιον, σπανίως ἐλλεῖπον, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς παχεῖς αἰσθητὸν, εἶναι ὁ ἀμβλὺς ἦχος, ὃν, ἀπὸ τῆς ξιφροειδοῦς ἀποφύσεως πρὸς τὰ κάτω κατὰ μῆκος τῆς

λευκῆς γραμμῆς, καὶ ἀπὸ τῆς κτενὸς τῆς λαγόνος τῆς μιᾶς πλευρᾶς πρὸς τὴν τῆς ἑτέρας ἐπικρούοντες, ἀκούομεν καθ' ὃν τόπον κατέχει ἡ κύστις, τῆς τὰ ὄρια περιγράφονται ὀρθῶς διὰ τοῦ λαμπροῦ κοιλιακοῦ ἤχου, τοῦ ἀκουομένου κατὰ τὴν περιοχὴν τῆς κύστεως ἕτερον δὲ παθολογικὸν σημεῖον εἶναι ὁ κλυδασμός τοῦ ἐν τῇ κύστει ὑγροῦ, ὃν δυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν καὶ αἰσθανθῶμεν σαφῶς, ἐὰν, παραπέμφαντες τὸν δάκτυλον τῆς χειρὸς εἰς τὸ ἀπευθυμένον ἢ εἰς τὸν κολεόν, βαλόντες δὲ τὴν ἑτέραν χεῖρα ἐπὶ τῆς κύστεως, ἐπιθλίψωμεν αὐτὴν ἐπαλλάξ. (λέγει ὁ Πίγγης).

§. 236.

Ὅταν τὰ οὔρα δὲν δύνανται νὰ κενωθῶσι ἀπὸ τῆς φυσικῆς πορείας, καὶ ἡ οὐροδόχος κύστις ἐκτείνηται ἀδιακόπως, τὰ ἐπακόλουθα τῆς διατάσεως δύνανται νὰ εἶναι διάφορα· ἡ κύστις δύναται νὰ διαρραγῇ διὰ γενομένην κατὰ μέρος γαγγραινώδη φθορὰν, καὶ τὰ οὔρα νὰ παρεκχυθῶσιν εἰς τὸν πλησίον κυτταρώδη ὑμένα· ἐκ τούτου δὲ, ἢ γίνονται οὔραχοοὶ σύριγγες, ἢ ἐπέρχεται ὁ θάνατος διὰ γαγγραινώδη φλεγμονὴν τῶν ἐντοσθίων τῆς κοιλίας. Ἡ οὐροδόχος κύστις δύναται νὰ φλεγμαινῇ καθ' ὑπερβολὴν, καὶ ἡ φλεγμονὴ νὰ ἐξαπλωθῇ εἰς τὰ ἐντόσθια τῆς κοιλίας· ἐνίοτε δὲ, ὅταν ἡ κύστις ἐκταθῇ καθ' ὑπερβολὴν, ἐκτείνονται μεγάλως καὶ οἱ οὐρητήρες ἄχρι τῶν νεφρῶν (περὶ οὗ ἀδίκως ἔνιοι ἀμφιβάλλουσι διὰ τὴν λοξὴν ἑξοδὸν τῶν οὐρητήρων εἰς τὴν κύστιν). Διὰ τὴν φθορὰν τῶν οὔρων καὶ διὰ τὴν ἀντίδρασιν αὐτῶν εἰς ὄλον τὸ ὄργανωμα, γεννᾶται σφοδρὸς πυρετὸς μετὰ ταχείας ἐξασθενήσεως, μετὰ ταχυτάτων σφυγμῶν, ξηρᾶς γλώσσης, κάρου καὶ παραληρήσεως. Ἄπαντα δὲ τοῦ ἀρρώστου ἢ διαπνοὴ ἀπόζει οὔρων, καὶ ἀλλοιοῦνται ὅλαι αἱ ἀποκρίσεις· γίνεται δὲ πολλάκις ἐμετὸς ὑδατώδης μετ' ὀσμῆς οὔρων, καὶ ὁ ἀρρώστος ἀποθνήσκει τάχιστα. Ἐνίοτε διανοίγεται ὁ οὔραχος, καὶ τὰ οὔρα ἀποκενοῦνται διὰ τοῦ ὀμφαλοῦ.

Ὁ Σοῦθος ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ἐκ δευτέρου διανοίξεως τοῦ οὔραχου. Ἐγὼ ὁμῶς εἶδον ταύτην εἰς δύο παιδία δι' ἐπίσχεσιν τῶν οὔρων ἐπὶ πολὺν διαρκείασαν ἕνεκ' ἀποφάξεως τῆς οὐρήθρας.

§. 237.

Ὅταν ἡ ἐπίσχεσις τῶν οὔρων γίνηται βραδέως κατὰ πρόπον, ὥστ' ἐπὶ πολὺν χρόνον κενοῦται μέρος μόνον τῶν οὔρων, ἢ δὲ κύστις ἢ πάντοτε πλήρης οὔρων, τὰ συμπτώματα εἰσὶν ἔτι ὀλιγώτερον σφοδρά. Ἐκ τῶν συλλεγομένων καὶ φθειρομένων οὔρων γεννᾶται χρονία φλεγμονὴ καθ' ἐξοχὴν τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος τῆς κύστεως, οὗ ἡ ἔκκρισις ἀλλοιοῦται ἢ ὑγεία τοῦ ἀρρώστου βλάπτεται, ἢ πέψις αὐτοῦ ὁμοίως, τὸ πρόσωπον γίνετ' ὠχρὸν, οἱ μῦς χαῦνοι, καὶ αὐτὸς πυρέσσει συχνάκις κ. τ. λ. Τὰ πλευρώματα τῆς κύστεως παχύνονται μεγάλως καὶ διὰ τῆς ἀπ' ἀλλή-

λων διατάσεως τῶν ἰνῶν τοῦ μυώδους χιτῶνος γίνονται πτυχαὶ καὶ θυλακοειδῆ κοιλώματα.

Τὰ θυλακοειδῆ ταῦτα κοιλώματα εἰσὶν ὁ πρῶτος βαθμὸς τῶν αὐτομάτως γενομένων ἀνατρήσεων τῆς οὐροδόχου κύστεως, ἃς ὁ Μερσίερὸς (Gazette médicale, Tom. III, 1835, pag. 312) ὀρθότατα περιέγραψε, καὶ ἃς ἐνόμισαν ἐκγόνους τῶν καθετήρων. Ὁ βλεννογόνος χιτῶν τῆς κύστεως διήκει διὰ τῶν ῥηθέντων κοιλωμάτων, καὶ ὅτε μὲν ἄπτετ' ἀμέσως μετὰ τοῦ περιτοναίου, ὅτε δὲ χωρίζεται ἀπαιτοῦ διὰ γλώματος κυτταρώδους ἰστοῦ διαφόρως πυκνοῦ. Τὰ κοιλώματα ταῦτα γίνονται κατ' ἐξοχὴν κατὰ τὰ πλάγια καὶ κατὰ τὸ κάτω μέρος τῆς ὀπισθίου πλευρᾶς τῆς κύστεως ὑπεράνω τῶν στομίων τῶν οὐρητήρων. Μετὰ τινα δὲ καιρὸν ἐλκοῦται πολλάκις ὁ βλεννογόνος χιτῶν κατὰ τὸν πυθμένα τῶν κοιλωμάτων τούτων, ἐξ οὗ γίνεται παρέκχυσις τῶν οὐρῶν, δύναται δὲ εἰς τὴν ἐπίσχεσιν τῶν οὐρῶν καὶ εἰς τοὺς μεγάλους ἀγῶνας πρὸς τὴν κένωσιν, ὅτινες εἰσὶ τὸ αἷτιον αὐτῶν τῶν κυτταρωδῶν κοιλωμάτων, νὰ διαρρήξῃ ὁ βλεννογόνος χιτῶν μετὰ προηγηθεῖσαν ἐλκώδη φλεγμονήν, ἣ καὶ ἄνευ ταύτης. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πυθμὴν αὐτῶν τῶν θυλακίων ἀμοιρεῖ τῆς δυνάμεως τοῦ συστέλλεσθαι, ἐν ᾧ τὸ στόμιον αὐτῶν συστέλλεται διὰ τῶν περιεχοσῶν αὐτὰ μυωδῶν δεσμιδῶν, δυσκόλως μόνον ἀνανεοῦνται ἐν αὐτοῖς τὰ οὖρα, ἅπερ συλλεγόμενα ἐνταῦθα φθείρονται καὶ ἐνεργοῦσι φλεγμονήν. Ἐνίοτε δὲ γίνονται λίθοι ἐνταῦθα, ὅτινες κατὰ καιρὸν αὐξανόμενοι ἐκτείνουσι τὸν πυθμένα τοῦ θυλακίου, χωρὶς νὰ πλατύνωσι καὶ τὸ στόμιον αὐτοῦ, ὥστε οὕτω πλάσσονται λίθοι, ὅτινες δύνανται ὡσαύτως νὰ ἐνεργήσωσι φλεγμονήν καὶ ἀνάτρησιν. Τὸ δ' ἐκ τῆς τοιαύτης ἀνατρήσεως πλασσομένον πῦον, ἐξαπλούμενον εἰς τὸν ὑπὸ τὸ περιτόναιον κυτταρωδῆ ἰστὸν, ἀπεργάζεται ἐνταῦθα ἐν ἡ πλείονα ἀποστήματα, ἅπερ διαρρήγνυνται ἐντὸς τοῦ περιτοναίου καὶ ἂν μὲν οὐδεμίαν προηγουμένην σύμφυσιν ἀπειργάσαντο, ἐπέρχεται ταχέως ὁ θάνατος, ἂν δὲ ἀπειργάσαντο σύμφυσιν τὸ πῦον περιορίζουσαν, ἐπέρχεται βράδιον ὁ θάνατος. Τὰ ἀποστήματα ταῦτα διαρρήγνυντ' ἐνίοτε ἐντὸς τῶν ἐντέρων, εἰς τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας, εἰς τοὺς βουβῶνας κ. ο. κ. ἢ ἐπάγουσι τὸν θάνατον δευτερογενῶς· εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δύναται νὰ γεννηθῇ καὶ οὐροχόον συρίγγιον. (λέγει ὁ Πίγγης).

§. 238.

Ἐπέχονται δὲ τὰ οὖρα ἐν τῇ κύστει.

- 1) Διὰ παράλυσιν τῆς κύστεως.
- 2) Διὰ φλεγμονήν.
- 3) Διὰ σπασμόν.
- 4) Δι' ἀπόφραξιν τῆς οὐρήθρας γινομένην
  - α.) Ὑπ' ἀλλοτρίων σωμάτων, ἅπερ ἐμπίπτουσιν ἐξωθεν εἰς τὴν οὐρήθραν ἢ εἰς τὴν κύστιν, ὑπὸ λίθων, ὑπὸ θρομβώσεως αἵματος κ. τ. λ.
  - β.) Ὑπ' ἐξογκώσεως καὶ σκληριάσεως τῶν προστατῶν.
  - γ.) Ὑπ' ἐκφύσεων ἐν τῇ κύστει.

δ.) Ὑπὸ πίεσεως κυοφορούσης ἢ παρεγκεκλιμένης μήτρας, ὑπ' ὄγκων καὶ ὑπ' ἐσκληρωσμένων ἐντοσθίων.

ε.) Ὑπὸ στενώσεων.

§. 239.

Ἡ ἐκ παραλύσεως ἰσχυοῦρα γεννᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βραδέως· τὰ οὔρα δὲν ἐκχέονται πλέον μετὰ τῆς αὐτῆς δυνάμεως, ὁ δὲ ἄρρωστος ἐπείγεται καὶ πάλιν εὐθὺς εἰς οὔρησιν, ἣν μετὰ πολλοῦ κόπου μόνον δύναται νὰ κατορθώσῃ· τὰ δεινὰ ταῦτα αὐξάνονται κατὰ μικρὸν, τὰ οὔρα ἄρχοντ' ἐπὶ τέλος ν' ἀπορρέουσιν αὐτομάτως καὶ ὁ ἄρρωστος μετ' ἀγῶνος πολλοῦ οὐδόλως ἢ ὀλίγον δύναται νὰ κρατῆν τὴν ῥύσιν, ἥτις ἐπὶ τέλος ἐπέχεται παντελῶς· ἢ κύστις ἀπεργάζεται τὸν ὑπὲρ τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἕβης μνημονευθέντα ἐν τῷ 231. §. Τόμ. Γ'. ὄγκον, ὅστις εἶναι σχεδὸν ἀνωδυνῆς, καὶ πολλάκις μεγεθύνεται τόσο, ὥστε δύναται τις νὰ νομίσῃ αὐτὸν κυοφορίαν ἢ ὑδρωπα, σφάλμα, εἰς δὲ δύναται τις νὰ ὑποπέσῃ τόσο εὐκολώτερον, ὅταν, ὡς ἐνίοτε συμβαίνει, ὁ ἄρρωστος ἔχῃ εἰσέτι τὴν δύναμιν νὰ κενώσῃ τὰ οὔρα μετὰ πολλοῦ ἀγῶνος καὶ πολλάκις ἐντὸς τῆς ἡμέρας τόσα, ὅσα ποτὰ οὗτος ἔλαβε, χωρὶς ὅμως νὰ κενώται ἡ ἐκτεταμένη κύστις. Ἐὰν δ' ἐπιθλιψωμὴν τὴν κύστιν ὀλίγον ἰσχυρῶς, ἀπορρέουσι, σταγόνες τινὲς οὔρων διὰ τῆς οὔρηθρας. Ἄλλ' ἢ ἐκ παραλύσεως ἰσχυοῦρα γεννᾶτ' ἐνίοτε ταχέως μετὰ σφοδρῶν σημεῖων σπασμώδους καὶ φλεγμονώδους παθήσεως τοῦ ἀχένου τῆς κύστεως, ὥστε τότε, ἂν δὲν δοθῇ ταχεῖα βοήθεια, γίνεται ἔκτασις τῆς κύστεως ἐπίσημος καὶ παράλυσις τῶν πλευρωμάτων αὐτῆς. Ἐφεξῆς δὲ συμπαρακολουθεῖ καὶ βλεννόρροια τῆς κύστεως, παχυσμὸς τῶν πλευρωμάτων αὐτῆς, ἐξόγκωσις τῶν προστατῶν κ. τ. λ. ἢ τοιαύτη ἐκ παραλύσεως γενομένη ἰσχυοῦρα, γεννᾶται κατ' ἐξοχὴν εἰς γηραιότερους ἀνθρώπους, οἵτινες ἔζησαν βίον ἀκόλαστον, ἔπαθον ἀρθρίτιν καὶ ρευματισμούς· εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔκγονος ἀποσκήψεως τῆς ἀρθρίτιδος ἢ ψύξεως.

§. 240.

Ὅταν ἡ κύστις εἰς τὴν ἰσχυοῦριαν ταύτην ἐκταθῇ καθ' ὑπερβολὴν, οἱ μῦς τῆς κοιλίας καὶ τὰ ἐντόσθια διὰ τῆς ἑαυτῶν ἀντιστάσεως ἐμποδίζουσι τὴν περαιτέρω αὐτῆς ἔκτασιν. Ὅθεν ἀποστάζουσι πάντοτε ὀλίγα οὔρα καὶ ἡ κύστις δὲν διαρρήγγυται. Δύνανται ὅμως νὰ γεννηθῶσι φλεγμονώδη συμπτώματα, μᾶλλον ἢ ἥττον σφοδροὶ πόνοι κατὰ τὴν ὄσφυν καὶ τοὺς νεφρούς, λύγξ, ἔμετος καὶ σφοδρὸς πυρετός. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην γίνεται παντελής ἐπίσχεσις τῶν οὔρων καὶ ἡ κύστις δύνα-

ται νὰ ἐκταθῆ τόσον, ὥστε δύναται νὰ γαγγραινωθῆ καὶ νὰ διαρραγῆ· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι σπάνιον.

Ὁ δὲ Οἰστέρλενος (Oesterlen, Heidelberger Klinische Annalen Bd. VIII. S. 421.) διαιρεῖ τὴν ἰσχυρίαν εἰς μερικὴν παραλυτικὴν ἰσχυρίαν, ἐν ἣ ἀδυνατεῖ τὸ σῶμα τῆς κύστεως, καὶ οἱ μῦς τῆς κοιλίας, καὶ εἰς καθολικὴν παραλυτικὴν ἰσχυρίαν, ἐν ἣ εἶναι παράλυσις τοῦ σώματος τῆς κύστεως καὶ τοῦ αὐχένου οὗτης.

§. 241.

Ἡ ἰσχυρία αὕτη γεννᾶται κατ' ἔξοχὴν εἰς γηραιούς ἀνθρώπους δι' ἀπώλειαν τῆς συσταλτικῆς δυνάμεως τῆς κύστεως, ἐν ᾧ ἐλαττοῦται καθόλου καὶ τῶν μυῶν ἡ ἐνέργεια εἰς τὸ βαθύτερον γῆρας· ἡ ἰσχυρία δύναται νὰ εἶναι ἔκγονος προηγουμένων ἀσθενούντων αἰτίων, ἀκολάστου διαίτης, ἀφροδισίου νοσήματος καὶ συχνῆς μαλακίας· ἡ κακὴ συνήθεια νὰ κρατῶμεν πολὺν καιρὸν τὰ οὔρα ἐπάγει πολλάκις ταύτην, καὶ μάλιστα εἰς ἀνθρώπους καθεστήκωτα βίον ἔχοντας, πάντοτε μετ' ἀγῶνος πολλοῦ ἐργαζομένους, καὶ πολλάκις τὴν ἐπειξὶν εἰς τὴν οὔρησιν καταθλίβοντας· ἡ ἰσχυρία αὕτη δύναται προσέτι νὰ γεννηθῆ ἐκ διασεισεως καὶ παράλυσεως τοῦ κάτω μέρους τοῦ ραχίτου μυελοῦ καὶ τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν ὄστον ἐκφυομένων νεύρων, ἐξ ὀργανικῶν παθῶν τοῦ ραχίτου μυελοῦ, καὶ πολλάκις γεννᾶται αὕτη εἰς νευρικούς πυρετούς.

§. 242.

Τὸ προγνωστικὸν τῆς ἰσχυρίας ταύτης γίνεται κατὰ τὸ μέγεθος, κατὰ τὴν χρονιότητα, κατὰ τὰ αἷτια τοῦ νοσήματος καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ἀρρώστου. Εὐθεραπευτότερον μὲν εἶναι τὸ πάθος εἰς νέους ἀνθρώπους· ὅσῳ δὲ γηραιότερος εἶναι ὁ ἀρρώστος καὶ παλαιότερον τὸ πάθος αὐτοῦ, τόσῳ μικρότεραι τῆς ἰάσεως αἱ ἐλπίδες. Ἐὰν δὲ ἡ ἰσχυρία γεννᾶται ὑπὸ παθήσεων τοῦ ραχίτου μυελοῦ καὶ τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν ὄστον νεύρων, τὸ προγνωστικὸν γίνεται κατὰ τὰς ῥηθείσας παθήσεις.

§. 243.

Σκοπὸς τῆς θεραπείας τῆς διὰ παράλυσιν γενομένης ἰσχυρίας εἶναι ἡ κένωσις τῆς κύστεως, καὶ ἡ ἐπανόρθωσις τῆς συσταλτικῆς δυνάμεως αὐτῆς. Ὅλα τὰ πρὸς τὸν δευτέρου σκοπὸν βοηθήματα εἰς οὐδὲν ὠφελούσιν, ἂν δὲν ἐκπληρωθῶσι καὶ τὰ τοῦ πρώτου.

§. 244.

Κενουόμεν δὲ τὴν κύστιν διὰ τοῦ καθητήρος, ὅσάκις ἀπαιτεῖται τοῦτο, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης διατάσεως ἐκ τῆς συλλογῆς τῶν οὔρων. Πρὸς κένωσιν δὲ τῆς κύστεως ἡ εὐοδιάζομεν τὸν καθητήρα, ὅσάκις ἀπαιτεῖται.

νά γείνη αὐτή, ἢ ἀφίνομεν ἐντὸς τῆς κύστεως ἐλαστικὸν καθετήρα· τοῦτο δὲ εἶναι χρησιμώτερον ὡσάκις ὁ ἄρρώστος δὲν δύναται νὰ ἔχη τὴν προσήκουσαν ἐπιστάσιαν, ἐπειδὴ πολλάκις γίνεται ταχίστη συλλογὴ τῶν οὐρῶν καὶ ἐκτείνει καθ' ὑπερβολὴν τὴν κύστιν ὁ εὐοδιασμός τοῦ καθετήρος εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην εἶν' εὐκόλος καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μανθάνει τοῦτον εἰς ὀλίγου χρόνου διάστημα καὶ αὐτὸς ὁ ἄρρώστος. Ὅταν ἡ ἀτονία τῆς κύστεως ἢ μεγάλη, τὰ οὔρα ἀπορρέουσι διὰ τοῦ καθετήρος μόνον, ὅταν ἐπιβλήθῃται ἐξωθεν ἢ κοιλία· ἢ δὲ μὴ ἀπορρέουσιν αὐτῆ τῶν οὐρῶν, διὰ τοῦ εὐοδιασθέντος ἤδη καθετήρος, δύναται νὰ μᾶς ἐξαπατήσῃ, ὥστε νὰ νομίσωμεν, ὅτι δὲν εὐοδιάσθη εἰς τὴν κύστιν ὁ καθετήρ. Νὰ μεταχειρίζομεθα δὲ τὸν καθετήρα, ἕως ἂν τὰ οὔρα ῥέωσι δι' αὐτοῦ καὶ μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς οὐρήθρας εἰς δυνατόν καὶ ἀδιάκοπον κρουθόν, καὶ ἕως ἂν βεβαιωθῶμεν μὲ τὸν ἔκ νέου εὐοδιασθέντα καθετήρα, καὶ ἂν ὁ ἄρρώστος οὐρῇ ἄνευ αὐτοῦ, ὅτι δὲν ἔμειναν πλέον οὔρα εἰς τὴν κύστιν.

§. 245.

Τὰ πρὸς τὸν δεῦτερον σκοπὸν βοηθήματα εἰσὶ, ψυχρολουσία τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης καὶ τοῦ περιναίου, ψυχρὰ ἐπιβρέγματα, ψυχρὰ ἐνέματα εἰς τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον, ἀνατρίψεις τοῦ περιναίου καὶ τοῦ τόπου τῆς κύστεως μὲ πτητικὰς ἀλοιφάς· ἔσω δὲ προσφέρομεν τὸ ὀρεινὸν δωρόνικον, τὸ σαρκέλαιον τοῦ Διπελλίου, τὰς κανθαρίδας (αὐτῶν μὲν ὅσον κόκκου καθ' ἑκάστην ἡμέραν μετὰ καφουράς καὶ ἀραβικοῦ κόμμεος, τοῦ δὲ δι' αὐτῶν βάμματος ὅσον δέκα καὶ πέντε ἢ ὅσον εἴκοσι σταγόνων μετ' ἀμυγδάλων γαλακτώματος). Προσέτι δὲ μεταχειρίζομεθα τονωτικὰ ἔλαιον τοῦ σώματος λουτρά, τὸν γαλβανισμόν, τὸν ἠλεκτρισμόν, καὶ ἐκδόρια κατὰ τὸ ἱερὸν ὀστοῦν.

Ὁ ἄρρώστος νὰ μὴ παραμελῇ τὴν κένωσιν τῶν οὐρῶν, ὡσάκις ἐπιέγεται εἰς ταύτην, καὶ ἀφοῦ δυνήθῃ νὰ κενώῃ ταῦτα ἐθελουσίως.

§. 246.

Εἰς τὴν ταχέως γινομένην παραλυτικὴν ἰσχυορίαν, ἧτις εἶν' ἔκγονος ἀρθριτικῆς καὶ ρευματικῆς παθήσεως, ὠφελουσι θερμὰ λουτρά ἐκ θειωμένου κάλεος, ὑγραὶ πυριάσεις ἐξ ἀρωματικῶν βοτάνων, οἴνου καὶ ὄξους κατεσκευασμένοι, ἀνατρίψεις τοῦ ἐλαίου τῶν ἐρκευθίδων ἐπὶ τὰ ἔδον τῶν μηρῶν κατ' ἐξοχὴν γενόμεναι, σικυάσεις καὶ ἐλαφρὰ ὑπακτικά. Ἄν δὲ γεννηθῶσιν ἐπισημότερα σημεῖα φλεγμονῆς, προσβάλλομεν βδέλλας ἐπὶ τοῦ περιναίου. Ὁ εὐοδιασμός τοῦ καθετήρος, καὶ τοὶ ἀναγκαϊότατος,

είναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δυσεξέργαστος διὰ συστολήν τοῦ σφιγκτήρος τῆς κύστεως.

§. 247.

Ὅταν δὲ ἡ διὰ παράλυσιν ἰσχυοῦρά χρονίση, ἐπιγεννηθῆ δὲ καὶ φλεγμονή, πρέπει ἀναλόγως πρὸς τὰς περιζάσεις νὰ μεταχειρισθῶμεν ἀφλεγμάντου δυνάμεως βοηθήματα, φλεβοτομίας, κλύσματα, καὶ διαψύχοντα καὶ στύφοντα ποτά, ὡς ὀρόν γάλακτος στυπτηριώδη κ. τ. λ. Ὅταν δὲ τὸ νόσημα ᾖ ἀνίατον, ὡς γίνεται εἰς ὑπεργήρους ἀνθρώπους, καὶ ἐχρόνισεν ἤδη, ὁ ἄρρώστος πρέπει νὰ κενῶνῃ τὴν κύστιν διὰ τοῦ καθετήρος.

Τῆς παραλυτικῆς ταύτης καταστάσεως τῆς κύστεως ἐναντία τρόπον τινὰ εἶν' ἐκείνη, ἐν ᾗ δι' ἐρεθισμόν τινα ἢ διὰ κακὴν συνήθειαν νὰ κενῶνται συχνάκις τὰ οὔρα, σμικρύνεται τόσον ἡ χωρητικότης τῆς κύστεως κατὰ μικρὸν, ὥστε ὀλιγώτατα οὔρα δύναται νὰ χωρήσῃ αὕτη, καὶ ἐκ τούτου γίνεται ἕξις εἰς τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον νὰ ἐπέληγται ὀδυνηρῶς εἰς κένωσιν τῶν οὔρων, ὁσάκις ἀθροισθῶσιν ὀλίγα οὔρα ἐν τῇ κύστει. Τὴν κατάστασιν ταύτην δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν πρῶτον ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς κατὰ μικρὸν γενέσεως αὐτῆς, καὶ δεύτερον, ὅταν εὐδιάσωμεν τὸν καθετήρα εἰς τὴν κύστιν καὶ μετ' αὐτοῦ, χωρὶς νὰ εὐρωμεν οὐδεμίαν στένωσιν εἰς τὴν οὐρήθραν οὐδὲ ἀλλότριον σῶμα εἰς τὴν κύστιν, δὲν δυνάμεθα νὰ περιέλθωμεν καθόλου τὸ βάθος αὐτῆς. Σκοπὸς τῆς θεραπείας τοῦ νοσήματος τούτου ἔστω ἡ κατὰ μικρὸν ἔκτασις τῶν πλευρωμάτων τῆς κύστεως εἰς τὴν κατὰ φύσιν αὐτῆς εὐρυχωρίαν· καὶ τοῦτο δυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν διὰ τῆς προαιρετικῆς ἐπισχίσεως τῶν οὔρων, ἢ, ὅταν ἡ τοῦτο ἀδύνατον, διὰ τῆς ἐνθέσεως καθετήρος πλειότερον χρόνον κατὰ συνέχειαν ἐν τῇ κύστει νύκτα καὶ ἡμέραν ἐμμένοντος, παρατείνοντες κατὰ μικρὸν τὸ διάστημα τῆς κενώσεως. Τὴν δὲ ὑπερέαλλουσαν αἴσθησιν τῆς κύστεως παύομεν, ἀναγκάζοντες αὐτὴν νὰ ὑποφέρῃ πλειότερον ἐρεθισμόν· δυνάμεθα δὲ διὰ τούτου ν' αὐξήσωμεν καὶ τὴν ἐλαστικὴν δύναμιν τοῦ σφιγκτήρος. Ἡ ὑπερέαλλουσα ὁμῶς αὕτη αἴσθησις τῆς κύστεως εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἠνωμένη (ἐάν μὴ ἡ τοπικῆς τινος παθήσεως τῶν οὐρητικῶν ὀργάνων) μετὰ βλάβης τῆς πέψεως καὶ μετὰ διαίτης ἀτάκτου, ἄπερ ζητοῦσι πρῶτον ἐλαφρὰ ὑπακτικά, ἔπειτα δὲ τρωτικά φάρμακα, χλιαρὰ λουτρά καὶ πλύσεις τοῦ περιναίου μὲ χλιαρὸν ὕδωρ, κλύσματα μετὰ ὀπίου, παροχευετικά καὶ τακτοποιήσιν τῆς διαίτης.

§. 248.

Ἡ διὰ φλεγμονὴν ἰσχυοῦρά γεννᾶται μετὰ τῶν σφοδροτάτων καὶ κινδυνωδεστάτων συμπτωμάτων, ὁ ἄρρώστος, ἐκτὸς ὅτι ἐπέιγεται εἰς οὐρήσιν, αἰσθάνεται πόνον βύθιον εἰς τὴν κύστιν καὶ εἰς τὰ γειτνιαζόντα μέρη, πυρέσσει καὶ αἰσθάνεται πόνους, ὅταν ἐπιθλιθῆται κατὰ τὸν ἐπηρεζόμενον, ἐνλοτε δὲ καὶ ἐρυθρὸν ὄντα, τόπον τῆς κύστεως. Ἡ φλεγμονὴ δύναται νὰ ἐξαπλωθῇ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἐντόσθια, ἐπιγεννᾶται ἐρευγμός, καὶ ἔμετος· καὶ ἂν αὕτη διαρκέσῃ ὑπὲρ τὰς ἑξ ἡμέρας, ἢ ζωὴ τοῦ ἀρρώστου κινδυνεύει τὰ μέγιστα καὶ ὁ θάνατος εἶναι σχεδὸν ἀφευκτός. Ἡ φλεγ-

μονή εἶν' ἐνίοτε χρονία καὶ ἐπιγεννᾶ πυώδη ἔκκρισιν καὶ παχυσμὸν τῆς κύστεως

§. 249.

Πεπονθῶς τόπος τῆς ἰσχυρίας ταύτης δύναται νὰ εἶναι ὅλος ὁ πόρος τῆς οὐρήθρας, ὁ αὐχὴν τῆς κύστεως, οἱ προστάται ἢ ἡ κύστις αὕτη· αἷτια δέ, ἔξωθεν βία κατὰ τὸ περιναίον καὶ τὸν τόπον τῆς κύστεως γενομένη, λιθίασις ἐν τῇ κύστει, μετάδοσις τοῦ ἐρεθισμοῦ εἰς τὴν κύστιν τοῦ ἐνοχλουμένου ὑπὸ αἰμορροϊδῶν, ὑπὸ συριγγίων κ. τ. λ. ἀπευθυσμένου ὑπερβάλλουσα φλεγμονή εἰς τὴν βλεννόρροϊαν· ἐπίσχεσις συνήθων ἀποκρίσεων, ἀποκρουσθεῖσα ἀρθρίτις καὶ ἐξανθήματα, καὶ ψύξις.

§. 250.

Ἡ διὰ φλεγμονὴν ἰσχυρία ζητεῖ ἀφλεγμάντου δυνάμεως καὶ οἰκεία πρὸς τὰ γεννῶντα αἷτια φάρμακα· ὅθεν ἐνδείκνυνται φλεβοτομῆαι, προσβολαὶ βδελλῶν κατὰ τὸ περιναίον καὶ προπότισις μυξωδῶν ποτῶν, ὡς δυνάτον ὀλίγων ὅμως, πρὸς ἀποφυγὴν ὑπερεμπλήσεως τῆς κύστεως. Ἄλλ' ἐπειδὴ μετὰ τῆς φλεγμονῆς εἶναι καὶ σπασμῶδης περισφιγίς τοῦ αὐχένος τῆς κύστεως, πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν ταυτοχρόνως καὶ θερμὰ ἀνώδυνα καταπλάσματα ἐπὶ τοῦ περιναίου καὶ ἐπὶ τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕθης, ἀνατρίψεις πτητικῶν ἀλοιφῶν καὶ κλύσματα μετ' ὀπίου κ. τ. λ. ἐπαινοῦνται δὲ πολὺ καὶ τὰ διὰ νικοτιανῆς κλύσματα, τὰ δὲ ἐκδόρια βλάπτουσιν· ἔσω δὲ ὠφελεῖ πολὺ ἡ πρόποσις τοῦ καλομέλιτος μετ' ὀπίου.

§. 251.

Ὅταν δὲ εἰς τὴν βλεννόρροϊαν ἢ φλεγμονὴ ὑπερμεγέθης, μεταχειρίζομεθα, ἐκτὸς τούτων, καταπλάσματα καθ' ὅλον τὸ αἰδοῖον, σχηματίζομεν τὸν ἄρρωστον ὑπτιον καὶ ὑποστηρίζομεν τοὺς ὄρχεις αὐτοῦ δι' ἀναζώστρου· προσβάλλομεν δὲ καὶ βδέλλας περὶ τὴν ἕδραν καὶ προποτίζομεν κρυστάλλους τρυγὸς μετὰ θείου, ὅταν οὗτος ἐνοχλήται ὑπὸ αἰμορροϊδῶν.

§. 252.

Πρὶν δὲ μεταχειρισθῶμεν τὰ ρηθέντα βοηθήματα, δεόν νὰ μὴ ἐνεργήσωμεν τὴν κένωσιν τῶν οὕρων, καὶ περ ἀναγκαίαν οὔσαν, διὰ τὴν αὐξησιν τῆς φλεγμονῆς ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ αὐτῶν. Ὁ εὐοδισμὸς τοῦ καθετήρος εἶναι καὶ ὀδυνηρὸς καὶ δύσκολος· διὸ εὐοδιάζομεν ἐλαστικὸν καθετήρα μὴ ὠθοῦντες τὸ ἄκρον αὐτοῦ πολὺ κατὰ βάθος τῆς κύστεως, ὅπως μὴ ἐρεθίσωμεν τὰ πλευρώματ' αὐτῆς. Οὐδαμῶς δὲ τοῦ καθετήρος εἰς τὴν κύστιν εὐοδιάζομένου, καὶ φόβου γαγγραίνης ὄντος, δεόν νὰ παρακεντήσωμεν τὴν κύστιν ἄνευ ἀναβολῆς καιροῦ.

§. 253.

Ἐν δὲ τῇ διὰ σπασμὸν ἰσχυρία εἶναι στενόπορος ὁ αὐχὴν τῆς κύστεως, ἴσως δὲ καὶ ἡ οὐρήθρα κατὰ διαφοροὺς τόπους, ταυτοχρόνως δὲ καὶ συστολῇ σπασμώδης τῶν μυῶν τοῦ περιναίου. Ἡ ἰσχυρία αὕτη γεννᾶται κατεξοχὴν εἰς ἀνθρώπους εὐαισθήτους, ὑποχονδριακοὺς καὶ ὑπὸ αἰμοφόροισιν ἐνοχλουμένους, ἐν οἷς πολλάκις εἶναι ταυτοχρόνως καὶ σπασμώδης περίσφιγξις τοῦ σφιγκτήρος τῆς ἔδρας, διὰ ψύξιν, δι' ἀζύμωτα ποτά, δι' ἔλμινθας, διὰ μακροτέραν ἐπίσχεσιν τῶν οὐρῶν κ.τ.λ. Ἴδιον δὲ τῆς ἰσχυρίας ταύτης εἶναι, ὅτι ἐνίοτε παύεται καὶ ἀναφαίνεται πάλιν, καὶ ὅτι κατ' ἀρχὰς μὲν, οὐδὲν αὕτη ἔχει φλεγμονῆς σημεῖον, μετ' ἔπειτα δέ, ἐπιγίνονται τὰ τοιαῦτα.

§. 254.

Ἐν γένει δὲ μεταχειριζόμεθα πρὸς ταύτην ἀντισπασμώδους δυνάμεως φάρμακα, ὅσον θερμὰ καταπλάσματα ἐκ χαμαιμήλων, ὑσκυάμου καὶ τῶν τοιούτων κατὰ τὸ περιναίον καὶ ὑπογάστριον, ἀνατρίψεις πτητικῶν ἀλοιφῶν μετ' ὀπίου, ἢ ἐλαίου ὑσκυάμου, κλύσματα ἐκ χαμαιμήλων, Μηδικοῦ σιλφίου καὶ ὀπίου, κλύσματα ἐκ νικοτιανῆς, χλιαρὰ ἐγκαθίσματα ἐκ χαμαιμήλων· ἔσω δὲ προσφέρονται ξηρίον δι' ἵπεκακουάνης μετ' ὀπίου, ὅπιον μετὰ μυξωδῶν φαρμάκων, παιπάλη τοῦ λυκοποδίου κτλ. Κατὰ τὰ διάφορα δὲ αἷτια μεταχειριζόμεθα, ὅταν μὲν ὑπάρχωσιν αἰμοφόροις, τὸ θεῖον μετὰ κρυστάλλων τῆς τρυγός· ὅταν δὲ ψύξις, διαφορητικὰ καὶ κατ' ἐξάαιρετον τὴν καφουράν εἰς οἰκείαν δόσιν· ὅταν δὲ ἔλμινθες, τὰ πρὸς ταύτας, καὶ ὅταν τέλος ἔδοσαν ἀφορμὴν ἀζύμωτα ποτά, κεκαυμένην μαγνησίαν μετ' ἀρωματικοῦ τινοῦ ἠνωμένην, ταυτοχρόνως δὲ λούεται καὶ ἡ βάλανος ὕδατι ψυχρῷ.

§. 255.

Ὅταν δὲ εἰς ταύτην τὴν θεραπείαν δὲν ὑπέιχη ἡ ἰσχυρία, πρέπει νὰ κενώσωμεν τὰ οὐρα διὰ τοῦ καθετήρος, εἰς οὗ τὸν εὐοδισμὸν ἀπαντῶμεν μέγα τι ἐμπόδιον πάντοτε κατὰ τὸν αὐχένα τῆς κύστεως, ἐνίοτε δὲ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν οὐρήθραν. Ἐὰν δὲ μετὰ τῶν σπασμωδῶν τούτων συμπτωμάτων ὡσι καὶ φλεγμονώδη, ἐνοῦμεν μετὰ τῶν παρηγορικῶν τὰ ἀφλεγμάντου δυνάμεως φάρμακα. Ὅταν δὲ ἡ ἰσχυρία αὕτη ἐγεννήθη ἐκ τῆς κακῆς συνηθείας τοῦ ἀρρώστου νὰ ἐπέχη πολὺν καιρὸν κατὰ συνέχειαν τὰ οὐρα, ὧν ἡ συλλογὴ ἠΰξησε, τὸ κακὸν, πρέπει ν' ἀρχίσωμεν τὴν διὰ τοῦ καθετηριασμοῦ θεραπείαν.

§. 156.

Ἡ δὲ δι' ἀπόφραξιν τῆς οὐρήθρας ἰσχυρία γεννᾶται ἐκ τῆς ἐν τῇ κύ-

σται λιθιάσεως, ὅταν τὸ λιθίδιον ἐμπέσῃ εἰς τὸ ἔσω στόμιον τῆς οὐρήθρας, ἢ ὅταν τοῦτο, μικρὸν ὄν, σφηνῶται ἐν τῇ οὐρήθρᾳ, ἐκ θρομβώσεως αἵματος, ἐκ παχείας βλέννης, ἐξ ἐλμίνθων, αἷτινες ἐκπίπτουσι μετὰ τῶν οὐρων, ἐξ ἀλλοτρίων σωμάτων, ἐξωθεν εἰς τὴν οὐρήθραν ἐμπιπτόντων. Εἰς ὅλας δὲ τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ οὐρήθρα ἢ ἀποφράσσεται παντελῶς ὑπὸ τοῦ ἀλλοτρίου σώματος, ἢ συστέλλεται καὶ ἀποφράσσεται δι' ὄν ἐρεθισμὸν γενῶν τὸ ἀλλότριον σῶμα.

§. 257.

Ἐὰν μὲν ἐμπέσῃ λιθίδιον εἰς τὸ ἔσω στόμιον τῆς οὐρήθρας καὶ ἐκ τοῦτου γεννηθῇ ἰσχυρία, πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν ὅστι καὶ εἰς τὴν διὰ φλεγμονὴν ἰσχυρίαν, καὶ νὰ ἐκτοπίσωμεν ἀπὸ τοῦ στομίου τῆς κύστεως τὸ λιθίδιον, ἢ σχηματίζοντες τὸν ἀρρώστον ὑπτίον καὶ ὑψηλότερα τὰ ἰσχία ἔχοντα, ἢ εὐοδιάζοντες τὸν καθετῆρα εἰς τὴν κύστιν, ἢ παραπέμποντες τὸν δάκτυλον εἰς τὸ ἀπευθυσμένον τοῦ ἀρρώστου. Ὁ εὐοδιασμός τοῦ καθετῆρος ὠφελεῖ καὶ εἰς τὴν ἀπόφραξιν τοῦ πόρου τῆς οὐρήθρας ὑπὸ θρομβώσεως αἵματος ἢ ὑπὸ παχείας βλέννης γενομένην. Ἐὰν δὲ σφηνῶθῶσιν εἰς τὴν οὐρήθραν λιθάρια ἢ ἄλλα στερεὰ σώματα, πρέπει, μεταχειριζόμενοι ταυτοχρόνως ἀφλεγμάντου καὶ ναρκωτικῆς δυνάμεως φάρμακα, νὰ ἐξαιρέσωμεν ταῦτα, ἢ ἀποθλίβοντες κατὰ μικρὸν πρὸς τὰ ἔσω, ἢ πιάνοντες ταῦτα μὲ τοῦ Ἰντῆρου, τοῦ Κωπῆρου, τοῦ Σιδιάλου, ἢ τοῦ Δερούου, Δετιόλου τὸν λιθολάβον, ἀφ' οὗ πρῶτον διαστείλωμεν τὸν πόρον τῆς οὐρήθρας, ἐμβαλόντες παχέα κηρία, μάλιστα δὲ χορδάς, καθόλου δὲ πρᾶττοντες ὅπως ὑστερώτερον θέλομεν εἶπει ἐν τῷ περιτῶν ἐν τῇ οὐρήθρᾳ λίθων. Καὶ ὅταν οὕτως ἀποτύχωμεν, ἐντέμνομεν ἐξωθεν τὴν οὐρήθραν, καθ' ὃν τόπον εἰσὶ ταῦτα ἐσφηνωμένα. Ταῦτα δ' ἐξελόντες, εὐοδιάζομεν διὰ τῆς οὐρήθρας καθετῆρα καὶ θεραπεύομεν τὴν πληγὴν διὰ τῆς κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἐνώσεως.

Ἡ διὰ παρέμπτωσιν μικρῶν λιθαρίων εἰς τὸ στόμιον ἢ εἰς τὴν ὑμενώδη μοῖραν τῆς οὐρήθρας ἰσχυρία γίνεται συνεχέστερον ἴσως ἢ ἐπὶ συνήθως πιστεύεται. ἐπειδὴ, διὰ τε τὸ ἀμφίβολον τῆς διάγνώσεως καὶ διὰ τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι τὸ λιθάριον, ὅταν εὐοδιάζηται ὁ καθετῆρ, ὑπολαμβάνομεν ἐκ τοῦ ἐναντίου τὴν ἰσχυρίαν, ὡς φλεγμονώδη ἢ σπασμώδη. Σημεῖα δὲ τῆς τοιαύτης ἰσχυρίας δύνανται τρόπον τινὰ νὰ εἶναι, ὅτι αὕτη γεννᾶται μετὰ μηχανικῆς κινήσεως τοῦ σώματος, ἀνευ ἄλλης προηγουμένης αἰτίας, διὰ πύετα μετὰ διάσεισιν τοῦ σώματος. Πρὸς ἐξαιρέσιν τῶν λιθαρίων τούτων, διὰ τοῦ καθετῆρος μὴ ἐξαιρουμένων, ὅταν ἢ π.χ. καὶ στένωσις τῆς οὐρήθρας ταυτοχρόνως, χρησιμεύουσιν ἐνέσεις ἐξ ὕδατος μετὰ βίας τινος γενόμεναι καὶ ἀνατρίψεις καὶ διασεις τοῦ περιναίου ταυτοχρόνως. Ἄλλ' ὅταν μεταχειρισθῶμεθα ταῦτα, ἢ κύστις ὅσον νὰ μὴ εἶναι πολὺ ἐμπλεῖς μὲν ἢ οὐρήθρᾳ φλεγμαίνουσα.

§. 258.

Ὅταν δὲ ἡ ἰσχυρία γίνηται διὰ πίεσιν ὑπὸ τῆς κυφορούσης μήτρας, ἢ ἄλλων ἐντοσθίων, ἡ θεραπεία γίνεται βελτιωτικῶς διὰ τοῦ εὐδιασμοῦ τοῦ καθετήρος· καὶ ὅταν μὲν ἡ πίεσις γίνηται ὑπὸ τῆς κυφορούσης μήτρας, παύεται μετὰ τὸν τοκετόν· ὅταν δὲ ὑπ' ἄλλων ἐντοσθίων, πρέπει νὰ διαλύσωμεν τὰ σκληρύσματ' αὐτῶν ἢ ἄλλους τυχόν ὄγκους τὴν οὐρήθραν πιέζοντας. Περὶ δὲ τῆς γινομένης ὑπὸ τῆς παρεγκεκλιμένης μήτρας ἰσχυρίας ἴδ. §. 472. Τόμ. Β'.

§. 259.

Σπάνια δὲ εἰσὶ τὰ ἐκφύματα, ὅσα ἐν τῇ κύστει γεννῶνται, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν αὐχέν' αὐτῆς, καὶ γίνονται πρόξενα τῆς ἰσχυρίας· ἀλλ' ἢ διάγνωσις αὐτῶν εἶναι ἀμφίβολος πάντοτε· καὶ ὅτε μὲν εἶναι ἐν μὲν, ἀλλὰ μέγα ἔκφυμα, ὅτε δὲ πλείονα μικρά· καὶ τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν ἐξαρτῶνται ἐκ μίσχου, τὰ δὲ ἔχουσι πλατεῖαν βάσιν. Ὁ καθετηριασμός εἶναι τὸ μόνον βελτιωτικὸν πρὸς ταῦτα βοήθημα. Ἐξηρέθησαν δὲ τοιαῦτα ἐκφύματα μετὰ τὸν λιθολάθον, ἀφ' οὗ ἀνεκαλύφθησαν ἐν τῇ λιθοτομίᾳ.

§. 260.

Τῶν προστατῶν ὄγκοι δύνανται νὰ γεννηθῶσι πολλαπλῶς καὶ νὰ καταστήσωσι δύσκολον ἢ ἀδύνατον τὴν ἔκρυσιν τῶν οὖρων. Ὀγκοῦνται δὲ οἱ προστάται, ἢ διὰ φλεγμονήν, ἢ διὰ κίρσωσιν τῶν ἀγγείων, ἢ διὰ σκληρίαν, ἢ διὰ λίθον.

§. 261.

Τῶν προστατῶν ἡ φλεγμονὴ εἶναι βλενωρροίας, ἢ ἐξωθεν βίας καὶ τῶν τοιούτων ἔκγονος· εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὀξεία. Ὁ ἄρρωστος αἰσθάνεται βάρος καὶ καῦσιν κατὰ τὸ περίναιον καὶ κατὰ τὴν ἔδραν, πόνον σφυγμῶδη, οὗ ὁ τόπος διορίζεται βεβαίως εἰς τὸν αὐχένα τῆς κύστεως, καὶ ὅστις αὐξάνεται, ὅταν ἐπιθλίψωμεν τὸ περίναιον καὶ κατ' ἐξοχὴν ὅταν ὁ ἄρρωστος ἀποπατῇ· ὁ ἄρρωστος ἐπείγεται συχνάκις εἰς οὖρησιν καὶ δυσουρεῖ· παραπέμπσαντες δὲ τὸν δάκτυλον εἰς τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον, αἰσθανόμεθα σαφῶς τὸν ὄγκον τῶν προστατῶν. Κατὰ τὸ μέγεθος τῆς φλεγμονῆς γεννᾶται πυρετός καὶ τὰ παρόμοια. Ἡ φλεγμονὴ μὴ διαλυομένη, ἔρχεται εἰς πύησιν· ὅθεν γεννῶνται, ἀφ' οὗ ἡ φλεγμονὴ διαρκέσῃ ὑπὲρ τὰς ὀκτῶ ἡμέρας, σφυγμῶδης πόνος, πυρετός, ὅστις αὐξάνεται πρὸς τὸ ἑσπέρας, φρικία καὶ τὰ συμπτώματα τῆς ἰσχυρίας μικρόν τι ἐλαττωθέντα, αὐξάνοντ' ἐκ νέου, ἢ δὲ πύησις σπανίως γίνεται, φαίνεται, εἰς τὸ παρέγχυμα τοῦ ἀδένος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ εἰς τὰ πέ-

ριξ αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν συνδέοντα τοὺς λοβοὺς αὐτοῦ κυτταρώδη ὑμένα· ἐνίοτε δὲ γεννᾶται ἡ πύσις εἰς πλείονα μέρη, καὶ οἱ ἄρρωστοὶ τότε ἀπόλλυνται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπειδὴ ἄλλα μὲν τῶν ἀποστημάτων διαρρήγνυνται πρὸς τὰ ἔνδον, ἄλλα δὲ πρὸς τὰ ἔξω, ἐκ τούτου δὲ γίνεται κάθεισις τοῦ πύου, συριγγώδεις πόροι καὶ ἐκτῆκυστα πυόρροια.

§. 262.

Ἡ θεραπεία τῆς διὰ φλεγμονὴν τῶν προστάτων ἰσχυρίας γίνεται ὡς καὶ ἡ θεραπεία τῆς διὰ φλεγμονὴν ἰσχυρίας (ἴδ. §. 246. Τόμ. Γ'). Ὅθεν φλεβοτομοῦμεν, προσβάλλομεν βδέλλας κατὰ τὴν ἔδραν, μεταχειρίζομεθα λουτρά, μαλθακῶδη κλύσματα, καταπλάσματα κατὰ τὸ περιναϊον καὶ τὰ τοιαῦτα. Καὶ ἐὰν ἡ ἰσχυρία δὲν ἀφαιρεθῆ εὐοδιάζομεν τὸν καθετῆρα, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς δυσκολίας καὶ μετὰ πόνων μεγάλων, ἐπειδὴ ὁ ὄγκος τῶν προστάτων ἀλλάσσει τὴν κατὰ φύσιν φοράν τῆς οὐρήθρας, ἔξ οὗ εἶναι ἀνάγκη νὰ εὐοδιάσωμεν καθετῆρα μὲ μακρὸν ῥύγχος, ὃν δεόν νὰ κάμψωμεν περισσότερον. Ἐὰν δὲ ἔγεινεν ἀπόστημα εἰς τοὺς προστάτας, τὸ μόνον βοήθημα πρὸς τοῦτο εἶναι ὁ εὐοδιασμός τοῦ καθετῆρος, δι' οὗ ἡ ρήγνυται τὸ ἀπόστημα, καὶ τότε πρέπει νὰ προσέχωμεν μὴ πράξωμεν παρὰ φύσιν δίοδον μὲ τὸν καθετῆρα, ἢ τὸ ἀπόστημα διασχᾶται αὐτόματον, καὶ τὸ πῦον κενοῦται μετὰ τῶν οὐρῶν. Ὁ δὲ καθετῆρ πρέπει νὰ ἐμμείνη εἰς τὴν κύστιν, ἕως ἂν τὰ οὐρα δὲν ἐξέρχωνται πλέον μετὰ πύου ἀναμειγμένα. Ὁ Δεσῶλτος ἐγκρίνει ὠφελίμους καὶ πτυσάνης ἐνέσεις εἰς τὴν κύστιν.

Κατὰ τὸν Βρόδιον, ὅταν ἐν ταῖς προστάταις συσταθῆ ἀπόστημα, δεόν νὰ ἐνεργῶμεν τὴν κένωσιν τοῦ πύου πρὸς τὰ ἔξω καὶ νὰ προσέχωμεν, ὅπως μὴ διαρρήγῃ τὸ ἀπόστημα εἰς τὴν οὐρήθραν. Ὅταν λοιπὸν τὰ ἄνω (ἐν §. 558. Τόμ. Γ') ῥηθέντα συμπτώματα ἐμφαίνωσι τὴν μετάπτωσιν τῆς φλεγμονῆς εἰς πύσιν καὶ ἐπιμένωσιν αὐξανόμενα, ὅταν ἐπιγείνη μεστότης ἐν τῷ περιναίῳ καὶ εὐαισθησί, δεόν νὰ μὴ περιμένωμεν πλέον ἄλλα σφίστερα σημεῖα τοῦ ἀποστήματος, ἀλλὰ νὰ ὠθῶμεν νυστέριον βαθέως, καθ' ἣν ἡ μεστότης ἐν τῷ περιναίῳ καὶ εὐαισθησία ἐμφαίνουσιν ὑφήγησιν. Ἡ τοιαύτη παρακέντησις οὐδὲν ἔχει, λέγει, δεινόν· ἐπειδὴ, ἐὰν μὲν ἡ ἀπόστημα, ἀνακουφίζεται παραυτίκα ὁ ἄρρωστος ἀπὸ τῶν ἀχθιδόνων καὶ ἀποτρέποντ' ἐφεξῆς δεινά, ἐὰν δὲ μὴ, ἡ κατάστασις τοῦ ἄρρώστου δὲν γίνεται χείρων διὰ τῆς παρακέντησεως ταύτης, τοῦναντίον μάλιστα καὶ ἀνακουφίσις γίνεται διὰ τῆς γενομένης αἱμορραγίας καὶ τῆς ἐλλαττώσεως τῆς περιτενεῖας τῶν ἐν τῷ περιναίῳ ἀκαλῶν μορίων.

§. 263.

Ὁ δὲ διὰ κίρσωσιν τῶν ἀγγείων τῶν προστάτων ὄγκος γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βραδέως εἰς ἀνθρώπους γηραιότερους μετὰ προηγουμένως αἱμορροϊδικὰς ἐνοχλήσεις, εἰς πάσχοντας ὑπὸ ἐμφράξεων τῆς κοιλίας

μετ' ἀπόλαυσιν τῶν ἀφροδισίων ὑπέμετρον, καὶ μετὰ συχνὰς βλεννορροίας, εἰς ἀνθρώπους καθεστηκότα βίον ἔχοντας καὶ καλῶς τρεφομένους, μετὰ χρῆσιν ὑπέμετρον θερμαινόντων ποτῶν, καὶ ὅταν συχνάκις ὁ ἄρρωστος οὖρῃ καὶ ἀποπατῇ μετὰ πόνου καὶ μόχθου· ὁ ὄγκος γίνεται βραδέως, ἢ οὖρησις γίνεται δυσκολωτέρα, ὅταν ὁ ἄρρωστος κινηθῇ σφόδρα καὶ λάβῃ θερμαίνοντα φαγησιπόσια καὶ οὕτω καθεξῆς. Παραπέμποντες δὲ τὸν δάκτυλον εἰς τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον, αἰσθανόμεθα σαφῶς τὸν ὄγκον τῶν προστατῶν ἀνώδυνον ὄντα, ὁ ἄρρωστος δὲν αἰσθάνεται πόνον εἰς τὴν οὐρήθραν, ἐν ᾧ ἐκρέουσι τὰ οὔρα. Τὸ κίρσωμα εἶναι μᾶλλον εἰς τὰ περίξ τῶν προστατῶν· τὸ δὲ παρέγχυμα τοῦ ἀδένος εἶναι, ὅτε μὲν, ἀπαλὸν καὶ σπογγῶδες, ὅτε δέ, σκληρὸν καὶ περιτενές.

§. 264.

Ὅταν δὲ τὸ κακὸν τοῦτο γενῶται ἐξ αἰτίας ὀριστῆς, πρέπει νὰ δώσωμεν τὴν οἰκείαν πρὸς ἄρσιν αὐτῆς βοήθειαν· καθόλου δὲ ὠφελοῦσι κενώσεις αἵματος κατὰ τὸ περίναιον, κλύσματα ἐξ ὕδατος ψυχροῦ ἢ ἐξ ἀφεψήματος τῆς δρυὸς μετὰ στυπτηρίας· ὁ εὐοδισμὸς τοῦ καθετῆρος εἶναι πάντοτε δύσκολος, διὸ πρέπει νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν ὅσα ἐν §. 250. Τόμ. Γ'. ἐμνημονεύθησαν. Ἐνίοτε δὲ διαρρήγνυται, τοῦ καθετῆρος εὐοδιαζομένου, ἀγγεῖον διωγκωμένον, καὶ ἐκ τούτου γίνετ' ἐπωφελῆς αἰμορραγία. Εἶναι δὲ ἀνάγκη ἐνταῦθα νὰ μένη ὁ καθετῆρ ἐντὸς τῆς κύστεως πρὸς πῖσιν τῶν ἐξωγκωμένων ἀγγείων καὶ πρὸς αὔξησιν τῆς αὐτῶν ἐνεργείας διὰ τοῦ ἐρεθισμοῦ, ὃν ἐπάγει εἰς ταῦτα ὁ καθετῆρ. Ἡ θεραπεία εἶναι μακροχρόνιος, καὶ δυσκόλως ἐλπίζεται ἴασις πρὸ τῶν ὀκτῶ ἐβδομάδων.

§. 265.

Ἡ νοσῆρά τῶν προστατῶν ἀλλοίωσις εἶναι συνήθως ἡ σκληρασις· γενῶται δὲ αὕτη μετὰ προηγουμένην φλεγμονήν, μετὰ τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (πρὸ τοῦ ἔτους τούτου πάσχει μᾶλλον ἡ οὐρήθρα), κατ' ἐξοχὴν εἰς ἀνθρώπους χοιραδικούς καὶ εἰς τοὺς ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν εἰς ἀφροδίσιον νόσημα περιπεσόντας· προσέτι δὲ μετ' ἀποκρουσθέντα ἐξανθήματα, ἐξ ἀρθρίτιδος καὶ τῶν τοιούτων. Γενῶται δὲ πάντοτε βραδέως, ἢ οὖρησις γίνεται δυσκόλως καὶ ἐνίοτε ἐπέχονται παντελῶς τὰ οὔρα, ὁ χυμὸς τῶν προστατῶν εἶν' ἐνίοτε ἄφθονος καὶ ἰξώδης, ὁ πόρος τῆς οὐρήθρας ἀλλάσσει τὴν φυσικὴν αὐτοῦ φοράν, καθὰ ἡ ἐξόγκωσις εἶναι εἰς τὸν δεξιόν, εἰς τὸν ἀριστερόν, ἢ εἰς τὸν μέσον λοβὸν αὐτῶν· ἐξετάζοντες δὲ διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου, αἰσθανόμεθα τὸ ἐξόγκωμα τῶν προστατῶν· ὁ ἄρρωστος ἀποπατεῖ δυσκόλως, ἀποπατεῖ βλενωδὲς ὑγρὸν καὶ

ἔχει μετὰ τὴν ἀποπάτησιν αἰσθησιν ἀσυνήθη, ὡς ἂν τοῦτο δὲν ἐκκενώθη ἐντελῶς. Τὰ κόπρανα εἰσὶ κατὰ τὴν προσθίαν πλευρὰν συμπεπισμένα. Ὅταν ἤ ὁ μέσος λοβὸς ἐξωγκωμένος, δὲν αἰσθανόμεθ' αὐτὸν μὲ τὸν παραπεμπόμενον εἰς τὸ ἀπευλισμένον ἔντερον δάκτυλον· βεβαίαν δὲ διάγνωσιν λαμβάνομεν, ὅταν εὐοδιάσωμεν καθετήρα ἢ κηρίον, ἅπερ ἐπέχονται κατὰ τὸν τόπον τοῦ ὄγκου· ὁ καθετήρ εἰσέρχεται εἰς τὴν κύστιν μόνον, ὅταν καταβιβάσωμεν τὴν λαβὴν αὐτοῦ τοιουτοτρόπως, ὥστε τὸ ἄκρον αὐτοῦ ν' ἀναβιδάζηται ὀπισθεν τῆς συμφύσεως ὀρθῶς ἐπὶ τὰ ἄνω. Μετὰ τῆς ἐξογκώσεως ταύτης ἐνοῦνται καὶ ὅλα τὰ σημεῖα, ὅσα ἐμνημονεύησαν ἐν τῷ περὶ στενωμάτων (ἴδ. §. 133. Τόμ. Γ').

Περὶ τῆς βλενώδους ἢ πυώδους ἐκρύσεως, ἣτις γίνεται εἰς τὰ διάφορα πᾶσι τῶν οὐρητικῶν ὀργάνων, σημειωτέον, ὅτι βλενώδης παχίαια καὶ πυώδης ὑπόστασις τῶν οὐρῶν, ἣτις διακινεῖται εἰς τὸν πυθμένα τῆς ἀμίδος, εἶναι χαρακτηριστικὸν σημεῖον φλεγμονῆς κατ' ὀπίσθησιν τοῦ βλενογόου χιτῶνος τῆς οὐροδόχου κύστεως. Βλενώδης δὲ ὑπόστασις, ἣτις αἶρεται εἰς νήματα, εἶναι ἐλαστικὴ ὡσανεὶ λεύκωμα ὄου, καὶ κολλᾶται εἰς τὴν ἀμίδα, εἶναι σημεῖον, ὅτι πύαγουσιν οἱ προστάται· πυώδης δὲ ὑπόστασις καὶ μικροὶ ἀπαλοὶ καὶ συμπεπισμένοι προστάται σημαίνει, ὅτι οὗτοι εἰσὶ βεβλαμμένοι ὑπὸ πύσεως· ἂν δ' αἰσθανόμεθ' αὐτοὺς ὑγιεῖς, τὸ πῦον τότε προέρχεται, φαίνεται, ἐκ τῶν νεφρῶν. Ἡ ἐκκρινόμενη ὑπὸ τῶν προστατῶν βλέννα δὲν εἶναι ἀμμωνιάδης· ἢ δ' ἐκ τῆς κύστεως ἐκκρινόμενη, σπανίως εἶναι πολλή, χωρὶς νὰ ἐνέχη καὶ γαιώδη μόρια.

§. 266.

Τὸ προγνωστικὸν τοῦ νοσήματος τούτου εἶναι πάντοτε κακὸν, καὶ μόνον εἰς τὰς ἀρχὰς δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν διάλυσιν τῆς σκληρίας· ὅταν δὲ προχωρήσῃ, δυνάμεθα μὲν ἐνίοτε νὰ ἐλαττώσωμεν τὸ κακὸν, πάντοτε ὅμως νὰ καταστήσωμεν φορητὴν τὴν κατάστασιν τοῦ ἀρρώστου διὰ τοῦ καθετήρος. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ νοσήματος πρέπει πάντοτε νὰ μεταχειρίζομεθα ἀφλέγμανα φάρμακα, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν διεκβολὴν τοῦ λημνίσκου, τὰ ἐκδόρια εἰς τὸ περίναιον, ἀνατρίψεις πτητικῶν ἀλοιφῶν μετὰ καφουράς, τῆς δι' ὑδραργύρου καὶ τῆς δι' ἰωδύδος ἀλοιφῆς, ὑποθετὰ ἐκ κωνελοῦ καὶ ὀπίου· ἔσω δὲ δίδομεν τὸ κώνειον, τὸν ὑδράργυρον, ἀφέψημα τοῦ φλοιοῦ τοῦ σαφροειδοῦς, τὰ φύλλα τοῦ ἀρκτοκομάρου, κ. τ. λ. Πρὸ πάντων δὲ τὸ ἀμμωνιακὸν ἅλας κατὰ μικρὸν αὐξανόμενον. Ὅταν δὲ ἡ σκληρία γενῶνται ἐξ αἰτίας ὀριστικῆς, δίδομεν τὴν οἰκείαν πρὸς ἄστυ αὐτῆς βοήθειαν· εἰς δὲ τὸν εὐδιασμόν τοῦ καθετήρος ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν ὅσ' ἀνωτέρω ἐν τῷ 259. §. Τόμ. Γ'. ἐμνημονεύησαν. Ὅταν δὲ εὐοδιάσωμεν ἐλαστικούς καθετήρας, καὶ ἐμμένωσιν οὗτοι εἰς τὴν κύστιν, δὲν φυλάττουσι μετὰ τὸν ἐξελευσμὸν τοῦ ἐμβολέως αὐτῶν τὴν οἰκείαν κάμψιν, καὶ ἐπομένως τὰ οὐρὰ ἐκρέουσι μετὰ πολλῆς δυσκολίας. Ὅταν

εἶναι καλὸν νὰ μεταχειριζώμεθα τοιοῦτους ἐλαστικούς καθετῆρας, οἵτινες εἰσὶ πάντοτε κυρτοί.

§. 267.

Ὅταν δέ, ἐν ᾧ εἶναι στένωσις τῆς οὐρήθρας, γείνη ἰσχυορία διὰ πρόποσιν θερμαινόντων ποτῶν ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἀκράτειαν, ἢ διὰ τὴν προχώρησιν αὐτοῦ τοῦ νοσήματος, ἢ κυρία θεραπεία εἶναι νὰ ἐνθέσωμεν λεπτὸν κηρίον, οὗ τὸ ἄκρον εἰσβαλὸν εἰς τὸ στόμιον τοῦ στενώματος ἐπέχετ' ἐνταῦθα, ὅπερ αἰσθανόμεθα σαφῶς, ἐὰν θελήσωμεν νὰ ἐξελεύσωμεν αὐτὸ πρᾶως. Ὅταν λοιπὸν δὲν δυνάμεθα νὰ προώσωμεν τοῦτο περαιτέρω χωρὶς βίας, κρατοῦμεν αὐτὸ ἐνταῦθα, ἕως ἂν ὁ ἄρρωστος ἐπειχθῆ μεγάλως εἰς οὐρησιν, ἐξελεύομεν ἔπειτα τοῦτο, καὶ τὰ οὔρα ἐκρέουσι τότε συνήθως μετὰ λεπτοῦ αὔλου. Μετὰ τὴν ἔκρυσιν ταύτην ἐμβάλλομεν εὐθὺς κηρίον, ὅπερ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δυνάμεθα νὰ ὤσωμεν περαιτέρω, καὶ κρατοῦμεν αὐτὸ εἰς τὸ στένωμα πάλιν, ἕως ἂν ὁ ἄρρωστος ἐπειχθῆ εἰς οὐρησιν. Συγχρόνως δὲ μεταχειριζόμεθα κατὰ τὰς περιστάσεις φλεβοτομίας, βδέλλας κατὰ τὸ περίναιον καὶ τὴν ἔδραν, λουτρά, μαλθακῶδη κλύσματα μετ' ὀλίγου ὀπίου κ. τ. λ. Μετὰ τὸν κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον εὐοδισμὸν τῶν κηρίων δυνάμεθα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νὰ ἐνθέσωμεν λεπτὸν ἐλαστικὸν καθετῆρα. Ἀφ' οὗ δὲ ἀφαιρέσωμεν τὸν κίνδυνον τῆς ἰσχυορίας, ἀρχίζομεν τὴν θεραπείαν τῆς στενώσεως κατὰ τὸν προειρημένον τρόπον.

Ὁ Ἀμόσατος (Archives générales de Médecine. oct. 1825. pag. 294. Magendie, Journal de Physiologie. April. 1826. pag. 97.) κρίνει ὠφελίμους εἰς τὴν ἰσχυορίαν ἐκ στενώσεως τῆς οὐρήθρας προερχομένην, τὰς βιαίας ἐνέσεις· καὶ πρὸς τοῦτο εὐοδιάζει ἐλαστικὸν καθετῆρα ἄνευ ῥάμφους ἄχρι τοῦ τόπου τοῦ στενώματος, συμπιέζει τὸν καυλὸν καὶ προσαρμόζει εἰς τὸ στόμιον τοῦ καθετῆρος βωκάλιον ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμοος, δι' οὗ δύναται νὰ ἐγγύση καὶ ἐξαγάγῃ τὸ ὑγρὸν. Ὁ Λαλεμάνδος καὶ Βεγῖνος πιστεύουσι τὴν ἐκ τῆς ἀγωγῆς ταύτης ὠφέλειαν, ἂν τοῦτο γείνη ἐσκεμμένως καὶ πρᾶως καὶ μετ' ἀνωφελῶς προηγηθεῖσαν χρῆσιν τῶν ἀφλεγμάντων καὶ τοῦ εὐοδισμοῦ τῶν κηρίων. Ἀλλὰ πρέπει νὰ προσέχωμεν, ὅπως μὴ μεταχειρισθῶμεν εἰς τοῦτο πολλὴν βίαν, ἐπειδὴ, ἂν τὸ αἷτιον τῆς ἰσχυορίας ἦ βλέννης θρόμβος, ἀφαιρεῖται οὗτος καὶ χωρὶς βίας μεγάλης· καὶ ἂν πρέπη ν' ἀνευρύνωμεν τὰ μῦρια διὰ διατάσεως, ἡ βία πρέπει νὰ ἐνεργῆ καθ' ὅλα τὰ μέρη τῆς κύστεως, ἄπερ ἐμπληροῖ τὸ ὑγρὸν, καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ ἐπαγάγῃ πόνους σφοδρούς, καὶ αὔξησιν τῆς φλεγμονῆς, ἢ, ὅ,τι ἔτι χειρὸν, πρέπει νὰ διαβρῆξῃ τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλα ἀδυνατώτερον ἢ λεπτότερον μέρος τῆς οὐρήθρας.

§. 268.

Ὅταν δὲ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ μὲν οὔρα δὲν δύνανται νὰ κενω-

θῶσι, τὰ δὲ συμπτώματα γίνωντ' ἐπίφοβα, ἐνδείκνυται τῆς κύστεως ἡ παρακέντησις. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν πολλοὶ συγγραφεῖς παραινοῦσι νὰ διανοίγωμεν τὸ στένωμα, τουτέστι, νὰ διεμβάλωμεν μετὰ βίας διὰ τοῦ στενώματος εἰς τὴν κύστιν καθετῆρα ἀργυροῦν καὶ κωνοειδῶς εἰς ὄξυ λήγοντα, καὶ ἀφ' οὗ οὗτος ἐμμεῖνη εἰς τὴν κύστιν ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, εὐοδιάζομεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἔπειτα κατὰ συνέχειαν ἐλαστικούς καθετῆρας. Ἄλλ' ἡ ἀγωγή αὕτη, ἥτις στηρίζεται εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ Δεσώλτου, καὶ ἦν ὑπερασπίσθη πρὸ πάντων ὁ Βούερος εἶναι ἀναμφιβόλως καὶ εἰς αὐτῶν τῶν πλέον ἐπιδεξίων ἰατρῶν τὰς χεῖρας κινδυνωδестаτή, ἐπειδὴ ἐπακόλουθ' αὐτῆς δύναται εἶναι ῥῆξις τῆς οὐρήθρας, παρὰ φύσιν δίοδοι, ἀνάτρησις τῆς κύστεως, σφοδροὶ πόνοι καὶ φλεγμονώδη συμπτώματα, καὶ ὅσα στερεώτερον καὶ μᾶλλον ἐκτεταμένον εἶναι τὸ στένωμα, τόσῳ μᾶλλον ἐπίφοβα καὶ τὰ ἐπακόλουθα ταῦτα· χρήσιμος δὲ εἶναι ἡ ἀγωγή αὕτη εἰς μικρὰ στενώματα, ἅπερ δὲν ἐπαχύνθησάν οὐδ' ἠξήθησάν προηγουμένως δι' εὐοδιασμοῦ κηρίων οὐδὲ διὰ συχῶν ὑποτροπιάσεων τῆς φλεγμονῆς. Ἄλλὰ καὶ εἰς ταύτας τὰς περιπτώσεις ἡ χρήσις κωνοειδοῦς καὶ ὀξείας μήλης δύναται νὰ ἐπαγάγῃ τὰ ἄνω ἐπακόλουθα, καὶ ἐπομένως εἶναι ὠφελιμώτατος κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ Μαῦρορος ὁ εὐοδιασμός καθετῆρος παχέος καὶ πρὸς τὰ πρόσω περιτετορευμένος, ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ εἶναι μικρότερος ὁ κίνδυνος νὰ πλάσσωμεν παρὰ φύσιν πορείας, καὶ νὰ διαρρήξωμεν τὴν οὐρήθραν. Εἰς ὅλας δὲ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, ὅταν τὸ κακὸν ἦ ἐπείγον, εἶναι ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ προτιμωτέρα ἡ διαίρεσις τῆς οὐρήθρας, δι' ἧς ὁ ἄρρώστος ἀπαλλάσσεται ταυτοχρόνως καὶ ἀπὸ τοῦ στενώματος (ἴδ. §. 159. Τόμ. Γ').

§. 269.

Γίνεται δὲ ἡ τομὴ αὕτη τῆς οὐρήθρας τὸν δε τὸν τρόπον. Ἀφ' οὗ ὁ ἄρρώστος σχηματισθῆ ὡς ἐπὶ τῇ ἐγχειρήσει τῆς λιθοτομίας, εὐοδιάζομεν ἐλαστικὸν καθετῆρα μέχρι τοῦ τόπου τοῦ στενώματος· βοηθὸς δὲ κρατεῖ τὸν καθετῆρα, καὶ ὅταν τὸ στένωμα ἦ ὀπισθεν τοῦ ὀσχεοῦ, ὅπερ γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, αἶρει τοῦτον συγχρόνως πρὸς τὰ ἄνω καὶ διατείνει τὸ δέρμα τοῦ περιναίου. Μετ' ὄξυ μαχαίριον ἐμβάλλει τομὴν παρὰ τὴν ῥαφὴν κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ ἐλαστικοῦ καθετῆρος ὅσον ἐνὸς ἢ ἐνός καὶ ἡμίσεος δακτύλου μεγάλῃν καὶ ἀπογυμνώσας μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ δέρματος τὴν οὐρήθραν οὕτως, ὥστε νὰ αἰσθάνηται σαφῶς τὴν πορείαν τοῦ ἐλαστικοῦ καθετῆρος καὶ τὸ ἄκρον αὐτοῦ κατὰ τὸ στένωμα, κελεύει τὸν ἄρρώσταν νὰ οὐρήσῃ διὰ τὸν ἀγῶνα δὲ τοῦτον τοῦ ἄρρώστου ἐκτείνεται καὶ σκληρύνεται ἡ οὐρήθρα ὀπισθεν τοῦ στενώματος. Μετὰ τοῦτο δὲ

ἐντέμνει κατὰ τοῦ καθετήρος τὴν οὐρήθραν, καὶ ἀνευρύνει ἔπειτα τὴν γενομένην τομὴν ὅσον γραμμῶν τινῶν πέραν τοῦ στενώματος, τὸ ἄκρον τοῦ λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς πρέπει νὰ ὀδηγῆ εἰς τὴν ἐγχειρήσιν ταύτην πάντοτε τὴν αἰχμὴν τοῦ μαχαιρίου· τὰ οὖρα ἀναπηδῶσι μετὰ τὴν γενομένην τομὴν καὶ ἡ κύστις κενοῦται παραυτίκα, καὶ ἂν ἡ κένωσις αὕτη δὲν γείνη διὰ παράλυσιν τῆς κύστεως ἕνεκα τῆς υπερβαλλούσης ἐκτάσεως αὐτῆς, εὐοδιάζει διὰ τῆς πληγῆς γυναικεῖον καθετήρα, καὶ κενώνει τὰ οὖρα· ἂν δὲ μετὰ τοῦτο δὲν φλεγμαίνωσιν ἢ δὲν ἐρεθισθῶσιν υπερβαλλόντως τὰ μόρια, ὅπερ γίνεται πολλάκις, εὐοδιάζομεν διὰ τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας ἀργυροῦν καθετήρα ἀριθμοῦ 6. Ἐφ' οὗ τὸ ἄκρον αὐτοῦ φθάσῃ εἰς τὸν τόπον τοῦ διαιρεθέντος στενώματος, κατευθύνομεν αὐτὸ μὲ τὸν λιχανὸν εἰς τὴν κατὰ φύσιν πορείαν τῆς οὐρήθρας, ἕως ἂν ἔλθῃ εἰς τὴν κύστιν. Τοῦτου δὲ γενομένου καὶ τοῦ καθετήρος ἐπὶ δύο ἢ τέσσαρας ὥρας ἐν τῇ κύστει μείναντος, οὐδεμίαν ἔχομεν πλέον δυσκολίαν εἰς τὸν ἐκ δευτέρου εὐοδιασμόν αὐτοῦ, καὶ δυνάμεθα τότε ἀντ' αὐτοῦ νὰ εὐοδιάσωμεν ἐλαστικὸν καθετήρα ὁμοιομεγέθη. Ἐπιδένομεν δὲ τὴν πληγὴν ἔπειτα μὲ μοτὸν, ἢ βάλλομεν ἐπ' αὐτῆς σπληνίον διάβροχον εἰς ψυχρὸν ὕδωρ. Ἡ πληγὴ ἰατ' εὐκόλως πολλάκις. Πρὸς ἀφαίρεσιν δὲ τοῦ στενώματος εὐοδιάζομεν παχυτέρους καθετήρας, ἀλλὰ μὴ βιασθῶμεν εἰς τοῦτο, πρὶν μάλιστα ἰαθῆ ἡ πληγὴ. Ἄν ὅμως ἢ φλεγμονὴ τῶν μορίων, δέον ν' ἀναβάλωμεν τὸν εὐοδιασμόν τοῦ καθετήρος, ὅπως μὴ αὐξήσωμεν τὸν ἐρεθισμόν τῶν μορίων. Ἡ πληγὴ μένει ἀνοικτὴ διὰ τῆς ἐκρύσεως τῶν οὔρων, καὶ πυοόροεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μετὰ τὴν ἐλάττωσιν δὲ τῆς φλεγμονῆς πράττομεν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται.

Τὴν ἀγωγὴν ταύτην, ἥτις, κατὰ τὸν Σουθον εἶναι: πρὸ καιροῦ συνήθης ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐπήνεσε κατ' ἐξοχὴν ὁ Ἐκστροϊμος (Eckstroem, Frierieps Notizen. 1827. September. Bd. XVIII. N. 10.) καὶ ἠκολούθησεν ἐπιτυχῶς. Πρὸς ταύτην ὁμοία εἶναι ἡ τοῦ Ἰαμέσωνος (Medical Recorder. vol. VII. p. 25. vol. XII. p. 329.) καὶ Σίμου (ἴδ. §. 159. Τόμ. Γ'). Ὁ δὲ Λαλεμάνδος καὶ Βεγῖνος ἀντιτάσσουσιν εἰς τὸν τρόπον τοῦτον τὸ δύσκολον νὰ εὕρωμεν μετὰ βεβαιότητος τὴν οὐρήθραν ὀπισθεν τοῦ βολδοῦ καὶ νὰ ἐντάμωμεν αὐτὴν εἰς εὐτραφεῖς μάλιστα ἀνθρώπους, ἢ τὸ ἀβέβαιον τῆς κυρίας καταστάσεως τῆς πορείας τῆς οὐρήθρας, καὶ τοῦ τόπου, οὗ ὀπισθεν μέλλομεν νὰ διατάμωμεν αὐτήν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΘΗΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΟΔΙΑΣΜΟΥ ΑΥΤΟΥ

ἢ ΠΕΡΙ ΚΑΘΗΤΗΡΙΑΣΜΟΥ.

§. 270.

Ὁ καθετήρ εἶναι σύριγξ κυλινδραιοειδῆς, κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν καὶ σχολίωσιν τῆς οὐρήθρας διαφόρως παχεῖα, εὐθύωρος, ἢ καμπύλη καὶ

ἄκαμπτῆς ἢ εὐκαμπτῆς· καὶ ἄκαμπτῆς μὲν κατασκευάζεται ἐξ ἀργύρου, εὐκαμπτῆς δὲ ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεος. Τὸ μῆκος αὐτοῦ εἶναι διάφορον. Εἰς τὰς ἡλικιωμένας μὲν γυναῖκας ὅσον ἐξ δακτύλων, ὅσον τεσσάρων δὲ ἢ πέντε εἰς τὰ κοράσια. Εἰς τοὺς ἡλικιωμένους δὲ ἄνδρας ὅσον δέκα ἢ ἑνδεκά δακτύλων, ὅσον πέντε δὲ ἢ ἑπτὰ εἰς τὰ διαφόρου ἡλικίας παιδιά. Τὸ δὲ πάχος αὐτοῦ εἶναι, εἰς μὲν τὰς γυναῖκας ὅσον δύο γραμμῶν, εἰς δὲ τὰ κοράσια ὅσον μιᾶς καὶ ἡμισείας. Τὸ ἐμπρόσθιον τριτημόριον τοῦ ἀνδρείου καθετήρος εἶναι ὀλίγον συγκεκαμμένον καὶ ὅμοιον τομῇ κύκλου, οὗ ἡ διάμετρος εἶναι ὅσον ἐξ δακτύλων, τὸ δὲ λοιπὸν αὐτοῦ μέρος εἶν' εὐθυτενές· φέρει δὲ πρὸς τὸ ὀπισθεν αὐτοῦ ἄκρον δύο κρίκους ἑκατέρωθεν· ὁ δὲ γυναικεῖος καθετήρ εἶναι μόνον πρὸς τὸ ἐμπρόσθιον ἄκρον ὀλίγον συγκεκαμμένος. Πρὸς τὸ κωνοειδῶς περιτετορνευμένον ἐμπρόσθιον ἄκρον εἶναι ἐπὶ τὴν ἑτέραν πλευρὰν ὀπῆ ἀρκούντως μεγάλη καὶ ἐπιμελῶς περιτετορνευμένη. Τὰ πλευρώματα τοῦ καθετήρος ἔστρωσαν μὴ λίαν λεπτά· ἢ δ' ἐκτὸς ἐπιφάνεια κατὰ τὸ εἶκος λιῖα καὶ ἄλισθηρά· ἕκαστος δὲ καθετήρ πρέπει νὰ ἔχῃ ἐντὸς τῆς κοιλότητος αὐτοῦ οἰκειὸν ἐμβολέα, ὅστις εἰς τοὺς ἐλαστικούς καθετήρας κατασκευάζεται κάλλιστα ἐκ σιδήρου.

Παχὺς καθετήρ εὐοδιάζει· ἐν γένει εὐκολώτερον ἢ λεπτός, ἐπειδὴ ἐκτείνει ὁμοίως καθ' ὅλα τὰ μέρη τὰ πλευρώματα τῆς οὐρήθρας, καὶ δὲν ἐμποδίζεται τόσον εὐκόλως, ὡς ὁ λεπτός, ὑπὸ πτυχῆς τινος ἐν αὐτῇ. "Ὅταν δ' ἐν τῇ οὐρήθρᾳ ἢ ἐμποδίων, οἷον στένωσις, προσβιάζεται· εὐκολώτερον ὁ λεπτός καθετήρ· ὡσειδῆς ὀπῆ εἰς τὰ πλάγια τοῦ ἐμπροσθίου ἄκρου εἶναι οἰκειότερα ἢ πολλαὶ καὶ μικραὶ, ἢ δύο ἑκατέρωθεν ἀντικείμεναι· διότι ὅταν μὲν ὦσι πολλαὶ μικραὶ ἀποφράσσοντ' εὐκόλως, ὅταν δὲ δύο, γίνεται ἀδύνατον τὸ ἐμπρόσθιον ἄκρον· ἀνοίκειος δὲ εἶναι ἢ κατασκευὴ ἐκείνη τοῦ καθετήρος, δι' ἧς τὸ πρόσθιον ἄκρον εἶναι ἀνοικτόν, καὶ ἀποφράσσεται διὰ στρογγύλου κομβίου, ὅπερ εἶναι προσηροσμένον εἰς ἔλασμα καὶ προωθείται μετ' αὐτοῦ. Ἡ ἀνω βηθεῖσα κάμφσις τοῦ προσθίου ἄκρου εἶναι ἢ οἰκειότερα, ἀλλ' ὁ ἰατρὸς πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε πολλοὺς καθετήρας διαφόρως συγκεκαμμένους, ὅπερ γίνεται ἀναγκαῖον πολλάκις διὰ τὴν ἰδιαιτέραν θέσιν τοῦ ἐμποδίου τῆς οὐρήθρας.

Οἱ κατασκευαζόμενοι ἐξ ἀργύρου εὐκαμπτεῖς καθετήρες δὲν εἶναι καλοί· ἐλαστικοὶ δὲ καθετήρες μετ' ἐμμόνου κάμφσεως, ὥστε νὰ εὐοδιάζωνται ἀνευ ἐλάσματος εἰσὶν ὠφελιμώτατοι· οἱ δὲ διπλῶς συγκεκαμμένοι (Συμοειδεῖς), κατὰ τὸν Πετίτον, οὐδὲν ἔχουσι πλεονέκτημα. Ὁ δὲ Βέρτων (Archives générales de Médecine. Mai 1826 p. 26.) παραγγέλλει ἢ καμπὴ τοῦ ῥύγχους τοῦ καθετήρος νὰ μὴ ὑπερβαῖν τὴν μικροτέραν διάμετρον τῆς οὐρήθρας, ἣτις εἶναι ὅσον τριῶν ἢ τεσσάρων γραμμῶν μεγάλη.

Οἱ εὐθεῖς καθετήρες ἦσαν ἤδη καὶ εἰς τοὺς παλαιούς γνωστοί, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ εὐρεθέντες εἰς τὸ Πομπηῖον, οἵτινες ἦσαν πολὺ ὀλίγον καμπύλοι (Cassus. Medic. operat. vol. I. Tab. III. Fig. I.). Εὐθεῖς καθετήρας εἰς τὰ ἄρρῆνα μετεχειρίσθησαν καὶ

§. 272.

Καὶ τῶν εὐθέων καθετήρων ὁ εὐοδισμὸς διαιρεῖται εἰς, οὗς καὶ εἰς τὸν εὐοδισμὸν τῶν συγκεκαμμένων ἀναφέραμεν, τρεῖς καιρούς. Ὁ μὲν κάμων γονατίζει ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς κλίνης ἔχων τὰ σκέλη μὲν πολὺ ἀπηγμένα, τὸ σῶμα δὲ ἐπὶ τὰ πρόσω νεῦον, ἢ ἴσταται ὀρθίος, ἢ κἀθηται ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ δίφρου· ὁ δὲ χειρουργὸς κἀθηται ἢ γονατίζει ἔμπροσθεν αὐτοῦ, στήριζων τὸν ἀριστερὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος, πιάσας δὲ μὲ τὴν ὑπτιασμένην ἀριστερὰν αὐτοῦ χεῖρα τὸ στήμα τοῦ ἀρρώστου ἐκ-τέρωθεν, ἐλκύει αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸν ὀριζοντείως, καὶ εὐοδιάζει τῇ δεξιᾷ εὐθὺν καθετήρα, εἰκότως παχύν, ὀριζοντείως κυκλεύων αὐτὸν, ἕως ἂν φθάσῃ τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἕβης· ἔπειτα δὲ ἐλκύει ἐπὶ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόσω τὸ στήμα καὶ καταβιάζει αὐτὸ μετὰ τοῦ καθετήρος ἐπὶ μᾶλλον, ἕως ἂν τοῦτο σχηματισθῇ καθέτως, χωρὶς νὰ ἐγκλίνη πρὸς τὸ περιναίον· ἔπειτα ἐγκλίνεται ὁ ἀρρώστος μικρὸν τι μᾶλλον ἐπὶ τὰ πρόσω, ὅπως φέρῃ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γραμμὴν τὴν οὐρήθραν καὶ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως, καὶ ὁ καθετὴρ παρακολουθῶν πάντοτε τὴν ἄνω πλευρὰν τῆς οὐρήθρας προσβιάζεται εἰς τὴν κύστιν.

Κατὰ τὸν Ἀμύστατον (Archives générales de Médecine. Tom. IV. P. Ecot, Diss. du cathéterisme exercé avec la sonde droite. Strasb. 1825. 4.), ἴσταται ὁ χειρουργὸς ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἢ μετὰ τῶν ποδῶν τοῦ καθημένου ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς κλίνης ἀρρώστου, ὅστις ἔχει τοὺς πόδας ἐπὶ δύο δίφρων ἐστηρικμένους, ἐλκύει τὸ στήμα τῆ ἀριστερᾷ τῶν χειρῶν πρὸς τὰ κάτω, ὥστε φέρεται τοῦτο παραλλήλως πρὸς τὰ σκέλη, καὶ εὐοδιάζει τὸν εὐθὺν καθετήρα τῇ δεξιᾷ εἰς τὴν οὐρήθραν εὐκόλως μέχρι τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, ἔπειτα δὲ ἐλκύει αὐτὸ πρὸς τὰ κάτω καὶ κρατεῖ πρὸς τὰ ἄνω ἀπευθυσμένον τὸ ῥύγχος τοῦ καθετήρος, ὅστις προβιάζετ' εὐκόλως διὰ τῆς ὑμενώδους μοίρας εἰς τοὺς προστάτας. Ἄν μὲν οἱ προστάται ὣσιν ἀπαθεῖς, ἀπαιτεῖται μόνον τὴν χεῖρα νὰ καταβιάσωμεν ὀλίγον καὶ ν' ἀπευθύνωμεν πρὸς τὰ ἄνω τὸ ἄκρον τοῦ καθετήρος, ὅπως εἰσθιβάσωμεν αὐτὸν εἰς τὴν κύστιν· ἂν δὲ βεβλαμμένοι, ἢ ἐγγεῖρησις εἶναι δυσκολωτέρα· δὲν δυνάμεθα μὲν νὰ δώσωμεν περὶ τούτου ὀριστικούς κανόνας, ἀλλ' ὅμως ὠφελιμώτερον εἶναι καθόλου, φαίνεται, νὰ μὴ καταβιάσωμεν τὴν χεῖρα, πρὶν ὁ καθετὴρ φθάσῃ μέχρι τῆς μεσότητος τῶν προστατῶν, καὶ τὸ ῥύγχος τοῦ καθετήρος πρέπει νὰ ὠθῆται μᾶλλον ἐπὶ τὴν ἄνω πλευρὰν τῆς οὐρήθρας (Κατὸν Σιβιλιαν).

§. 273.

Ὁ καθετηρισμὸς πρέπει νὰ γίνηται πάντοτε πρῶτος καὶ πεφυλαγμένως, ἐπειδὴ ἡ βία δύναται νὰ προξενήσῃ σφοδρὰν φλεγμονὴν, ῥήξιν τῆς οὐρήθρας, δίοδον παρὰ φύσιν καὶ ὑπερβάλλουσαν αἱμορραγίαν. Διάφορα δὲ δύνανται νὰ εἶναι τὰ ἐμπόδια πρὸς τὸν εὐοδισμὸν τοῦ καθετήρος. Ἄν καταβιάσωμεν πρῶτως τὴν λαβὴν τοῦ καθετήρος, τὸ ῥύγχος αὐτοῦ

προσκόπτει εἰς τὴν συμφύσιν τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, ἐξ οὗ καὶ αἰσθανόμεθα στερεὰν ἀντίστασιν. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην πρέπει νὰ ἐλκυσώμεν πρὸς τὰ ὀπίσω τὸν καθετῆρα καὶ νὰ προσβιβάσωμεν αὐτὸν βαθυτέρω, πρὶν καταβιβάσωμεν τὴν λαβὴν αὐτοῦ. Ὅταν δὲ δυσκολευώμεθα πολὺ, δυνάμεθα, παραπέμψαντες τὸν δακτύλον εἰς τὸ ἀπευθυσμένον, νὰ πληροφορηθῶμεν, ἂν ὁ καθετῆρ ἢ ὑποκάτω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης. ἂν δὲ εὐοδιάσωμεν τὸν καθετῆρα πολὺ πρὸς τὰ κάτω, ἢ ἂν τὸ ῥύγχος αὐτοῦ ἀπευθύνθη κακῶς, καὶ τότε ἢ ἐκτείνει οὗτος τὴν ὑμενώδη μοῖραν τῆς οὐρήθρας εἰς τυφλὸν θύλακα, ἢ προσκόπτει εἰς πτυχήν τινα τοῦ ἐντὸς χιτῶνος τῆς οὐρήθρας, πρέπει νὰ ἐλκυσώμεν αὐτὸν ὀλίγον πρὸς τὰ ὀπίσω, νὰ παρατηρήσωμεν καλῶς τὴν ὀρθὴν στάσιν τῶν κατὰ τὸ ὀπίσθιον ἄκρον κρίκων τοῦ καθετῆρος καὶ νὰ κατευθύνωμεν ἄλλως αὐτόν· διὰ τοῦ παραπεμφθέντος εἰς τὸ ἀπευθυσμένον δακτύλου τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς δυνάμεθα νὰ εὐκολύνωμεν τὸν εὐοδιασμόν τοῦ καθετῆρος, κατευθύνοντες αὐτὸν οἰκείως. Ὁ εὐοδιασμός τοῦ καθετῆρος εἰς τὸν αὐχένα τῆς κύστεως ἐμποδίζεται πολλάκις διὰ σπασμὸν ἢ δι' ὄγκωσιν τῶν προστατῶν. Καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μὲν κρατοῦμεν αὐτὸν ὀλίγον ἐν τῇ θέσει ταύτῃ, ἀνατρίβομεν τὸ περιναῖον καὶ προσβιβάζομεν αὐτὸν ἔπειτα κατὰ τὴν οἰκείαν ἀπεύθυνσιν ἐν τῷ δευτέρῳ δὲ πράττομεν ὅ,τι ἀνωτέρω ἐν τῇ διογκώσει τῶν προστατῶν εἴρηται (ἴδ. §. 259. Τόμ. Γ'). Ἐλαστικὸς καθετῆρ ἐμποδίζομενος δύναται νὰ εὐοδιασθῇ πολλάκις, ὅταν ἐλκυσώμεν ὅσον δακτύλου πρὸς τὰ ὀπίσω τὸν σιδηροῦν αὐτοῦ ἐμβολέα καὶ ἔπειτα προώσωμεν αὐτὸν πρὸς τὰ πρόσω. Ὅταν δὲ ἢ στένωσις τῆς οὐρήθρας, εὐοδιάζεται πολλάκις ὁ καθετῆρ, ἀφ' οὗ πρῶτον εὐοδιάσωμεν κηρίον καὶ ἀφήσωμεν αὐτὸ ἐντὸς τῆς οὐρήθρας ἐφ' ὥρας τινάς. Ὅταν δὲ ἢ μεγάλη δυσκολία, δοκιμάζομεν καθετῆρα διαφόρου πάχους.

§. 274.

Ὅτι δὲ ὁ καθετῆρ εἰσῆλθεν εἰς τὴν κύστιν, βεβαιούμεθα ἐκ τῆς ἐλευθέρως αὐτοῦ κινήσεως, ἐκ τῆς εὐθύνσεως τῆς λαβῆς, ἥτις καταβιβάζεται μεταξύ τῶν σκελῶν τοῦ ἀρρώστου, καὶ ἐκ τῆς ἐκρούσεως τῶν οὕρων, ἀφ' οὗ ἐξελκουσθῆ ὁ ἐν αὐτῷ ἐμβολεύς. Ἄν δ' ἐμποδίζηται ἢ ἔκρουσις διὰ παχεῖαν βλένναν ἢ διὰ θρόμβωσιν αἵματος, ἅπερ ἐμπίπτουσιν εἰς τὴν ὀπὴν τοῦ καθετῆρος ἢ εἰς αὐτὸν αὐτοῦ τὸν πόρον, δυνάμεθα ν' ἀφαιρέσωμεν τὸ ἐμπόδιον τοῦτο, ἐγγέοντες χλιαρὸν ὕδωρ, ἢ εὐοδιάζοντες τὸν ἐμβολέα εἰς τὸν καθετῆρα, ἢ προσαρμόζοντες εἰς τὸ ὀπίσθιον στόμιον τοῦ καθετῆρος κλυστήριον, δι' οὗ ἐξαντλοῦμεν τὰ οὔρα. Εἰς δὲ τὴν διὰ παράλυσιν ἰσχυροῦσαν ἀπαιτεῖται νὰ ἐπιθλιθῶμεν ἐξωθεν τὴν κύστιν πρὸς τελείαν αὐτῆς

κένωσιν. Ὄταν δὲ ὁ καθετῆρ εὐωδιάσθῃ μετὰ μεγάλης δυσκολίας, ἀφίνομεν τὸν καθετῆρα ἐν τῇ κύστει, ἀποφράσσομεν δὲ τὸ ὀπίσθιον αὐτοῦ στόμιον, καὶ στηρίζομεν αὐτὸν διὰ διπλοῦ ἐπιδέσμου καὶ διὰ περιβολῶν ταινίας κολλητικῆς ἐμπλάστρου περὶ τὸ στήμα. Πᾶσαν δὲ τρίτην ἢ τετάρτην ὥραν κενούμεν τὰ οὖρα καὶ πᾶσαν ἕκτην ἢ ἑβδόμην ἡμέραν εὐωδιάζομεν νέον, ὅπως μὴ μαλακύνηται οὗτος πολὺ μῆδ' ἐπικρυσταλλῶται. Ἄν δὲ ὁ ἄρρώστος δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἐμμονὴν τοῦ καθετῆρος ἐντὸς τῆς κύστεως, εὐωδιάζομεν αὐτὸν ὡςάκις ἀπαιτεῖται νὰ γείνη κένωσις τῆς κύστεως.

Ἄν δὲ ὁ ἐμμένων ἐν τῇ κύστει ἐλαστικὸς ἢ ἀγγυροῦς καθετῆρ ἢ μακρότερος, ἢ ἂν ὁ πόρος τῆς οὐρήθρας ἢ παρὰ τὸ σύνθηες βραχύτερος, δύναται τὸ βόγχος αὐτοῦ νὰ διατρύπησῃ κατὰ μικρὸν τὴν ἐμπρόσθιον ἢ τὴν ὀπίσθιον πλευρὰν καὶ νὰ ἐπαγάγῃ θανάσιμον περιτοναίτιδα. Ὄταν δὲ τοῦτο γείνη, παύεται μετὰ πέντε ἢ ἕξ ἡμέρας ἢ ἔκρυσις τῶν οὐρῶν, ἢ γίνεται μετὰ τοῦ καθετῆρος καὶ τῆς οὐρήθρας, ἕ γεννῶνται νῦν τὰ συμπτώματα τῆς περιτοναίτιδος. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τούτου, στηρίζομεν τὸν καθετῆρα ὡς δυνατὸν πεφυλαγμένως, ὥστε νὰ μὴ εἰσθιβάζηται βυθύτερον ἢ ὅτι δύναται νὰ ἐξέρχονται τὰ οὖρα διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ καθετῆρος· μετροῦμεν δὲ τοῦτο εὐκόλως, ἐλκύνοντες πρῶς τὰ ὀπίσω τὸν καθετῆρα, ἐν ᾧ ἀπυρέουσι τὰ οὖρα, καὶ ἀφ' οὗ τελειώσῃ ἡ κένωσις, προσθιβάζομεν αὐτὸν ὅσον γραμμῶν τινῶν εἰς τὴν κύστιν, καὶ στηρίζομεν αὐτὸν πεφυλαγμένως.

§. 275.

Εἰς τὰς γυναῖκας ὁ καθετῆρ εὐωδιάζεται πολλῶ ἐυκολώτερον ἢ εἰς τοὺς ἄνδρας· ἢ ἀσθενῆς μὲν σχηματίζεται ὑπὲρ καὶ ἀπάγει τὰ σκέλη μικρὸν ἀπ' ἀλλήλων, ὁ ἰατρός δὲ παραπέμπει τὸν λιχανὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς, κρατῶν ἐν τῇ παλαμιαίᾳ αὐτοῦ ἐπιφανείᾳ τὸν καθετῆρα, μετὰ τῶν νυμφῶν πρὸς τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας, ὅπερ αἰσθάνεται σαφῶς μὲ τὸ ἄκρον τοῦ λιχανοῦ ὡσπερ ὀπῆν μετ' ὀγκώδους χεῖλους, καὶ εὐωδιάζει τὸν καθετῆρα εἰς τὴν οὐρήθραν· ὅταν δὲ οὕτω δὲν εὐωδιάζηται, ἀπογυμνοῦμεν τὰ μῦρια καὶ ἀνευρίσκομεν αὐτοῦ τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας.

§. 276.

Ἄν δὲ διὰ τὴν ἰσχυρίαν ἐκταθῇ μεγάλως ἡ κύστις, ὥστε νὰ εἶναι φόβος μὴ προέλθωσι κινδυνώδη συμπτώματα, οἷον γάγγραινα, ῥῆξις τῆς κύστεως, ἀνάχυσις τῶν οὐρῶν, καὶ τὰ οὖρα νὰ μὴ κενῶνται κατ' οὐδένα τρόπον διὰ τῆς φυσικῆς πορείας, οὐδὲν ἄλλο μένει πλέον βοήθημα πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀρρώστου εἰμὴ ἡ παρακέντησις τῆς κύστεως. Ἡ ἐγχείρησις αὕτη σπανίως μὲν ἐνδείκνυται, ἂν ἐμβάλωμεν πεφυλαγμένως κηρία, χορδάς, ἢ ἐλαστικὸς καθετῆρας, καὶ θεραπεύσωμεν οἰκείως καὶ τὴν ἐπίσχεσιν τῶν οὐρῶν· ἀλλ' ὅμως δὲν εἶναι καλὸν, ὅτι ἔμοι παραινοῦσι, νὰ κα-

θιστῶμεν αὐτὴν περιττὴν, εὐοδιάζοντες μετὰ βίας τὸν καθετῆρα, ὅταν ὑπάρχη ἀνυπέροβλητον ἐμπόδιον. Ὅταν ὁ εὐοδιασμός τοῦ καθετῆρος ἕνεκα σκληρίας καὶ ἐξογκώσεως τῶν προστατῶν ἢ τῶν ἀδυνάτων νὰ γείνη, τῆς κύστεως ἢ παρακέντησις εἶναι τότε ἄφευκτος, ἐν ᾧ δύναται νὰ γείνη περιττὴ διὰ τῆς ἤττον κινδυνώδους οὐρήθροτομίας ἕνεκα στενωμάτων τῆς οὐρήθρας (ἴδ. §. 266. Τόμ. Γ'). Ἄλλως δὲ ἡ παρακέντησις δὲν εἶν' ἐγχειρήσις ἐπικίνδυνος, ὡς πολλοὶ δοξάζουσιν, ὁ δὲ κίνδυνος ἀυξάνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐῖοτι ἀναβάλλομεν συνήθως ἐπὶ πολὺ ταύτην.

§. 277.

Ἡ παρακέντησις τῆς κύστεως γίνεται κατὰ τρεῖς τόπους.

- 1) Ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἤθης.
- 2) Διὰ τοῦ ἀπευθυμένου ἐντέρου, καὶ, ἐπὶ τῶν γυναικῶν, διὰ τοῦ κολεοῦ καὶ
- 3) Ἐν τῷ περιναίῳ.

§. 278.

Πρὸς τὴν ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἤθης παρακέντησιν σχηματίζεται ὁ ἄρρωστος ἡμικαθήμενος εἰς τὴν κλίνην· βοήθης δὲ, ἀφ' οὗ ἀποξυρισθῶσιν αἱ κατὰ τὸ ἐπίσειον τρίχες, στηρίζει μετ' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὴν κύστιν, καὶ κρατεῖ ταύτην τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἡ μέση αὐτῆς γραμμὴ ν' ἀντιστοιχῇ εἰς τὴν λευκὴν γραμμὴν. Ὁ χειρουργὸς βάλλει τὸν ὄνυχα τοῦ λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐπὶ τοῦ ἄνω χείλους τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἤθης, καὶ πιάσας μεθ' ὅλης τῆς δεξιᾶς χειρὸς τρίγωνον ἀκίδα μικρὸν τι συγκεκαμμένην (τὴν τοῦ Φλυραντίου) καὶ ἔχων τὸν λιχανὸν ἐκτεταμένον ἐπὶ τοῦ κυρτοῦ μέρους αὐτῆς, βάλλει ταύτην, τοῦ καμπτοῦ αὐτῆς μέρους πρὸς τὰ κάτω ἀπευθυμένου ὄντος, εὐθὺς ὑπεράνω τοῦ ὄνυχος τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ, καὶ διωθεῖ εἰς τὴν κύστιν. Ἀφ' οὗ δὲ αὕτη διωσθῇ, ἀναλόγως πρὸς τὸ πάχος τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας, ὅσον δύο καὶ ἡμίσεος ἢ ὅσον τεσσάρων δακτύλων κατὰ βάθος, συλλαμβάνει ὁ χειρουργὸς μετὰ τοὺς δακτύλους τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸν καλαμίσκον καὶ ἐξελκύει τὴν ἀκίδα, μεθ' ἧς τὸν ἐξελκυσμὸν ἐκρέουσι τὰ οὖρα, ὧν ἡ ἐκρυσσις γίνεται κατὰ μικρὸν, εὐκολύνομεν δὲ ταύτην ἀποπιέζοντες πρῶτος τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας. Ἴνα δὲ ἐμποδίσωμεν τὴν τρωσιν τῶν πλευρωμάτων τῆς κύστεως, ἥτις κενουμένη συστέλλεται, ὑπὸ τοῦ ὀξέος χείλους τοῦ καλαμίσκου, διεμβάλλομεν εἰς αὐτὸν ἕτερον ἀργυροῦν, οὗ τὸ πρόσθιον ἄκρον λήγει εἰς ἀμβλύ, καὶ δι' οὗ τῶν πλαγίων ὀπῶν δύναται νὰ ἐκρεύσῃ τὰ οὖρα πρὸς τὸ ὀπίσθιον δὲ πέρας ἔχει οὗτος ἀντηρίδα. Ἴνα δὲ στηρίξωμεν τούτους ἐντὸς τῆς κύστεως διεκβάλλομεν σπλη-

νίον κατὰ τὴν μεσότητά ἐσχισμένον τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ὁ καλαμίσκος διείρεται διὰ τῆς σχισμῆς αὐτοῦ· τὸ κάθετον δὲ μέρος τοῦ Ταυοειδοῦς ἐπίδεσμου διασταυροῦμεν πρόσθεν καὶ ὀπίσθεν τοῦ καλαμίσκου καὶ στηρίζομεν αὐτὸ εἰς τὸ περὶ τὴν ὄσφυν ἐζωσμένον μέρος τοῦ ἐπιδέσμου. Τὸ ἐκτὸς τῆς κύστεως κείμενον μέρος τοῦ καλαμίσκου στηρίζεται διὰ ταινιῶν, ἃς διεκβάλλομεν εἰς τὰς ὀπὰς αὐτοῦ καὶ στηρίζομεν εἰς τὸ περὶ τὴν ὄσφυν ἐζωσμένον μέρος τοῦ Ταυοειδοῦς ἐπιδέσμου· καὶ ἵνα μὴ ἀποσύρῃται ἀπὸ τοῦ ἐκτὸς καλαμίσκου ὁ ἐντὸς αὐτοῦ κείμενος, διείρονται ταινίδια εἰς τὰς ὀπὰς αὐτοῦ, καὶ συνδέονται εἰς τὰς ὀπὰς τοῦ ἐκτὸς.

Ἡ συμβουλή νὰ παρακεντῶμεν ὅσον ἐνὸς ἢ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος δακτύλου ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης στηρίζεται εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἡ κύστις ἀναβαίνουσα ὑπεράνω τῆς συμφύσεως, ἀπάγεται ἀπὸ τῆς ὀπισθίου πλευρᾶς τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας. Ἄλλ' ἢ γινομένη ἀνωτέρω τῆς συμφύσεως παρακέντησις δύναται νὰ βλάψῃ τὸ περιτόναιο, καὶ ἡ κύστις, ὅταν συστέλληται μετὰ τὴν κένωσιν τῶν οὕρων, ἐξολισθαίνει, εὐκολώτερον ἀπὸ τοῦ καλαμίσκου. Ὅταν δὲ ὁ ἄρρώστος ἢ εὐτραφὴς τὴν κοιλίαν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ αἰσθανθῶμεν σαφῶς τὴν κύστιν, καλὸν εἶναι νὰ διατρέσωμεν πρῶτον τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας ὅσον ἐνὸς καὶ ἡμίσεος δακτύλου εὐθὺς ὑπεράνω τῆς συμφύσεως κατὰ μῆκος εἰς τὴν λευκὴν γραμμὴν, ἕως ἂν αἰσθανθῶμεν μετὰ τοὺς δακτύλους σαφῶς τὴν κύστιν.

Ἡ κάμψις τῆς ἀκίδος πρέπει ν' ἀποτελῇ τομὴν κύκλου ὅσον ἑκτῶ δακτύλων (κατὰ τὸν Δεσῶλτον)· τὸ δὲ μῆκος αὐτῆς πρέπει νὰ εἶναι διάφορον μὲν κατὰ τὸ πάχος τοῦ σώματος τοῦ ἄρρώστου, ἀλλ' ὅσον πέντε δακτύλων τοῦλάχιστον.

Εἶναι δὲ κακὸν νὰ εὐοδιάζωμεν διὰ τοῦ πρώτου καλαμίσκου ἕτερον, στρογγύλον κατὰ τὸ ἐμπρόσθιον ἄκρον, ἢ ἐλαστικὸν καβετήρα, καὶ νὰ ἐξελκῶμεν ἔπειτα τὸν πρῶτον, ἐπειδὴ ἐκ τῶν πλαγιῶν αὐτοῦ τοῦ λεπτοτέρου καλαμίσκου δύναται νὰ ἐκρέωσι τὰ οὖρα.

§. 279.

Μετὰ τὴν ἐγγχείρησιν δὲ κενοῦνται τὰ οὖρα διὰ τοῦ καλαμίσκου, ὁσάκις εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνη κένωσις αὐτῶν ἂν δ' ἐπιγείνη φλεγμονή, ἢ ἂν διαρκῆ εἰσέτι, δίδομεν τὰ οἰκεία πρὸς ταύτην φάρμακα. Τὴν ἐβδόμην δὲ ἡμέραν ἐξελκῶμεν τοὺς καλαμίσκους χάριν καθαρισμοῦ· καὶ πρῶτον ἐξελκῶμεν τὸν ἐντὸς, καὶ ἀφ' οὗ μετὰ τὸν ἐξελκυσμὸν αὐτοῦ διεμβάλλομεν εἰς τὸν καλαμίσκον τῆς ἀκίδος συγκεκαμμένον κύλινδρον ἐκ χάλυθος, ἐξελκῶμεν καὶ αὐτὸν καὶ ἐμβάλλομεν πάλιν, ἀφ' οὗ καθαρῶμεν αὐτόν. Ἐν τῷ διαστήματι δὲ τῆς ἀποθεραπείας ταύτης προσπαθοῦμεν κατὰ πάντα τρόπον νὰ ἐπανορθώσωμεν τὴν κατὰ φύσιν πορείαν τῶν οὕρων, καὶ ἂν κατορθώσωμεν τοῦτο, ἐξελκῶμεν τὸν καλαμίσκον ἀπαθῶντες μετὰ τὴν χεῖρα πρὸς τὰ ὀπίσω τὰ παρακολουθοῦντα τοῦτον καλύμματα τῆς κοιλίας, καλύπτομεν ἔπειτα τὸ τρήμα μετὰ κολλητικὸν ἔμπλαστρον, καὶ καυτηριάζομεν αὐτὸ μὴ ἀπουλωθῆν μετὰ χυτὸν γιτρικὸν ἄργυρον πολλακίς, ἕως ἂν ἀπουλωθῇ.

Ἐπὶ τῇ ἀλλαγῇ τῶν καλαμίσκων πρέπει ἐπὶ πολὺν χρόνον νὰ προσέχωμεν πολὺ, ἐπειδὴ περιέχεται πολὺς καιρός, ἕως ἂν συμφύση στερεῶς ἡ κύστις μετὰ τῆς ὀπισθίου πλευρᾶς τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας, καὶ προηγουμένη τομὴ αὐτῶν ἐμποδίζει τὴν πρόσφυσιν ταύτην. Ὅθεν ὁσάκις εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ διανοίξωμεν τὸν κατὰ φύσιν πόρον τῶν οὐρῶν, πρέπει νὰ διώσωμεν τὴν τρίγωνον ἀκίδα εἰς τὴν κύστιν, χωρὶς πρῶτον νὰ διαιρέσωμεν τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας, νὰ σφριζώμεν ἀσφαλῶς τὸν καλαμίσκον, νὰ κενώσωμεν σπανιότερον τὰ οὐρα, νὰ μὴ ἀλλάσσωμεν τὸν καλαμίσκον πρὸ τῆς ἡμέρας, καὶ ν' ἀλλάσσωμεν αὐτὸν πολὺ πεφυλαγμένως. Ὁ ἄρρωστος νὰ μένη ἤσυχος, καὶ, ἀφ' οὗ γείνη ἡ οἰκεία πρόσφυσις τῆς κύστεως, εἰς τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας, ἐμβάλλομεν εἰς τὴν κύστιν ἐλαστικὸν καθετήρα. Ὁ δὲ Σχρέγγρος προτείνει νὰ παρεμβάλλωμεν παρὰ τὸν καλαμίσκον ἀγκύλην εἰς τὰ πλευρώματα τῆς κύστεως, καὶ νὰ κρατῶμεν ταύτην εἰς συνάφειαν μετὰ τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας, καὶ οὕτω νὰ ταχύνωμεν τὴν σύμφυσιν.

§. 280.

Ἡ παρακέντησις τῆς κύστεως διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου γίνεται τὸν δε τὸν τρόπον. Ὁ ἄρρωστος, κενωθέντος διὰ κλύσματος τοῦ ἀπευθυσμένου ἐντέρου, καθίζετ' ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς κλίνης οὕτως, ὥστε τὰ κατακρεμάμεν' αὐτοῦ σκέλη νὰ συγκάμπωνται ὑπὸ δύο βοηθῶν, καὶ ν' ἀπάγωνται ἀπ' ἀλλήλων ὁ χειρουργὸς δ' ἔπειτα παραπέμπει τὸν ἐλαιοβραχῆ λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς εἰς τὸ ἀπευθυσμένον ὅσον ἕξ γραμμῶν ὑπεράνω τῶν προστατῶν. Ἐπὶ τοῦ λιχανοῦ τούτου εὐοδιάζει ἔπειτα τὴν καμπύλην τρίγωνον ἀκίδα, ἧς ἡ ἀκίς εἶναι πρὸς τὰ ὀπίσω εἰλκυτμένη μέχρι τοῦ τόπου τῆς παρακεντήσεως, ὃν δεικνύει ὁ παραπεμφθεὶς λιχανός. Τὴν λαβὴν τῆς ἀκίδος καταβιάζων πρὸς τὸν κόκκυγα, προωθεῖ ταυτοχρόνως τὴν ἀκίδα κατ' ἕξιν τοῦ ἄξονος τῆς λεκάνης ὅσον ἑνὸς ἢ ἐνός καὶ ἡμίσεος δακτύλου κατὰ βάθος. Ἐπειτα δὲ ἐξελκύει τὴν ἀκίδα, κρατῶν στερεῶς τὸν καλαμίσκον μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα. Τὰ οὐρα κενοῦνται διὰ τοῦ πρώτου καλαμίσκου καὶ μετὰ τοῦτο ἐμβάλλετ' ἐν αὐτῷ ἕτερος καλαμίσκος, οὗ τὸ πρόσθιον πέρασ εἶναι περιπετορνευμένον· στηρίζονται δὲ ἀμφότεροι διὰ διεσχισμένου σπληνίου, διὰ τοῦ Ταυσειδοῦς ἐπιδέσμου καὶ διὰ ταινιῶν, εἰς τοὺς κρίκους ἐκείνων διειρομένων.

§. 281.

Ἡ παρακέντησις τῆς κύστεως εἰς τὸ περιναίον εἶναι ἡ ἀρχαιοτέρα παρακέντησις, καὶ τὴν σήμερον σχεδὸν ὄλως ἄχρηστος γίνεται δὲ τὸν δε τὸν τρόπον. Ἡ διαιρεῖται ἡ οὐρήθρα καὶ ὁ αὐχλὴν τῆς κύστεως διὰ μιᾶς ἐντομῆς διὰ τοῦ περιναίου, ἢ ἐντέμνεται ὁ αὐχλὴν τῆς κύστεως ἐπὶ μῆλης αὐλακοειδοῦς, ἢ παρακεντεῖται τὸ σῶμα τῆς κύστεως μὲ τρίγωνον ἀκίδα, ἧτις διωθεῖται εἰς τὴν μεσότητα γραμμῆς, φερομένης κατὰ νοῦν

ἀπὸ τοῦ ὄγκου τοῦ ἰσχυίου μέχρι τῆς ῥαφῆς ὅσον δύο γραμμῶν μακρὰν τοῦ χεῖλους τῆς ἕδρας, καὶ πρῶτον παραλλήλως πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ σώματος, ἔπειτα δὲ ἀπευθύνεται τὸ ἄκρον τῆς ἀκίδος μικρόν τι πρὸς τὰ ἔνδον· ἢ ἐμβάλλομεν τομὴν ἐπὶ τ' ἀριστερὰ τῆς ῥαφῆς ὅσον ἡμίσεος δακτύλου μακρὰν αὐτῆς καὶ ὅσον ἑνὸς καὶ ἡμίσεος δακτύλου μεγάλην, ἣτις ἄρχεται κάτωθεν τοῦ βολβοῦ τῆς οὐρήθρας, καὶ λήγει πλησίον τοῦ στομίου τῆς ἕδρας, διαιρούσα τὸ ἐπικείμενον δέρμα καὶ τοὺς μῦς. Ἐν ᾧ δὲ βοηθὸς ἐπιθλίβει πρὸς τὰ κάτω τὴν κύστιν, ὁ χειρουργός, ἐμβάλλων εἰς τὴν γενομένην πληγὴν τὸν λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρός, πληροφορεῖται περὶ τῆς θέσεως τῆς κύστεως, καὶ ὠιθεῖ ἔπειτα, ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ λιχανοῦ, παχεῖαν τρίγωνον ἀκίδα, ἔχων αὐτὴν μικρόν τι πρὸς τὰ ἄνω ἀπευθυμένην. Μετὰ τὴν κένωσιν τῶν οὕρων ἐμμοτοῦται πρῶτος ἢ ἕξω πληγῇ, ἀποφράσσεται ὁ καλαμίσκος καὶ στηρίζεται καθὼς καὶ εἰς τὴν διὰ τοῦ ἀπευθυμένου παρακέντησιν.

§. 282.

Ὅσον ἀφ' ἑνὸς μέρους ὁμογνωμονοῦσιν οἱ ἰατροὶ περὶ τοῦ προτιμότεραν εἶναι τὴν ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕθης καὶ τὴν διὰ τοῦ ἀπευθυμένου παρακέντησιν τῆς γινομένης εἰς τὸ περίναιον, τόσον ἀφ' ἑτέρου διχογνωμοῦσι περὶ τοῦ τίνα ἐκ τῶν δύο τούτων εἶναι προτιμότεραν. Καὶ περὶ μὲν τῆς ὑπεράνω τῆς συμφύσεως γινομένης λέγουσιν, ὅτι ἐκτελεῖται αὕτη εὐκόλως, εἶναι ὀλίγον ἐπώδυνος, καὶ βιάσσει τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας καὶ τὴν κύστιν μόνον εἰς μέρος, ὅπερ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν φλεγμαίνει, καὶ δύναται καθόλου νὰ ὑπομείνῃ τὴν βλάβην εὐκολώτερον παντὸς ἄλλου, ὅτι δὲν ἀποτυγχάνομεν τῆς κύστεως, ἢ ἀποθεραπεία εἶν' εὐκολωτέρα, δὲν γίνετ' εὐκόλως ἀνάγκη τῶν οὕρων, καὶ οἱ καλαμίσκοι ἂν παρακαίρως ἐκπέσωσι, δύνανται νὰ ἐμβληθῶσι καὶ αὖτις καὶ ν' ἀλλαγῶσι καὶ καθαρισθῶσιν εὐκόλως, καὶ ὅτι ὁ ἄρρωστος δύναται νὰ κινήται, φέρων ἐν τῇ κύστει τοὺς καλαμίσκους. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ εἰς τὴν ἐγχείρησιν ταύτην ἐκφεύγει τοῦ καλαμίσκου ἢ συμπίπτουσα μετὰ τὴν κένωσιν τῶν οὕρων κύστις, καὶ ὅτι πιέσει τοῦ καλαμίσκου, πολὺ κατὰ βῆθος ἐμβληθέντος, δυνάμεθα νὰ ἐπαγάγωμεν φλεγμονὴν, πύησιν τῆς ὀπισθίου πλευρᾶς τῆς κύστεως καὶ ἀνάτρησιν τοῦ ἀπευθυμένου, καὶ τὰ οὔρα δὲν κενοῦνται ὀλοτελῶς, ἀλλὰ μέρος αὐτῶν καταμένει ἐν τῷ πυθμένι τῆς κύστεως. Ἡ δὲ διὰ τοῦ ἀπευθυμένου παρακέντησις ἔχει καλὰ μὲν, ὅτι τὰ πλευρώματα τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυμένου συνέχονται πρὸς ἄλληλα, ἢ ἀκίς διατρύπᾳ ἀπαλὰ μόρια, ἐξ οὗ ἢ παρακέντησις δὲν εἶν' ἐπώδυνος, ὁ ὄγκος τῆς κύστεως εἶν' αἰσθητότερος, καὶ ἐπομένως δυσκόλως δυνάμεθα

ν' αποτύχωμεν τῆς κύστεως· κακὰ δὲ, ὅτι δυνάμεθα ν' αποτύχωμεν τῆς κύστεως, νὰ διαιρέσωμεν ἀγγεῖόν τι καὶ νὰ βλάψωμεν τὰς σπερματικὰς κύστιγγας ἢ τὸ περιτόναιον, καὶ ὅτι ἡ δρασὶς τῆς ἐγγχειρήσεως εἶναι μείζων· ὅτι δύναται νὰ ἐκπέσῃ ὁ καλαμίσκος, νὰ ἐνσταλαθῶσι τὰ οὖρα, νὰ γείνη συλλογὴ πύου καὶ διὰ τοῦτο νὰ γείνωσιν οὐροχόοι σύριγγες.

§. 283.

Μικροῦ λόγου ἄξια εἰσὶν ὅσα κατὰ τῆς γινομένης ὑπεράνω τῆς συμφύσεως παρακεντήσεως ἀναφέρουσι δεινὰ, ἐπειδὴ ἂν αὕτη γείνη διὰ τῆς καμπύλης ἀκίδος, καὶ ἂν ἐν τῷ καλαμίσκῳ ἐμβληθῇ ἕτερος εἰς ἀμβλὺ λήγων, δὲν δύναται νὰ κακωθῇ ἡ ὀπίσθιος πλευρὰ τῆς κύστεως, καὶ ἡ ἐντελὴς κένωσις τῆς κύστεως δύναται νὰ γείνη δι' ἰδιαιτέρου σχηματισμοῦ. Ὅθεν εἶναι προτιμότερα ἡ παρακέντησις αὕτη τῆς διὰ τοῦ ἀπευθυμένου καθόλου, καὶ κατ' ἐξοχὴν, ὅταν ὁ αὐχὴν τῆς κύστεως φλεγμαινῇ ἢ ἄλλως πως νοσῇ, ὅταν οἱ προστάται ᾧσιν ἐσκληρωσμένοι, ὅταν τὸ ἀπευθυμένον πάσχῃ, καὶ μάλιστα ὑπ' ὄγκων αἰμορροϊδικῶν, καὶ ὅταν ἡ κένωσις τῶν οὔρων πρέπη νὰ γίνηται διὰ τοῦ καλαμίσκου ἐπὶ πολὺν χρόνον ἢ διὰ βίου. Δεδόσθη δὲ καὶ ὅτι, ἐν τοῖς κατὰ τῆς διὰ τοῦ ἀπευθυμένου παρακεντήσεως λεγομένοις, δυνάμεθα εὐκόλως ν' αποτύχωμεν τὴν κάκωσιν τῶν σπερματικῶν κυστιγγῶν, ἐμβάλλοντες εἰκότως κατὰ βάθος τοῦ ἀπευθυμένου τὸν λιχανὸν δάκτυλον καὶ διωθοῦντες ἐπακριβῶς τὴν ἀκίδα κατὰ τὴν μεσότηρα τοῦ ὄγκου τῆς κύστεως· ὅτι ἡ κάκωσις τοῦ περιτοναίου δὲν εἶναι τόσον εὐκόλως, ἐπειδὴ, ὅταν ἡ κύστις ἐκταθῇ πρὸς τὰ ἄνω, τὸ μεταξὺ τῶν προστατῶν καὶ τοῦ περιτοναίου διάστημα γίνεται μεγαλιέτερον· καὶ ὅτι ἡ ἐκπτώσις τοῦ καλαμίσκου πολλακίς οὐδεμίαν ἐπάγει βλάβην (ἐπειδὴ τὰ οὖρα ἢ ἐκρέουσι διὰ τῆς πληγῆς ἢ ἀναπληροῦσι τὴν κύστιν)· εἶναι ὅμως πολὺ προτιμότερα ταύτης πάντοτε ἢ ὑπεράνω τῆς συμφύσεως γινομένης. Ἰδιαιτέρα δὲ ἔνδειξις τῆς παρακεντήσεως διὰ τοῦ ἀπευθυμένου γίνεται κατ' ἐξοχὴν, ὅταν ἡ βαθεῖα θέσις τῆς κύστεως, ἀνάχυσις αἵματος ἐν ταύτῃ, καὶ ἀκαταμάχητος φόβος τοῦ ἀρρώστου πρὸς τὴν ἐγγχείρησιν, ἢν διὰ τοῦ ἀπευθυμένου δυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν καὶ ἄνευ τῆς εἰδήσεως αὐτοῦ.

Ὁ δὲ Πόλληρος (Poller) προτιμᾷ τὴν διὰ τοῦ περιναίου παρακέντησιν τῆς διὰ τοῦ ἀπευθυμένου, ὁσάκις αὕτη δὲν δύναται νὰ γείνη ὑπεράνω τῆς συμφύσεως, καὶ μάλιστα ὅταν βλέπωμεν, ὅτι ἡ ἰσχυρία δύναται νὰ ἐμμεῖνη πολὺν ἔτι καιρὸν μετὰ τὴν ἐγγχείρησιν. Ἐκτὸς δὲ τούτου διὰ τῆς γινομένης διὰ τοῦ περιναίου παρακεντήσεως δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ ἄλλων τῆς θεραπείας σκοπῶν, οἷον ἐξαιρέσεως λιθωδῶν συμπηγμάτων, ὅταν ὑπάρχῃ ἔμμονος διάθεσις εἰς τὴν λιθίαν, καὶ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ κινδύνου τῆς ἰσχυρίας ὑπὸ λίθων τόσον μεγάλων, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξαιρέσωμεν αὐτούς.

Γ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΙΣΑΡΙΚΗΣ ΤΟΜΗΣ.

§. 284.

Όταν ἡ λεκάνη ἢ τὸσφ στενή, ὥστε τὸ ἔμβρυον ἢ οὐδὲν ἢ οὐ ζῶν δύναται νὰ τεχθῆ διὰ τοῦ φυσικοῦ πόρου, εἶναι ἀνάγκη ὁ τοκετὸς νὰ γείνη δι' ἄλλου πόρου, τουτέστι διὰ τοῦ γινομένου διὰ τῆς καισαρικῆς τομῆς.

§. 285.

Ἐνδείξεις δὲ τῆς καισαρικῆς τομῆς εἰσί. 1) ὅταν ἡ μικρὰ εὐθεία διάμετρος ἢ μικροτέρα ἢ ὅσον δύο καὶ ἡμίσεος δακτύλων, καὶ τὸ ἔμβρυον ζῆ. 2) ὅταν ὁ πόρος ἢ τὸσφ στενός, ὥστε ἡ ἔμβρυοτομία ἐν δύναται νὰ γείνη.

Όταν δὲ δὲν ἔχωμεν τελείαν βεβαιότητα, ὅτι ζῆ τὸ ἔμβρυον, προτιμότερα τῆς καισαρικῆς τομῆς εἶναι ἡ ἀνάτρησις τοῦ ἐμβρύου, καθὼς καὶ ὅταν ἢ τοῦτο τερατόμορφον. Ἄν δὲ ἡ ὠδινῶσα δὲν ἀνέχηται τὴν καισαρικὴν τομὴν, δεόν νὰ μὴ ἐπιχειρήσωμεν ταύτην. Εἰς ἀμφίβλους δὲ περιστάσεις, καθ' ἃς π. χ. τὰ ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ ἐμβρύου σημεῖα εἰσὶν ἰσίρροπα, δεόν νὰ μὴ συγχωρήσωμεν εἰς αὐτὴν νὰ ἐκλέξη, ὅπερ μέλλομεν νὰ δώσωμεν βοήθημα, καὶ τὸσφ ὀλιγώτερον, ὅταν μάλιστα αὕτη ἀποφασίη τοῦτο ἐν καιρῷ τοῦ τοκετοῦ.

§. 286.

Ἄν δ' ἀποθάνῃ ἡ ἔγκυος, πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν καισαρικὴν τομὴν, ὅταν ἡ κυοφορία προέβη τόσον, ὥστε νὰ δύναται νὰ ζήσῃ τὸ ἔμβρυον τικτόμενον, ὅταν ὁ τοκετὸς ἐν δύναται νὰ γείνη διὰ τοῦ κατὰ φύσιν πόρου, καὶ ὅταν ἡ ὠδινῶσα ἢ τῷ ὄντι νεκρά καὶ οὐ ζώνεκρος. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ ἐγχείρησις πρέπει νὰ γείνη ὡς δυνατὸν τάχιστα.

§. 287.

Ἡ καισαρικὴ τομὴ εἶν' ἐγχείρησις κινδυνώδεστέρα καὶ δι' ἣν προξενεῖ μεγίστην βλάβην, καὶ διὰ τὰ ἐφεξῆς γινόμενα συμπτώματα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν, ὅσ' ἐσώθησαν, εἶναι μὲν μικρότατος, παραβαλλόμενος πρὸς τὸν ἀριθμὸν ἐκείνων, ὅσαι ἀπέθανον μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ταύτην· ἀλλ' ὁμῶς ὑπάρχουσι καὶ παραδείγματα, μαρτυροῦντα, ὅτι ἡ καισαρικὴ τομὴ ἔγεινε δις, πεντάκις, ἐξάκις καὶ ἐπτάκις εἰς τὴν αὐτὴν γυναῖκα. Μεγαλειότερα δ' ἐλπίς εἶναι, ὅτι θέλει ἐπιτύχει ἡ ἐγχείρησις, ὅταν ἡ ὠδινῶσα ἔχῃ ὑγιῶς, δὲν ἐξήσθησε διὰ προηγουμένης ἀσθενείας οὐδὲ διὰ τεχνητοῦ τοκετοῦ ματαιίας δοκιμᾶς, καὶ ὅταν ἡ ἐγχείρησις γείνη ἐγκαίρως.

Ἐκ τῆς παραβολῆς ὄλων τῶν περιστατικῶν τῆς καισαρικῆς τομῆς, τῶν γνωστῶν γινομένων ἀπὸ τοῦ 1750 ἔτους, (ἐπειδὴ περὶ τῆς ἀληθείας τινῶν τῶν προτέρων ὑπέρ-

χει θίχαιος δισταγμός) γίνεται δῆλον κατὰ τὸν Καύσηρον (Kayser), ὅτι ἐκ τῶν 338 περιστατικῶν τὰ 128 ἀπέβησαν καλῶς ὑπὲρ τῆς μητρὸς, ἀναλογία 62 πρὸς 100. Ἡ δὲ παραβολὴ τῶν ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι πρὸς τὰ τοῦ παρελθόντος ἐμφαίνει κατάβασιν τῆς καλῆς ἀποβάσεως ἀπὸ 68, εἰς 63 καὶ εἰς 49 πρὸς 100. Ἐν τοῖς 133 αἰτιολογεῖται ὁ θάνατος, κατὰ τὸν Καύσηρον μᾶλλον ἢ ἤττον ἀκριβῶς. "Ὅθεν ἐβδόμηκοντα καὶ τρεῖς μὲν ἀπέθανον ὑπὸ φλεγμονῆς καὶ τῶν παρεπομένων αὐτῆς· εἴκοσι καὶ ἑννέα δέ, ὑπὸ διακινήσεως τοῦ νευρικοῦ συστήματος· δέκα δέ, ὑπὸ ἐσωτερικῆς, καὶ δύο ὑπὸ ἐξωτερικῆς αἰμορραγίας· δύο ὑπὸ πνευμονίας· μία ὑπὸ ρήξεως τῆς μήτρας καὶ αἰμορραγίας τὴν ἐβδόμην ἡμέραν μετὰ τὴν ἐγχείρησιν· μία ὑπὸ ὀστεομαλακίας, καὶ μία δι' ἄμεσον ἐνέργειαν τῆς ἐγχειρήσεως μετὰ εἴκοσι καὶ τέσσαρας ὥρας. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ φαίνεται λαμπρότατον τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐν Ἀχίηνῃ (Aachen) ἰατρῶν, ἐπειδὴ ἐκ τῶν ὀκτώ καισαρικῶν τομῶν, ἀπὸ τοῦ 1837 μέχρι τοῦ 1850 ἔτους γενομένων, ἡ μία μόνον ἀπέβη κακῶς κατὰ τῆς μητρὸς, καλῶς δὲ πάντοτε ὑπὲρ τῶν παιδῶν· τῆς καλῆς δὲ ταύτης ἀποβάσεως αἴτιον εἶναι πασιφανῶς ἡ ἰδιαιτέρα καὶ ἀκολούθως μνημονευθησομένη ἀποθεραπεία (Metz, ueber die Anwendung der Kaelte nach gemachtem Kaiserschnitte, in deutsch. Klinik. 1852. Jan. 17.).

§. 288.

Ὁ οἰκειότερος καιρὸς πρὸς τὴν ἐγχείρησιν εἶναι, ὁ, καθ' ὃν ἡ φύσις εἰς ἄλλας περιστάσεις ἤθελεν ἐξαγάγει τὸ ἔμβρυον· ὅταν ἡ ρέουσα ἀπὸ τῶν γεννητικῶν μορίων βλέννα ἢ αἱματοφόρος, τὸ στόμιον τῆς μήτρας διηνεφύθη ἀρκούντως, τὸ ἐνάμιον ὑγρὸν ἐξεχύθη, ἢ κεφαλὴ ἢ καθόλου ἄλλο μῦρον τοῦ ἐμβρίου ἢ αἰσθητὸν, καὶ ἡ ὠδινῶσα ἔχη ὠδίνας ἀληθεῖς, ἐμμόνους, ταχέως ἐπανερχομένας, καὶ ἐγγὺς τῶν τελευταίων ἐκείνων ὠδίνων οὔσας, αἵτινες ἐκφέρουσι τὸ ἔμβρυον.

§. 289.

Προπαρασκευαῖ μὲν πρὸς τὴν ἐγχείρησιν εἰσὶ κένωσις τοῦ ἀπευθυσμένου ἐντέρου διὰ κλισμμάτων, καὶ τῶν οὔρων διὰ τοῦ καθετήρος· ὄργανα δὲ ἀναγκαῖα, μαχαίριον γαστρῶδες καὶ ἕτερον εὐλυτενὲς καὶ πυρηνωτὸν, μὴλη αὐλακοειδῆς, τὰ πρὸς ἀπολίνωσιν τῶν ἀγγείων ἀναγκαῖα, καὶ πλείονες βελόνας. Σχηματισμὸς δὲ τῆς ὠδινώσεως ἔστω ὁ ὕπτιος, μικρὸν ἀναρρόπου ὄντος τοῦ ἄνω μέρους τοῦ σώματος, ἐπὶ τραπέζης στενῆς καὶ ἐστρωμένης μετὰ στρωμνῆς τριχῶν ἵππου ἐμπλέας. Ἡ ἀσθενὴς σκεπάζεται σινδόνῃ καθ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος, πλὴν τῶν, ἐν οἷς μέλλει νὰ γείνη ἡ ἐγχείρησις, κρατεῖται ὑπὸ βοηθῶν καὶ ἔχει τὸ πρόσωπον ἐσφραμμένον ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς ἐγχειρήσεως, ἢ λεπτῷ ὀθονίῳ κεκαλυμμένον.

§. 290.

Πρὸς παρεμποδισμόν δὲ τῆς προπτώσεως τῶν ἐντέρων ἐν τῇ διαίρεισει τῆς κοιλίας παραγγέλλεται συνηθῶς νὰ πιέζωμεν ὀμοτίμως τὴν κοιλίαν

μέ τὰς χεῖρας· ὁ δὲ Αὐθενρίεθος (Autenrieth) παραγγέλλει νὰ διεκβάλω-
 μεν προηγουμένως τὰ ῥάμματα, πρὶν ἢ διαιρέσωμεν τὴν μήτραν, καὶ ὁ
 Ριετογένης (Rietgen) νὰ περιζωννύωμεν τὴν κοιλίαν μὲ ζώνην ἐξ ἐμπλά-
 στρου κολλητικῆς ἀνυσιμώτατον δὲ πρὸς τοῦτο κατὰ τὸν Γραϊφφην εἶναι
 νὰ ἐπιθλίβωνται τρία σπογγάρια μεγάλα μὲν ὅσον ποδός, πλατέα δὲ ὅσον
 ἡμίσεως ποδός, καὶ παχέα ὅσον τριῶν δακτύλων, ὑπὸ βοηθῶν ὡς δυνα-
 τὸν κατὰ τάξιν καὶ κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ μένη ἐλεύθερον τῆς διαιρέσεως
 τὸ μέρος ὅσον ὀκτῶ μὲν δακτύλων κατὰ μῆκος, τριῶν δὲ ἢ τεσσάρων κατὰ
 πλάτος, ὅ,τι ὅμως διὰ τῆς πείρας δὲν ἀπεδείχθη χρησιμώτερον καὶ εἶναι
 τῆς οἰκείας διὰ χεῖρός ἐπιθλίψεως ὑποδεέστερον. Ἐὰν δὲ μεταξὺ τῆς μή-
 τρας καὶ τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας ὦσιν ἔντερα, γνωρίζομενα σαφῶς
 ἐκ τῆς ὑπαικτικῆς καὶ ἔλαστικῆς αὐτῶν ποιότητος, πρέπει πρῶτον ν' ἀπώ-
 σωμεν αὐτὰ πρῶτως, ἕως ἂν αἰσθανθῶμεν καθ' ὅλα τὰ μέρη σῶμα κυρτόν,
 ἀνεπιεικῆς, στερεὸν καὶ σκληρόν. Κατεξοχὴν δὲ πρέπει νὰ ἐπιπιέζωσιν
 ἰσχυρότερον οἱ βοηθοὶ τὰ σπογγάρια, καθ' ἣν στιγμὴν προπίπτουσι τὰ
 τελευταῖα μέρη τοῦ σώματος τοῦ ἐμβρύου.

§. 291.

Ὁ τόπος δὲ καὶ ἡ ὑφήγησις τῆς τομῆς εἰσὶ διάφορα· καὶ

1) Ἡ ἐπὶ τὰ πλάγια τομῆ. Γίνεται δὲ αὕτη καθ' ὅν τρόπον εἶ-
 ναι ἡ μεγαλειτέρα ὑπεροχὴ τῆς κοιλίας (ἢ εἰς τὸν ἀντίθετον αὐτῆς τόπον)
 ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς λευκῆς γραμμῆς, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἤττον μακρὰν
 αὐτῆς, εἰς τὸν ὀρθιον μῦν ἢ πλησίον αὐτοῦ, μεταξὺ τοῦ ὄμφαλου καὶ τῆς
 συμφύσεως, καὶ μικρόν τι λοξῶς ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔξω.

2) Ἡ ἐπὶ τῆς λευκῆς γραμμῆς τομῆ· ἀρχεται δὲ αὕτη ἀπὸ
 τοῦ ὄμφαλου, ὑπεράνω ἢ ὑποκάτω αὐτοῦ, καὶ τελευτᾷ ὅσον ἐνός καὶ ἡμί-
 σεος ἢ ὅσον δύο δακτύλων ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης.

3) Ἡ ἐγκαρσία τομῆ. Γίνεται δὲ αὕτη ἐπὶ τὰ πλάγια καθ' ὅ
 μέρος ἐξέχει μᾶλλον ἢ μήτρα, μεταξὺ τοῦ ὀρθίου μυός καὶ τῆς ῥάχews,
 καὶ μεταξὺ τῶν νόθων πλευρῶν καὶ τῆς ῥάχews τοῦ ὀστέου τῆς λαγόνος,
 ὑπεράνω ἢ ὑποκάτω τοῦ ὄμφαλου.

4) Ἡ λοξή, ἢ ἡ διαγώνιος τομῆ· ἣτις ἀρχεται ἀπὸ τοῦ τέλους
 τῆς τελευταίας νόθου πλευρᾶς τοῦ ἐνός μέρους, καὶ τελευτᾷ εἰς τὸ σκέ-
 λος, τοῦ ὀστέου τῆς ἕβης τοῦ ἐτέρου μέρους, φερομένη οὕτω λοξῶς ὑπὲρ
 τὴν λευκὴν γραμμὴν, ὥστε ἡ μεσότης τῆς τομῆς νὰ πίπτῃ ἐπ' αὐτῆς.

§. 292.

Περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ τόπου καὶ τῆς ὑφήγησεως τῆς τομῆς, καθὼς καὶ
 περὶ τῶν πλεονεκτημάτων αὐτῆς, δὲν δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν καθόλου,

ἐπειδὴ ταῦτα ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς θέσεως καὶ ὑψηλῆσεως τῆς μήτρας, ἐκ τῆς γνωριζομένης ὀπωσοῦν θέσεως τοῦ ὑστέρου, ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ἐμβρύου, ἐκ τοῦ μεγέθους τοῦ διαστήματος μεταξύ τοῦ ὀμφαλοῦ καὶ τῆς συμφύσεως κ.τ.λ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὑστερον εὑρίσκεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὰ δεξιὰ, ἀλλὰ καὶ εἰς τ' ἀριστερά, προτιμότερον εἶναι νὰ γείνη ἡ τομὴ ἐπὶ τ' ἀριστερά, μᾶλλον δὲ ἐπὶ τῆς λευκῆς γραμμῆς. Ἐν τῇ διαιρέσει ταύτῃ φυλάσσονται ταυτοχρόνως παραλλήλως ἡ ἔσω καὶ ἔσω πληγῆ, καὶ δύνανται νὰ ἐκχυθῶσι κάλλιστα ἀπὸ τῆς πληγῆς ὅλα τὰ ὑγρά. Κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας εἰσὶ λεπτότατα, οὐδὲν βλάπτομεν ἀγγεῖον, καὶ ἡ πληγῆ τῆς λευκῆς γραμμῆς ἰατ' ἐξίσου καλῶς, ὡς καὶ ἡ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς κοιλίας. Ἐν τῇ διαγωνίᾳ καθὼς καὶ ἐν τῇ λοξῇ τομῇ εὐθύνεται μὲν ἡ συστολὴ τῆς μήτρας μετὰ τὴν ἐγχείρησιν οὕτως, ὥστε ἡ πληγῆ αὐτῆς δὲν μένει ἀνοικτή· ἀλλ' ὅμως ἐν τῇ τομῇ ταύτῃ διαιροῦνται τὰ παχύτερα μέρη τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας, καὶ βλάπτονται καὶ τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν. Ὅθεν οἰκειότερος τόπος πρὸς τὴν διαιρέσιν εἶναι τὸ μέρος ἐκεῖνα τῆς κοιλίας, ἐν ᾧ δυνάμεθα νὰ αἰσθανθῶμεν σαφέστατα τὴν μήτραν καὶ τὰ μῦρια τοῦ ἐμβρύου.

§. 293.

Ἡ ἐγχείρησις διαιρεῖται εἰς τὰς ἑξῆς πράξεις.

- 1) Εἰς τὴν διαιρέσιν τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας.
- 2) Εἰς τὴν διαιρέσιν τῆς μήτρας,
- 3) Εἰς τὸν ἐξελκυσμὸν τοῦ ἐμβρύου καὶ τοῦ ὑστέρου· καὶ
- 4) Εἰς τὴν ἔνωσιν τῆς πληγῆς.

§. 294.

Μὲ τὸ γαστρῶδες μαχαίριον διαιροῦμεν κατὰ τινὰ τῶν ἄνω (ἴδ. §. 287. Τόμ. Γ') εἰρημένων ὑψηλῆσεων τὸ ἐπικείμενον δέρμα καὶ τοὺς ὑποκειμένους μῦς ἄχρι τοῦ περιτόναιου, καὶ, ἂν τις τῶν ἀρτηριῶν τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας διαιρηθῇ, ἀπολινοῦμεν αὐτήν· ἔπειτα δὲ παρακεντοῦμεν τὸ περιτόναιον οὕτως, ὥστε νὰ ἐμβάλωμεν τὸν λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρός, ἐπ' αὐτοῦ δὲ εὐδοιάζομεν τὸ πυρηνομαχαίριον, καὶ οὕτω διαιροῦμεν τὸ περιτόναιον καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς ἔσω πληγῆς. Ὅταν δὲ ἡ διαιρέσις μέλλῃ νὰ γείνη ἐπὶ τῆς λευκῆς γραμμῆς, ἐπειδὴ ἐν ταύτῃ δὲν ἔχομεν νὰ βλάψωμεν ἀγγεῖα, καὶ ἐπειδὴ ἐνταῦθα εἰσὶ λεπτότατα τὰ καλύμματα τῆς ἐκτεταμένης κοιλίας, δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν διὰ μιᾶς τομῆς τάτε καλύμματα καὶ τὸ περιτόναιον. Ὅσον πέντε μὲν δακτύλων τομῆ τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας, τεσσάρων δὲ τῆς μήτρας, εἶναι ὡς ἐπὶ

τὸ πολὺ ἀρκούντως μεγάλη. Μετὰ τὴν διαίρεσιν τῶν καλλυμμάτων τῆς κοιλίας ἐντέμνομεν ἄχρι βάθους τὴν ἐρυθρομελαινα ἐμφαινομένην μήτραν μὲ γαστρῶδες μαχαίριον ὅσον ἀρκεῖ εἰς ἐμβολὴν τοῦ λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ τοῦ πυρηνομαχαίριου, καὶ διαιροῦμεν ἔπειτ' αὐτὴν ὡς δυνατὸν τάχιστα κατὰ τὴν ὑφήγισιν τῆς ἐξωτερικῆς τομῆς. Μετὰ τοῦτο δέ, ἐξελκύομεν τὸ ἔμβρυον, πιάσαντες αὐτοῦ ἀναλόγως τῇ ἑαυτοῦ θέσει, τὴν κεφαλὴν ἢ τοὺς πόδας χωρὶς νὰ βιαζώμεθα πολὺ, καὶ ἀποκόπτομεν τὸ ὀμφάλιον νεῦρον, ἀπολινώσαντες αὐτὸ πρῶτον. Ἐὰν μὲν ἐν τῇ διαίρεσει τῆς μήτρας συμπέσῃ τοῦ ὑστέρου ἢ μεσότης, ἐξαπλοῦμεν ταχέως τὴν τομὴν, διατέμνομεν τὸ ὑστερον, ἐξελκύομεν τὸ ἔμβρυον καὶ ἐκλύομεν ἔπειτα τὸ ὑστερον· κατὰ τὸν Κάρον (Carrus) ὅμως χρισμιώτερον εἶναι ν' ἀπολύομεν ὡς δυνατὸν ταχέως μὲ τὴν χεῖρα τὸ ὑστερον καθ' ἑλπὴν αὐτοῦ τὴν περιφέρειαν καὶ νὰ ἐξαιρῶμεν αὐτὸ πρὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ παιδός· ἐξετελέσθη δὲ τοῦτο μετ' ἐπιτυχίας κατὰ τὸν Μέζην (Metz). Ἐὰν δ' ἐμπέσῃ τὸ χεῖλος τοῦ ὑστέρου, ἀπολύομεν αὐτό.

Ἀποδοκιμάζεται δὲ τοῦ Βιγάνδου ἡ συμβουλή νὰ κατευθύνωμεν τὸ ὀμφάλιον νεῦρον διὰ καμπύλου ἐλάσματος εἰς τὸ στόμιον τῆς μήτρας καὶ εἰς τὸν κολεόν.

Ὅταν ἡ μήτρα δὲν καταδιβάξηται διὰ τῶν ἑαυτῆς συσταλῶν εἰς τὴν λεκάνην, καταθλίβομεν αὐτὴν πεφυλαγμένως.

§. 295.

Ἀποσμήξαντες δὲ τὸ προχυθὲν εἰς τὸ κύτος τῆς μήτρας αἷμα μὲ λεπτοφυῆ σπόγγον, εἰς ὕδωρ χλιαρὸν διάβροχον, καὶ ἀφελόντες τοὺς ὑμένας τοῦ θυλακίου, οἷτινες, ἐμπίπτοντες εἰς τὸ στόμιον τῆς μήτρας, δύνανται νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἔκρυσιν τοῦ αἵματος, ἀφαιροῦμεν καὶ τὸ προχυθὲν εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας αἷμα, πρᾶως ἀποπιέζοντες καὶ σπόγγω ἀποσμήχοντες· εἶτα δὲ τὰ προπεπτωκότα ἔντερα εὐθετήσαντες, συνάγομεν τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐνοῦμεν ταῦτα ῥάμμασι διὰ πλατειῶν ὡς εἰκὸς βελονῶν διειρμένους· πρὸς ἔκρυσιν δὲ τῶν ὑγρῶν ἀφίνομεν τὴν κάτω γωνίαν τῆς πληγῆς ἀνοικτὴν, ταινίαν ἐκ λίνου ἐλαιοβραχῆ εἰς ταύτην ἐμβάλλοντες. Πρὸς στήριξιν δὲ τῆς ἐνώσεως τῶν χειλέων ἐπιβάλλομεν τέσσαρας ἕως πέντε ταινίας κολλητικῶ ἔμπλάστρου πλατείας μὲν, ὅσον ἐνὸς καὶ ἡμίσεος δακτύλου, μακρὰς δέ, ὅσον νὰ περιέζωννύωσι τὴν κοιλίαν κατὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν φορὰν· τούτων δέ, ἡ μὲν μεσότης βάλλεται εἰς τὴν ῥάχιν, τὰ δὲ ἄκρα φέρονται ἐκατέρωθεν πρὸς τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς, διασταυροῦντ' ἐνταῦθα καὶ προσκολλῶνται ἀντιθέτως καὶ λοξῶς πρὸς τὰ κάτω τὸ ἀνοικτὸν μέρος τῆς κάτω γωνίας τῆς πληγῆς σκεπάζομεν μὲ μοτὸν κηρωτῶ ἐπηλειμμένον, ἐπ' αὐτοῦ δὲ βάλλομεν τεμά-

χιον κολλητικῷ ἐμπλάστρῳ· τέλος δὲ περιβάλλομεν ὅλην τὴν κοιλίαν μὲ ἐπίδεσμον, ὅστις προσδένεται πρόσθεν μὲ ταινίας. Ἡ χειρισθεῖσα βάλ-
λετ' ἔπειτα εἰς τὴν κλίνην οὕτως ἐσχηματισμένη, ὥστε ἡ κάτω γωνία
τῆς πληγῆς νὰ εἶναι ἡ μᾶλλον κατάντης.

Τὸ δὲ μέγιστον μετὰ τὴν καισαρικὴν τομὴν εἶναι πάντοτε τὸ ἀδύνατον νὰ ἐμποδισ-
μὲν νὰ μὴ ὑποβρέυση τὸ τραυματικὸν ἔκκριμα εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας. Ἡ φορὰ τῆς
τομῆς ἐν τῇ λευκῇ γραμμῇ κατὰ τὸν Μιχαήλ (Michaelis) ὠφελεῖ πρὸς τοῦτο κάλλιστα,
καί τοι πρὸς τούτω θέον νὰ μὴ παραβλέψωμεν, ὅτι ἡ ἐν τῇ μήτρᾳ ἐπιμήκης τομὴ ἐπὶ τῇ
συστολῇ ταύτης γίνετ' ἐπικαρσία καὶ καταφέρεται πρὸς τὴν κάτω γωνίαν τῆς ἔξω το-
μῆς, καὶ ὅτι τὰ χεῖλη τῆς τομῆς τῆς μήτρας ἐπὶ τὰ ἔνδον μὲν κεῖνται πρὸς ἄλληλα,
ἐπὶ τὰ ἔξω δὲ διίστανται ἀπ' ἀλλήλων. Πρὸς τοῦτο λοιπὸν ὠφέλιμον εἶναι νὰ ἐμποδί-
σωμεν ἢ νὰ καταπαύσωμεν οἰκίᾳ τοῦ ὀπίου προποτίσει τὰς δευτερίας ὠδίνας. Ὁ Γο-
δεφρούις (Godefroy) εἰς περίστασιν τινά, καθ' ἣν μετὰ τὴν συστολὴν τῆς μήτρας τὰ
χεῖλη τῆς τομῆς αὐτῆς διίσταντο πολὺ ἀπ' ἀλλήλων, διεῖρε πλείονας κηρωτοὺς δι-
πλοῦς βρόχους δι' ὅλου τοῦ πάχους τῶν χειλέων τῆς τομῆς τῆς μήτρας μὲ βελόνην
καὶ συνήγαγε τὰ χεῖλη τῆς τομῆς τῆς κοιλίας δι' ὅλου τοῦ πάχους τῶν πλευρωμάτων
τῆς κοιλίας καὶ διὰ τοῦ περιτοναίου. Τὴν ἐνδεκάτην ἡμέραν ἡ ἔνωσις ἐφάνη στερεὰ
καὶ τὰ ῥέγματα ἐξηρέθησαν· τὴν εἰκοστὴν δὲ καὶ ἐνάτην ἡμέραν οὐδὲν ἔχνος πύου
πλέον ὑπῆρχε, καὶ ἡ χειρισθεῖσα ἐξέλιπε τὴν κλίνην. Μήτηρ τε καὶ τέκνον ἐσώθη-
σαν. Τὰς ἀντιλογίας τοῦ Δεσορμεαύξου (Desormeaux) κατὰ τῆς ῥαφῆς τῆς μήτρας καὶ
τοῦ ἐπικινδύνου αὐτῆς νομίζετο ὁ Γοδεφρούις ὑπερβάλλοντα.

Μετὰ τῆς λύσεως τῆς πληγῆς τῆς μήτρας γίνεται πάντοτε κατὰ μείζονα ἢ ἐλάσσονα
περιφέρειαν καὶ πρόσφυσις τῆς προσθίου ἐπιφανείας τῆς μήτρας πρὸς τὰ πλευρώματα
τῆς κοιλίας. Τούτου δ' ἔνεκεν ὁ κίνδυνος τῆς δευτερώσεως τῆς καισαρικῆς τομῆς εἶναι
πάντοτε μικρότερος, καὶ τὸ ἀπομένον στόμιον, ὅταν δὲν ἀποφραχθῇ ἐντελῶς ἢ πληγῇ
τῆς μήτρας, ἀποκλείεται τοῦ κύτους τῆς κοιλίας διὰ τῆς γενομένης δυνάμει πλαστι-
κοῦ διῆδρώματος ἐνώσεως τῆς μήτρας καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν περιοχὴν. Τοῦτο δὲ γίνε-
ται δῆλον ἐξ ἀνατομικοῦ περιεργατάτου εὐρήματος νεκροῦ τινός, δύο ἔτη μετὰ τὴν ἐπι-
τυχοῦσαν καισαρικὴν τομὴν ἀποθανούσης, ὅπερ ἀνεκοίνωσεν ὁ Λάγγης (Lange, Prager
Vierteljahrs-Schrift Bd. IV. S. 126). Τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας ἦσαν ὑποκάτω
τοῦ ὀμφαλοῦ προωσμένα εἰς ὄγκον ὅσον κεφαλῆς μέγαν, ἐβρύτιδωμένον καὶ χαῦνον.
Ἐκ μέρους δὲ τῆς ἐπιφανείας τοῦ περιτοναίου θεωρούμενος ὁ ὄγκος οὗτος τῶν καλυμ-
μάτων τῆς κοιλίας ἐξετείνετο ἑκατέρωθεν ὁμοτίμως κατὰ μῆκος τῆς λευκῆς γραμμῆς
ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ μέχρι τοῦ ἐφηβαίου, καὶ συνέκειτο, ἐκτὸς τῶν παχυτέρων καὶ ἀδρο-
μερεστέρων ἐξωτερικῶν καὶ ἀπονευρωδῶν τῆς κοιλίας καλυμμάτων, κατὰ τὴν ἔνδον
ἐπιφάνειαν ἐκ πλέγματος οὐλώδους πυκνοῦ καὶ λευκοῦ, ὅπερ ἐνέφαινε καθ' ὅλας τὰς
ἕξεις λεπτοτέρους ὀγκοὺς ἰνῶν, κατ' ἐξοχὴν δὲ παρῖστα δι' ἀδρῶν ἀπονευρωδῶν, ἐνίο-
τε δὲ καὶ ὅσον καυλοῦ χηνείου πτεροῦ παχέων καὶ καθ' ὅλας τὰς ἕξεις χιαζομένων
σχιονίων, παχύπλεκτον ἀμφίβληστρον. Τὰ ἐξωτερικὰ ὄρια τῆς οὐλώδους ταύτης ἐπιφα-
νείας ἀπειργάζοντο ἐκτετέρωθεν οἱ ὄρθιοι τῆς κοιλίας μῦς, οὔτινες, ἡμικύκλιον ἑκατέρου
παραστῶντος, ἐξώθουν τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας πρὸς τὰ πρόσω εἰς θύλακα, τὸν ἀνω-

τέρω μνημονευθέντα ὄγκον, και περιέκλειον τὴν πλατεῖαν και στρογγύλην εἰς τὸν θύλακα εἰσοδὸν δίκην σφιγκτήρος σχεδὸν κυκλοτερῶς. Ἐντὸς τοῦ θύλακος τούτου ἔκειντο τὸ μέγα ἐπίπλοον μετὰ πολλῆς τιμελῆς διαπεφυκὸς και τὸ πρὸς τὰ κάτω ἐλκυσμένον ἐγκάρσιον κῶλον και ἄμφοτερα, μᾶλλον δὲ τὸ ἐπίπλοον, ἦσαν καθ' ὅλας τὰς ἕξεις ἄχρι τῶν πλευρωμάτων τοῦ θύλακος σπογγοειδῶς συμπεφυκῆτα. ἔτι δὲ διῆκον ἀπὸ τῶν πλευρωμάτων τοῦ θύλακος πλείονα, μακρὰ, λεπτότερα και παχύτερα τοῦ κυτταρώδους ἰσοϋνήματά τε και σχοινία πρὸς τὸ μεσεντέριον τῶν λεπτῶν ἐντέρων, πρὸς τοὺς γυναικίους ὄρχεις και καθ' ἕξοχὴν πρὸς τὸ τυφλὸν ἔντερον και πρὸς τὸ ἀνιὸν κῶλον και ἦσαν εἰς ταῦτα συγκεκολλημένα. Αἱ κατὰ φύσιν μεγάλαι, ἀδρα και με ξανθὰς τινὰς ἴνας διαπεπλεγμέναι ὠσθηκαι, καθὼς και αἱ ἄλλως κατὰ φύσιν εὔσαι σάλπιγγες τῆς μήτρας, ἦσαν και πρὸς ἀλλήλας και, ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους μετὰ τοῦ ἀπευθυμένου, ἐξ ἑτέρου δέ, μετὰ τοῦ τυφλοῦ ἐντέρου ἐντελῶς συμπεφυκῆται. Ἡ μήτρα ἦτο μικρόν τι τοῦ συνήθους μικροτέρα καθ' ὅσον ἀφορᾷ μάλιστα τὴν περιοχὴν τοῦ σώματος και τοῦ ποθμένου αὐτῆς. Ἡ οὐσία τῶν πλευρωμάτων οὐτῆς ἀδρα και ὠγρά, ἄλλως δὲ ἀπαθῆς. Ἐκειτο δ' αὕτη εὐθύς ὑπὸ τὸ τόξον τῆς συμφύσεως, ἀπώσασα τὴν ἄλλως ἐλευθέραν, συνεσταλμένην και κενὴν οὐρόδοχον κύστιν ἐπὶ τὰ ἄνω και μικρόν τι ἐπὶ τὰ δεξιὰ εὐθύς δὲ ὑπεράνω τῆς συμφύσεως ἦτον αὕτη στερεῶς συμπεφυκῆτα μετὰ τῆς ἔνδον ἐπιφανείας τῶν ὑπεράνω τοῦ ἐφηβαίου προσθίων πλευρωμάτων τῆς κοιλίας διὰ τινος κώνου, ὅστις ἔχων τὴν βᾶσιν ἐπὶ τοῦ προσθίου πλευρώματος τῆς μήτρας, ἦτο μακρὸς μὲν ὅσον ἡμίσεος δακτύλου, πλατυστρόγγυλος και κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ ὄψιν ἐκ πλέγματος ἀδροτάτου, λευκοῦ και ἀπονευρώδους πεπλασμένους. Ἐκατέρωθεν δὲ τοῦ κώνου τούτου διῆκον ἐκ τῆς οὐλώδους ἐπιφανείας τῶν πλευρωμάτων τῆς κοιλίας, ἰδίως δὲ ἐκ τοῦ ἐνταῦθα συμπεφυκὸτος μεγάλου ἐπιπλόου πλείονες παχεῖαι και ἐκ τοῦ αὐτοῦ πλέγματος πεπλασμέναι δεσμίδες πρὸς τὴν πρόσθιον πλευρὰν τῆς μήτρας. Ὁ περι. οὐ δὲ λόγος κῶνος περιέκλειε κοιλότητα τινὰ, τῇ ἑαυτοῦ ἰδέᾳ προσήκουσαν, χωνοειδῆ και μετὰ τῆς κοιλότητος τῆς μήτρας συγκαινωνοῦσαν, ἢ κόλπον αὐτῆς ἀπεργαζομένην, ἦτις κατὰ τὴν βᾶσιν τοῦ κώνου μετ' ὀπῆς τινός, ὅσον δύο γραμμῶν διάμετρον ἐχούσης, εἰς τὴν κοιλότητα τῆς μήτρας ἀρχομένη, ἀπαφράσσετο κατὰ τὸ ἀπευθυμένον πρὸς τὸ πρόσθιον πλευρῶμα τῆς κοιλίας ὀξὺ αὐτῆς πέρασ δι' ἀπονευρώδους τυλώματος. Τὸ δὲ ἔνδον ἀμφίεσμα τῆς χωνοειδοῦς ταύτης κοιλότητος ἐπλάσθη τὸ μὲν, ἐκ τῆς ἐν ταύτῃ ἐνδιπλώσεως τοῦ βλεννογόνου ὑμένους τῆς μήτρας, τὸ δέ, ἐκ τῆς πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ κώνου ὑπονεαζούσης οὐσίας τῆς πρόσθίου πλευρᾶς τῆς μήτρας. Κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς εἰς τὸν κοῖλον τοῦτον κώνου εἰσοδοῦ ἢ οὐσίας τῆς μήτρας ἐνέφαινε πλείονας ἀβαθεῖς και λεπτὰς χηλὰς και βυτίδας. Τῆς μήτρας δὲ ἡ κοιλότης ἦτο μικρὰ και μετ' ὀλίγης ὑποπολίου και γλοιώδους βλέννης ὑπηλειμμένη. Ὁ αὐχὴν δὲ και τὸ στόμιον τῆς μήτρας, πλὴν τινὸς ἐλκυσμοῦ κατὰ μῆκος τοῦ αὐχένος, οὐδὲν ἄξιον λόγου ἐνέφαινον.

Εἰς τὸ εἶρημα τοῦτο λέγει ὁ Λάγγης, ὅτι τὴν τοιοῦτότροπον ἔασιν τῆς πληγῆς τῆς μήτρας πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὡς τύπον, τουτέστιν, ὅτι τῆς μήτρας ἡ πληγὴ πρῶτον και κυρίως ἀποφράσσεται πάντοτε μόνον διὰ πλαστικῶν ἐξιδρώματος, ἐκ τῆς φλεγμαινούσης ἐπιφανείας τοῦ περιτοναίου ἐξιδρώμενου· ἀδιάφορον δὲ πρὸς τοῦτο εἶναι, (λέγει),

ἀν συγχρόνως γίνηται ἢ οὐ, πρόσφους τοῦ τραυματισθέντος μέρους τῆς μήτρας εἰς τὰ πλευρώματα τῆς κοιλίας ἢ εἰς ἄλλο γειτνιαζόν ὄργανον.

§. 296.

Ἡ δὲ ἀποθεραπεία γίνεται κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἐπισήμων τραυματῶν, ἀφροῦσα ταυτοχρόνως καὶ τὴν ἐπιλόχιον κατάστασιν τῆς χειρισθείσης. Ὁ ἐπίδεσμος ἀλλάσσεται, ὅταν ὑγρανθῇ ὑπὸ τοῦ τραυματικοῦ ἔκκριματος, ἢ ὅταν γείνη περίσφιγξις τῶν ἐντέρων ἢ τοῦ ἐπιπλόου, τὰ δὲ βάρματα ἀφαιροῦνται, ὅταν διὰ σφοδρὰν φλεγμονὴν δὲν ἀφαιρεθῶσι τάχιον, τὴν ὀγδόην ἢ δεκάτην ἡμέραν, καὶ πρῶτον μὲν τὸ ἀνώτερον, ἀκολούθως δὲ καὶ τὰ κατώτερα. Ὁ κολεός καὶ τὸ στόμιον τῆς μήτρας ἐξετάζονται κατ' ἐκάστην, καὶ ἀφαιρεῖτ' ἐξ αὐτῶν πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἔκρυσιν τῶν λοχιῶν. Ὅταν δὲ ἀρχίσῃ ν' ἀπουλώται τὸ τραῦμα, πρὸς ἀποφυγὴν κήλης, προσαρμύζομεν οἰκτεῖον ἐπίδεσμον τῆς κοιλίας, καὶ ἢ ἀσθενὴς ἀποφεύγει πάντα κόπον.

Τὸ ὅπιον πρὸς ταῖς ἀρχαῖς μὲν, εἰς μεγάλας δόσεις, ἔπειτα δέ, εἰς μικροτέρας διδόμενον, εἶναι, κατὰ τὸν Μιχαήλ, τὸ ἐπιτηδειότατον πρὸς τὴν οἰκτεῖαν πράυσιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

Κατὰ τ' ἀνακοινωθέντα παρὰ τοῦ Μίτζου πειράματα ἢ χρῆσις τοῦ πάγου θεωρητέα ὡς τὸ κυριώτατον καὶ τὸ τὴν εὐτυχῆ ἀπόβασιν τῆς ἐγχειρήσεως ἐν τῇ ἀποθεραπείᾳ τὰ μάλιστα ἀσφαλίζον βοήθημα. Εὐθὺς, ἀφ' οὗ ἡ χειρισθεῖσα κατακλιθῇ εἰς τὴν πυρρασθεῖσαν κλινὴν, δεῖον νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐπιθέματα ἐξ ὑδατος ψυχροῦ καὶ, μετὰ τινὰς ὥρας, ἐκ πάγου πρὸς τούτοις δὲ ἐνέσεις εἰς τὸ ἀπευθυμένον ἐξ ὑδατος ψυχροῦ καὶ ἔσω καταπότια πάγου. Τούτων δὲ τὰ πρῶτα μὲν, τὰ κλύσματα, πρὸς τῇ ἀφλεγμάντη αὐτῶν ἐνεργείᾳ προκαλοῦσιν ἐγκαίρως καὶ κατὰ τάξιν κενώσεις τῆς κοιλίας, τὸ δεύτερον δέ, παρ' ἣν ἐπάγει ἀνάψυξιν πρὸς τὴν ἀσβεστον δίψαν, ἐνεργεῖ ἐντελῶς καὶ πρὸς τὰ μετ' οὐ πολὺ ἐν τοῖς ὀργάνοις τῆς πέψεως ἐπιγινόμενα συμπτώματα, ἔμειν δηλ. καὶ τὰ παραπλήσια. Τὸν πάγον μεταχειρίζομεθα ἔξωθεν, ἕως οὗ ἀρέσκειται ἡ χειρισθεῖσα ἐὰν δ' οὗτος γείνη ὀχληρὸς καὶ ἀτερπής, διαλείπομεν αὐτόν, ἕως ἂν καὶ αὐθις γείνη ἐπιθυμητός· ὡσαύτως δὲ προσφέρομεν καὶ ἔσω τὸν πάγον. Ἐὰν δ' ἐπιγείνη διάρροια ἢ καὶ αἵματηραὶ κενώσεις, μεταχειρίζομεθα κλύσματα ἐξ ἀμύλου μετ' ὕδατος μολύβδου ἢ ὀπίου καὶ προποτιζομεν ἀφέψημα διδύμης μετ' ὀπίου.

§. 297.

Κανόνες ἰδιαιτέροι· πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ κινδύνου τῆς καισαρικῆς τομῆς εἰσί.

1) Νὰ παραπέμψωμεν τὴν χεῖρα διὰ τῆς λεκάνης εἰς τὴν μήτραν καὶ νὰ προσθλίβωμεν τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐμβρύου πρὸς τὴν ἐμπροσθίον πλευρὰν τῆς μήτρας καὶ πρὸς τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας, καὶ νὰ ἐντέμνωμεν οὐτως ἐπ' αὐτῆς πλησίον τῆς λευκῆς γραμμῆς ὅσον ἀρκεῖ πρὸς ἐξελκυσμὸν τοῦ ἐμβρύου.

2) Μετά τὴν διαίρεσιν τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας νὰ ἐντέμνω-
 μέν ἀντὶ τοῦ σώματος τῆς μήτρας τὸν κολεόν καὶ τὸ στόμιον τῆς μή-
 τρας, ἂν ἦ ἀνάγκη, καὶ νὰ ἐξεγκύσωμέν τὸ ἔμβρυον.

3) Κατὰ τὸν 'Ριετογένην (Riegel) ἐμβάλλομεν, ἀπὸ τῆς ῥάχειος
 τοῦ ὀστού τῆς λαγόνος ἕως πλησίον τῆς συμφύσεως τῶν ὀστῶν τῆς ἤθης,
 τομὴν μνησοειδῆ, διαιροῦσαν τὸ δέρμα, ἐν ᾧ τῶν βοηθῶν τις, ἰστάμενος
 ἐπὶ τ' ἀριστερὰ τῆς ὠδινώσεως, ἀποθλίβει μὲ τὰς χεῖρας τὴν μήτραν ἐκ
 δεξιῶν πρὸς ἑαυτὸν, ὥστε οὕτω διατείνεται τὸ δέρμα καθ' ὃ μέρος διαι-
 ρεῖται τοῦτο· μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ δέρματος γίνεται καὶ δευτέρα τῶν
 μυῶν ὁμοία, τοῦ περιτοναίου μὴ βλαπτομένου. Ἐπειτα δὲ ἀπολύεται ὁ
 καλύπτων τὸ περιτόναιον κυτταρώδης ὑμὴν μὲ τοὺς δακτύλους ἢ μὲ τὴν
 λαβὴν τοῦ μαχαιρίου ἢ μὲ τὸ μαχαίριον, καὶ οὕτω κατασκάπτεται τὸ
 κύτος τῆς κοιλίας. Μετὰ τοῦτο δὲ παραπέμπεται διὰ τοῦ κολεοῦ ἡ βε-
 λοειδῆς μήλη, καὶ προσθιβάζεται οὕτως εἰς τὴν μήτραν, ὥστε τὸ ἄκρον
 αὐτῆς ν' ἀνατείνῃ ὑπεράνω τῆς μεσότητος τῆς δεξιᾶς ἀνωλύμου γραμ-
 μῆς τὰ πλευρώματα τοῦ κολεοῦ· ὁ χειρουργὸς διωθεὶ ἔπειτα τὴν ἀκίδα
 τῆς μήλης εἰς τὰ ῥηθέντα πλευρώματα, καὶ πλατύνει τὸ γενόμενον ἔρη-
 μα διὰ πυρηνομαχαιρίου μέχρι τοῦ μέρους τῆς οὐρήθρας. Ἐξεγκύει δ'
 ἔπειτα τὴν μήλην καὶ μεγεθύνει τὴν τομὴν πρὸς τὸ ἀπευθυμένον, ὑπο-
 βάλλων τὸν λεγανὸν δάκτυλον. Ἄν δὲ ἡ τομὴ γείνη οὕτω κατὰ τὸ δε-
 ξιὸν ἡμισυ μέρος τοῦ αὐχένος τῆς μήτρας, ὥστε νὰ κρέμαται χεῖλος ἐκ
 τοῦ κολεοῦ ὅσον δύο ἢ τριῶν δακτύλων σχηματισθὲν, διαιροῦμεν τοῦτον
 ἐν μέσῳ καὶ ἐπικαρσίως μὲ ψαλίδιον· μετὰ τοῦτο δὲ καλύπτομεν τὴν
 πληγὴν καὶ περιμένομεν τὴν ἔξοδον τοῦ ἐμβρύου. Ἀνάγκης δὲ οὕτης,
 ἐντέμνομεν ἐπὶ τὰ δεξιὰ καὶ τὴν ἐν τῷ κολεῷ κειμένην μοῖραν τῆς
 μήτρας.

Ὁ 'Ριετογένης δοξάζει, ὅτι ἡ πληγὴ τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας, γενομένη, καθ'
 ἣν εἶπομεν ὑφήγησιν διὰ τὴν λοξὴν φορὰν τῶν κατιουσῶν ἰνῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ μυός
 τῆς κοιλίας, δὲν εἶναι ἀρκούντως πλατεῖα, ἢ πρὸς ἐξολκὴν τοῦ σώματος τοῦ ἐμβρύου
 ἀπαιτεῖται καὶ ἑτέρα τομὴ, ἐπικαρσίως τὰς εἰρημένας ἴνας διαίρουσα. Ἀπαραίτητος
 δὲ πάντοτε φαίνεται καὶ ἡ διαίρεσις τοῦ στομίου καὶ τοῦ αὐχένος τῆς μήτρας, καὶ
 πρέπει νὰ γίνητ' εὐθὺς μετὰ τὴν πρώτην διαίρεσιν τοῦ κυρτώματος τοῦ κολεοῦ, ὥστε
 οὕτω δὲν εἶναι ἀνάγκη πλέον νὰ γίνηται διαίρεσις τοῦ κυρτώματος τοῦ κολεοῦ κατὰ
 τὸ ὀπισθίον αὐτοῦ μέρος, ἐξ ἧς διαίρέσεως γίνεται αἰμορραγία μεγάλη, ἧτις ὅμως
 ἴσχει' εὐκόλως τε καὶ ἐντελῶς μὲ σπόγγον διάβροχον εἰς ψυχρὸν ὕδωρ. Τόπος δὲ τῆς
 διαίρέσεως τῆς μήτρας οἰκειότερος εἶναι ὁ ὑποκάτω τῆς πτυχῆς τοῦ περιτοναίου,
 ἧτις ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἐνδιπλώσεως αὐτοῦ τοῦ στρογγύλου συνδέσμου τῆς μήτρας,
 καὶ πρὸς διαίρεσιν τῆς μήτρας οἰκειότερον εἶναι τὸ κηλοτόμον μαχαίριον τοῦ Κοπήρου.

Ὁμοία δὲ τῇ προτάσει τοῦ 'Ριετογένους εἶναι καὶ ἡ τοῦ Βεαυδελοχίου (Beaudelo-

ση), ὅστις ἐμβάλλει, ὅταν μὲν ἡ μήτρα κῆται λοξῶς πρὸς τὰ δεξιὰ, τομὴν ἐπὶ τ' ἀριστερά, ὅταν δὲ πρὸς τ' ἀριστερά, ἐπὶ τὰ δεξιὰ. Ἡ τομὴ γίνεται παρὰ τὸ ἔξω χεῖλος τοῦ ὀρθίου μυὸς ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ ὅσον ἐνός ἢ ὅσον δύο δακτύλων ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης μέχρι τοῦ περιτοναίου. Μετὰ τοῦτο δὲ γίνεται διὰ τοῦ κολεοῦ ἢ ἔκχυσιν τοῦ ἐναμνίου ὑγροῦ, συγκάμπτονται τὰ σκέλη τῆς ἀσθενοῦς καὶ ἀποχωρίζεται μὲ τὸν λιχανὸν δάκτυλον, ὅστις ἐμβάλλεται εἰς τὴν κάτω γωνίαν τῆς πληγῆς, τὸ περιτόναιον καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς κοιλότητος τῆς λαγόνος καὶ ἀπὸ τῆς εἰλεΐτιδος ἀρτηρίας. Ἐπειτα βοηθὸς μὲν ἀπάγει πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ περιτόναιον καὶ τὰ ἔντερα, ἕτερος δὲ εὐθετεῖ τὴν μήτραν, βάλλων τὴν χεῖρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κοιλίας, ἢ ὁ χειρουργός, ἐμβάλλων εἰς τὴν πληγὴν τὴν δεξιάν, ἀνευρίσκει τὴν εἰλεΐτιδα ἀρτηρίαν καὶ πληροφορεῖται, ἂν τινὲς φυάδες αὐτῆς παρασπείρωνται εἰς τὸν κολεόν, καὶ, ἂν τυχὸν ὦσι, περιβάλλει δύο βρόχους καὶ διατέμνει ταύτας μεταξὺ τούτων. Μετὰ τοῦτο δὲ παραπέμπει τὴν ἐλαιοβραχὴ ἀριστερὰν εἰς τὸν κολεόν, καὶ διωθῶν αὐτὸν πρὸς τὴν πληγὴν ἐντέμνει ὡς δυνατόν κατὰ βάθος κατωτέρω τῆς καταφύσεως αὐτοῦ εἰς τὸν αὐχένα τῆς μήτρας, μεγεθύνων τὴν ἐντομὴν ὅσον τεσσάρων καὶ ἡμίσεως δακτύλων.

Ὁ Φυσικός προτείνει νὰ ἐμβάλωμεν τὴν τομὴν ὀριζοντιῶς ὑπεράνω τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, καὶ νὰ ὑποσκάπτωμεν ἐνταῦθα τὸ περιτόναιον. Ἐκ πείρας οὐδεμίαν ἔχομεν εἶβεβαιότητα περὶ τῶν προτάσεων τούτων, καὶ μάλιστα περὶ τῆς τυχούσης δυσκόλου ἐξολκῆς τοῦ ἐμβρύου. Τὸ δὲ ὄφελος, ὅτι κατὰ τοὺς τρόπους τούτους δὲν διανοίγεται τὸ κύτος τῆς κοιλίας, πρέπει ν' ἀντισταθμισώμεν πρὸς τὸν περισπασμὸν καὶ ἀποχωρισμὸν τοῦ περιτοναίου, ἅπερ ἐξ ἀνάγκης δύνανται νὰ ἐπαγάγῃσι φλεγμονὴν ἐπικίνδυνον, παρέχουσιν καὶ συλλογὴν πύου.

Δ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΑΣΤΡΟΤΟΜΙΑΣ.

§. 298.

Ὅταν εἰς τοὺς Φαλλοπίους σωλῆνας, ἢ εἰς τὸν γυναικεῖον ὄρχιν, ἢ εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας διαπλασθῇ ἔμβρυον, ἢ ὅταν διὰ ῥῆξιν τῆς μήτρας ἢ τοῦ κολεοῦ ἐμπέσῃ τοῦτο εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας, καὶ ἡ ἐξολκὴ αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ γείνη διὰ τοῦ κατὰ φύσιν πόρου, ὅταν τοῦτο ζῆ ἢ ἀπέθανε καὶ ἐπάγῃ συμπτώματα ἐπικίνδυνα, καὶ ὅταν οὐδεμία ἐνδειξις ὑπάρχῃ, ὅτι τοῦτο δύναται νὰ ἐξέλθῃ συνεργεῖα ἐλκώσεως διὰ τοῦ κατὰ φύσιν πόρου ἢ ἄλλως πως αὐτομάτως, γίνεται ἀναγκαῖα ἢ ἐξαίρεσις αὐτοῦ διὰ τῆς γαστροτομίας. Ἐμνημονεύθησαν δὲ πρότερον ἀλλαχοῦ καὶ ὅσ' ἄλλὰ νοσήματα ζητοῦσι τὴν ἐγχειρήσιν ταύτην.

Οὐδέποτε δὲ εἰσι τόσῃ πρόδηλα τὰ σημεῖα τῆς ἐξωμήτρου κυήσεως, ὥστε ν' ἀποφασίσωμεν τὴν γαστροτομίαν, πρὶν ἔλθῃ ὁ καιρὸς τοῦ τοκετοῦ, καὶ τοὶ πολλῶν μελζονας ἐλπίδας ἐπιτυχίας ἔχομεν, ἐὰν αὕτη γείνη μεταξύ τοῦ πέμπτου καὶ δευτέρου μηνός ἢ εἰς τὸ τέλος τῆς κυήσεως· ἐπειδὴ τότε ἀλλοιοῦνται πάντοτε μεγάλως τὰ ἐντόσθια τῆς κοιλίας, καὶ ἡ ἕξις τῆς ἀσθενοῦς εἶναι ἀρκούντως βεβλαμμένη· δὲν εἴμεθα

δὲ βέβαιοι, ὅτι θέλομεν δυνηθῆ ν' ἀπολύσωμεν ἐντελῶς τὸ προσπεφυκὸς ὕστερον ἐπικείται κίνδυνος μεγίστης αἱμορραγίας ἐκ τῆς διαιρέσεως τοῦ περιειλήματος τοῦ ἐμβρυοῦ· καὶ τέλος ἐκ τίνος πόρου θέλουσι κενωθῆ τὰ ὅμοια τοῖς λογχοῖς ὑγρά; Ἐὰν δὲ πρὸς τούτοις συλλογισθῶμεν καὶ ὅτι τὸ ἔμβρυον ἐν τῇ ἐξωμήτρῳ κηῖται σπανιότατα φθάνει τὸν διωρισμένον καιρὸν τῆς ἑαυτοῦ διαπλάσεως, ὅτι τοῦτο πολλάκις μένει καὶ ἀπομαραίνεται ἐν τῷ ἰδίῳ περιειλήματι, ὅπερ παχύνεται καὶ σκληρύνεται, ἢ ὅτι τοῦτο ἐρεθίζει φλεγμονήν, προσφύσει τῶν γειτνιαζόντων μορίων καὶ πύησιν, δι' ἧς ἔπειτα ἐκπίπτει διαμελείσσει ἀπὸ τῶν διασχαζομένων ἀποστημάτων τῆς κοιλίας ἢ ἀπὸ τοῦ ἀπευθυμένου ἐντέρου, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καλὸν νὰ βοηθῶμεν τὴν φύσιν νὰ ἐξωθῆ τοῦτο κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον διὰ βοηθημάτων τὴν πύησιν γεννώντων. Ἀλλὰ καὶ οἱ σφοδρότατοι πόνοι καὶ ἡ ἔλειψις καὶ ἀλγεινὴ κατάστασις ἐμμένουσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον, κατὰ τὸν Ἑῖμον (Heim, Erfahrungen ueber Schwangerschaften ausserhalb der Gebaermutter; in vermischten med. Schriften. Berlin. 1836. S. 363.) δὲ καὶ ἐπὶ δέκα ἔτη.

§. 299.

Ὅταν τὸ ἐν τῷ Φαλλοπίῳ σωλῆνι, ἢ ἐν τῷ γυναικίῳ ὄρχι, ἢ ἐν τῇ μήτρῳ διαπλασθῆν ἐμπέσει εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας διὰ ῥῆξιν τοῦ περιειλήματος αὐτοῦ ἢ τῆς μήτρας, καθ' ἣν τελευταίαν περίπτωσιν γίνετ' αἰφνίδιος ἰσχυρία εὐθύς μετὰ σφοδρὰς ὠδύνας, ἢ ἀσθενὴς αἰσθάνεται θερμασίαν καθ' ὅλην τὴν ἑαυτῆς κοιλίαν, οἱ σφυγμοὶ γίνονται μικροὶ καὶ ἀδύνατοι κτλ. ἔρχεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εὐθύς ὁ θάνατος.

§. 300.

Βεβαίως δὲν δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν καθόλου εἰς ποῖον τόπον πρέπει νὰ γείνη, καὶ πῶς ν' ἀπευθυθῆ τῆς κοιλίας ἢ διαιρέσις. Ὅθεν πρέπει νὰ ἐμβάλωμεν τομὴν ὅσον ἐξ δακτύλων μεγάλην καὶ νὰ διαιρέσωμεν τὸ δέρμα καὶ τοὺς μῦς ἄχρι τοῦ περιτοναίου, καθ' ὃ μέρος τῆς κοιλίας αἰσθανόμεθα σαφέστερον τὸ ἔμβρυον, καὶ καθ' ὃ βοηθὸς προσαποθλίβει τοῦτο μετ' ἀμφοτέρων τῶν παλαμῶν μετὰ τοῦτο δὲ διαιροῦμεν καὶ τὸ περιτόναιον, ὡσπερ ἐν τῇ καισαρικῇ τομῇ. Καὶ ἂν μὲν ἦ τὸ ἔμβρυον ἄνευ ἐλύτρου, ἐξαιροῦμεν αὐτὸ κατὰ τὸ εἶκόσ· ἂν δ' ἐν ἐλύτρῳ ἐγκεκλισμένον, διαιροῦμεν τὸ ἔλυτρον πεφυλαγμένως καὶ ἐξαιροῦμεν πρῶτον μὲν τὸ ἔμβρυον, ἔπειτα δὲ τὸ ἔλυτρον καὶ τὸ ὕστερον· ἐὰν ὅμως τὸ ἔμβρυον εὐρίσκητ' ἐν τῇ διαρραγῇ τῆς μήτρας ἔτι, ἐξαιροῦμεν αὐτὸ ὡς δυνατὸν πράως, χωρὶς νὰ μεγεθύνωμεν τὴν διαρραγὴν. Ἄν τὸ ὕστερον ἦ προσπεφυκὸς καὶ δὲν δυνάμεθα ν' ἀπολύσωμεν αὐτό, περιδένομεν τὸ ὀμφάλιον νεῦρον καὶ διατηροῦμεν αὐτὸ ἐκκρεμὲς ἐν τῷ στομίῳ τῆς πλῆγῆς, ἕως ἂν ἀπολυθῆ τὸ ὕστερον αὐτόματον. Ὁ ἐπίδεσμος καὶ ἡ ἀποθεραπεία γίνεται ὡσπερ ἐν τῇ καισαρικῇ τομῇ.

§. 301.

Ἄν δὲ ἔγεινεν ἀπόστημα ἢ συριγγῶδες στόμιον, ἐντέμνομεν ἢ διαστέλλομεν αὐτό, καὶ ἐξαιροῦμεν τὸ ἔμβρυον ἢ ὄλον ἢ μεληδόν.

Ε'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΥΜΦΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ ΤΗΣ ΗΒΗΣ.

§. 302.

Ἡ διαίρεσις τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἥβης ἐνδείκνυται, ὅταν ἡ εὐθεία γραμμὴ τοῦ ἀνωτέρου στομίου τῆς λεκάνης ἢ ὅσον δύο καὶ ἡμίσεος ἢ ὅσον τριῶν δακτύλων, καὶ ὅταν ἡ ἐγκαρσία διάμετρος τοῦ ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου στομίου ἢ ὅσον δύο ἢ τριῶν δακτύλων.

Δύσκολον δὲ εἶναι νὰ δώσωμεν ὀριστικὴν τινα ἐνδειξιν περὶ τῆς διαίρεσεως τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἥβης, ἐπειδὴ αἱ γενόμεναι εἰς τοὺς νεκροὺς δοκιμασίαι πρὸς διαστολὴν τοῦ χώρου τῆς λεκάνης, εἰσὶν ἀντιφατικαί· καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ἐγχειρήσιν ταύτην συνέβη ὅ,τι καὶ εἰς ἄλλας, ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους ἐπληρέθη, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατηγορήθη ὑπὲρ τὸ δέον. Ἡ ἀνωτέρω ἐνδειξις στηρίζεται εἰς τὰς δοκιμασίας καὶ πείρας τοῦ Ἀνσιαύξου (Ansiaux), αἵτινες μαρτυροῦσιν, ὅτι τὰ ὀστᾶ τῆς ἥβης δύνανται ν' ἀπαχθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων μετὰ τὴν διαίρεσιν τῆς ἑαυτῶν συμφύσεως ὅσον τριῶν δακτύλων, χωρὶς νὰ γείνη ῥήξις τῆς συγχονδρώσεως τῶν ὀστέων τῆς λαγόνος καὶ τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ, ὅτι τοῦ ἀνωτέρου στομίου τῆς λεκάνης ἡ εὐθεῖα διάμετρος διὰ τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην τῶν ὀστέων τῆς ἥβης δύνανται νὰ γείνη ὅσον δέκα γραμμῶν μεγαλειτέρα, καὶ ὅτι διὰ τὴν ἐμβολὴν μέρους τινὸς τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐμβρύου ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ἀπαχθέντων ὀστέων τῆς ἥβης διαστήματι, προσκτᾶται ἡ λεκάνη ὅσον πέντε γραμμῶν ἔτι εὐρυχωρίαν. Ἐπὶ γυναικῶν τινῶν ὑπάρχει διαφορά τις κατὰ τοῦτο, ὅπερ ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ προῖδωμεν, καθὼς οὐδὲ τὴν ἀποστέωσιν τῆς συγχονδρώσεως τῶν ὀστέων τῆς λαγόνος καὶ τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ δυνάμεθα νὰ προγνωρίσωμεν. Ἄξιον δὲ λόγου μοι φαίνεται, ἂν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαίρεσεως τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἥβης ἢ τὸ αὐτό, ἂν ἡ διαίρεσις γείνη πρῶτον ἢ ὑψιαιτέρον μετὰ τὸν θάνατον εἰς τὸν νεκρόν.

Κατὰ δὲ τὰς δοκιμασίας τοῦ Βρολίκου (Vrollick) διὰ τὴν πρὸς τὰ ἔνδον γινομένην ὠθισιν τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ, ἐν ᾧ ἀπάγονται ἀπ' ἀλλήλων τὰ διαιρεθέντα ὀστᾶ τῆς ἥβης, σμικρύνεται μᾶλλον ὁ χώρος τῆς λεκάνης, ἐξ οὗ πρέπει νὰ περιορισθῇ ἐξ ἀνάγκης ἡ διαίρεσις τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἥβης.

Διὰ τῶν περιγενομένων τοῦ ἐντέχνως γενομένου προῦρου τοκετοῦ ἢ διαίρεσις τῶν ὀστέων τῆς ἥβης περιωρίσθη μεγάλως, ἂν δὲν κατέσθη καὶ ὅλος περιττῆ.

§. 303.

Ἡ διαίρεσις τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἥβης γίνεται τόνδε τὸν τρόπον. Ἡ ὠδινῶσα σχηματίζεται ὑπτία ἐπὶ ἐστρωμένης στενῆς τραπέζης, καὶ ἀφ' οὗ ἀποξυρισθῶσιν αἱ κατὰ τὸ ἐπίσειον τρίχες, καὶ κενωθῶσι τὸ ἀπευθυσμένον καὶ ἡ οὐροδόχος κύστις, ἐν ᾗ ἀφίνομεν τὸν

καθετήρα, ἐμβάλλομεν τομήν ἐπὶ τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, ἀρχομένην ὅσον ἡμίσεως δακτύλου ὑπεράνω τοῦ ἄνω χείλους τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, καὶ τελευτῶσαν εἰς τὴν κλειτορίδα, ἣτις δεόν νὰ μὴ βλαφθῇ εἰς τὴν ὑφήγησιν τῆς τομῆς ταύτης, διακίρουνται ὅλα τὰ ὑποπίπτοντα μόρια μέχρι τοῦ χόνδρου. Ἐπειτα δὲ βοηθὸς μὲν ἀπάγει ἐπὶ τὰ πλάγια τὴν οὐρήθραν διὰ τοῦ καθετήρος, ὁ χειρουργὸς δὲ φέρει ὑποκάτω τοῦ κάτω χείλους τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, πυρηνομαχαίριον καμπύλον καὶ στερεόν, διωθεῖ εἰς τὴν ὀπίσθιον ἐπιφάνειαν τῆς συμφύσεως, καὶ διαιρεῖ τὴν συγχόνδρῳσιν ἀπὸ τῶν ἔνδον πρὸς τὰ ἔξω. Ἡ τυχοῦσα αἱμορροαγία ἐπέχεται διὰ πιέσεως ἢ δι' ἀπολινώσεως τῶν αἱμορροαγούντων ἀγγείων.

Ἄν δὲ ἡ συγχόνδρῳσις ἦ ἀπωστεωμένη, φέρομεν εὐθυτενὲς καὶ πρὸς τὰ πρόσω πυρηνωτῶν πριόνιον ἐπὶ τοῦ ἄνω χείλους τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, καὶ διαιροῦμεν τὴν ἀπωστεωθεῖσαν συγχόνδρῳσιν, ἐν ᾧ βοηθὸς ἀπάγει πρὸς τὰ πλάγια ὡς δυνατὸν τὰ ἀπαλὰ μόρια.

Ὁ Καρβόνιος (Carboni, Gazette médicale. 1842. p. 157.) προτείνει τὴν ὑπένδοθεν τοῦ δέρματος διαίρεσιν τῆς συμφύσεως. Ὅσον 16 γραμμῶν ὑπεράνω ταύτης νὰ ἐμβάλλομεν, λέγει, μικρὰν ἐγκαρσίαν τομήν τοῦ δέρματος, καὶ διὰ ταύτης ἔπειτα στενὸν μαχαίριον, ἕως ἂν τὸ ἄκρον αὐτοῦ φθάσῃ τὸ κάτω πέρασ τῆς συμφύσεως· εἶτα δὲ διαιροῦμεν ταύτην. Οὐδεμίαν εὐρον ἐν τῷ νεκρῷ βλάβῃ τῆς οὐρήθρας καὶ χωρὶς ν' ἀφελκυσθῇ αὕτη μὲ τὸν καθετήρα.

§. 304.

Τὰ ὀστᾶ τῆς ἕβης μετὰ τὴν διαίρεσιν τῆς ἑαυτῶν συμφύσεως ἀπάγονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αὐτομάτως ἀπ' ἀλλήλων καὶ οἱ διακρατοῦντες τὰ σκέλη βοηθοὶ πρέπει ν' ἀφίσωσι νὰ γείνη τοῦτο κατὰ μικρόν. Ὁ τοκετὸς γίνετ' ἔπειτα ἢ αὐτομάτως δυνάμει τῆς φύσεως, ἢ συνεργείᾳ τῆς τέχνης. Ἄν δὲ τὰ ὀστᾶ τῆς ἕβης δὲν ἀπάγονται αὐτομάτως, οἱ βοηθοὶ ἀπάγουσι τὰ σκέλη τῆς ἀσθενοῦς κατὰ μικρόν, ἕως ἂν τὰ διαιρεθέντα ὀστᾶ τῆς ἕβης ἀπαχθῶσιν ὅσον δύο, δύο καὶ ἡμίσεος, ἢ ὅσον τριῶν δακτύλων ἀπ' ἀλλήλων.

§. 305.

Μετὰ τὴν τέξιν συναγομεν ὡς δυνατὸν προσφυῶς τὰ ὀστᾶ τῆς ἕβης πρὸς ἄλληλα, προσέχοντες πολὺ μὴ παρεμπέσωσιν ἀναμέσον αὐτῶν ἀπαλὰ μόρια, ἐνοῦμεν ἔπειτα τὴν πληγὴν διὰ κολλητικῆς ἐμπλάστρου, σκεπάζομεν αὐτὴν μὲ μοτὸν καὶ σπληνίον, καὶ στηρίζομεν τὴν λεκάνην δι' οἰκείας ζώνης. Τὰ σκέλη συνδέονται πρὸς ἄλληλα καὶ ἡ ἀσθενὴς ἀποφεύγει πᾶσαν κίνησιν.

§. 306.

Ἡ ἀποθεραπεία γίνεται κατὰ τὰ ἐπιγινώμενα φλεγμονώδη συμπτώματα. Ἄν ἐν τῇ ἐγχειρήσει κακωθῆ ἡ κύστις ἢ ἡ οὐρήθρα, εὐδοιάζεται καθεστῆρ· ἂν δὲ γεννηθῆ πύησις, συριγγώδη ἔλκη, τερηδών, ἢ νέκρωσις τῶν ὀστέων, ἡ θεραπεία γίνεται κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας· ἡ δὲ φλεγμονὴ τῆς συγχοδρώσεως τῶν ὀστέων τῆς λαγόνος καὶ τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ διὰ τὴν γενομένην διάτασιν ζητεῖ κατὰ τὸν περισπασμὸν τῶν μορίων τὰ δυνάμει ἀφλεγμάντου βοηθήματα· καὶ ὅταν γείνη συλλογὴ πύου, ἀπαιτεῖται ἡ κένωσις αὐτοῦ. Ὅταν δὲ τὰ ὀστᾶ δὲν ἐνωθῶσιν ἐντελῶς πρὸς ἄλληλα, ἐξ οὗ δύναται νὰ προέλθῃ παράλυσις καὶ χῶλωσις, ἀναγκαία εἶναι ἡ ἔμμοнос προσαρμογὴ οἰκείου ἐπιδέσμου, ἡσυχία τῆς ἀρρώστου καὶ τονωτικὰ λουτρά.

B'.

ΠΕΡΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΤΑ ΦΥΣΙΝ ΥΓΡΩΝ ΕΝ ΜΗ ΚΑΤΑ
ΦΥΣΙΝ ΚΟΛΠΟΙΣ.

Α'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗΝ ΤΩΝ ΝΕΟΓΝΩΝ ΕΚΧΥΜΩΜΑΤΩΝ.

§. 307.

Πολλάκις γεννῶνται κατὰ τὴν κεφαλὴν τῶν νεογνῶν ὄγκοι εὐαφεῖς, ὑπέικοντες, ἀνωδυνεῖς τὰ πολλὰ καὶ περιφερεῖς, ὧν τὸ ἐπικείμενον δέρμα καὶ αἱ τρίχες ἔχουσι κατὰ φύσιν, καὶ οὔτινες ἐντὸς (μεταξὺ τοῦ περικρανίου καὶ τοῦ κρανίου) ἐνέχουσιν αἷμα· γίνονται δὲ οὔτοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὰ ὀστᾶ τοῦ βρέγματος καὶ μᾶλλον εἰς τὸ δεξιόν· ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ τὸ ἰνίον καὶ εἰς τὰ ὀστᾶ τῶν κροτάφων· ἔχουσι δὲ μέγεθος διάφορον ἀπὸ ὅσον λεπτοκαρίου μέχρις ὀρνιθείου ὠοῦ· καίποτε δὲ ἐξάπλουνται καθ' ὅλον τὸ ὀστοῦν ἢ κατ' ἀμφοτέρα τὰ ὀστᾶ τοῦ βρέγματος. Πολλάκις εἰσὶ τοιοῦτοι ὄγκοι πλείονες ταυτόχρονον. Οἱ ὄγκοι οὔτοι εἰσὶν εὐθὺς μετὰ τὸν τοκετὸν ἤττον ἐπηρμένοι καὶ περιτενεῖς, αὐξάνονται δὲ τάχιον ἢ βράδιον εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ βρέφους, καθ' ἃς γίνονται ἤττον περιτενεῖς, πολτώδεις καὶ ὑποκλυδάζοντες· τὸ ἐπικείμενον δέρμα, κατ' ἀρχὰς φυσικόν, γίνετ' ἐπειτ' ἀναλόγως τῇ ἐκτάσει αὐτοῦ καὶ περιτενεῖα στιλπνόν, πέλιον, ἐρυθρομέλαν ἢ ἰσοιδές. Ἐνιοὶ τῶν ἰατρῶν, οἷος ὁ Λεβρέτης, Νεγαίλης, καὶ Οἴρης (Levret, Naegele, Hoere), λέγουσιν, ὅτι, ἐνόσφ αὐξάνεται ὁ ὄγκος, αἰσθάνονται διὰ τῆς ἐπιβαλλομένης χειρὸς σφύζιν, ἢ κατὰ τὸν Εὐφέλδερν (Heyfelder), τρισμὸν τινα· ἄλλ' ἄλλοι τε καὶ ἐγὼ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ αἰσθανθῶμεν τοῦτο. Ἐπιθλίβοντες αὐτοὺς τοῖς δακτύλοις κατὰ τὴν βᾶσιν, αἰσθανόμεθα ὀστεῖον κρι-

κον, ὅστις ὑπερέχει ὡσανεὶ χεῖλος ὀλίγον λεπτόν καὶ ἄνιστον, ὥστε φαίνεται ὡς ἂν ἀπωλέσθη μέρος τοῦ ὄστού.

Ἡ δὲ γνώμη τοῦ Ναιγέλου (ἴδ. Feist. ε. τ. μ. τ. σ. β. 7), ὅτι τὸ ἐκχύμωμα γίνεται μόνον εἰς τὰ ὀστὰ τοῦ βρέγματος, δὲν συμφωνεῖ πρὸς ὅ,τι πρότερον αὐτὸς (ἴδ. Erfahrungen und Abhandlungen. S. 247. Note, und bei Zeller a. a. O. p. 1.), εἶπεν, οὐδὲ πρὸς τὴν γνώμην ἄλλων ἰατρῶν (Mouibert, Schneemann, Dieffenbach, Burcbard), αἵτινες παρετήρησαν τοῦτο καὶ εἰς τὰ ὀστὰ τοῦ ἰνίου καὶ μετώπου.

§. 308.

Ὁ ὄγκος οὗτος καθ' ἑαυτὸν καὶ καλῶς θεραπευόμενος, ἢ ἐλαττοῦται κατὰ μικρὸν, διαφοροῦμένου τοῦ παρεκχυθέντος αἵματος, καὶ προσφυόμενου ἔπειτα τοῦ περικρανίου, ἢ ὅ,τι συνηθέστερόν, ὅταν ἡ μείζων ὁ ὄγκος, μεταπίπτει εἰς μεταμόρφωσιν ἰδιαν, ἥτις οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ παχυσμὸς εἶναι καὶ ἀποστέωσις τοῦ περικρανίου. Ὁ ὄγκος γίνετ' ἐλαστικὸς περιγαμηνοειδῆς καὶ κρῖζει ἰδιαζόντως, ὥστ' ἐπιθλιβόμενος φαίνεται ὡσεὶ λεπτόν μετάλλινον πέταλον, ὅπερ ὑπέκει μὲν ἐπιθλιβόμενον, αἶρεται δὲ καὶ πάλιν, παυσαμένης τῆς ἐπιθλίψεως· ὁ ὄγκος γίνεται κατὰ μικρὸν σκληρότερος, τέλος γίνεται ὀσσειδῆς, ὥστε φαίνεται, ὅτι συνέχεται μετὰ τοῦ κρανίου ὡς ἂν σύμμετρος ἐξόστωσις. Ἐπειτα δὲ ἐν διαστήματι τεσσάρων ἢ δυοκαίδεκα μηνῶν ἐλαττοῦται κατὰ μικρὸν, ὥστ' ἐπὶ τέλους γίνεται ὅλως ἀφανῆς, καὶ οὐδ' ἴχνος αὐτοῦ ἀνευρίσκειται πλέον.

Περὶ τῆς μεταμόρφώσεως ταύτης τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν τῶν νεογνῶν ἐκχυμωμάτων καὶ περὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν ἀνέφερον πρῶτος ἐγὼ (ἴδ. Heidelberg. Klinische Annal. Bd. II. 1828)· ἂν δὲ ὁ Φείστιος (Feist) ἀπόδιδῃ τὴν παράτηρσιν ταύτην εἰς τὸν Σχμίττον (ἴδ. Salzburg. medicin. chirurg. Zeit. 1819. Bd. I. S. 328) καὶ μετ' αὐτὸν εἰς τὸν Ναιγέλην· ὁ δὲ Ναιγέλης (ἴδ. Welpau, Traité complet de l' art des accouchemens. 2. Edition. Paris 1834. Tom. II. p. 596.) οὐδαμῶς ἀναφέρει τ' ὄνομά μου, ἕκαστος παραβάλλων τὴν κατὰ τὸ 1828 ἔτος κοινωθεῖσαν πραγματείαν μου πρὸς τὰ προηγούμενα καὶ ἐπόμενα, δὲν θέλει τοῦλάχιστον μὲ κατηγορήσει σφτερίσῃν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἐγὼ ἀνέφερον (ἴδ. τὴν 3 ἔκδ. τοῦ παρ. βιβλ. 1829) κατὰ πρῶτον, ὅτι ὁ Σχμίττος (ε. τ. μ. τ.) ἀνήγγειλε μὲν τὴν μεταμόρφωσιν ταύτην, ἀλλ' οὐδὲν ἀναφέρεται πλέον περὶ τῆς παρατηρήσεως τοῦ Σχμίττου· ἐπειδὴ ἐν τῇ θεραπείᾳ ἐκχυμώματος τινὸς μὲ τὸ χυτὸν νιτρικὸν κάλι κατὰ τὸν Γοιλίσιον (Goelis) ὁ ὡς ἂν ὀστούν σκληρὸς καὶ ἀκίνητος γενόμενος ὄγκος, οὐδόλως ἠλαττώθη διὰ τῆς πυήσεως καὶ διὰ τῶν διαλυτικῶν βοθημάτων, ἔπειτα ὅμως ἄνευ τινὸς θεραπείας μείνας ἐγένετο κατὰ μικρὸν ἀφανῆς. Ὁ Σχμίττος ὅμως ἐρμηνεύει ὅλως διεστραμμένως καὶ τῶ ὄντι ἀκατανοήτως τὸ περιστατικὸν τοῦτο, λέγων «ὅτι τὸ ὑπὸ τὸν ὄγκον κείμενον ὀστοῦν, ὅπερ ἐνεπίεσθη κατ' ἀρχὰς διὰ τὴν βαρῦτητα τοῦ παρεκχυθέντος αἵματος, καὶ ἔπειτα μετὰ τὴν διαφορῆσιν τοῦ αἵματος δι' ἀνατειναγμοῦ, δυνάμει

» τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐλαστικότητος γινομένου, πιθανολογῶν πρὸς τούτοις τὴν μείζονα
 » τοῦ ὄστου λεπτότητα ἐκ τῆς διϋγράνσεως τοῦ αἵματος ἢ ἐκ τῆς βαθυτέρω προχω-
 » ρησάσης διαφορήσεως». Σημειωτέον δὲ ἔτι τοῦτο, ὅτι τὴν παρατήρησιν ταύτην τοῦ
 Σχιμίττου οὐδεὶς τῶν μετ' ἔπειτα συγγραφέων, οὐδ' ὁ Ζέλληρος ἀναφέρει ἐν τῇ ἑαυτοῦ
 πραγματείᾳ.

§. 309.

Ἄλλη δὲ τοῦ κακοῦ τούτου, ἐφ' ἑαυτοῦ ὄντος, ἔκβασις δὲν γίνεται
 ἴσως. Λέγεται μὲν, ὅτι τὸ αἷμα μὴ κενωθὲν διαλύεται καὶ μεταβάλλε-
 ται εἰς οὐσίαν πελιδωγὴν, ὀρφνώδη ἢ πολιάν, ἥτις εἶναι ἢ ὑδαρῆς ἢ πη-
 κτικωτέρα, καὶ ἔχει ὀσμὴν κακὴν ἢ σηπεδωνώδη, καὶ ὅτι, ἐνῶ τὸ πα-
 χυνόμενον περικράνιον ἐμποδίζει τὴν ἔξοδον τῶν ἰχώρων πρὸς τὰ ἐκτός,
 βλάπτεται τοῦ κρανίου ἢ ἐπιφάνεια, φθίρεται τοῦτο καθ' ὅλον τὸ πά-
 χος, ἀνατρυπᾶται καὶ οὕτως ἐπέρχεται ὁ θάνατος· προσέτι δέ, ὅτι ὁ
 ὄγκος οὗτος μεταπίπτει ἐνίοτε καὶ εἰς πύησιν. Ἄλλ' ἐξ ἰδίας καὶ ἁλλο-
 τρίας πείρας εἶμαι βέβαιος, ὅτι αἱ ἐκβάσεις αὗται, ἂν τῶ ὄντι γείνωσι,
 δὲν εἶναι ἴδιαι τοῦ ἐκχυμώματος αὐτοῦ καθ' αὐτό, ἐπειδὴ, ὡς ὁ Διεφεμ-
 βάχιος ὀρθῶς ἐσημείωσεν, ἡ ἀφθονία τοῦ αἵματος καὶ ἡ μεγάλη θρέψις
 τῶν παιδῶν ἀνθίσταται γενναίως εἰς τὴν πολεμίαν ἐνέργειαν τῆς πιέ-
 σεως τοῦ παρεκχυθέντος αἵματος. Πρέπει λοιπὸν νὰ δοθῶσιν ἄλλαι
 ἀφορμαὶ, οἶον, κακὴ θεραπεία ἐπὶ τῇ χρήσει τῶν διαλυτικῶν βοηθημά-
 των καὶ τῆς πιέσεως, ἢ κακὴ θεραπεία κατὰ τὴν σχάσιν τοῦ ὄγκου, ἢ
 ἄλλη τις νόσθις τοῦ παιδιοῦ, ὧν ἕνεκεν αὐξάνεται ἢ ἀναρρόφησις, καὶ
 ἐπιγίνεται φθορὰ τοῦ ὄστου.

Τὰ περιστατικά δέ, εἰς ὅσα εὐρέθη τοῦ κρανίου ἀνάτρησις, ἐπιθεδαιοῦσι τὴν ἀνω
 ῥηθεῖσαν γνώμην, ἐπειδὴ καθ' ὅλα ταῦτα εἶχε γείνη τομὴ τοῦ ὄγκου· οὕτως ἐν τῷ
 παρὰ τοῦ Ναιγέλου ἀναφερομένῳ περιστατικῷ, (ἴδ. Erfahrungen u. Abhandlungen
 S. 252.), πρὸς ὃ ἡ θεραπεία ἔγεινε κακῶς μετὰ τὴν τομὴν τοῦ ὄγκου· τὸ περιστατι-
 κὸν τοῦ Κραύσου (Kraus, Gemeinliche deutsche Zeitschrift fuer Geburtskunde
 Bd. VI. Heft. 3. S. 386) ἔτι τὰ τοῦ Βυρχάρδου (ἴδ. ε. τ. μ. τ.) δεικνύουσι μὲν τὴν ἀνά-
 τρησιν τοῦ κρανίου, ἀλλ' ἐλλείπει περιγραφὴ ἀκριβῆς τῶν προηγουμένων περιστάσεων
 καὶ εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν τῶν περιστατικῶν, λέγει αὐτὸς οὗτος, ὅτι προηγήθη ψύξις τοῦ
 βρέφους καὶ νόσθις τῆς μητρός, καὶ ὅτι τοῦτο ἐθεραπεύθη παρὰ τῆς μαιας.

§. 310.

Περὶ τῶν γεννῶντων τοὺς ὄγκους τούτους αἰτίων εἰσὶ πολλαὶ καὶ διά-
 φοροι τῶν ἰατρῶν αἱ γνώμαι. Πολλοὶ τούτων νομίζουσι ταῦτα ἄδηλα·
 ἐκ πείρας ὅμως γνωρίζομεν, ὅτι οὗτοι γεννῶνται κατ' ἔσοχὴν μετὰ
 τοκετὸν εὐκολόν καὶ ταχὺν μάλιστα, παρετήρησαν δὲ τούτους καὶ μετὰ
 τοκετόν, ἐν ᾧ τὸ βρέφος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὰ πυγαῖα ἐσχηματισμένον.

Ἐκ πείρας ἀναιρεῖται πρὸς τούτοις ἡ γνώμη τῶν δοξαζόντων, ὅτι οἱ ὄγκοι οὗτοι εἶναι ἔκγονοι νοσηρᾶς ἐξέως τοῦ ὄστου καὶ φθορᾶς τῆς ἐξω πλακῶς αὐτοῦ, ἐξ ἧς προχεῖται τὸ αἷμα ὡς ἀπὸ σπόγγου ἢ τραχύτης τοῦ ὄστου καὶ ἡ φθορὰ τῆς ἐκτὸς πλακῶς αὐτοῦ, ἅπερ δὲν βλέπομεν πάντοτε μετὰ τὴν κατάσχασιν τοῦ ὄγκου, ἀλλὰ μετὰ τὴν γενομένην μετὰ πολὺν χρόνον κατάσχασιν, εἶναι γέννημα καὶ οὐχὶ αἴτιον τοῦ ὄγκου, καὶ ἀποτέλεσμα τῆς ἀναπόσεως. Ἡ δὲ γνώμη, ὅτι τὸ αἷμα διὰ ῥῆξιν ἀνευρυσμῶν καὶ διὰ τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου διηκόντων ἀγγείων, παρεκχεῖται ὑπὸ τὸ περικρανίον, δὲν ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ἐξετάσεων καὶ εἰς αὐτὴν δὲ καθὼς καὶ εἰς ἐκείνην ἔτι, ὅτι τὸ νόσημα εἶναι ἔκγονον πρωτοπαθείας τοῦ ὄστου, δυνάμεθα ν' ἀντείπωμεν, ὅτι τοῦτο τότε δὲν ἴθελεν εἶσθαι τόσον εὐτάτον. Ἐὰν δὲ πάλιν οὗτοι ἦσαν ἔκγονοι μηχανικῆς βίας, ἔπρεπεν οὗτοι γὰρ γεννῶνται συχνότερον μετὰ δύσκολον τοκετόν, ἀλλ' ἡ πείρα οὐδὲ τοῦτο βεβαιώνει· ἀλλ' ὅμως ἡ αἰτιολογία αὕτη, ὅτι τὸ πάθος γεννᾶται διὰ τὴν μηχανικὴν δρασίν εἶναι ἢ πιθανωτέρα καὶ ἐπιβεβαιοῦται ἐπὶ μᾶλλον ἐκ τῆς εὐκόλου καὶ ταχείας ἰάσεως τῶν ὄγκων. Ἐνταῦθα δὲν γίνεται λόγος περὶ πίεσεως μεγάλης, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν περὶ ἀνομοίας, ἔστω καὶ βραχυχρονίου πίεσεως ἐπὶ προέχοντος ἢ ἐπὶ γωνιώδους τόπου, ἧς ἕνεκα τὰ μεταξὺ τοῦ κρανίου καὶ περικρανίου ἀγγεῖα ἢ ῥήγγυνται, ἢ παθαίνουσιν οὕτως, ὥστε παρεκχεῖται τὸ αἷμα ἔπειτα διὰ τῆς διαπίδύσεως, ἐξ οὗ ἐξηγεῖται καὶ ἡ ἡμέρας τινας μετὰ τὸν τοκετόν γενεσις τοῦ ὄγκου.

Αἱ περὶ τῆς οὐσίας τῶν ὄγκων τούτων διαφοροὶ γνώμαι τῶν ἰατρῶν διαιροῦνται εἰς τὰς τρεῖς ἀκολουθούσας αἰτιολογίας· 1) εἰς τὴν ἀρχιγενῆ πάθησιν τοῦ ὄστου· 2) εἰς τὴν νόσησιν τῶν ἀγγείων, καὶ 3) εἰς τὴν μηχανικὴν βίαν. Ὁ Μηχαῆλ ἐδέχθη κατὰ πρῶτον, ὅτι εἰς ὅλους αὐτούς τοὺς ὄγκους ἐλλείπει ἢ ἐκτὸς πλάξ τοῦ ὄστου καὶ ἡ διπλὴ εἶναι ἀπεψλωμένη· ὅτι πρωτογενῆς μὲν εἶναι ἡ πάθησις τοῦ ὄστου, δευτερογενῆς δὲ ἡ παρέκχυσις τοῦ αἵματος. Παρομοίως ἀποφαίνεται καὶ ὁ Παλλέττας· ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἀνῆρέθη διὰ πολλῶν πειραμάτων, ἐν οἷς ἐν τῇ κατασχάσει τοῦ ὄγκου εὐρέθη τὸ ὄστος λεῖτον, καὶ διὰ τοῦτο νομίζουσι τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ ὄστου, ἧτις γίνετ' ἐν αὐτῷ ἀκολούθως, γέννημα τῆς ἐκ τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος γενομένης ἀναπόσεως. Ἀλλὰ τὴν ἄκυρον ταύτην γνώμην ἀπέφηνε καὶ πάλιν νεωστὶ ὁ Λεγγεμβέκιος (ἴδ. Von Ammon's Monatschrift fuer Medicin, Augen heilunde und Chirurgie. Bd. I. Heft. I. S. 76), ὥστε τὸ κακὸν φαίνεται διαμαρτία τῆς πρώτης διαπλάσεως, καθ' ὅσον ἡ ἐκτὸς πλάξ τῶν ὀστέων τοῦ βρέγματος ἐλλείπει κατὰ τινα τόπον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (!) κατὰ τρόπον, ὥστε αἱ φλέβες τῆς διπλῆς σκέπνται μόνον ὑπὸ τῆς ἐπικρανίου ἀπονευρώσεως καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπικειμένου δέρματος. Αἱ φλέβες τῆς διπλῆς εἰσι λεπτοχίτωνες, διὸ τὸ αἷμα παρεκχεῖται ἢ διὰ ῥῆξιν ἢ διὰ διαπίδυσιν ἐξ αὐτῶν καὶ αἶρει τὸ περικρανίον εἰς ὄγκον κλυδάζοντα μέγ

χει τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ὑπάρχει ἡ ἐκτὸς πλάξ, ἐξ οὗ τὸ ἐξέχον περὶ τὸν ὄγκον ὀστώδεις χειλῶς σημαίνει τὸν τόπον, καθ' ὃν ἀμφότερ' αἱ πλάκες τοῦ ὀστού πρόσκεινται ἀλλήλαις κατὰ τὰ μεθόρια τοῦ κοιλώματος· ἡ ἐκτὸς πλάξ, ἐὰν ὑπάρχει, εἶναι, λέγει ὁ Λαγγεμβέκιος, λίαν παρώδης καὶ διήκουσι δι' αὐτῆς ἀγγεῖα πολλὰ ὡσπερ Σαντορινιαὶ ὄχετοὶ ὄντα, καὶ ἡ πηγὴ τοῦ ἐπ' αὐτῆς ἔξ ὑπὸ τὸ περικράνιον εὐρισκομένου αἵματος.

Τὴν δὲ νοσηρὰν κατάστασιν τῶν ἀγγείων ὡς αἰτίαν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ὄγκων ἐξηγοῦνται κατὰ διαφόρους τρόπους· καὶ κατὰ τὸν Ναιγέλην μὲν, δυνατὸν ἴσως εἶναι νὰ ὑπάρχει κίρσισις τῶν εἰς τὸ κρανίον διασπειρομένων ἀγγείων, ἐκ τῆς διαπλάσεως τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου ἴσως γεννωμένη. Τὰ οὕτως ἔχοντ' ἀγγεῖα ῥήγνυνται πρὸ τοῦ τοκετοῦ ἢ μετ' αὐτὸν καὶ ἀπεργάζονται τὸ παρέκχυμα, ὅπερ μετὰ τὸν τοκετὸν ἀυξάνεται διὰ τῆς ἀναπνοῆς ἴσως καὶ διὰ τῆς νέας κυκλοφορίας τοῦ αἵματος· κατὰ τὸν Στεῖνον δέ, εἶναι παρὰ φύσιν διάπλασις τῶν ἀγγείων· κατὰ τὸν Σιέβολδον δέ, ὅμοια κατάστασις τῶν ἀγγείων ὡς ἐν τῷ ἀνευρύσματι τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων· κατὰ τὸν Βρανδαῦον δὲ (Brandau) ἢ Ἰέτηρον (Huetter), χαλύνωσις τῶν ἀγγείων ἐκ γενετῆς, ἐπειδὴ τοὺς ὄγκους τούτους εὔρηκαν (λέγουσι) μόνον εἰς ἀδύνατα βρέφη. Κατὰ τὸν Σχνεέμαννον (Schneemann) δέ, χαλαρὰ σύνδεσις τοῦ περικρανίου μετὰ τοῦ κρανίου εἰς ἤτητον διαπεπλασμένα βρέφη, καὶ συμφορήσις τοῦ αἵματος διὰ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀναπνοῆς, καὶ κατὰ τὸν Λάγγην (Lang) περιείλησις τοῦ ὀμφαλίου νεύρου περὶ τὸν αὐχένα βρεφῶν ἀδυνάτων. Ὁ δὲ Ἀμμων (die chirurgische Pathologie in abbildungen. Bd. I. S. 20) νομίζει, ὅτι κατὰ τὰς παθολογικὰς ἐρεῦνας τοῦ Οἴρου (Hoere) Ὁσιάνδρου, Βυρχάρδου κ. ἄλ. εἰσὶ νοσηρῶς ἠλλοιωμένα τὰ ἀγγεῖα τοῦ κρανίου, ἡ παχυῖα μῆνιγξ καὶ τὸ περικράνιον· καὶ αὐτὸς εὔρηκεν ἐνίοτε τὰς φλέβας ἐπὶ τῶν ὀστῶν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῦ κρανίου ἀνευρυσμένας· τὸ κακὸν δυσκόλως δύναται νὰ ἔχη αἴτιον ἐμπόδιον τῆς διαπλάσεως, ἀλλ' εἶναι παθολογικῆς διαπλάσεως ἀπότοκον. Ὁ δὲ Ὁσιάνδρος (Handbuch der Entbindungs-Kunde. Theil. II. S. 208) δοξάζει, ὅτι μικράτις ἀρτηρία, ἡ ἀγγεῖον ὀχετευτικὸν διὰ συλλογὴν αἵματος, ἢ διὰ πίεσιν, ὅταν ἡ κεφαλὴ τοῦ τικτομένου ἐμπιέζεται εἰς τὴν πλευρὰν τῆς λεκάνης ἢ εἰς τὸν μὴ ὀμοτίμως προσηρμοσμένον ἐμβρυουλκόν, ῥήγνυται, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ὄγκος γίνεται κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰ ὀστὰ τοῦ βρέγματος, καθ' ὃν τόπον εὐρίσκονται οἱ Σαντορινιαὶ ὄχετοί· ὁ δὲ Οὐένδης (Wendt), Κλείνιος (Klein), Καπύρων (Capuron), καὶ Κάρος (Carus) δοξάζουσιν, ὅτι τοῦτο γίνεται διὰ πίεσιν τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐμβρύου ὅταν διεξέρχεται τὴν λεκάνην· ὁ δὲ Βέκχρος (Becker, Hufelands Journal. Octob. 1823. S. 80) διὰ τὴν ἐμπίεσιν τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου· ὁ δὲ Νεύμενος (Neumann) (Rust's Magazin. Bd. XXI. S. 371) διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν συνέπωση τῶν ὀστῶν τοῦ βρέγματος ἐν καιρῷ τοῦ τοκετοῦ· ὁ δὲ Βοκουρβάς (Bocurba, Oesterreichische med. Jahrbuecher. Neueste Folge Bd. IV. st. 3. S. 421) δι' ἔκτασιν τῶν ἀπαλῶν μορίων τῆς κεφαλῆς ἠνωμένην μετὰ πίεσεως ἰσχυρᾶς ἢ ἀσθενοῦς ἢ σπανίως δι' ἐνὸς καὶ μόνου, ἀλλὰ διὰ πολλῶν ὁμοῦ περιστατικῶν γενομένην, ἐν ἣ τὰ ἀγγεῖα, δυνάμει τῆς ἰδιαζούσης ἐπὶ τῶν παίδων ποιότητος, τοιοῦτοτρόπως παθαίνουσιν, ὥστε γίνεται διαπίδυσίς αἵματος· ὁ Βάρτισχος (Bartsch) διὰ μηχανικὴν βίαν, ἥτις πιέζει εἰς ἐξέχοντα τόπον τοῦ ὀστοῦ ὀλίγον μὲν καιρὸν ἀλλ' ἀνομοίως, διὰ σύνθλιψιν εἰς γωνιώδη ἢ ἐξέχοντα τόπον π. γ. εἰς τὴν ῥάχιν

τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, ἢ δι' ἀνάτριψιν βραχυχρόνιον μὲν ἀλλ' ἰσχυράν, ἧς ἔνεκα παθαίνουσι τὰ ἀγγεῖα καὶ δὲν δύνανται ν' ἀνθέξωσιν εἰς τὴν συμφόρησιν τοῦ αἵματος, ἣτις γίνεται εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς ἀναπνοῆς· ὁ δὲ Δυβοΐσιος (Dubois, ε. τ. μ. τ.) διὰ τὴν ἰδιαιτέραν κατασκευὴν τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου, ἅπερ ἐμφαίνουσιν εἰς τὴν ἀτελή ἔτι ἀποστέωσιν ἴνας κειμένας πλησίον ἀλλήλων, αἵτινες ἐκφέρονται ἀπὸ τῶν ὄγκων τῶν ὀστέων τοῦ βρέγματος ὡς ἂν ἀπὸ κοινῆς ἐστίας πρὸς τὴν περιφέρειαν. Μεταξὺ αὐτῶν τῶν ὀστέων ἰνῶν μένουσι μικρὰ καὶ λεπταὶ ῥωγμαί, αἵτινες οὔτε τὸ μήκος οὔτε τὸ πᾶχος τοῦ ὀστοῦ ἔχουσιν· ἐμφαίνουσι δὲ κατὰ τινα τρόπον σπογγώδη κατασκευὴν διακλυσομένην ὑπὸ πολλοῦ αἵματος, ὥστε μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ περικρανίου καὶ τῆς παχείας μήνιγγος δυνάμεθα ν' ἀποθλίψωμεν τὸ αἶμα ἐκ τῶν πόρων καὶ ῥωγμῶν. Διὸ τὸ αἶμα φαίνεται, ὅτι εἶν' ἐγκεκλεισμένον, ἐν ᾧ ζῆ τὸ ἔμβρυον, εἰς τὰ μεσόχωρα τῶν ἰνῶν τοῦ ὀστοῦ ὑπὸ τῆς παχείας μήνιγγος καὶ τοῦ περικρανίου, καὶ ἔχει μεγάλην πρὸς ταῦτα σχέσιν. Ἄν λοιπὸν ἐν μικρῷ τινι τόπῳ τῆς κεφαλῆς ἐκλυθῆ ὁ εἰς ἢ ὁ ἕτερος ὕμην γίνεται παρέκχυσις αἵματος· δύναται δὲ τοῦτο νὰ γείνη διὰ μηχανικὴν τινα βίαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ τικτομένου, ἐν ᾧ τοῦτο διεξέρχεται λεκάνην στενήν, ἐν ᾧ κατολισθαίνει ἐπὶ σκληρῶν καὶ ἀνεπεικῶν τοίχων τῆς λεκάνης, ἢ ἐν ᾧ συμπιέζεται ὑπὸ τοῦ ἐμβρυουλκοῦ. Παρομοίως δύναται· δυνάμει ἀρχιγενουῦς διαθέσεως ἢ φυσικῆς σύνδεσις τοῦ περικρανίου νὰ εἶναι κατὰ τινὰς τόπους τόσον ἀδύνατος, ὥστε καὶ ἡ ὀρμὴ αὐτῆ τοῦ αἵματος δύναται νὰ λύσῃ ταύτην· κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον δύναται καὶ πάθησις τοῦ ὀστοῦ νὰ προξενήσῃ παρέκχυσιν αἵματος δι' αὔξησιν τῆς συμφορῆσεως καὶ λύσιν τῆς φυσικῆς συνδέσεως τοῦ περικρανίου.

Ὁ Βύσχος (Id. Beitrag zur Aufklaerung des Wesens der Sehaedel-Blutgeschwulste neugeborener kinder. in Heidelberger klinischen Annalen. Bd. II. Heft. 2. S. 243) εἶδε κατὰ τὸ ἰνίον βρέφους, ἐξ ἡμερῶν τινῶν ἴσως ἀποθανόντος καὶ δι' ἰσχυρὰς ὀλκῆς μὲ τὸν ἐμβρυουλκὸν ἐξελευσθέντος, πελιθὸν καὶ ἔμπλεον αἵματος θύλακα, ὅστις, ἀπεδείχθη μετὰ τὴν διαίρεσιν, ὅτι συνέϊχετο μετὰ τοῦ κόλπου. Ἡ εἰς τοῦτο στηριζομένη γνώμη περὶ τῆς γενέσεως τῶν αἱματικῶν ὄγκων τῆς κεφαλῆς τῶν νεογενῶν δὲν δύναται νὰ εἶναι παραδεκτὴ, ἐπειδὴ ὁ αἰμοφόρος θύλαξ τοῦ περι οὐ ὁ λόγος βρέφους δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς αἱματικὸς ὄγκος, περὶ ὧν ἐνταῦθα γίνεται λόγος. Καὶ ὁ Φλίντιος (Flint) περιγράφει ὅμοιον ἐκχύμωμα, ὅπερ ἔγειεν εἰς τὸ ἰνίον βρέφους ἡμέρας τινὰς μετὰ τὸν τοκετόν, καὶ ὅπερ ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς ἀνατομῆς, συνέϊχετο μετὰ τοῦ κόλπου τοῦ κρανίου δι' ὀπῆς τινος τοῦ νοσηρῶς ἀλλοιωθέντος ὀστοῦ, ἐξ οὗ καὶ τὸ βρέφος ἀπέθανεν ὑπὸ αἰμορραγίας μετὰ τὴν γενομένην ἐντομὴν τοῦ ὄγκου.

§. 311.

Τὸ δὲ περιγεγόμενον τῶν τοῦ κόλπου τῶν ὄγκων τούτων ἐξετάσεως, τῶν γενομένων ἢ μετὰ τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν ζῶντος τοῦ ἀρρώστου, ἢ ἐν τῇ ἀνατομῇ τοῦ νεκροῦ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν, εἶναι διάφορον κατὰ τὸν διάφορον καιρὸν τῆς προόδου αὐτῶν. Πρὸς ταῖς ἀρχαῖς μὲν εὐρίσκομεν αἶμα ἐρυθρότατον καὶ ῥευστόν, ἔπειτα δὲ ἐρυθρομέλαν, παχύτερον καὶ πηχτόν καὶ (κατὰ τὸν Παλλέτταν) μεταξὺ τοῦ κρανίου καὶ

περικρανίου συλλογήν πηκτῆς γλοιώδους καὶ εἰς τὸ κρανίον προτκεκολλημένης. Ἡ ἐκτὸς ἐπιφάνεια τοῦ ὄστου εἶναι ὅτε μὲν, ὀλίγον ἐκτετηκεῖα μὲν, ἀλλὰ λεία, ὅτε δέ, τραχεῖα καὶ διάθρωτος, καί, εἰς τὰς ἐν τῷ προσηρημένῳ παραγράφῳ μνημονευθείσας περιστάσεις, ἡ φθορὰ τοῦ ὄστου εἶναι μείζων καὶ μέχρι τῆς παχείας μῆνιγγος ἐνίοτε φθάνουσα. Κατὰ τὴν περιοχὴν τοῦ ὄγκου τὸ περικράνιον συνέχεται μετὰ τοῦ κρανίου στερεῶς, ὑστερότερον δέ, ὅταν ἡ ἀποστεώσις ἀρχῆται ἐκ τοῦ περικρανίου εὐρίσκομεν (κατὰ τὸν Κραῦσον) ὑπὸ τὴν ἔνδον αὐτοῦ ἐπιφάνειαν ὡς ἂν ἐφιπτάμενον λεπτότερον ὀστέϊνον πέταλον· προΐουσης δὲ τῆς ἀποστεώσεως προφαίνεται· πέταλον χονδρῶδες καὶ στίγματα τινα ὀστώδη ἐμφέρον, ἢ στερεώτερον ὀστέϊνον πέταλον, ἀφ' οὗ τὸ περικράνιον ἀποχωρίζετ' εὐκόλως ὡς καὶ ἀπὸ παντὸς ἄλλου τόπου τοῦ ὄστου· ὁ κόλπος τοῦ ὄγκου ὑπὸ τὸ ὀστέϊνον τοῦτο πέταλον εἶναι πλήρης θρομβώδους, αἱματηρᾶς καὶ πηκτῆς ὕλης (κατὰ τὸν συγγραφέα καὶ Βυρχάρδον)· ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὄστου τοῦ κρανίου εἶναι τραχεῖα, πορώδης καὶ μετὰ τῆς πηκτῆς ὕλης στερεῶς συνεχομένη, καὶ διάτρητος κατὰ τινὰς τόπους (κατὰ τὸν Βυρχάρδον)· ἂν δ' ἐξετάσωμεν, ἀφ' οὗ ὁ σκληρὸς ὄγκος ἔγεινε κατὰ μικρὸν ἀφανῆς, εἰς παιδία ἐφεξῆς ἀποθιάνοντα, τὸν τόπον τοῦ ὄστου, ἐν ᾧ ἔκειτο ὁ ὄγκος, ἀφελόντες τὰ καλύμματα οὐδὲ ἔχνος ἀλλοιώσεως εὐρίσκομεν· τὸ περικράνιον ἔχει κατὰ φύσιν, καὶ ἀποχωρίζεται ὡσπερ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τόπους. Εἰς δὲ τὸ ὄστυν τοῦ κρανίου φαίνεται μόνον καθ' ὅσῃν ἔκτασιν ἐπέκειτο πρότερον ὁ ὄγκος, μεγαλειτέρα παχύτης τῆς ἐκτὸς πλακός, καὶ εἰς τὴν ἀπόπρῃσιν τοῦ ὄστου πλειοτέρα τῆς διπλῆς αὐξήσις· ἴσως καὶ αὐτὰ· αἱ ἀλλοιώσεις γίνονται κατὰ μικρὸν ἀφανεῖς.

Ὁ Βυρχάρδος διὰ τὸ ὑπὸ τὸ περικράνιον ὀστώδες πέταλον ἐξηπατήθη ἢ ὑπέλαθεν, ὅτι αὐτὸ εἶναι ἡ αἰρομένη καὶ ἐξωγχομένη ἐκτὸς πλάξ τοῦ ὄστου· ἐκ τούτου δὲ ὑπέθεσεν, ὅτι ὑπάρχουσιν αἱματικοὶ ὄγκοι μετὰ τῶν δὺα πλακῶν τοῦ ὄστου τοῦ κρανίου. Ἀλλ' ἡ ἐψευσμένη αὕτη ὑπόθεσις ἐξηγεῖται κατὰ τὸ εἶδος ἐξ ὧν εἵπομεν ἀνωτέρω περὶ τῆς προχωρήσεως τῆς ἀποστεώσεως τῶν αἱματικῶν ὄγκων· ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ ὑπόθεσις αὕτη οὐδὲ μετὰ τῆς ἀνατομικῆς κατασκευῆς τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου τοῦ νεογενοῦς συμβιβάζεται, ἐν οἷς κυρίως οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ γείνη περὶ διπλῆς καὶ ἴσως κατὰ τόπους τινὰς μόνον περὶ μιᾶς ἔσω καὶ ἔξω πλακός.

§. 312.

Σημεῖα, δι' ὧν οἱ αἱματικοὶ οὔτοι ὄγκοι διακρίνονται τῶν ἄλλων ὄγκων τῆς κεφαλῆς τῶν νεογενῶν, οἷον τοῦ συνήθους ὄγκου τῆς κεφαλῆς ἐν καιρῷ τοῦ τοκετοῦ, τῆς ἐγκεφαλοκήλης, τῶν οὕτω δὴ λεγομένων θυλακίων, καὶ τῶν αἱματοθυλάκων, οἷτινες συνέχονται μετὰ κόλπου τινος·

είσιν, ὅτι οὗτοι περιφερεῖς εἰσὶ καὶ εὐαφεῖς, ὅτι γεννῶνται εἰς τὰ ὅστα τοῦ βρέγματος, ὅτι τῶν ἀδυνάτων εἶναι νὰ σμικρύνωμεν αὐτούς διὰ τῆς πιέσεως, καὶ ὅτι ἐπὶ τῇ πιέσει δὲν φαίνονται σημεῖα τῆς πιέσεως τοῦ ἐγκεφάλου· σημειωτέον δέ, ὅτι αἱ ἐγκεφαλοκῆλαι, καὶ τοὶ γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὰς ῥαφὰς καὶ εἰς τὰς πηγὰς, ἀπεδείχθησαν ἀνατομικῶς καὶ εἰς ἄλλους τόπους γενόμεναι· ὁ γινόμενος εἰς τὰς ἐγκεφαλοκῆλας καὶ ὡς διαγνωστικὸν σημεῖον αὐτῶν ἀναφερόμενος σφυγμὸς δὲν εἶναι εἰς ταύτας πάντοτ' αἰσθητός, παρετηρήθη δὲ καὶ εἰς αὐτούς τοὺς αἱματικούς ὄγκους τῶν νεογενῶν· ἀλλ' ὁμοῦς εἰς τὰς ἐγκεφαλοκῆλας γίνεται οὗτος μᾶλλον ἢ εἰς τοὺς αἱματικούς ὄγκους αἰσθητός. Εἰς τὰς ἐγκεφαλοκῆλας αἰσθανόμεθα σαφῶς ὅπῃν τοῦ ὅστου, ἐν ᾧ εἰς τοὺς αἱματικούς ὄγκους, ἐὰν μὴ ὦσιν οὗτοι ὑπερβαλλόντως ἐκτεταμένοι καὶ ἐὰν ἐπιθλίψωμεν αὐτούς ἰσχυρῶς, αἰσθανόμεθα σαφῶς τὸ ὅστου, ἐπειδὴ τὸ ἐν τῇ βάσει αὐτῶν σκληρὸν χεῖλος δὲν γίνεται δι' ἀπόλειαν τῆς οὐσίας τοῦ ὅστου, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐξόγκωσιν τῶν ἀπαλῶν μορίων, ὡς γίνεται καὶ εἰς τὰς συνίθεις κορδύλας τῶν αἱματοθυλάκων, τῶν μετὰ κόλπου τινος συνεχομένων, γίνεται βεβαία ἡ διάγνωσις ἐκ τοῦ αἰσθητοῦ χείλους τῆς ὄστεϊνης ὀπῆς καὶ ἐκ τούτου, ὅτι δυνάμεθα νὰ σμικρύνωμεν τὸν ὄγκον διὰ τῆς πιέσεως. Τοῦ οἰδήματος τῆς κεφαλῆς διακρίνεται· εὐκόλως, ἀδύνατον δὲ εἶναι νὰ διακρίνωμεν αὐτούς τοῦ κατὰ μέρος ἐξωτερικοῦ ὑδροκεφάλου, ἐν ᾧ ἡ συλλογὴ τοῦ ὕδατος εἶναι ὑπὸ τὴν ἐπικράνιον ἀπονεύρωσιν ἢ ὑπὸ τὸ περικράνιον. Ἄλλ' εἰσέτι ἀμφιβάλλεται δικαίως τοῦ τοιοῦτου ὑδροκεφάλου ἡ ὑπαρξίς. Ἐξωθεν βίαι, αἰτινες ἐπιγεννώσιν ἐπάσματα, κακοῦσι μᾶλλον ἢ ἤττον τὸ δέρμα, ὑφ' ὃ παρεκχρεῖται αἷμα, καὶ ὑπερ κακοχροεῖ. Δυσδιάγνωστοι δὲ εἰσὶν οἱ ὄγκοι, ὅταν ἡ ἀποστέωσις αὐτῶν προῦχώρησεν ἤδη, καὶ ὅταν δὲν ἴδωμεν αὐτούς πρότερον. Φανερόν ἤδη, ὅτι ὁ Ὀσίανδρος ὑπέπεσεν εἰς αὐτὸ τὸ σφάλμα, ἀφ' οὗ μόνον ἡ ἰδιάζουσα ἐλαστικότης τοῦ ὄγκου καὶ ἡ ἐπιμελής ἔρευνα τῆς προτέρας αὐτοῦ καταστάσεως, δύναται νὰ μᾶς προσυλάξῃ.

Ὁ Ὀσίανδρος λέγει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τοὺς συνίθεις αἱματικούς ὄγκους τῶν ὀστέων, ὅτινες εἰσὶ σπανιώτατοι, καὶ ἐν οἷς τὸ ὅστου εἶναι κατὰ τὴν διπλὴν (:) ἐξωγκωμένον, οὐ ὁμοῦς ἢ ἐκτὸς πλάξ οὐδέποτε ἠλλοίπει, ἀλλ' εἶναι μόνον σομφῆ καὶ ἐπηρμένη. Τῶν τοιούτων ὄγκων μηδὲως πρέπει ν' ἀπτόμεθα, καὶ ἡ διαίρεσις αὐτῶν ἐπάγει πάντοτε τὸν θάνατον. Ἀναμφίβολον δὲ εἶναι, ὅτι ὁ Ὀσίανδρος ἐσύγκισεν ἐνταῦθα ὄγκους, προεβηκότας ἤδη εἰς τὴν ἀποστέωσιν ὄντας, καὶ ἐξήγησεν αὐτούς ἐψευσμένως ὡς ὁ Βυρχάρδος· ἐγὼ δὲ εἰς ἄρρωστόν τινα, ἐν ᾧ ἦσαν δύο τοιοῦτοι ὄγκοι κατὰ τὸ δεξιὸν ὄστου τοῦ βρέγματος, ἐξ ὧν ὁ μὲν ἐδείκνυε μᾶλλον, ὁ δὲ ἤττον τὴν ἄνω ῥηθεῖσαν ποιότητα, καὶ ἐν οἷς πλείετροι ἰατροὶ ἐνόμιζον, ὅτι εἶν' ἐπι-

φοβος ἑτεροίωσις τοῦ ὄστου, ἐγνώρισα τὴν ἀληθινὴν φύσιν αὐτῶν καὶ διεΐλον αὐτούς, μεθ' ὧν τὴν διαίρεσιν ἐξεχύθη τεθρομβωμένον αἷμα καὶ ἡ ἐπιτυχὴς αὐτῶν ἴασις ἐδικαίωσε τὴν γνώμην μου. Εἰς ἄλλον δὲ ὄγκον, ὃν εἶδεξα εἰς τὸν Ναιγιέλην, ὡμολόγησεν οὗτος, ὅτι δὲν ἤθελε γνωρίσει τὸν ὄγκον ὡς αἱματικὸν ὄγκον (ἴδ. Chelius Beobachtungen in Heidelberg. klinisch. Annalen. Bd. II. Heft. 4).

§. 313.

Τὸ προγνωστικὸν τῶν ὄγκων τούτων καλῶς θεραπευθέντων, καθόλου δὲν εἶναι κακόν, ὅταν οὐδεμία ἢ ἐπιπλοκὴ ἀφροδισίας λώβης οὐδὲ ἀτροφίας. Ἄπαντες οἱ αἱματικοὶ οὗτοι ὄγκοι κατὰ τὴν κεφαλὴν τῶν νεογνῶν ἢ διαλύοντ' ἐντὸς δύο ἢ τριῶν ἐβδομάδων, διαφορομένου τοῦ παρεκχυθέντος ὑπὸ τὸ περικράνον αἵματος, ἢ ἐξαλείφονται μετὰ μακρότερον χρόνον κατὰ μικρὸν ἀποστευμένου τοῦ ὄγκου. Δὲν ἦτο δὲ τῆς πείρας ἔργον ὁ φόβος, ὅτι ἂν τὸ αἷμα μείνῃ πολὺν καιρὸν ὑπὸ τὸ περικράνιον, ἢ ἂν ἀναβληθῇ ἐπὶ πολὺ τοῦ ὄγκου ἢ σχάσις, κακοῦται τὸ ὄστυν καὶ χωρὶς δὲ νὰ γνωρίζωσι τί γίνονται οἱ ὄγκοι οὗτοι, ἂν μείνωσιν ἄνευ βοηθείας, ἔθεσαν ἐσφαλμένως διαφόρους κανόνας τῆς θεραπείας αὐτῶν. Τούλάχιστον ἐγὼ εἶδον ἄχρι τοῦδε εἰς πολλὰς περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ περικράνιον ἀπωστεώθη, ὅτι ὁ ἐπίσημος ὄγκος ἐξηλείφθη ἐντὸς τοῦ ἔτους, χωρὶς νὰ γείνη βλάβη τις.

§. 314.

Ἡ θεραπεία τῶν ὄγκων τούτων σκοπὸν ἔχει ἢ τὴν διάλυσιν αὐτῶν δι' αὐξήσεως τῆς διαφορητικῆς ἐνεργείας καὶ δι' αὐτῆς τὴν ἐκ ποδῶν ποίησιν τοῦ αἵματος ἢ δεύτερον τὴν κένωσιν τοῦ αἵματος διὰ κατασχάσεως τοῦ ὄγκου.

§. 315.

Τὴν διάλυσιν μὲν τοῦ ὄγκου ἐνεργοῦμεν συνήθως δι' ἐπιθεμάτων οἰνωδῶν καὶ ἀρωματικῶν, δι' ἐπιθεμάτων ἐκ διαλύματος τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἁλατος, ἐξ ἀφεψήματος τοῦ φλοιοῦ τῆς δρυὸς καὶ κεκραμένου τραυματικοῦ ὕδατος κ. τ. λ. συγχειμένων. Ἄλλ' ὅμως ἡ γινομένη συγχρόνως μετ' αὐτῶν ἐλαφρὰ πίεσις συντείνει, φαίνεται, μᾶλλον τῶν ἄλλων εἰς τὴν διάλυσιν τῶν ὄγκων. Γνωρίζω περιστατικά, καθ' ἃ μόνη ἢ ἐλαφρὰ πίεσις, γενομένη μὲ σπληνίον καὶ καλῶς προσηρμοσμένην μήτραν, ἐνήργησε τὴν διάλυσιν. Ἐξ ἑτέρου δὲ μέρους δεόν νὰ μὴ λησμονήσωμεν, ὅτι ἔνιοι τῶν ὄγκων τούτων, μικρῶν μάλιστα ὄντων, ἐξαλείφονται καὶ χωρὶς τινος θεραπευτικῆς βοηθείας. Κάλιστον δὲ βοήθημα πρὸς τοὺς ὄγκους τούτους εἶναι, λέγουσιν ὁ Ἐνσχελος (Henschel) καὶ Σχνεέμαννος (Schneemann), ἡ πίεσις γενομένη μὲ μήτραν, ἥτις εἶναι κατὰ τὸν πόπον τοῦ

ὄγκου μὲ πτύγμα μολυβδίνου πετάλου ὑπεστρωμένη. Εἰς οὐδεμίαν δὲ περίπτωση ἔπεται νὰ μεταχειριζώμεθα ἐπιθέματα ἐρεθιστικά ἢ ψυχρά, μηδὲ ἰσχυρὰν πίεσιν, ἐξ ὧν δύναται νὰ προσενηθῇ βλάβη πολυειδῆς. Ἀμφιβάλλω δέ, ἂν ποτε τοιοῦτος ὄγκος, ἀβοήθητος μείνας, προὔξενε κακόν, ἢ ἂν ζητῆ ἀφεύκτως τὴν σχάσιν. Καὶ ἂν μὲν πρότερον ἀπέφηνε τὴν γνώμην, « ὅτι ἂν ὁ ὄγκος ἐντὸς δυοκαίδεκα ἢ τεσσαρωνκαίδεκα » ἡμερῶν δὲν ἐλαττωθῇ διὰ τῆς εἰρημένης θεραπείας, ἀλλὰ μείνη περι- » τενῆς, καὶ ἢ παρὰ τὸ σύνθετες μέγας, τὸ κάλλιστον εἶναι ἡ σχά- » σις αὐτοῦ » δύναμαι νῦν ἐκ μεγαλειτέρας πείρας νὰ εἶπω μόνον, ὅτι ἡ ἀγωγή αὕτη εἶναι ἀσφαλῆς καὶ ἀκίνδυνος· ἀλλὰ μόνον εἰς τὰς ἄνω ῥηθείσας σπανιωτάτας περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ σχάσις ἔπεται νὰ γίνηται κατ' ἐξαιρέσιν, καὶ μὴ πάντοτε ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων θέλουσιν. Ἡρχισέ δὲ νὰ γίνηται ἡ ὀστέωσις ἔπεται ν' ἀφίνωμεν τὸν ὄγκον ὅλως ἀνέπαφον καὶ καθ' αὐτόν, ἐπειδὴ μετὰ τὴν σχάσιν τὸ ἄνω πέταλον διὰ τὴν στερεότητ' αὐτοῦ οὐδὲως προσκολλᾶται, ἀκόλουθον δὲ τούτου εἶναι χρονία πύσιν, ὡς ἔτυγεν ἅπασι νὰ ἴδω.

Πρόωρα δὲν ἔπεται νὰ κατασχάζωμεν τοὺς ὄγκους τούτους, ἐπειδὴ ἡ πείρα ἀπέδειξεν, ὅτι, ὅταν μὲν οὗτοι κατασχάζονται πρόωρα, ἐκχεῖται αἷμα πολὺ καὶ ἐρυθρόν, ὅταν δὲ μετὰ καιρὸν, ἐκχεῖται αἷμα μέλαν μὲν, ἀλλὰ ῥευστόν καὶ ὀλίγον. Ὁ καιρὸς τῶν ὄγκων τούτων μὲ τὸν χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον πρὸς διαφορῆσιν εἶναι διὰ πολλοὺς λόγους ἀποδοκιμαστέος.

§. 316.

Ἡ κατάσχις γίνεται κάλλιον διὰ τοῦ φλεβοτόμου ὅσον ἐξαρκεῖ πρὸς ἐλευθέραν ἔκρυσιν τοῦ αἵματος. Μεταξὺ δὲ τῶν χειλέων τῆς διαιρέσεως παρεμβάλλονται ἔπειτα νήματά τινα μοτοῦ λεπτοῦ, φυλασσόμενα διὰ κοληθητικοῦ ἐμπλάστρου· ἐπιβάλλεται δὲ μετὰ τοῦτο σπληνίον καὶ καλῶς προσηρμοσμένη μήτρα. Τὰς πρώτας μὲν ἡμέρας ἀπορρέει αἷμα, μετὰ ταῦτα δὲ ξανθὸν ὀρρώδες καὶ τέλος ὀλίγον πυῶδες ὑγρόν. Ἀλλάσσοντες δὲ τὸν ἐπίδεσμον βλέπομεν μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὅτι τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς ἄρχονται νὰ συνέχωνται κατὰ μικρὸν μετὰ τοῦ κρανίου, καὶ ἡ ἴασις γίνεται τάχιστα. Ἐὰν δὲ μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ ὄγκου εὐρωμεν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὀστοῦ τραχεῖαν, ἐπιδένομεν τὴν πληγὴν ὁμοίως ἀπλῶς.

Ἡ καθ' ὅλον τὸ μήκος τοῦ ὄγκου διαίρεσις δὲν εἶναι ἀναγκαία, καθὼς οὐδὲ ἡ χιαστή· ἀποδοκιμαστέα δὲ καὶ ἡ διεκβολὴ τοῦ λημνίσκου (κατὰ τὸν Παλλέταν). Μόνη δὲ ἡ παρακέντησις αὐτοῦ διὰ τοῦ φλεβοτόμου καὶ ἡ ἀπόφραξις τοῦ γενομένου τρήματος δύναται, ὅταν ταυτοχρόνως μεταχειριζώμεθα διαλυτικὰ φάρμακα καὶ προσήκουσαν πίεσιν, νὰ ἐπαγάγῃ τὴν ἴασιν. Ἐὰν δὲ ἀθροισθῇ καὶ πάλιν ὑγρόν, δυνάμεθα νὰ κενώσωμεν τοῦτο, διαιροῦντες εὐκόλως τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς διὰ τῆς μήλης. Ἄν

δὲ ὁ Διευφεμβάχιος μετὰ μικρὰς ἐντομὰς εἶδεν ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας ἔκκρισιν ἰχώρων, χωρὶς νὰ συμπύση οὐδ' εἰς τὸ ἐλάχιστον τὸ ἐπικείμενον δέρμα, ὅπερ ὅμως ἰάθη ταχέως μετὰ τὴν γενομένην διαστολὴν τῶν ἐντομῶν· καὶ ἂν ὁ Ἄμμων νομίζῃ, ὅτι οἱ ὄγκοι οὗτοι πρέπει νὰ θεραπεύωνται μᾶλλον συνεργεῖα τῆς τέχνης ἢ δυνάμει τῆς φύσεως ἢ τῆς τομῆς πρὸς κένωσιν τοῦ αἵματος καὶ πρὸς γένεσιν ἐνωτικῆς φλεγμονῆς ἢ νέας φυσικῆς ἐνεργείας, νὰ ἐμβάλληται μέχρι βάθους διὰ τοῦ περικρανίου καὶ εἰς αὐτὴν τὴν διπλόην, ἢ μὴ μόνον καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ ὄγκου, ἀλλὰ νὰ τελευτᾷ εἰς τὰ ἀπαθῆ μέρη τῆς ἀντικειμένης πλευρᾶς, ἐπειδὴ μικρὰ ἐντομαί, μᾶλλον παρακινήσεις ἢ ἐντομαὶ οὔσαι, ἐπάγουσιν ἐκ τῶν κίρσωδῶν ἀγγείων αἰμορραγίας δυσπεπτήτους, ἃς μόνον δι' ἐντομῆς κατὰ τὸ εἶκος μεγάλης καὶ βαθείας δυνάμεθα νὰ ἐπιστήσωμεν· τοῦτο λέγω, ἀπάδει καὶ εἰς τὴν ἰδίαν μου καὶ εἰς τὴν τῶν ἄλλων πείρᾳν τόσον, ὥστε τὰ δευὰ ταῦτα πρέπει βεβαίως νὰ νομισθῶσιν ἄλλων περιστατικῶν ἔκγονα, οἷον τῆς θεραπείας, τοῦ καιροῦ τῆς ἐγχειρήσεως κ. τ. π. μᾶλλον ἢ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας τῆς σχάσεως. Ὅτι δε' ἀνωτέρω εἴπομεν κατὰ τῆς γνώμης τοῦ Βυρχάρδου, τοῦτ' αὐτὸ λέγομεν καὶ κατὰ τῆς ἄνω γνώμης τοῦ Ἄμμωνος.

Ὁ Οἶρης (Hort) περιγράφει ὄγκον, ἐν ᾧ ἦν αἷματος συλλογὴ μετὰ τοῦ περικρανίου καὶ τοῦ κρανίου, καὶ ταυτοχρόνως μετὰ τοῦ κρανίου καὶ τῆς παχείας μήνιγγος, συγχρόνως δὲ καὶ ῥωγμὴ καθ' ὅλον τὸ πάχος τοῦ ὄστου· ὁ ἐντὸς τοῦ κρανίου ὄγκος εἶχε μέγεθος ὅσον ὡοῦ περιστερᾶς καὶ ἀπειράγατο βαθύλωμα ἀνάλογον εἰς τὸν ὑποκείμενον ἐγκέφαλον· καὶ ἡ μὲν ἐκτὸς πλάξ τοῦ κρανίου ἦτο κατὰ φύσιν, ἡ δὲ ἐντὸς διάβρωτος καὶ κατὰ τινα μὲν τόπον ὅλως ἀφανής· καὶ κατὰ μέρος δὲ αὐτῆς εἶχεν ἀρχίσση καὶ ἡ ἀναγέννησις τοῦ ὄστου. Ὁ Οἶρης δοξάζει, ὅτι ὁ ἐντὸς ὄγκος εἶχε γεννηθῆ πρότερος, καὶ ὅτι διὰ τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ ὄστου ἔγεινεν ἡ ῥωγμὴ αὐτοῦ ἐν καιρῷ τοῦ τοκετοῦ, ἀφ' ἧς ἐξεχύθη τὸ αἷμα ἀπὸ τοῦ περικρανίου, καὶ τοῦτο βεβαιοῦται ἐκ τῆς διαβρώσεως τῆς ἐντὸς πλακῆς τοῦ ὄστου. Ἀλλ' ἡ δόξ' αὐτοῦ εἶναι ἀυθαίρετος, καὶ ἀυθαίρετος ἐπομένως εἶναι καὶ ἡ διαίρεσις τῶν ὄγκων τούτων εἰς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ὄγκους, ἣν διαίρεσιν ἐδέχθη καὶ ὁ Βυρχάρδος, προσθεὶς ἔτι καὶ τρίτον εἶδος τῶν τοιούτων ὄγκων, τὴν ἀναμέσον τῶν πλακῶν τοῦ κρανίου συλλογὴν τοῦ αἵματος.

B'

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΙΜΑΤΟΚΗΛΗΣ.

§. 317.

Αἱματοκῆλη λέγεται πολλοῦ αἵματος ἔκχυσις εἰς τὰ διάφορα καλύμματα τοῦ ὄρχεως· ἤθουν εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα τοῦ ὄρχεου, εἰς τὸν ἐλυτροειδοῦ χιτῶνα ἢ εἰς αὐτὸν τὸν ὄρχιν.

§. 318.

Διὰ τὸ ὑπαικτικὸν τοῦ κυτταρώδους ὑμένος τοῦ ὄρχεου, διὰ τὸ μέγεθος τῶν κυττάρων αὐτοῦ, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς πιμελῆς γίνετ' εὐκόλως ἢ ἔκχυσις τοῦ αἵματος εἰς αὐτόν, καὶ αὐξάνεται μεγάλως ὁ ἐκ

τῆς συλλογῆς αὐτοῦ ὄγκος. Αἴτιον δὲ τῆς ἐκχύσεως εἶναι συνήθως ἔξωθεν βία, σύνθλασις τοῦ ὄσχευος κτλ. καὶ τρῶσις, ἐν ἧ δὲν ἀπολινοῦνται τὰ αἱμορραγοῦντα ἀγγεῖα. Ἀπίθανον ὅμως φαίνεται, ὅτι συμπέσις σφοδρὰ τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας μετὰ συγχρόνως γενομένης ἐπισχέσεως τῆς ἀναπνοῆς, δύναται νὰ ἐπαγάγῃ τὴν αἱματοκῆλην. Ἡ αἱματοκῆλη γεννᾶται τάχιον ἢ βράδιον ἀναλόγως τῷ μεγέθει τοῦ βεβλαμμένου ἀγγείου. Τὸ χρῶμα τοῦ ἐξωγκωμένου ὄσχευος εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον ἰσοειδὲς καὶ μελανωπὸν καὶ ὁ ὄγκος ἀνωδυνῆς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ περ διατεταμένος. Παρόμοια ἐκχυμώματα γίνονται καὶ εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα τῶν μεγάλων νυμφῶν τῶν γυναικῶν.

§. 319.

Τὸ ἐκχύμωμα τοῦτο, καὶ τοι ἐπίσημον, δύναται νὰ διαφορηθῆ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δι' ἀφλεγμάντου ἀγωγῆς, διὰ ψυχρῶν ἐπιβρεγμάτων, ὅταν ταυτοχρόνως ὑποστηρίζηται ὁ ὄρχις με ἀνάζωστρον καὶ ὁ ἄρρώστος ἰσυχάζῃ. Ἐὰν δὲ διὰ τῶν ῥηθέντων βοηθημάτων δὲν διαφορηθῆ ὁ ὄγκος, ἀλλὰ μεγεθύνηται ἀνεπισχέτως, πρέπει νὰ κενώσωμεν τὸ ἀθροισθὲν αἷμα διὰ πολλῶν καὶ ἀρκούντως κατὰ βάθος ἐμβαλλομένων τομῶν, καὶ ν' ἀπολινώσωμεν τὰ αἱμοραγοῦντα ἀγγεῖα, ἢ, ἂν δὲν δυνάμεθα ν' ἀπολινώσωμεν ταῦτα, ἐπέχομεν τὴν αἱμοραγίαν ἐνθῆντες μοτὸν διάβροχον εἰς σταλτικὰ φάρμακα καὶ προσαρμύζοντες στερεὸν ἀνάζωστρον.

§. 320.

Ἡ αἱματοκῆλη, ἣτις γίνεται διὰ συλλογὴν αἵματος ἐν τῷ ἐλυτροειδεῖ χιτῶνι τοῦ ὄρχεως, εἶν' ἔκγονος ἢ βλάβης ἀγγείου τινὸς τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος ὑπὸ τῆς παρακεντήσεως τῆς ὑδροκῆλης, ἢ ῥήξεως τῶν ἀνευρυσμῆνων ἀγγείων, ἅπερ διὰ τὴν ταχεῖαν κένωσιν τοῦ ὕδατος ἀπαλλάσσοντ' αἰφνιδίως ἀπὸ τῆς πιέσεως τοῦ ὕδατος, εἰς ἣν ἦσαν συνειθισμένα, ἢ τέλος συνθλάσεως τοῦ ὄρχεως· καὶ ὅταν μὲν ἦ τὸ πρῶτον ὁ ὄγκος γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ταχέως μετὰ τὴν παρακέντησιν· ὅταν δὲ τὸ δεύτερον, ὁ ὄγκος γίνεται βράδιον, καὶ ἡ διάγνωσις εἶναι πολὺ εὐκαλός· ὅταν δὲ τὸ τρίτον, ὁ ὄγκος ἔχει τότε ὁμοιότητα πρὸς τὴν ὑδροκῆλην, γεννᾶται δὲ τάχιον παρὰ τὴν ὑδροκῆλην καὶ δὲν εἶναι διαφανής. Ἐὰν δὲ θρομβωθῆ τὸ αἷμα, ὁ ὄγκος δύναται τότε διὰ τὸ στερεὸν καὶ ἄνισον νὰ ὑποληφθῆ ὡς σαρκοκῆλη. Πολλάκις δὲ γεννᾶται αὐτομάτως καὶ βραδέως αἱματοκῆλη χωρὶς ἔξωθεν βίας διὰ διαπίδυσιν τοῦ αἵματος εἰς γηραιούς ἀνθρώπους, καὶ τότε δὲν διακρίνεται τῆς ὑδροκῆλης, ἢ δι' ἰδρωταὶ αἷμα ἐκ τῶν κρισιδῶν ἀγγείων εἰς πεπαλαιωμένας καὶ μεγάλας ὑδρο-

κήλας, εἰς ἠλλοιωμένον ἔλυτροειδῆ χιτῶνα κ. τ. λ. ὕπερ ἀνακαλύπτομεν εἰς τὴν ἐγγείρησιν τῆς ὑδροκλήλης. Ἐνίοτε δὲ γεννᾶται εἰς γηραιούς ἀνθρώπους ταχέως γάγγραινα καὶ θάνατος. **§. 321.**

Τὸ ἐκχεόμενον εἰς τὸν ἔλυτροειδῆ χιτῶνα τοῦ ὄρχεως αἷμα σπανίως διαφορεῖται, καὶ πρὸς τοῦτο δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν ψυχρὰ καὶ διαλυτικὰ καταπλάσματα, καὶ ἢν ἀνωτέρω (ἴδ. §. 317. Τόμ. Γ') εἴπομεν ἀγωγὴν ἂν δὲ ταῦτα δὲν τελεσφορήσωσι, πρέπει νὰ διαιρέσωμεν τὸν ἔλυτροειδῆ χιτῶνα καὶ νὰ κενώσωμεν τὸ συνειλεγμένον αἷμα, ν' ἀπολινώσωμεν ὅσα τυχὸν ἐβλάβησαν ἀγγεῖα, καί, ἂν ἦ τυχὸν ὑδροκλήλη, νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν πρὸς παντελῆ αὐτῆς ἴασιν ἀποθεραπείαν.

§. 322.

Πιθανόν, ὅτι ἄλλαι τοῦ ὄρχεως ὀργανικαὶ ἀλλοιώσεις ἐνομίσθησαν, ὅτι ἐκχυσίς τοῦ αἵματος ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ ὄρχεως εἶναι, καὶ ἂν ποτὲ διὰ σφοδρὰν σύνθλασιν τοῦ ὄρχεως γείνη ἐκχυσίς ἐντὸς τοῦ ἰδίου αὐτοῦ χιτῶνος, καὶ πρὸς ταύτην δὲν τελεσφορήσῃ ἡ διαλυτικὴ ἀγωγή, ἀναγκαῖα κρίνεται ἡ ἐκτομὴ τοῦ ὄρχεως.

B.

ΠΕΡΙ ΕΚΧΥΣΕΩΣ ΑΙΜΑΤΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΚΟΙΛΩΜΑΣΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ.

§. 323.

Συλλογὴ αἵματος ἐν τῷ κοιλώματι τῶν ἄρθρων γίνεται σπανίως, καὶ εἶν' ἔκγονος ἢ σφοδρᾶς συνθλάσεως, ἢ διαστροφῆς, ἢ τρώσεως τοῦ ἄρθρου, ἐν ἣ τὸ αἷμα δὲν δύναται νὰ ρεῦσῃ ἐκ τοῦ ἐκτὸς στομίου αὐτῆς. Διακρίνεται δὲ ὁ ἐκ τῆς συλλογῆς ταύτης ὄγκος τῶν ἄλλων ὄγκων τῶν ἄρθρων ἐκ τούτου, ὅτι ὁ ὄγκος οὗτος γίνεται ταχέως μετὰ τινα τῶν εἰρημένων αἰτιῶν.

§. 324.

Θεραπεύονται δὲ οἱ ὄγκοι οὗτοι διὰ ψυχρῶν ἐπιβροχῶν, διὰ τοπικῶς τε καὶ καθολικῶς προσφερομένων ἀφλεγμάντου δυνάμεως φαρμάκων, ὧν συνεργεῖα διαφοροῦνται οὗτοι. ἄλλως δὲ μεταχειρίζομεθα καὶ ὅσα ἐμνημονεύθησαν ἐν τῷ περὶ τραυμάτων τῶν ἄρθρων (ἴδ. §. 847. κ. τ. λ. Τόμ. Α').

ΠΕΡΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΝΟΣΗΡΩΝ ΓΕΝΝΗΜΑΤΩΝ.

ΠΕΡΙ ΓΑΡΩΠΟΣ ΤΩΝ ΒΛΕΝΝΟΓΟΝΩΝ ΘΥΛΑΚΙΩΝ.

§. 325.

Τῶν βλεννογόνων θυλακίων ὁ ὕδρωψ (Hydrops bursarum mucosarum) ἀπεργάζεται ὄγκους ὑπόκλυδάζοντας, ἰδιαιτέρως ὑπέκοντας καὶ ἀνωδυγεῖς μὲν τὰ πολλά, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπερβαλλόντως ὀδονηρούς γεννᾶται δὲ ὁ ὕδρωψ οὗτος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τῇ κατὰ τὸ ἰσχίον, τὸ γόνυ, τὸν πόδα, τὴν χεῖρα, τὸν ἀγκῶνα, καὶ τὴν ὠμοπλάτην ἀρθρώσει· τὸ δὲ ἐπιλείμενον δέρμα ἔχει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ κατὰ φύσιν χρῶμα. Οἱ ὄγκοι οὗτοι πρὸς ταῖς ἀρχαῖς μὲν εἰσὶ περιφερεῖς καὶ δὲν ἐκτείνονται καθ' ὅλην τὴν ἀρθρωσιν. Ἐνίοτε ὅμως ἐκτείνονται μεγάλως.

§. 326.

Γεννῶνται δὲ δι' ἔξωθεν βίας, διὰ διαστροφήν τῶν ἀρθρῶν, διὰ πίεσιν, ἢ διὰ ψύξιν, διὰ ρευματικόν, ἀρθριτικόν καὶ χοιραδικόν πάθος, καὶ δι' ὑπέμετρον χρῆσιν τοῦ ὑδραργύρου. Ἡ κυρία δὲ τούτων αἰτία εἶναι φλεγμονὴ τοῦ ἐντός χιτῶνος τοῦ βλεννογόνου θυλακίου, ὅστις φυσιολογικῶς καὶ παθολογικῶς εἶναι προσόμοιος πρὸς τοὺς ἀρθρικοὺς ὑμένας. Ἡ φλεγμονὴ αὕτη εἶν' ἐνίοτε μεγάλη κατ' ἀρχάς· τὸ συλλεγόμενον ὑγρὸν εἶναι διάφορον καὶ ἀνάλογον πρὸς τὴν γεννώσαν αὐτὸ αἰτίαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ εἶναι λεπτόν, ἐνίοτε δὲ συστατικώτερον, καὶ ἐν εἴδει πηκτῆς, καὶ πολλάκις ἐνέχει χονδρῶδη συμπίγματα, χρῶμα μὲν λευκὸν ἔχοντα, ἐπιφάνειαν δὲ λείαν καὶ μέγεθος διάφορον, αἰσθητὰ πολλάκις ἐπὶ τῇ ἐξετάσει γινόμενα καὶ ἐκ τεθρομβωμένου λευκώματος πεπλασμένα. Ἐνίοτε δὲ εἶναι τὸ δέρμα τῶν βλεννογόνων θυλακίων παχὺ καὶ σχεδὸν χονδρῶδες. Ὁ ὄγκος, ὅταν ὑπερβαλλόντως φλεγμαίνῃ, δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς πύησιν, τὸ δὲ πῦον ἐκχεῖται ὑπὸ τὸ δέρμα, βλάπτει ἐπισήμως καὶ ἀπεργάζεται συριγγώδεις πόρους· συμβαίνει δὲ τοῦτο μάλιστα κατὰ τὴν ἐμπρόσθιον ἐπιφάνειαν τῆς ἐπιγονατίδος.

Εἰς τὴν τάξιν τούτων ἀνάγονται ἀναμφιλέκτως καὶ οἱ θυλακοειδεῖς ὄγκοι, οὓς διαγράφει ὁ Κρυβειλίερος, καὶ ὅτινες γεννῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν κατὰ τὴν συνάρθρωσιν τῆς χεῖρός πρὸς τὴν παλαμιαίαν αὐτῆς ἐπιφάνειαν, σπανιώτερον δὲ πρὸς τὴν βάχιν αὐτῆς, καὶ ἔτι σπανιώτερον εἰς τὴν συνάρθρωσιν τοῦ ποδός, πάντοτε ὅμως πλησίον τῶν θυλακοειδῶν ὑμένων καὶ τῶν τεπόντων· εἰσὶ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς δύο διηρημένοι διὰ στομίου, ἐκ ταινίων τῶν πλησίον ἰνωθῶν συνδέσμων γενομένου, καί, ἐκτός τοῦ ὀρρώδους ἢ ἀρθρικοῦ χυμοῦ, ἐνέχουσι πλειότερα ἢ ὀλιγώτερα, ἕως ἑκατὸν

σχεδόν σωματία λεῖα ὄντα, καὶ μακροστρόγγυλα, ἐκ πολλῶν στιβάδων γενόμενα καὶ μέγεθος κριθῆς ἕως σπέρματος ἀπίου ἔχοντα.

Τὰ βλεννογόνα τῶν τένοντων ἔλυτρα συμφωνοῦσι κατὰ πάντα πρὸς τὰ βλεννογόνα θυλάκια, καὶ οἱ γινόμενοι ἐν τούτοις ὄγκοι, ὅτινες ἐνέχουσι λεπτοτέραν ἢ παχυτέραν ὑγρότητα, πρέπει νὰ συγκатаλεχθῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τοὺς ὑδρωπας τῶν βλεννογόνων θυλακίων.

§. 327.

Τῶν ὑδρώπων τῶν βλεννογόνων θυλακίων συχνότερος εἶναι ὁ ἀπεργαζόμενος ὄγκον ἀνωδυνῆ καὶ ἄνευ ἀλλοιώσεως τοῦ ἐπικειμένου δέρματος, εὐαφῆ καὶ ὑπείκοντα (σπογγοειδῆ δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν)· ὁ ὄγκος οὗτος εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὠσειδῆς, περιγεγραμμένος καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιγονατίδος ἐδράζων, ἢ κρέματ' ἐξ αὐτῆς ὡσπερ ἄπιον ἐξωγκωμένος, ἢ τέλος αἶρεται κατὰ πλάτος τῆς ἐπιγονατίδος. Καὶ τοι ἄλλως τὸ σῶμ' αὐτοῦ ὑπερβαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ ὅρια τῆς ἐπιγονατίδος, ἢ βάσις ὅμως αὐτοῦ περιορίζεται πάντοτ' ἐν ταύτῃ, καὶ μόνον ἐκ ταύτης ἐξαρτᾶται. Ἡ βάσις αὐτοῦ μένει ὅλως ἀκίνητος ἐπὶ τῆς ἐπιγονατίδος, καὶ τοι τὸ σῶμα κινεῖται καθ' ὅλας τὰς ἴξεις. Τὸ ἐνεχόμενον ὑγρὸν εἶναι ὀρρόν, ἐν ᾧ ὑπάρχουσιν ἐνίοτε καὶ σώματα ὅμοια πρὸς τὰ τῶν βλεννογόνων θυλακίων. Τὸν ὄγκον τούτον, ὅστις συνήθως λέγεται μύκης τοῦ γόνατος (Fungus genu), ἢ ἀναφέρεται ὡς ὑδρωψ τοῦ βλεννογόνου θύλακος τῆς κεφαλῆς τῆς κνήμης, ὁ Σχρέγγηρος ὀνομάζει ὑγρωμα κυστεῶδες τῆς ἐπιγονατίδος (Hygroma cysticum patellare)· ἐν τούτῳ τὸ ὀρρόν ὑγρὸν συλλέγεται εἰς τόπον φύσει κατὰ τὴν ἐμπρόσθιον ἐπιφανείαν τῆς ἐπιγονατίδος εὐρισκόμενον (Bursa subcutanea patellaris), οὐχὶ δὲ εἰς τὸν βλεννογόνον θύλακα κατὰ τὴν κεφαλὴν τῆς κνήμης, οὐδὲ εἰς τὰ λεπτότατα πέταλα τοῦ κυτταρώδους ὑμένος, ἢ εἰς νεοπλασθέντα θύλακα ὡς ἀληθῆς θυλακοειδῆς ὄγκος. Παρόμοιος τῷ ὄγκῳ τούτῳ εἶναι καὶ ὁ γινόμενος ἐπὶ τοῦ ὠλεκράνου (Bursa anconeae) ὄγκος, ὅστις γεννᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς γηραλέους ἀνθρώπους καὶ ἐνέχει πολλάκις πολλὰ τῶν ἀνωτέρω διαγραφέντων σωματίων. Ἀμφότεροι οἱ ὄγκοι οὗτοι, καὶ μάλιστα ὁ ἐπὶ τῆς ἐπιγονατίδος, εἰσὶ κατ' ἀρχὰς μετὰ σφοδρᾶς φλεγμονῆς.

Οἱ βλεννογόνοι θύλακες δύνανται νὰ γείνωσιν ἔκφυλοι, πλασσομένης ἐν τῇ κοιλότητι αὐτῶν οὐσίας συμμετρου, στερεᾶς καὶ μετὰ τῶν πλευρωμάτων αὐτῆς συνεχόμενης, ἰνώδους κατὰ τινὰ τρόπον, ἢ κατὰ μικρὸν ὑπερβαλλόντως αὐξανομένης. Τοιούτους ὄγκους εἶδον εἰς τὴν ἐπιγονατίδα καὶ εἰς τὴν τοῦ ἀγκῶνος συνάρθρωσιν καὶ ἀπέκοψ' αὐτοὺς ἐπιτυχῶς. Ἀνωφελῆς δὲ πρὸς τούτους εἶναι πᾶσα ἄλλη θεραπεία.

§. 328.

Ἡ θεραπεία γίνεται κατὰ τὴν κατάστασιν τοῦ ὄγκου καὶ κατὰ τὴν γεννώσαν αὐτὸν αἰτίαν. Σκοπὸς αὐτῆς ἔστω πρῶτον ἡ διάλυσις τοῦ ὄγκου, ταύτης δὲ μὴ γενομένης, ἡ κένωσις τοῦ συνειλεγμένου ὑγροῦ καὶ ἡ σύμφυσις τοῦ κοιλώματος τοῦ βλεννογόνου θύλακος.

§. 329.

Ὅταν ὁ ὄγκος φλεγμαινῆ καὶ ἀλγῆ, μεταχειρίζομεθα ψυχρὰ ἐπιβρέγματα ἐξ ὕδατος μολυβδίνου, βδέλλας καὶ ἀνατρίψεις τῆς δι' ὕδραργύρου ἀλοιφῆς· ἔπειτα δέ, ὅταν ἀρθῆ ἡ φλεγμονή, ἢ ὅταν ἡ συλλογὴ ὑγροῦ εἰσέτι, ἐκδόρια πολυχρόνια, ἢ ἀνατρίψεις πτητικῶν ἀλοιφῶν. Ἄν δὲ ἡ φλεγμονὴ τοῦ βλεννογόνου θύλακος ἢ ὑπερμεγέθης καὶ μηχανικῆς τινος δράσεως ἔχονος ἐπὶ προϋπάρχοντος ἀνωδύνου ὄγκου τοῦ βλεννογόνου θύλακος, καὶ ὁ ὄγκος ὑπερμεγέθης, εἰς μάτην ἀποβαίνει τότε πᾶσα προσπάθεια πρὸς διάλυσιν αὐτῆς, διὸ πρέπει, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς περαιτέρω ἐκτάσεως τῆς ἐμπυήσεως, νὰ κατασχάσωμεν τὸν ὄγκον, ἐξ οὗ ἀπορρέει ὑγρὸν ὀρρώδες καὶ ρυπαρόν. Ἡ μετὰ τὴν σχασίν θεραπεία γίνεται ὡς καὶ ἡ τῶν κατασχασθέντων ἀποστημάτων. Ἄν δὲ ὁ ὄγκος ἦ, ὡς συνήθως, ἀνωδυνῆς, μεταχειρίζομεθα πτητικῶν ἀλοιφῶν ἀνατρίψεις, μακροχρόνια ἐκδόρια, θερμοὺς καταρράκτους ὄμβρους, διαλυτικὰ ἔμπλαστρα κτλ. μεταχειρίζομενοι ταυτοχρόνως καὶ τὰ οἰκεία πρὸς τὴν γεννώσαν τὸ νόσημα αἰτίαν φάρμακα. Τούτων ἀνυσιμώτατον εὖρον, ὅταν μάλιστα ὑπάρχῃ ἀρθριτικὸν καὶ ρευματικὸν πάθος, τὸν κολχικίτην οἶνον.

§. 330.

Ὅταν δὲ διὰ τῆς ῥηθείσης θεραπείας δὲν διαλυθῆ ὁ ὄγκος, ἀλλ' ἀδιακόπως αὐξανόμενος παρενοχλῆ τὸν ἄρρώστον, πρέπει νὰ κενώσωμεν αὐτόν, παρακεντοῦντες ἢ ἐντέμνοντες, καί, ἐνθέσει συστρέμματος μοτοῦ, ἢ ἐρεθισμῶ τῆς ἐντὸς ἐπιφανείας τοῦ ὄγκου μὲ τὸ ἄκρον τῆς μήλης, ἢ ἐνέσει, μάλιστα δὲ διαλύματος τοῦ ἰώδους, διεκβολῆ τοῦ λημνίσκου, ἢ ἐντομῆ ὑπένδοθεν τοῦ δέρματος, νὰ ἐρεθίσωμεν φλεγμονὴν τὴν οἰκείαν πρὸς ἄρσιν ἀπάσης τῆς διακρίσεως. Δέον ὅμως, νὰ ἔχωμεν καὶ τοῦτο πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι φλεγμονὴ καὶ πύησις μεγάλου βλεννογόνου θύλακος δύναται νὰ ἐπαγάγῃσι κινδυνώδη συμπτώματα. Ἄν δὲ τὰ πλευρώματα τοῦ θύλακος ὡς παχέα, αἱ ῥηθεῖσαι ἀγωγαὶ μένουσιν ἀτελεσφόρητοι, καὶ τότε δύναται νὰ ἐνδειχθῆ, ἐὰν μὴ ἐμποδίζῃ ὁ πεπονώδης τόπος, ἢ ὀλοκλήρου τοῦ θύλακος ἢ ἐκτομῆ, ἢ τοιαύτη, ὥστε ν' ἀπομείνῃ ἢ ὀπίσθιος αὐτοῦ πλευρὰ καὶ ν' ἀποπέσῃ ἔπειτα διὰ τῆς πύησεως.

Ἡ θεραπεία τοῦ ὕγρωματος τῆς ἐπιγονατίδος εἶναι κατὰ πάντα ὁμοία τῇ ἤδη ἐρῆσει, πλὴν μόνον, ὅτι τὸ φάρμακον τοῦ Ἐϊστέρου,

Α. λιθαργύρου οὖγκ. 6.
 Βάλου ἀρμενίας δρχμ. 1.
 Μαστίχης καὶ σμύρνης ἀνά οὖγκ. 1/2.
 Ὁξους ἀγοραίου λίτρ. 1.

Μίξας εἴψησον ὅσον τεταρτημορίου τῆς ὥρας, ἐπιτιθέμενον διὰ πτυγμάτων τρις ἢ τετρακίς τῆς ἡμέρας χλιαρὸν ἐπὶ τοῦ ὄγκου, ἐπιπιεζομένου μετρίως αὐτοῦ, καὶ ἡσυχάζοντος τοῦ ἀρρώστου, δύναται νὰ ἐπαγάγῃ τὴν ἄσιν ἢ καθ' ἑαυτὸ ἢ μετὰ προηγουμένην παρακέντησιν τοῦ ὄγκου.

Εἰς τοὺς διαγραφέντας παρὰ τοῦ Κρυβελιέρου θυλακοειδεῖς ὄγκους δὲν ἀρκεῖ κατὰ τὸν Δυπιύτρενον νὰ παρακεντήσωμεν αὐτοὺς μόνον, ἀλλὰ πρέπει νὰ διανοίξωμεν εἰς αὐτοὺς δύο στόμια, καὶ νὰ διεκβάλωμεν λημνίσκον. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅμως ἀρκεῖ νὰ διανοίξωμεν δύο στόμια καὶ νὰ ἐνέσωμεν εἰς αὐτοὺς ἐρεθιστικά φάρμακα, ἐπειδὴ ὁ λημνίσκος δύναται νὰ προξενήσῃ σφοδρὰν φλεγμονὴν καὶ θανατηφόρα συμπτώματα. Κατὰ τὸν Λενούϊρον (Lenoir, Ueber die bursae subcutancae der Fuss-Sohle und ihre Entzündung, in Presse médicale. Janvier. 25. 1837. Hamburg. Zeitschrift Bd. VI. Heft 1.) εἶναι εἰς τὸ πέλαμα τοῦ ποδὸς τρεῖς βλενογόνοι θύλακες, ἐξ ὧν ὁ μὲν ὑπὸ τὴν κάτω ἐπιφάνειαν τῆς πτέρνης, ὅσον δακτύλου μέγας· ὁ δὲ, ἐν τῇ κατωτέρᾳ συναρθρώσει τοῦ μεγάλου δακτύλου ἀνά μέσον τοῦ δέρματος καὶ τοῦ σισαμοειδοῦς ὕστου· καὶ ὁ τρίτος ἐν τῷ μικρῷ δακτύλῳ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον ἐπιμηκνόμενος πρὸς τὸ ἔξω χεῖλος. Ὁ ὕδρωψ αὐτῶν τῶν θυλακίων, ἢ ἡ φλεγμονὴ αὐτῶν μετὰ ὀρθώδους ἐκκρίσεως, ὑπολαμβάνοντ' εὐκόλως ὡς ἀποστήματα. Ἐν δὲ κατασχεσθῶσι γίνοντ' εὐκόλως συριγγώδεις, ἀποπέμπουσι κακὸν πῦον καὶ σκέπονται ὑπὸ παχείας ἐπιδερμίδος. Εἰς τὴν φλεγμονὴν μεταχειριζόμεθ' ἀφλέγμαντον ἀγωγὴν, καταπλάσματα, ἐντομήν, καυτηριασμόν ἢ ἀποκοπήν.

B.

ΠΕΡΙ ΒΑΤΡΑΧΟΥ

§. 331.

Βάτραχος (Ranula) εἶναι ὄγκος ὑπὸ τὴν γλῶσσαν, ὅτε μὲν ἀπαλός, ὑποκλυδάζων καὶ κατὰ τινα τρόπον διαφανής, ὅτε δὲ σκληρὸς καὶ στερεός, ὅστις κατ' ἀρχὰς μὲν ὀλίγον ἐνοχλεῖ, ἀλλ' αὐξανόμενος ἔπειτα κατὰ μικρὸν ἐμποδίζει μεγάλως τὴν μάσησιν καὶ τὸ λαλεῖν. Ὁ ὄγκος οὗτος ἀνευ ἰατρικῆς βοήθειας γίνεται πολλάκις ὑπερμεγέθης, ἀλίσκει τὸ μεγαλειότερον μέρος τοῦ στόματος, ἀπωθεῖ τὴν γλῶσσαν πρὸς τὰ ἄνω καὶ ὀπίσω, πολλάκις δὲ καὶ τοὺς ἐμπροσθίους ὀδόντας πρὸς τὰ ἔξω ταυτοχρόνως δὲ γίνεται καὶ ὑπὸ τὴν κάτω γένυον ὄγκος. Εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην ὁ ἀρρώστος ἐνοχλεῖται καθ' ὑπερβολὴν, ὁ ὄγκος γίνεται ὀδυνηρός, φλεγμαῖνει καὶ ἔρχεται εἰς πύησιν. Ὁ βάτραχος γεννᾷτ' ἐνίοτε

οὐχὶ ἐντὸς τοῦ στόματος, ἀλλ' ὑποκάτω τῆς κάτω γένυος καὶ ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου καὶ πλαγίου μέρους τοῦ ἀρχένος κατὰ τρόπον, ὥστ' εὐκόλως δυνάμεθα νὰ ὑπολάβωμεν αὐτὸν ὡς ἀπόστημα.

§. 332.

Περὶ τῆς φύσεως τοῦ βατράχου, ἐκτὸς τῆς γνώμης τοῦ Παραλου, νομίζοντος, ὅτι εἶναι ὕλη ψυχρά, ὑγρὰ, καὶ κολλώδης, ἣτις ἀποσκήπτει εἰς τὴν γλῶσσαν ἀπὸ τοῦ ἔγκεφάλου, ἔχομεν δύο διαφόρους γνώμας.

Πρώτη μὲν εἶναι, ὅτι ὁ βάτραχος εἶναι ὄγκος κυστοειδῆς τὴν γνώμην ταύτην ἔχουσι Φαβρίκιος Ἀβακουαπενδέντης, Διονύσιος, Ἐπίστερος, κατὰ μέρος δὲ καὶ ὁ Μέγκελος, Οὐϊντερος, Σύμης καὶ ἄλλοι. Δευτέρα δέ, ὅτι ὁ βάτραχος εἶναι ἀπόφραξις τοῦ Βαρτονιανοῦ πόρου, ἐξ οὗ ἐπίσχεσις τοῦ σιέλου τῆς ὑπογενείου ἀδένης, καὶ ἀνευρισμὸς τῶν πλευρωμάτων τοῦ πόρου τούτου διὰ τὴν ἐνταῦθα συλλογὴν τοῦ σιέλου. Τὴν γνώμην ταύτην εἶχε πρῶτος ὁ Μύνιγχος (Munichs), ὕστερον δὲ ὁ Λουΐσιος πρὸ πάντων, ἐξ οὗ ἐπεκράτησεν αὕτη καὶ μέχρις ἐσχάτων χρόνων. Ἡ γνώμη αὕτη ἐγεννήθη, κατ' ἐξοχὴν διὰ τὴν ποιότητα τοῦ ἐμπεριεχομένου ἐν τῷ ὄγκῳ ὑγροῦ, ὅπερ εἶναι ὅμοιον πρὸς τὸ λεύκωμα κατὰ τε τὸ χρῶμα καὶ τὴν σύστασιν, καὶ ὅπερ, πλείοτερον χρόνον τοῦ ὄγκου ἐπιμείναντος, γίνεται ἰξώδες, καὶ σκοτεινότερον τὸ χρῶμα, ἐνίοτε δὲ ἀναμίγνυται καὶ μετὰ λιθωδῶν συμπηγμάτων· δεύτερον δὲ ἐγεννήθη ἡ γνώμη αὕτη καὶ διὰ τὸ δυνατόν εἶν' ἐνίοτε νὰ διανοίγωμεν τὸν Βαρτονιανὸν ἀγωγὸν μὲ μὴλην, νὰ κενώνωμεν τὸ ὑγρὸν καὶ νὰ ἰατρεύωμεν τὸ πάθος. Ἄλλ' ὁ Ῥεϊσίγγηρος, ὅστις πολλάκις εὗρηκε τὸν πόρον ἀνοικτὸν, ὥστε εὐωδιάζετο μὴλην λεπτὴν, δοξάζει ὅτι ὁ παχυσμὸς τοῦ ὑγροῦ δὲν εἶν' ἔκγονος τῆς ἐπισχέσεως αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτι διάκρισις τοῦ σιέλου παρὰ φύσιν καὶ σύγχρονος ἀτονία αὐτοῦ τοῦ πόρου συνεργοῦσιν εἰς τὴν γένεσιν τοῦ βατράχου, καὶ ὅτι οὗτος δὲν γίνεται μόνον ἐκ τῶν πλευρωμάτων τοῦ ἀνευρισθέντος Βαρτονιανοῦ πόρου, ἀλλὰ, καὶ πούτου διερρωγότες, ἢ ὕλη παρεκχυθεῖσα ἀπεργάζεται ὄγκον θυλακοειδῆ, οὗ ὁ θύλαξ πλάσσεται ἐκ τοῦ κυτταρώδους ἰστοῦ, ὅστις παχύνεται. Ἐκ τούτου δὲ ἐξηγοῦνται τὰ διάφορα εἶδη τοῦ βατράχου καὶ τὸ διαβατὸν τοῦ Βαρτονιανοῦ πόρου. Τὴν γνώμην ταύτην παρεδέχθη ὕστερον καὶ ὁ Ἐννέμενος. Ὁ δὲ Κύλλος (Kyll), ἐζήτησε ν' ἀναιρέσῃ τὴν γνώμην, ὅτι ὁ βάτραχος εἶν' ἔκγονος ἀνευρισμοῦ τοῦ Βαρτονιανοῦ πόρου, λέγων, πρῶτον, ὅτι εἶναι τῶν ἀδυνάτων ὁ τόσῳ μικρὸς καὶ λεπτὸς πόρος νὰ εἶναι τοσοῦτου μεγάλου ἀνευρισμοῦ δεκτικὸς· δεύτερον δέ, ὅτι τὸ ἐν αὐτῷ ὑγρὸν δὲν εἶναι ὅμοιον πρὸς τὸ σιέλον, ἀλλ' ἔχει τὴν σύστασιν τῶν παχέων ἐλαίων,

οὔ, καὶ ταύτην τὴν ὁδὸν ἐβάδισα πρῶτος ἐγώ. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑγρὸν εὕρηκα ἐν τῷ ἀρτιγενεῖ καὶ πεπαλαιωμένῳ βατράχῳ πάντοτε ὠχρόξανθον ἢ ξανθόφαιον, καθαρὸν, σύστασιν λευκώματος ἔχον, εἰς νήματα αἰρόμενον, ὥστε δὲν καταχεῖται στάγδην, ἀλλὰ συνέχεται ὡσανεὶ μύξα· ἢ δὲ χημικὴ αὐτοῦ ἐξέτασις δὲν ἀπέδειξεν αὐτὸ ὅμοιον πρὸς τὸ σίελον, συνέκειτο δὲ τὸ πλεῖστον ἐκ λευκώματος. Ἄν λοιπὸν δὲν πιστεύωμεν, ὅτι, ὅπερ διακρίνουσιν ὑγρὸν ἢ ὑπογένειος καὶ ὑπογλώσσιος ἀδὴν, ἔχει συστατικὰ διάφορα, ὧν ἔχει τὸ σίελον τῆς παρωτίδος, ἢ ὅτι ἐν τῷ βατράχῳ γίνεται καὶ ἀλλοιωσίς τῆς ποιότητος τοῦ ἐκ τῶν εἰρημένων ἀδένων διακρινομένου ὑγροῦ, ἀνάγκη πᾶσα νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ βάτραχος εἶναι συλλογὴ ἐκτὸς τοῦ Βαρτονιανοῦ πόρου ἐν τῷ ὑπὸ τὸν βλεννογόνον ὑμένα τοῦ στόματος κυτταρώδει ἰστῷ ἢ ἐν ἰδιαιτέρῳ θύλακι (βλεννογόνῳ θυλακίῳ), καὶ ἡ δόξα αὕτη νομίζω εἶναι ἢ πιθανώτερος, καὶ κατ' αὐτὴν ὁ βάτραχος συγκαταλέγεται εἰς τοὺς ὕδρωπας τῶν βλεννογόνων θυλακίων. Πρὸς τοῦτο δὲ μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἐν τῷ ὑγρῷ τοῦ βατράχου εὑρεσίς συμπηγμάτων ὁμοίων πρὸς τὰ γινόμενα ἐν τοῖς ὕδρωπικοῖς βλεννογόνοις θυλακίοις. Ὁ Βέργαμος (Bergham) εὕρηκεν εἰς ἓνα ὑπὲρ τὰ χίλια μικρά, ὠχρόξανθα, εὐθρυπτα, καὶ, κατὰ τὴν ἐξέτασιν ἐκ πηκτῆς, λευκώματος, μύξης, τιτανωδῶν ἀλάτων, θειικοῦ νάτρου καὶ μαγειρικοῦ ἁλατος καὶ ἐξ ὀλίγου χλωρούχου σιδήρου συγκείμενα συμπίγματα. Δυνάμεθα δὲ νὰ παραδεχθῶμεν πρὸς τούτοις καὶ ὅτι αἱ παντοῖαι ἀλλοιώσεις, ὅσας βλέπομεν εἰς τὴν ποιότητα τοῦ ὑγροῦ καὶ τῶν πλευρωμάτων τῶν ἄλλων βλεννογόνων θυλακίων ὅταν νοσῶσι, δύνανται νὰ γείνωσι καὶ εἰς τὸ ὑπογλώσσιον θυλακίον, ὅτι ἐκ τούτου ὄγκοι τινές, οἵτινες δὲν θεωροῦνται μὲν ὡς βάτραχοι, διότι ἐκκλίνουσι κατὰ τὴν πλάσιν τοῦ συνήθους βατράχου, γεννῶνται ὅμως ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ ὑπογλώσσῳ θυλακίῳ, (Bursa sublingualis) καὶ πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τροποποιηθεῖς μόνον τοῦ βατράχου.

Ὁ Ἄλληρος παρέβλε καὶ διεσπρήκισε τὰς διαφόρους περὶ τοῦ βατράχου γενομένας ἀνατομικὰς ἐξετάσεις· γίνεται δ' ἐκ τούτου δῆλον, ὅτι αἱ πλεῖστα τῶν ἐξετάσεων τούτων ἀφορῶσι τὸν συγγενῆ βάτραχον, ὅστις πρέπει νὰ θεωρηθῆ διάφορος τοῦ βατράχου, ἴσως δὲ ὡς συγγενὲς κυστεῶδες ὕγρωμα (κατὰ τὸν Πιλλέταν, Βερεχέτην, Ῥεδεμβάχηρον (Redenbacher) Οὐόιλκηρον (Voelker) Δρόστην, Λυκίντωνα κ. α.)· εἶτι δέ, ὅτι παρατήρημά τι τοῦ Ἰοβέρτου, ὅστις λέγει, ὅτι παρατήρησε τὸ στέμιον τοῦ Βαρτονιανοῦ ἀγωγῷ εἰς τὸν βάτραχον ἐκβάλλον, καὶ τὴν πρόχυσιν τοῦ σιέλου εἰς αὐτὸν ἐξ ἐκείνου μετὰ τὴν σχάσιν τοῦ ὄγκου, ἢ ἕτερον, ἐν ᾧ εἶδεν, ὅτι, ἐκτὸς τοῦ κατασχασθέντος θύλακος τοῦ βατράχου, ἐγενήθη κύσις πλησίον τοῦ Βαρτονιανοῦ ἀγωγῷ δι' ἀπόφραξιν ἀδενώδους τινὸς πόρου τῆς ὑπογλώσσιου ἀδένου, ὅτι ταῦτα, λέγω, δὲν πρέπει νὰ υποληθῶσιν

ὡς ἀπόδειξις σιελώδους ὄγκου· τοῦτ' αὐτὸ δὲ λέγομεν καὶ περὶ ἑνὸς τοῦ Ἰντέρου πα-
ρατηρήματος. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ὁ Βενδίζης (Bendz) εὔρηκεν ἐν διπλῷ βατράχῳ ἀνοι-
κτὸν τὸν Βαρτονιανὸν ἀγωγὸν ὅ,τι καὶ ἄλλοι τε καὶ ἐγὼ αὐτὸς δις συνέπεσε νὰ ἴδω.

Τὸ ὑγρὸν τοῦ βατράχου παιδὸς δωδεκαετοῦς, ἐξετασθὲν παρὰ τοῦ ἀξιοτίμου φίλου καὶ
συναδέλφου μου Δ. Γμελίου (L. Gmelin) εὔρηθη συγκεείμενον ἐξ ὕδατος 94,6· ἐκ δια-
λυτῆς λευκωμάτωδους οὐσίας μετὰ μικροῦ στεατώδους πάχους, ζωμόσμου, σιελώδους
οὐσίας (;) καὶ ἀνθρακικοῦ, νιτρικοῦ καὶ ὀξικοῦ ἀλκάλειος 5,4 = 1000. Κατὰ ταῦτα
λοιπὸν τὰ σύστατικά τὸ ὑγρὸν τοῦτο δὲν ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὸ αἶμα, ἦγουν δὲν
ἔχει τὸ θεικὸν ἄλκαλι καὶ σχεδὸν οὐδόλωσ τὴν σιελώδη οὐσίαν· ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ σύγ-
κεῖται τὸ πλεῖστον ἐκ λευκώματος, ὅπερ οὐδόλωσ ἔχει τὸ ὑγιὲς αἶμα. Κατ' οὐσίαν
σύμφωνον εἶναι καὶ τὸ περιγεγόμενον τῆς ἐξετάσεως τοῦ Γόρουπος Βεσανέζου Gogur-Be-
sanez). Τὸ ὑγρὸν ἀνατινασόμενον ἐν τῷ ὕδατι διελύθη· ἐπὶ τῇ ἐψήσει δὲ τοῦ διαλύ-
ματος οὔτε θολότης, οὔτε θρόμβωσις καὶ μόνον ἀπιβολὴ τοῦ ὀπαλλίου χρώματος ἐγένε-
το. Ἐν μοίραις 100 εὔρηκεν ὕδατος 93,029 καὶ στερεῶν μερῶν 4,971. Τούτων δέ,
ἀπετέλουν ἀλκοολικὸν μὲν ἐκχύλισμα (ζώμοσμη, λίπος, μαγειρικὸν ἄλας) 1,062. Ἰδωρ,
ἐκχύλισμα (κόλλα) 0,923· καὶ ἰδιαιτέρα τις οὐσία πρωτεΐνης, ἣν οὗτος νομίζει νατρω-
δες λεύκωμα εἶναι, 2,986· ἀναιρεῖ δὲ ὁ Γόρουπος Βεσανέζης τὴν ὑπάρξιν ἀνθρακικῶν
καὶ ὀξικῶν ἀλάτων. Ἐξετάσας δὲ ὁ αὐτὸς καὶ μικροσκοπικῶς τοῦ βατράχου τὸ ὑγρὸν,
οὗτ' ἐπιηλίδω αὐτὲ σιελὸν πυρρήνια εὔρηκεν, ἀλλὰ μόρια μεγάλα καὶ ὅμοια πρὸς τὰ
φλεγμονώδη σφαιρίδια τοῦ Γλύγου. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ἡ παρὰ τοῦ Πουσσέλιου (Posselt)
γενομένη ἐξέτασις λιθαρίου, ὅσον 0,623 γραμμαρίου βάρους, ὅπερ ἐξεῖλον ἀπὸ τοῦ Βαρ-
τανιανοῦ πόρου, ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ περὶ αὐτὸ λόγος λιθάριον ἐν μοίραις 100 ἐνέσχευεν 7,8
ὕλης εἰς τὸ ὕδωρ διαλυτῆς καὶ τὰς ἐνεργείας τοῦ σιελου ἐμφανισούσης, 13,3 ὕλης εἰς
τὸ ὕδωρ ἀδιαλύτου (σιελώδης βλέννα)· 68,87 φωσφορικῆς τιτάνου καὶ 9,93 ἀνθρακικῆς
τιτάνου. Ὁ δὲ Πογγιάλης (Poggiale) εὔρηκε λίθον ἀπὸ τοῦ Βαρτονιανοῦ ἀγωγῶ ἐξ
94 0/0 οὐδετερωμένης ἀνθρακικῆς τιτάνου· 4 0/0 ζωϊκῆς ὕλης καὶ 2 0/0 ὕδατος συγκεείμενον.

Κατὰ τὸν Φλεϊσχμαννον (Fleischmann) κεῖνται βλενωχοά τινα θυλάκια ὑπὸ τὸ πε-
ρίβλημα τῆς γλώσσης, καθ' ὃν τόπον εἰσβάλλει ὁ γενουογλωσσίτης μῦς εἰς τὴν γλωτ-
ταν, μικρὸν τι τοῦ προσθίου χεῖλους αὐτοῦ ἀπέχοντα, εἰς τὴν ὑπογλωττίδα καὶ ὀπισθεν
τοῦ στομίου τοῦ Βαρτονιανοῦ ἀγωγῶ. Εἰσι δὲ ταῦτα ὅσον γραμμῶν τινῶν μικρά, λίαν
ἐπίπεδα καὶ κατ' ἀμφοτέρας τὰς πλευράς ἄνισα τὸ μέγεθος, τὸ πλεῖστον ἐπὶ τὰ δεξιὰ
μείζονα ἢ ἐπὶ τ' ἀριστερά. Ἐν τινι δὲ περιπτώσει εὔρηθη ὁ μῦς ἐπὶ τὰ δεξιὰ εἰς δύο
μέρη διὰ τινος ἀτελοῦς διασπάγματος διηρημένος.

Ὅταν δὲ γένη σιελώδης λίθος ἐν τῷ Βαρτονιανῷ ἀγωγῷ, γεννᾶται, κατὰ μικρὸν τοῦ-
του αἰξανομένου, φλεγμονὴ καὶ πύησις, ὧν ἕνεκεν ἐξωθεῖται αὐτομάτως ὁ λίθος, ὡς δις
τοῦτο παρατηρήσα· οὐδέ ποτε ὅμως, οὐδέ καὶ ὅταν ὁ πόρος ἢ ὅλως ἀποπεφραγμένος· ὑπὸ τοῦ
λίθου, γίνεται ὅ,τι εἰς τὸν βάτραχον. Ἐνταῦθα γίνεται φλεγμονὴ καὶ ἐξόγκωσις τῆς ἀδέ-
νης, ἅπερ, ὅταν τὸ πῦον ἐκχυθῆ διὰ ῥήξεως ἢ διὰ σχάσεως, ἐξαλείφονται ταχέως, ἀπο-
μένει δὲ μόνον ἐπὶ μικρὸν τινα χρόνον ἔτι σκληρὰ εἰς τὸν περιεκείμενον κυτταρῶδη ἰσόν.

§. 334.

Κατὰ τὴν διάφορον περὶ τῆς φύσεως τοῦ βατράχου γνώμην, διάφο-

ρός είναι και ἡ αἰτιολογία αὐτοῦ. Ὅθεν οἱ μὲν τῶν ἰατρῶν ἐνόμισαν αἰτίαν αὐτοῦ παρὰ φύσιν διάθεσιν τοῦ σιέλου ῥέπουσαν εἰς ἀπόθεσιν λιθωδῶν συμπηγμάτων, οἱ δὲ παχυσμὸν μόνον τοῦ σιέλου, ἐκ τούτου δὲ ἀπόφραξιν τοῦ Βαρτονιανοῦ πόρου, ἢ σύμφυσιν αὐτοῦ διὰ φλεγμονὴν κτλ. οὐδέ ποτ' ἠδυνήθην νὰ εὕρω βεβαίαν τινὰ αἰτίαν. Διότι ὁ βάτραχος εὐρίσκεται καὶ εἰς τὰ νεογνά βρέφη πολλάκις, συχνότερον δὲ εἰς τοὺς νεωτέρους ἢ εἰς τοὺς γηραιότερους.

§. 335.

Ἡ θεραπεία τοῦ βατράχου σκοπὸν ἔχει ἢ τὴν σχάσιν τοῦ ὄγκου καὶ τὴν κένωσιν τοῦ ὕγρου, μετὰ τοῦτο δὲ τὸν πάρεμποδισμὸν τῆς παντελοῦς ἀποφράξεως τοῦ γενομένου σχάσματος, ὅπως ἀπορρέῃ ἀκωλύτως τὸ συλλεγόμενον ὕγρον ἢ δεύτερον τὴν ἄρσιν τῆς διακρίσεως τοῦ ὕγρου, ἣν ἐνεργοῦμεν ἢ προκαλοῦντες φλεγμονὴν κατὰ τὸ εἶκος ἰσχυράν, ἢ καθαιροῦντες τὰ πλευρώματα τοῦ ὄγκου διὰ τῆς καυτηριάσεως ἢ διὰ τῆς ἀποκοπῆς αὐτῶν. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ διαφόρου τούτου σκοποῦ ἐδόθησαν καὶ διάφοροι θεραπείαι ἀγωγαί. Τούτων δὲ πρώτη μὲν εἶναι ἡ σχάσις τοῦ ὄγκου μὲ τὸ πεπυρακτωμένον σιδήριον (κατὰ τὸν Παραϊόν) ἢ μὲ τὰ ἐσχαρωτικά, εἰς μαχαιροφόβους ἀρρώστους μὲ τὸ ὕγρον ὑπωξειδωμένον ἀλικὸν στίμιμι (κατὰ τὸν Ζάγγην)· 2) δέ, ἡ παρακέντησις ἢ ἡ ἐντομὴ αὐτοῦ καθ' ὄλου τοῦ μήκου (κατὰ τὸν Λουΐσιον)· 3) δέ, ἡ ἐντομὴ αὐτοῦ καὶ ἡ μετέπειτα ἐν αὐτῷ ἐμβολὴ καυτηρίων ἢ ἐρεθιστικῶν ὑλῶν, οἷον ῥοδόμηλι μετὰ κεκραμμένου θεϊικοῦ ὀξέος (κατὰ τὸν Ἐπίστερον, καὶ Διονύσιον), ὁ χυτὸς νιτρικὸς ἄργυρος (κατὰ τὸν Κάμπηρον), ἀλικὸν ὀξύ (κατὰ τὸν Ἀκρελον), ἡ ἐμμότωσις (κατὰ τὸν Καλλίσειον, καὶ Σχρέγγρον)· 4) δέ, ἐκκοπὴ κατὰ μέρος τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς (κατὰ τὸν Βουερον), καὶ καυτηριάσις τῆς ὀπισθίου πλευρᾶς (κατὰ τὸν Σαβατίερον, Οὐόγγελον, Οὐίλμηρον, Χοπάρτην καὶ Δεσῶλτον)· 5) δέ, ἡ διεκβολὴ λημνίσκου (κατὰ τὸν Οὐανδεράρην)· 6) δέ, ἡ ἐνθεσις σύρματος μολύβδου, ἢ σφηνίσκου (κατὰ τὸν Λουΐσιον καὶ Σαβατίερον)· 7) δέ, ἡ ἐκρίζωσις ὄλου τοῦ θύλακος (κατὰ τὸν Μαρχέτην καὶ Ῥίχτερον)· 8) δέ, ἡ σχάσις τοῦ ὄγκου καὶ ἡ ἐνθασίς κυλινδρίσκου μετὰ δύο ἐπιπέδων πεταλίδιων ἐξ ἀργύρου, χρυσοῦ ἢ πλατίνιας (κατὰ τὸν Δυπιτρένον) ἢ τοιοῦτου μηχανικοῦ ὄργάνου ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεος (κατὰ τὸν Ἐννιγγον)· 9) δέ, ἡ τοῦ Ἰοβέρτου, ὅστις αἴρων μὲ δύο λαβίδας τὸν σκέποντα τὸν βάτραχον βλενογόνον ὑμένα, ἐκκόπτει τεμάχιον ἐλλειπτικὸν μακρὸν μὲν, ὅσον 6—8 γραμμῶν, πλατὺ δὲ ὅσον 3, χωρὶς νὰ βλάβῃ τὸν θύλακα τοῦ ὄγκου. Ἐν τῷ τραύματι τούτῳ προφαίνεται ἡ ἀκήρατος κύστις, ἥτις διαιρεῖται

ἐν τῷ μέσῳ καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἑκτασιν. Τὰ χεῖλη δὲ τῆς τομῆς τῆς κύστεως ἀναδιπλώσας ἔπειτα ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς τομῆς τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος, συνάπτει ταῦτα διὰ πλειόνων ραφῶν ὁ δὲ Φοργέτης (Forgei) πλάσσει τέσσαρα πτερυγώματα ἐκ τῆς κύστεως καὶ συνάπτει ταῦτα. Ὁ δὲ Ιούβερτος (Joubert) πλάσσει διὰ τομῆς τοῦ ὄγκου τρία πτερυγώματα· διείρας δὲ ὑστερον εἰς τὸ ἄκρον ἐκάστου πτερυγώματος ράμμα, ἐνδιπλώνει τοῦτο ἐπὶ τὰ ἔνδον, ὥστε νὰ ἔρχονται εἰς συνάφειαν αἱ ὀρώδεις ἐπιφάνειαι καὶ προσάπτει τὸ πτερυγῶμα διεκβάλλων τὴν βελόνην μετὰ τοῦ ράμματος διὰ τῆς βάσεως τοῦ πτερυγώματος. Ἐν ᾧ δὲ τὰ πτερυγώματα συμφύονται ἐν τῇ θέσει ταύτῃ, πλάσσεται στόμιον ἔμμονον, οὗ τὰ προεξίσχοντα χεῖλη ἐπιπεδοῦνται κατὰ μικρόν, ὥστε ὑστερον μικρόν τι μόνον ἀπομένει κοίλωμα.

Ὁ ῥίχτερος παραινεῖ εἰς τὸν βιάτραχον τῶν μικρῶν παιδίων καυτηριασμὸν μὲ τὸν χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον. Μετὰ τὴν ἄπαξ γενεμένην ἐπίθιξιν καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν γίνετ' εὐθὺς καθαρὰ καὶ καλὴ πληγὴ, ἧς τὸν καυτηριασμὸν ἀνανεοῦμέν ὁσάκις γίνετ' ἀφανῆς· οὐδέ ποτε δὲ, λέγει, γίνετ' αὕτη ἀναγκαῖα μετὰ τὴν δεκάτην.

Ὅταν δὲ ὁ βιάτραχος ἦ μικρὸς καὶ ἀρτιγενῆς, τὸ περιεῖλημα λεπτόν, τὸ στόμιον τοῦ σιελοχόου πόρου, ὅπερ ἐνίοτε εἶναι ὅμοιον ἄφθῃ, προφανές, καὶ ὑπὸ ἰξώδους ὕλης ἢ λιθώδους συμπήγματος μόνον ἀποπεφραγμένον, δυνάμεθα νὰ διανοιξώμεν τὸν πόρον μὲ μῆλην, νὰ κενώσωμεν τὸ ἀθροισθὲν ὑγρὸν καὶ νὰ ἐνθέσωμεν σύρμα μολύβδου, ὅπερ ἐξελεύομεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν πρὸς ἔκρυσιν τοῦ σιέλου. Ἄπαντες οἱ συγγραφεῖς εἰσὶ συμφωνοὶ, ὅτι ἡ ἀγωγή οὕτῃ σπανίως εἶν' εὐχρηστος, ἧς ἡ ἐνέργεια ἐν γένει, καθ' ἃ ἀνωτέρω εἶπομεν, περὶ τῆς φύσεως τοῦ βιατράχου, καὶ ἐν ᾧ ὁ πόρος ἐνίοτε καὶ τοι εὐρέθῃ τοιοῦτος, ὥστε εὐδιάζετο ἡ μῆλη, οὐδόλως ἡλκοισθῆ, εἶναι προβληματικὴ.

§. 336.

Ἡ ἀπλουστέρα καὶ ἀσφαλεστέρα ὄλων εἶναι τοῦ Δυπιυτρένου ἢ ἀγωγῆ, ὅστις ἐντέμνων ἀπλῶς τὸν ὄγκον ἐμβάλλει εἰς τὸ στόμιον τοῦ γενομένου σχάσματος κυλινδρῖσκον ὅσον τριῶν μὲν γραμμῶν μακρόν, μιᾶς δὲ καὶ ἡμισείας παχύν, ὅστις φέρει κατ' ἀμφοτέρα τὰ ἄκρα δύο ἐλλειπτικὰ ἐλάσματα, ἅπερ ἔξωθεν μὲν εἰσὶ κυρτά, ἔσωθεν δὲ κοῖλα καὶ χρησιμεύουσι πρὸς στήριξιν τοῦ ὄργάνου, ἐν ᾧ τὰ χεῖλη τοῦ στομίου τῆς πληγῆς συστέλλονται περὶ τὸν κύλινδρον. Ὁ κύλινδρος δύναται νὰ κατασκευασθῆ ἐξ ἀργύρου, χρυσοῦ, ἢ κάλλιον ἐκ πλατίνης· ἐξ ἰδίας μου δὲ πείρας ὁμολογῶ τὰ πλεονεκτήματα τῆς μεθόδου ταύτης, δι' ἧς ἐπέτυχον πάντοτε εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις ἴσιν ἔμμονον, οὐδεμίαν δ' ἐνόχλησιν· δὲν ἔγεινε δὲ οὐδὲ ὑποτροπὴ τοῦ πάθους καὶ ἂν μετὰ καιρὸν πολὺν μετετέθη καὶ ἀπέπεσεν οὗτος, ἐρεθίσαντος τοῦ χεῖλους τῆς ἐντὸς πλακῆς ἔλκωσιν· ἕτεροι δὲ, οἷος ὁ Γραίφφης καὶ Κύλλος δὲν εἶδον ὠφέ-

§. 338. Τὸ κακὸν τοῦτο γεννᾶται βραδέως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δι' ἔξωθεν βίας, συνθλάσεις, διαστροφάς, ἢ διὰ ψύξιν, διὰ ρευματικὴν καὶ ἀρθριτικὴν αἰτίαν, διὰ χονδρώδη σώματα ἐντὸς τῶν ἄρθρων, δι' ἀποσκήψεις, δι' ἀς γεννᾶται χρονία τις φλεγμονή, ἥτις βλάπτει τὴν ὀρθὴν ἀναλογίαν τῆς διακρίσεως πρὸς τὴν διαφόρησιν τοῦ ἀρθρικοῦ χυμοῦ. Καὶ τὸ ἐνεχόμενον ὑγρὸν διαφέρει τοῦ ἀρθρικοῦ χυμοῦ κατὰ τὴν γεννώσαν τὸ ὑδραρθρον αἰτίαν. Ἄν μὲν ὑπάρχη μόνον ἀσυμμετρία τῆς διακρίσεως πρὸς τὴν διαφόρησιν, ὁ ἀρθρικός ὑμὴν εἶναι τότε μικρόν τι παχὺς κατὰ τὴν ἐκτὸς αὐτοῦ ἐπιφάνειαν, ἄλλως δὲ ὀλίγον ἠλλοιωμένος, ἐνίοτε μικρόν τι ἀφθονώτερον τ' ἀγγεῖα ἔχων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅμως λευκὸς ἢ καὶ λευκότερος ἢ ὅτι κατὰ φύσιν ἔχει. Τὰ ὑγρὸν εἶναι διαυγές, ὑπόξανθον. Ἐὰν δὲ ὑπάρχη χρονία φλεγμονώδης πάθησις, ὁ ἀρθρικός ὑμὴν εἶναι τότε παχύτερος, ἢ ἔνδον αὐτοῦ ἐπιφάνεια ἐρυθρά, μικρόν τι τραχεῖα καὶ πρὸς βλεννογόνον ὑμένα ὁμοία. Τὸ ὑγρὸν θολερώτερον, εἰς νήματα ἤττον τοῦ ἀρθρικοῦ χυμοῦ αἰρόμενον καὶ μετὰ μικρῶν ἐνίοτε λευκωματωδῶν κροκιδῶν ἀναμεμιγμένον. Ἐνταῦθα προηγήθησαν πάντοτε καὶ συνυπάρχουσι φλεγμονῆς φαινόμενα.

Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅταν τὰ ἀρθρώδη μόρια ἀλλοιωθῶσιν ὀργανικῶς, ἐξογκωθῶσι, παχυνθῶσι καὶ ἐλκωθῶσιν, ἢ ὅταν τερηδονισθῶσι, γίνονται συλλογαὶ ὀρώδους ἢ πυώδους ὑγροῦ εἰς τὰς ἀρθρώδεις κοιλότητας. Ἡ κατάστασις αὕτη τῶν ἄρθρων ἦν ἐνίοτε ἐπιπελεγμένον ὑδραρθρον ἐπικαλοῦσι, δεῖ τ' ἐπιμελείας ἰδιαιτέρας μόνον. Ὅταν τὸ γεννῶν μὲν αἷσιον ἐλαττωθῇ, τὸ συνειλεγμένον δὲ ὑγρὸν δὲν διαφορηθῇ κατὰ τὴν ἀλλαχού ῥηθείσαν (ἴδ. §. 327 κ. τ. λ. Τόμ. Δ'.) θεραπείαν, ἀνάγκη τότε εἶναι νὰ κενώσωμεν τοῦτο, ὅπερ ἔπραξα πολλάκις ἐπιτυχῶς ἐν τῇ κατὰ τὸ γόνυ ἀρθρώσει.

§. 339.

Τὸ προγνωστικὸν καθόλου μὲν εἶναι κακόν, ἐπειδὴ ταχεῖα λύσις τοῦ πάθους γίνεται μόνον, ὅταν τοῦτο γεννηθῇ ταχέως καὶ δὲν ἐγχρονίσῃ. Ὅταν ὅμως τοῦτο χρονίσῃ καὶ αὐξηθῇ πολὺ, ὅταν οἱ ἀρθρικοὶ σύνδεσμοι παχυνθῶσιν, ἢ λύσις αὐτοῦ τότε ὀλίγον πρέπει νὰ ἐλπίζηται, καὶ ἡ κένωσις τοῦ συλλεγομένου ὑγροῦ διὰ τῆς παρακεντήσεως εἶναι πάντοτε ἐγχείρησις δυνατὴ νὰ ἐπαγάγῃ κινδυνώδη συμπτώματα. Πρὸς τούτοις δὲ ὑποτροπιάζει εὐκόλως τὸ ὑδραρθρον, καί, ὅταν ἐγχρονίσῃ, φέρει ἀλλοιώσεις τῶν ἀποτελούντων τὸ ἄρθρον μορίων.

§. 340.

Ἡ θεραπεία τοῦ ὑδράρθρου πρὸς ταῖς ἀρχαῖς αὐτοῦ, εἶναι ἢ αὐτὴ ὡς

καὶ ἡ θεραπεία τῆς φλεγμονῆς τῶν θυλακοειδῶν συνδέσμων, ὅταν δὲ τοῦτο χρονίσῃ, ὠφελούσι πρὸς διαφορήσιν τοῦ συνειλεγμένου ὑγροῦ συχναὶ ξηραὶ ἀνατρίψεις, ἢ ἀνατρίψεις μετὰ πτητικῶν ἀλοιφῶν, μετὰ τῆς δι' ὑδραργύρου ἀλοιφῆς ἠνωμένης μετὰ καφουράς, καὶ κατὰ διαφοροὺς τόπους πολλάκις προσβαλλόμενα καὶ πολὺν χρόνον διατηρούμενα ἐκδόρια, καπνισμός, ὄμβρος κατὰ ῥακτός, ἐνείλησις τοῦ πεπονθότος μορίου μὲ κηρωτὴν θρόνην, ἢ μύξα, ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος, ὁ ἤλεκτρι- σμός καὶ πρόσχουσα πίεσις· ἡ δὲ ἔσω θεραπεία γίνεται ἀναλόγως τῶν αἰτίων· ὁ Γιμέλλης (Gimelle) ἐπαινεῖ πολὺ πρὸς τοῦτο μεγάλας δόσεις τῆς ἐμετικῆς πρυγός.

§. 341. Ἐὰν δὲ διὰ τῆς θεραπείας ταύτης δὲν διαφορηθῇ τὸ ἐνεχόμενον ὑγρὸν, ἀλλ' αὐξηθῇ τόσον ἢ συλλογῇ αὐτοῦ, ὥστε νὰ ἐπαγάγῃ ὀδύνην μεγάλην καὶ παντελῆ ἀχρηστίαν τοῦ μορίου, ἢ ὅταν συγχρόνως ἢ καὶ ἀλλότριόν τι σῶμα εἰς τὴν ἀρθρώδη κοιλότητα, δεόν νὰ κενώσωμεν τὸ ὑγρὸν τοιοιτοτρόπως, ὥστε νὰ μὴ παρεισφορήσῃ ἀπὸ εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ ἄρθρου. Πρὸς τοῦτο λοιπὸν προσαποθλίβομεν τὸ ὑγρὸν πρὸς ὁ μέρος τὰ καλύμματα τοῦ ἄρθρου λεπτότερα εἰσίν, εἰς τὸ γόνυ π. χ. διατείνομεν κατὰ τὴν ἔνδον πλευρὰν μὲ τοὺς δακτύλους τῆς μίαις χειρὸς τὸ ἐπι- κείμενον δέρμα καὶ παρακεντοῦμεν τὸν ὄγκον μὲ λεπτὴν τρίγωνον ἀκίδα ἢ μὲ φλεβοτόμον, ἢ μὲ μαχαίριον, ἕως ἂν κενεμβατήσῃ τοῦτο εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ ἄρθρου, χωρὶς ὅμως νὰ κακώσωμεν μὲ ταῦτα τὰς ἀρθρώ- δεις ἐπιφανείας τῶν ὀστέων. Ἀφ' οὗ δὲ κενωθῇ τὸ ὑγρὸν διὰ τοῦ σωλη- ναρίου τῆς τρίγωνου ἀκίδος, ἐξεκλύομεν αὐτό, ἀποφράσσοντες τὸ στόμιον αὐτοῦ μὲ τὸν ἀντίχειρα τῆς δεξιᾶς χειρὸς, καὶ ἀφίνοντες εὐθὺς εἰς τὴν ἐξολκὴν τὸ διατεινόμενον παρὰ τῶν δακτύλων τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς δέρμα, ὅπως φυλαχθῇ ἡ παραλληλία τῆς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς πληγῆς, καὶ καλύπτομεν ἔπειτα τὴν πληγὴν μὲ κολλητικὸν ἔμπλαστρον.

Προτιμότερα τῆς παρακεντήσεως εἶναι ἡ διάσχισις τοῦ ὄγκου μὲ τὸ νυστέριον ἢ μὲ τὸ μαχαίριον, ὅταν τὸ ἐνεχόμενον ὑγρὸν ἦ λίαν παχύ, καὶ ὅταν ἦ ταυταχρόνως ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ ἄρθρου καὶ ἀλλότριον σῶμα, ὅπερ πρέπει νὰ ἐξιρέσωμεν.

§. 342.

Μετὰ τὴν ἐγχείρησιν μενέτω ἡσυχός ὁ ἄρρώστος ἐπὶ δέκα ἢ δυοκαί- δεκα ἡμέρας κατὰ συνέχειαν, μετὰ χειριζόμενος ψυχρὰ ἐπιθέματα ἐξ ὕδατος μολυβδίνου. Ἄν μὲν γεννηθῶσιν ὀδύνη καὶ φλεγμονή, ἢ θερα- πεία πρέπει νὰ γείνη ὡς ἐμνημονεύθη ἐν τῷ περὶ τραυμάτων τῶν ἄρ- θρων· ἂν δὲ δὲν ἐπέλθωσι τὰ ῥηθέντα συμπτώματα, ἢ ἂν ἀφαιρεθῶσιν

ἐλθόντα, μεταχειρίζομεθα μετὰ τὴν ἴασιν τῆς πληγῆς ὅσα φάρμακα δύνανται νὰ ἐπανορθώσωσι τὴν ὀρθὴν ἀναλογίαν τῆς διακρίσεως καὶ διαφορῆσεως τοῦ ἀρθρικοῦ χυμοῦ.

§. 343.

Ἄλλ' ἢ ἀπλὴ παρακέντησις τοῦ ὑδράρθρου σχεδὸν οὐδέποτε δύναται νὰ ἐπαγάγῃ παντελῆ ἴασιν, ἐπειδὴ τὸ ὑγρὸν συλλέγεται καὶ αὖθις τὰ χιόν ἢ βράδιον ἐκτὸς δὲ τούτου, δύναται νὰ γεννηθῶσι σφοδρά τε συμπτώματα καὶ φλεγμονὴ διαπυητική. Πρὸς ἀποτέλεσιν ἰάσεως παντελοῦς τοῦ κατὰ τὸ γόνυ ὑδράρθρου μετεχειρίσθη ἐπιτυχῶς ὁ Βοννέτης ἐνέσεις ἰώδους, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Οὐέλπεαῦος. Τῆς κνήμης ἐκταθείσης βοηθὸς μὲν βάλλει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν ἑτέραν αὐτῆς πλευρὰν, ὅπως προῶσῃ τὸ ὑγρὸν πρὸς ὃν τόπον μέλλει νὰ γείνη ἡ παρακέντησις (πρὸς ταύτην δὲ δυνάμεθα νὰ ἐκλέξωμεν τὴν ἔξω ἢ ἔσω πλευρὰν τοῦ γόνατος ὑπεράνω τῆς ἐπιγονατίδος)· ἡμεῖς δ' ἔπειτα αἴρομεν τὸ ἐπικείμενον δέρμα εἰς πτυχὴν καὶ παρακεντοῦμεν κατὰ τὴν βᾶσιν αὐτῆς, διωθούντες τὴν τρίγωνον ἀκίδα ὅσον δύο ἑκατοστημορίων τοῦ μέτρου κατὰ βάθος καὶ ἕως ἂν ἡ αἰχμὴ ταύτης προσθίξῃ τὴν πρόσθιον πλευρὰν τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ. Διὰ τοῦ σωληναρίου ἀπορρέει γλοιῶδες καὶ διαφανὲς ὑγρὸν, οὗ ἀποκενοῦμεν ὅσον δύο μόνον ἄχρι τριῶν ἑκατοστημορίων τῆς λίτρας, σχεδὸν ὅσον ὑγροῦ μέλλομεν ἔπειτα νὰ ἐνέσωμεν. Πρὸς ἔνεσιν δὲ δυνάμεθα μὲν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὰ διάφορα τοῦ ἰώδους διαλύματα· ἀλλ' ὁ Βοννέτης ἐξελέξατο πρὸς τοῦτο ὅσον δύο μὲν γραμμαρίων (grammes) ἰώδους, τεσσάρων δὲ ὑδροϊωδικοῦ κάλεος καὶ ἑκκαίδεκα ὕδατος. Μηδέποτε δὲ πρέπει τὸ ποσὸν τοῦ ἐνέματος, νὰ ὑπερβαίῃ τὸ τοῦ ἐκκενουμένου ὑγροῦ, ἐξ οὗ εἰς τὸ κατὰ τὸ γόνυ ὑδράρθρον μηδέποτε νὰ κενώσωμεν πλεον τῶν δέκα καὶ πέντε ἕως εἴκοσι γραμμαρίων. Μετὰ τὴν ἔνεσιν δὲ καὶ τὴν πεφυλαγμένως γενομένην ἐξαιρέσιν τοῦ καλαμίσκου, καλύπτομεν τὸ νύγμα μὲ κολλητικὸν ἔμπλαστρον, καὶ διατηροῦμεν τὸ μόριον κατὰ πάντα ἡσυχον εἰς σωλῆνα ἐντεθειμένον. Τῆς ἐνέσεως ἐπακόλουθον εἶναι ὀξεῖα φλεγμονή, ἧς τὸν ἄχρι πυήσεως ἀναθιβασμὸν ἐμποδίζομεν ἐπιμελῶς. Ἐὰν δὲ τὸ ἄρθρον διογκωθῇ ἐπισήμως τε καὶ ἐπωδύνως δι' ὑπερβάλλουσαν συλλογὴν ὑγροῦ, δύναται νὰ γείνη ἀναγκαῖα ἢ διὰ παρακεντήσεως κένωσις μέρους τοῦ ὑγροῦ, μεθ' ἣν ἐλαττοῦνται τὰ συμπτώματα.

Δ'.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΡΟΚΕΦΑΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΣΧΙΔΟΥΣ ΡΑΧΕΩΣ

§. 344.

Ἵδροκέφαλον λέγεται κοινῶς ὀφθαλμοῦ υἱοῦ συλλογὴ ὑπὸ τὰ καλύμματα τοῦ κρανίου, ἀνὰ μέσον αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐγκεφάλου, ἢ ἐν ταῖς κοιλιαῖς αὐτοῦ τοῦ ἐγκεφάλου. Ἐκ τούτου δὲ διακρίνομεν ὕδροκέφαλον ἐξωτερικόν (H. externus), ἐσωτερικόν (H. internus) καὶ ὕδρωπατῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου (H. ventriculorum cerebri).

§. 345.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὕδροκεφάλῳ ἢ συλλογῇ τοῦ υἱοῦ εἶναι ἢ ἐν τῷ ὑπὸ τὸ δέρμα κυτταρώδει ἰσθμῷ, ἢ ὑπὸ τὴν ἐπικράνιον ἀπονεύρωσιν, ἢ ὑπὸ τὸ περικράνιον. Καὶ ὅταν μὲν ἢ τὸ πρῶτον, ὁ ὄγκος ἐκτείνεται μᾶλλον ἢ ἦτορ καθ' ὅλην τὴν κεφαλὴν, πολλάκις δὲ καὶ ὑπὲρ τὰς ὀφθαλμοὺς, ὑπέλκει καὶ βοθροῦται πιεζόμενον, καθόλου δὲ, φέρει ὄλους τοὺς χαρακτῆρας τοῦ οἰδήματος· ὅταν δὲ τὸ δεύτερον, ὁ ὄγκος εἶναι μᾶλλον περιτενῆς καὶ οὐδέποτε ἐκτείνεται ὑπὲρ τὰ βλέφαρα. Τὰ πάθη ταῦτα κακῶς λέγονται ὕδροκέφαλον· ζητοῦσι δὲ μόνον τὴν θεραπείαν τοῦ οἰδήματος, διαλυτικὰ ἐπιθέματα ἐντάμα δὲ καὶ ἐλαφρὰς ἀνατρίψεις καὶ προσηκουσαν πίεσιν, ἔτι δὲ καὶ τὴν κένωσιν τοῦ υἱοῦ δι' ἐντομῶν, ὅταν τὰ βοηθήματα ταῦτα δὲν τελεσφορήσωσι.

Ἄν δὲ ὑπάρχη καὶ κατὰ μέρος συλλογὴ υἱοῦ ὑπὸ τὴν ἐπικράνιον ἀπονεύρωσιν, ἢ τὸν ὄγκον δυνάμεθα νὰ συγχύσωμεν μετ' ἄλλων παθῶν, ἡμφισθητήθη προηγουμένως.

§. 346.

Μόνη δὲ ἢ ἐντὸς τοῦ κρανίου συλλογὴ τοῦ υἱοῦ εἶναι ἀξία νὰ λέγηται ὕδροκέφαλον. Καὶ ἢ μὲν μεταξὺ τοῦ κρανίου καὶ τῶν μηνίγγων τοῦ ἐγκεφάλου δύναται τότε κάλλιστα νὰ ὀνομασθῇ ἐξωτερικόν· ἢ δὲ ἐντὸς τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου ἐσωτερικόν ὕδροκέφαλον ἢ ὕδρωψ τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου. Ἀμφότερα δὲ ταῦτα εἰσὶ κατὰ τοῦτο ὅμοια, ὅτι εἰσὶ συγγενῆ τῆς διαπλάσεως διαμαρτήματα, ἔκγονα τῆς στάσεως τοῦ ἐμβρύου εἰς πρότερον τινα τῆς ἑαυτοῦ διαπλάσεως βαθμόν. Ἀλλὰ τὸ ὕδροκέφαλον δύναται νὰ γεννηθῇ πολὺν ἢ ὀλίγον χρόνον καὶ μετὰ τὸν τοκετὸν καὶ ἐξ ἀδελφου ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἰτίας. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐνταῦθα ὕδροκέφαλον διακρίνεται ὡς χρόνιον ὕδροκέφαλον τοῦ ὄξεος, ὅπερ γεννᾶται ταχέως διὰ φλεγμονῆν τῶν ἐν τῷ κρανίῳ μορίων.

Ἄρνούται μὲν ἔνιοι τὴν πρωτογεννῆ ὑπαρξιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ὕδροκεφάλου, ἢ δοξάζουσιν, ὅτι τὸ ὑγρὸν συλλέγεται κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγκεφάλου μόνον διὰ βῆξιν τῶν

κοιλοτήτων αὐτοῦ· εἶναι δὲ πιθανόν, ὅτι τὸ ὑγρὸν δύναται νὰ ἐκκριθῆ πρωτογενῶς εἰς τε τὴν ἐκτὸς καὶ εἰς τὴν ἐντὸς ἐπιφάνειαν τοῦ ἔγκεφάλου. Ἐπειδὴ κατὰ τοῦ Μαγενδῆ τὰ πειράματα ὑπάρχει εἰς τὴν κατὰ φύσιν κατάστασιν τοῦ ἔγκεφάλου ὑγρὸν ἀνὰ μέσον τῆς ἀραχνοειδοῦς καὶ χορροειδοῦς μήνιγγος, τοῦ βραχίτου μυελοῦ, ὅπερ συγχοινωνεῖ μετὰ τῶν κοιλιῶν τοῦ ἔγκεφάλου δι' ὀπῆς τινὸς κατὰ τὴν βᾶσιν τῆς τετάρτης κοιλίας τοῦ ἔγκεφάλου· τοῦτ' αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὸ ὑγρὸν μεταξὺ τῆς ἀραχνοειδοῦς καὶ λεπτῆς μήνιγγος κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἔγκεφάλου. Ἀλλὰ τὸ ἐξωτερικὸν ὑδροκέφαλον εἶναι παντὸς μᾶλλον σπάνιον καὶ δὲν διακρίνεται· τοῦ ἐσωτερικοῦ, φέρει δὲ τὰ αὐτὰ τούτου ἀποτελέσματα, καὶ ζητεῖ τὴν αὐτὴν θεραπείαν.

§. 347.

Ἰπὸ τῆς συλλογῆς τοῦ ὑγροῦ ἐν ταῖς κοιλίαις τοῦ ἔγκεφάλου οὐ μόνον εἰς τὸ συγγενὲς ἐσωτερικὸν ὑδροκέφαλον, τὸ γεννώμενον ἐν ἀορίστῳ τῆς κυοφορίας χρόνῳ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ὑστερογενές, ἐκτείνονται καὶ λεπτύνονται μεγάλως τὰ πλευρώματα τῶν κοιλιῶν, καὶ ἐξισοῦνται αἱ ἑλικες τοῦ ἔγκεφάλου· φθείρεται τὸ διάφραγμα τῶν κοιλιῶν, καὶ παχύνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ἐντὸς ἀμφίεσμ' αὐτῶν· καὶ τοι δὲ ὁ ἔγκεφαλος ἐκτείνεται ὡς ἂν ὑμῆν, ἡ τεφροειδὴς ὁμῶς αὐτοῦ οὐσία διακρίνεται τῆς μυελώδους. Καθ' ὅσον δὲ αὐξάνεται ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ ἐκτείνονται καὶ τὰ ὑπείκτικα καὶ οὐπω στερεῶς συνδεδέντα ὀστᾶ τοῦ κρανίου, ὥστε τὸ μέγεθος τῆς κεφαλῆς δύναται νὰ γείνη ὑπερβάλλον. Ἡ κεφαλὴ γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πλατεῖα, κατὰ τὰ σημεῖα μάλιστα τῆς ἀποστεώσεως, ἐπειδὴ τὸ ὑγρὸν ἀπάγει τὰ ὀστᾶ ἀπ' ἀλλήλων καὶ μάλιστα ἐπὶ τὰ πλάγια. Τὸ πρόσωπον τοῦ ἀρρώστου δὲν εἶναι ὠοειδὲς ἀλλὰ τρίγωνον, τὸ μέτωπον ἐξέχει ὑπερβαλλόντως ὑπὲρ τὰς ὀφρυς, καὶ γίνεται μεγίστη ἀνομοιότης τοῦ μεγέθους τῆς κεφαλῆς πρὸς τὸ τοῦ προσώπου. Τὰ ὀστᾶ τοῦ κρανίου διαπλάσσονται βραδέως, καὶ ἐνοῦνται πρὸς ἀλληλα διὰ πολλῶν μεταξὺ ὀσταρίων. Πολλάκις διαρρήγγυντ' ἐν καιρῷ τῆς κυοφορίας τὰ περιειλήματα τοῦ ὑγροῦ, ὅπερ ἐκχεῖται τότε, καὶ οὕτω συμπίπτουσι τὰ καλύμματα τοῦ διεφθορότος κατὰ μέγα μέρος ἔγκεφάλου.

§. 348.

Ὅταν δὲ τὸ κρανίον ἐκταθῆ ὑπερβαλλόντως, καὶ τόποι τινὲς αὐτοῦ υπείξωσι μᾶλλον, ἢ ὅταν τὸ ὑγρὸν καταρρέουσι ἐκ τῆς τετάρτης κοιλίας τοῦ ἔγκεφάλου μεταξὺ τῆς λεπτῆς καὶ ἀραχνοειδοῦς μήνιγγος εἰς τὸν σωλήνα τῆς ράχews, ἐξ οὗ ἐκτείνονται τὰ χονδρῶδη πέταλα, ἅπερ πρὸ τῆς τελείας ἀποστεώσεως ἀποτελοῦσι τὰ ὀπίσθια πέταλα τῶν σπονδύλων τῆς ράχews, γίνονται ὄγκοι ὑπέικοντες καὶ ὑποκλυδάζοντες, οἵτινες καλύπτουσι ἐνίοτε ὑπὸ δέρματος διαφανοῦς καὶ ἔχουσι μέγεθος

διάφορον. Οἱ ὄγκοι οὗτοι ἐπιθλιβόμενοι σμικρύνονται μὲν, ἀλλ' ἐπάγουσι κάρον, σπασμόν, παράλυσιν καὶ τὰ παρόμοια· ἂν δὲ ὡσι πλείονες τοιοῦτοι ὄγκοι, δυνάμεθα ν' ἀπώσωμεν τὸ ὑγρὸν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ὄγκου εἰς τὸν ἕτερον. Ἡ βᾶσις αὐτῶν εἶναι ὅτε μὲν πλατεῖα, ὅτε δὲ μισχοειδής, καὶ αἰσθανόμεθα σαφῶς μὲ τὸν δάκτυλον τὸ χειλὸς τῆς ὀπῆς τῶν ὀστέων (ἐξ ἧς προπίπτει τὸ ὑγρὸν)· ἡ ὀπὴ αὕτη εἶναι εἰς τὸ κρανίον μὲν στρογγύλη καὶ κανονική, εἰς τὴν ῥάχιν δὲ ἐπιμήκης ὡς ἂν ἐκ διστιχίας τρόπῳ τινα τῶν ἀκαθῶν τῆς ῥάχεως ἐσχηματισμένη. Οἱ ὄγκοι οὗτοι δύνανται νὰ γείνωσιν εἰς πάντα τόπον, καθ' ὃν τὰ ὀστᾶ τοῦ κρανίου χωρίζονται διὰ ῥαφῶν, κατ' ἐξοχὴν ὅμως εἰς τὸ μέτωπον, εἰς τὴν κορυφὴν καὶ εἰς τὸ ἰνόν. Πολλάκις εἰσὶ πολλοὶ συγχρόνως. Ἐν τῇ ῥάχει δὲ γίνονται οὗτοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὴν ὀσφύν, σπανιώτερον δὲ κατὰ τὸν θώρακα καὶ κατὰ τὸν ἀνχένα, καὶ σπανιώτατα εἰσὶ πλείονες ἐν τῇ ῥάχει συγχρόνως.

Καὶ περ παραδεχόμενοι τὴν διὰ πολλῶν πραγμάτων βεβαιουμένην ἀκριβῆ συνάφειαν καὶ συνῦπαρξιν τοῦ ὑδροκεφάλου, τῶν ὑδροθύλακων τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς δισχιδοῦς ῥάχεως, δὲν δυνάμεθα ὅμως ν' ἀρνηθῶμεν, ὅτι δύναται νὰ γείνη καὶ πρωτογενὴς συλλογὴ ὑγροῦ ἐν τοῖς περιεπίσσοις τὸν ῥαχίτην μυελὸν χιτῶσι, χωρὶς νὰ ὑπάρχη συγχρόνως καὶ ὑδροκέφαλον. Τὸ ὑγρὸν, καὶ ἂν δὲν συλλέγεται ἴσως πάντοτε εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἶναι πιθανὸν ὅμως, ὅτι συλλέγεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεταξύ τῆς χοροειδοῦς καὶ ἀραχνοειδοῦς μήνιγγος (ἴδ. §. 341. τόμ. Γ'). Ὁ Γάλλος εἶδεν εἰς ὀκτωκαιδεκάημερον παιδίον, ἔχον δισχιδῆ τὸν 2, 3 καὶ 4 σπόνδυλον τῆς ὀσφύος καὶ συλλογὴν ὕδατος ἐντὸς τῆς ἀραχνοειδοῦς μήνιγγος, καὶ ἐκατέρωθεν τοῦ ῥαχίτου μυελοῦ δύο ὀχετοὺς καθ' ὅλον τὸ μῆκος αὐτοῦ ἐκτεινομένους, λείους καὶ εὐκόλως ἀναφυσωμένους· ἦσαν δὲ οὗτοι ἀποπεπραγμένοι, καὶ οὐδεμίαν εἶχον συνάφειαν μετὰ τῆς συλλογῆς τοῦ ὕδατος.

§. 349.

Τὸ ὑδροκέφαλον καὶ ἡ δισχιδῆς ῥάχις δὲν ἐπάγουσι πάντοτε τὰς αὐτὰς βλάβας εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ ῥαχίτου μυελοῦ. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅμως ὅσα βρέφη γεννῶνται μετὰ τοῦ ὑδροκεφάλου ἀποθνήσκουσιν εὐθὺς μετὰ τὸν τοκετὸν ἢ διὰ τὸ πάθος καθ' ἑαυτό, ἢ διὰ βίαν γενομένην κατὰ τῆς κεφαλῆς ἐν καιρῷ τοῦ τοκετοῦ. Τὰ τοιαῦτα βρέφη ὅμως δύνανται, εἰ καὶ σπανίως, νὰ ἐπιζήσωσι μᾶλλον ἢ ἥττον χρόνον πολὺν, ἔχοντα κεφαλὴν ὑπερμεγέθη. Καὶ τοι τῆς οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου ὀλιγίστης οὔσης, αἱ ἐνεργεῖαι αὐτοῦ δὲν ἀλλοιοῦνται πάντοτε ἀναλόγως τῆς μινυθίσεως αὐτοῦ. Αἱ ἐνεργεῖαι τῶν ἐντέρων γίνονται μὲν ὡς ἐπὶ τὰ πολὺ κατὰ τάξιν, ἀλλ' ὅμως δὲν τρέφεται τὸ λοιπὸν σῶμα, ἀλλ' ἐκπῆχεται καὶ δὲν διαπλάσσεται κατὰ τὸ εἶκός. Ὅταν δὲ μετὰ τοῦ ὑδροκεφάλου ὡσι καὶ ὑδροθύλακες, αἱ ῥηθεῖσαι βλάβαι εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ

μειονες, και ποτε δε ουδ' αισθηται. 'Επι τη̄ δισχιδιεῑ ρᾱχει ο̄ ρᾱχιτης̄ μυελος̄ ε̄ιναῑ μεν̄ ως̄ επῑ το̄ πολῡ η̄λλοιωμενος, λεπτοτερος, εις̄ υδατωδη̄ ουσιᾱν̄ διαλελυμενος, υφ'̄ υδατιδων̄ προκατειλημμενος̄ καῑ εις̄ τον̄ τοπον̄ της̄ σχισμη̄ς̄ ε̄λλειπεῑ ολως̄ η̄ αλλοιωσις̄ αυτοῡ ο̄μως̄ σπανιως̄ εκτεινεταῑ υπερ̄ την̄ σχισμη̄ν̄ καῑ δεν̄ ε̄ιναῑ παντοτε̄ ομοια. Την̄ δισχιδη̄ ρᾱχιν̄ συνοδεουσιν̄ ως̄ επῑ το̄ πολῡ τᾱ φαινόμενᾱ τοῡ υδροκεφαλου, ο̄ιον̄ ατροφιᾱ μεγιστη, ατονιᾱ των̄ κατω̄ ακρων, ακουσιᾱ κενωσις̄ των̄ ουρων̄ καῑ των̄ κοπρανων, σπασμοῑ κ. τ. λ. ο̄σω̄ μειζων̄ καῑ πλησιεστερον̄ τη̄ κεφαλη̄ ε̄ιναῑ ο̄ ογκος, τω̄σφ̄ μειζονᾱ ως̄ επῑ το̄ πολῡ καῑ τᾱ ρηθεντᾱ συμπτωματα. Μετᾱ τοῡ υδροκεφαλοῡ καῑ της̄ δισχιδοῡς̄ ρᾱχεως̄ συνυπαρχουσῑ πολλακις̄ καῑ αλλαῑ τοῡ σωματος̄ διαμαρτιᾱι, ο̄ιον̄ λαγωχειλος, δισχιδης̄ υπερφια, ραιθῑοπους̄ κ. τ. π. ε̄ξ̄ ω̄ν̄ φαίνεταῑ σαφως̄, ο̄τι ταυτᾱ παντᾱ θεωρητειᾱ ως̄ ακολουθᾱ της̄ κωλυθεισης̄ διαπλασεως̄.

Πολλοῡ λογοῡ αξιᾱ ε̄ισῑ τᾱ περῑ της̄ γενεσεως̄ της̄ δισχιδοῡς̄ ρᾱχεως̄ παρατηρηματᾱ τοῡ Φισχηροῡ (The London and Edinburgh philosophical Magazine and Journal of Science. January-Juni. 1837. p. 486. Εις̄ δυω̄ δισχιδεις̄ ρᾱχεις̄ ῡρηκεν̄ ο̄υτος, ο̄τῑ δυω̄ η̄ πλειονᾱ γαγγλιᾱ τοῡ ιεροῡ οστοοῡ η̄σαν̄ η̄νωμενα, ο̄τῑ τ'̄ αντιστοιχ'̄ αυτων̄ νευρᾱ διεξηρχοντο̄ διᾱ της̄ θηκης̄ εις̄ μιᾱν̄ δεσμιδα, ο̄τῑ το̄ τελος̄ τοῡ ρᾱχιτοῡ μυελοῡ η̄το̄ προσπεφυκος̄ εις̄ τᾱ πλευρωματᾱ τοῡ θυλακος. Περῑ τουτοῡ ε̄δεβαιωθη̄ν̄ καῑ ε̄γω̄ εκ̄ περιστασεως, καθ'̄ η̄ν̄ ο̄ θανατος̄ επη̄λθε̄ καιρον̄ τινᾱ μετᾱ την̄ παρακηντησιν. 'Εκ̄ τουτοῡ λοιπον̄ λεγεῑ ο̄ Φισχηρος̄ τᾱ εξης̄. 1) ο̄τῑ η̄ συμφυσις̄ των̄ κατᾱ το̄ ιερων̄ οστοων̄ γαγγλιων̄ ε̄ιναῑ η̄ αρχιγενης̄ ανωμαλια, ε̄ξ̄ η̄ς̄ γενναιταῑ ο̄ ανωμαλος̄ μερισμος̄ των̄ προσηκοντων̄ νευρων̄ μεταξῡ των̄ γαγγλιων̄ καῑ τοῡ ρᾱχιτοῡ μυελοῡ. 2) ο̄τῑ η̄ προσφυσις̄ τοῡ ρᾱχιτοῡ μυελοῡ εις̄ το̄ περιελημᾱ ε̄μποδιζεῑ τον̄ αναθισασμον̄ τοῡ ρᾱχιτοῡ μυελοῡ εις̄ την̄ οικειαν̄ θεσιν, γινεταῑ δε̄ τουτοῡ κατᾱ τον̄ ανωμαλον̄ τροπον̄ της̄ ε̄μφυσεως̄ των̄ νευρων̄ εις̄ τον̄ ρᾱχιτην̄ μυελον̄. 3) ο̄τῑ η̄ συμφυσις̄ των̄ γαγγλιων̄ γινεταῑ τροπον̄ τινᾱ υπο̄ πραξεως, η̄ς̄ ενενεν̄ ε̄νοουνταῑ τᾱ γεινιαιζοντᾱ γαγγλιᾱ ενιοτε, καῑ ταῑ απταισιως̄ διαπεπλασμενᾱ ο̄ντα, καῑ ο̄τῑ η̄ καθολοῡ της̄ ανωμαλιας̄ ταυτης̄ ε̄μφανισις̄ εις̄ το̄ κατωτερον̄ μερος̄ της̄ ρᾱχεως̄ τοῡ μυελοῡ προερχεταῑ εκ̄ της̄ σχετικης̄ θεσεως̄ των̄ κατᾱ το̄ ιερων̄ οστοων̄ γαγγλιων̄, απερ̄ κεινταῑ εις̄ τον̄ σιωληνᾱ τοῡ ιεροῡ οστοοῡ, εν̄ ω̄ τᾱ των̄ αλλων̄ νευρων̄ της̄ ρᾱχεως̄ κεινταῑ εις̄ τᾱ μεσοσπονδυλᾱ τρηματα. 4) ο̄τῑ η̄ ατελης̄ διαπλασις̄ τοῡ οπισθιοῡ πλευρωματος̄ της̄ ρᾱχεως̄ ε̄ιν'̄ εκγονος̄ μαλλον̄ της̄ ανωμαλοῡ διαπλασεως̄ των̄ προσηκοντων̄ μερων̄ τοῡ νευρικοῡ συστηματος, η̄ ιδιας̄ τινος̄ ε̄λειποῡς̄ αποστεωσεως̄.

§. 350.

Προς̄ ιασιν̄ αμφοτερων̄ των̄ παθων̄ τουτων̄ μεταχειριζονταῑ ε̄σω̄ καῑ ε̄ξωθεν̄ τον̄ υδραργυρον, υπακτικᾱ συχνακις̄ επαναλαμβανόμενα, εκδοριᾱ πολυχρονια, βροβρια, την̄ διεκβολην̄ τοῡ λημνισκοῡ καῑ ομοτιμον̄ πλεσιν̄

τοῦ κρανίου μ' ἐπιδέσμους ἢ μὲ ταινίας κολλητικοῦ ἐμπλάστρου, ἀλλ' ἀνωφελῶς. Ἡ ἀτυχής κένωσις τοῦ ὑγροῦ διὰ τῆς παρακεντήσεως ἢ διὰ τῆς αὐτομάτου ῥήξεως τοῦ ὄγκου ἀπεδειλίασε πολὺ τοὺς ἰατροὺς πρὸς τὴν κένωσιν τοῦ ὄγκου, ἕως οὗ νεώτεραι παρατηρήσεις ἀπέδειξαν, ὅτι δύναται νὰ γείνη αὕτη διὰ μικρῶν παρακεντήσεων μὲ βελόνην ἢ μὲ λεπτήν τρίγωνον ἀκίδα κατ' ἐπανάληψιν γενομένων. Ἀλλ' ὀλιγάκις ἔγινε δι' αὐτῆς ἴασις, ἐπειδὴ διὰ τῆς κατ' ἐπανάληψιν γενομένης παρακεντήσεως καὶ οἰκείας ἐν ταυτῷ πίεσεως ἐγεννήθη ἐπὶ τέλους φλεγμονὴ θανάσιμος. Ἐν τούτοις δέ, πρέπει νὰ ἐξεύρωμεν καὶ τοῦτο, πρὸς ἐπίκρισιν τῶν ῥηθέντων ἤδη περιστατικῶν, ὅτι ἡ παρακέντησις ἔγινε μόνον, ὅταν τὸ κρανίον ἦν ὑπερβαλλόντως ἐκτεταμένον. Πρωτῶς γενομένη ἡ παρακέντησις, δι' ἧς γίνεται κατὰ μικρὸν μόνον κένωσις τοῦ ὑγροῦ, καὶ πίεσις ἐν ταυτῷ οἰκεία καὶ ὁμότιμος τοῦ κρανίου, παρέχουσιν ἴσως ἰάσεως ἐλπίδα, καὶ μάλιστα ὅταν τὸ ὑδροκέφαλον δὲν εἶναι συγγενές. Πρὸς παρακέντησιν δὲ ἐκλέγομεν πάντοτε τόπον τῶν διεστώτων ὀστέων τοῦ κρανίου, καθ' ὃν οὐδεὶς βλάπτεται κόλπος τοῦ ἐγκεφάλου. Καὶ ὁ Α. Κώπηρος ἐνήργησεν ἐπιτυχῶς θεραπείαν βελτιωτικὴν τῆς δισχιδοῦς ῥάχεως, ἐμποδίσας ἐντελῶς τὴν πρόπτωσιν τοῦ ὄγκου διὰ προσήκοντος ἐπιδέσμου, ὃν ὁ ἄρρωστος ἐφόρει ἐπιμόνως.

§. 351.

Ἡ σχεδὸν πάντοτε ἀποτυχία τῆς ἐπανειλημμένως γενομένης παρακεντήσεως τῆς δισχιδοῦς ῥάχεως ἔδωκεν ἐσχάτως ἀφορμὴν εἰς διαφόρους χειρουργικὰς ἀγωγὰς πρὸς τε τῷ θύλακος τὴν ἀφαίρεσιν καὶ πρὸς τὴν ἀπόφραξιν τῆς μετὰ τοῦ σωλήνος τῆς ῥάχεως κοινωνοῦσης ὀπῆς, ὡς ἐπιτυχῶς ἐτελέσθη παρὰ τοῦ Δυβούργου (Duhourg) Ταβιγνώτου καὶ Βευνάρδου (Beynard). Κατὰ τὸν Δυβούργον μὲν, πιάνομεν τὸν ὄγκον κατὰ τὴν κορυφήν, αἴρομεν αὐτὸν μικρὸν τι πρὸς τὰ ἄνω, καὶ διατέμνομεν μὲ μαχαίριον εὐθυτενὲς μέρος τῆς βάσεως αὐτοῦ ὡς ἂν ἠθέλομεν σχηματίσει πτερύγωμα, ἤγουν καταβιβάζοντες αὐτὸ ὑπὲρ τὴν ῥάχιν, καὶ χωρὶς νὰ διαιρέσωμεν κατὰ τὸν πρῶτον τοῦτον καιρὸν μεσαίαν τινα σπεῖραν, ἣν αἰσθανόμεθα συνήθως, καὶ ἣν ἀπεργάζονται τὰ καλύμματα τοῦ ραχίτου μυελοῦ· ἔπειτα δὲ διαιροῦμεν εὐθὺς τὸ ὑπόλοιπον τῆς βάσεως, ἐγκαταλείποντες ὀλίγιστον μόνον δέρμα· βοηθὸς δὲ τῷ δακτύλῳ τὴν ὀπὴν ἐπιθλίβων, ἐμποδίζει τὴν τε ἔκρυσιν τοῦ ὑγροῦ καὶ τὴν εἴσφρησιν τοῦ ἀέρος, καὶ διὰ δύο, ἢ τριῶν ἢ τεσσάρων βελονῶν, ἃς μεταχειρίζομεθα εἰς τὴν ἐγχείρησιν τοῦ λαγωχείλους, καὶ τῆς περιειλάδος ῥαφῆς συνάπτονται τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς. Ἡ ἐγχείρησις αὕτη ἐνδείκνυται, ὅταν ὁ μὲν ὄγκος

καὶ ἡ σχισμὴ ὡσι μικρά, τὸ δὲ παιδίον ἔχει ἄλλως καλῶς. Κατὰ τὸν Ταβίγνωντος δέ, πιάνομεν τὸν ὄγκον κατὰ τὴν βάσιν αὐτοῦ μὲ λαβιδοειδὲς ὄργανον, ἀποτένομεν αὐτὸν πρόσθεν τοῦ ὄργανου, καὶ συνάπτομεν ἔπειτα τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς, ὡς καὶ ἀνωτέρω, διὰ τῆς περιειλάδος βραφῆς. Κατὰ τὸν Βευνάρδον δέ, βάλλομεν ἑκατέρωθεν τῆς βάσεως τοῦ ὄγκου καυλοὺς πτερῶν, δι' ὧν διείρονται βρόχοι, μεθ' ὧν περισφίγγομεν αὐτοὺς κατὰ μικρόν, ἕως ἂν αἱ ἐπιφάνειαι τοῦ ὄγκου συμψαυόμεναι συμφύσωσι πρὸς ἀλλήλας, ἔπειτα δὲ ἀποτένομεν τὸν ὄγκον καὶ συνάγομεν τὰ χεῖλη τῆς ἀπολειπομένης πυορροούσης πληγῆς μὲ ταινίας κολλητικῆς ἐμπλάστρου. Περιτείνεται δὲ ὑπερβαλλόντως ὁ περισφιγχθεὶς ὄγκος, δυνάμεθα νὰ κενώσωμεν μέρος τοῦ ὑγροῦ παρακεντοῦντες αὐτόν.

§. 352.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἤδη ἀγωγῶν προτιμότερα φαίνεται ἡ τοῦ Βευνάρδου· διότι δι' αὐτῆς ἐμποδίζεται ἡ ταχίστη τοῦ ὑγροῦ ἔκρυσις καὶ τοῦ ἀέρος ἡ εἰσφορησις, ἐπιτυγχάνεται ἀσφαλέστερον ἡ σύμψυσις τῶν συμψαυομένων ἐπιφανειῶν τοῦ ὄγκου, καὶ ἀποτεμένεται οὗτος, ἀφ' οὗ αὐταὶ συνέφυσαν ἤδη. Τοῦ δὲ Δυβούργου ἡ ἀγωγή καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἄνω ῥηθέντα περιστατικά, εἶναι ἡ μάλα βιαία καὶ ἐπικίνδυνος.

Ε'.

ΠΕΡΙ ΣΓΛΑΟΓΗΣ ΟΡΡΩΔΟΥΣ ΚΑΙ ΠΥΩΔΟΥΣ ΥΓΡΟΥ ΕΝ Τῷ ΚΥΤΕΙ
ΤΟΥ ΘΩΡΑΚΟΣ.

§. 353.

Ὅταν ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος ἡ συλλογὴ ὀρρώδους ὑγροῦ (ὕδροθώραξ), ἡ πύου (ἐμπύημα), προφαίνονται συμπτώματα πίεσεως τῶν πνευμόνων καὶ τῆς καρδίας ὅμοια πρὸς ὅσα ἐπάγει, ὡς εἴρηται προηγουμένως, ἡ ἀνάχυσις τοῦ αἵματος καὶ ἡ συλλογὴ τοῦ ἀέρος ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος (ἴδ. §. 776 κ. λ. Τόμ. Α').

§. 354.

Ἄν μὲν ἦ κατὰ τὴν μίαν μόνον κοιλότητα τοῦ θώρακος ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ, ὁ ἄρρωστος δύναται νὰ κοιτασθῆ μόνον ἐπὶ τὴν πάσχουσαν πλευράν, ὑπομένει δὲ δύσπνοιαν μεγίστην, ἂν κοιτασθῆ ἐπὶ τὴν ὑγιᾶ· ἂν δὲ κατ' ἀμφοτέρας τὰς κοιλότητας τοῦ θώρακος, ὁ ἄρρωστος κοιττάζου ἐπὶ τὴν ῥάχιν μετ' ἀναρρόπου τοῦ ἄνω μέρους τοῦ σώματος. Ἡ βεβλαμμένη πλευρὰ τοῦ θώρακος εἶναι μᾶλλον ἐκτεταμένη, αἱ πλευραὶ διίστανται ἀπ' ἀλλήλων καὶ εἰσὶ δυσκίνητοι· ἡ δὲ μὴ βεβλαμμένη πλευρὰ τοῦ θώρακος πρέπει νὰ κινῆται ἐνεργητικώτερον διὰ τὴν πίεσιν

τοῦ πνεύμονος καὶ τὴν ἀκίνησιαν τοῦ θώρακος κατὰ τὴν ἑτέραν πλευράν. Καίτοιγε οἱ μεσοπλευρίοι καὶ ἐξωτερικοὶ μῦς τοῦ θώρακος δὲν φλεγμαινοῦσι, γίνεται ὅμως κατὰ τινα μέρη οἰδηματώδης ὄγκος, τοῦλάχιστον αἰσθανόμεθα τοὺς μῦς τούτους παχυτέρους. Ὁ οἰδηματώδης οὗτος ὄγκος ἐπεκτείνεται πολλάκις πέραν τῆς νοσοῦσης πλευρᾶς τοῦ σώματος. Ὅταν ἢ πολλοῦ ὑγροῦ συλλογῇ, μεταδίδεται εἰς αὐτὸ ὁ σφυγμὸς τῆς καρδίας, ὥστ' αἰσθανόμεθα τοῦτον μακρὰν τῆς καρδίας, πολλάκις ὅμως αἰσθανόμεθα τοῦτον πολὺ ἀσαφῶς ἢ οὐδόλως. Διὰ τῆς πίεσεως τοῦ ὑγροῦ ἀπωθιέται πολλάκις ἡ καρδία ἐπὶ τὴν ἀντικειμένην πλευράν καὶ ἐπὶ τὰ ἄνω. Ὡσαύτως πιέζεται πολὺ πρὸς τὰ κάτω καὶ τὸ διάφραγμα καὶ τοιοῦτοτρόπως πολλάκις, ὥστε προφαίνεται ὄγκος σαφῆς ὑπὸ τὰς νόθους πλευρᾶς καὶ κατὰ τὸ ἐπιγάστριον ὁ ἄρρώστος σχηματιζόμενος ὀρθοκάθεδος, αἰσθάνεται βάρος καὶ πίεσιν κατὰ τὸ διάφραγμα. Διασελοντες δὲ τὸ σῶμα τοῦ ἀρρώστου αἰσθανόμεθα διὰ τοῦ ὠτός, ἢ κάλλιον διὰ τοῦ στηθοσκοπίου τοῦ Λαιννεκίου κλύδωνα εἰς τὸ στῆθος, καὶ ἔλλειψιν μάλιστα τοῦ ἐν τῇ ἀναπνοῇ γινομένου τρισμοῦ τοῦ πνεύμονος εἰς πάντα τόπον, πλὴν τῆς ῥίζης τοῦ πνεύμονος. Αἰγχοφωνία γίνεται, ὅταν ἢ μικρὰ ἢ συλλογῇ, παύει δὲ ὅταν ἢ τοσαύτη συλλογῇ, ὥστε νὰ ἐκτείνηται ὁ θώραξ· γίνεται δὲ αὕτη μᾶλλον αἰσθητὴ κατὰ τὴν κάτω γωνίαν τῆς ὠμοπλάτης πρὸς τὴν θηλήν τοῦ μαστοῦ. Ὁ θώραξ ἐπικρουόμενος δὲν ἤχει ὡς συνήθως, ἤχον κενόν, ἀλλ' ὡς ἀγγεῖον ἔμπλεον ὑγροῦ. Μετὰ τῶν συμπτωμάτων τούτων εἰσὶ μᾶλλον ἢ ἦττον καὶ τὰ συμπτώματα τοῦ ἐκτικιοῦ πυρετοῦ, βῆξις ξηρὰ ἢ μετ' ἀναπτύσεως, σφυγμοὶ μικροί, οἰδαίνον πρόσωπον, οἰδημα τῶν ἄνω ἄκρων κ. τ. λ.

Πρὸς διαμέτρησιν τοῦ θώρακος ἐπιβάλλομεν ταινίαν ἀνένδοτον ὀριζοντιῶς ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν τῆς βράχως ἄχρι τῆς μεσότητος τοῦ στέρνου ἐπὶ τε τὴν ἀπαθῆ καὶ ἐμπαθῆ πλευράν περιτεινομένην· ὁ δὲ Πιόρρυς (Piorry, Traité du diagnostic. Paris. 1831. Tom. I. p. 370.) προτείνει νὰ τελειοποιήσωμεν τὴν ὀριζοντιαν ταύτην διαμέτρησιν τοῦ θώρακος μεθ' ἑτέρας καθέτου, βάλλοντες ἐπὶ τοῦ ἀνωτάτου μέρους τῆς κλειδῆς πλησίον τῆς ὠμοπλάτης τοῦ ὀρθίου ἢ καθημένου ἀρρώστου τὸ ἄκρον ταινίας, καὶ φέροντες τὸ ἕτερον αὐτῆς πλησίον τοῦ ἄκρου τῆς τελευταίας στερνίτιδος πλευρᾶς. Ὁ δὲ Τάρραλος (Tarral) διδάσκει πῶς νὰ αἰσθανόμεθα τὸν κλύδωνα. Ὁ ἄρρώστος κατακλινετὶς ἐπὶ τὴν ἐμπαθῆ πλευράν, ὁ δὲ ἰατρὸς ἐμπιέζει ἰσχυρῶς τὸν δάκτυλον εἰς μεσοπλευρίον τινα τόπον, ἐπικρούει δὲ ἔπειτα ἐλαφρῶς μετ' ἕτερον δάκτυλον τὸν αὐτὸν μεσοπλευρίον τόπον καὶ μακρὰν, ὥστε ἡ φορὰ πρὸς τὸν ἐμπιεζόμενον δάκτυλον νὰ εἶναι ὡς δυνατὸν κάθετός.

Ἐπιβάλλοντες τὴν παλάμην τῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ πλευρώματος τοῦ θώρακος, αἰσθανόμεθα λαλοῦντος τοῦ ἀρρώστου κίνησιν τρομώδη. Ἡ κίνησις αὕτη κατὰ τὸν Ραῦναῦδον (Raynaud) δὲν εἶν' αἰσθητὴ, ὅταν ὑπάρχη παρέγχυμα. Διὰ τῆς αἰσθήσεως δυνά-

μεθ' αίσθανθῶμεν ἔτι τὸ εὐκίνητον τῆς ἀπαθοῦς, καὶ τὸ ἀκίνητον τῆς ἐμπαθοῦς, πλευρᾶς ἐν καιρῷ τῆς ἀναπνοῆς.

Ἡ δ' ἐπίκρουσις παρέχει τὰ ἀσφαλίστατα σημεῖα εἰς διάγνωσιν βεβαίαν τῶν ἐν τῷ θώρακι παρεκχύσεων καὶ εἰς ἀνακάλυψιν τῶν πλείστων μεταβολῶν, ὅσαι γίνονται καθ' ἃν καιρὸν ἄρχονται, προοδεύουσι, μεταβάλλονται καὶ ἀφανίζονται αἱ παρεκχύσεις. Ὄταν τὸ κύτος τοῦ θώρακος δὲν εἴν' ἔμπλεον ὑγροῦ, τὸ ὑγρὸν τότε ἀλλάσσει τὸν ἑαυτοῦ τόπον κατὰ τοὺς διαφόρους σχηματισμοὺς τοῦ σώματος τοῦ ἀρρώστου, καὶ φέρεται δυνάμει τοῦ βήρους πρὸς τὸ κατωφερέστερον μέρος τοῦ θώρακος. Ἐν ὀρθοκαθέδρῳ σχηματίζεται τὸ ὑγρὸν καταφέρεται εἰς τὸν περιεχόμενον ὑπὸ τοῦ ὀπισθίου μέρους τοῦ διαφράγματος, τῆς ῥάχως καὶ τῶν πλευρῶν τόπον· ὁ τόπος οὗτος εἶναι στενωτάτος, ὥστε, ὅταν ἢ μικρὰ συλλογὴ ὑγροῦ ἐνταῦθα, ὁ ἐκ τῆς ἐπικρούσεως ἤχος εἶναι καθ' ἕκτασιν ὀπωσοῦν μεγάλην βαιός, ἐν ᾧ κατὰ τοὺς ὑπεράνω τοῦ ὑγροῦ τόπους ἀκούομεν τὸν πνευμονικὸν ἤχον· ὑπτιῶς δὲ τοῦ ἀρρώστου κειμένου ἢ ἐπικρουσις παρέχει ἤχον καθαρὸν μὲν ἐπὶ τὰ πρόσω τοῦ θώρακος, βαιὸν δὲ ἐπὶ τὰ ὀπίσω. Τοῦτ' αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ ὅταν ὁ ἀρρώστος κῆται πρηγῆς ἐπὶ τὴν δεξιάν ἢ ἐπὶ τὴν ἀριστεράν πλευράν· βαιὸν ἤχον ἀκούομεν πάντοτε καθ' ἃν τόπον γίνεται κατάρρῃσις τοῦ ὑγροῦ. Ἄν δὲ τὸ κύτος τοῦ θώρακος ἢ ὅλον ἔμπλεον, ἀκούομεν ἀπανταχοῦ τότε τὸν βαιὸν ἤχον, ἐπειδὴ τὸ ὑγρὸν δὲν δύναται νὰ μετατοπισθῇ. Ὄστυως δὲ καὶ ἐν περιγεγραμμένῳ καὶ ὑπὸ προσφύσεων ἀφορίζομένῳ παρεκχύματι, ὁ ἤχος μένει βαιὸς ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, οἷον δῆποτε σχηματισμὸν κατὰ τὴν λάβη τὸ σῶμα τοῦ ἀρρώστου. Ἄν δὲ ἀκούηται ἤχος καθαρὸς ἢ βαιὸς ἐν ᾧ τόπῳ πρότερον δὲν ἦτο, δυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν ἐκ τούτου, ὅτι ἡλαττώθη ἢ ἠυξήθη τὸ ὑγρὸν ἢ συλλογὴ· ἂν δ' ἐπὶ τῇ ἐπικρούσει γίνηται καθαρὸς ἤχος πάντοτε κατὰ τινα τόπον, περὶ ἃν κατὰ τοὺς διαφόρους σχηματισμοὺς τοῦ σώματος ὁ ἤχος γίνεται καθαρὸς καὶ βαιός, δυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν ἐκ τούτου, ὅτι κατὰ τὸν ῥηθέντα τόπον ὑπάρχει πρόσφυσις τοῦ πνεύμονος. Ἡ ἐπικρουσις διορίζει ἀκριβῶς τὴν τὰ μόρια πάσχουσιν ἄψωσιν ὑπὸ τῆς συλλογῆς τοῦ ὑγροῦ. Ἐνίοτε δὲ ἀκούομεν ἤχον βαιὸν εἰς τὰ κατωφερέστερα μέρη τοῦ θώρακος καὶ μετ' αὐτὴν τὴν ἐξάλειψιν τοῦ ὑγροῦ· γίνεται δὲ τοῦτο ἐκ τῶν παρὰ φύσιν ὑμένων, οἵτινες ἐπλάσθησαν ἐνταῦθα, ἢ κατέπεσαν ἐκ τῶν ἀνωτέρω χωρισθέντες. Ἄν εἶναι δὲ πάντοτε εὐκόλον νὰ διακρίνωμεν τὴν ἐν τῷ ὑπεζωκίῳ ὑμένι συλλογὴν τοῦ ὑγροῦ τῆς ἐν τῷ περικαρδίῳ. Παρέκχυσις ἐν τῷ ὑπεζωκίῳ ὑμένι γενομένη δὲν δύναται νὰ ἔκταθῃ μέχρι τῆς προσθίου πλευρᾶς τῆς καρδίας, χωρὶς νὰ φθάσῃ πρὸς τὰ ὀπίσω μέχρι τῆς ῥάχως τῆς ὠμοπλάτης. Ἄν λοιπὸν ἀκούηται κατὰ τὴν καρδίαν ἤχος βαιός, χωρὶς νὰ συνοπάρῃ καὶ ἄρσις τῆς ῥάχως τῆς ὠμοπλάτης, πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ παρέκχυσις εἶναι ἐν τῷ περικαρδίῳ ὑμένι.

Τὰ δὲ τῆς ἐπικρούσεως περιγεγόμενα εἰσι διάφορα κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις. Ὄταν ἢ μικρὰ συλλογὴ ὑγροῦ, αἰσθανόμεθα μὲν ἔτι τὸν ἀναπνευστικὸν ἤχον, ἀλλ' ἀσθενέστερον καὶ τῶν πλευρωμάτων τοῦ θώρακος ἀπομακρυνόμενον· αὐξανομένης δὲ τῆς συλλογῆς, οὐδόλως ἀκούεται πλέον ὁ ἀναπνευστικὸς ἤχος· ἂν μὲν ἢ συλλογὴ ἢ κατὰ τὸ κατωφερέστερον μέρος τοῦ θώρακος, καὶ τὸ ἄνω αὐτοῦ μέρος ἢ κενόν, ὁ ἀναπνευστικὸς ἤχος ἀκούεται μὲν κατὰ τὸ ἀνωφερές, οὐδόλως δὲ κατὰ τὸ κατωφερές· ἂν δὲ ὁ ἀρρώστος σχηματισθῇ οὕτως, ὥστε τὸ πρότερον κάτω μέρος νὰ γείνη ἄνω, τότε ἀκούεται ὁ

ἀναπνευστικός ἦχος, ὅπου πρότερον δὲν ἠκούετο, καὶ οὐδὲ ἄλλως ἀκούεται, ὅπου πρότερον ἠκούετο. Τὸ στηθοσκοπικὸν τοῦτο σημεῖον λοιπὸν εἶναι πλείους λόγου ἕξιον. Ὁ Δαιμόνιος δοξάζει, ὅτι ἡ αἰγοφωνία εἶναι τὸ παθογνωμονικὸν σημεῖον τῆς παρεκχύσεως ἐντὸς τοῦ ὑπεζωκῆτος ὑμένοιο· ἀλλὰ τόσον ἕξιον λόγου δὲν εἶναι πλέον ἢ αἰγοφωνία καὶ δὲν δύναται αὕτη μόνη νὰ πείσῃ ἡμᾶς πρὸς παρακέντησιν.

Ἦνα χρησιμεύσῃ εἰς ἔνδειξιν ταύτης ἡ αἰγοφωνία, δεόν αὕτη νὰ φανῇ κατὰ τὴν μίαν μόνην πλευρὰν καὶ οὐχὶ εἰς μεγάλην ἔκτασιν, καὶ πρὸς τούτοις νὰ διακριθῇ ἀκριβῶς ἡ διαφορὰ τῆς φυσικῆς φωνῆς τοῦ ἀρρώστου· ἄλλως δὲ εἶναι αὕτη σφοδρὰ ἀντήχησις τῆς φωνῆς, ἣτις εἶναι τρομώδης καὶ διαλείπουσα, ἀλλὰ δὲν μεταδίδεται εἰς τὸ οὖς ὀριστικῶς ὡς ἡ ἐγγαστριμυθία. Καὶ ἡ αἰγοφωνία δὲν ἀκούεται καθὼς καὶ ὁ ἀναπνευστικός ἦχος, ὅταν ἢ μεγάλη ἢ συλλογὴ, ἀλλάσσει δὲ καὶ αὕτη τὸν ἑαυτῆς τόπον κατὰ τὸν διάφορον σχηματισμὸν τοῦ ἀρρώστου. Τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ παρεκχύματος γεινιάζει τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἀκούεται ἡ αἰγοφωνία, ὑπεράνω δὲ τούτου ἡ φωνὴ ἔχει τὸν φυσικὸν αὐτῆς ἦχον. Ἡ μεθόριος αὕτη γραμμὴ μᾶς ὁδηγεῖ νὰ ὀρίσωμεν τὴν οὐξῆσιν καὶ ἐλάττωσιν τοῦ ὕγρου. Ἡ δὲ βῆξ δεικνύει ἀνάλογον ἀλλοίωσιν τῆς φωνῆς. Ἐνίοτε ἡ φωνὴ δεικνύει μακρόθεν ἴδιαν τινὰ ἀλλοίωσιν, ἣτις ὀνομάζεται γερ ο ν τ ε ῖ α φ ω ν ῆ , ἢ μα κ ρ ᾶ α ἰ γ ο φ ω ν ῖ α . Ἄλλ' ἡ φωνὴ αὕτη δύναται νὰ εἶναι καὶ ἄνευ παρεκχύσεως, ἄρα μόνον ὑποφίαν εἰς τοῦτο νὰ δώσῃ δύναται.

§. 355.

Μεθ' ὅλων τούτων τῶν βοηθημάτων, ἅπερ μεταχειριζόμεθα πρὸς βεβαίαν διάγνωσιν τῆς καταστάσεως τοῦ κύτους τοῦ θώρακος δὲν εἶναι πάντως εὐκόλον νὰ γνωρίσωμεν μετὰ βεβαιότητος τὰς ἐν τῷ ὑπεζωκῆτι γενομένας παρεκχύσεις· ἡ ἐπιθεώρησις καὶ διαμέτρησις δὲν δίδουσιν ἀπόλυτον βεβαιότητα. Πολλοὶ ὑγιεῖς ἄνθρωποι ἔχουσι τὴν μίαν πλευρὰν, κατ' ἔξοχὴν δὲ τὴν δεξιάν, μεγαλειτέραν τῆς ἐτέρας. Πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἐνέργειαν τοῦ πνεύμονος, ἀρκεῖ νὰ ἐλαττώσῃ καὶ τὴν ἔκτασιν τοῦ θώρακος. Τὸ ἕτερον κύτος τοῦ θώρακος ἐπεκτείνεται καθ' ὅσον ὁ πνεύμων, ὅστις ἐνεργεῖ ἀντὶ τοῦ ἐτέρου, ἐκτείνεται ἐπὶ μᾶλλον. Κατὰ τὰς ἐξετάσεις δὲ τοῦ Στόκκου, ἡ ἔκτασις τοῦ θώρακος εἶναι μᾶλλον διαγνωστικὸν τοῦ ἐμπυήματος ἐν τῇ ἀριστερᾷ πλευρᾷ τοῦ θώρακος, ἐν τῇ δεξιᾷ δὲ, μόνον, ὅταν ἡ ἔκτασις ἢ πλέον τοῦ ἡμίσεος δακτύλου. Διὰ τῆς ἐπιθεωρήσεως δὲ καὶ διαμετρήσεως τοῦ θώρακος δὲν δύναμεθα νὰ προσδιορίσωμεν καὶ τὴν ποσότητα τοῦ ὕγρου, ἐπειδὴ διὰ μικρᾶς ἐκτάσεως τῶν πλευρῶν ὠθεῖται πολὺ πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ διάφραγμα καὶ τὸ μεσαύλιον. Ὁ ἀκουόμενος κλύδων τοῦ ὕγρου, ὅταν πιάσαντες τὸν ἀρρώστον ἀπὸ τῶν ὤμων διασεισωμεν αὐτόν, ἀκούεται μόνον ὅταν τὸ στήθος ἐνέχη καὶ ἀέρα ταυτοχρόνως· ἐπομένως τοῦτο, ἐκτὸς ὅτι εἶναι ὀχληρὸν εἰς τὸν ἀρρώστον, οὐδὲν πολλάκις παρέχει σημεῖον, καὶ ὁ ἀκουόμενος οὗτος κλύδων πρέπει νὰ διακριθῇ τοῦ ἐκ τῶν ἐν τῷ

στομάχῳ ὄντων ὑγρῶν. Εἰς περίπτωσιν τινὰ ἡδυνήθηεν νὰ διακρίνω σαφῶς τοὺς δύο τούτους κλύδωνας. Ὁ ἀκουόμενος κλύδων γίνεται κατὰ τὸν Τάρραλον εἰς ὀλίγας μόνον περιπτώσεις· αἰσθητός, εἰς ἀνθρώπους δηλαδή λιαν ἰσχυρούς, καὶ ὅταν ὁ ὑπεζωκῶς ὑμῆν ἢ ἐκτεταμένος ὑπὸ συλλογῆς ὑπερβαλλούσης. Ἡ δὲ ἀκίνησις τοῦ θώρακος δύναται νὰ προέλθῃ καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων αἰτίων· ἢ δὲ τρομώδης ἐκείνη κίνησις κατὰ τὸν Ῥαῦναῦδον δὲν εἶναι πάντοτε, καὶ ὅλα τὰ νοσήματα, ὅσα ἐμποδίζουσι τὴν εἴσοδον τοῦ ἀέρος εἰς τοὺς πνεύμονας, ἐμποδίζουσιν αὐτήν. Ἡ ἐπίκρουσις δὲ καὶ ἡ ἐπακρόσας παρέχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ βεβαιότατα διαγνωστικὰ σημεῖα, ἀλλὰ καὶ αὗται εἰσὶν ἐνίοτε σφαλераί. Ἐπειδὴ βαιὸν ἦχον ἔχομεν καὶ ἐν τῇ πνευμονίᾳ· ἀλλ' ἐν ταύτῃ δὲν γεννᾶται οὗτος τόσον αἰφνιδίως καί, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ μιᾶς, ὡς εἰς τὰς παρεκχύσεις. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ γεννᾶται βαθμηδόν, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀσθενῆς καὶ μόλις αἰσθητός, ἔπειτα δὲ γίνεται κατὰ μικρὸν ἰσχυρότερος, καθὰ ἡ φλεγμονὴ τοῦ παρεγχύματος τῶν πνευμόνων ἐμποδίζει ἐπὶ μᾶλλον τὴν εἴσοδον τοῦ ἀέρος· ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν μέγιστον βαθμὸν τοῦ ἥπατισμοῦ τῶν πνευμόνων, ὁ βαιὸς ἦχος εἶναι τόσῳ σαφῆς καὶ ἐντελῆς ὡς καὶ εἰς τὰς παρεκχύσεις· ὁ βαιὸς ἦχος εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ περιγεγραμμένος, σπανίως δὲ καθ' ὄλην τὴν ἔκτασιν τοῦ πνεύμονος, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ ἐναντίου ἡ παρεκχύσις ἐκτείνεται οὐχὶ σπανίως καθ' ὅλον τὸ κύτος τοῦ θώρακος. Εἰς τὰς παρεκχύσεις ὁ βαιὸς ἦχος παύειτ' αἰφνιδίως ὑπὲρ τὴν κορυφὴν τοῦ παρεγχύματος, καὶ ἀκούεται ἦχος κενός, ὅπερ δὲν γίνεται εἰς τὴν πνευμονίαν, ἐξαιρουμένης ἴσως ἐνίοτε τῆς φλεγμονῆς τῶν λοβῶν τῶν πνευμόνων. Μόνον δὲ ὁ ἥπατισμός τοῦ πνεύμονος προξενεῖ τοιοῦτον βαιὸν ἦχον, ἐν ᾧ δὲν δυνάμεθα νὰ συγχύσωμεν μετὰ τοῦ γινομένου ἐν τοῖς παρεκχύμασιν Ἄλλὰ περὶ τὸ ἥπατισθὲν μέρος τοῦ πνεύμονος εἰσὶ πάντοτε καὶ ἄλλα μέρη ἤττον φλεγμαίνοντα καὶ τὴν κατὰ μικρὸν μετάβασιν ἀπὸ τοῦ νοσηροῦ εἰς τὸ ὑγιὲς ἀποτελοῦντα. Ὅθεν ἐπὶ τῇ μετὰ προσοχῆς γινομένῃ ἐπικρούσει ἀκούεται βαιὸς ἦχος, ὅστις ἔλλαττοῦται κατὰ μικρὸν, ἕως οὗ ἐρχόμεθα εἰς τόπον ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὸ ἀπαθὲς μέρος τοῦ πνεύμονος, ὅπου οὗτος ἐκλείπει ἐντελῶς. Ἐτερον δὲ διαγνωστικὸν σημεῖον τῆς παρεκχύσεως ἀπὸ τῆς πνευμονίας εἶναι, ἐν τῇ πρώτῃ μὲν ὁ τόπος τοῦ βαιοῦ ἦχου διαφέρει κατὰ τὸν διάφορον σχηματισμὸν τοῦ ἀρρώστου, ἐν τῇ δευτέρᾳ δὲ μένει ὁ αὐτός εἰς ὅλους τοὺς σχηματισμοὺς τοῦ ἀρρώστου. Ἐν τῇ παρεκχύσει ὁ βαιὸς ἦχος ἄρχεται κατὰ τὸ κατωφερέστατον μέρος τοῦ θώρακος, ἐν ᾧ ἐν τῇ πνευμονίᾳ ἐμφαίνεται πολλάκις πρῶ-

τον κατά τὸ ἀνώτερον μέρος, ἐπειδὴ αὕτη πολλάκις ἐνίζανει εἰς ἀνώτερον τόπον.

Ὁ Ἱρζης (Hirz. Archives générales de médecine 1837. Février) νομίζων, ὅτι τὰ φυσικὰ φαινόμενα διαφέρουσι καθ' ἕνα λόγον ἔχουσιν οἱ πνεύμονες πρὸς τὰ παρεκχυθέντα ὑγρά, διευκρινεῖ τοὺς λόγους τούτους κατὰ τρεῖς περιστάσεις· καὶ πρῶτον μὲν, ὅταν ἢ τὸ παρέκχυμα ὀλίγον (ὅσον οὐγκιῶν τινῶν ἄχρι λίτρας)· δεύτερον δέ, ὅταν ἢ πολὺ (ὅσον τριῶν λιτρῶν καὶ ἐπέκεινα). Τὸ παρέκχυμα ὅταν μὲν ἢ μέτριον, ἔχει λόγον διαφορῶν καθὰ τοῦτο εἶναι ἀρτιγενές ἢ πεπαλαιωμένον· καὶ ὅταν μὲν ἢ ἀρτιγενές ἐξαπλοῦται περὶ ὅλον τὸν πνεύμονα, ὥστε οὗτος μὲν εἶναι ὡσπερ εἰς ὑγρὸν ἐμβεβυσισμένος, ὁ δὲ ὑπεζωκῶς ὑμῆν τοῦ πνεύμονος καὶ τῶν πλευρῶν χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ στρώσεως ὑγροῦ, οὗ τὸ πάχος εἶναι ἰσόμετρον· ἀλλὰ μετὰ δέκα ἢ δέκα καὶ τεσσάρων ἡμερῶν παρέλευσιν, καθιέται τὸ ὑγρὸν ἐπὶ τὰ κάτω καὶ ἀπωθεῖ τὸν πνεύμονα πρὸς τὰ ἄνω, ἵνα οὗτος δὲν εἶναι ἠπατίζων οὐδὲ προσπεφυκός. Παρέκχυμα ἀρτιγενές γυωρίζεται διὰ σημείων τῶν ἐξῆς· πνοὴ μὲν, φωνὴ καὶ βῆξ βραχεῖα, διαλείπουσα, λεπτή καὶ μηκῶσα, ἤχος δὲ βαιὸς εἰς μεγάλην ἔκτασιν (ὅταν ἢ πολὺ τὸ παρέκχυμα, εὐρίσκομεν τὸ ὕστερον σημεῖον οὐχὶ δὲ καὶ τὸ πρῶτον). Ὅταν δὲ τὸ παρέκχυμα ἢ πεπαλαιωμένον, ὁ βαιὸς ἤχος ἀκούεται εἰς μικρὰν ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω ἀστάσιν, ἐπειδὴ τὸ ὑγρὸν καθιέται, καὶ εἰς τὰ κάτω ταῦτα ἐλλείπει ἢ αἰγοφωνία, ἐπειδὴ, ἵνα γείνη τοῦτο, ἀνάγκη οὐ μόνον νὰ ὑπάρχη ὑγρὸν, ἀλλὰ καὶ νὰ περικλύζεται ὑπ' αὐτοῦ μέρος τοῦ πνεύμονος· ὑπὲράνω δὲ τῆς συλλογῆς ἀκούεται ἤχος καθαρός, καὶ ἐπὶ τῇ ἐπακροάσει ὁ ἀναπνευστικός ἤχος. Ἐκ τούτου δὲ δυνάμεθα ν' ἀπατηθῶμεν καὶ νὰ ὑπολάβωμεν, ὅτι τὸ ὑγρὸν διεφορήθη, ἐν ᾧ τοῦτο ἀλλάσσει μόνον τὸν τόπον αὐτοῦ πρὸς τὰ κάτω καθιζόμενον. Ὅθεν δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν, ὅταν, ἐν ᾧ ἐλαττοῦται ὁ βαιὸς ἤχος καὶ ἐπανερχεται ὁ ἀναπνευστικός κατὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ πνεύμονος, δὲν ὑπάρχη αἰγοφωνία πρὸς τὸ κάτω μέρος τοῦ θώρακος, ὅτι τὸ ὑγρὸν ἠλλαξε μὲν τὸν τόπον αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν ἠλαττώθη, καὶ ὁ καταβιασμός τοῦ ἐκ τῆς ἐπικρούσεως βαιοῦ ἤχου ἄνευ ἐλαττώσεως τοῦ ὑγροῦ, δύναται νὰ προξενηθῇ πολλάκις μᾶλλον ὑπὸ τῆς ἐκ τῆς γενομένης πίεσεως ἐλαττώσεως τῆς ἐκτάσεως τοῦ πνεύμονος ἢ ὑπὸ τῆς ἀπώσεως αὐτοῦ.

§. 356.

Ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ εἰς τὸ κύτος τοῦ θώρακος γίνεται κατὰ διάφορους τρόπους δι' ἐμπυήματος τοῦ πνεύμονος, ὅπερ ἐκρήγνυτ' ἐντὸς τοῦ κύτους τοῦ θώρακος, καὶ γεννᾷτ' ἐκ φλεγμονῆς τοῦ πνεύμονος καὶ τοῦ ὑπεζωκῶτος ὑμένους, μετὰ διασχῶντα τραύματα, μετὰ μέγαρα τῶν πλευρῶν κατάγματα κ. τ. λ. ἐκ κακοήθους ἐκκρίσεως, ἐκ χρονίας φλεγμονῆς τοῦ ὑπεζωκῶτος ὑμένους, ἐξ ὀργανικῶν παθῶν τοῦ πνεύμονος ὡς γίνετ' ἐν τῷ βραδέως γινομένῳ ὑδροθώρακι.

Ὅσ' ἀποστήματα γίνοντ' ἔξω ἐπὶ τοῦ θώρακος, μεταξὺ τῶν σθηθικῶν μυῶν καὶ τοῦ ὑπεζωκῶτος ὑμένους, σπανίως εἰσδύουσιν εἰς τὸ κύτος τοῦ θώρακος, ἐπειδὴ ὁ ὑπεζωκῶς ὑμῆν γίνεται ἀδρομερῆς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.

§. 357.

"Όταν ἐκ τῆς συλλογῆς ταύτης ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος βλάπτωνται τοῦ πνεύμονος καὶ τῆς καρδίας αἱ ἐνέργειαι τόσον, ὥστ' ἐπίκειται κίνδυνος τῆς ζωῆς, ὅταν τὸ ἀθροισθὲν ὑγρὸν οὔτε δυνάμει τῆς φύσεως ἀφαιρεῖται, οὔτε δυνάμει τῆς οἰκείας ἔσω θεραπείας, ἐνδείκνυται ἡ παρακέντησις τοῦ θώρακος. Ἄλλ' ἡ χειρουργία αὕτη δύναται τότε μόνον νὰ εἶν' ἐπωφελής, ὅταν ἡ συλλογὴ τοῦ ὑδατώδους ἢ τοῦ πυώδους ὑγροῦ δὲν εἶναι μετ' ἄλλων ὁμοῦ παθῶν τοῦ στῆθους ἀνιάτων, οὐδὲ σύμπτωμα τοῦ καθολικοῦ ὑδρωπος, καὶ ὅταν ὁ ἄρρώστος δὲν εἶναι ὑπέργηρος, οὐδ' ἐξησθένησε καθ' ὑπερβολὴν διὰ τὴν χρονιότητα τοῦ πάθους, ἢ δι' ἄλλα συντηκτικὰ συμπτώματα. Ἐλπίδα δ' ἐπιτυχίας τῆς χειρουργίας μείζονα παρέχουσιν ὅσα πυώδεις συλλογαὶ εἰσὶν ἔκγονοι κακώσεων ἐξωθεν γενομένων, ἀλλὰ πάντοτε αὕτη, διὰ τὰ δυνάμενα νὰ συμβῶσιν ἐπακόλουθα, εἶναι βία οὐ σμικρά, καὶ τοι ἂν ἐτέρου μέρους πρέπει καὶ τοῦτο νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι ἀδυνατεῖ πολὺ τῆς ἐγχειρήσεως ἡ ἐνέργεια, μάλα ὀψὲ καὶ σπανίως γενομένης· εἶναι δὲ αὕτη τὸ μόνον σωτήριον εἰς τὰς ῥηθείσας περιπτώσεις βοήθημα.

Περὶ τοῦ καιροῦ δέ, ἐν ᾧ πρέπει νὰ τελεσθῇ ἡ περὶ τῆς ὀλέγος χειρουργία εἰς τὴν μετὰ φλεγμινὴν γενομένην ἐν τῷ θώρακι συλλογὴν ὑγροῦ, διαφέρουσιν αἱ γνώμαι τῶν ἰατρῶν, ὥστ' ἔνιοι οἶος ὁ Φίλιππος, Σκόδας, Λαινέκιος, Γεωδρίνος καὶ ἄλλοι, θέλουσι νὰ γίνηται πρωίμως. Ἄλλ' ὅμως συγχωρητέα μόνον κατὰ τὰς ἄνω εἰρημένους περιπτώσεις.

Ἄν δέ, καὶ τότε; εἶναι ἀναγκαῖα ἡ παρακέντησις τοῦ θώρακος εἰς τὴν ἀνάχυσιν τοῦ αἵματος καὶ εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ ἀέρος, ἐμνημονεύθη ἀλλαχού ἐν τῷ 785 §. Τόμ. Α'.

§. 358.

Ἡ παρακέντησις τοῦ θώρακος γίνεται ἢ διὰ διαιρέσεως ἢ διὰ παρακέντησεως μὲ τὴν τρίγωνον ἀκίδα.

Τοῦ θώρακος τὴν παρακέντησιν ἐνήργησαν ἑκαταὶ κατὰ τρόπους πάνυ διαφοροῦς· 1) δι' ἀνατρήσεως τῶν πλευρῶν (ὁ Ἰπποκράτης, Παραῖος καὶ Σεβερίνος), ἢ τοῦ ζέρνου (ὁ Γαληνός, Ῥόγηρος, Πάρμας, Οὐανδερβύλος (van der Wyl) κ. α.)· 2) διὰ διαιρέσεως τῶν ἀπαλῶν μορίων. α) διὰ σιδήρου καύσεως (Εὐνιφῶν ὁ Κνίδιος, Ποῦλος ὁ Αἰγινήτης, Ἄβικῆνας, Λαμφράγγης (Lanfranchi), Ῥαβάτων. κ. α.)· β) δι' ἐσχαρωτικοῦ καύσεως καὶ διὰ παρακέντησεως τῆς ἐσχάρας μὲ τὸ μαχαίριον (ὁ Θεβεῖνος, Ῥύσχος (Ruysch), Βρομφιέλδος, Οὐίντερος (v. Winler) κ. α.)· γ) διὰ παρακέντησεως τοῦ ὑπεζωκότος ὑμέρος μὲ τὸ μαχαίριον μετὰ προηγουμένην διαίρεσιν τοῦ δέρματος καὶ ἀποψίλωσιν τοῦ ὑπεζωκότος (οἱ Ἰπποκρατικοί, Κέλσος, Σολίγγερος, Δελπέχιος κ. α.) ἢ μὲ τὴν τρίγωνον ἀκίδα (ὁ Ἐρίστερος, Μοζάνδης, Βούριος κ. α.), ἢ μὲ ὄργανα μὴ ἔπακμα, μὲ μήλην (ὁ Διονύσιος, Οὐέρδικος (Verduc) καὶ Βελλόστης (Bellost), ἢ μὲ τὸν δάκτυλον (ὁ Φρέκκιος (Freck))· δ) ἄνευ προηγουμένης τομῆς τοῦ δέρματος διὰ διωμοῦ τοῦ μαχαίριου (ὁ Ραζής, Διεμέμβροϊκος (Diemenbroeck) καὶ Πύρμαννος), ἢ τῆς τριγώνου ἀκίδος (ὁ

Αρϋΐνος (Drouia) Νοῦκας, Πάλφυνος (Palfyn), Ἐΐστερος, Σάρπας, Λεβλάγκος, Ῥύλλερος, Χ. Βέλλος, Λαινένκιος (Laennee) Οὐάτιμαννος, Σχύος, (Schuh), Κραύσης κ.α.) ἐπὶ κατὰ πύλας καὶ χωνοειδῶς γενομένης διαιρέσεως τοῦ δέρματος καὶ τῶν μυῶν, καὶ μείζονος διαιρέσεως τοῦ ὑπεζωκότος ὑμένος (κατ' ἐξαχὴν ὁ Β. Βέλλος, Λαβρέϋ, Ζάγγης, Κέρνης κ. α.).

§. 359.

Ἡ παρακέντησις τοῦ θώρακος γίνεται τὸν δε τὸν τρόπον ὁ ἄρρώστος κοιτάζετ' ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς κλίνης ἐπὶ τὴν ὑγιᾶ πλευρὰν ἐγκεκλιμένος, ὁ βραχίλιον αὐτοῦ φέρετ' ἐπὶ τὰ πρόσω, ὅπως ἐπιπίπτῃ τὸ φῶς, καθ' ὃν τόπον μέλλει νὰ ἐνεργηθῇ ἡ χειρουργία· καὶ ἐπὶ τὴν δεξιάν μὲν πλευρὰν γίνεται μεταξὺ τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης, τῆς ἕκτης καὶ ἑβδόμης πλευρᾶς, ἄνωθεν ἀριθμουμένης (μηδὲ ποτε δὲ κατωτέρω, ἐπειδὴ εὐκόλως κακοῦται τὸ διάφραγμα), ἐπὶ τὴν ἀριστεράν δὲ πλευρὰν μεταξὺ τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης ἕως τῆς ἑβδόμης καὶ ὀγδόης πλευρᾶς κατὰ τὴν μεσότητα τοῦ μεταξὺ τοῦ στέρνου καὶ τῆς ῥάχews χωρίου, τομὴ τοῦ δέρματος ὅσων δακτύλων τινῶν· ἔπειτα διαιροῦμεν πεφυλαγμένως τοὺς μῦς διὰ τομῶν βαθμηδὸν μικροτέρων καὶ κατ' ἐπανάληψιν γινομένων (ἀπέχοντες κατὰ τὸ εἶκος ἀπὸ τοῦ κάτω χεῖλους τῆς ὑπερκειμένης πλευρᾶς καὶ μὴ ἀπογυμνοῦντες ἐντελῶς τὸ ἄνω τῆς ὑποκειμένης) ἄχρι τοῦ ὑπεζωκότος ὑμένος κατὰ τρόπον, ὥστε ἡ τομὴ μὲν νὰ εἶναι κωνοειδής, ὁ ὑπεζωκῶς δὲ ν' ἀπογυμνωθῇ ὅσον δακτύλου. Καὶ ἂν διὰ τοῦ παραπεμπομένου εἰς τὸ βάθος τῆς πληγῆς δακτύλου, ἐν φ' ὁ ἄρρώστος ἐπέχει τὴν ἀναπνοήν, ἢ ἐγκλίνεται ὀλίγον ἐπὶ τὴν βεβλαμμένην πλευρὰν, αἰσθανθῶμεν σαφῶς κλύδωνα, δυνάμεθα νὰ παρακεντήσωμεν θαρρῶντως μὲ τὸ μαχαίριον τὸν ὑπεζωκότα, καὶ νὰ πλατύνωμεν τὴν πληγὴν μὲ πυρηνομαχαίριον. Ἄν δὲ δὲν αἰσθανώμεθα κλύδωνα, διαιροῦμεν διὰ τομῶν παφυλαγμένως γενομένων τὸν ὑπεζωκότα, ὅστις ἐνίοτε εἶναι ὑπερπαχὺς. Πρὸς κένωσιν δὲ τοῦ ἀθροισθέντος ὑγροῦ ἐγκλίνεται ὁ ἄρρώστος ἐπὶ τὴν πάσχουσαν πλευρὰν. Βαθεῖα δὲ ἀναπνοή, βήξ, καὶ ἡ χρῆσις ἀντλίας ἢ ἐνέσεως τινος πρὸς ἔκρυσιν τοῦ ὑγροῦ εἰσὶν ἐπιβλαβῆ.

Ὁ τόπος δὲ τῆς διασχάσεως τοῦ κύτους τοῦ θώρακος, ἐκτὸς τοῦ τόπου, ἐν φ' ἐνδεῖκνυτ' ἐξ ἀνάγκης αὕτη, ὅταν γείνη διάρρηξις τοῦ ὑπεζωκότος καὶ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ ὑπὸ τὰ ἐκτὸς καλύμματα, εἶναι διάφορος, ὥστε πολλοὶ μὲν τῶν λατρῶν (οἷος ὁ Σαβατέρος, Πελετάν, Βούερος καὶ ἄλλοι) ἐπὶ τὴν ἀριστεράν μὲν πλευρὰν μεταξὺ τῆς τρίτης καὶ τετάρτης πλευρᾶς κάτωθεν ἀριθμουμένης, ἐπὶ τὴν δεξιάν δὲ μεταξὺ τῆς τετάρτης καὶ πέμπτης πλευρᾶς· ἕτεροι δὲ (οἷος ὁ Χοπάρτης, Δεσῶλτος καὶ ἄλλοι) μεταξὺ μὲν τῆς δευτέρας καὶ τρίτης πλευρᾶς ἐπὶ τὴν ἀριστεράν, μεταξὺ δὲ τῆς τρίτης καὶ τετάρτης ἐπὶ τὴν δεξιάν· ὁ δὲ Βέλλος λέγει, ὅτι κατακειμένου τοῦ ἀρρώστου, εἶναι τὸ μεταξὺ τῆς 6 καὶ 7 πλευρᾶς ἄνωθεν ἀριθμουμένης χωρίον ὁ κατώτατος καὶ ὁ οἰκειότατος εἰς τὴν

παρακέντησιν τόπος· ὁ δὲ Βεγγῶς λέγει, ὅτι πρέπει νὰ γείνη ἡ τομὴ ἐν ᾧ τόπῳ ἐνοῦνται· τὰ δὴ πρόσθια τριτημόρια μετὰ τοῦ ὀπισθίου τριτημορίου τοῦ μεταξὺ τοῦ στέρνου καὶ τῶν ἀκανθῶν τῶν σπονδύλων τῆς βράχειος· ὁ δὲ Κρυσταλλίερος λέγει ὅτι τὸ ὑγρὸν οὐχ' ἦτιτον κινουτ' ἐντελῶς, καὶ ἂν ἡ τομὴ γείνη εἰς οἶον δὴποτε τόπον θέλομεν.

Ὅταν δὲ ὁ ἄρρώστος ἢ ὑπέρπαχος καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ διαμετρήσωμεν ἀκριβῶς τὰς πλευράς, σημειοῦμεν τὸν τόπον τῆς ἐνεργησομένης διαιρέσεως ὅσον τεσσάρων ἢ πέντε δακτύλων ὑπεράνω τῆς τελευταίας νόθου πλευρᾶς. Ἀποδοκιμάζεται δὲ ἡ τομὴ κατὰ τὸ κατωφερέστατον μέρος τοῦ θώρακος ὀλίγον τι μακρὰν τῆς βράχειος, ἐπειδὴ διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἄρρώστου δυνάμεθα νὰ καταστήσωμεν κάτω τόπον τὸν ἀνωτέρω κείμενον, καὶ ἐπειδὴ δύναται νὰ βλαφθῇ εὐκόλως τὸ διάφραγμα, ὅπερ ἀνωθεῖται ἀπὸ τοῦ ἥπατος, καὶ ἐπειδὴ καθόλου εἶναι συχνότατα πρόσφυσις κατὰ τὸ κάτω μέρος τῶν πνευμόνων. Ἐξ ὅλων λοιπὸν τούτων ἐξάγεται, ὅτι ὁ οἰκειότερος τόπος πρὸς παρακέντησιν εἶναι κατ' ἀμφοτέρας τὰς πλευράς τὸ μεταξὺ τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης πλευρᾶς χωρίον, ὅταν ὁ τόπος οὗτος ἐπικρουόμενος δὲν ἤχη κενός, καὶ ὅταν δὲν αἰσθανώμεθα τὸν συνήθη τῆς ἀναπνοῆς τρισμὸν (ἴδ. Lanneck a. a. O. vol II. 249).

Ὁ ἐπὶ τὰ ἄνω ἔλκυσμὸς τοῦ δέρματος πρὸ τῆς τομῆς, ὅπως ἐπισκεπάσωμεν ἔπειτ' αὐτῷ τὸ στόμιον τῆς ἐντὸς πληγῆς, ἐμποδίζει μὲν τὴν παρείσφρησιν τοῦ ἀέρος, ἀλλὰ καὶ τὴν περαιτέρω ἐλευθέραν ἔκρυσιν τοῦ ὑγροῦ. Ἐὰν δὲ εὖρωμεν τὸν ὑπεξωκὸτα ὑμένα προσπεφυκότα, διατροῦμεν τὴν πρόσφυσιν μὴ ἰσχυρὰν οὖσαν μὲ τὸν δάκτυλον ἢ μὲ τὴν πυρονομήλην πρᾶως. Ἄν δὲ τοῦτο ἢ τῶν ἀδυνάτων, δυνάμεθα νὰ πλατύνωμεν τὴν πληγὴν πρὸς τὸ στέρον ἐλπίζοντες, ὅτι θέλομεν εὑρεῖ τόπον μὴ προσπεφυκότα, ἢ ἐνεργοῦμεν τὴν χειρουργίαν εἰς ἄλλον τόπον. Ἄν δὲ μετὰ τὴν παρακέντησιν τοῦ θώρακος οὐδεμίαν εὖρωμεν ἐν αὐτῷ συλλογὴν πύου, ἀλλ' ἀπόστημα ἐν τῷ παρεγγύματι τοῦ πνεύμονος, ὅπερ αἰσθανόμεθα σαφῶς διὰ τὸν γινόμενον κλύδωνα, εὐοδιάζομεν διὰ τοῦ παραπεμφθέντος εἰς τὴν πληγὴν δακτύλου ὀξὺ μαχαίριον, καὶ κατασχάζομεν τὸ ἀπόστημα· ἀνάγκης δὲ οὐσῆς νὰ παρακεντήσωμεν ἀμφοτέρας τὰς πλευράς, ἢ παρακέντησιν τῆς ἐτέρας πλευρᾶς πρέπει, μὴ κατεπίγουσα οὖσα, νὰ γείνη 14 ἢ 18 ἡμέρας μετὰ τὴν παρακέντησιν τῆς πρώτης, καὶ ὁ ὑπεξωκὸς νὰ παρακεντήται· ὅσον ἀρκεῖ εἰς ἔκρυσιν τοῦ ὑγροῦ. Ὁ δὲ Καρτουρίχθης (Cartwright) (London medical Gazette 1831 April.) λέγει, πρὸς παρεμποδισμόν τῆς παρείσφρησεως τοῦ ἀέρος ἐν τῇ διασχάσει τοῦ θώρακος, νὰ διεμβάλωμεν μετὰ γενομένην μικρὰν τομὴν διπλοῦν σύρμα παραπλησίως τῷ γράμματι Ω καὶ ἐπ' αὐτοῦ κολλητικὸν ἔμπλαστρον.

§. 360.

Μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ ὑγροῦ ἐπιδένομεν οἰκείως τὸ τραῦμα ἐμβάλλοντες ἡμίτιλλον ἐλαιοβρεχῆς λίνον μεταξὺ τῶν χειλέων τῆς πληγῆς τοῦ ὑπεξωκὸτος, μηδὲν ἐντὸς τοῦ κύτους τοῦ θώρακος εἰσδύον· τὰ ἄκρ' αὐτοῦ στηρίζομεν ἔξωθεν μὲ κολλητικὸν θυριδωτὸν ἔμπλαστρον, ἐπ' αὐτοῦ δὲ βάλλομεν ἀπαλὸν μοτὸν καὶ σπληνίον, ἅπερ φυλάσσομεν ἐν οἰκείῳ τῷ τόπῳ διὰ στηθοδέσμου· ὁ ἄρρώστος σχηματίζεται· ἔπειτα εἰς τὴν κλίην οὕτως, ὥστε νὰ γίνηται ἡ ἔκρυσιν τοῦ ὑγροῦ ὡς δυνατὸν ἀκωλύτως.

Ὅταν ἡ συλλογὴ ἢ υπερβάλλουσα, ἐπιδένωμεν τὴν πληγὴν πρὶν ἢ κενώσωμεν ὄλον τὸ ὑγρὸν. Ὁ Πελετᾶν γνωματεύει νὰ ἐπιδένωμεν πάντοτε τὴν πληγὴν εὐθύς μετὰ τὴν παρακέντησιν, ἐπειδὴ, λέγει, τὸ ὑγρὸν κενοῦται κατὰ μικρὸν καὶ ὁ πνεύμων, ἐπειδὴ δὲν εἰσδύει ἀπὸ εἰς τὸ κύτος τοῦ θώρακος, δύναται νὰ ἐκταθῇ.

§. 361.

Ἡ ἀποθεραπεία ζητεῖ κατὰ τὴν διάφορον ἔξιν τοῦ ἄρρώστου καὶ κατὰ τὰ ἐπιγενόμενα συμπτώματα φύχουσιν καὶ ἀφλέγματον ἢ ἀναληπτικὴν θεραπείαν. Ὁ ἄρρώστος νὰ ἡσυχάζῃ, νὰ μὴ ὀμιλῇ καὶ ν' ἀναπνέῃ ξηρὸν ὡς εἰκὸς καὶ θερμὸν ἀέρα. Ὁ ἐπίδεσμος ν' ἀλλάσσεται ὡς δυνατὸν σπανίως, ἀπὸ δυοκαίδεκα ἕως δυοκαίδεκα τοῦλάχιστον ὥρων, πολὺ ταχέως, καὶ ὁ ἀπὸ ἐνταυτῶ νὰ θερμαίνηται διὰ πλησίον εὐρισκομένου πυραύνου. Αἱ γενόμεναι πρὸς ἔκρυσιν τοῦ ὑγροῦ ἐνέσεις ἀποδοκιμάζονται μὲν δικαίως, ἀλλ' ἐγὼ μετεχειρίσθην μετὰ πολλῆς ὀφελείας ὡσάντις ἐφεξῆς τὸ πῦον ἐγένετο ἀχρεϊέστατον καὶ δυσῶδες ἐνέσεις ἐκ μυξώδους ἀφεψήματος ἡνωμένας μετ' ὀλίγου ἀλυκοῦ ὀξέος, καὶ ἐλαφρὰ σταλτικὰ ἀφεψήματα. Ἡ πληγὴ πρέπει διὰ τοῦ ῥηθέντος ἐπίδεσμου νὰ φυλάσσεται ἀνοικτὴ ἐνόσῳ ὑπάρχει εἰσέτι μικρὰ ἔκκρυσιν καὶ τὰ πρὸς τοῦτο εὐοδιαζόμενα ἐλαστικὰ συρίγγια κτλ. ἀποδοκιμάζονται μὲν καθόλου ἀλλ' ἐξ ἧς πολλάκις ἔλαβον πείρας ἐβεβαιώθην, ὅτι ἡ μόνη παρεμβολὴ ἡμιτίτλου μόνον λίου δὲν ἀρκεῖ πάντοτε εἰς τὸ νὰ φυλάσῃ κατὰ τὸ εἰκὸς ἀνοικτὴν τὴν πληγὴν. Πολλάκις δὲ ἀπομένει πολὺν χρόνον συριγγῶδες στόμιον, ὅπερ ἀπουλοῦται τότε μόνον, ὅταν ὁ ἄρρώστος ἀναλάβῃ ἐντελῶς τὴν ὑγείαν.

Πρὸς φυλακὴν δὲ τοῦ ἐκτικοῦ πυρετοῦ, ὅστις γεννᾶται μετὰ τὴν ἐγχείρησιν τοῦ ἐμπυήματος, διὰ τῆς ἀναδόσεως τοῦ πύου καὶ διὰ τῆς διαλύσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ εἰσερχομένου ἀέρος, ἐνίησιν ὁ Ῥεκαμίερος (Bulet. de Therap. Tom. XII. L. I, 1837). Ὑδρ ὅσον 28 ἢ 30 βαθμῶν χλιαρὸν εὐθύς μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ ὑγροῦ, καὶ ὅσον τοῦ ἐκκενουμένου ὑγροῦ· ἔπειτα δὲ ἀποφράσσεται τὸ στόμιον τῆς πληγῆς μὲ κολλητικὸν ἔμπλαστρον, καὶ ὁ ἄρρώστος κατακλίνεται, ἔχων ὑψηλότερα τὰ ἰσχία, ὅπως τὸ ἐνιέμενον ὕδρ ἀναπληρῶσῃ τὸ κενὸν τοῦ θώρακος ἐντελῶς. Καθ' ὅσον δὲ ἐκτείνεται ὁ πνεύμων, γνωρίζεται δὲ τοῦτο διὰ τῆς ἐπακρόσεως, ἐνίεται ὀλιγώτερον ὕδρ.

§. 362.

Τὴν παρακέντησιν τοῦ θώρακος διὰ τῆς τριγώνου ἀκίδος μεταξὺ τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης πλευρᾶς, ὅταν ὁ τόπος οὗτος δὲν ἦχῃ ὡσπερ κενός, καὶ ἐπὶ τῇ ἐπακρόσει δὲν αἰσθανώμεθα τὸν ἀναπνευστικὸν ἦχον, ἐνεργούμεν, βάλλοντες τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ ἐπὶ τοῦ ἄνω χεῖλους τῆς ὑποκειμένης πλευρᾶς, καὶ διωθοῦντες τὴν ὑπὸ τῆς δεξιᾶς κρατουμένην τρίγωνον ἀκίδα ὑπὲρ τὸν ὄνυχα τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ εἰς τὸν

ρήθνεντα μεσοπλεύριον τόπον πρῶως καὶ ἡρέμα, ἕως ἂν αὕτη κενεμβατή ση εἰς τὸν θώρακα· ἔπειτα δὲ κρατοῦντες στερεῶς τοῖς δακτύλοις τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸν καλαμίσκον, καὶ ἐνωθῶντες αὐτὸν μικρὸν τι βαθυτέρῳ, ἐξελκύνομεν τῇ ἐτέρᾳ τὴν ἀκίδα καὶ οὕτως ἐμχεῖται τὸ ἐνεχόμενον ὑγρὸν, ἐνῶ δὲ τοῦτο ἐμχεῖται ἀποφράσσομεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸν καλαμίσκον μὲ τὸν δάκτυλον καὶ τοῦ ἀρρώστου πολλάκις ἐν τούτῳ βαθέως ἀναπνέοντος· ἐξελκύνομεν δὲ μετὰ τὴν ἔκρυσιν τὸν καλαμίσκον ἔχοντες τὸ στόμιον αὐτοῦ ἀποπεφραγμένον μὲ τὸν δάκτυλον, καὶ καλύπτομεν ἔπειτα τὸ παρακέντημα μὲ κολλητικὸν ἔμπλαστρον. Πρὸς παρεμποδισμὸν δὲ τῆς εἰσφρήσεως τοῦ ἀέρος ἐν τῇ ἐκρύσει τοῦ ὑγροῦ, καὶ πρὸς τὴν εὐκόλον αὐτοῦ ἔκρυσιν ἔχομεν διαφόρους τρόπους καὶ παρασκευάς, καθὼς καὶ περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ κενωτέου ὑγροῦ διάφορα θεωρήματα.

Πρὸς παρεμποδισμὸν τῆς εἰσφρήσεως τοῦ ἀέρος προσήρμοσαν εἰς τοὺς καλαμίσκους στρόφιγγας καὶ καταφράγματα μετ' ἀντλιῶν καὶ ἀντλητηρίων μηχανημάτων συκωνοῦντα· οἷα τοῦ Βουβιέρου ὁ καλαμίσκος μετὰ σφαιροειδοῦς καταφράγματος· τοῦ Ρευδάρδου ὁ καλαμίσκος μετὰ κύστεως· τοῦ Ρεκαμιέρου ἡ τρίγωνος ἀκίς, ἥς τὸ πρόσθιον στόμιον διὰ τῆς ἐξολκῆς τοῦ ἐμβολέως, καταφράσσεται διὰ τινος ἐλατηρίου ἐπιθέματος· τοῦ Σχύου ἡ τρίγωνος ἀκίς, εἰς ἥς τὸν καλαμίσκον εἶναι προσηρμοσμένον στρόφιγγε, καὶ εἰς ὃν ἀμφιβάλλεται μικρὰ κάρδοπος, ἐν ἣ συλλέγεται τὸ ρέον ἐκ τοῦ καλαμίσκου ὑγρὸν καὶ ἴσταται ὑψηλότερον τοῦ στομίου τοῦ σωληναρίου, ὅπερ ζόμενον σκέπεται· προσέτι καὶ διὰ σκυτίνου καταφράγματος. Ὁ Κραύσης, ὅστις κατηγορεῖ τὴν τρίγωνον ἀκίδα τοῦ Σχύου, διότι ὁ καλαμίσκος αὐτῆς εἶναι ὑπέργενος, ὥστε δὲν διεκρέει πῦον ἢ παχὺ ὑγρὸν, διότι διακόπτεται πολλάκις τοῦ σκυτίνου καταφράγματος τὸ εὐκίνητον ἐπειδὴ τὸ ὑγρὸν προσκολλᾶται εἰς τὰς ἄκρας, καὶ διότι, ὅταν ὁ στενὸς πόρος τοῦ καλαμίσκου ἀποφράσσηται, τὸ μηχανήμα πρέπει νὰ διαλυθῇ, καὶ νὰ ἐμδληθῇ μὴλη εἰς τὸν καλαμίσκον, λέγει (κατὰ τὸν Βαῦμον) τὴν ἀκόλουθον ἀγωγὴν· ὁ χειρουργὸς κρατεῖ ὑπὲρ τὸν πινακίσκον τοῦ κρατουμένου στερεῶς παρὰ τινος τῶν βοηθῶν καλαμίσκου ὑμένιον χρυσοῦν (Goldsehlaegerhaeutchen) μετ' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τοιοῦτοτρόπως διατεταμένον, ὥστε μόνον πρὸς τὸ ἄνω χεῖλος αὐτοῦ νὰ μὲνη μικρὸν τι κενόν, δι' οὗ τὸ ὑγρὸν δύναται νὰ διεξωθῆται κατ' εὐθειᾶν, ἐπιτηρῆ δ' ἐπιμελῶς τὴν ἔκρυσιν, ὅπως ἅμα ἡ φύσις ἀρχίσῃ νὰ ἐπέχηται ἀποφράξῃ εὐθὺς τὸ στόμιον καταβιβάζων τὸ ὑμένιον· οἱ δὲ Γυέρινος, Στάνσαης καὶ Οὐάτμαννος προσηλοῦσιν εἰς τὸν καλαμίσκον ἀντλητήρια μηχανήματα. Ὁ Δαιινέκιος ἐξέφηεν ἤδη, ὅτι δεῖ μέρος μόνον τοῦ ὑγροῦ νὰ ἐκκενωθῆναι εἰς τε τοὺς ἀδυνάτους ἀρρώστους, ἐν οἷς ἡ παντελής κένωσις εἶν' ἐπίφοβος ἐπικινδύνου λειποθυμίας, καὶ εἰς ὅσας περιπτώσεις οὐδεμία ὑπάρχει· ἐλπίς ἰάσεως, ἢ δ' ἐγχείρησις γίνεται μόνον πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ ἀρρώστου. ὁ δὲ Σχύος λέγει, ὅτι πρέπει ὁσάκις μὲν τὸ παρέχχυμα ἐγένετο πρὸ δέκα ἢ πρὸ δυοκαίδεκα ἡμερῶν, ὁ πνεύμων δὲ καὶ ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀρρώστου ἔχωσι καλῶς, καὶ ἐλπίζεται ἴσασιν ἐντελής, νὰ κενώνωμεν ἐκ μιᾶς ὅσον ὑγρὸν ρέει διὰ τοῦ καρδίου αὐτομάτως καὶ ἄνευ ἄλλης τινὸς ἐνεργείας· ὁσάκις δὲ ἡ πλευριτίτις καὶ τὸ ἔκγονον αὐτῆς

ἔσιν ἤδη πολύμηνα, ὁ ἀρρώστος καχεκτικός, τὸ παρέκχυμα αἰμορραγικόν, ὁ πνεύμων φυματιώδης καὶ οὐδεμία ἐλπίς ἰάσεως, ὅτι ἀρκεῖ μικροῦ μέρους τοῦ ὑγροῦ κένωσις, καὶ ἂν αὐτὸ δύναται νὰ κενωθῇ ὅλον εὐκόλως· ἡ παραμέλησις δὲ τοῦ κανόνος τούτου ἐπάγει περιτοναϊτίδα, ἀναγέννησιν τοῦ ὑγροῦ ταχέϊαν καὶ πνευμονίαν. Ἄλλ' ὁ Κραύσης λέγει, ὅτι εἰς τῶν φυματίων τὴν ὑπαρξίν δυνάμεθα ν' ἀπατηθῶμεν, ὡς καὶ ὁ Σκόδας ἠπατήθη πολλάκις, ὅτι μηδέποτε καὶ εἰς τὰς λίαν ἀηληπισμένας περιστάσεις, δέον ν' ἀποβάλωμεν τῆς τελείας τοῦ ἀρρώστου σωτηρίας τὴν ἐλπίδα καὶ ὅτι πολλάκις ἀδυνατοῦμεν νὰ παρεμποδίσωμεν διὰ τῆς συνήθους ἐπιδέσεως τὴν ἔκρυσιν τοῦ ἐπιλοίπου ὑγροῦ.

§. 363.

Τὰ δὲ μετὰ τὴν διὰ τῆς τριγώνου ἀκίδος παρακέντησιν τοῦ θώρακος ἐπακόλουθα, εἰσὶν (ἐκτὸς τῆς λειποθυμίας, πρὸς ἣν ὠφελούσι τ' ἀναληπτικά, καὶ σφοδρᾶς βηχός, ἣτις εἶναι τῆς εἰσφρήσεως τοῦ ἀέρος καὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ αἵματος εἰς τὸν πνεύμονα ἔχγονος, καὶ πρὸς ἣν προσφέρομεν τὰ ὀπιούχα)· πλευριτίς, ἂν μάλιστα ἡ παρακέντησις γείνη ἐν ἑπιμένει εἰσέτι ὁ φλεγμονώδης ἐρεθισμὸς πνευμονία, περιτοναϊτίς, καὶ ταχέϊα πάλιν συλλογὴ τοῦ παρεκχύματος. Πρὸς τὰ φλεγμονώδη συμπτώματα μεταχειριζόμεθα κατὰ τὸ εἶκος θεραπείαν ἀφλέγμαντόν τε καὶ δυνατὴν νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀνάποσιν τοῦ νεοσυλλέκτου ὑγροῦ διὰ φαρμάκων βοηθούτων τε τὰς δυνάμεις καὶ ἐπαυξανόντων τὰς διακρίσεις, καὶ μάλιστα τὴν διουρήσιν. Ὁ Κραύσης ἐπαινεῖ τὸ γάλα, ὅπερ δίδομεν καθ' ὄρισμένους καιροὺς ἀξάνοντες κατὰ μικρὸν τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἰωδούχον σίδηρον· ἂν δὲ τὰ συμπτώματα γείνωσι καὶ αὔθις κατεπειγόντα, ἐνεργοῦμεν καὶ αὔθις τὴν παρακέντησιν.

§. 364.

Τὰ πλεονεκτήματα τῆς διὰ τομῆς παρακέντησεως τοῦ θώρακος πρὸς τὰ τῆς διὰ τῆς τριγώνου ἀκίδος δέον νὰ κριθῶσι κατὰ τὰ ἀκόλουθα· εἰς τὰς ἀρχιγενεῖς αἰμορραγικὰς παρεκχύσεις καὶ εἰς πυώδη συλλογὴν εἶναι ἡ διὰ τομῆς παρακέντησις τοῦ θώρακος χρησιμωτέρα τῆς διὰ τῆς τριγώνου ἀκίδος· ἐπειδὴ τοῦ μὲν αἰμορραγικοῦ παρεκχύματος ἡ κένωσις δὲν δύναται νὰ γείνη κατὰ τὸ εἶκος διὰ τοῦ καλαμίσκου τῆς τριγώνου ἀκίδος· εἰς δὲ τὴν πυώδη συλλογὴν πρέπει νὰ διατηρήσωμεν ἐπίμονον ἔκρυσιν τοῦ ὑγροῦ, ἐπειδὴ ἡ σύμφυσις τοῦ ὑπεξωκότος ὑμένος δὲν γίνετ' ἐνταῦθα διὰ συγκολλήσεως, ἀλλὰ διὰ παρεκχύματος στερεοῦ καὶ σαρκοφύτας. Χρησιμωτέρα δὲ εἶναι τούναντίον ἡ παρακέντησις εἰς ὄξυ ἐμπύημα καὶ εἰς ὑδαρῆ συλλογὴν, εἰς ἀρρώστους ὑπερβαλλόντως ἀδυνάτους, καὶ ὅταν ἡ ἐγχείρησις γίνηται μᾶλλον πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ ἀρρώστου.

Εἰς πυώδη συλλογὴν ὁ Σχῦος λέγει, νὰ ἐμβάλωμεν μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ ὕγρου καλαμίσκον ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμοος, καὶ νὰ στηρίζωμεν αὐτὸν ἀσφαλῶς. Ἄλλ' ὁ Κραύσης ἀπόδοκιμάζει τούτο ὡς λιάν ὀδονηρόν. Ἐὰν ὅμως μετὰ τὴν παρακέντησιν δὲν θέλωμεν νὰ μεταβῶμεν εὐθὺς εἰς τὴν τομὴν, πρέπει, λέγει ὁ Κραύσης νὰ ἐπιβάλωμεν κατάπλασμα εἰς τὴν πληγὴν, ἥτις ἐντὺς ὀλίγων ἡμερῶν ἀποφράσσεται, ἀλλὰ κατασχάζετ' ἐνίοτε καὶ πάλιν, καὶ κενοῦτ' ἐπιμόνως πῦον· τούτου δὲ μὴ γενομένου πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν τομὴν.

Αἱ αὐταὶ μεταβολαὶ γίνοντ' ἐν τῷ θώρακι ἐπὶ τε τῇ ἰάσει, τῇ γενομένῃ μετὰ τὴν παρακέντησιν, καὶ ἐπὶ τῇ διαφορῇσι τοῦ ἐμπυήματος, τῇ γενομένῃ ἀνευ παρακέντησεως. Ὁ Κραύσης λέγει καὶ τὴν ἐξῆς μεταβολὴν τοῦ θώρακος, ὅτι δηλ. ὁ ὤμος αἴρεται πρὸς τὰ ἄνω, ἡ δὲ στήλη τῶν σπονδύλων τρέπεται πρὸς τὴν ἐμπαθῆ πλευράν· γίνεται δὲ τοῦτο, λέγει, διὰ τὴν ὑψηλὴν στάσιν τοῦ συριγγίου τοῦ θώρακος.

Ἡ ἀναγεννώμενη ἀντήχησις καθ' ὅλον τὸ κύτος τοῦ θώρακος καὶ ὁ ἀναπνευστικὸς ἦχος, σημαίνει, ὅτι ἐξειλήφθη τὸ παρέκχυμα· ἡ δὲ διάρκεια τοῦ βαιοῦ ἤχου δὲν σημαίνει, ὅτι διαρκεῖ εἰσέτι τὸ παρέκχυμα· ἐπειδὴ συχνότατα πλάσσονται μετὰ τὰς πλευριτικὰς παρεκχύσεις παρὰ φύσιν ὑμένες, οἵτινες περιειλίσσουσι μᾶλλον ἢ ἦρτον, ἐνίοτε δὲ καὶ ὀλοκλήρως, τὸν πνεύμονα· ὅθεν, ἐπειδὴ οἱ ὑμένες οὗτοι προξενοῦσιν ἦχον βαιόν, εὐκόλως θυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὑπάρχει εἰσέτι τὸ παρέκχυμα, καίτοι τοῦτο ἐξειλήφθη ἤδη. Ἄν δὲ ἐπιμείνωσιν οἱ ὑμένες οὗτοι ἐπὶ πολὺ, καὶ ὁ ἄρρώστος ἀλωθῇ ὑπὸ πόνου φευματικοῦ κατὰ τὴν πάσχουσαν πλευράν, ἢ ὑπὸ βρογχίτιδος, εὐκόλως θυνάμεθα ν' ἀπατηθῶμεν ἐκ τούτου, καὶ νὰ ὑπολάβωμεν, ὅτι τὸ πάθος εἶναι πλευριτικόν. Ἄλλ' εἰς τοὺς παραφύσιν τούτους ὑμένας ὁ βαιὸς ἦχος δὲν ἀλλάσσει τὴν ἐαυτοῦ θέσιν κατὰ τοὺς σχηματισμοὺς τοῦ ἀρρώστου, καὶ τὸ ὕψος αὐτῶν δὲν ὀρίζεται τόσον ἀκριβῶς, ὡς ἐν τοῖς παρεκχύμασιν· αὐτὸς ἀναβαίνει εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος καὶ κατὰ τὰ πρόσω καὶ κατὰ τὰ ὀπίσω τοῦ θώρακος, καὶ ἡ διαφορὰ αὕτη εἶναι πολλακίς ἐπίσημος, ὥστε καθ' ὅλον τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ θώρακος γίνεται βαιὸς ἦχος, ἐν ᾧ τὸ πρόσθιον ἦχει καλῶς· ὁ βαιὸς ἦχος δύναται νὰ εἶναι κατὰ τὸ ἄνω ἢ κατὰ τὸ μέσον μέρος, ἐν ᾧ τὸ κάτω ἦχει καλῶς· τοῦτ' αὐτὸ γίνεται τῷ ὄντι καὶ εἰς παρέκχυμα μερικόν καὶ περιγεγραμμένον· ἀλλ' εἰς τοῦτο κατὰ τὸν Λουΐσιον γίνεται πολλακίς καὶ κατὰ μέρος ἄραις τοῦ θώρακος, ἐν ᾧ, ὅταν ὁ βαιὸς ἦχος γίνηται διὰ τοὺς ἐκ τῶν παρεκχύσεων πλασσομένους παρὰ φύσιν ὑμένας, οἵτινες συμπιέζουσι τὸν πνεύμονα, ἀνακαλύπτομεν ἐπὶ τῇ διαμετρήσει τοῦ θώρακος μικρὰν τινα σύμπτωσιν τοῦ πάσχοντος τόπου. Ἄν δὲ πρὸς τούτοις αἰσθανώμεθα καὶ τὸν διὰ τῆς τριβῆς γενομένον ἦχον οὐδεμίαν μένει πλέον ἀμφιβολία, ὅτι ἐνυπάρχουσι παρὰ φύσιν ὑμένες (ἴδ. Hirz. e. t. m. t. καὶ Rigbé).

§. 365.

Κατὰ τίνα δὲ τρόπον γίνεται ἡ ἴασις μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ συλλεγομένου ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος αἰματώδους, ὀρρώδους ἢ πυώδους ὕγρου καὶ ἡ καλὴ ἢ κακὴ ἔκβασις τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης, καταφαίνεται' ἐκ τῶν ἐξῆς διὰ τῆς παθολογικῆς ἀνατομίας βεβαιουμένων συμπερασμάτων. Εἰς πᾶσαν ἐπίσημον ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος συλλογὴν ὕγρου ὁ

πνεύμων συμπιέζεται και τὰ ἀγγεῖα αὐτοῦ δὲν δέχονται πλέον εἰκότως ὅπερ φέρεται πρὸς ταῦτα κατὰ φύσιν ὑγρὸν, και ἀποφράσσονται κατὰ μικρὸν, ἐξαλείφεται δὲ οὕτως ἡ κυρία κατασκευὴ τοῦ πνεύμονος, ὅστις ρικνὸς ἤδη γενόμενος, κρέμαται ὡσπερ ἐκ μίσχου· ἂν δὲ κατὰ τὴν περιπτώσιν ταύτην κενωθῇ τὸ ὑγρὸν ἐκ τοῦ κύτους τοῦ θώρακος, ὁ πνεύμων δὲν δύναται τότε νὰ ἐκταθῇ πλέον, ὁ τόπος δὲ, ὃν κατεῖχε τὸ ὑγρὸν, ἀπομένει κενός, και ἡ φύσις ἐπάγει τὴν ἴασιν κατ' ἄλλον τρόπον ἢ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ρικνωθέντος πνεύμονος. Ἐκ τούτου λοιπὸν συμπεραίνεται, ὅτι τῆς ἐγχειρήσεως ἡ ἐκθασίς εἶναι τόσῳ μᾶλλον ἀβέβαιος ὅσῳ πλείονα χρόνον ἐνέμεινε τὸ ὑγρὸν ἐν τῷ θώρακι. Ἄν δὲ μετὰ τοῦ ὑγροῦ τὴν κένωσιν εἰσδύσῃ ἀήρ εἰς τὸ κύτος τοῦ θώρακος, ὅπερ κατ' οὐδένα τρόπον δυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν, ἀλίσκει φλεγμονὴ τὰ πλευρώματα τοῦ θώρακος, ἣτις ὑπεραυξηθεῖσα, ἐπάγει τὸν θάνατον. Τοῦ ἀρρώστου δὲ περισωθέντος κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, γίνεται καθ' ἄλλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὑπεξωκότος ὑμέρος ἀφθονος πύθσις, ἣτις κατὰ τὴν διάφορον ἔξιν και ἡλικίαν τοῦ ἀρρώστου διέροχεται μετὰ μεγαλειτέρας ἢ μικροτέρας ταχύτητος τοὺς διαφόρους αὐτῆς καιρούς. Ἡ ἴασίς δύναται νὰ γείνη μόνον διὰ τῆς συμφύσεως τοῦ ὑπεξωκότος ὑμέρος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πνεύμονος, ἣτις γίνεται διὰ τῆς γεννήσεως τῶν σαρκῶν, διὰ τῆς κατὰ μικρὸν ἐκτάσεως τοῦ πνεύμονος και διὰ τῆς συμπτώσεως τοῦ θώρακος (καθ' ἣν ἐλαττοῦται ἡ κύρτωσις τῶν πλευρῶν, μᾶλλον κυλινδροειδῶν γενομένων). Ἐκ τούτων δὲ γίνεται δῆλον, διατι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν γίνεται ἴασίς, ὅταν ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ ἢ ἐπίστημος, χρονία και εἰς γηραιότερους ἀνθρώπους· εἰς νεωτέρους δὲ ἀνθρώπους, ἐν οἷς τὰ πλευρώματα τοῦ θώρακος εἰσὶν ὑπεικτικώτερα, και ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ δὲν ἐχρόνισε, γίνεται συχνότατα και ταχέως ἐνίστε ἴασίς.

ΣΤ'.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΑΡΔΙΟΥ ΥΜΕΝΟΣ.

§. 366.

Ὁ ὕδρωψ τοῦ περικαρδίου γίνεται σπανίως μὲν καθ' ἑαυτὸν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ ὁμοῦ μετὰ τοῦ ὑδροθώρακος. Σημεῖα δὲ τούτου μόνου λέγουσιν εἶναι· αἰσθησις βάρους και θλίψεως κατὰ τὴν καρδίαν, αἰσθησις ὡς ἂν ἐπιπλὴ ἀῦτη εἰς τὸ ὕδωρ, ἄσθημα μέγα και ἄλυσμός, ἅπερ ἐκ τῆς ἐλαχίστης κινήσεως τοῦ σώματος, και μάλιστα ἐν τῷ ὑπτίφ αὐτοῦ σχηματισμῷ, αὐξάνονται, ἐνίστε δὲ προκαλοῦσι λειποθυμίας και κίνδυνον πνιγμονῆς· οἱ σφυγμοὶ τῆς καρδίας γίνονται αἰσθητοὶ εἰς μακροτέραν ἀπόστασιν και κατὰ διαφόρους τόπους, ἐξ οὗ γίνεται σφοδρὸς παλμὸς

τῆς καρδίας, ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κίνησις τῆς καρδίας τρομώδης καὶ θορυβώδης ὡς διὰ παρεμπύπτοντός τινος σώματος. Πολλάκις δυνάμεθα νὰ αἰσθανθῶμεν σαφῶς ἢ καὶ νὰ ἴδωμεν τὸν κλύδωνα τοῦ ὕδατος μεταξὺ τῆς τρίτης καὶ πέμπτης πλευρᾶς. Οἱ σφυγμοὶ εἰσὶ μικροί, ταχεῖς, σκληροί, πολλάκις ἀνώμαλοι καὶ διαλείποντες· βῆξ ξηρὰ καὶ σπασμώδης μόνον ἢ λαλιὰ τῶν ἀρρώστων γίνεται δυσκόλως καὶ ἡ φωνὴ εἶναι βραγχυγνή· καὶ ὅταν τὸ κακὸν χρονίσῃ, ἐξοιδαίνεται τὸ πρόσωπον τοῦ ἀρρώστου, τὰ ἄκρα εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ψυχρά, καὶ ὁ ἀρρώστος αἰσθάνεται ἰδιαιτέρον τινα πόνον κατὰ τὸν στόμαχον καὶ καθ' ὅλην τὴν κοιλίαν· ὁ δὲ θάνατος γίνεται ἢ διὰ πνιγμονῆς ἢ δι' ἀποπληξίας.

Κατὰ τὸν Αἰνιγένιον μικρὰ μὲν παρεκχύματα π. χ. ἤττονα τῆς λίτρας, οὐδὲν ὀριστικὸν σημεῖον παρέχουσι· τὰ δ' ἐπέκεινα τῶν δύο ἢ τριῶν λιτρῶν διαγιγνώσκονται βοηθεῖα τῆς ἐπικρούσεως, τῆς ἐπακροάσεως καὶ τῆς ἐπιθεωρήσεως.

Εἰς μεγάλας συλλογὰς τοῦ ὕδρωπος τοῦ περικαρδίου αἴρεται τὸ στέρνον ἐπισήμως· ὁ δὲ Πιόρβυς δοξάζει, ὅτι ἐπὶ διαμετρήσει τοῦ θώρακος ἀκριβεῖ φαίνεται μείζων ἔκτασις αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω ἢ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἐπὶ τὴν ἑτέραν πλευρὰν. Εἰς περίπτωσιν τινα (Bouillaud, Dictionnaire de Médecine et de chirurgie prat. Tom. X. p. 158) τὸ ἦπαρ ἦτο κατωσμένον τοιουτοτρόπως, ὥστε τὸ κάτω αὐτοῦ χεῖλος ἐξεῖχεν ὅσον δύο δακτύλων τοῦ χεῖλους τῶν νόθων πλευρῶν· ὅταν δὲ ἡ συλλογὴ τοῦ ὕγρου ἦ μικρά, πιέζει ὀλίγον μόνον τὰ πλάγια μέρη τοῦ περικαρδίου. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐπίκρουσιν γίνεται ἦχος βαιδὸς μᾶλλον ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω ἢ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἐπὶ τὴν ἑτέραν πλευρὰν· ὁ βαιδὸς οὗτος ἦχος διαφέρει καθ' ἃ ὁ ἀρρώστος εἶναι ὕπτιος, καθήμενος καὶ ἐπὶ τὰς πλευρὰς κείμενος. Ἀλλ' ἡ ἀλλαγὴ τοῦ τόπου τοῦ βαιοῦ ἤχου, ἡ γενομένη ἐκ τῆς ἐπὶ τὴν πλευρὰν κατακλίσεως, δὲν εἶναι ἀξία λόγου, ὡς ἡ γενομένη, ὅταν ὁ ἀρρώστος κῆται ὕπτιος ἢ κἀθηται, ἐπειδὴ τοῦτο δύναται νὰ προέρχεται καὶ ἐκ τοῦ ἐκτοπισμοῦ τῆς καρδίας. Ἐν ἐπισήμῳ συλλογῇ τοῦ ὕγρου οἱ σφυγμοὶ τῆς καρδίας εἰσι κατὰ τὸν Βουίλλαυδον βαθεῖς, ἔῃσσαν αἰσθητοί, καὶ ὁ παρακολουθῶν αὐτοὺς ἦχος ἀμυδρότερος καὶ μᾶλλον μακρόθεν αἰσθητὸς ἢ ὅ,τι εἶναι κατὰ φύσιν· καὶ ἂν τὰ σημεῖα ταῦτα παρακολουθῶνται καὶ ὑπὸ ἤχου βαιοῦ κατὰ τὸ μέρος τῆς καρδίας, τότε ὁ ὕδρωψ τοῦ περικαρδίου εἶναι πάνυ πιθανός, ἂν μὴ ἐντελῶς βέβαιος.

Κατὰ τὸν Πιόρβυον εὐρίσκομεν ἐν μεγάλῃ συλλογῇ ὕγρου βαιδὸν ἦχον τέλειον εἰς πυραμιδοειδὲς χωρίον, οὗ ἡ μὲν βᾶσις ἀντισοιχεῖ εἰς τὸ μέρος τῆς καρδίας, ἡ δὲ κορυφὴ εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ στέρνου.

Κατὰ δὲ τὸν Γενδρῖνον εἶναι πόνος νυγματώδης κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ θώρακος ἄχρι τῆς ὠμοπλάτης, τοῦ βραχίονος καὶ τῆς ῥάχews ἀντικρὺ τῆς βάσεως τῆς καρδίας, ἡ περιορίζεται ἐπὶ τοῦ στομάχου κατὰ τὴν ἐξω πλευρὰν τοῦ ξιφοειδοῦς, σπασμῶδως δὲ ἐλλείπει· ἡ κορυφὴ τῆς καρδίας ἐκτοπίζεται· ἐπὶ τὰ ἔνδον καὶ ἄνω μέχρι τοῦ ἄνω μέρους τῆς τρίτης πλευρᾶς, καὶ, διὰ τὴν ἐκ τούτου λοξὴν θέσιν τῶν μεγάλων ἀγγείων κατὰ τὰ στόμι' αὐτῶν, ἀκούεται ἀνατρίψεως ἦχος κατὰ τὴν βᾶσιν τῆς καρδίας,

κατὰ τὸ τόξον τῆς ἀορτῆς καὶ κατὰ τὴν ἐκφυσιν τῆς ἀνωμένου ἀρτηρίας, ὅστις ἦχος ἐλαττοῦται καθόσον διαφορεῖται τὸ ὑγρὸν.

Ἡ δὲ ὑπερτροφία καὶ ὁ ἀνευρισμὸς τῆς καρδίας διακρίνονται διὰ τῆς βραδείας αὐτῶν γενέσεως, διὰ τῆς διαφόρου σφύξεως τῆς καρδίας καὶ διὰ τοῦ βαιοῦ ἤχου, ὅστις γίνεται εἰς στρογγύλον τόπον, λέγει ὁ Πίγνης (rigne).

§. 367.

Τὸ ποσὸν τοῦ ὕδατος εἶναι διάφορον, πολλάκις δὲ πλείονων λιτρῶν εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λευκωματώδες, ὑπόξανθον, ὑπόλευκον, ὑπέρυθρον, καὶ ἄνευ ὀργανικῶν ἀλλοιώσεων τῆς καρδίας καὶ τοῦ περικαρδίου αὐτῆς ὑμένος, ὅταν τὸ ὑγρὸν γεννᾶται μόνον ἐκ κακοήθους ἐκκρίσεως. Ἐνίοτε δὲ εἶναι ὁ περικάρδιος ὑμῆν προσπεφυκὸς εἰς τὰ γειτνιάζοντα μέρια καὶ παχύς ἢ ἐπιφάνεια τῆς καρδίας φλεγμαίνουσα ἀνεξασμένη, καὶ ἐνίοτε ὑπὸ στιβάδων πυώδους οὐσίας κεκαλυμμένη· ἐνίοτε τὸ ὑγρὸν εἶναι περιεκλεισμένον εἰς κύστεις ἐπὶ τῆς καρδίας ἢ εἰς τὸν περικάρδιον ὑμένα προσπεφυκυίας. Ἄν δ' ἐν ταυτῶ ὡσι καὶ ἄλλα ὀργανικὰ πάθη τῆς καρδίας, ἅπερ ὅτε μὲν εἰσὶ γεννήματα, ὅτε δὲ γεννήτορες τοῦ ὑδρωπος τοῦ περικαρδίου ὑμέμος, τὸ ὑγρὸν δύναται τότε νὰ ἔχη διάφορον ποιότητα. Χρόνιαι φλεγμοναὶ τῆς καρδίας ἢ τοῦ περικαρδίου ὑμέμος, κακώσεις κτλ. δύναται πολλάκις νὰ δώσωσιν εἰς τοῦτο ἀφορμὴν. Καὶ ὅταν ὑπάρχη πρὸς τοῦτο διάθελσις, δύναται πολλάκις νὰ γεννήσῃ τοῦτο καὶ ἡ κυφορία καὶ ἡ λεχωνεία.

§. 368.

Ὅταν τοῦ ὑδρωπος τοῦ περικαρδίου ἡ διάγνωσις ἦ βεβαία, καὶ ὅταν ἐνταυτῶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ὁμοῦ μετ' αὐτοῦ οὐδὲν ὑπάρχει ὀργανικὴν πάθος τῆς καρδίας, καὶ ὅταν τὰ συνήθη φάρμακα δὲν ὠφελῶσι, παραγγέλλουσι νὰ κενώσωμεν τὸ ὕδωρ (καθὼς καὶ τὸ αἷμα, ὅταν ἀναχυθῇ διὰ τρωσίν τῆς καρδίας ἰδ. §. 795. τόμ. Α'), ἔργον ὅμως, οὗ ἡ ἐκτέλεις καὶ ἡ ἐκβάσις πρέπει νὰ θεωρῶνται κινδυνωδέστατα.

Ἡ ἐγχείρησις αὕτη παρὰ τοῦ Σεννάκου προβληθεῖσα, ἐτελέσθη σπανίως, καὶ ἐξ ὅλων τῶν γενομένων δύο μόνον ἐπέτυχον· ὁ Καραβαϊέθης (Karawajew) (Preus. Verein-Zeit. 1840 N. 52) ἐνήργησεν αὐτὴν δις πρὸς κένωσιν αἱματηροῦ ἐν τῷ περικαρδίῳ ἐξ αἰτίας σχορβοιτικῆς παρεκχύματος, καὶ εἰς τὸν μὲν, ἐξ οὗ ἐγένετο κένωσις αἱματηροῦ ὑγροῦ ὅσον τριῶν καὶ ἡμισείας λιτρῶν ἐπέτυχεν, εἰς τὸν δὲ ἐπῆλθεν ὁ θάνατος· καὶ ὁ Σχῦος ἐνήργησεν αὐτὴν ἐπιτυχῶς.

§. 369.

Ἡ διαίρεσις γίνεται κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ τρόπους. Ἡ δὲ τομὴ γίνεται κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ θώρακος ὅσον δύο δακτύλων,

καὶ ὅταν ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ ἢ μεγάλη, ὅσον τεσσάρων ἢ πέντε δακτύλων μακρὰν τῆς ἀριστερᾶς ἄκρας τοῦ στέρνου μεταξύ τῆς τετάρτης καὶ πέμπτης, τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης γνησίας πλευρᾶς, (ἢ εἰς ἄλλον τινὰ τόπον, ἂν ἡ καρδία ἠλλαξε τὴν θέσιν, καὶ γίνηται κλύδων σαφῆς κατὰ τὸν τόπον τοῦτον). Ἡ τομὴ γίνεται πεφυλαγμένως ἄχρι τοῦ ὑπεζωκώτος ὑμένος, ὃν παρακεντοῦμεν πάνυ πεφυλαγμένως καὶ πλατύνομεν τὸ στόμιον τῆς πληγῆς μὲ πυρηνομαχαίριον. Ἐπειτα δὲ παρακεντοῦμεν τὸν προφαινομενον περικάρδιον ὑμένα, καὶ κενοῦμεν κατὰ μικρὸν τὸ ὑγρὸν. Τόπον τῆς σχάσεως διορίζει ὁ Σεννάκος τὸν μεταξύ τῆς τρίτης καὶ ὀγδόης πλευρᾶς καὶ ὅσον πέντε ἢ ἕξ δακτύλων τοῦ στέρνου ἀπέχοντα· ὁ δὲ Κάμπηρος τὸν μεταξύ τῆς 4 καὶ 5· ὁ δὲ Ῥομείρος. (Remeiro) καὶ Λαρεύς τὸν μεταξύ τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης, καὶ ὁ Δεσῶλτος τὸν μεταξύ τῆς ἐβδόμης καὶ ὀγδόης πλευρᾶς. Ὑστερον δὲ ὁ Λαρεύς εἶπεν εἰς τὸ μεταξύ τῆς βάσεως τοῦ ξιφοειδοῦς χόνδρου καὶ τῶν ἠνωμένων χόνδρων τῆς ἐβδόμης καὶ ὀγδόης πλευρᾶς νὰ ἐμβάλωμεν τομὴν λοξῶς ἀπὸ τοῦ στέρνου παρὰ τὸ κάτω χεῖλος τοῦ χόνδρου τῆς ἐβδόμης πλευρᾶς ἄχρι τοῦ τέλους τοῦ τῆς ὀγδόης διήκουσαν, διαιροῦντες ἐν ταυτῇ καὶ ἴνας τινὰς τοῦ ὀρθίου καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ λοξοῦ μυὸς τῆς κοιλίας, καὶ προχωροῦμεν διὰ τοῦ κυτταρώδους ἰστοῦ βαθυτέρω, ἕως ἂν φθάσωμεν τὸ μέρος τοῦ περικαρδίου, ὅπερ προβάλλει διὰ τοῦ τριγώνου χωρίου μεταξύ τῶν δύο πρώτων ὀδοντώσεων τοῦ διαφράγματος, ὅπου διωθοῦμεν τὸ μαχαίριον πεφυλαγμένως πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἀριστερά. Ἀξιολογηθέντος εἶναι καὶ τοῦ Ἀγήρου (Hager) ἡ γνώμη, νὰ προσελκύωμεν τὸν ἀποφιλωθέντα περικάρδιον δι' ἀγκύλης ῥάμματος πρὸς τὴν πληγὴν τῆς πλευρᾶς, νὰ ἐπιδένωμεν μετὰ τὴν κένωσιν τὸ στόμιον, καὶ νὰ στηρίζωμεν ἔξω τὰ ῥάμματα ὅπως συμφύση ὁ περικάρδιος μετὰ τῆς πληγῆς. Ὁ δὲ Σκιελδέρουπος (Skielderup) γνωματεύει ν' ἀνατρυπῶμεν μὲ σύνηθες τρύπανον τὸ στέρνον μεταξύ τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης πλευρᾶς, καὶ ὁ μέρος συνέχεται τοῦτο μετὰ τῆς πέμπτης πλευρᾶς καὶ παρακεντοῦμεν ἔπειτα μετὰ τὴν ἐπίσχεσιν τῆς αἰμορραγίας τὸν ὑποκλυδάζοντα καὶ ἐν τῷ γενομένῳ τρήματι τοῦ στέρνου προφαινόμενον περικάρδιον ὑμένα. Ἡ ἀγωγή αὕτη εἶναι ἡ οἰκειότερα, ἐπειδὴ ὁ περικάρδιος ὑμὴν ἀποφιλοῦται καὶ ὃν τόπον οὗτος συνάπτεται ἀμέσως μετὰ τοῦ στέρνου· ὁ ὑπεζωκῶς ὑμὴν δὲν παρακεντεῖται, καὶ τὸ ὕδωρ δὲν δύναται νὰ παρεκχυθῇ εἰς τὸ κύτος τοῦ θώρακος. Ὁ Καραβαϊέθης παρεκέντησε μὲ τρίγωνον ἀκίδα (ὡς παρήνεσε μὲν ἤδη ὁ Σεννάκος, ἀπέτρεψε δὲ ὁ Δεσῶλτος) μεταξύ τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης πλευρᾶς ὅσον τριῶν ἐγκαρσίων δακτύλων μακρὰν τοῦ στέρνου πρὸς

τὴν καρδίαν. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Σχῦος εἰς τὸν τέταρτον μεσοπλευρίου τόπον ἐντὸς τῆς ἐσωτερικῆς μαστίτιδος ἀρτηρίας. Ὁ ἐπίδεσμος καὶ ἡ ἀποθεραπεία γίνονται ὡς καὶ ἐν τῇ παρακεντήσει τοῦ θώρακος.

2'.

ΠΕΡΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΟΡΡΩΔΟΣ Η ΠΥΩΔΟΣ ΥΓΡΟΥ ΕΝ ΤΩ ΜΕΣΑΥΛΙΩ
ΤΟΥ ΘΩΡΑΚΟΣ.

§. 370.

Συλλογὴ ὑγροῦ ἐν τῷ μεσαυλίῳ τοῦ θώρακος χωρὶς γίνεται πάντοτε συγχρόνως μετ' ἄλλων εἰδῶν ὑδρωπος. Συχνότερον δὲ γίνεται διὰ τραῦμα, ὅπερ ἐξωθεν ἢ διασχᾶ τὸ στέρνον, ἢ βλάβηται τοῦτο κατ' ἐπιπολήν, μετὰ φλεγμονὴν τοῦ διαφράσσοντος ὑμένοιο ἢ γίνεται τέλος διὰ τερηδονώδη βλάβην τοῦ στέρνου συλλογὴ πύου, ἢ αἵματος ἐν τῷ μεσαυλίῳ χωρὶς.

§. 371.

Τὰ σημεῖα τῆς τοιαύτης συλλογῆς δύνανται νὰ εἶναι μᾶλλον ἢ ἕττον ἀβέβαια. Οὐδεμίαν δὲ ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι εἶναι συλλογὴ πύου ὑπὸ τὸ στέρνον, ὅταν προηγήθησάν σημεῖα φλεγμονῆς τοῦ διαφράσσοντος ὑμένοιο τοῦ θώρακος, πυρετός, δύσπνοια, ὀδύνη ὑπὸ τὸ στέρνον, ἥτις ἐκτείνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ τοῦ στέρνου κάτω μὲν πρὸς τὸ προκαρδίον, ἄνω δὲ πρὸς τὴν τραχηλίαν ἀρτηρίαν, καὶ ὀπίσω πρὸς τὴν ράχιν ὅταν ταῦτα ἐπιγίνωνται μετὰ ἐξωθεν βλάβην, ὅταν ἡ ὀδύνη παύηται ἐν ᾧ ὁ ἄρρώστος ἀλίσκεται συχνάκις ὑπὸ φρικίων, καὶ ἔχει αἰσθητὴν βάρους καὶ θλίψεως ὑπὸ τὸ στέρνον, ἀλυσμὸν καὶ ἐκτικὸν πυρετόν ὅταν δὲ ἢ τερηδονώδης βλάβη τοῦ στέρνου καὶ συριγγῶδες στόμιον ἐν αὐτῷ, παρέχει βεβαίαν περὶ τούτου διάγνωσιν, ἐκτὸς τῶν ῥηθέντων συμπτωμάτων, ἥτε εὐδιαζομένη μῆλη, καὶ ἡ ἀφρονωτέρα ἔκρυσις τοῦ πύου, ὅταν ὁ ἄρρώστος σχηματίζεται διαφόρως.

*Ἐκρυσις δ' αἵματος ἐν τῷ μεσαυλίῳ ὑπάρχει, ὅταν εὐθὺς μετὰ ἐξωθεν βίαν ἐπὶ τοῦ στέρνου γενομένην, γεννηθῶσι δύσπνοια, θλίψις καὶ βάρος ὑπὸ τὸ στέρνον καὶ τὰ σημεῖα ὑπόουλο αἰμορραγίας.

§. 372.

Ὅταν δὲ βεβαιωθῶμεν περὶ τοῦ γενομένου ἐν τῷ μεσαυλίῳ παρεκχύματος, ἐνδείκνυται ἡ ἀφαίρεσις αὐτοῦ, ἣν δεόν νὰ μὴ ἀναβάλωμεν ἐπὶ πολὺ. Γίνεται δὲ ἡ κένωσις τοῦ ὑγροῦ διὰ τῆς ἀνατρήσεως τοῦ στέρνου ἢ δὲ ἀνάτρησις τούτου ἐνδείκνυται, ἐκτὸς τῶν εἰρημένων παθῶν, καὶ ὅταν θέλωμεν νὰ ἐξαιρέσωμεν βεβλαμμένον ὄστουν ἢ νὰ εὐθετήσωμεν κάταγμα (ἴδ. §. 914. Τόμ. Α'). Κατὰ τὸν διάφορον δὲ τοῦτον σκοπὸν

τῆς ἐγχειρήσεως ἐκλέγεται καὶ ὁ τόπος αὐτῆς. Καὶ ὅταν μὲν ᾗ ἔκχυμα, γίνεται κατ' ἀντικρὺ τοῦ ἐκχύματος, ὅταν δὲ ἐμπεπιεσμένα ὄστα, ὅσον ἔνεστιν ἐπὶ τοῦ στερεωμένου μέρους τοῦ ὄστου πλησίον τῆς ἄκρας τοῦ ἐμπεπιεσμένου ὄστου· καὶ ὅταν ᾗ τηρηδών, γίνεται τόσον μεγάλη, ὥστε νὰ δυνάμεθα ν' ἀφαιρέσωμεν καὶ ὅ,τι νοσηρὸν εἶναι.

§. 373.

Διαιροῦμεν λοιπὸν τὸ ἐπικείμενον δέρμα τοῦ στέρνου κατὰ τὴν μέσῃ αὐτοῦ γραμμῆν, ἐμβάλλοντες τομῆν ἐπιμήκη ὅσον ἑνὸς καὶ ἡμίσεως δακτύλου μεγάλην, ἧς ἡ μεσότης ἀντικρὺζει ἐν ᾧ τόπῳ μέλλει νὰ γείνη ἡ ἀνάτρησις. Βοηθοὶ ἀπάγουσιν ἐπὶ τὰ πλάγια τὰ χεῖλη τῆς γενομένης τομῆς, ἔπειτα περιαιροῦμεν τὸ περιστότερον ὅσον ἀρκεῖ εἰς ἐπιβολὴν τῆς χοινικίδος, καὶ ἀφαιροῦμεν αὐτὸ μετὰ τοῦ ζυστήρος· ἡ δὲ ἀνάτρησις γίνεται κάλλιον μὲ τὴν ἀπλῆν τρυπάνην κατὰ τοὺς δοθέντας ἐν τῷ περὶ ἀνατρήσεως κανόνας· τὸ ἀνατρηθὲν μέρος τοῦ ὄστου ἐξαιροῦμεν διὰ τοῦ ὀστεουλκοῦ διαιροῦντες πεφυλαγμένως μὲ τὸ μαχαίριον τὴν συνέχειαν αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἐντὸς περιστέου.

Μόνον ἐπὶ τῶν παιδίων, ὧν τὸ στέρνον εἶναι μᾶλλον τοῦ τῶν ηὔξημένων χονδρῶδες, γίνεται ἡ ἀνάτρησις διὰ τῆς τριγώνου ἀκίδος ἀνευ τοῦ καλαμίσκου αὐτῆς.

§. 374.

Ἄφοῦ δὲ κενώσωμεν τὸ ὑγρὸν ἢ σχηματίζοντες τὸν ἄρρωστον οἰκείως, ἢ ἀφαιροῦντες αὐτὸ διὰ σπόγγου, ἐπιδένομεν τὴν πληγὴν ἀπλούστατα, ἐπικαλύπτοντες τὸ στόμιον αὐτῆς μὲ λίνον ἐπικεχρισμένον μὲ μαλθακῶδη ἀλοιφήν, ὅπερ στηρίζομεν μὲ κολλητικὸν ἔμπλαστρον, καὶ ἔπειτα μὲ οἰκείον στηθόδεσμον καὶ μασχαλιστήρα· ἡ δὲ ἀποθεραπεία γίνεται κατὰ τὰ ἐπιγιγνώμενα συμπτώματα τῆς φλεγμονῆς καὶ πυήσεως, καὶ κατὰ τοὺς δοθέντας ἐν τῷ περὶ τῆς ἐγχειρήσεως τοῦ ἐμπυήματος κανόνας.

II'.

ΠΕΡΙ ΔΕΣΚΙΤΟΥ.

§. 375.

Ἡ ἐν τῇ γαστρὶ συλλογὴ τοῦ ὕδατος γίνεται ἢ καθ' ὄλον τὸ κοίλωμα τοῦ περιτοναίου, μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐντέρων, λέγεται δὲ τοῦτο ἀπερίγραπτος ὕδρωψ τῆς γαστρός ἢ ἐν ἰδιαιτέρῳ θύλακι (θύλακι τῆς ὕδρωψ), ὅστις ἢ συνέχεται μετὰ τοῦ περιτοναίου ἢ μετ' ἐνδιπλώσεων αὐτοῦ, ἢ γίνεται ἐξ ἐντοσθίου τινὸς τῆς γαστρός, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τῶν γυναικείων ὄρχεων ἐπὶ γυναικῶν, λέγεται δὲ τότε ἰδίως ὁ ὕδρωψ τῶν γυναικείων ὄρχεων (Hydrops ovarii). Εἰς ἀμφοτέρας

τὰς περιπτώσεις ἐνδείκνυται ἡ κένωσις τοῦ ὕδατος διὰ τῆς παρακέντησεως, ὅταν ὑπὸ τῆς συλλογῆς αὐτοῦ ἐξογκῶται ἡ κοιλία, γίνηται κλύδων, καὶ δὲν ἀφαιρῆται διὰ τῆς χρήσεως τῶν συνήθων φαρμάκων.

§. 376.

Ἡ παρακέντησις γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸς κουφισμὸν τοῦ ἀρρώστου, ἐπειδὴ τὸ ὑγρὸν συλλέγεται καὶ αὔθις ταχέως· ἀλλ' αὕτη δύναται νὰ συντελέσῃ καὶ πρὸς τὴν παντελῆ τοῦ πάθους ἴασιν, καθ' ὅσον μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ ὑγροῦ ἐνεργουσι κατὰ τὸ εἶκος τὰ πρότερον ἀνωφελῶς δοθέντα φάρμακα, ἢ καὶ ἀφ' οὗ ἀφαιρεθῶσι τὰ γεννῶντα τὴν συλλογὴν τοῦ ὑγροῦ αἷτια. Τοῦτο δὲ δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ πρῶτον γείνη ἡ παρακέντησις, καὶ ὅσῳ ταχύτερον ἐπαναλαμβάνηται αὕτη, χωρὶς ν' ἀφίνωμεν νὰ συλλέγηται καὶ αὔθις ὑπὲρ τὸ δέον τὸ ὑγρὸν. Ἄλλὰ καὶ ὡς βελτιωτικὸν μόνον βοήθημα ἂν θεωρήσωμεν τὴν παρακέντησιν, αὕτη προτιμότερα τῆς πολυχρονίας χρήσεως τῶν ἔσω διδομένων φαρμάκων πρὸς κένωσιν τοῦ ὑγροῦ διὰ τῶν οὐρητικῶν ὀργάνων ἢ διὰ τῶν ἐντέρων. Εἰς τὸν θυλακίτην ὕδρωπα ἡ παρακέντησις εἶναι μὲν σπανιώτερον ὠφέλιμος καὶ ἤττον συντελεστικὴ εἰς τὴν παντελῆ θεραπείαν τοῦ πάθους· ἀλλὰ καὶ τότε δύναται νὰ συντελέσῃ πρὸς τοῦτο μᾶλλον, ὅταν δὲν ἀναβληθῇ ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ ὅταν τοῦ περιέχοντος τὸ ὑγρὸν θύλακος ἡ ὀργάνωσις οὐπω ἠλλοιωθῇ, τὰ ἐντόσθια τῆς κοιλίας δὲν ἔγειναν ἤδη ἀδρά, οὐδ' ἐσκιρρώθησαν κ. τ. λ. Ὅταν δὲ μετὰ τοῦ ἀσκίτου ὦσιν ἐν ταυτῷ καὶ σκληραὶ ὀδονηραὶ τῶν ἐντοσθίων τῆς κοιλίας, ὅταν εἰς τὸν θυλακίτην ὕδρωπα ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ ἢ καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἐγχροσίση, καὶ ὅταν ἐν ταυτῷ αἱ δυνάμεις τοῦ ἀρρώστου ἐκλείψωσιν ὑπερβαλλόντως, ἡ παρακέντησις δύναται μὲν νὰ φέρῃ στιγμιαίαν εἰς τὸν ἀρρώστον κούφισιν, ἀλλὰ τοῦ ἀρρώστου ἡ κατάστασις καθίστατ' εὐθὺς μετὰ τοῦτο χείρων, καὶ ἡ παρακέντησις ἐπάγει τότε τάχιον τὸν θάνατον. Ἄν δὲ εἰς τὸν θυλακίτην ὕδρωπα ὁ περιέχων τὸ ὑγρὸν θύλαξ ἢ καθ' ὅν τόπον δὲν δυνάμεθα νὰ παρακεντήσωμεν τὴν κοιλίαν, χωρὶς νὰ βλάψωμεν κύρια ὄργανα, ἀντενδείκνυται τότε ἡ παρακέντησις.

§. 377.

Γίνεται δὲ ἡ παρακέντησις ἢ κατὰ τὴν μεσότητα γραμμῆς, ἣν φέρομεν κατὰ νοῦν ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ πρὸς τὴν ἐμπρόσθιον ἄνω ἄκταν τοῦ ὀστού τῆς λαγόνος (κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τῆς κοιλίας), ἢ καθ' ὃ σημεῖον γραμμῆ ἀπὸ τοῦ κάτω ἄκρου τῆς τελευταίας νόθου πλευρᾶς πρὸς τὴν ῥάχιν τοῦ ὀστού τῆς λαγόνος χιάζει ἐτέραν γραμμὴν

ἐπικαρσίως ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ πρὸς τὴν ῥάχιν φερόμενην. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀσκήτῃ ἐξογκοῦται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μᾶλλον ἢ πρόσθιος πλευρὰ τῆς κοιλίας, καὶ οἱ ὄρθιοι αὐτῆς μῦς πλατύνονται πολὺ, κινδυνεύομεν νὰ βλάψωμεν κατὰ τοὺς ἄνω ῥιθέντας τόπους πολλακίς ἢ μέρος τῆς πλευρᾶς τῆς κοιλίας καθ' ὃν τόπον οἱ μῦς εἰσι παχύτεροι ἢ τὴν ἐπιγαστριον ἀρτηρίαν. Ἐκ τούτων λοιπὸν φαίνεται προκριτώτερον νὰ γείνη ἢ παρακέντησις εἰς τὴν λευκὴν γραμμὴν ὅσον δύο ἢ τριῶν δακτύλων κατωτέρω τοῦ ὀμφαλοῦ, καθ' ὃ μέρος ἢ πλευρὰ τῆς κοιλίας εἶναι λεπτοτάτη καὶ οὐδεὶς φόβος νὰ βλάψωμεν ἐπίσημόν τι ἀγγεῖον.

§. 378.

Ἐκλέγεται δὲ ἄλλος παρὰ τὸν σημειωθέντα τόπον, καὶ μάλιστα ὁ μᾶλλον ὑποκλυδάζων, ὅταν κατὰ τὸν σημειωθέντα αἰσθανώμεθα σκληριάσεις τῶν ἐντοσθίων· εἰς δὲ τὸν θυλακίτην ὕδρωπα ἐκλέγομεν ἐκεῖνον, καθ' ὃν ὁ κλύδων εἶναι προφανέστερος (ἀποφεύγοντες ὅμως πάντοτε τὴν βλάβην τῆς ἐπιγαστροῦ ἀρτηρίας)· ἐκλέγομεν δὲ τὸν ὀμφαλόν, ὅταν οὗτος ἦ ὡσανεὶ κύστις ἐπηρμένος· τὸ ὄσχεον δέ, ὅταν ἦ ἐνταῦθα κήλης θύλαξ, χωρὶς νὰ ἐνέχωντ' ἐν αὐτῷ οὗτ' ἕντερον οὗτ' ἐπίπλοον· τὸν γυναικεῖον δὲ κολεόν, ὅταν διὰ τὴν πίεσιν τοῦ ὕδατος γίνηται πρόπτωσις. Ἄλλ' εἰς τὰς δύο τελευταίας περιπτώσεις σημειωτέον, ὅτι δύναται νὰ εἶναι εἰς τὸν κηλικὸν θύλακα προσπεφυκὸς μέρος ἐντέρου, ἢ ἐπιπλόου, καὶ ὅτι ἢ πρόπτωσις τοῦ κολεοῦ δύναται νὰ γίνηται ἐκ τῶν ἐντοσθίων τῆς κοιλίας, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἐκ τῆς οὐροδόχου κύστεως.

§. 379.

Πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς σχηματίζεται ὁ ἄρρωστος ὀρθοκάθεδρος, ὕπιος δὲ μᾶλλον καὶ μετὰ τοῦ μέρους, καθ' ὃ μέλλει νὰ γείνη ἢ παρακέντησις, πρὸς τὴν ἄκραν τῆς τραπέζης ἀπευθυσμένος μόνον, ὅταν ἦ πολὺ ἀσθενής. Ἐπειτα περιβάλλομεν τὴν κοιλίαν αὐτοῦ μὲ πλατὺν ἐπίδεσμον, ὅστις φέρει, καθ' ὃ μέρος μέλλει νὰ γείνη ἢ παρακέντησις, ὀπὴν τετράγωνον, καὶ ὅστις ἐφελκύεται ὑπὸ βοηθῶν ἐκτενῶς πρὸς τὴν ῥάχιν· ὁ χειρουργὸς κρατῶν μετ' ὅλης τῆς δεξιᾶς χειρὸς τρίγωνον ἀκίδα ἐλαιοβρεχῆ, ἀρκούντως παχεῖαν καὶ ἀργυρῷ καλαμίσκῳ ἐφωδιασμένην οὔσαν, καὶ ἔχων τὸν λιχανὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ καλαμίσκου ὅσον ἐνός καὶ ἡμίσεος δακτύλου μακρὰν τῆς αἰχμῆς τῆς ἀκίδος ἐκτεταμένον, τὸν δὲ ἀντίχειρα τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ὑποκάτω τοῦ τόπου τῆς παρακέντησεως, διωθεὶ ταύτην συστρέφων καὶ ὀλίγον λοξῶς ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω πρῶτον, καὶ μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ δέρματος κατ' εὐθείαν κατὰ βάθος τῆς κοιλίας, ἕως ἂν ἡ ἀκὴς κενεμβατήσῃ εἰς τὸ κύτος αὐτῆς, ὅπερ βε-

θαιούμεθα ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἀντιστάσεως πρὸς ταύτην· ἔπειτα δὲ κρατῶν στερεῶς μὲ τοὺς δακτύλους τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸν καλαμίσκον κατὰ τὸ στόμιον τῆς πληγῆς, ἐξελκύει τὴν ἀκίδα μὲ τὴν ἑτέραν χεῖρα, καὶ οὕτως ἀπορρέει τὸ ὑγρὸν ἐκ τοῦ καλαμίσκου· οἱ δὲ βοηθοὶ συσφιγγοῦσι τὸν ἐπίδεσμον καθ' ὅσον κενοῦται τὸ ὑγρὸν· ἕτερος δὲ βοηθὸς τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ ἀρρώστου βάλλων, προσπιέζει ταύτην ὁμοτίμως. Ἄν δὲ ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ ἦ μεγάλη, ἀποφράσσει πολλάκις ὁ χειρουργὸς τὸ στόμιον τοῦ καλαμίσκου μὲ τὸν δάκτυλον, ἐπειδὴ ἄλλως ὑπερπληροῦντ' εὐκόλως τ' ἀγγεῖα τῆς κοιλίας, ἐξ οὗ προέρχεται λειποθυμία· ἂν δὲ ἐμποδίζηται ἡ ἔκρυσις τοῦ ὑγροῦ δι' ἀπόφραξιν τοῦ καλαμίσκου ἢ διὰ παρέμπτωσιν μορίου τινός εἰς τὸ ἐντὸς στόμιον αὐτοῦ, εὐοδιάζομεν εἰς τὸν καλαμίσκον τὸ ἔμβολον αὐτοῦ, καὶ ἀφαιροῦμεν τὸ ἀποφράσσον τοῦτον, ἢ ἐμβάλλομεν ἀντ' αὐτοῦ ἕτερον λεπτότερον καλαμίσκον, οὗ τὸ πρόσθιον ἄκρον εἶναι κεκλεισμένον τὰ δὲ πλάγια διάτρητα, ἢ ἀλλάσσομεν τὴν εὐθυνσιν τοῦ καλαμίσκου, ἐλκύομεν αὐτὸν ὀλίγον πρὸς τὰ ὀπίσω κτλ. Ἄν δὲ ἡ ἐγχείρησις γείνη μόνον πρὸς κούφισιν τοῦ ἀνιάτου ἀρρώστου, καὶ ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ ἦ ὑπερμεγέθης, κενοῦμεν μόνον τὸ τριτημόριον, τὸ πολὺ δὲ τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου ὑγροῦ· ἂν δὲ τὸ ὑγρὸν ἦ παχύ, ὥστε δὲν δύναται νὰ γείνη ἔκρυσις αὐτοῦ ἐκ τοῦ εὐοδιασθέντος καλαμίσκου, γνωματεύουσιν ἔνιοι νὰ εὐοδιάσωμεν ἕτερον παχύτερον καλαμίσκον, ἢ νὰ πλατύνωμεν τὸ στόμιον τῆς πληγῆς μὲ τὸ μαχαίριον ἢ νὰ ἐμβάλωμεν πρὸς τοῦτο σπόγγον συνεσφιγμένον.

Στρογγύλη δὲ καὶ ὀλίγον παχεῖα τρίγωνος ἀκίς εἶναι ἀναμφιλέκτως τὸ οἰκείοτερον ὄργανον πρὸς τὴν παρακέντησιν.

§. 380.

Τοῦ ὑγροῦ δὲ κενωθέντος, πιάνει ὁ χειρουργὸς μὲ τοὺς δακτύλους τῆς δεξιᾶς χειρὸς τὸν καλαμίσκον τῆς ἀκίδος, ἀποφράσσωσιν ἐν ταυτῇ τὸ στόμιον αὐτοῦ μὲ τὸν δάκτυλον, καὶ κρατῶν μὲ τοὺς δακτύλους τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καλῶς πρὸς τὰ ὀπίσω τὰ περιέχοντα τὸν καλαμίσκον καλύμματα τῆς κοιλίας, ἐξελκύει πρᾶως τὸν καλαμίσκον συστρέφων αὐτὸν περὶ τὸν ἄξονα. Τὸ γενόμενον στόμιον τῆς πληγῆς, ἀφ' οὗ αὕτη καθαρισθῆ, σκεπάζομεν μὲ τεμάχιον κολλητικῆς ἐμπλάστρου, ἐπ' αὐτοῦ δὲ βάλλομεν σπληνίον, ὃ δὲ ζωστήρ μένει οἰκείως προσηρμοσμένος εἰς τὴν κοιλίαν.

Ἐν τῇ παρακέντησει δύναται νὰ γείνη αἱμορραγία κατὰ τρεῖς τρόπους. 1) διὰ τῶσιν ἐντοσθίου τινός διὰ τῆς ἀκίδος· τὸ αἷμα δὲ τότε ἀπορρέει ἀναμεμιγμένον μετὰ τοῦ ὕδατος. 2) διὰ διάρρηξιν τῶν ἀγγείων, ἅπερ μετ' αἰφνιδίαν ἀφαιρέσιν τῆς πίεσεως

διατείνονται ἕνεκα τῆς συνδρομῆς τοῦ αἵματος· τὸ αἷμα δὲ τότε ἀπορρέει μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ ὑγροῦ· καὶ 3) διὰ βλάβην τῆς ἐπιγαστρίου ἀρτηρίας ἢ τινὸς τῶν ἐξ αὐτῆς ἐκφυομένων· τὸ αἷμα δὲ τότε ἐκρέει μετὰ τὸν ἐξελευσμὸν τοῦ καλαμίσκου πρὸς τὰ ἔξω, ἢ ἐντὸς τῆς κοιλίας, ἐπάγον ἀκολούθως ὅλα τὰ συμπτώματα τῆς ὑπόουλου αἰμορραγίας. Εἰς μὲν τὰς δύο πρώτας περιπτώσεις δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν ψυχρὰ ἐπιθρέγματα καὶ πίεσιν τὴν προσήκουσαν· εἰς δὲ τὴν τρίτην ἐπέχομεν τὴν αἰμορραγίαν, ἐμβάλλοντες εἰς τὸ στόμιον τῆς πληγῆς σύστρεμμα μοτοῦ στερεὸν ἢ κηρίον, ἢ ἀφροντες κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τὸ δέριμα εἰς πυχὴν καὶ ἐπιπιέζοντες αὐτὴν ἐπὶ τινὰς ὥρας. Ἡ μείζων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξωτερικὴ διαφυὰς τῆς ἐπιγαστρίου ἀρτηρίας, εἰν' ἐνίστε μικροτέρα· ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ φέρεται ἡ ἀρτηρία μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων αὐτῆς διαφυάδων λοξῶς πρὸς τὰ ἔνδον καὶ ἄνω, ἐξ ὧν εἰς τὴν παρακέντησιν δύναται νὰ γείνη αἰμορραγία μεγάλη.

Ὁ Σοῦθος λέγει περὶ τινος, ἐν ᾧ μετὰ τὴν γενομένην ἐν τῇ λευκῇ γραμμῇ παρακέντησιν συνέθη θανάσιμος αἰμορραγία ἔκγονος τρώσεως τῆς ἐπιγαστρίου ἀρτηρίας, ἥτις εὐθὺς μετὰ τὴν ἔκφυσιν ἐστρέφετο ἐπὶ τὰ ἔνδον καὶ διήκε παρὰ τὴν λευκὴν γραμμὴν ἐπὶ τὰ ἄνω.

§. 381.

Ὁ χειρισθεὶς ἔστω τὰς πρώτας δύο ἡμέρας μετὰ τὴν παρακέντησιν ἕσυχος λαμβάνων τροφὰς ὀλίγας καὶ λεπτὰς. Τὴν τρίτην δὲ ἡμέραν ἀλλάσσομεν τὸν ἐπίδεσμον καὶ δυνάμεθα ν' ἀνατρίψωμεν τὴν κοιλίαν μετὰ πτητικῶν ἀλοιφῶν, μετ' οἰνοπνευματωδῶν ὑγρῶν, ἢ μετ' ὑγρᾶς ὑπανθρακικῆς ἀμμωνίας. Ἄν δ' ἐπιγείνη φλεγμονὴ τοῦ περιτοναίου ἢ τῶν ἐντοσθίων, μεταχειριζόμεθ' ἀναλόγως τῆς ἕξεως τοῦ ἀρρώστου ἀφλεγμάντου δυνάμεως φάρμακα. Ἡ φλεγμονὴ αὕτη μεταπίπτει ἐνίστε ταχέως εἰς γάγγραιναν ἢ εἰς πύησιν· οἱ δὲ κωλικοὶ πόνοι, ἂν μὲν ὦσι φλεγμονώδεις, ζητοῦσι προπότισιν ἀρωματικοῦ τινος ὕδατος, ἡνωμένου μετὰ τινος ἀκεσωδύνου φαρμάκου. Ἄν δὲ πάλιν ἀθροισθῇ τὸ ὕδωρ πρέπει νὰ κενώσωμεν αὐτὸ καὶ ἐκ δευτέρου εὐθὺς ἀφ' οὗ γείνη αἰσθητὸς ὁ κλύδων.

§. 382.

Ἡ δὲ παρακέντησις, ἥτις γίνεται κατὰ διαφόρους τόπους ἕνεκεν ἰδιαιτέρων περιπτώσεων (ἴδ. §. 373. τόμ. Γ'), γίνεται τόνδε τὸν τρόπον. Ἐν τῷ ὀμφαλῷ μὲν, διωθοῦμεν τὴν τρίγωνον ἀκίδα εἰς τὴν κυστεοειδῆ ἔκτασιν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν ὀμφάλιον ὀπήν. Ἐν τῷ ὀσχεῷ δέ, ὡς θέλομεν εἶπει ἀκολούθως ἐν τῷ περὶ ὑδροκλήλης. Ἐν τῇ γινομένη δὲ διὰ τοῦ κολεοῦ παρακέντησει, κοιτάζεται ἡ ἀσθενής, ἀφ' οὗ πρῶτον περιζωσθῇ ἐπίδεσμον τῆς κοιλίας, δι' οὗ ἀπωθοῦμεν πρὸς τὰ κάτω εἰς τὴν λεκάνην τὸ ὕδωρ, ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς κλίνης, ἀπάγονται τὰ σκέλη αὐτῆς ἀπ' ἀλλήλων, καὶ εὐοδιάζοντες ἐπὶ τοῦ παραπεμφθέντος λιχανοῦ τῆς ἀρι-

στερᾶς χειρὸς τὴν τρίγωνον ἀκίδα, ἐφωδιασμένην μὲ τὸν ἴδιον αὐτῆς καλαμίσκον, διωθοῦμεν αὐτὴν εἰς τὸν μᾶλλον ὑποκλυδάζοντα τόπον. Ἐν δὲ τῇ θυλακίτῃ ὕδρωπι ἐπιβάλλομεν πρῶτον ὑπεράνω καὶ κάτω τοῦ ὄγκου ὀθόνιον ἀναδεδιπλωμένον πρὸς πλείονα τοῦ ὄγκου περιτένειαν, παρακεντοῦμεν δὲ ἔπειτα κατὰ τὸ μᾶλλον ὑποκλυδάζον αὐτοῦ μέρος. Ἐὰν δὲ τὸ ὕδωρ ἢ περικλεισμένον εἰς πλείονας θύλακας παρακεντοῦμεν πρῶτον ἐξ αὐτῶν ἓνα καὶ μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ ἐν αὐτῷ ὕγρου προωθοῦμεν τοὺς ἑτέρους πρὸς τὸν ἐνόντα καλαμίσκον, καὶ παρακεντοῦμεν καὶ αὐτούς, ἐμβάλλοντες ἐκ νέου εἰς αὐτὸν τὴν ἀκίδα, ἢ παρακεντοῦμεν αὐτούς καθ' ἓνα ἕκαστον.

§. 383.

Ὁ θυλακίτης τῶν γυναικείων ὄρχεων ὕδρωψ εἶναι ὁ πάντων τῶν ἐν τῇ κοιλίᾳ θυλακίτων συχνότατος, πρὸς δὲ καὶ πάνυ διάφορος καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ποιότητ' αὐτοῦ, τὴν ἀπλῆν ἢ σύνθετον πλάσιν τοῦ θύλακος, τὰ πλευρώματα, τὸ ἐνὸν ὕγρον, τὸν τρόπον τῆς ἀναπτύξεως καὶ τὰ φαινόμεν' αὐτοῦ.

§. 384.

Ἡ ἀπλῆ πλάσις τοῦ θύλακος εἶναι συνήθως ἀπότοκος ἀνευρυσμοῦ τῶν Γραφριανῶν φολλίκων ὡς μάλιστα ν' ἀποδείξῃ τοῦτο ἐξήτησεν ὁ Κίβισχος (Kiwisch). Ὁ τοιοῦτος θύλαξ ἔχει μέγεθος πάνυ διάφορον· ἐδράζει μισχοειδῶς ἐνίοτε, βάσιν μᾶλλον πλατεῖαν ἢ μᾶλλον διάστενον ἔχων εἶν' ἐλεύθερος ἢ μᾶλλον ἢ ἤττον πρὸς τὰ περικείμενα μόρια προσπεφυκώς· τὰ πλευρώματ' αὐτοῦ ἀφθονοῦσι μᾶλλον ἢ ἤττον ἀγγείων, ὅτε μὲν ὀμοτίμως λεπτά, ὅτε δὲ κατὰ τὸ ἄνω μὲν μέρος λεπτά, κατὰ τὴν βάσιν δὲ μᾶλλον ἢ ἤττον παχέα, καίποτε δὲ κατὰ τινες τόπους διαφόρων, δι' ἀπλῆς ὑπερτροφίας, ἢ διὰ διαφόρου συναλίσεως ἐν τῇ ἐνδον αὐτῶν ἐπιφανείᾳ, ἢ δι' ἰνώδους, χονδρώδους ἢ ὀστώδους ἑτεροιώσεως παχέα ὄντα. Πάνυ μὲν διάφορον εἶναι καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ὕγρον, ἀλλ' ἀνάλογον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῆς ποιότητος τῶν πλευρωμάτων αὐτοῦ, ὑπόξανθον, μᾶλλον ἢ ἤττον αἱματώδες, σπανίως δὲ κατ' ἐξαιρέσιν αἷμα, καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς παθήσεως ἀλλοιούμενον· σπανίως μὲν ἐν εἴδει πηκτῆς, πολυλάκις δὲ μετὰ κροκύδων παρεκχύματος, μετὰ συμπιγμάτων ἰνώδων, μετὰ πύου καὶ ἰχώρων, μετὰ λίπους καὶ τριχῶν, σπανιώτερον δὲ μετ' ὀδόντων, ὀστῶν καὶ μᾶλλον συνθέτων ὀργανικῶν πλασμάτων συμμιγῆς ὄν. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ἡ χημικὴ αὐτοῦ ἐξέτασις διάφορον ἐμφαίνει μέθξιν λευκώματος, αἵματος, χολικῆς οὐσίας, χλωρικῆς τιτάνου, θειικοῦ

Του θυλακίου του βόρως των γυναικείων ὄρχων ἢ διαδρομῆ καὶ τῶν
 συμπτωμάτων ἢ σφοδρῆς εἰς πάλιν διαφορά κατὰ τὴν ταχύνειαν ἢ
 βραδύτητα ἀναπτύξιν του θυλακός καὶ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ βάθος ἀν-
 του. Ἐπὶ ταχέια του θυλακός ἀυξήσεται βλάπτεται ἢ καθόλου εἰς ἐπιση-

§. 386.

ἰατρῶς, ὡς ἐπὶ τὸ πάλιν δὲ γίνεσθαι αὐτῆ διὰ χειροῦρηκτικὰς βίας.
 του περιτομίου ἢ τῶν ἐντοσθίων τῆς κοιλίας στατικῶς συμβαίνει αὐτο-
 εἶρεσιν μόνον παλευδῶν, δύναται νὰ γείνη καὶ συλλήψις. Φαλεγγίον ἢ δὲ
 θάλασσις γίνεσθαι κατὰ τὰς τῆς κοιλίας, καὶ, ὅταν ἢ πάλαι του θυλακός ἢ ἐπὶ τὴν
 κίς ἐκτάσει τῆς κοιλίας ἢ ἀσθενῆς εὐεκτεῖ ἀρκοκύντως. Η. Ἐπισημῶν κα-
 εἰρημῶν κατὰ τὴν ἀκαπνοῦν κτλ. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐπισημῶν πολλα-
 ρου, ἢ ὅτ' αὐτοῦ πλείους τῶν ἐντοσθίων ἐπαγεί βλάστην τῆς πέψης, ὅς-
 τε του κοιλίου καὶ ἀπευθύνεσθαι. Του θυλακός δὲ ὑπερμεγέθους γνομῆ-
 πολλακίς εἰσὶν ἐπισημῶν, καὶ δύναται νὰ γείνησθαι καὶ ποσπῶσις διὰ
 ὁ θυλακὸς ἐπὶ τῆ περιτομῆς ἀυξήσεται ἐπαρῆ ἔκ τῆς λακάνης. Ἀλλὰ καὶ
 ἰατρῶν αὐτῶν δύναται μὲν νὰ ἐλαττωθῶν ἢ καὶ νὰ παύσῶσιν, ὅταν
 σφοδρῶν καὶ οὐδὲν βροφητικῶς καταπαυομένον εἴησιν. Ἰὰ συμπτω-
 ὄθια ἢ ἐπὶ τὴν παλευδῶν κειμένη. Συνέδη μοι δὲ νὰ ἴδω ἄπαξ καὶ
 τῶν, ἐπισημῶν ἀλλήλων του ἴσου ὅσπου, ὅταν μάλιστα ἢ καμῖσος ἢ
 ὀδύνη ἢ ἐπὶ τῆς κένωσιν τῶν ὄρχων καὶ τῆς κένωσιν, ἐπισημῶν ἀν-
 τῶν πασχόντων τῶν πλείων ἐντοσθίων ἔκ τούτου δὲ γίνεσθαι, συγῆ καὶ
 ἐξαρπῶσθαι κίρως ἔκ του ἴσου τῆς ἀναπτύξως του θυλακός, καὶ ἔκ
 ἀυξήσθαι του θυλακός νὰ ἐξλαλείσθωσι. Ἰὰ δὲ τῆς πείσης καὶ ἐκτάσης
 σφίμενα. Ἰὰ συμπτωμάτων αὐτῶν δύναται ὑπεροπῆ κατὰ τὴν περιτομῆ
 μὲν καθόλου συμπτωμάτων, ὡς ἐπὶ τὸ πάλιν ὅπως βραδύς ἀναπτύ-
 χων, μάλλον ἢ ἦτορ σφοδρῶν, ἐλτορ μὲν ἀχίστα καὶ μετ' ἐπιση-
 καρῶ τῆς λογίαις μετὰ συμπτωμάτων φάλεγγίον τῶν γυναικείων ὄρ-
 αμῶν, ἀρχόνται αὐτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πάλιν ἐν καρῶ τῶν ἐπισημῶν, ἢ ἐν
 ἀναπτύξίς συνόδουσιν ὑπὸ συμπτωμάτων φάλεγγίον ἢ συμφορῶσις
 θυλακός, καὶ ἔκ τῶν ἐπακοκύνων φάλεγγίον. Ὅταν δὲ του θυλακός ἢ
 σως τῆς λακάνης καὶ τῶν ἐντοσθίων, τῆς γνομῆς ὑπὸ του ἀυξήσθαι
 φάλεγγίον ἢ συμφορῶσις κατὰ πείσης, ἔκ τῆς πείσης καὶ ἐκτά-
 γυναικείων ὄρχων, πηλαζοῦσιν ἔκ τῆς συνόδουσιν τὴν γένεσιν αὐτοῦ
 Ἰὰ δὲ συμπτωμάτων, ὅσα προκαλεῖ τοιοῦτος θυλακίτης ὄδω τῶν

§. 385.

καλῶς, ἀβρακίκοῦ ὑπέρου, φασφορικῶν ἀλάτων, πιπῆλης καὶ χολοστε-
 ρος κρυστάλλων.

μότατα. Ὁ θύλαξ εἰς βαθμὸν τινα τῆς ἀναπτύξεως φθάσας, δύναται νὰ μείνῃ ἀναύξητος πλέον, ἢ αὐξάνει· ἐπιμόνως. Ὁ θάνατος δύναται νὰ ἐπέλθῃ διὰ τῆς ὑπερβαλλούσης ἐκτάσεως τοῦ θύλακος καὶ μάλιστα, ὅταν ἡ αὐξήσις γίνηται ταχέως, σπανιώτερον δὲ δι' αὐτομάτως γενομένης φλεγμονῆς. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν δύναται νὰ γείνη μινύθησις τοῦ ὄγκου τοῦ θύλακος δι' αὐξήσεως τῆς ἀπορροφίσεως καί, κατὰ τὸν Κλίβισχον δι' ὀστεώσεως τοῦ θύλακος, διὰ κατὰ μέρος συναλίσεως οὐσίας ὀστώδους τε καὶ χονδρώδους, καθὼς ἐπὶ νέων ἀνθρώπων καὶ διὰ φλεγμονῆς, διὰ παχύτητος τῶν πλευρωμάτων καὶ διὰ τῆς ἰσως ἀλλοιώσεως τῆς ἔνδον ἐπιφανείας, αὐτῶν ἦτις, ἤττον τὴν παρέκχυσιν βοηθοῦσα, ἐνεργεῖ μινύθησιν τῆς διακρίσεως. Ἀυτομάτως δὲ δύναται νὰ κενωθῇ ὁ θύλαξ, ὅταν ἐπὶ ταχεία καὶ μετὰ φλεγμονωδῶν συμπτωμάτων ἠνωμένη αὐξήσῃ τοῦ ὄγκου γείνωσι προσφύσεις καὶ διάτρησις αὐτοῦ, μετ' ὧν δύναται νὰ γείνη μὲν ἐρήμισις τῆς κοιλότητος, ἀλλὰ τάχιον ἢ βράδιον καὶ ὑποτροπιάσις αὐτοῦ. Ἡ διάτρησις, ἐὰν μὲν γείνη βραδέως καὶ ἐκ φλεγμονῆς χρονίας καὶ περιγεγραμμένης, γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ τοῦ ἀπευθυμένου καὶ συνήθως μὲν γίνεται κάθεσις πύου καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται δι' ἄκραν ἀτονίαν, ἀλλὰ, σπανίως, γίνεται καὶ ῥιχνωσις καὶ βελτίωσις· περιστατικόν, τοιοῦτον συνέβη μοι νὰ ἴδω, ἐνῶ μετὰ δις γενομένην σχάσιν τοῦ θύλακος διὰ τοῦ ἀπευθυμένου ἢ ἀσθενῆς ἰάθη ἐντελῶς.

Ὁ Βλάσιος λέγει (Commentatio de l'hydropo ovariorum profluente. Halae. 1834). ὁ ὕδρωψ τῶν γυναικείων ὄρχεων εἶναι τριπλοῦς· ἢ πρῶτος μὲν ὁ ὕδατι δίτης, δεύτερος δὲ ὁ θυλακίτης, καὶ τρίτος ὁ κελλίτης. Ἐν τῷ πρώτῳ μὲν εἰσὶν ὕδατιδες πολλαὶ ὑπὸ τὸ ὀρογόνον ἔλυτρον τοῦ γυναικείου ὄρχεως· ἐν τῷ δευτέρῳ δὲ συλλέγεται τὸ ὕδωρ εἰς εὐρύχωρον θήκην ὑπὸ τὸ ὀρογόνον ἔλυτρον· ἐν τῷ τρίτῳ δὲ συλλέγεται τὸ ὕδωρ εἰς πολλαπλᾶ κέλλια ἐντὸς τῆς οὐσίας τοῦ ὄρχεως. Τὰ κέλλια ταῦτα εἰσι, λέγει, τὴν ἀρχὴν Γραφικανὰ φύλλικες, καὶ ἔχουσι πυκνὰ πλευρώματα, ἐν αἷς ὁμοῦς πολλάκις διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ὕδατος πίεσιν γίνονται ὀπαί, δι' ὧν συγκοινωνοῦσι τὰ κέλλια· ἢ ῥήγνυνται κατὰ τὴν πρὸς τὴν κοιλίαν ἐπιφάνειαν αὐτῶν καὶ οὕτω παρεκχεῖται εἰς αὐτὴν τὸ ὕγρον· ἢ, ὅ,τι γίνεται σπανίως, ὅταν ἡ σάλπιγξ ἢ μετὰ τοῦ ἀνεμφυμένου αὐτῆς στομίου προσπεφυκυῖα εἰς τὸν ὄρχιν, τὸ ὕγρον καταρρέει διὰ τοῦ ῥήγματος τοῦ ἀντιστοιχοῦντος κελλίου εἰς τὴν σάλπιγγα, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν μήτραν, καὶ ἐξ αὐτῆς διὰ τοῦ κολεοῦ φέρεται πρὸς τὰ ἔξω, ἐξ οὗ ἡ ἀσθενὴς ἀποβάλλει κατὰ καιροῦς ὕγρον καθαρὸν ἢ κακόχρουν, ἐνίοτε δὲ καὶ αἱματόφυρτον καὶ κάκοσμον· ἐκ τούτου δὲ ἐλαττοῦται συγχρόνως πολὺ ὁ ὄγκος τοῦ γυναικείου ὄρχεως, καὶ παύοντ' ἐνίοτε καὶ αἱ προξενούμεναι ἐκ τῆς αὐτοῦ παθήσεως ἐνοχλήσεις. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται νὰ δοθῇ ἀπ' εὐθείας ἔξωθεν βία διακινῶσα. Ὁ Βλάσιος συνήθροισε πολλὰ περὶ τούτου παραδείγματα, καὶ ὠνόμασε τὸν οὕτως ἔχοντα ὕδρωπα τοῦ γυναικείου ὄρχεως διαρρέοντα.

§. 387.

Τῆς ἀπλῆς ταύτης πλάσεως τοῦ θύλακος τοῦ ὕδρωπος τῶν γυναικείων ὄρχεων ἢ διάγνωσις εἶναι μᾶλλον ἢ ἤττον δύσκολος, πρὸς ταῖς ἀρχαῖς μάλιστα ἐπὶ γυναικῶν εὐσωμάτων, ὅταν δὲν δυνάμεθα νὰ αἰσθανθῶμεν σαφῶς τὸν ὄγκον διὰ τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας· λαμβάνομεν δὲ τότε βεβαίαν διάγνωσιν ἐκ τῆς παρὰ φύσιν θέσεως τῆς μήτρας, ἐκ τῆς προπτώσεως τοῦ θύλακος ἐν τῷ κολεῷ καὶ ἐκ τοῦ ἐνταῦθα αἰσθητοῦ γενομένου κλυδασμοῦ. Ὅταν δὲ ὁ θύλαξ ἐκταθῇ μεγάλως, ὥστε νὰ ἐμπληρώσῃ ὅλον τὸ κύτος τῆς κοιλίας ὁμοτίμως, ἢ αἰσθησις τοῦ κλυδασμοῦ τότε εἶναι ἀπανταχοῦ τῆς κοιλίας σαφῆς ὡς καὶ ἐν τῷ ἀσκίτῃ. Σημεῖα πρὸς τὴν διάγνωσιν ἐνταῦθα ἔχομεν τὰ ἑξῆς. Ὁ ὄγκος ἄρχεται ἐπὶ τὴν μίαν ἢ ἐπὶ τὴν ἑτέραν πλευρὰν τῆς κοιλίας ἀπὸ τινος ὠρισμένου τόπου, ἐνῶ προηγήθη ἐπὶ μακρότερον χρόνου διάστημα αἰσθησις πίεσεως καὶ ὀδύνης, ὅτε μὲν μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐμμήνου καθάρσεως, ὅτε δὲ μετ' ἐπίσχεσιν ἐκρῦσεων ἐκ τῶν γεννητικῶν μορίων. Καὶ ἐπὶ ἐπισημότερα ἐκτάσει τῆς κοιλίας, εὐρίσκομεν πολλακίς τὴν μίαν ἢ τὴν ἑτέραν αὐτῆς πλευρὰν ἀνώμαλον ἔτι· πρὸς τούτοις δὲ πρέπει νὰ προσέξωμεν πολὺ καὶ εἰς τὴν στάσιν τῆς ἐν τῷ κολεῷ μοίρας τῆς μήτρας, ἥτις εἶν' ἐπὶ τὴν μίαν ἢ ἐπὶ τὴν ἑτέραν πλευρὰν ἀπωσμένη, καὶ εἰς τὴν πρόπτωσιν τοῦ θύλακος, ἐὰν τις ἐγεινεν, εἰς τὸν κολεόν ἢ εἰς τὸ ἀπειθυσμένον ἔντερον. Ἡ καθόλου ἕξις τοῦ σώματος εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πολλῶ ἤττον βεβλαμμένη, ἢ ἐν τῷ ἀσκίτῃ. Ἐὰν δὲ μετὰ τοῦ θυλακίτου ὕδρωπος τῶν γυναικείων ὄρχεων ὑπάρχῃ καὶ ἀσκίτης, ὁ τρόπος τῆς γενέσεως μόνον δύναται τότε νὰ διασαφήσῃ τὴν διάγνωσιν κατ' ἐξοχὴν ὅμως ἢ ἕξις τῆς κοιλίας ἐπὶ τῇ παρακινήσει. Σπανίως ὑπάρχει ὁ θυλακίτης ὕδρωψ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς γυναικείους ὄρχεις συγχρόνως, εἶναι δὲ συχνότερος εἰς τὸν ἀριστερὸν ἢ εἰς τὸν δεξιόν.

§. 388.

Μετὰ τῆς διαπλάσεως τοῦ θύλακος ἐν τῷ γυναικείῳ ὄρχει δύναται νὰ συνυπάρχωσι καὶ ἄλλαι ἑτεροιώσεις, αἵτινες ἢ παρακολουθοῦσι τὴν διάπλασιν τοῦ θύλακος, ἢ, διὰ τῆς περαιτέρω αὐτῶν ἀναπτύξεως, ἐπάγουσι ταύτην. Σύγκεινται δὲ αὗται ἐκ μειζόνων κοιλωμάτων, ὧν τὸ πλῆρωμα εἶναι διάφορον καὶ ὧν τὰ εἶδη ἐπισημαίνομεν κόλλιστα κατὰ τὸν Κίβισχον, ἐὰν ἐπικαλέσωμεν ταῦτα κυστεοειδές, φατνιῶδες ἑτεροίωμα καὶ κυστεοσάρκωμα. Τὸ μὲν κυστεοειδές σύγκειτ' ἐκ πλειόνων κύστεων, μειζόνων τε καὶ ἐλασσόνων, ὧν τὰ πλευρώματα εἰσὶ δια-

φθώρας παχία, παχύτατα δὲ τὰ τῶν παλαιότερων κύστεων, πολλάκις δὲ εἰσὶ κατὰ μέρος ἢ καθόλου ἐκ πλειόνων πτυχῶν πεπλασμένα καὶ ἀπότοκα τῆς ἐξαλλάξεως πλειόνων Γραφικῶν φολλίκων, καθὼς καὶ τῆς νεοπλάσεως κύστεων, γενομένης ἐκ τῶν πλευρωμάτων τῶν πρωτοπλάστων κύστεων, ἢ ἐκ τοῦ ἐν ταύταις ἐνισχομένου· ἐνίοτε δὲ ἐμφαίνονται καὶ σφραεώτερα ἐκφύματα κατὰ τὴν ἔνδον ἐπιφάνειαν τῶν πλευρωμάτων. Πρὸς τὴν βᾶσιν ἐμφαίνει πολλάκις τὸ μεσηγῆ πλέγμα ποιότητα σαρκωματώδη, ἰνώδη καὶ φατνωδῆ. Τὸ ἐνισχόμενον εἶναι πολλάκις ἐν ταῖς παρ' ἀλλήλας κειμέναις κύστεσιν ὅλως διάφορον, ὑδαρές, πηκτοειδές, λευκωματώδες, αἱματώδες, πυῶδες, ἰνώδες, καὶ πολλάκις μετὰ πιμελής, μετὰ τριχῶν καὶ ὀδόντων συμμιγές. Τὸ κυστεοειδές δύναται ν' αὐξήσῃ ὑπερβαλλόντως, ἐνίοτε δὲ μένει καὶ ἀναίξετον. Αἱ δὲ διὰ τῆς διατρήσεως, διὰ τῆς φλεγμονῆς καὶ διὰ τῆς ἐξιδρώσεως γινόμεναι μεταβολαὶ γίνονται, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ ἀπλῇ πλάσει τῶν κύστεων εἴρηται. Τὸ δὲ φατνωδὸς ἑτεροίωμα ἐμφαίνει χωρία πάμπολλα, μείζονα καὶ ἐλάσσονα καὶ πυκνῶς πρὸς ἄλληλα κείμενα, πλήρη λευκωματώδους ὑγροῦ ἢ πηκτοειδοῦς ἀθάρας καὶ ἔκγονα τῆς μετασχηματίσεως τοῦ παρεγχύματος τοῦ γυναικείου ὄρχεως ὄντα. Δύναται δὲ ν' αὐξήσῃ τάχιον, καὶ τὰ διάφορα χωρία ἔχουσι περιοχὴν ἐρεβίνθου ἕως πυγμῆς. Τὸ δ' ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα χωρίοις ἐνισχόμενον εἶναι δίκην ἰξοῦ βρευσόν, ὑπόξανθον, ὑπόλευκον ἢ καὶ πηκτοειδές, ὀφρῶδες, παραπλήσιον τῇ ὑποστάθμῃ τοῦ ἀφελήματος τῆς καφφέας, ἢ τῷ σεραπίφ, ἢ τῇ πηκτῇ· πολλάκις δὲ λεπτόν ἐν τοῖς μεγάλαις κοιλώμασι καρκινωματοῦδος ἐν τούτῳ κατασκήνωσις εἶναι συνηθέστατον. Ἐν τῷ κυστεοσαρκώματι δὲ πλάσσοντ' ἐν τῇ σαρκωματώδει ἀλλοιώσει τοῦ πλέγματος τοῦ γυναικείου ὄρχεως ἐν τῷ μᾶλλον ἢ ἥττον ψαθυρῷ πλέγματι κοιλώματα, μέγεθος ἐρεβίνθου ἕως κεφαλῆς καὶ ἐπέκεινα ἔχοντα, καὶ ὑπὸ δέρματος καὶ ἐπιθηλίδος μὴ ἐμμόνου κεκαλυμμένα ὄντα. Ἐνίοτε δὲ φαίνεται, ὅτι αἱ κύστεις γίνονται ἐκ τῆς ταυτοχρόνου ἀλλοιώσεως τῶν φολλίκων. Τὸ ἐνισχόμενον εἶναι ὑδαρές μὲν ἐν ταῖς μεγάλαις, γλοιώδες δὲ ἐν ταῖς μικραῖς· δύναται δὲ νὰ μεταβληθῇ καὶ διὰ προσμίξεως αἵματος καὶ ἄλλων ἀπογεννημάτων τῆς φλεγμονῆς. Τὰ συμπτώματα εἰσὶ διάφορα κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸν τόπον τοῦ ὄγκου, καὶ ἡ αὐτόματος ἴασις φαίνεται δυσκολωτέρα ἢ ἐν τῷ ἀπλῷ ὕδρωπι. Οὔτε διὰ τοῦ χολεοῦ, οὔτε διὰ τῶν καλυμμάτων δυνάμεθα νὰ διαγνώσωμεν ἰδίᾳ ἕκαστον τῶν ἑτεροιωμάτων τούτων, ἐνόσπ οἱ ὄγκοι εἰσὶ μικροί. Μόνον δέ, ὅταν, προΐουσης τῆς αὐξήσεως, κύστεις τινὲς λάβωσι περιοχὴν μείζονα, δύνατ' εὐκολωτέρον ἐκ τοῦ λοφώδους καὶ ἀνίσου τοῦ ὄγκου νὰ γείνη διάγνωσις καὶ μάστιξ.

ὅταν διὰ τὴν μείζονα ἔκτασιν κύστεων τινῶν γίνεται κλυδατμοῦ αἰσθησις μᾶλλον ἢ ἦτορ σαφῆς ὅτι συμβαίνει μᾶλλον μὲν εἰς τὸ κυστεοειδές, ἦτορ δὲ εἰς τὰ δύο ἕτερα εἶδη. Ἐὰν μὲν ἐν βραχεῖ χρόνῳ διαστήματι τοῦ ὄγκου ἢ περιοχῆ ἐγείνηται ἐπιστήμως μεγάλη, δυνάμει να πιστεύσωμεν μᾶλλον, ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ κυστεοειδές. Ἐν τῷ κυστεοσάρκωματι δὲ καὶ ἐν τῇ φατνωδῇ ἑτεροιώσει, ὁ κλυδασμός γίνετ' αἰσθητός μόνον, ὅταν αὐξήσωσιν ἐπιστήμως ταῦτα.

§. 389. Ὅσοντες οἱ ῥιζώματα τῶν

Τὰ μετὰ τῶν ἄχρι τοῦδε ῥηθέντων ἑτεροιωμάτων τῶν γυναικείων ὄρχεων διαφόρως ἐπιπλεκόμενα, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτὰ γεννώμενα, εἰσὶν οἱ στερεώτεροι ὄγκοι τῶν γυναικείων ὄρχεων· οἷον ἡ ἀπλή ὑπερτροφία, αἱ πιμελοκύσται μετὰ ἡ ἀνευ τριχῶν καὶ ὀστωδῶν πλασμάτων, αἱματώδεις ὄγκοι, ἰνώδεις ὄγκοι, ἐγχοιδρώματα καὶ ἐξοστώσεις, καρκίνος καὶ μυελώδης μύκης. Ἡ διάγνωσις τῶν διαφορῶν τούτων ὄγκων εἶναι δυσκολώτατον ἢ καὶ ὅλως ἀδύνατον νὰ γείνηται πρὸς ταῖς ἀρχαῖς μάλιστα, καὶ χρήσιμα εἰς τὴν διάγνωσιν ἐπὶ τε τῇ γενέσει καὶ ἐπὶ τῇ περαιτέρω αὐξήσει αὐτῶν δύναται νὰ εἶναι τὰ ἐξῆς· ἡ ἀπλή ὑπερτροφία εἶναι πάντοτε φλεγμονῆς ὀξείας ἢ χρονίας τῶν γυναικείων ὄρχεων καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἐν τῷ πλέγματι αὐτῶν γενομένης πλαστικῆς ἐξιδρώσεως ἀπότοκος· γεννᾶται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν καιρῷ λοχείας μετὰ μητρίτιδος καὶ περιτοναίτιδος· ὁ ὄγκος δὲν εἶναι μείζων τοῦ καρύου, εἶν' εὐκίνητος ἢ διὰ πλαστικοῦ ἐξιδρώματος προσπεφυκῶς, καὶ πολλάκις οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν ἐνόχλησιν ἐπάγων· αἱ δὲ πιμελοκύσται δύναται νὰ γεννηθῶσι πολυειδέσταται ἐν εἴδει ἐξαλλάξεως τῶν Γραφιανῶν φολλίκων, ἐν εἴδει νεοπλάστων κύστεων, ἢ ἐν εἴδει μετρίως παχυδέρμου θύλακος, οὐσίας ρεατώδους ἐμπλέου, μέγεθος καρύου ἕως κεφαλῆς ἔχοντος, καὶ τὸ πλεῖστον στρογγύλου ὄντος· πολλάκις δὲ καὶ μετ' ἄλλων ἑτεροιωμάτων ἐπιπεπλεγμένα. Λέγουσι δὲ, ὅτι τῶν κύστεων εἶναι δύναται νὰ γείνωσιν ὑδρωπικαί, καὶ ὅτι, φθειρομένων τῶν μεσοτοίχων, ὅταν ὑπάρχη ἐπιπλοκή τῶν ὄγκων, δύναται τὸ ὑγρὸν τῶν κύστεων ν' ἀναμιχθῆ μετὰ τῆς στεατώδους οὐσίας. Πολλάκις τὸ ἐνισχόμενον εἶναι μετὰ τριχῶν ἀναμειγμένον, αἷτινες εἰσὶν ἢ ἐλευθέρως μετὰ τῆς στεατώδους οὐσίας ἀναμειγμένα, ἢ ἐβρίζωμενα εἰς τὴν ἐνδον ἐπιράνειαν τῆς κύστεως, καὶ ὧν τὸ χρῶμα δὲν εἶναι ὅμοιον τῷ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς. Πολλάκις δὲ εὐρίσκομεν καὶ ὀδόντας συγχρόνως καὶ ὀστᾶ. Τὰ συνοδεύοντα συμπτώματα εἰσὶ τῆς μηχανικῆς αὐτῶν ἐνεργείας ἀπότοκα· ἐὰν ἢ δυνατόν νὰ ψηλαφήσωμεν ἀκριβῶς τὸν ὄγκον, δύναται τότε ἢ ἰδίως λεία καὶ

εὐκίνητος ποιότης, ἢ σταιτώδης αἴσθησις καὶ ἡ βραδεῖα αὔξισις τοῦ ὄγκου νὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς κατὰ τινὰ τρόπον εἰς τὴν διάγνωσιν. Διὰ φλεγμονῆς δύναται νὰ γείνη ἔμπύσις καὶ διάτρησις μετὰ παντελοῦς ἐξώσεως καὶ ἰάσεως, ἢ διὰ συντήξεως νὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος. Παρέχουσιν αἵματος ἐν Γραφίανῃ φύλλικι γενομένη ἔνεκα συμφορήσεως, δύναται νὰ ἐπαγάγῃ ἐξόγκωσιν ὅσον κεφαλῆς παιδίου μεγάλην, εἰς τῆς τὴν διάγνωσιν οὐδὲν ὠριτμόνον σημεῖον ἔχομεν, πλὴν τῆς ταχείας αὐτῆς ἴσως αὔξεσεως. Αἱ ὕστερογενεῖς παρεχύσεις τοῦ αἵματος γενῶνται μετὰ παρακέντησις κ. τ. π. Οἱ δὲ ἰνώδεις ὄγκοι ἔχουσι σχῆμα μὲν στρογγύλον, ἀδρότητα ὁμοειδῆ καὶ ἐλαστικὴν, καὶ ἐπιφάνειαν λείαν· εἰσὶν ἀναίσθητοι καὶ ἤττον· εὐχώριστοι τῶν ἰνωδῶν ὄγκων τῆς μήτρας, ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συνέχονται μᾶλλον μετὰ τῶν γειτνιαζόντων μορίων καὶ αὐξάνονται βραδέως. Ὁ Κίβισχος παρετήρησε καὶ κατὰ μέρος ἰχώρωσιν αὐτῶν μετὰ θανασίμου ἀπολήξεως· ἄλλως δὲ δὲν συνελίζουσι νὰ περιπέπτωσιν εἰς ἐπικινδύνους μεταμορφώσεις. Τὸ δὲ ἐγγόνδρωμα καὶ τὴν ἐξόστωσιν, δυνάμεθα νὰ διαγνώσωμεν ἴσως ἐκ τῆς σκληρότητος καὶ λοφώδους αὐτῶν ἐπιφανείας. Εἰς τοῦ καρκίνου δὲ καὶ μυελώδους μύκητος τὴν διάγνωσιν ἄγει μὲν ἴσως τὸ σκληρὸν καὶ ὑβώδες ἢ τὸ μᾶλλον· λειὸν καὶ ἡ αἴσθησις τοῦ ἀπατηλοῦ κλυδασμοῦ, καὶ ἡ ταχεῖα πρὸς ἅπαν τὸ σῶμα ἐπιβλαβῆς ἐνέργεια· ἀλλ' ὅμως τὰ σημεῖα ταῦτα εἰσὶν ἀμφίβολα πάντοτε, ἐπειδὴ ταῦτα ἐμφαίνονται καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς μὴ κακοήθεις ὄγκους.

§. 390.

Σκοπὸς τῆς Θεραπείας ἔστω πρὸς ταῖς ἀρχαῖς ν' ἀγωνισθῶμεν πρὸς τὰ συμπτώματα, ὅσα ἐπάγει ἡ φλεγμονώδης πάθησις, ἢ ἡ πίεσις καὶ ἡ περίσφιγξις τῆς κύστεως. Ἰασις δὲ διὰ τῆς διαφορήσεως τοῦ ὑγροῦ εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ γείνη· δυνατόν ὅμως νὰ κατορθώσωμεν ἐνίοτε διὰ τῶν πρὸς τοῦτο ἐνεργούντων φαρμάκων, νὰ γείνη μινύθισις τοῦ ὄγκου ἢ νὰ μείνῃ οὗτος ἀναύξητος, καὶ οὕτω νὰ γείνη τοῦ ἀρρώστου ἡ πάθησις ἐπὶ μακρότερον χρόνον διάστημα φορητοτέρα. Ἐὰν δέ, τῆς κύστεως ἐπὶ μᾶλλον ἐξογκωθείσης, ἐνδειχθῇ τοῦ ὑγροῦ ἡ κένωσις, ἢ παρακέντησις γίνεται ὡς καὶ ἐν τῷ ἀσκήτῃ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ παρακέντησις τοῦ ὕδρωπος τῶν γυναικείων ὄρχεων βελτιωτικὴν μόνον βοήθειαν παρέχει καὶ ταύτην ἐπὶ βραχύτατον μόνον χρόνον διάστημα, διότι τὸ ὕδωρ συλλέγεται καὶ αὖθις τάχιον μετ' αὐτὴν, ὠρισαν διαφόρους τρόπους πρὸς ἴασιν παντελεῆ, θέλοντες νὰ κατορθώσωσι δι' αὐτῶν ἐρήμωσιν, ἔξωσιν ἢ καὶ τελείαν ἐξάι-
ρεσιν τοῦ θύλακος.

§. 391.

Μετὰ τὴν παρακέντησιν ἢ ἀφίνωμεν, λέγουσι, τὸν καλαμίσκον τῆς τριγώνου ἀκίδος, ἐντὸς τοῦ παρακεντηθέντος τόπου, ὅπως δι' αὐτοῦ προκαλέσωμεν μινύθησιν τοῦ θύλακος, καὶ πλατύνοντες ἔπειτα τὸ παρακέντημα, ἐνωτικὴν ἐν αὐτῷ φλεγμονήν, ἣ ὅπως διατηρήσωμεν τὴν ἔκρυσιν, νὰ ἐμβάλωμεν εἰς τὸ παρακέντημα καλαμίσκον εὐκαμπῆ. Ὁ Ὀλλερόθης (Ollengoth) ἐμβάλλει μετὰ τὴν παρακέντησιν καλαμίσκον περιτορνευμένον πρὸς τὰ πρόσω διὰ τοῦ πρώτου, καὶ ἀφίνει τοῦτον ἐνταῦθα ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, κενόνων πολλάκις τῆς ἡμέρας τὸ ὑγρὸν καὶ πιέζων ὁμοτίμως τὴν κοιλίαν. Ὁ Κίβισχος, ὅταν διὰ τοῦ πυθμένος τοῦ κολεοῦ αἰσθάνηται σαφῶς τὸν θύλακα, παρακεντεῖ προηγουμένως τοῦτον διὰ τοῦ κολεοῦ μὲ τρίγωνον ἀκίδα, δι' ἧς τοῦ καλαμίσκου εὐοδιάζομεν μακρὰν καὶ ἄνευ λαβῆς αὐλακομήλην, καὶ ἐπ' αὐτῆς μεγαλύνομεν τὸ ἐκ τῆς παρακεντήσεως τρῆμα μὲ πυρηνομαχαιρίον, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ εὐοδιάσωμεν τὸν δάκτυλον, δι' οὗ δυνάμεθα νὰ πληροφορηθῶμεν περὶ τῆς ἔνδον ἐπιφανείας τοῦ ὄγκου καὶ περὶ τοῦ μήκους τοῦ τραυματικοῦ πόρου. Εἰς τὸ στόμιον τοῦτο εὐοδιάζομεν ἔπειτα μητροκαλαμίσκον κασσιτέρινον καμπύλον καὶ κατὰ τὸ πρόσθιον πέρασ κορυνώδη, καὶ στηρίζομεν αὐτὸν ἐνταῦθα μὲ Ταυσειδῆ ἐπίδεσμον. Διὰ τοῦ καλαμίσκου τούτου γίνονται οἱς τῆς ἡμέρας ἐνέσεις μαλακαὶ ἐξ ὕδατος χλιαροῦ, ἔτι δὲ καὶ καθαρτικαὶ εἰς τὸν κολεόν. Ὁ Λέδρανός (1) διέτεμεν ὅσον τεσσάρων ἢ πέντε δακτύλων τὸν θύλακα ἐπὶ αὐλακομήλης, εὐοδιασθείσης διὰ τοῦ καλαμίσκου τῆς τριγώνου ἀκίδος, ἣ καὶ ἄνευ ταύτης, ἐτήρησε τὴν πληγὴν ἀνοικτὴν, καὶ ἐξήτησε νὰ καταφθεῖρη τὸν θύλακα, ἣ νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς σύμφυσιν δι' ἐνέσεων ἢ δι' ἐνθέσεως μοτοῦ. Ὁ Λίττρης (Lillre) καὶ ἄλλοι ἐξήτησαν νὰ κατορθώσωσι τοῦτο δι' ἐνέσεων ὁ Χωπάρτης καὶ Δεσῶλτος κατέσχασαν τὸν θύλακα ἐπιβολῇ τοῦ χυτοῦ νιτρικοῦ κάλεος, δι' οὗ ἀπεφολιώθη οὗτος κατὰ μικρόν· ὁ δὲ Ζόνδιος ἐντέμνει πρῶτον τὸν θύλακα, ἐμβάλλει ἔπειτα εἰς αὐτὸν σύστρεμμα μοτοῦ, καὶ ἐξαιρεῖ αὐτὸν ὕστερον ἀπολυθέντα μὲ λαβίδα. Ὁ δὲ Κίγκος, (King) Οὐέστης (West) καὶ Ἰεφάρσων (Jeafferson) παρακεντοῦσι πρῶτον τὸν ὄγκον καὶ πλατύ-

(1) Mémoire de l'Académie de chirurgie vol. II. p. 431. Ἐνταῦθα δὲ ἀνάγεται καὶ τοῦ Ῥεκαμιέρου ἡ ἀγωγὴ (Récamier Révue médicale 1839 Janv.). Ὁ ὄγκος κεννοῦται διὰ πλατείας τριγώνου ἀκίδος, ἔπειτα δὲ προωθεῖται ὁ καλαμίσκος πρὸς τὸν τυφλὸν θύλακα τοῦ περιτοναίου, ἕως ἂν αἰσθανθῶμεν αὐτὸν εἰς τὸν κολεόν, ἐν ᾧ διεξωθοῦμεν αὐτόν, ὕστερον διαπερῶμεν ἐλαστικὸν καλαμίσκον. Ἡ ἐγχείρησις αὕτη ἀπέβη θανάσιμος.

νουσι τὸ παρακέντημα, ἢ αἵρουσιν εἰς πτυχήν τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας, ἐντέμνουσι ταύτην καὶ παρακεντοῦσιν ἔπειτα τὸ περιτόναιον διεμβαλόντες δὲ βρόχον εἰς τὴν ἀποφιλωθεῖσαν κύστιν, κενουσι ταύτην διὰ παρακεντήσεως· προσελκύουσι δὲ μετὰ τοῦτο τὸν ὄγκον πρῶως, περιδέουσιν αὐτὸν κατὰ τὸν αὐχένα, καὶ ἀποκόψαντες αὐτὸν πρὸςθεν τῆς ἀπολινώσεως, ἐνοῦσι τὴν πληγὴν.

Ὁ Βρόδνης (Brown, Cases of ovarion Dropsy; in Lancet 1843-44 vol 1) ἐπαινεῖ σύνθετον ἀγωγὴν, ἥτις σύγκειται ἐκ θεραπείας ἀναλόγου τῆ ἕξει, ἐκ παρακεντήσεως ἢ ἐκ σφόδρα πιεστικοῦ ἐπιδέσμου· ἔσω καὶ ἔξωθεν ἐν εἰδει ἀνατρίψεων πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν ὑδράργυρον, ἐπὶ πλείονας ἐβδομάδας ἐξακολουθοῦντες, ἕως ἂν οὗτος ἐνεργήσῃ εἰς τοὺς σιελογόνοὺς ἀδένας. Ταυτῆχροῦς δὲ νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ διουρητικά καὶ, μετὰ μίαν ἐβδομάδα, τονωτικά σὺν τούτοις. Ἡ τροφή πρὸς τούτοις ἔστω ἐλαφρὰ κρεωφαγία, καὶ ἡ ἀσθενὴς νὰ κινῆται καθήμεραν ἐν ὑπαίθρῳ. Ἡ κοιλία νὰ περιζώνηται μὲ μαλλίνους ἐπιδέσμους καὶ νὰ πιέζεται οὕτω πολὺ ὁ ὄγκος. Ἐάν δὲ ἴδωμεν, ὅτι ἐπὶ τῇ θεραπείᾳ ταύτῃ αὐξάνεται τοῦ ὄγκου ἡ μινύθσις, ἢ ὅτι οὗτος μένει ἀναξήτος, νὰ κενῶμεν παρακεντοῦντες ἢ αὐτὸν, ἐπιβάλλοντες ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ τετράγωνον ὀθόνιον, στερεὸν προσκεφάλαιον ἀπεργαζόμενα, ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τῆς κύστεως τοῦ ὄγκου, νὰ συμπιέζωμεν ταῦτα ἰσχυρῶς μὲ μαλλίνους ἐπιδέσμους ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἐβδομάδας. Τὰ φάρμακα δὲ νὰ προσφέρονται καὶ αἱ ἀνατρίψεις νὰ γίνωνται τοῦλάχιστον ἐπὶ ἕξ ἐβδομάδας κατὰ συνέχειαν. Ἡ ἀποθεραπεία αὕτη εἶναι, λέγουσι, πολλοῦ λόγου ἀξία καὶ ἐκ ταύτης κατ' ἐξοχὴν ἐξαρτᾶται τὸ ἀποτέλεσμα.

§. 392.

Πρὸς τοὺς συμπεπλεγμένους καὶ στερεοὺς ὄγκους τῶν γυναικείων ὄρχεων, μεταχειρίζομεθα κατ' ἀρχὰς τὴν αὐτὴν θεραπείαν, ἥτις ἐνδείκνυται καὶ πρὸς τὸν ἀπλοῦν θυλακίτην ὕδρωπα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ φλεγμονώδη συμπτώματα, πρὸς ἀφαίρεσιν αὐτῶν καὶ πρὸς παρεμποδισμὸν ἴσως τῆς περαιτέρω ἀναπτύξεως τοῦ κακοῦ (ἴδ. §. 385. τόμ. Γ'). Πρὸς τοὺς συμπεπλεγμένους ὄγκους οὐδεμίαν ἔχομεν νὰ ἐλπίσωμεν ὠφέλειαν ἐκ τῆς παρακεντήσεως, καὶ πρὸς τούτους δέ, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς στερεοὺς ὄγκους τῶν γυναικείων ὄρχεων, ὅταν οὗτοι ἐπαπειλῶσι τὴν ζωὴν τῆς ἀσθενοῦς, καὶ ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν αἱ ἀκολούθως ἐρηθισόμεναι ἀντενδείξεις, ἢ ἐκτομὴ εἶναι τὸ μόνον πρὸς τὴν δυνατὴν σωτηρίαν τῆς ἀσθενοῦς. Ὁ Δελαπόρτας καὶ ὁ Μοράνδης ἐγνωμάτευσαν πρῶτως νὰ ἐκτέμνωμεν τὸν νοσηρῶς ἀλλοιωθέντα γυναικεῖον ὄρχιν, καὶ ἐξέτεμον αὐτὸν ἐπιτυχῶς ὁ Λαυμονιέρος (L' Aumonier) ὁ Σχμίθος, Λίζαρος (Lizars), Χρύσμαρος (Chrysmar), καὶ Κιιττέμβαῦμος (Quittenbaum). Εἶναι δὲ ἐκτελεστὴ ἡ ἐκτομὴ αὕτη τοῦ ὄρχεως, ὅταν οὗτος συνεχῆται διὰ λεπτοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μίσγου, ἐκ τοῦ πλατέος συνδέσμου τῆς μήτρας πλασ-

σομένου, και ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν ἐπίσημοι αὐτοῦ προσφύσεις. Ἐμβάλλομεν δὲ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐκτομῆς τὴν διαίρεσιν ἐπὶ τὴν μίαν ἢ ἐπὶ τὴν ἑτέραν πλευρὰν τῆς λευκῆς γραμμῆς ἢ καὶ ἐπ' αὐτὴν ταύτην, κατὰ τὴν διάφορον θέσιν τοῦ ὄγκου, εἰκότως μεγάλην, καὶ ἐμποδίζομεν τὴν πρόπτωσιν τῶν ἐντέρων ὡς καὶ ἐν τῇ γαστροτομίᾳ (ἴδ. §. 297. τόμ. Γ'). Ἐπειτα δὲ ἀπολούομεν τὸν ὄγκον διὰ τοῦ δακτύλου ἢ διὰ τοῦ μαχαιρίου ἀπὸ τῶν τυχουσῶν προσφύσεων μετὰ τοῦ περιτοναίου, μετὰ τοῦ ἐπιπλόου κτλ. ἐκβάλλομεν ἐκ τῆς γενομένης τομῆς τὸν ὄγκον, διακεντοῦμεν μὲ βελόνην τὸν μίσχον αὐτοῦ πλησίον τοῦ πυθμένος τῆς μήτρας, καὶ ἀπολινοῦμεν αὐτὸν μὲ τὸν περιβαλλόμενον διπλοῦν βρόχον· καὶ οὕτως ἔπειτὰ διατέμνομεν τὸν μίσχον πρόσθεν τοῦ περιτεθέντος βρόχου, φέρομεν τὰ ἄκρα τοῦ βράμματος μετὰ τοῦτο πρὸς τὴν κάτω γωνίαν, καὶ ἐνοῦμεν τὴν πληγὴν κατὰ τοὺς δοθέντας ἐν τῇ γαστροτομίᾳ κανόνας.

§. 393.

Ἄνακρινοντες τὰς διαφορὰς ταύτας ἀγωγὰς πρὸς τὸν θυλακίτην ὕδρωπα καὶ μάλιστα τοῦ γυναικείου ὄρχεως, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τ' ἀκόλουθα. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, ἐνόσω ὁ ὕδρωψ δὲν προξενεῖ ἐνόχλησιν, οὐδεμίαν συγχωρεῖται ἐγχείρησις, ἐπειδὴ πολλάκις ὁ ὄγκος εἰς βαθμόν τινα μεγέθους φθάσ, μένει ἀναύξητος καὶ αἱ ἀσθενεῖς δύνανται νὰ ζήσωσι πολὺν χρόνον, ἐν ᾧ διὰ τῆς ἐγχειρήσεως γίνεται βραχυχρόνιος μόνον ἀνακούφισις, ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ συλλέγεται τόσῳ ταχύτερον, ὅσῳ συχνότερον γίνεται ἡ παρακέντησις· καὶ ὅτε μὲν περισώζετ' ἐπὶ πολὺν χρόνον διὰ τῆς κατ' ἐπανάληψιν γινομένης παρακέντησεως ἢ ζωῆ τῆς ἀρρώστου· ὅτε δὲ γεννᾶται μετ' αὐτὴν θανάσιμος φλεγμονή· καὶ σπανιώτατα μόνον ἐπάγει τελείαν ἴασιν ἢ παρακέντησις. Ἡ ἐντομή τοῦ θυλακος αἰ ἐνέσεις κτλ. ἔγειναν μὲν ἀφ' ἐνὸς μέρους καλῶν ἀποτελεσμάτων, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου καὶ πλειόνων δυστυχημάτων πρόξεναν· τοῦτ' αὐτὸ γίνεται καὶ μετὰ τὴν ἐκτομὴν τοῦ ὄγκου, ἥτις ὅμως, ὅταν ἐπιχειρήσωμεν τὴν τελείαν θεραπείαν τῶν ἠλλοιωμένων καὶ ὑπερτραφῶν ὄρχεων καὶ ὁ ὄγκος αὐτῶν ἔχη ὀριστικὴν τινα θέσιν καὶ στήριξιν, εἶναι ἢ βεβαιότερα ἐγχείρησις, ἢ ἡ ἐπιτυχία ἀφαιρεῖ τοῦ Βουέρου τοὺς δισταγμοὺς περὶ τῆς δυνατῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς. Καθὼς καὶ εἰς τὸν ὕδρωπα τοῦ γυναικείου ὄρχεως, χωρὶς ἄλλης τινὸς αὐτοῦ ἀλλοιώσεως, ἢ διαίρεσιν τῶν καλυμμάτων τῆς κοιλίας διὰ μικρᾶς τομῆς, ὁ προσελκυσμὸς τῆς κενωθεῖσης κύστεως μετὰ προηγουμένην περίδεσιν τοῦ μίσχου αὐτῆς (ὡς ἔπραξαν ὁ Κίγχορς, ὁ Οὐέσττς καὶ Ἰεφάρσων) φαίνεται ὅλων τῶν ἄλλων πρὸς παντελῆ ἴασιν ἀγωγῶν ἢ προτιμότερα, ἐπειδὴ τοῦτο μαρτυροῦσιν

αί σημειωθεῖσαι πολλαὶ ἐπιτυχίαι, ἔτι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὄγκοι, καὶ μέγιστοι γενόμενοι, δὲν προσφύονται εἰς τὸ περιτόναιον. Ἄλλὰ πρὸς τοῦτο ἀντιλέγουσιν, ὅτι ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐγγειρήσεως φαίνεται μὲν κατὰ πρώτην ἔποψιν ὡς ἀσφαλέστατος καὶ εὐκολώτατος· διότι καὶ μικρᾶς μόνον τομῆς ἔχει χρεῖαν, καὶ τὰ ἐντόσθια τῆς κοιλίας εἰς ἥττον ἐπιβλαβεῖς ἐμβάλλει ἐνεργείας· ἀλλ' ὅμως πρὸς τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα πρέπει ν' ἀντιπαραβάλωμεν τὴν δυσχέρειαν τοῦ νὰ κατορθώσωμεν διὰ μικρᾶς τομῆς νὰ ἐξελεύσωμεν τὴν μεγάλην τοῦ ὄγκου οὐσίαν, νὰ φθάσωμεν καὶ ν' ἀπολινώσωμεν τὸν μίσχον αὐτοῦ. Ἡ μείζων διαίρεσις δὲν βάλλει, λέγουσι, τὴν ἀσθενῆ εἰς κίνδυνον τῆς ζωῆς μᾶλλον τῆς μικρᾶς, ἔχει δὲ καὶ τὸ καλόν, ὅτι δυνάμεθα δι' αὐτῆς νὰ φθάσωμεν ἀσφαλῶς τὸν μίσχον καὶ νὰ ἐξελεύσωμεν τὸν ὄγκον ἀνευ βίας. Ἄλλ' εἰς τὰς ἀντιλογίας ταύτας δὲν δυνάμεθα νὰ συμφωνήσωμεν, ἐπειδὴ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀγωγή πρὸς τὸν θυλακίτην ὕδρωπα τοῦ γυναικείου ὄρχεως, ὅστις δὲν εἶν' ἐπιπεπλεγμένος μετ' ἄλλων ἀλλοιώσεων καὶ συμφύσεων παρέχει ὠφελείας ἀναμφισβητήτους, ἐξ οὗ καὶ ὠφέλιμος ἡ παραίνεσις νὰ ἐμβάλλωμεν πάντοτε μικρὰν πρῶτον διαίρεσιν μεταξύ τοῦ ὀμφαλοῦ καὶ τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, ὅπως ἀνακαλύψωμεν, εἴτις ὑπάρχει σύμφυσις. Ἡ ἐξαιρέσις τῶν νοσηρῶς ἀλλοιωθέντων γυναικείων ὄρχεων εἶν' ἐντελῶς δεδικαιωμένη, ὅταν ἐπὶ τῇ αὔξει τοῦ ὄγκου τὰ δεινὰ τῆς πασχούσης γείνωσιν ἐπίσημα καὶ ἐπικίνδυνα, ὅταν οὐδὲν σημεῖον ὀργανικῆς ἀλλοιώσεως ἄλλου τινὸς ὀργάνου ὑπάρχη, ὅταν αἱ ἐνοῦσαι τῶν ἐνεργειῶν βλάβαι ὡσι τῆς πίεσεως μόνον ἀπότοκοι, ὅταν ὁ ὄγκος ἢ εὐκίνητος ἢ μικρόν τι μόνον προσπεφυκώς, καὶ ἡ ἀδυναμία μὴ ὑπερβάλουσα, κατ' ἐξαιρέσιν δὲ καὶ εἰς μικροὺς ὄγκους, ὅταν ἐπαγάγωσιν ἐπικίνδυνα συμπτώματα ἀσυγχώρητος δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου, ὅταν παρῶσι τὰ σημεῖα δηλητηρίου ἐνεργείας ὄγκου κακοήθους, ὅταν ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ ἢ ἀνώμαλος καὶ ὑβώδης, καὶ ἡ αὔξησις ταχέια, ὅταν αἱ γειτνιάζουσαι ἀδέες ὡσι σκληραὶ καὶ διωγκωμέναι, καὶ ὅταν παρῶσιν ὄγκοι σκληροὶ κατὰ διαφόρους τόπους τῆς κοιλίας, καὶ ὅταν ἡ μήτρα ἢ ἄλλο κύριον ὄργανον συννοσῇ.

Ὁ Χύργιλος (Churchil), ὁ Σούθαμος (Southam), ὁ Λέης (Lee) καὶ ὁ Κίβισχος συνέταξαν λογιστικὸν πίνακα περὶ τῆς ἀποβάσεως τῆς παρακентήσεως καὶ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ὕδρωπικῶν καὶ νοσηρῶς ἀλλοιωθέντων γυναικείων ὄρχεων. Ἐξ ὅλων λοιπὸν τῶν 130 παρακентηθειῶν αἱ 22 ἀπεβίωσαν ἐν ὀλίγαις ὥραις ἢ ἡμέραις· ὁ δὲ θάνατος ἦν ἀπότοκος τῆς παρακентήσεως πάντοτε, καὶ οὐ μόνον εἰς τὰς ἀπίσιως πρὸς τὴν παρακέντησιν διακειμένας, ἀλλὰ παρὰ προσδοκίαν καὶ εἰς τὰς ἐπιτηδείας πρὸς ταύτην φαινομένης περιστάσεως· εἰς τὰς περαιτέρω 28, ἐν αἷς ὁ θάνατος συνέβη πρὸ τῆς

λήξεως τοῦ ἡμίσεος ἑτοῦς, θεόν νά ὁμολογήσωμεν, ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς κακῆς ἀποβάσεως ἦν τῆς παρακεντήσεως ἀπότοκον, καί, καθόλου, δὲν θέλομεν διαμαρτῆσαι πολὺ, ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι ἐκ τῶν 130 παρακεντηθεισῶν αἱ 50 συνέτεμον ἐναργῶς διὰ τῆς παρακεντήσεως τὸν χρόνον τοῦ βίου αὐτῶν· καὶ εἰς πολλὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ χρόνος τοῦ βίου μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἦτο μακρότερος, ἀμφίβολον εἶναι, ἐπειδὴ ἡ ἐγχείρησις ἐγένετο, ἐν ᾧ τὸ πάθος ἦν ὀλίγον προωδευμένον, ἂν ἡ ζωὴ τῆς πασχούσης δὲν ἤθελε μείνει ἐπὶ πλεῖονα χρόνον ἀκίνδυνος, ἐὰν ἔμενον ἀνενόχλητος ἡ διαδρομὴ τοῦ πάθους. Ἡ ἀνακούφισις, ἣν ἐπάγει συνήθως ἡ παρακέντησις εἰς τὰς ἀσθενεῖς, παραπίθει ἐν τούτοις τὸν τε ἰατρὸν καὶ τὴν ἀσθενῆ νά ἐπαναλάβῃ ἀρόθως καὶ νά ζητήσῃ ἐπιμόνως ταύτην. Ἐν τοσούτῳ δὲν στερούμεθα καὶ παρατηρήσεων, αἵτινες μαρτυροῦσιν, ὅτι ἡ παρακέντησις ἐπανελήφθη συχνότατα εἰς τὴν αὐτὴν γυναῖκα. Κατὰ τὸν Σχμύκηρον (Schmucker) ἐγένετο ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν 29 φορές· κατὰ τὸν Φόρδην, ἐντὸς τεσσάρων καὶ ἡμίσεος ἐτῶν 41· κατὰ τὸν Σχμύκηρον, ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν 52· κατὰ τὸν Μάρδον (Mard), ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν 65· κατὰ τὸν Καλλίσειον δέ, 100 καὶ κατὰ τὸν Βεζάρδον ἐντὸς 14 ἐτῶν 665 φορές.

Ἐξ ὧν ὁ Κίθισχος συνέταξε τεσσάρων λογιστικῶν πινάκων, ἐξάγεται, ὅτι ἐπὶ ὀγδοήκοντα μὲν καὶ ἑξ̄ γυναικῶν ἐγένετο τελεία ἡ ἐξαιρέσις τοῦ γυναικείου ὄρχεως, ἐπὶ εἴκοσι δὲ καὶ δύο ἀτελής, καὶ ἐπὶ δέκα καὶ τεσσάρων ἐφάνη μετὰ τὴν διαίρειν τῆς κοιλίας ἡμαρτημένη ἡ διάγνωσις. Ἐκ τούτων λοιπὸν τῶν 122 χειρῖσθαισῶν, αἱ τεσσαράκοντα μὲν καὶ ἑπτὰ ἀπεβίωσαν, αἱ πενήκοντα δὲ καὶ ὀκτὼ ἰάθησαν, καὶ αἱ λοιπαὶ δέκα καὶ ἑπτὰ, ὑπομείνασαι τὴν ἐγχείρησιν μᾶλλον ἢ ἦττον ἐπικινδύνως, ἀπέμειναν, ὡς καὶ πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως ἦσαν. Ἐξάγεται δ' ἐκ τούτου, ὅτι ἡ κακὴ τῆς ἐγχειρήσεως ἀπίθασις πρὸς τὴν καλὴν ἔχει λόγον 64 πρὸς 53. Ἐὰν δὲ διαχωρίσωμεν ἀκριθῶς τὰ περιστατικά, καθ' ἃ ἀποβλέπουσι τὴν ἡμαρτημένην διάγνωσιν, ἦν ἡδύνατο ν' ἀποφύγωσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ καθ' ἃ ἀποβλέπουσι τὰς περιστάσεις, αἵτινες ἀπεκατέστησαν ἀδύνατον τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐγχειρήσεως, ἡ καλὴ τότε τῆς ἐγχειρήσεως ἀπίθασις πρὸς τὴν κακὴν ἔχει λόγον 4 πρὸς 5. Πάνυ δὲ διάφορα εἰσὶν ὅσα τινὲς τῶν χειρουργῶν ἴδια ἔαχον ἀποτελέσματα τῆς ἐγχειρήσεως. Ὁ Βίρδος μὲν (Bird) ἐνήργησεν ἐξάκις τὴν ἐγχείρησιν ταύτην μετ' ἐπιτυχίας· ὁ Κλάυς δὲ (Clay) ἔσωσεν 11 ἐκ τῶν 14 χειρῖσθαισῶν· ὁ Οὐάλνης (Valne) δὲ καὶ Δύβαλος (Duval), ἀπώλεσαν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Λάνης (Lane) ἐκ τῶν πέντε· ὁ Αἰζαρος δὲ ἐνήργησε τετράκις ταύτην ἀτυχῶς· ὁ Βύριγγος δὲ (Buehring) ἀπώλεσε τρεῖς ἐκ τῶν τεσσάρων· ὁ Κίθισχος δὲ ἐνήργησε ταύτην δις ἀτυχῶς· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐγὼ· ὁ δὲ Πένσληρος (Pensler, American Journal of medical sciences. April 1851 p. 371) ἐνήργησεν ἐπιτυχῶς τὴν ἐξαιρέσιν ἀμφοτέρων τῶν ὑδρωπικῶν γυναικείων ὄρχεων.

§. 394.

Ἐὰν δὲ εἰς τὴν κυφορίαν κατὰ τὴν ἀρχὴν, ἢ κατὰ τὰ μέσα αὐτῆς, προσέλθῃ καὶ ὑδρωψὶς τῆς κοιλίας, διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς ἔκτασιν, διὰ τὸ ὑπερμέγεθος οἰδήμα τῶν κάτω ἄκρων, καὶ διὰ τὴν γινομένην πίεσιν, εἰς τὰ ἐντόσθια τῆς κοιλίας, ἐνοχλεῖται καθ' ὑπερβολὴν ἡ ἀσθενής, ἐμ-

ποδίζεται πολὺ ἢ ἀναπνοὴ αὐτῆς καὶ προσέρχεται ἐπὶ τέλους θανάσιμος ἀλυσμός καὶ ἐπαπειλῶν κίνδυνος πνιγμονῆς.

§. 395.

Εἰς τοιαύτην μετ' ὀξέος ὕδρωπος τῆς κοιλίας ἠνωμένην κυσοφορίαν δὲν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν διὰ τῆς ἀφῆς τὴν κανονικὴν ἰδέαν τοῦ πυθμένος καὶ τοῦ σώματος τῆς κυσοφορούσης μήτρας· γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα διὰ τὴν ὑπερβολικὴν ἔκτασιν καὶ ὑπεροχὴν τῶν ὑποχόνδριων, ἧτις γίνεται διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ὑγροῦ, ὅπερ ὠθεῖται μεταξὺ τοῦ πυθμένος καὶ τῆς ὀπισθίου πλευρᾶς τῆς μήτρας καὶ τῶν ἐντοσθίων τῆς κοιλίας πρὸς τὸ διάφραγμα. Τὰ οὔρα εἰσὶ σπάνια καὶ ἡ δίψα ἀδιάκοπος· ἐξετάζοντες δὲ τὴν κοιλίαν αἰσθανόμεθα κλυδασμὸν τοῦ ὑγροῦ, ὅστις εἶναι ἀσαφῆς μὲν κατὰ τὸ ὑπογάστριον καὶ κατὰ τὰ πλάγια τῆς κοιλίας, αἰσθητὸς δὲ καὶ ἀρκούντως σαφῆς κατὰ τὰ ὑποχόνδρια, καὶ δυνατὸς καὶ κυμαίνων κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον μεταξὺ τοῦ ἄνω μέρους τῆς ἔξω ἄκρας τοῦ ὀρθίου μυὸς καὶ τῆς ἄκρας τῶν νόθων πλευρῶν.

§. 396.

Ὁ ῥιθεῖς τόπος εἶναι, φαίνεται, ὁ οἰκειότερος πρὸς παρακέντησιν, καὶ ἄνευ κινδύνου βλάβης τῆς μήτρας ἢ ἄλλων ἐντοσθίων· δὲν εἶναι δὲ τόσον ἐπωφελὴς ἢ γνώμη τῶν θελόντων νὰ ἐνεργῶμεν τὴν παρακέντησιν εἰς τοὺς συνήθεις τόπους, ἢ αἶροντες τὸ δέρμα εἰς πτυχὴν κατὰ τοὺς τόπους τούτους καὶ παρακεντοῦντες αὐτὴν μὲ τὴν τρίγωνον ἀκίδα, ἢ ἐντέμοντες προηγουμένως τὰ καλύμματα τῆς κοιλίας, ἐν ᾧ βοηθὸς προσπιέζει πρὸς τὴν ῥάχιν τὴν μήτραν μὲ τὰς χεῖρας.

§. 397.

Συλλογὴ τοῦ ὕδατος ἐν τῷ κύτει τῆς μήτρας (ὑδρομήτρα) γίνεται, καὶ ὅταν αὕτη κυσοφορῇ καὶ ὅταν δὲν κυσοφορῇ. Καὶ ὅταν μὲν ἡ συλλογὴ γείνη ἐν τῇ μὴ κυσοφορούσῃ μήτρᾳ, ἢ πάσχουσα αἰσθάνεται ὀδυνηρὸν τινα ἔλκυσμὸν κατὰ τὴν λεκάνην, νωθρότητα τῶν ποδῶν, ἀταξίαν τῶν καταμνηνίων καὶ τοῦ λευκοῦ ῥοῦ, καὶ γίνεται κατὰ τὸ ὑπογάστριον ὄγκος, ὅστις ἐπεκτείνεται, καὶ ἐν ᾧ ἀκριβῶς ἐξεταζομένῳ γίνεται κλυδασμοῦ αἰσθησις· ἢ ἀσθενὴς ἔχει αἰσθησιν ψύχους καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς μήτρας, καὶ ὅταν ἡ ἀσθενὴς κοιτάζηται, σύμπτωσιν τοῦ ὑγροῦ πρὸς τὰ πλάγια· ἂν δὲ ὁ ὄγκος αὐξηθῇ μεγάλως, προσέρχεται ἀλυσμός, ναυτία, ἔμετος, ἐμπνευμάτωσις μεγάλη, κωλικαὶ ὀδύνας, ἔμφραξις τῆς κοιλίας, δυσουρία καὶ ἰσχουρία, τέλος δὲ μεγάλη τοῦ σώματος ἀτονία καὶ ἐκτικὸς πυρετός,

καὶ ἐνίοτε ἔκχυσις τοῦ ὑγροῦ διὰ τοῦ κολεοῦ μετ' ἀλυσμοῦ καὶ ὠδίνων· ἢ ἔκχυσις αὐτῆ ἐπέρχεται πολλάκις καὶ περιοδικῶς.

Σημεῖα, δι' ὧν ὁ ὕδρωψ οὗτος διακρίνεται τῆς κήσεως, εἶναι ἡ ἔκτακτος αὔξησις καὶ ἡ ψυχρὰ καὶ κλυδάζουσα ποιότης αὐτοῦ· τὸ στόμιον τῆς μήτρας εἶναι λεπτόν, περιτενές, συνεσταλμένον καὶ πρὸς τὰ ἄνω μετὰ τὸν τρίτον μῆνα μὴ ἀναβιβαζόμενον· ἢ γένεσις αὐτοῦ εἰς κοράσια ἄωρα, ἢ εἰς γράϊας, οὐδέποτε ἔφ' ὅλης τῆς ζωῆς κυοφορήσασα· οἱ μαστοὶ εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεμαραμμένοι καὶ συρρικνῶνται· ἀλλ' ἐνίοτε γίνεται καὶ τὸ ἐναντίον· ἐκτὸς δὲ τούτων πρὸς βεβαίαν διάγνωσιν συντείνει καὶ ἡ ἔλλειψις τῶν σκιρτημάτων τοῦ ἐμβρύου, τῶν ἀκουστῶν σφυγμῶν τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐνίοτε ἡ πλεον τῶν ἐννέα μηνῶν διάρχεια τοῦ πάθους.

§. 398.

Ὅταν δὲ ὑπάρχῃ ὕδρωψ τῆς κυοφορούσης μήτρας, μετ' οὗ δύναται νὰ εἶναι συγχρόνως καὶ ὕδρωψ τῆς κοιλίας, ἐξογκοῦται ταχέως ἡ κοιλία ὡς εἰς τὸν τελευταῖον μῆνα τῆς κήσεως· ἐπικρούοντες δὲ τὴν κοιλίαν αἰσθανόμεθα μικρὸν βύθιον κλυδασμόν· διὰ τῆς ταχείας ἐκτάσεως τῆς κοιλίας ἀπωθοῦνται τὰ ἔντερα πρὸς τὸ διάφραγμα· ἐκ τούτου δὲ προσέρχεται δύσπνοια καὶ ποτε δὲ καὶ πνιγμονή· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰσὶν ἐξωγκωμένοι καὶ οἱ πόδες, καὶ πολλάκις ἀπορρέουσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, καὶ μετὰ σημείων πολλάκις ἐπαπειλούσης ἐκτρώσεως, ὕδατα πολλὰ ἐκ τοῦ κολεοῦ· τὸ ἔμβρυον ὁμοίως γεννᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὸν δωρισμένον καιρὸν καὶ μετὰ τὴν ἔκχυσιν τοῦ περιέχοντος τὸ ἔμβρυον ὕδατος. Ἡ συλλογὴ αὐτῆ τοῦ ὑγροῦ γίνεται ἢ μεταξύ τῆς μήτρας καὶ τῶν καλυμμάτων τοῦ ἐμβρύου, μεταξύ τοῦ χορίου καὶ ἀμνίου, πολλάκις δὲ καὶ εἰς ἰδιαιτέρον θύλακα, ἢ γίνεται ὑπερβολικὴ διάκρισις τοῦ ἐναμνίου ὕδατος· καὶ τὸ ὕστερον πολλάκις δύναται νὰ μεταβληθῇ ἐν καιρῷ τῆς κυοφορίας εἰς ὕδατίδας· καὶ ὕδατιδοειδῆς μεταμόρφωσις τοῦ ὡοῦ δύναται νὰ προξενήσῃ συλλογὴν ὑγροῦ ἐκτὸς τῆς μήτρας, ἐξ οὗ ἡ διάγνωσις εἶναι δύσκολος.

§. 399.

Αἷτιον τοῦ ὕδρωπος ἐν τῇ μὴ κυοφοροῦσῃ μήτρᾳ εἶναι νοσηρὰ διακρίσις ἐν τῇ ἔνδον ἐπιφανείᾳ τῆς μήτρας καὶ ἀπόφραξις τοῦ στομίου αὐτῆς διὰ σπασμόν, δι' ἔμφραξιν, ἢ διὰ σύμφυσιν. Ἡ κένωσις τοῦ συνειλεγμένου ὑγροῦ ἐνεργεῖται διὰ τῆς χρήσεως φαρμάκων, ὅσα ἐνεργοῦσιν εἰς τοὺς νεφρούς, εἰς τὰ ἔντερα καὶ εἰς τὰ διαφοροῦντα ἀγγεῖα, ἢ, ὅταν τὸ στόμιον τῆς μήτρας ᾖ ἀποπεφραγμένον, διὰ λουτρῶν, ὑπατιμῶν, καὶ μαλθακωδῶν ἐνέσεων, ἢ διὰ τοῦ εὐοδιασμοῦ γυναικείου καθετήρος εἰς τὸ στόμιον τῆς μήτρας, ὅταν ᾖ τοῦτο ἀποπεφραγμένον ὑπὸ λεμφώδους θρόμβου.

βου κτλ. ὅταν δὲ ὑπάρχη σύμφυσις εἰς τὸ στόμιον τῆς μήτρας, ὅταν τὰ ῥηθέντα βοηθήματα δὲν τελεσφορήσωσιν, ὅταν προσέλθωσιν ἐπικίνδυνα συμπτώματα (καὶ μάλιστα ὅταν ἡ ὕδρωψ ἐντὸς τῆς κυοφορούσης μήτρας), κίνδυνος πνιγμονῆς κτλ. ἐνδείκνυται ἡ παρακέντησις τῆς μήτρας.

§. 400.

Ἡ παρακέντησις τῆς μήτρας γίνεται, ὅταν ἡ τὸ στόμιον τῆς μήτρας κεκλεισμένον κατὰ τὸν ἀνωτέρω (ἴδ. §. 178 Τόμ. Γ') ῥηθέντα τρόπον, ἢ μεταξὺ τοῦ ὀμφαλοῦ καὶ τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, ἀφ' οὗ πρῶτον κενωθῆ ἡ οὐροδόχος κύστις καὶ περιβληθῆ ὁ πλατύς ζωστήρ εἰς τὴν κοιλίαν, ἢ ὑπεράνω τῆς ἐν τῷ κολεῷ κειμένης μοίρας τῆς μήτρας εἰς τὸν πρὸς τὰ κάτω διωσμένον καὶ ὑποκλυδάζοντα ὄγκον, διὰ τῆς τριγῶνου ἀκίδος.

§. 401.

Τὴν παρακέντησιν προτείνουσιν ἔνιοι (ἐν ᾧ ἄλλοι ἀποδοκιμάζουσι κατὰ πάντα) καὶ πρὸς τὸν τυμπανίαν, ὅταν οὗτος ἡ ἰδιοπαθῆς καὶ οὐχὶ σύμπτωμα ἄλλης τινὸς νόσου, ὅταν διαμείνας τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἀνθίσταται πρὸς ἅπαντα τὰ διδόμενα βοηθήματα· ὅταν ἐκ τούτου ὁ ἄρρώστος ἢ εἰς ἄκρον ἀνήσυχος καὶ ἀδημονῆ, ἔχη σφυγμοὺς δυνατοὺς καὶ συχνούς, οὐχὶ μικροὺς οὐδὲ ἀπαλοὺς, θερμασίαν καθ' ὅλον τὸ σῶμα, καὶ οὐχὶ ψυχρὰ ἄκρα. Πρὸς τοῦτο δὲ λαμβάνομεν μακράν, λεπτήν καὶ μετὰ τεθυρωμένου καλαμίσκου οὖσαν τρίγωνον ἀκίδα, ἣν διωθοῦμεν κατὰ τὴν μεσότητά γραμμῆς, ἣν φέρομεν κατὰ νοῦν ἐπὶ τὴν ἀριστεράν πλευράν τῆς κοιλίας ἀπὸ τοῦ ἐμπροσθίου ἄκρου τῆς δευτέρας ἄνω νόθου πλευρᾶς πρὸς τὴν πρόσθιον ἄκανθάν τοῦ ὀστέου τῆς λαγόνος, ὅσον τεσσάρων ἢ πέντε δακτύλων κατὰ βάθος τῆς κοιλίας, καὶ οὕτω διανοίγομεν βεβαίως τὸ κατιὸν κῶλον. Μετὰ τὸν ἐξελευσμόν τῆς ἀκίδος ἐκπέμπεται ἀπὸ τοῦ καλαμίσκου τὸ συνειλεγμένον εἰς τὰ ἔντερα πνεῦμα, ἔπειτα δὲ ἐξελευόμεν καὶ τὸν καλαμίσκον ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Ὁ ἄρρώστος πρέπει νὰ πίνη πολὺ ὀλίγον, καὶ μόνον λεπτὸν καὶ ψυχρότατον γαλάκτωμα ἀμυγδάλων, καὶ νὰ σβένη τὴν δίψαν μὲ τεμάχια πορτογαλλίου πασπαλισμένα μὲ ζάκχαρι, κρατῶν αὐτὰ εἰς τὸ στόμα, ἢ μὲ λουτρόν μαῶλλον ψυχρόν ἢ χλιαρόν· ἂν δὲ δὲν γίνηται κένωσις τοῦ ἀπυθυσμένου ἐντέρου μεταχειρίζομεθα πρῶτον ὑπακτικά, ἔπειτα δὲ θρεπτικά κλύσματα, καὶ ψυχρὰ ἐπιβρέγματα, καὶ κατάποσιν τεμαχίων πάγου πρὸς τόνωσιν τῶν ἀτόνων ἐντέρων. Ἄλλ' ἡ πρότασις αὕτη εἶναι ἀπρόσδεκτος· ἐγὼ δις ἐπήγαγον βελτίωσιν τῆς καταστάσεως, εὐοδιάσας εἰς τὸ ἀπυθυσμένον ἔντερον οἰσοφαγοσωλήνα.

ΠΕΡΙ ΥΔΡΟΚΗΛΗΣ.

§. 402.

Ἡ ὕδροκῆλη λέγεται ὑγροῦ ὑδατώδους συλλογῆ, εἰς τοὺς ὑμένας τοῦ ὀσχέου ἢ τοῦ ὄρχεως· διαφέρει δὲ μόνον καθὰ τὸ ὕδωρ συλλέγεται εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα τοῦ ὀσχέου, εἰς τὸν ἐλυτροειδῆ χιτῶνα τοῦ ὄρχεως, ἢ εἰς τὸν ἐλυτροειδῆ χιτῶνα τοῦ σπερματικοῦ λώρου. Ἄλλ' ἔμως ὕδροκῆλη μὲν συνήθως λέγεται μόνον, ὅταν ἡ συλλογῆ τοῦ ὑγροῦ ἢ εἰς τὸν ἐλυτροειδῆ χιτῶνα τοῦ ὄρχεως ἢ τοῦ σπερματικοῦ λώρου, οἴδημα δὲ τοῦ ὀσχέου, ὅταν ἢ τοῦτο εἰς τὸν κυτταρώδη αὐτοῦ ὑμένα.

§. 403.

Τὸ ὑγρὸν συλλεγόμενον εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα τοῦ ὀσχέου ἀπεργάζεται ὄγκον εὐαφῆ, ὅστις ἐπιθλιβόμενος βοθροῦται· ὅταν δὲ αὐξηθῆ καὶ περιταθῆ, ἐξισοῦνται αἱ ρυτίδες τοῦ ὀσχέου, καὶ τὸ οἴδημα ἐπεκτείνεται καθ' ὅλον τὸ στήμα, ὅπερ καλύπτεται σύμπαν, καὶ διὰ τὴν ἐξόγκωσιν τῆς ἀκροποσθίας ἐμποδίζεται ἡ κένωσις τῶν οὖρων. Εἰς τὸν ὄγκον τοῦτον δύναται νὰ προσέλθῃ φλεγμονή, καὶ πύθσις, καὶ γάγγραινα.

§. 404.

Τὸ κακὸν τοῦτο εἶναι σύμπτωμα τοῦ ὑδρωπός, ἢ γίνεται διὰ πλείσιν τῶν λεμφοφόρων ἀγγείων ὑπὸ κακῶς κατεσκευασμένου κηλεπιδέσμου, διὰ τυχερὰν ῥῆξιν τῆς ἐνούσης ἐν τῷ ἐλυτροειδεῖ ὑμένι ὕδροκῆλης, καὶ, ἐπὶ τῶν βρεφῶν διὰ πλείσιν τῶν μορίων τούτων ἐν καιρῷ τοῦ τοκετοῦ καὶ δι' ἐρεθισμόν τοῦ ὀσχέου ὑπὸ τῶν οὖρων. Σκοπὸς δὲ τῆς θεραπείας αὐτοῦ ἔστω ἄρσις τῶν αἰτίων, καὶ χρῆσις τῶν καθόλου πρὸς τὸ οἴδημα διδομένων φαρμάκων.

§. 405.

Τὸ συλλεγόμενον ἐν τῷ ἐλυτροειδεῖ χιτῶνι ὑδατώδες ὑγρὸν (ὕδροκῆλη) συλλέγεται βραδέως καὶ ἀπεργάζεται ὄγκον, ὅστις αἴρεται κατὰ μικρὸν ἀπὸ τοῦ πυθμένου τοῦ ὀσχέου πρὸς τὸν βουθωνικὸν δακτύλιον, ὅτε μὲν μετὰ τάσεως ὀδυνηρᾶς, ὅτε δὲ ἄνευ τινὸς ἰδιαίτερου αἰσθήματος· εἶναι δὲ ὡσειδῆς, περιτενῆς μὲν, ἀλλ' ὑπέικων, καὶ ποτε δὲ καὶ σαφῶς ὑποκλυδάζων, καὶ ἄνευ τινὸς ἀλλοιώσεως τοῦ ἐπικειμένου δέρματος· ἀναλόγως δὲ τῷ μεγέθει αὐτοῦ εἶν' ἐλαφρὸς, δὲν αὐξάνεται διὰ τῆς βιχῆς οὐδὲ δι' ἄλλου τινὸς κόπου, καὶ οὐδ' εἰς τὴν κοιλίαν ἀνατρέχει. Ὅταν δὲ ἢ ὑπερμεγέθης, αἰσθανόμεθα τὸν ὄρχιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὸ ἄνω καὶ ὀπίσθιον αὐτοῦ μέρος ὡς σκληρὸν τι μέρος. Ἄλλ' ἡ θέσις τοῦ ὄρχεως

δύναται νὰ εἶναι διάφορος· ὁ σπερματικός λῶρος γίνετ' αἰσθητὸς ὑπεράνω τοῦ ὄγκου, ὅταν οὗτος δὲν ἐκτείνηται μέχρι τοῦ βουβωνικοῦ δακτυλίου· ἐὰν δ' ἐν σκότει θέσωμεν φῶς ὀπίσθεν τοῦ ὄγκου, ὁ ὄγκος διαφαίνει, ἂν τὸ περικλειόμενον ὑγρὸν ἢ καθαρὸν καὶ ὁ ἐλυτροειδὴς χιτῶν μὴ παχύς. Πολλάκις δέ, ὅταν ἡ ἔκτασις ἢ ὑπερμεγέθης, παχύνεται ὁ ἐλυτροειδὴς χιτῶν, ὁ ἐπικείμενος κυτταρώδης ὑμὴν καὶ ὁ κρεμαστήρ, καὶ ὁ ὄγκος τότε φαίνεται σκληρότερος δὲν διαφαίνει οὐδὲ ὑποκλυδάζει· ὁ ἐλυτροειδὴς χιτῶν ἀποστεοῦτ' ἐνίοτε κατὰ μέρος. Πολλάκις δὲ κισσοῦται ὁ σπερματικός λῶρος καὶ ὁ ὄρχις, ὅταν ἡ ὑδροκὴλη ἐγχρονίσῃ· ὁ ὄρχις ἀτροφεῖ ἐνίοτε. Διὰ τὴν πίεσιν τοῦ ὄγκου ἀπωθοῦνται, ὡς γίνετ' ἐν ταῖς πεπαλαιωμέναις μεγάλαις κηλαῖς, τὰ ἀγγεῖα ἐπὶ τὰ πλάγια καὶ τὰ πρόσθεν τοῦ ὄγκου· καὶ ὅταν ὁ ὄγκος ὑπεραυξηθῇ, ἐξοιδαίνονται τὰ ἀγγεῖα τοῦ ὄσχεου, τὸ δέρμα φλεγμαίνει καὶ ἔλκοῦται.

§. 406.

Ἡ ὑδροκὴλη τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος διακρίνεται τῆς ὄσχεοκὴλης, πρῶτον, ὅτι ἡ γένεσις αὐτῆς εἶναι διάφορος, δεύτερον δέ, ὅτι οὔτε ὅταν ἀἰσθητὸς βῆσση, οὔτε ὅταν ἄλλως πως κοπιᾶζῃ, αὐξάνεται. Τῆς δὲ σκληρίας τοῦ ὄρχεως, ὅτι αὕτη μὲν εἶναι ὄγκος ὑπέικων, ὁμοίομορφος, ἀνυδρῆς καὶ ὑποκλυδάζων, ὁ δὲ ἐσκληριασμένος ὄρχις εἶναι ὄγκος σφαιρῆς, ὑβοειδὴς καὶ ἐπώδυνος. Ἄλλὰ σκληρία καὶ ἐξόγκωσις τοῦ ὄρχεως καὶ συλλογὴ ὑδατώδους ὑγροῦ δύναται νὰ εἶναι ὁμοῦ (ὑδροσαρκοκὴλη). Κατὰ τι δὲ προσομοία τῶ μυελώδει μύκητι εἶναι ἡ ὑδροκὴλη καὶ τὸ ἀπατηλὸν μάλιστα αἰσθητὸν τοῦ κλυδασμοῦ εἰς τὸν μύκητα, δύναται νὰ καταστήσῃ δύσκολον τὴν διάγνωσιν. Τὸ διαφανὲς τῆς ὑδροκὴλης, ὅταν ἐν σκότει βάλωμεν ὀπίσθεν αὐτῆς φῶς εἶναι εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις ταύτας τὸ ἀσφαλέστατον σημεῖον.

§. 407.

Τῆς ὑδροκὴλης τὰ αἷτια εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄδηλα· αὕτη γεννᾶται αὐτόματος εἰς ὑγιεῖς κατὰ πάντα ἀνθρώπους καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς παιδία καὶ εἰς γέροντας. Πολλάκις δὲ αἷτιον αὐτῆς φαίνεται χρονία φλεγμονὴ τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος· συχνάκις δὲ γεννᾶται διὰ διάσειν συχνῆν τῶν ὄρχεων ὡς ἐν τῇ ἱππασίᾳ κτλ. ἐνίοτε διὰ ψύξιν, μετὰ φλεγμονὴν ἢ ἄλλην τιὰ πάθησιν τῆς οὐρήθρας, διὰ κακὸν κηλεπίδεσμον, καὶ δι' ἀφροδισίαν λώβην.

§. 408.

Τὸ προγνωστικὸν ταύτης εἶναι καλόν, καὶ οἰκεία θεραπεία ἰάνει ταύ-

την ἀπλήν και ἄνευ τινὸς ἐπιπλοκῆς οὔσαν ἂν δὲ αὕτη ἢ μετὰ σκληρίας τοῦ ὄρχεως, ἢ ἴσας αὐτῆς εἶναι δυνατὴ τότε μόνον, ὅταν ὁ ὄρχις ἐπανέλθῃ εἰς τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ κατάστασιν, ἢ ὅταν ἐκκοπῇ ἄνευ δὲ τῆς ἰατρικῆς βοήθειας δὲν ἰάνεται δυνάμει μόνον τῆς φύσεως, ἀλλ' εἰς τὰ παιδία γίνεται τοῦτο πολλάκις.

§. 409.

Ἡ θεραπεία τῆς ὑδροκήλης εἶναι ἢ βελτιωτικὴ ἢ παντελής· καὶ ἡ μὲν πρώτη γίνεται διὰ τῆς κενώσεως τοῦ ὑγροῦ διὰ παρακεντήσεως μὲ τὴν τρίγωνον ἀκίδα ἢ μὲ τὸ φλεβοτόμον μαχαίριον· ἐνδείκνυται δὲ εἰς τὰς περιπτώσεις, ὅσαι ἀπαγορεύουσι τὴν παντελῆ αὐτῆς θεραπείαν, εἰς γηραιοτάτους ἀνθρώπους, εἰς ἀλλοιώσεις τοῦ ὄρχεως, ὅταν ὁ ἄρρωστος δὲν δέχηται τὴν ἐκτομὴν αὐτοῦ, ὅταν συγχρόνως ἢ καὶ ὄσχεοκῆλη, ἐν ἣ τὸ ἐνισχόμενον ἐντόσθιον εἶναι προσπεφυκὸς εἰς τὸν ὄσχεον ἢ εἰς τὸν ὄρχιν, ὅταν ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ ἢ μεγάλη, καὶ ὅταν δὲν δυνάμεθα νὰ προγνωρίσωμεν ἀκριβῶς τὴν ποιότητα τοῦ ὄρχεως. Πρὸς τὴν κένωσιν ἢ τρίγωνος ἀκίς εἶναι καθόλου προτιμότερα τοῦ φλεβοτόμου, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ καλαμίσκου ἐκρέει τὸ ὑγρὸν εὐκόλως καὶ δὲν δύναται νὰ παρεκχυθῇ εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα τοῦ ὄσχεου· μὲ τὸ φλεβοτόμον δὲ γίνεται, ὅταν ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ ἢ μικρά, ὅταν ἢ συγχρόνως καὶ ὄσχεοκῆλη, ἢ ὅταν ἢ ἀλλοιώσις τοῦ ὄρχεως, ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ ἐκφεύγομεν ἀσφαλέστερον δυνατὴν τινα βλάβην τῶν ὑποκειμένων μορίων.

§. 410.

Πρὶν παρακεντήσωμεν ὀφείλομεν νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν θέσιν τοῦ ὄρχεως, ὅστις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κεῖται κατὰ τὸ ἄνω καὶ ὀπίσθιον μέρος τοῦ ὄγκου, καὶ ὁ οἰκειότερος πρὸς παρακέντησιν τόπος εἶναι τὸ πρόσθιον καὶ κάτω μέρος αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ ὄρχις δύναται νὰ κῆται καὶ εἰς ἄλλο μέρος, καὶ τότε ὀφείλομεν εἶναι νὰ παρακεντήσωμεν εἰς ἄλλον παρὰ τὸν ἄνω ῥηθέντα τόπον. Ἡ παρακέντησις γίνεται πάντοτε κατὰ τὴν μέσην γραμμὴν τοῦ ὄγκου, ἐπειδὴ εἰς πεπαλαιωμένας ὑδροκήλας ἀπωθοῦνται πολλάκις τὰ ἀγγεῖα τοῦ σπερματικοῦ λώρου. Ὁ ὄγκος, λέγει ὁ Ρίχτερς, κεῖται λοξῶς, καὶ ποτε δὲ καὶ ἐπικαρσίως, ὥστε τότε ἐὰν μὲν ἢ ἀριστερὰ ἢ ὑδροκῆλη, ἢ παρακέντησις πρέπει νὰ γείνη ἐπὶ τὰ δεξιὰ. Εἰς μεγάλας ὑδροκήλας ἐκτείνεται λεπτότερον μέρος τοῦ ὄγκου πρὸς τὰ ἄνω, ἐνίοτε δὲ εἰσβάλλει τοῦτο καὶ εἰς αὐτὸν τὸν κόιλιακὸν δακτύλιον. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην εἶναι καὶ μέρος τοῦ ὄχετοῦ τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος (Canalis tunicae vaginalis) ἐκτεταμένον· καὶ τὸ ὑγρὸν ἐπὶ τῇ

παρακεντήσει τού μεγαλειτέρου ὄγκου κενουῖται καὶ ἐκ τοῦ μέρους τούτου. Εἰς δὲ τὰ παῖδια, ἡ παρακέντησις σπανίως γίνεται ἀναγκαῖα, ὁ ὄρχις κείται βαθυτέρω ἢ εἰς τοὺς ἠλικιωμένους, ἐπομένως ἡ παρακέντησις πρέπει νὰ γίνηται ὑψηλότερον παρὰ τὸ σύνηθες. Ἐν τῇ παρακεντήσει πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν τὰς ἀνευρυσμένας φλέβας τοῦ ὄσχεου.

§. 411.

Ὁ ἄρρωστος καθίζεν ἐπὶ δίφρου τοιουτοτρόπως, ὥστε ὁ ὄσχεος αὐτοῦ νὰ κρεμάται ἐπὶ τὰ κάτω ἐλευθέρως· ὁ δὲ χειρουργὸς πιάνει τὸν ὄγκον κατὰ τὸ ὀπίσθιον αὐτοῦ μέρος καὶ διατείνει τὸ δέρμα, βοηθὸς δὲ ἐπιβάλλει τὴν χεῖρα κατὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ ὄγκου, καὶ ἀποπιέζει ἐπὶ τὰ κάτω τὸ ὕδωρ· τῇ δεξιᾷ δὲ τῶν χειρῶν κρατῶν ἔπειτα ὁ χειρουργὸς λεπτὴν τρίγωνον ἀκίδα, ἐκτείνων τὸν λιχανὸν τῆς αὐτῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ καλαμίσκου τοιουτοτρόπως, ὥστε τὸ ἄκρον αὐτοῦ ν' ἀπέχη τοῦ ἄκρου τῆς ἀκίδος ὅσον δύο ἢ τριῶν τεταρτημορίων τοῦ δακτύλου, καὶ διωθεῖ ταύτην εἰς τὸν διωρισμένον τόπον, συστρέφων αὐτὴν μικρὸν τι λοξῶς, πρὸς τὰ ἄνω. Καὶ ἀφοῦ διὰ τῆς παυσάσης ἀντιστάσεως πρὸς τὴν ἀκίδα βεβαιωθῆ, ὅτι αὕτη κενεμβατεῖ ἤδη, ἐξελκύει τὴν ἀκίδα, καὶ προσωθεῖ βαθυτέρω τὸν καλαμίσκον αὐτῆς· δέον δὲ νὰ κρατῇ ἀμετακίνητον τὸν καλαμίσκον μετὰ τὸν ἐξελκυσμὸν τῆς ἀκίδος, ὅπως μὴ ἐξολισθήσῃ οὗτος ἐκ τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος, ὅστις συμπίπτει, ἐν ᾧ ἐκρέει τὸ ὑγρὸν. Ἄν δὲ ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ ἦ μεγάλη, πρέπει νὰ διακόπτη πολλάκις ὁ χειρουργὸς τὴν ἔκρυσιν τοῦ ὑγροῦ, ἐπιπωματίζων μὲ τὸν δάκτυλον τὸ στόμιον τοῦ καλαμίσκου, ὥστε νὰ μὴ παύσῃ ἐκ μιᾶς ἢ ἐκ μέρους τοῦ ὑγροῦ πίεσις τοῦ ὄρχεως. Μετὰ τὴν τελείαν δὲ κένωσιν τοῦ ὑγροῦ, ἐξελκύει πρῶτος τὸν καλαμίσκον, ἀποφράσσων τὸ στόμιον αὐτοῦ, καὶ κρατῶν πρὸς τὰ ὀπίσω μὲ τὸν ἀντίχειρα καὶ λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς· καλύπτων δ' ἔπειτα τὸ γενόμενον τρῆμα μὲ κολλητικὸν ἔμπλαστρον προσαρμύζει οἰκτεῖον ἀνάζωστρον.

Ὁ Τράβερος (Summarium Bd. VII. Heft. I. 1833) ζητεῖ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν παντελῆ τῆς ὑδροκῆλης ἴασιν διὰ μόνης τῆς παρακεντήσεως. Πρὸς τοῦτο λοιπὸν διατείνει τῇ ἀριστερᾷ τῶν χειρῶν τὸν ὄσχεον, ἐν ᾧ ὁ ἄρρωστος σχηματίζεται οὕτως, ὥστε τὸ φῶς νὰ διαφανῆ διὰ τοῦ ὄγκου, πρὸς ἀποφυγὴν βλάβης τῶν φλεβῶν καὶ τῶν ἀδρομερῶν καὶ προσπεφυκῶτων τόπων· αἱ δὲ παρακεντήσεις γίνονται μὲ βελόνας τοῦ βελονοσυμοῦ, ἡ κάλλιον μὲ λεπτὴν τρίγωνον ἀκίδα ἐν ἴσῳ ἀποστάσει καὶ τάχιστα ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, τηρεῖται δὲ συγχρόνως καὶ ἡ περιτένεια. Ὁ Τράβερος λέγει, ὅτι τὸ κύριον αὐτῆς τῆς ἐγχειρήσεως εἶναι ἡ ταχέως κένωσις τοῦ ὑγροῦ καὶ ἡ διανομὴ τοῦ ἀπομένουτος ὑγροῦ εἰς τὸν κρεμαστῆρα καὶ εἰς τοὺς κυτταρώδεις ὑμέ-

νας. Τὴν τρίτην δὲ ἡμέραν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν τετάρτην, διαφορεῖται ἤδη τὸ ὑγρὸν, καὶ μόνον, ὅταν τὰ νύγματα γείνωσι μικρά, ὥστε νὰ ἀπορρέουσιν σταγόνες τινὲς μόνον, ἢ ἴσως δύνανται νὰ γείνωσι μετὰ μῆνας ἢ οὐδόλως ἢ ἴσως ἐπέτυχε κατ' αὐτὸν εἰς περιπτώσεις τινὰς μόνον· ὁ δὲ Λεβίσιος (Lewis, London medical Gazette vol. XIX. p. 737), νομίζει, ὅτι μία μόνη παρακέντησις εἶναι ἀρκετὴ καὶ ἴσσον ἐπικίνδυνος. Ἐγὼ δὲ οὐδέποτε εἶδον ἴασιν πολλακίς δοκιμάσας τὴν τοιοῦτότροπον παρακέντησιν

§. 412.

Ὅταν δὲ ὁ χειρουργὸς θέλῃ πρὸς τοῦτο νὰ μεταχειρισθῇ τὸ νυστέριον, κρατεῖ κατὰ τὸν ἄνω ῥηθέντα τρόπον τὸν ὄσχεον, καί, ἔχων τὰ στόματα τοῦ νυστερίου πρὸς τε τὰ ἄνω καὶ κάτω ἀπειυθυσμένα, διωθεῖ τοῦτο εἰς τὸν προσδιωρισμένον τόπον, πλατύνων τὴν πληγὴν ἐν ᾧ ἐξελκύει αὐτό. Ἐν ᾧ δὲ ἐκρέει τὸ ὑγρὸν πρέπει νὰ διατείνηται τὸ δέρμα ὁμοτίμως, ὅπως μὴ μετακινήθωσιν οἱ ὑμένες τοῦ ὄσχεου καὶ ἐκ τούτου ἐμποδισθῇ ἡ ἔκρυσις τοῦ ὑγροῦ καί, ἂν τοῦτο γείνωσι, εὐοδιάζεται μῆλη καὶ ἀνανεοῦται ἡ ἔκρυσις. Ἄν δὲ ὁμοῦ μὲ τὰ τῆς ὑδροκλήλης ἢ καὶ ἐντεροκλήλης, καλὸν εἶναι νὰ γίνηται κατὰ τὸ κάτω μέρος τοῦ ὄγκου τομὴ τοῦ δέρματος ὅσον δακτύλου μεγάλη, νὰ αἴρηται ἔπειτα μὲ τὴν λαβίδα ὁ ἐλυτροειδῆς χιτῶν καὶ νὰ διαιρηθῇ μὲ τὸ μαχαίριον πλαγίως κρατούμενον.

§. 413.

Ἄν δὲ μετὰ τὴν παρακέντησιν δὲν ἐκρέῃ τὸ ὑγρὸν διὰ τὴν παχεῖαν σύστασιν, ἢ διὰ τὸν ἐγκλεισμόν αὐτοῦ εἰς διαφόρους κόλπους, ὁ χειρουργὸς ἢ ἐπιχειρεῖ εὐθὺς τὴν πρὸς παντελῆ ἴασιν ἐγχείρησιν, ἢ κλείει τὸ στόμιον τῆς γενομένης πληγῆς μὲ κολλητικὸν ἔμπλαστρον καὶ ἐνεργεῖ ἐφεξῆς τὴν πρὸς παντελῆ ἴασιν ἐγχείρησιν.

Πάντοτε εὔρηκα τὸ ὑγρὸν, ὅταν ταυτοχρόνως δὲν ἦτο καὶ ὁ ὄρχις ἠλλοιωμένος, ῥευστὸν καὶ οὐδέποτε εἰς ἰδιαιτέρους κόλπους ἐγκεκλεισμένον. Πολλάκις ὁμοῦ εὔρηκα ἐν τῇ ἐκτὸς ἐπιφανείᾳ τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος συλλογὴν ὑγροῦ πολλοῦ, συστατικωτέρου φαινομένου καὶ πηκτοειδοῦς· τὸ δ' ἐν τῷ ἐλυτροειδεῖ ὑγρὸν ἦτον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ φύσιν.

Ἐνίοτε δὲ εὐρίσκομεν σώματα διαφόρως μεγάλα, ἄπερ, ἔξωθεν μὲν χονδρῶδη, ἔσωθεν δὲ ὀστώδη ὄντα, ἐπιπλέουσιν εἰς τὸ ὑγρὸν. Γενῶνται δὲ ταῦτα (ὡς παρετήρησα πολλάκις ἐν τῇ ἐγχειρήσει τῆς ὑδροκλήλης καὶ ἐν τοῖς νεκροῖς) ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὄρχεως καὶ τῆς ἐπιδιδυμίδος, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος ἀμφιβαλλόμενα περισφιγγονται κατὰ τὸν τόπον τῆς προσφύσεως ἐπὶ μᾶλλον καὶ ἀποχωρίζοντ' ἐπὶ τέλους ἢ ἐν κύσει ἰδιαιτέρως μεταξὺ τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος καὶ τοῦ ἰδίου ὑμένου τοῦ ὄρχεως ἐγκεκλεισμένα ὄντα, ἐκπίπτουσιν ἐν τῇ κατασχάσει αὐτῆς.

§. 414.

Τὸ παρακέντημα οὐλοῦται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ταχέως· ἂν δὲ προσέλθῃ φλεγμονή, ζητεῖ διαλυτικὰ ἐπιβρέγματα καὶ βδέλλας, καί, ὅταν αἴτιον αὐτῆς ᾖ ἔκχυσις τοῦ ὑγροῦ εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα τοῦ ὄσχεου, ἐγχαράξεις. Ἐὰν δὲ γείνη πύθσις, πρέπει νὰ κατασχασθῇ εὐθύς· ἢ κένωσις τοῦ ὑγροῦ προξενεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρόσκαιρον μόνον ἀνακούφισιν, καὶ τὸ ὑγρὸν συλλέγεται καὶ αὐθις βράδιον ἢ τάχιον. Σπανίως δὲ γίνεται παντελής ἴασις· ὅταν δ' εὐθύς μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ ὑγροῦ γείνη μέγας ὄγκος, τὸ αἷμα ἐκχεῖται τότε εἰς τὸν ἐλυτροειδῆ χιτῶνα, ὅστις ἀπαιτεῖται νὰ διαιρεθῇ· ν' ἀπολινωθῇ δὲ καὶ ἡ σπερματικὴ ἀρτηρία, ἂν τυχὸν ἐβλάφθη.

§. 415.

Ἡ δὲ παντελής θεραπεία γίνεται κατὰ δύο τρόπους· ἢ αὐξάνομεν τὴν διαφορητικὴν ἐνέργειαν, ἐλαττοῦμεν δὲ τὴν διακριτικὴν καὶ συστέλλομεν τὸν ἐλυτροειδῆ χιτῶνα, χωρὶς νὰ ἐλλείψῃ τὸ κύτος αὐτοῦ· ἢ ἐρεθίζομεν τοιαύτην φλεγμονήν, δι' ἧς γίνεται σύμφυσις τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος μετὰ τοῦ ὄρχεως.

§. 416.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον γίνεται δι' ἐπιθεμάτων ἐξ οἴνου μέλανος, ἢ ἐξ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος εἰς ὄξος καὶ οἰνόπνευμα διαλελυμένου, δι' ὑποκαπνισμῶν μὲ κιννάβαρι, σάκχαρι καὶ ὄξος, δι' ἐμετικῶν καὶ ὑπακτικῶν, καὶ διὰ συγχνῆς ἐπιθέσεως ἐκδορίων ἐπὶ τοῦ ὄγκου. Ἄλλα ταῦτα σπανίως ὠφελοῦσιν ἐπὶ τῶν ἠλικιωμένων ἀνθρώπων, ἐπὶ τῶν παιδιῶν δὲ γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διάλυσις. Ἴσως δὲ καὶ εἰς τοὺς ἀνδρας, ἤθελον ἐνεργήσει ταῦτα κάλλιον, ἂν προσεφέροντο εὐθύς μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ ὑγροῦ. Ὁ Κινδερβώδης (Kinderwood) παρετήρησεν, ὅτι μετὰ τὴν κατάσχασιν τοῦ ὄγκου μὲ πλατὺ νυστέριον, μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ ὑγροῦ, καὶ ἀνάτασιν μέρους τινὸς τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος μὲ ἀγκιστρον, καὶ ἐκκοπὴν αὐτοῦ, καὶ μὲ ἀπλὴν ἐπίδεσιν γίνεται μόνον μικρὰ φλεγμονή, ἣτις ἐπανάγει εἰς τὴν κατὰ φύσιν κατάστασιν τὰ διακρίνοντα καὶ διαφοροῦντα ἀγγεῖα, καὶ οὕτω γίνεται ἴασις χωρὶς νὰ συμφύσῃ ὁ ἐλυτροειδῆς χιτῶν μετὰ τοῦ ὄρχεως· ἂν δὲ ὁ ἐλυτροειδῆς χιτῶν ᾖ ἀδρός, τὰ ῥηθέντα βοηθήματα δὲν εἶν' εὐχρηστα. Πρὸς ἴασιν παντελῆ τῆς ὑδροκλήλης ἐπήνεσαν καὶ τὴν ἐπίμονον πίεσιν μετὰ τὴν γενομένην παρακέντησιν. Ἀφ' οὗ κενωθῇ τὸ ὑγρὸν ἐντελῶς, δεόν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν πίεσιν, ἐνεργοῦντες ταύτην, ὡς καὶ ἐπὶ τῇ φλεγμονῇ τοῦ ὄρχεως,

μὲ ταινίας κολλητικῶν ἐμπλάστρων (ἴδ. §. 287. Τόμ. Α'). Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς τρώσεως καὶ οἰδηματώσεως τοῦ δέρματος τοῦ ὄσχεου, ἐπιβάλλομεν πρῶτον ταινίας λίνου μὲ διὰ μολύβδου ἀλοιφὴν κεχρισμένας, καὶ ἔπειτα τὰς τοῦ κολλητικῶν ἐμπλάστρων. Ἐὰν δὲ ὁ ἄρρωστος αἰσθάνηται πόνους ἐπισήμους, ἢ ἐὰν ὁ ἐπίδεσμος μὴ ἦ ὄλως ὀρθῶς προσηρμοσμένος, ἢ ἐὰν γείνη χαλαρός, διορθοῦμεν αὐτόν. Ἡ ἴασις δὲ εἶναι τελεία, καὶ ὁ ἄρρωστος πρέπει νὰ μεταχειρισθῇ οἰκείον ἀνάζωστρον, ὅταν μετὰ δέκα καὶ τεσσάρων ἡμερῶν ἢ μετὰ τριῶν ἐβδομάδων ἐπιβολῆν τοῦ ἐπίδεσμου οὐδὲν ἴχνος ὑγροῦ φαίνεται πλέον, ὅταν αἰσθανώμεθα τὸν ὄρχιν κατὰ φύσιν ὄντα, ὅταν ἐπὶ τῇ κρατῆσει τοῦ φωτός ἐν τῷ σκότει τὸ δέρμα τοῦ ὄσχεου δὲν εἶναι διαφανές, καὶ ὅταν ἢ κατ' ἀμφοτέρας τὰς πλευρὰς ὁμοτίμως συνεσταλμένον.

§. 417.

- Τὸ δὲ δεύτερον γίνεται διαφόρως·
 Πρῶτον μὲν, διὰ τῆς διαιρέσεως.
 Δεύτερον δέ, διὰ τῶν ἐνέσεων.
 Τρίτον δέ, διὰ τῆς διεκβολῆς τοῦ λημνίσκου.
 Τέταρτον δέ, διὰ τῶν ἐσχαρωτικῶν.
 Πέμπτον δέ, διὰ τῆς ἐμμοτώσεως, καὶ
 Ἑκτον διὰ τῆς ἐκτομῆς τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος.

§. 418.

Ἡ διαίρεσις γίνεται τὸνδε τὸν τρόπον. Ὁ ἄρρωστος μὲν κεῖτ' ἐπὶ στερεᾶς τραπέζης, βοηθὸς δὲ πιάνει τὸν ὄγκον κατὰ τὸ ὀπίσθιον αὐτοῦ μέρος καὶ διατείνει τὸ δέρμα, καὶ ὁ χειρουργὸς διαιρεῖ τὸ δέρμα τοῦ ὄσχεου κατὰ μέσην γραμμὴν τῆς ἐμπροσθίου αὐτοῦ ἐπιφάνειας, ἢ σύρων τὸ μαχαίριον εὐθὺς ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἢ αἶρων τὸ δέρμα εἰς πτυχήν, ἢ ἔπειτα διαιρεῖ. Ἡ διαίρεσις δὲ γίνεται ὅσον οὖω τριτημορίων τοῦ ὄλου ὄγκου, καὶ ἂν αἰμορραγῇ ἡ ἀρτηρία τοῦ ὄσχεου ἀπολινοῖται αὐτήν. Ἐπειτα δὲ βάλλει τὸν λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κατὰ τὴν μεσότητα τοῦ ὄγκου, διώθει εἰς τὸν ἐλυτροειδῆ χιτῶνα μαχαίριον, οὗ ἡ ῥάχις στηρίζεται εἰς τὴν παλαμιαίαν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ, ἐμβάλλει δὲ τὴν αἰχμὴν τοῦ μαχαιρίου καὶ τὸν λιχανὸν συγχρόνως, ὅπως οὗτος ἐμπληρώσῃ τὸ γενόμενον τρήμα μετὰ τὸν ἐξελευσμὸν τοῦ μαχαιρίου. Ἐπὶ τοῦ λιχανοῦ δὲ εὐοδιάζει τὸ εἰς ἀμβλὺ λήγον σκέλος ψαλιδίου, δι' οὗ μεγαλύνει τὴν διαίρεσιν τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος πρὸς τε τὰ ἄνω καὶ κάτω. Ἄλλ' ἐν ταύτῃ πρέπει νὰ προσέχωμεν μὴ ἐκπέσῃ ὁ ὄρ-

χης, καί, ἂν τοῦτο γείνη, ἀνεμβάλλομεν αὐτὸν πρῶως εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον. Βοηθὸς δὲ πιάνει ἔπειτα τὸν διαιρηθέντα ἔλυτροειδῆ χιτῶνα κατὰ τὰς δύο γωνίας τῆς διαιρέσεως μὲ τοὺς ἀγκυλοειδῶς συγκεκαμμένους δακτύλους, αἶρει αὐτὸν πρὸς τὰ ἄνω, ὥστε νὰ διανοιχθῆ ἡ ἐντὸς αὐτοῦ ἐπιφάνεια· ἔπειτα δὲ ἐμβάλλει ὁ χειρουργὸς εἰς τὸ κύτος τοῦ ἔλυτροειδοῦς ῥάκος λίου λεπτοῦ, ὅπερ διαθρέξας εἰς καθαρὸν ἔλαιον, ἐμβάλλει μετὰ ξὺ τοῦ ὄρχεως καὶ τοῦ ἔλυτροειδοῦς τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ ὑπερέχη ὁ κύκλος αὐτοῦ τῶν χειλέων τῆς τομῆς τὸ δ' ἐκ τούτου γεγόμενον κοίλωμα ἐμπληροῦται ἐλαιοθρεγοῦς ἀπαλοῦ μοτοῦ, καὶ μετὰ τοῦτο συνάγονται τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς πρὸς ἄλληλα διὰ ταινιῶν κολλητικῶ ἐμπλάστρου, ἐπισκεπάζεται δ' ἔπειτα τὸ ὄλον μὲ σπληνίον καὶ προσαρμύζεται ἀνάζωστρον.

"Ὅτι πρὸς ἴασιν τοῦ πάθους ἀρκεῖ, ἴσως δὲ εἶναι καὶ γρησιμώτερον, νὰ μὴ ἐκτείνωμεν τὴν διαίρεσιν ὑπὲρ τὸ τρίτημόριον, ἢ τὸ πολὺ ὑπὲρ τὸ ἡμισυ τοῦ ὄλου ὄγκου, ἀποδείκνυσ' ἐναργέστατα ἐξ ἧς ἔλαβεν πείρας ὁ Φίικκος, ὁ Σχρέγηρος ἔ ἐγὼ αὐτός.

§. 419.

Ἡ δὲ ἀποθεραπεία γίνεται κατὰ τὸ μέγεθος τῆς ἐπιγινομένης φλεγμονῆς. Καὶ ἂν μὲν αὕτη δὲν εἶναι ὑπερβάλλουσα, φερόμεθα πρὸς αὐτὴν κατὰ τὸ εἶκος· ἂν δὲ τοῦναντίον, κατευνάζομεν αὐτὴν ἐξαιροῦντες τὸν ἐμβληθέντα μοτὸν καὶ τὸ ῥάκος, ἐπιβάλλοντες θερμὰ καταπλάσματα καὶ μεταχειριζόμενοι ἀφλέγματον ἀγωγῆν. Τὴν τρίτην δὲ ἢ τετάρτην ἡμέραν ἀλλάσσομεν τὸν ἐπίδεσμον, τὸ δὲ ῥάκος ἐξαιροῦμεν, ὅταν ἀποκλυθῆ ὑπὸ τοῦ πύου· τὸ δὲ μετὰ ξὺ τοῦ ὄρχεως καὶ τοῦ ἔλυτροειδοῦς κενὸν ἐμπληροῦμεν πάντοτε μοτοῦ μινυθίζοντες αὐτὸν πάντοτε κατ' ὅσον τὸ κενὸν σμικρύνεται· ὅταν δὲ γείνη πύησις πρέπει νὰ ἐμποδίζωμεν πᾶσαν τοῦ πύου συλλογῆν καὶ κάθισιν· ἐφεξῆς δὲ γενομένη αἰμορραγία ζητεῖ τὴν ἀπολίνωσιν τοῦ αἰμορραγοῦντος ἀγγείου, ἢ ψυχρὰς ἐπιβροχάς.

§. 420.

Ἄν δὲ, διελόντες οὕτω τὸν ὄσχεον καὶ τὸν ἔλυτροειδῆ χιτῶνα, εὔρωμεν τὸν ὄρχιν ὅλως ἠλλοιωμένον, πρέπει παραυτίκα νὰ ἐκτάμωμεν αὐτόν· ἂν δὲ ὡσιν ὑδατίδες ἐπὶ τῆς ἐπιφάνειας τοῦ ὄρχεως ἢ ἐν τῷ κυτταρώδει ὑμένι τοῦ ὄσχεου προσηλωμένοι, πιάνομεν μὲ τὴν λαβίδα καὶ καθαιροῦμεν αὐτὰς μὲ τοῦ Κωπήρου τὸ ψαλίδιον.

§. 421.

Ὅταν δὲ θέλωμεν νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν παντελῆ τῆς ὑδροκήλης ἴασιν δι' ἐνέσεων, ἐνεργοῦμεν τὸν δε τὸν τρόπον. Ἄφ' οὗ πρῶτον παρακεν-

οἶον ἢ ἔνεσις αὐτοῦ τοῦ ἐκκενωθέντος ὑγροῦ, ἢ ἐμφύσησις ἀέρος διὰ τοῦ καλαμίσκου τῆς τριγώνου ἀκίδος, ἕως ἂν ἐκταθῇ καὶ πάλιν ὁ ἑλυτροειδῆς χιτών. Τὸν ἐμφυσηθέντα ἀέρα ἀφίνομεν ὅσον δώδεκα στιγμῶν ἐντὸς τοῦ ἑλυτροειδοῦς, ἔπειτα δὲ ἐκφυσᾶται οὗτος ἐν ᾧ ἀνατρίβωμεν τὸ δέριμα τοῦ ὄσχεου πρὸς τὸ στόμιον τῆς πληγῆς. Μετὰ τινὰς δὲ στιγμάς ἐμφυσῶμεν καὶ ἐκ δευτέρου ἀέρα· ἐμβάλλομεν δὲ εἰς τὸ στόμιον τῆς πληγῆς μοτόν, ὅπως δυναμέθα, ὡσάκις δὲν γείνη ὁ οἰκεῖος ἐρεθισμός, γὰρ ἐμφυσῶμεν καὶ πάλιν ἀέρα.

Ἐν τῇ ἐγχειρήσει τῆς ὑδροκλήλης διάφορα ἔλαβον ὑγρά πρὸς ἔνεσιν οἱ ἰατροὶ, ὧν ὁ μὲν Κέλσος διάλυμα νίτρου· ὁ δὲ Λέμβερτος τιτάνιον ὕδωρ μετ' ἄγνης ὑδαργύρου· ὁ δὲ Ἐάραλης Πάρτιον οἶνον μετ' ἀφεψήματος ῥόδων· ὁ δὲ Ἰύνκερος Μεδόχιον οἶνον μεθ' ὕδατος· ὁ δὲ Λεῖρρέτος (Lerret) διάλυμα τοῦ χυττοῦ νιτρικοῦ κάλειος ἢ τοῦ ψευδαργύρου· ὁ δὲ Βούερος οἶνον μέλανα ἄκρατον ἢ μετὰ οἰνοπνεύματος ἢ μετὰ ῥόδων ἀφεψημένον· ὁ δὲ Δυπιύτρενος Ρουσίλωνα μετὰ ῥόδων ἀφεψημένον καὶ μετ' ὀλίγου καφουρώδους οἰνοπνεύματος ἠνωμένον· ὁ δὲ Οὐελπεαῦος ἐπαινεῖ πολὺ μετὰ πολλὰς ἐπιτυχῶς γενομένας δοκιμὰς ἔνεσις ἰώδους (ὅσον μίαν ἢ δύο δραχμῶν τοῦ δι' ἰώδους βάρμματος εἰς οὐγγίαν ὕδατος ἀναμεμιγμένης)· ὁ ἄρρωστος, λέγει, ὀλίγον ἐρεθίζεται ἐκ τούτου, καὶ τὴν ἐπιούσαν ἤδη δύναται νὰ περιπατήσῃ ἄνευ πολλῶν ἐνοχλήσεων, καὶ νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας. Αἱ δὲ μετ' ἐπιτυχίας γενομέναι δοκιμαὶ τοῦ Οὐελπεαῦου ἐδειχθαιώθησαν καὶ παρ' ἄλλων ἰατρῶν. Ἡ ἔνεσις τοῦ ἰώδους ἀπέτυχεν εἰς τρεῖς μόνον ἐκ τῶν 1148 (ὁδ. Frorieps N. Notizen. Novembr. 1836 Bd. VII. N°. 11) διὰ τούτου θεραπευθέντων. Τοῦ δὲ Πορτίου οἴνου ἢ ἔνεσις ἐπέτυχεν εἰς τρεῖς ἐκ τῶν δέκα· τοῦ ἰώδους ἢ ἔνεσις ἐπέτυχεν εἰς ἑννέα ἀρρώστους, ἐν οἷς πρότερον ἔγεινεν ἀνωφελῶς ἢ ἔνεσις τοῦ Πορτίου οἴνου ἢ τοῦ διαλύματος τοῦ ἀγοραίου θειικοῦ ψευδαργύρου. Παραβαλ. καὶ τοῦ Orpenheim in Hamburg. Zeitschrift. Bd. viii Heft. 4. 1828. καὶ Fricke ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι. Ἔτι δὲ καὶ τὴν συζήτησιν περὶ τῆς θεραπείας τῆς ὑδροκλήλης δι' ἔνεσεων, τοῦ ἰώδους μάλιστα, ἐν τῇ Gazette des hôpitaux. 1846 Janv.

§. 424.

Ὅπως δὲ διεκβάλωμεν τὸν λημνίσκον, εὐσδιάζομεν μετὰ τὴν παρακέντησιν διὰ τοῦ καλαμίσκου τῆς τριγώνου ἀκίδος μακρότερον καλαμίσκον, ἕως ἂν αἰσθανθῶμεν αὐτὸν κατὰ τὸ ἄνω πρόσθιον μέρος τοῦ ὄσχεου. Εἰς τὸν καλαμίσκον τοῦτον παραπέμπομεν ὀξεῖαν καὶ κατὰ τὸ ὀπίσθιον αὐτῆς ἄκρον ὠτίον φέρουσαν μήλην, εἰς ἧς τὸ ὠτίον διείρονται ῥάμματα μεταξωτὰ πλείονα. Τὴν μήλην ταύτην διεκβάλλομεν πρὸς τὰ ἔξω, καὶ διεξελκύνομεν τὰ ῥάμματα, ἔπειτα δὲ ἐξελκύνομεν καὶ τὸν καλαμίσκον· τὰ ἄκρα τοῦ λημνίσκου ἐπιδέονται χαλαρῶς, καλύπτονται δ' ἔπειτα τὰ στόμια τῶν πληγῶν μὲ κολλητικὸν ἔμπλαστρον, καὶ ἀναστηρίζεται ὁ ὄσχεος μὲ ἀνάκλωστρον. Πρὸς τὴν ἐπιγενομένην φλεγμονὴν καὶ ἐκπύρσιν

μεταχειριζόμεθα τὰ οἰκεία. Τὴν δεκάτην δὲ ἢ δεκάτην καὶ τετάρτην ἡμέραν ἐξελεύομεν κατὰ πᾶσαν ἀλλαγὴν τοῦ ἐπιδέσμου ράμματά τινα τοῦ λημνίσκου, ἕως ἂν ἐπὶ τέλους ἐξελευσθῇ ὅλος.

Ὁ Ὀλβρώκης (Holbrook) κενώνει κατὰ τὸ σῦνηθες, τὸ ὕδωρ, καὶ ἔπειτα πιάνει τὸ δέρμα τοῦ ὀστέου μετὰ τοῦ ἐλυτροειδοῦς, αἶρει ταῦτα εἰς πτυχὴν, καὶ διεκβάλλει διὰ συνήθους βελόνης ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω ἀπλοῦν ἢ διπλοῦν ράμμα, ὅπερ ἐξαίρεται τὴν τρίτην ἡμέραν.

Ὁ δὲ Ὀνσήωρτος ((Onsenoort; Heilung der Hydrocele, durch die Ligatur im Journal v. Græffe und v. Walther. Bd. XIII. s. 626) διεκβάλλει διὰ βελόνης καμπύλης καὶ λαβὴν ἐχούσης βρόχον διὰ τοῦ μεσαίου τριτημορίου τοῦ ὄγκου ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, ἢ ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω· καὶ ἀφ' οὗ κενωθῇ τὸ ὑγρὸν συσφίγγει τὸν βρόχον, δις δὲ τῆς ἡμέρας συνέλκει τὸν βρόχον, ἕως ἂν διακοπῇ ὅλον τὸ περιδεθὲν μέρος (γίνεται δὲ τοῦτο τὴν τετάρτην ἢ πέμπτην ἡμέραν), ἐπιδένει ἔπειτα τὴν ἀνοικτὴν πληγὴν, ἕως ἂν ἀπουλωθῇ. Ἐν ταῖς μεγάλαις δὲ ὑδροκήλαις διωθεῖ τὴν βελόνην κατὰ τὴν μεσότητά τοῦ ὄγκου, φέρει τὴν ἀίχμην αὐτῆς πρὸς τὰ ἄνω, διεκβάλλει ταύτην καὶ ἀπολύει τὸ ἔν ἄκρον τοῦ ράμματος· ἔπειτα δὲ ἐλκύει τὴν βελόνην εἰς τὸν κόλπον τῆς ὑδροκήλης, καὶ, διεκβάλλων ταύτην ἐπὶ τὰ κάτω, ἀπολύει καὶ τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ ράμματος· ὕστερον δὲ διεκβάλλει διπλοῦν τὸ ράμμα διὰ τοῦ μεσαίου τμήματος, ἕκχοπται τοῦτο οὕτως, ὥστε νὰ συνδέωνται δύο βρόχοι.

§. 425.

Ἡ δὲ ἐμμότωσις γίνεται· ἀφ' οὗ προηγουμένως παρακεντήσωμεν τὸν ὄγκον, ἐμβάλλομεν εἰς τὸ κύτος τοῦ ἐλυτροειδοῦς σύστρεμμα μοτοῦ ἢ κηρίου.

§. 426.

Τὸ δὲ ἐσχαρωτικὸν (ἀφ' οὗ πρῶτον ἀναμιξωμεν μεθ' ὕδατος χυτὸν νιτρικὸν κάλι ὡσανεὶ ζύμη), ἐπιβάλλομεν κατὰ τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ ὄγκου, ὅπερ μένει ὅσον ἕξ ἢ ὀκτώ ὥρων ἐπὶ τοῦ διωρισμένου τόπου τῆς παρακεντήσεως. Μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν δὲ τῆς ἐσχάρας, παρακεντοῦμεν εἰς τὸν διακεκαυμένον τόπον μὲ τὸ νυστέριον, καὶ καλύπτομεν αὐτὸν μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ ὑγροῦ μὲ μοτόν.

Κατὰ τὸν Ἑσσελάχιον (Hesselbach. Jahrbuecher der philosophisch-medicinischen Gesellschaft zu Wuerzburg. Bd. I. Heft. 1), βάλλομεν ἐν τρήματι κολλητικοῦ ἐμπλάστρου ξηρίου χυτοῦ νιτρικοῦ κάλιος ὅσον ῥάχως μαχαιρίου τὸ πάχος ἐπὶ τῆς προσθίου πλευρᾶς τοῦ ὄγκου, ἐπ' αὐτοῦ δὲ βωλάριον ἐκ ῥάχους λίνου, ἔπειτα δὲ κολλητικὸν ἐμπλάστρον, καὶ στηρίζομεν τὸ ὅλον μὲ ἀνάκωστρον. Μετὰ ὀκτὼ δὲ ὥρας ἀφαιροῦμεν ὅλον τὸ ἐπίθεμα, ἀποπλύνομεν τὸν ὄσχεον μὲ ὕδωρ καὶ βάλλομεν ἐπὶ τῆς ἐσχάρας ῥάχος λίνου ἐλαιοβραχέν. Ἀφ' οὗ δὲ ἀποπέση ἡ ἐσχάρα, ἀποψιλοῦται ὁ ἐλυτροειδὴς καὶ αἶρεται πρὸς τὰ ἄνω ὡς ἂν λόφος, ἐπιθλιβομένου τοῦ ὀστέου· τὸ λοφοειδὲς δὲ τοῦτο ἔπαρμα καθαιροῦμεν μὲ τὸ ψαλίδιον, καὶ οὕτω κενουταὶ τὸ ὑγρὸν. Καθ' ἑκάστην δὲ ἀποπλύνομεν τὴν πληγὴν μὲ ὕδωρ ἢ μὲ ἔγχυμα χαμαιμήλων καὶ ἐπι-

δένονεν ταύτην με μοτόν ξηρόν. Κατά πᾶσαν ἔπειτ' ἀλλαγὴν τοῦ ἐπίδεσμου ἀποπίπτουσι μέρη τοῦ ἑλυτροειδοῦς, ἕως ἂν οὗτος ἐξωσθῇ ὅλως· ἡ πληγὴ σμικρύνεται καθ' ἡμέραν, ἡ πύσις παύεται καὶ ἡ πληγὴ οὐλοῦται.

§. 427.

Ἡ δὲ ἐκτομὴ τοῦ ἑλυτροειδοῦς γίνεται τὸν δετὸν τρόπον. Ἀφ' οὗ πρῶτον διαιρέσωμεν τὸ δέρμα τοῦ ὄσχεου καὶ τὸν ἑλυτροειδῆ χιτῶνα, ἐξελεύομεν αὐτὸν ἐκ τῆς πληγῆς μετὰ τοὺς δακτύλους καὶ ἐκκόπτωμεν ὅλον διὰ τομῆς ἐπιμήκουσ· ὁ ἐπίδεσμος δὲ καὶ ἡ ἀποθεραπεία γίνεται ὡς καὶ ἐν τῇ διαιρέσει.

Ὁ Βούερος (Maladies chirurgicales Tom. X. pag. 509) λέγει, νὰ ἐμβάλωμεν τομὴν τοῦ δέρματος καθ' ὅσον τὸ μήκος τοῦ ὄγκου, ν' ἀπόχωρίζωμεν τὸν ἑλυτροειδῆ χιτῶνα, ὡς δυνατόν, πρὸ τὸν ὄρχιν, ἔπειτα νὰ διατέμνωμεν αὐτὸν καὶ νὰ ἐκκόπτωμεν τὰ γενόμενα τῆς πληγῆς πτερυγώματα. Ὁ δὲ Δυπιῦτρενος νομίζει ἀπλοῦστερον εἶναι νὰ πιάνωμεν τῇ μιτῶν χειρῶν τὸν ὄγκον κατὰ τὸ κάτω καὶ ὀπίσθιον μέρος, ὅπως περιτείνωμεν ὡς οὐατὸν τὸ δέρμα κατὰ τὴν πρόσθιον ἐπιφάνειαν, νὰ ἐντέμνωμεν ἔπειτα τὸ δέρμα τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ ἐξωθῶμεν τρόπον τινὰ τὸν ἑλυτροειδῆ χιτῶνα, ὡθούντ' αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀπίσω πρὸς τὰ πρόσσω, ἔπειτα δὲ νὰ ἐντέμνωμεν καὶ νὰ ἐκκόπτωμεν αὐτόν.

Ὁ Τρέζερ προσπαθεῖ νὰ ἰάνῃ τὴν πληγὴν διὰ τῆς κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἐνώσεως καθὼς Μουγλάσιος· ὁ δὲ Βαλλίγκιος (Heidelberg. Klinische Annalen Bd. VII. p. 130) γαινεῖ πολὺ τὴν ἐκκοπήν. Ὅσον δακτύλων μηννοειδῆς ἐπιτομὴ πρέπει νὰ εἶναι ὁ μὲν ὅρος τοῦ ἐκκοπτομένου μέρους. Μετὰ δὲ τὴν ἐγχείρησιν ἐπιβάλλομεν ἐπιθέμετ' μετρίως ψυχρά, ἕως ἂν προφανῆ ἐπὶ τῆς πληγῆς λεμφώδες ἀμφίεσμα, ἔπειτα ρυσαγόμεν ἀκριβῶς τὴν πληγὴν μετὰ ταινίας κολλητικοῦ ἐμπλάστρου.

§. 428.

Ὅσα καλὰ καὶ κακὰ ἔχει ἐκάστη τῶν ἀγωγῶν τούτων δύνανται νὰ θεωρηθῶσι κατὰ τὰ ἐξῆς. Δὲν εἶναι καλὸν νὰ ἐρεθίζωμεν ἐξίσου τὸν ὄρχιν ὡς καὶ τὸν ἑλυτροειδῆ χιτῶνα. Ὅταν πράξωμεν τὴν διαίρεσιν, δὴ ἀμέθια ν' ἀνακαλύψωμεν ἐναργέστατα πᾶσαν ἐπιπλοκὴν τοῦ πάθους, καὶ θεραπεύσωμεν κατὰ τὸ εἶδος συγχρόνως ἐνοῦσαν ὄσχεοκλήην, ν' αὐγίσωμεν κατὰ τὸ εἶδος τὴν φλεγμονὴν καὶ νὰ ἰάσωμεν ἀσφαλῶς ἡ γενομένη ἐκ τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης αἰμορραγία ἐπέχετ' εὐκόλως, καὶ ὅσα αὐτὴν ἐπακολουθοῦσι δεινὰ εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κακῆς θεραπείας ἔχονα· καὶ μετὰ τὴν διαίρεσιν ἀρκεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὅπως ἐρεθίσωμεν ἢν προσήκουσαν φλεγμονὴν, νὰ ἐμβάλωμεν ἡμίτιλον ράκος λίνου μετὰ τῶν χειλέων τῆς πληγῆς καὶ τοῦ ἑλυτροειδοῦς. Αἱ ἐνέσεις ἐνεργούσιν ἀβεβαίως, ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα νὰ προΐδωμεν τὴν εὐαισθησίαν τοῦ ῥῥώστου καὶ ἐρεθίζουσι τὸν ὄρχιν ἐξίσου ὡς καὶ τὸν ἑλυτροειδῆ χιτῶνα,

καὶ ἄν, ὡς πολλάκις γίνεται, καὶ μεθ' ὅλης τῆς καταβαλλομένης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας, μέρος τῆς ἐνέσεως παρεγχυθῆ εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα τοῦ ὄσχεου, ἐπέρχονται κινδυνώδη συμπτώματα. Βλάπτουσι δὲ αὐταὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ ὅταν ὁ ὄρχις ἦ νοσηρὸς, ἢ περὶ δὲν δυνάμεθα νὰ προΐδωμεν. Τὸ ὄφελος τῶν ἐνέσεων, ὅτι δι' αὐτῶν ἡ ἴασις γίνεται τάχιον, καὶ ὅτι ὁ ἄρρωστος δὲν ἀναγκάζεται νὰ μένη ἐπὶ πολὺ κλινήρης, δὲν ἀληθεύει πάντοτε, ἐπειδὴ καὶ μετὰ τὴν ἔνεσιν ἡ θεραπεία εἶναι πολλάκις μακροχρονιωτέρα τῆς μετὰ τὴν διαίρεσιν, μεθ' ἣν ὁ ἄρρωστος δὲν ἀναγκάζεται νὰ εἶναι τόσο πολὺν χρόνον κλινήρης· αἱ αὐταὶ ἐναντιότητες εἰσὶ κατὰ μέρος καὶ εἰς τὴν διεκβολὴν τοῦ λημνίσκου καὶ εἰς τὴν ἔνεσιν τοῦ συστρέμματος τοῦ μοτοῦ, ἐν οἷς ὅμως πρὸς τοῖς ἄλλοις εἶναι καὶ μικροτέρα βεβαιότης τῆς θεραπείας. Ὡσαύτως ἀβεβαίως ἐνεργῶσι καὶ τὰ ἐσχαρωτικά, καὶ τούτων ἡ χρῆσις εἶναι πολυχρονία καὶ ὀδυηρά. Ἡ διαίρεσις λοιπὸν εἶναι ἡ ἀσφαλεστέρα θεραπευτικὴ μέθοδος· ἡ δὲ ἐκτομὴ χρῆσιμὴ καὶ εἶναι ἀναγκαία μόνον, ὅταν ὁ ἐλυτροειδὴς χιτῶν ἦ καθ' ὑπερβολὴν ἠλλοιωμένος ἢ ἀπωστεωμένος ἤδη.

§. 429.

Ἡ δὲ ἐκ γενετῆς ὑδροκῆλη συνίσταται εἰς συλλογὴν ὑγροῦ ἐν τῷ κύτῳ τοῦ ἐλυτροειδοῦς σωλῆνος, ὅστις ἔμεινεν ἢ ὀλόκληρος ἢ κατὰ μέρος ἀνοικτός, ἐξ οὗ γίνονται πλεονα εἶδη τῆς ἐκ γενετῆς ὑδροκῆλης· 1) ὁ σωλῆν τοῦ ἐλυτροειδοῦς ὑμένος εἶναι ὅλος ἀνοικτός καὶ ὕδατος ἔμπροσθεν. 2) ὁ σωλῆν οὗτος ἀποφράσσεται ὑπὲρ τὸν ὄρχιν, μένει δὲ ἀνοικτὸν μόνον τὸ ἄνω μέρος αὐτοῦ. 3) τὸ ἄνω μέρος τοῦ σωλῆνος ἀποφράσσεται καὶ τὸ ὑγρὸν συλλέγεται εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος τοῦ ὄρχεως· καὶ 4) ἀποφράσσεται τὸ ἄνω καὶ κάτω μέρος τοῦ σωλῆνος, μένει δὲ μόνον τόπος αὐτοῦ ὡς ἂν θύλαξ ἀνοικτός, ὅστις περιέχει τὸ ὑγρὸν.

§. 430.

Ὅταν ὅλη ἡ ἐλυτροειδὴς ἀπόφυσις τοῦ περιτοναίου μείνη ἀνοικτὴ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν κοιλίαν στομίου αὐτῆς μέχρι τοῦ πυθμένος καὶ συλλεχθῆ ὕδωρ, προφαίνεται ὁ ὄγκος μακροστροφύγγυλος, ὅστις ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς σχίσσεως τῆς κοιλίας μέχρι τοῦ πυθμένος τοῦ ὄσχεου. Οὐδόλως ἢ ὀλίγον αἰσθανόμεθα τὸν ὄρχιν, ὅπως ὑπὸ τῆς συλλογῆς τοῦ ὑγροῦ περιεχόμενον· ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ αἰσθανόμεθα σαφῶς τὸν σπερματικὸν λῶρον, παρὰ τὴν ὀπισθίαν πλευρὰν τοῦ ὄγκου, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ ἔξω. Τὸ συλλεγόμενον ὑγρὸν δύναται διὰ τοῦ στομίου τῆς ἀπόφυσσεως τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος τοῦ περιτοναίου, νὰ εἰσρῆ εἰς τὸ κύ-

τος τῆς κοιλίας καὶ νὰ ἐκρέη εἰς τὸν ὄσχεον, ἐξ οὗ σμικρύνεται μὲν ἢ ἐξαλείφεται παντελῶς ὁ ὄγκος, ὅταν ὁ ἄρρωστος σχηματίζεται ὕπτιος, ἢ ὅταν ἐπιθλίβωμεν τὸν ὄγκον· αὐξάνεται δὲ ὅταν ὁ ἄρρωστος ἴσταιται ὀρθίος, τάνυηται, βήσση κτλ. Ἄλλ' ἀμφότερα ταῦτα δὲν γίνονται πάντοτ' ἐξίσου ευκόλως. Ἦγουν ὅταν τὸ ἄνω μέρος τοῦ ἐλυτροειδοῦς σωλῆνος ἢ ὀλίγον στενόπορον, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιθλίψωμεν χρόνον τινὰ κατὰ συνέχειαν τὸν ὄγκον ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ὅπως εἰσρεύσῃ τὸ ὑγρὸν εἰς τὴν κοιλίαν, ἢ νὰ ἄρωμεν αὐτὸν ὀλίγον πρὸς τὰ ἔνδον, ὅπως λάβῃ ἢ ἐλυτροειδῆς ἀπόφουςις τοῦ περιτοναίου τὴν αὐτὴν τοῦ βουβωνικοῦ σωλῆνος εὐθυνσιν. Τὸ ὑγρὸν εἰσρέει καὶ ἐκρέει βραδέως· ἢ ἴασις τοῦ πάθους γίνεται πολλάκις ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως· αὐξάνεται δὲ τοῦτο, ἂν δὲν ἰαθῇ τὸν πρῶτον μῆνα μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ βρέφους, καὶ ἀπεργάζεται, ὅτε μὲν ταχέως ὅτε δὲ βραδέως, ὄγκον ἐπίσημον· μεγάλην δ' ἔχει εἰς τε τὴν αὔξησιν καὶ εἰς τὴν ἐξάλειψιν αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἔτος περὶ τὰ ἑαυτοῦ τέλη, τὸ τρίτον, τὸ ἑβδομον, καὶ ἢ ἐφῆθωσις.

Ὅμοια τῇ ὑδροκῆλῃ τῆς ἐλυτροειδοῦς ἀποφύσεως ἐπὶ τοῦ ἄρρενος εἶναι καὶ ἡ ἐκ γενετῆς ὑδροκῆλη ἐπὶ τοῦ θήλεος, ἣτις, συλλεγομένου τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἐλυτροειδεῖ ἀποφύσει τοῦ περιτοναίου, τὴν περιελίσσουσιν τὸν στρογγύλον σύνδεσμον τῆς μήτρας, ἀπεργάζεται ὄγκον, ὅστις καταβιβάζεται ἀπὸ τοῦ βουβωνικοῦ σωλῆνος εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς μεγάλης νόμφης, καὶ ἀνατρέχει εἰς τὴν κοιλίαν κατ' ἀρχὰς μόνον (Sacchi, in annali universali di Medicina Mart. 1831.).

§. 431.

Ἡ ὑδροκῆλη αὕτη γεννᾶται ἢ ἐν ᾧ κυοφορεῖται τὸ ἔμβρυον καὶ αὐξάνεται μετέπειτα, ἢ μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ βρέφους, ἐπειδὴ ὁ σωλῆν τοῦ ἐλυτροειδοῦς μένει ἀνοικτός πολὺν ἔτι χρόνον μετὰ τὴν γέννησιν. Ὅτι δὲ ὁ σωλῆν τοῦ ἐλυτροειδοῦς μένει ἐπὶ τινὰ χρόνον ἔτι μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ βρέφους ἀνοικτός, χωρὶς νὰ συλληθῇ ὕδωρ, ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ ὕδωρ δὲν ῥέει μόνον ἐκ τῆς κοιλίας εἰς τὸν ἐλυτροειδῆ σωλῆνα, ἀλλ' ὅτι ἡ συλλογὴ αὕτη τοῦ ὑγροῦ γίνεται δι' ἀνωμαλίαν μεταξὺ τῆς διαφορήσεως καὶ διακρίσεως τῆς ἐντὸς ἐπιφανείας τοῦ ἐλυτροειδοῦς· ἢ ὑδροκῆλη αὕτη γίνεται μὲν συχνάκις, ἀλλ' ὅτε μὲν δὲν πρρατηρεῖται διὰ τὴν μικρὰν ποσότητα τοῦ ὑγροῦ καὶ διὰ τὸν ἀκατάπαυστον ὕπτιον σχηματισμὸν τοῦ βρέφους· ὅτε δὲ ἐξαλείφεται αὐτομάτως, καὶ πολλάκις εἶναι ἐνταυτῷ καὶ πρόπτωσις μέρους τινὸς τῶν ἐντέρων ἢ τοῦ ἐπιπλόου.

§. 432.

Σχοποι τῆς θεραπείας αὐτῆς εἰσὶ πρῶτος μὲν ἡ ἀφαίρεσις τοῦ συνειλεγμένου ὑγροῦ, δεύτερος δὲ ἡ ἀπόφραξις τῆς ἐλυτροειδοῦς ἀποφύσεως τοῦ περιτοναίου διὰ συμφύσεως τῶν πλευρωμάτων αὐτῆς.

Ὁ Βιγυέριος (Viguerin) πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου ἐναπόθισε τὸ ὑγρὸν εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας, καὶ ἀπέφραξε τὸν βουβωνικὸν δακτύλιον διὰ κηλεπιδέσμου.

Ὁ δὲ Δεσῶλτος, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐναπόθει εἰς τὴν κοιλίαν τὸ προπεπτικὸς ἔντερον, ἂν τυχὸν ἦτο συγχρόνως καὶ πρόπτωσης ἐντοσθίου, ἀπέφρασεν ἔπειτα τὸ στόμιον τῆς ἐλυτροειδοῦς ἀποφύσεως δι' ἀκριβοῦς ἐπιθλίψεως, καὶ παρακεντῶν ἔπειτα τὸν ὄγκον ἐκένονε τὸ ὑγρὸν, καὶ ἐνέχεεν οἶνον μέλανα, ὃν ἐξήγαγε μετὰ τινα καιρὸν ἐσκέπαζε δ' ἔπειτα ὄλον τὸν ὄσχεον μὲ σπληνία οἰνοβρεχῆ, καὶ προσήρμοξε κηλεπίδεσμον.

§. 433.

Αἱ ἐνέσεις πολλάκις μὲν εἰσὶν ἀνυσιμώταται πρὸς τὴν ἐκγενετῆς ὕδρῳ κήλην, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν, ὅτι εἰς τὰ παιδία εἶναι πάντοτε ἔργον βιαιότατον καὶ δυνατὸν νὰ γεννήσῃ φλεγμονὴν ἐπικίνδυνον. Τοῦ Βιγυερίνου λοιπὸν ἡ ἀγωγή εἶναι πάντοτε ἡ προτιμότερα, καὶ δυνάμεθα ἴσως δι' αὐτῆς νὰ ἐπαγάγωμεν βεβαιότεραν ἴασιν, ἐὰν ἐπιθλίψωμεν ἀρκούντως, τὸ ἄνω μέρος τῆς ἐλυτροειδοῦς ἀποφύσεως τοῦ περιτοναίου καὶ προσαρμύσωμεν ἐνταυτῷ ἀνάζωστρον εἰς μίγμα ἐξ ὄξους, οἰνοπνεύματος καὶ ἄλατος ἀμμωνιακοῦ, ἢ εἰς ἄλλα σταλτικά ὑγρὰ διάβροχον.

§. 434.

Ἄν δὲ ἡ ἐλυτροειδὴς ἀπόφυσις ἀποφραχθῆ μόνον ὑπὲρ τὸν ὄρχιν, ἐκεῖθεν δὲ μέχρι τῆς σχίσεως τῆς κοιλίας μείνη ἀνοικτὴ, σχηματίζεται ὄγκος κυστεοειδής, καὶ διὰ τοῦ δακτυλίου τοῦ βουβῶνος καὶ ὑπεράνω ἐκτεινόμενος. Τὸ ἐν αὐτῷ ὑγρὸν δυνάμεθα ν' ἀποθίσωμεν εἰς τὴν κοιλίαν βραδέως μόνον ἢ θεραπεία τούτου εἶναι ὡς καὶ κατὰ τὴν προλαβοῦσαν περίπτωσιν.

§. 435.

Ἄν δὲ ἀποφραχθῆ ὁ ἐλυτροειδὴς σωλὴν ἀπὸ τοῦ στομίου τῆς κοιλίας ἄχρι τῶν σκελῶν τῆς σχίσεως τοῦ βουβωνικοῦ σωλῆνος, τὸ δὲ λοιπὸν αὐτοῦ μέρος μείνη ὄλον ἀνοικτὸν, τὸ ὑγρὸν συλλέγεται τότε εἰς ὄλον τὸ μέρος τοῦτο τοῦ σωλῆνος ἄχρι τοῦ πυθμένος τοῦ ὄσχεου. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ὁ ὄγκος τελευτᾷ εἰς τὴν σχίσιν τοῦ βουβῶνος τὸ δὲ ὕδωρ δὲν ἀπωθεῖται εἰς τὴν κοιλίαν.

§. 436.

Ἄν δὲ ἀποφραχθῆ ὁ ἐλυτροειδὴς σωλὴν ἄνω πρὸς τὸ ἐντὸς στόμιον τοῦ βουβωνικοῦ σωλῆνος καὶ κάτω πρὸς τὸν ὄρχιν, τὸ συλλεγόμενον

ὕγρον ἐν τῷ μὴ ἀποφραχθέντι αὐτοῦ τόπῳ ἀπεργάζεται κύστιν, ἥτις συνέχεται μετὰ τῆς ἐνδον ἐπιφανείας τοῦ περιτοναίου, καὶ ἐπεκτείνεται ἀπὸ τοῦ ἐντὸς στομίου τοῦ βουβωνικοῦ σωληños ἕως τοῦ ὄρχεως· ὁ ὄγκος εἶν' ἐπιμήκης, ὅστις μετὰ τοῦ ἄνω μὲν στενωτέρου αὐτοῦ μέρους εἰσβάλλει εἰς τὸν βουβωνικὸν σωληνα, μετὰ τοῦ κάτω δὲ πλατυτέρου ἐκτείνεται μέχρι τοῦ ὄρχεως. Ὁ ὄγκος οὗτος, ὑπτιάζομένου μὲν τοῦ ἀρρώστου κατὰ συνέχειαν, γίνεται ἤττον περιτενής· ἴσταμένου δέ, μᾶλλον ἔμπλεος καὶ ὑπέικων· καὶ ἀπωθεῖται μὲν ὀλίγον πρὸς τὴν κοιλίαν ἐπιθλιβόμενος, ἀναγεννᾶται δὲ καὶ αὐθις μὴ ἐπιθλιβόμενος πλέον. Τὸν δὲ σπερματικὸν λῶρον αἰσθανόμεθα πρὸς τὰ κάτω ἢ πρὸς τὰ ὀπίσω τοῦ ὄγκου.

§. 437.

Τὰ δύο ταῦτα τελευταῖα εἶδη τῆς ἐκ γενετῆς ὑδροκήλης ζητοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διαλυτικὰ μόνον φάρμακα, ἅπερ ἐπάγουσιν εἰς τὰ παιδιά σχεδὸν πάντοτε ἴασιν· εἰσὶ δὲ τὰ φάρμακα ταῦτα ἀνατρίψεις τῆς δι' ὑδραργύρου ἀλοιφῆς, καὶ τῶν οἶνοπνευματωδῶν ὑγρῶν, ὑπατμοὶ ὄξους, ὑποκαπνισμοὶ μετὰ μαστίχης, μεθ' ἠλέκτρου, ἢ μετὰ σακχάρους, ἐπιθέματα ἐξ οἶνοπνεύματος, ἐκ μέλανος οἴνου, ἐξ ἀμμωνιακοῦ ἁλατος διαλελυμένου εἰς ὄξος, ἐκ στυπτηρίας διαλελυμένης εἰς ὕδωρ καὶ μετ' ὀλίγου κεκραμένου θεϊκοῦ ὄξεος, ἢ ὑγρᾶς ὑπανθρακικῆς ἀμμωνίας, διαλυτικὰ ἔμπλαστρα κτλ. Καὶ ἂν μὲν δι' αὐτῶν δὲν λαθῆ, κενουῖμεν τὸ ὑγρὸν διὰ τῆς παρακεντήσεως, καὶ ἰάνομεν ἐντελῶς τὸ κακὸν δι' ἐνεμάτων ἢ δι' ἐμφυσήσεως ἀέρος. Ὅταν δὲ ἡ ὑδροκήλη ᾖ θυλακοειδής, ἀρκεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὰ παιδιά μὲν νὰ κενώσωμεν τὸ ὑγρὸν παρακεντοῦντες μὲ τὸ νυστέριον· εἰς τοὺς ἠλικιωμένους δὲ ἀπογυμνοῦμεν τὴν κύστιν διὰ τῆς τομῆς καὶ καθαιροῦμεν αὐτὴν μὲ τὸ ψαλίδιον τοῦ Κωπῆρου.

§. 438.

Ἄν δὲ μετὰ τῆς ὑδροκήλης ᾖ καὶ ὄσχεοκῆλη ἐνταυτῷ, ἦγουν ἂν ὁ θύλαξ τῆς ἐκ γενετῆς ἢ τῆς μετὰ τὴν γενετὴν κήλης ἐνέχη τὸ τε ὑγρὸν καὶ τὰ προπεπωκότα ἐντόσθια ἐνταυτῷ, τὸ ὑγρὸν τότε συλλέγεται μετὰ τὴν κήλην. Ὅς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ μετὰ ὑδροκήλης ἐπιπεπλεγμένη κήλη εἶναι καὶ μετὰ συμφύσεων ἐπιπεπλεγμένη, καὶ ἡ ἀνώμαλος ἔκκρισις τοῦ ὑγροῦ, γενομένη ἐκ τῆς ἐντὸς ἐπιφανείας τοῦ θύλακος τῆς κήλης, εἶν' ἔχγονος φλεγμονῆς, ἥτις ἐπιγεννᾷ τὴν σύμφυσιν, καὶ ἡ φλεγμονὴ αὕτη δύναται νὰ γεννηθῆ δι' ἀνάιτον θλίψιν τοῦ κηλεπιδέσμου, διὰ φύξιν, δι' ἐξωθεν βίαν. Ταχέως δὲ πολλάκις γίνεται συλλογὴ ὕδατος εἰς περισφιγξίν τῆς κήλης.

§. 439.

Κατὰ τὸ διάφορον μέγεθος τῆς μετὰ ὑδροκίλης ἐπιπεπλεγμένης κήλης, διάφορα εἰσὶ καὶ τὰ ἐκ ταύτης συμπτώματα. Καὶ 1) ἂν δηλαδὴ κατέχῃσι τὰ προπεσόντα ἐντόσθια ὅλον τὸ ἄνω μέρος τοῦ θύλακος τῆς κήλης, καὶ τὸ ὕδωρ συλλέγεται μόνον ἐν τῷ κάτω τοῦ θύλακος τόπῳ (ὡς γίνεται ὅταν προσγίνηται ἡ βουβωνοκήλη, ἐν ᾧ εἶναι ὑδροκήλη ἐκ γενετῆς, ἢ ὑδροκήλη, ἐν ᾧ εἶναι κήλη ἐκ γενετῆς, ἢ ὅταν προσπεφυκυῖα ἐπιπλοοκήλη ἢ ἐντέροκήλη ἢ ἐπιπεπλεγμένη μετὰ ὑδροκίλης). Ὁ ὄγκος εἶναι κατ' ἀρχὰς μὲν κωνοειδῆς, ἔχων τὴν βάσιν πρὸς τὸν δακτύλιον τοῦ βουβῶνος· ἔπειτα δὲ γίνεται στενωτέρον τὸ ἄνω μέρος αὐτοῦ καθ' ὅσον αὐξάνεται ἡ συλλογὴ τοῦ ὑγροῦ· εἰ μὲν ἡ κήλη ἢ ἡ ὑδροκήλη εἶν' ἐκ γενετῆς, ὁ ὄγκος ἐκτείνεται μέχρι τοῦ πυθμένος τοῦ ὀσχεύου, καὶ τὸν ὄρχιν ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ περικλυζόμενον ἢ οὐδόλως ἢ ἀσαφῶς αἰσθανόμεθα· εἰδὲ τοῦναντίον, ὁ ὄγκος φθάνει τότε μέχρι τοῦ ὄρχεως, ὃν αἰσθανόμεθα κατὰ τὸ κάτω ἢ ὀπίσθιον μέρος τοῦ ὀσχεύου. 2) ἂν τὰ προπεσόντα ἐντόσθια κατέχῃσι ὅλον τὸν θύλακα, καὶ τὸ ὕδωρ περικλύζῃ τὴν ἐντὸς αὐτοῦ ἐπιφάνειαν καὶ τὰ μεταξύ χωρία (ὡς γίνεται εἰς τὰς ὑδροκίλας, αἵτινες προσγίνονται εἰς κήλας κινητὰς ἢ εἰς πεπαλαιωμένας καὶ εἰς τὸν πυθμένα τοῦ θύλακος τῆς κήλης προσπεφυκυίας), ὁ ὄγκος αὐξάνεται τότε κατὰ πλάτος μᾶλλον, ἢ κατὰ μήκος καὶ γίνεται ὠοειδῆς. 3) ἂν ἐν τῇ ἐκ γενετῆς κήλῃ τὸ ἄνω μέρος τοῦ ἐλυτροειδοῦς σωλήνος ἢ στενόχωρον καὶ ἀνένδοτον, τὸ ὕδωρ δύναται νὰ κατέχῃ ὅλον τὸ κοίλωμα, καὶ μόνον μικρόν τι μέρος τοῦ ἐπιπλοοῦ ἢ ἐντέρου νὰ προπέσῃ ἔξω τῆς σχίσσεως τῆς κοιλίας καὶ νὰ περιέχῃται ὑπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ 4) δύναται μικρὰ κήλη, ἂν αὕτη προσέλθῃ εἰς ἴδη προὔπαρχουσαν ὑδροκίλην, νὰ μείνῃ μεταξύ τοῦ ἐντὸς στομίου καὶ τῶν σκελῶν τοῦ ἐκτὸς στομίου τοῦ βουβωνικοῦ σωλήνος καὶ διὰ τὴν στένωσιν τοῦ σωλήνος νὰ μὴ δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ ῥηθέντα ὅρια.

§. 440.

Ἡ διάγνωσις τῶν διαφορῶν τούτων εἰδῶν τῆς μετὰ κήλης ἐπιπεπλεγμένης ὑδροκίλης εἶναι μὲν ἐνίοτε δύσκολος, ἀλλ' ὁμῶς ὁ ἰατρός δύναται νὰ ὀδηγηθῇ πρὸς τοῦτο ἐκ τῶν ἐξῆς. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ μὲν ἄνω μέρος τοῦ ὄγκου προφαίνεται, ἂν τὸ προπεπτικὸς ἢ ἔντερον, περιτενεστέρον καὶ ὑπαικτικώτερον, ἂν δὲ ἐπίπλοον, σταιτῶδες· τὸ δὲ περιέχον τὸ ὕδωρ κάτω μέρος, ὑπαικτικώτερον, ἐλαστικὸν καὶ ποτε δὲ καὶ ὑποκλυδάζον. Καὶ ἂν μὲν τὸ προπεπτικὸς ἔντερον ἀνατρέχῃ εἰς τὴν κοιλίαν, ὁ θύλαξ τῆς κήλης μένει, μετὰ τὴν ἀναδρομὴν τοῦ ἐντέρου, κατὰ

τὸν πυθμένα ἔμπλεος, καὶ τὸ ἔμπληροῦν αὐτὸν δὲν δύναται νὰ εἶναι ἔντερον, ἐπειδὴ δὲν συνέχεται μετὰ τοῦ ἐντὸς στομίου τοῦ βουθωνικοῦ σωλήνος, καὶ ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ, ἂν ἀποκλείσωμεν τὸ ῥηθὲν στόμιον, δύναται νὰ κινήται τῆδε ἀκαεῖσε. Ἡ εἰάγνωσις, ὅταν ἦ πεπαλαιωμένη καὶ προσπεφυκυῖα ἢ κήλη, εἶναι μὲν δυσκολωτέρα, ἀλλὰ δι' ἀκριβοῦς ἐξετάσεως δύναται νὰ ἐξακριβωθῇ καὶ νὰ διακριθῇ ἢ κήλη τῆς ὑπερσαρκώσεως τοῦ προπεπτωκότος μέρους, ἢ τῆς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου, γενομένης ἐκ προσεσόντων ἐκ νέου ἄλλων μερῶν· εἰς τὴν δευτέραν δὲ περίπτωσιν, ἐξετάζοντες τὸν πεπονητότα τόπον, δὲν αἰσθανόμεθα τὴν καθαρὰν ἐλαστικότητα τῆς ἐντεροκήλης, οὐδὲ τὴν ὁμότιμον διάτασιν τῆς ὑδροκήλης, ἐπειδὴ καθ' ὁ μέρος κεῖται τὸ ἔντερον, ἀντερείδεται αὕτη μᾶλλον καὶ περιορίζει τὸν κλυδασμὸν, ὃν οὐδόλως ἢ ὀλίγον μόνον κατὰ τινὰς τόπους καὶ ἀσαφῶς αἰσθανόμεθα. Ἴδιον δὲ τῆς προηγουμένης καὶ αὐτῆς τῆς περιπτώσεως εἶναι, ὅτι ὁ ὄγκος σμικρύνεται μὲν ὑπτιαζομένου τοῦ ἀρρώστου, ἐπειδὴ μέρος τοῦ ὕδατος (ἐὰν ὁ αὐχὴν τοῦ θύλακος τῆς κήλης δὲν εἶν' ἐντελῶς ἀποπεφραγμένος διὰ τοῦ προσπεφυκότος μέρους τῆς κήλης) εἰσρέει εἰς τὴν κοιλίαν· αὐξάνεται δὲ ἴσταμένῳ τοῦ ἀρρώστου, ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ καταρρέει εἰς τὸν ὄσχεον. Εἰς δὲ τὴν τρίτην καὶ τετάρτην περίπτωσιν εἶναι δύσκολος ἢ διάγνωσις, ἀλλ' ὁ ἰατρός δύναται νὰ ὀδηγηθῇ πρὸς τοῦτο ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς γενέσεως τοῦ πάθους, καὶ ἐξ ἔμπλησεως τινος τοῦ βουθῶνος εὐθὺς ὑπεράνω τοῦ ἐκτὸς στομίου τοῦ βουθωνικοῦ σωλήνος, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τούτου, ὅτι, ἂν ἡ κήλη προσῆλθεν, ἐν ᾧ προὔπῃρχεν ἐκ γενετῆς ὑδροκήλη, τὸ ὕδωρ, ἐξ οὗ χρόνου ἐφάνη ἢ ῥηθεῖσα ἔμπλησις κατὰ τὸν βουθῶνα, δυσκολώτερον ἀπωθεῖται εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ ὅτι εὐθὺς κενοῦται εἰς ταύτην, ἐὰν ἀναδράμη κατὰ μέρος ἢ καθ' ὅλου ἢ κήλη εἰς τὴν κοιλίαν.

§. 441.

Ἡ θεραπεία τῆς ὑδροκήλης, ἥτις εἶναι μετὰ κήλης ἐπιπεπλεγμένη, γίνεται κατὰ τὴν κατάστασιν τῆς κήλης, ἂν δηλαδὴ αὕτη ἀναδράμη εἰς τὴν κοιλίαν ἢ ἂν ἦ προσπεφυκυῖα.

§. 442.

Ὅταν ἡ κήλη παλινδρομῇ, ἐμβάλλομεν πρῶτον τομὴν ἐπὶ τοῦ δέρματος ὅσον ἡμίσεως δακτύλου μεγάλην, ἀνατάσσομεν ἔπειτα τὰ προπεσόντα ἐντόσθια, καὶ αἶροντες μὲ λαβίδα τὸν ἀπογυμνωθέντα θύλακα τῆς κήλης παρακεντοῦμεν αὐτὸν μὲ ψαλίδιον ὅσον ἀρκεῖ πρὸς ἐμβολὴν τοῦ ἐγγύτου, δι' οὗ, ἀποφράσσοντες ἐντελῶς τὸν δακτύλιον τοῦ βουθῶνος,

ἐγγέομεν ἔνεμά τι τῶν ἀνωτέρω ἐν τῷ 425 §. Τόμ. Γ'. μνημονευθέντων, ὅπως ἐρεθίσωμεν οἰκείαν εἰς σύμφυσιν φλεγμονήν, καὶ ἐνεργήσωμεν τὴν σύμφυσιν μετὰ προσηκούσης πιέσεως. Τοῦτο δὲ δυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν μετὰ τῶν ἐντοσθίων τὴν ἀναδρομήν, καὶ διὰ τομῆς καὶ ἐνήσεως συστρέμματος μοτοῦ. Πάντοτε δὲ πρέπει ὁ ἄρρώστος νὰ φορῇ κηλεπίδεσμον, ἕως ἂν γείνη σύμφυσις τοῦ θύλακος.

Ὁ Δεσώλτος ἐξεκένονε πρῶτον τὸ ὕδωρ παρακεντῶν μὲ τρίγωνον ἀκίδα, καὶ ἀνέτεσσάν ἔπειτα τὰ προπεσόντα ἐντόσθια, ἐγκειμένου τοῦ καλαμίσκου τῆς ἀκίδος, δι' οὗ ἔπειτα ἐπέχεσε οἶνον μέλανα.

§. 443.

Ὅταν δὲ ἢ προσπεφυκυῖα ἢ κήλη καὶ ἢ πρόσφυσις στερεὰ καὶ ἐπίσημος, ἢ θεραπεία πρέπει νὰ εἶναι βελτιωτικὴ μόνον, ἂν τὸ προπεπτωκὸς ἢ ἔντερον πρὸς τοῦτο λοιπὸν παρακεντοῦμεν μὲ τὸ νυστέριον μετὰ προηγουμένην διαίρεσιν τοῦ δέρματος, ἢ διαιροῦμεν τὸν ἀποψιλωθέντα θύλακα τῆς κήλης ὡς ἐν τῇ ἐγχειρήσει τῆς περισφιχθείσης κήλης, καὶ προσαρμύζομεν οἰκείον ἀνάζωστρον ἢ ἐκ γενετῆς ἐπιπλοκήλη φέρει τάχιον ἴασιν τελείαν τῆς ὑδροκήλης, ἐπειδὴ τοῦτο ἀλίσκεται εὐκολώτερον ὑπὸ τῆς ἐνωτικῆς φλεγμονῆς· ἂν δὲ ἢ πρόσφυσις ἢ μικρά, τοῦτο δὲ φαίνεται ἐκ τῆς ἀναδρομῆς τοῦ πλείστου μέρους τοῦ προπεσόντος ἐντοσθίου, διαιροῦμεν πεφυλαγμένως τὸν θύλακα τῆς κήλης, ὡς ἐν τῇ ἐγχειρήσει τῆς ὑδροκήλης διὰ τῆς διαιρέσεως, ἀποδέρομεν τὴν πρόσφυσιν, ἀνατάσσομεν ἔπειτα τὸ προπεσόν, καί, ἐνθέντες σύστρεμμα μοτοῦ, ἐρεθίζομεν οἰκείαν φλεγμονήν ἢ σύμφυσιν τοῦ θύλακος τῆς κήλης.

§. 444.

Ὁ ὑδατώδης ὄγκος τοῦ κοινοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος εἶναι ἢ ὄγκος οἰδηματώδης τοῦ περιέχοντος τὸν σπερματικὸν λῶρον κυτταρώδους ὕμενος, ἢ τὸ ὕδωρ συλλέγεται εἰς ἓν ἢ εἰς πλείονα κύτταρα τοῦ σπερματικοῦ λῶρου, ἢ περιέγεται εἰς ὑδατίδας.

§. 445.

Καὶ ὅταν μὲν ἢ τὸ πρῶτον, ὁ ὄγκος, ὅστις γεννᾶται παρὰ τὸν σπερματικὸν λῶρον, οὐδεμίαν εἰς τὰς ἀρχὰς προξενεῖ ἐνόχλησιν, ὁ ὄσχεος εἶναι ἀναλλοίωτος ἐκτὸς μόνον, ὅτι, ἐὰν μὴ ἢ ρυτιδωμένος, κρέματα ἐπὶ τὴν μίαν πλευρὰν μᾶλλον ἢ ἐπὶ τὴν ἑτέραν· ὁ ὄρχις εἶναι κατὰ φύσιν ὑποκάτω τοῦ ὄγκου, ὁ δὲ ὄγκος εἶναι κάτω πλατύτερος ἢ ἄνω, καὶ φαίνεται, ὅτι ἐπιθλιβόμενος πρᾶως ἐλαττοῦται, ἀλλ' αὐξάνει εὐθὺς καὶ πάλιν μετὰ τὴν παῦσιν τῆς θλίψεως. Ἄν δὲ γίνηται κλυδα-

σμός, αισθανόμεθ' αὐτὸν σαφῶς μόνον κατὰ τὴν βάσιν τοῦ ὄγκου, ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ ῥεεῖ κατ' ἐξοχὴν πρὸς τὰ κάτω, διαρρήγνυσι κύτταρά τινα, καὶ ἀπεργάζεται κίλωμα εὐρυχωρότερον· διὸ καὶ ἐξ οὐδενὸς ἄλλου μέρους τοῦ ὄγκου, εἰμὴ ἐκ τῆς βάσεως αὐτοῦ, δυνάμεθα νὰ κενώσωμεν διὰ τῆς παρακεντήσεως ποσότητά τινα τοῦ ὑγροῦ. Ἐὰν ἐπιθλίψωμεν τὴν βάσιν τοῦ ὄγκου, τὸ ὕδωρ ἀνέρχεται ταχέως πρὸς τὴν κορυφὴν καὶ ἐκτείνει αὐτήν. ἂν δὲ ὁ ὄγκος εὐρίσκηται ἐντὸς τοῦ δακτυλίου τοῦ βουβῶνος, ἐκτείνεται οὗτος, καὶ ὅταν ὁ ὄγκος ἢ ὀπωσοῦν μέγας, ὁ ἄρρωστος αισθάνεται πολλάκις βάρος καὶ ὀλκὴν κατὰ τὴν ὀσφύν. Τὸ κακὸν τοῦτο δυνάμεθα νὰ συγχύσωμεν μὲ κισσώδη ἔκτασιν τοῦ σπερματικοῦ λῶρου καὶ μὲ ἐπιπλοκήλην· ἢ σύγχυσις αὐτοῦ μάλιστα μὲ τὴν ἐπιπλοκήλην γίνεσθαι εὐκόλως, καὶ πρὸς διάγνωσιν πρέπει νὰ σημειώσωμεν τὰ ἑξῆς. Ἡ ὑδροκήλη τοῦ σπερματικοῦ λῶρου ἔχει ὀλιγωτέραν σύστασιν καὶ οὐχὶ τόσον ἀνώμαλον ἐπιφάνειαν ὡς ἡ ἐπιπλοκήλη, καὶ ὅτι αὕτη εἶναι κατὰ τὴν βάσιν πλατυτέρα, ἐν ᾧ ἡ ἐπιπλοκήλη ἔχει ἐναντίως.

§. 446.

Ἐνὸσφ ἢ ἐν τῷ σπερματικῷ λῶρι συλλογὴ τοῦ ὕδατος ἢ μικρά, μεταχειρίζεται ὁ ἄρρωστος ἀνάζωστρον. Ἐὰν ὅμως ὁ ὄγκος παρενοχλῇ, διαιροῦμεν αὐτὸν, χωρὶς ὅμως νὰ βλάψωμεν τὰ ἀγγεῖα τοῦ σπερματικοῦ λῶρου· ἐμμοτοῦμεν ἔπειτα τὴν πληγὴν, καὶ θεραπεύομεν αὐτὴν διὰ τῆς σαρκώσεως.

§. 447.

Ὅταν δὲ τὸ ἄθροισθὲν ὑγρὸν περιέχηται εἰς μίαν ἢ εἰς πλείονας κύστεις, ἢ συλλογὴ γίνεται κατὰ τὴν μέσσην τοῦ σπερματικοῦ λῶρου. Ὁ γινόμενος ἐκ τούτου ὄγκος εἶναι λίαν περιτενής, ὥστε ὁ κλυδασμὸς δὲν εἶναι πάντοτε σαφής, περιγεγραμμένος, ἀνωδυνῆς καὶ διαφανής· δὲν σμικρύνεται, καὶ ἀνωθεῖται πολλάκις ὀλίγον εἰς τὸν βουβωνικὸν δακτύλιον, ἐὰν ἢ πλησίον αὐτοῦ· αισθανόμεθα δὲ σαφῶς τὸν ὄρχιν καὶ τὸν σπερματικὸν λῶρον· καὶ ἂν ὁ ὄγκος αὐξάνηται πολὺ πρὸς τὸν ὄρχιν, ὁ ὄρχις τότε κεῖται κατὰ τὴν ὀπισθίαν αὐτοῦ πλευράν. Βίς τὰ παιδιά καὶ εἰς τοὺς νεανίας γίνεται ἡ ὑδροκήλη αὕτη συχνότερον ἢ εἰς τοὺς ἡλικιωμένους. Καθόλου δέ, εἶναι πιθανόν, ὅτι αὕτη γεννᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, διότι ὁ ἐλυτροειδῆς σωλὴν μένει κατὰ τὴν μεσότητ' ἀνοικτός, ἐν ᾧ ἀποφράσσεται τὸ ἄνω καὶ κάτω αὐτοῦ μέρος (ἴδ. §. 440. Τόμ. Γ').

§. 448.

Βίς τὰ παιδιά διαφορεῖται ἡ ὑδροκήλη αὕτη διὰ τῶν ἀνωτέρω ἐν τῷ

441 § Τόμ. Γ'. ῥηθέντων βοηθημάτων εἰς δὲ τοὺς ἠλικιωμένους εἶν' ἐπίμονος· ἂν δὲ ἀπαιτῆται ἡ ἐγχείρησις, ἀπογυμνοῦμεν πρῶτον διὰ τῆς διαιρέσεως τοῦ δέρματος τὴν κύστιν, διανοίγομεν αὐτήν, καὶ καθαιροῦμεν ταύτης μὲ τὸ φαλίδιον ὅσον μέρος δυνάμεθα, χωρὶς νὰ βλάψωμεν τὸν σπερματικὸν λῶρον. Ἐμβάλλομεν δὲ εἰς τὴν πληγὴν ἔπειτα ὀλίγον μόνον. Τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς κύστεως ἀποπίπτει ἔπειτα διὰ τῆς πυήσεως καὶ ἡ πληγὴ ἰᾶται διὰ τῆς συσταρκώσεως.

Δ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΥΓΡΟΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ
ΛΙΘΩΝ ΠΗΞΕΩΣ Η ΠΕΡΙ ΛΙΘΙΑΣΕΩΣ.

§. 449.

Λίθων πήξις γίνετ' ἐν τοῖς ὑγροῖς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ πρὸ πάντων ἐν τοῖς οὔροις, ἐν τῇ χολῇ, ἐν τῷ σιέλῳ καὶ ἐν τῇ κοπρανώδει ὕλῃ, ὅταν ἐπέχωνται ταῦτα, ἢ ὅταν ἀλλοιωταὶ ἡ ποιότης καὶ ἡ ποσότης τῶν συστατικῶν μορίων αὐτῶν δι' ἕξιν ἰδιαιτέραν τοῦ σώματος, διὰ διάθελιν καὶ διαίταν τοῦ ἀνθρώπου, δι' ἐπήρειαν τοῦ κλίματος καὶ τῶν τροφῶν, ἢ διὰ γένεσιν νέων ὑλῶν. Πρὸς πήξιν τῶν λίθων εἶναι χρεία πολλάκις ἀλλοτρίου σώματος, περὶ ὃ ἐπισωρευόμενα τὰ καθ' ἕκαστα συστατικά αὐτῶν διακονιῶσιν αὐτό. Διάφορα δὲ εἰσὶν ὅσα συμπτώματα ἐπιγενῶσιν αἱ λιθώδεις αὐται πήξεις, καὶ ἡ διαφορὰ αὐτῶν πηγάζει ἐκ τῆς θέσεως, τῆς ιδέας καὶ ἐκ τῆς ποσότητος αὐτῶν τῆς δὲ θεραπείας σκοπὸς εἶναι ἡ θρύψις, ἢ ἡ ἀφαίρεσις αὐτῶν. Ἐνταῦθα δὲ ἐξετάζομεν μόνον τὰς ἐν τοῖς οὔροις γινομένας πήξεις τῶν λίθων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΥΡΟΛΙΘΩΝ.

§. 450.

Αἱ ὑποστάσεις τῶν οὔρων εἰσὶν ἡ ψαμμώδεις, ἡ κρυσταλλώδεις, ἢ στερεὰ καὶ μεῖζονα συμπήγματα, ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν εἰρημένων ὑποστάσεων γενόμενα.

§. 451.

Περὶ δὲ τοῦ τρόπου τῆς πήξεως τῶν λίθων, πολλὰς καὶ διαφόρους εἶχον γνώμας οἱ πάλαι ἰατροί. Ἄλλ' ἡ πρόοδος τῆς χημείας καὶ αἱ ἀκριβέστεραι ἔρευναι αὐτῶν τῶν πήξεων, αἱ γινόμεναι μάλιστα ὑπὸ τοῦ Σχίγλου (Scheele), Οὐολλάστωνος (Wollaston), Φουρκρέυος (Fourcroy) Βαυκελίνου (Vauquelin), Βράνδου (Brande), Μαρκήτου (Marect), Μαγενδῆ, Φύξου (Fuchs), Λιεβίγου (Liebig), Οὐιλγέρου (Woeller), Βιλ-

λισίου (Willis) και άλλων ἔδωκαν ἡμῖν ὀρθότερας περὶ τούτου γνώσεις ὅθεν παραλιπόντες τῶν ἀρχαιοτέρων τὰς γνώμας ἀναφέρομεν μόνον τῶν νεωτέρων περὶ τῆς γενέσεως τῶν λίθων τὰς θεωρίας.

§. 452.

Ὁ Μαγενδῆς, ὅστις κυρίως ἀποφαίνεται μόνον ὑπὲρ τῆς πήξεως τῶν λίθων, ὅσοι σύγκεινται ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος, δοξάζει, ὅτι αἴτιον τῆς ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος ψάμμου και τῶν τοιούτων λίθων εἶναι ἡ ἀπολύτως ὑπερβάλλουσα ποσότης τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, ἡ μινύθησις τῶν οὐρων, ἐν ᾧ τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος ἡ ποσότης ἔχει κατὰ φύσιν, και ἡ μινύθησις τῆς θερμασίας τῶν οὐρων, ἐξ οὗ τὸ οὐρικὸν ὀξύ ἡ κατακρημνίζεται ἐν εἶδει ψάμμου ἢ ἐνούμενον διὰ τινος ἐνωτικοῦ, ἀπεργάζεται μείζονα συμπύγματα. Καὶ ἡ μὲν αὔξησις τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος γίνεται ἐκ τροφῶν πολὺ ἄζωτον ἔχουσῶν, ἐκ κρεωφαγίας, ἐκ πόσεως γεναίων οἴνων και οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν, ἐξ ἀκινήσιας κτλ. Ἡ δὲ μινύθησις τῶν οὐρων, ἐν ᾧ τὸ οὐρικὸν ὀξύ μένει ἀπαραμείωτον, γίνεται διὰ πολλοὺς ἰδρωτάς, και ἡ μινύθησις τῆς θερμασίας τῶν οὐρων γίνεται ἐν τῷ γήρατι, ἐν ᾧ και ἡ ψάμμη φαίνεται συνεχῶς. Τὰ ῥηθέντα αἴτια συντελοῦσι πρὸ πάντων και εἰς τὴν γένεσιν τῆς ἀρθρίτιδος, ἐξ οὗ και ἡ οὐροψάμμη ἔχει σχέσιν ἀκριβῆ πρὸς τὴν ἀρθρίτιδα.

§. 453.

Ὁ δὲ Οὐάλληρος δοξάζει, ὅτι, ἐκτὸς τοῦ ὑπερπλεονάζοντος οὐρικοῦ ὀξέος, γίνεται και ἀλλοίωσις τῆς ποιότητος αὐτοῦ (τοῦλάχιστον κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς ὀξειδώσεως) και μᾶλλον ἢ ἥττον ἄφθονος ἔκκρισις συνδευτικῆς τινὸς κόλλης. Καὶ τὰ τρία ταῦτα πηγάζουσι (λέγει) ἐκ ζωτικῆς τινὸς ἐνεργείας τῶν οὐρητικῶν ὀργάνων πρὸς τὰ ἐν αὐτοῖς ὑγρά. Ἡ δὲ λιθοποιὸς ἐνεργεία συνίσταται, ἂν μὴ εἰς φλεγμονὴν τοῦ ὑπαλείφοντος τὰ ὄργανα ταῦτα βλενογόνου ὑμένοσ, ὡς ἐνόμισεν ἤδη ὁ Ἄγγλος Αὐστῖνος (W. Austin), εἰς προσομοίαν ὁμῶς ταύτῃ κατάστασιν, ἐξ οὗ γεννᾶται ἀφθονωτέρα ἢ συνδευτικὴ κόλλα, ἥτις εἰσδέχεται τὰ κατακρημνιζόμενα μόρια τοῦ μᾶλλον ὀξειδωμένου οὐρικοῦ ὀξέος, και οὕτως ἀπεργάζεται κατὰ μικρὸν τὸν πυρῆνα τοῦ λίθου. Ἄνευ τῆς συνδευτικῆς ταύτης κόλλης γίνεται μόνον ψάμμη, και ἡ παρουσία αὐτῆς ἐμποδίζει ὅλως τὴν κρυστάλλωσιν τῶν συστατικῶν τοῦ λίθου, και μόνον ἡ φωσφορικὴ ἐναμμόνιος μαγνησία φαίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κεκρυσταλλωμένη ἐν τοῖς λίθοις. Ἡ γένεσις τῶν λίθων λοιπὸν εἶναι μέσον τι μεταξὺ τῆς χημικῆς κρυσταλλώσεως και τῆς ὀργανικῆς διαπλάσεως, μᾶλλον δὲ πρὸς

τὴν δευτέραν ῥέπον. Οἱ λίθοι διακρίνονται κατὰ τοῦτο διὰ τῆς ὀργανικῆς αὐτῶν κατασκευῆς, καὶ ἡ γένεσις αὐτῶν εἶναι ὁμοία τῇ γενέσει τῆς σκληρίας, τοῦ σχιβῆρου κτλ. Ὁ Οὐάλληρος διακρίνει πρῶτον μὲν οὐρικὴν κοιλίαν ἀλλοτρίων σωμάτων, ἐφ' οἷς τὰ φωσφορικά ἄλατα ἐπισωρεύονται καθ' ὃν τρόπον καὶ τ' ἀλλότρια σώματα, βυθιζόμενα εἰς διάλυμα ἀλάτων, ἐπάγουσι τὴν κρυστάλλωσιν αὐτῶν, ἐξ οὗ καὶ τῶν πλειόνων οὐρολίθων τὰ ἔξωθεν στρώματα σύγκεινται ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων. Δεύτερον δὲ οὐρικὴν πηξιν, ἥτις γίνεται ὡς ἄνω εἴρηται. Πρὸς γένεσιν δὲ τῶν καθ' ἕκαστα εἰδῶν τῶν λίθων, τῶν ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συμπεπηγῶτων καὶ τῶν ὀξαλικῆν τίτανον ἐνισχόντων, νομίζει ὁ Οὐάλληρος, ὅτι ἀπαιτεῖται πάντοτε σχετικὴ ἔλλειψις ὑδρογόνου. Καὶ ἐκ τοῦ ταυτοχρόνως μὲν ὑπερπλεονάζοντος ἀζώτου γεννῶνται οἱ πρῶτοι λίθοι, ἐκ τῆς ἐλλείψεως δ' αὐτοῦ οἱ δεύτεροι. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος πήξεων καὶ τῆς ἀρθρίτιδος εἶναι ὁμοία σχέσις ὡς μεταξὺ τῶν φωσφορικῶν πήξεων καὶ τῆς κωλυθείσης διαπλάσεως τῶν ὀστῶν.

§. 454.

Ἀμφοτέρων δὲ τὰς γνώμας θέλων ν' ἀναιρέσῃ ὁ Βέζλαρος (Wetzlar), λέγει ἐναντίον μὲν τῆς γνώμης τοῦ Μαγενδῆ, ὅτι, καὶ ἂν πολλάκις διὰ τὸ ἀπολύτως ἢ σχετικῶς ὑπερπλεονάζον οὐρικὸν ὀξύ γίνεται οὐροσάμμη, δὲν ἀληθεύει ὅμως ἡ θεωρία αὕτη, ἐπειδὴ πολλάκις γίνεται πήξις λίθου ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγκειμένου, χωρὶς νὰ ὑπερπλεονάξῃ οὐρικὸν ὀξύ καὶ οὐδεμία γίνεται ὑπόστασις, ὅπου τὰ οὐρα ἐνίσχουσι πολὺ οὐρικὸν νάτρον εἰς κριτικὰ π. χ. οὐρα τῶν πυρετιῶντων, ὅπου ἡ ὑπόστασις γίνεται μετὰ τὴν ψύξιν τῶν οὐρῶν ἐναντίον δὲ τῆς γνώμης τοῦ Οὐάλληρου λέγει, ὅτι οἱ λίθοι, καίτοι γεννῶνται εἰς ὀργανικὰ ὑγρά, δὲν δύνανται ὅμως νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὀργανικὰ σώματα, καὶ ὅτι ἢ τε κατασκευὴ αὐτῶν καὶ τὸ σχῆμα δὲν δικαιώνει τοῦτο. Ἡ γνώμη δέ, ὅτι εἶναι καὶ ἀλλοιώσις τῆς ποιότητος τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, καὶ ἰδιάζουσα πάθις τῶν οὐρητικῶν ὀργάνων, εἶναι ὑπόθεσις μόνον. Ὅτι πρὸς γένεσιν τῶν λίθων δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ὑπερπλεονάσῃ τὸ οὐρικὸν ὀξύ, ἐπειδὴ διὰ τοῦ ὑπερπλεονασμοῦ τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος οὐδεμί' αὐτοῦ γίνεται κατακρήμνισις ἢ φυσικὴ ποσότης τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος ἀρκεῖ πρὸς γένεσιν τῶν λίθων. ἀπόλυσις δὲ αὐτοῦ, ἥτις ἄχρι τοῦδε ἐδοξάζετο, ὅτι εἶναι φυσικὴ κατάστασις, εἶναι ἡ ἀνώμαλος κατάστασις καὶ τὸ προσεχὲς αἴτιον τῆς λιθιάσεως. Ὁ Βέζλαρος ἔχει γνώμην, ὅτι τὸ οὐρικὸν ὀξύ εἶναι ἠνωμένον μετὰ νάτρου, καὶ ὅταν τοῦ ὀλίγου γαλακτικοῦ ὀξέος, ὅπερ εἶναι τὸ ἐλεύθερον ὀξύ τῶν οὐρῶν καὶ συνδέεται μετὰ τοῦ νάτρου, γείνη κλειών

ἔκκρισις, τότε διαλύεται τὸ πρῶτον ὕδρον καὶ καταπίπτει τὸ οὐρῶν
 ὅσον, ὅσον, ἢν ἐξέφρασαν τὴν ὀρθότητα (Proul) οὕτω πως. Τὸ οὐρῶν
 ὅσον εἶναι ἠνωμένον μετ' ἀιμωσίας καὶ ἀποχωρίζεται, ὅταν ἀναπτύχῃ
 ἄλλο τι ἐλαυρότερον ὅσον. Ὁ Μαγευθὴς δὲν δέχεται τὴν ἀνδοσιν τῶν ὀξέων
 εἰς τὰ οὐρα, ἀλλ' ὁ Βεζάρος πιστεύει, ὅτι δι' ὅσον ποτὰ, ὀξέος οἴνου,
 ἀχρεῖον καὶ ὄσον ὑβρον, ὑπερβάλλουσαν ὀξέος τοῦ στοιχείου καὶ μάλα
 εἰς τὰ παιδία, ὑπεροξίζουσαν οἱ χυμοί, ὅσοι δύνανται νὰ γείνη διὰ τὴν
 σφαιρικὴν ἐλαστικὴν ἀλυσιν τῶν στοιχείων, ὡς τοῦ ὑδρογόνου. Πόρπει δὲ
 νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ διακρίσις τῶν οὐρῶν εἰς τοὺς νεφροὺς γίνεται
 διὰ τινος ὀξειδωσῆος καὶ καταφάξεως καὶ ἀν τοῦτο γίνονται μετὰ με-
 λους ταχυτέρας καὶ ὁραστηριότητος, ἀντὶ τῆς ὀξείας διακρίσεως τοῦ
 ἰκῶν ὀρῶν, ἐπειδὴ φάσματικῶς καταστάσεως τῶν νεφρῶν εἶναι τὸ
 ἐναυσμα τοχυρότερας ὀξειδωσῆος πρὸς τὴν διακρίσιν τῶν οὐρῶν, καὶ δι'
 αὐτοῦ τὸ αἴτιον τῆς γέσεως τῶν λίθων. Τὸ συνδεδεμένον, τοῦτέστιν ἡ
 ζωτικὴ κόλλα, δὲν εἶναι ἀναγκαῖα, λέγει ὁ Βεζάρος εἰς τὴν γέσεσιν
 τῶν λίθων. Διότι ἡ λιθίασις γίνεται πάντοτε βροδῶς, καὶ εὐκόλως δι-
 νάθηκα νὰ ἐνωσθῆεν τινὶ ἑρπῶσι ἐπὶ τῆ βροδότητι τῆς κατακρημνί-
 σῆος ταυτέρας, τὰ πρῶτα μερῖα τοῦ οὐρῶν ὀξέος ἐνοῦνται καὶ προσε-
 κνύουσιν εἰς εἰσὴν ζωτικὴν ὕλην καὶ μάλα ἰσχυρὰ βλάστησιν ἐκ τοῦ
 ὅπου τὸ μερίον προσπίπτει καὶ οὕτως ἀσθῆνεται κατὰ μικρὸν ἀλλὰ
 τοῦτο δὲν εἶναι ὀργανικὴ διαπλάσις. "Ὅτι δὲ αἱ ὕλαι, ἐξ ὧν συγκρίνεται
 οἱ λίθοι δὲν εἶναι σφαιρικῶς ἀκαταστάλακτοι, ἐξ οὗ ὁ Οὐδαθῆρος, νο-
 μῖζει, ὅτι ἡ πρῆξις αὐτῶν εἶναι ὀργανικὴ διαπλάσις, εἶναι φυσικῶς ὁρα-
 τῆσι παρειαποδῖσει τὴν κρυστάλλωσιν, καὶ ἕκτος τοῦ σωματός ὀξείας
 ἐχέουσι καθ' ἑαυτὰ πρὸς ταυτέρας διαβῆσιν ἐν τῇ οὐροπόσει γίνονται δι-
 λυσι, ἐπειδὴ τὸ οὐρῶν ὕδρον εἶναι ὑπερβαρῶδες. Τὸ ἄλλας τοῦτο
 διαλύεται τὸ πλείστον ταχέως καὶ κενούται μετὰ τῶν οὐρῶν.

§. 455.

Κατὰ τὸν Βιλλιστον δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ζῆται μετ' ἀπονοίας
 πολλῆς χημικῶν λόγων πρὸς ἐξηγήσιν τῶν ἐξ οὐρῶν ὀξέος κατακρημνί-
 σῆων ἀρκεῖ νὰ εἰπωμεν, ὅτι εἰς περιπτώσεις τινὰς τοῦ ὀργανισμοῦ δι'
 ἰδιότητος βλάστησιν ζωτικῆς δυνατέως τῶν νεφρῶν διακρίνεται παρ'
 αὐτῶν συστατικῶν τιμὰν ἀδιάλυτον. Νομίζει δὲ ὁμοίαν τὴν γέσεσιν

τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος καὶ τῶν οὐρικῶν ἀλάτων, τῶν ὀξαλικῶν ἀλάτων, τοῦ κυστικοῦ ὀξειδίου καὶ τοῦ ξανθικοῦ ὀξειδίου, καὶ πιστεύει, ὅτι κατὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς νεωτέρας χημείας, καθ' ὃ πάμπολλαι ὀργανικαὶ οὐσίαι δύνανται δι' ἰδιαιτέρου μεταχειρισμοῦ νὰ μεταμορφωθῶσιν ἢ μία εἰς τὴν ἄλλην, δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν γένεσιν τῶν διαφόρων τούτων συμπηγμάτων. Ἡ οὐρικὴ οὐσία, ἧς ἀπώτερα στοιχεῖα εἰσὶ 46, 65 νιτρογόνον 19, 97 ἀνθρακικόν (Carbon) 6, 65 ὕδρογόνον, καὶ 26, 65 ὀξυγόνον ($N^2 A^2 Y^1 O^2$), μεταβάλλεται εἰς οὐρικόν ὀξύ, ὅταν ἐλαττωθῇ μὲν τὸ νιτρογόνον καὶ ὕδρογόνον, αὐξηθῇ δὲ τὸ ἀνθρακικόν καὶ ὀξυγόνον, ἡγ. 33, 37 νιτρογόνου 36, 00 ἀνθρακ. 2, 26 ὕδρογόνου 28, 27 ὀξυγόνου ($N^4 A^4 Y^5 O^5$). Ἐὰν δὲ τὸ νιτρογόνον, ἀνθρακικόν καὶ ὀξυγόνον μείνη ἐν τῷ οὐρικῷ ὀξεῖ, τὸ δὲ ὀξυγόνον ἐλαττωθῇ καθ' ἓν ἄτομον, γεννᾶται τὸ λιθοξείδιον (ἢ κατὰ τὸν Μάρκητον, ξανθοξείδιον) $N^2 A^2 Y^1 O^2$. Ἐὰν δὲ τὸ μὲν νιτρογόνον καὶ ἀνθρακικόν ἐλαττωθῇ, τὸ δὲ ὕδρογόνον καὶ ὀξυγόνον αὐξηθῇ ἀναλόγως, γεννᾶται ἡ κυστίνη (τὸ κυστινοξείδιον τοῦ Οὐλλάστωνος) 11, 85 νιτρογόνον, 29, 88 ἀνθρακ. 5, 12 ὕδρογόνον, 59, 75 ὀξυγόνον (N καὶ $A^3 Y^3 O^4$). Ἐὰν ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους τὸ νιτρογόνον καὶ ὕδρογόνον ἐνῶνται πρὸς ἄλληλα, ἐξ ἑτέρου δὲ τὸ ἀνθρακικόν καὶ ὀξυγόνον ἐμφαίνωνται σχεδὸν εἰς ἓν ἀναλογίαν ἐμφαίνωνται τὰ πρῶτα μὲν ἐν τῇ οὐρικῇ οὐσίᾳ, τὰ τελευταῖα δὲ ἐν τῇ κυστίνῃ, ἀποτελεῖται ὀξαλικόν ὀξύ. 33, 99 ἀνθρακ. 53, 33 ὀξυγόνον.

§. 456.

Κατὰ τὰ θεωρήματα τοῦ Λιεβίγου ὁ Ἴωνῆς νομίζει, ὅτι τὸ οὐρικόν ὀξύ πλαστουργεῖται ἐκ λευκωματωδῶν καὶ βλένναν διακρινόντων πλεγμάτων, ὡς γέννημα τῆς μεταλλαγῆς τῆς ὕλης καὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ ὀξυγόνου ὅτι τὸ οὐρικόν ὀξύ μεταβάλλεται ἐνεργείᾳ τοῦ ὀξυγόνου εἰς ἀλλόξανον (alloxan) καὶ εἰς οὐρικὴν οὐσίαν. Τὸ δὲ ἀλλόξανον, ἐνεργοῦντος ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ὀξυγόνου, διαλύεται ἢ εἰς ὀξαλικόν ὀξύ καὶ οὐρικὴν οὐσίαν, ἢ εἰς ὀξாலουρικόν (oxalur) καὶ παραθανικόν (Paraban) ὀξύ, ἢ εἰς κυστικόν ὀξύ καὶ οὐρικὴν οὐσίαν. Ἡ ποσότης τοῦ ἀποκρινομένου οὐρικοῦ ὀξέος ἔχει τανάπαλιν πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ ἐν τῷ σώματι περαιτέρω μεταβαλλομένου οὐρικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ μεγέθους τῆς ἐνεργείας τοῦ ὀξυγόνου. Ἐκ τούτων λοιπὸν δύνανται ἴσως νὰ δοθῇ γενικὸς ὀρισμὸς τῶν αἰτίων τῆς λιθογενέσεως ὁ ἀκόλουθος. Ἐν πλήρει τοῦ σώματος ὑγείᾳ καὶ τοῦ ὀξυγόνου ἐνεργείᾳ οὐδεμίᾳ γίνεται ὑπόστασις ἐν τοῖς οὖροις ἤττον δὲ τοῦ ὀξυγόνου ἐνεργοῦντος, γίνεται ὑπόστασις ἐξ

όξαλικῆς τιτάνου· ἐξ οὐρικῆς δὲ ἀμμωνίας ἢ ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος, ὅταν ἡ τοῦ ὀξυγόνου ἡ ἐνέργεια ἔτι μικροτέρα. Ἐὰν δὲ βλαφθῇ ἡ ὑγεία, ἢ ἐὰν τὰ οὖρα διὰ τὸν γενόμενον παρὰ τοῦ λίθου ἐρεθισμόν γείνωσιν ἀλκαλικά, κατακρημνίζονται τὰ φωσφορικά ἄλατα· καὶ ὅταν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὀξυγόνου ἐμποδίζηται ἐπὶ μᾶλλον, γίνεται μικροτάτη μόνον ποσότης φωσφορικοῦ ὀξέος, κατακρημνίζεται δὲ ἀνθρακική τίτανος.

§. 457.

Ἄν δι' ὧν ἔχομεν τὴν σήμερον χημικῶν γνώσεων θελήσωμεν νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν γένεσιν τῶν λίθων, δεόν πρῶτον πάντων ν' ἀποδείξωμεν τὴν ἀρχὴν τῶν οὐσιῶν, ὅσαι δύνανται νὰ κατακρημνισθῶσιν ἐν εἴδει οὐροψάμμης ἢ ν' ἀπεργασθῶσι τὸν πυρῆνα τῶν οὐρολίθων. Ἡ δ' ἐπὶ τοῦ ἤδη μορφωθέντος λίθου ἐπισώρευσις τῶν διαφόρων οὐσιῶν καὶ ἐννοεῖται καὶ ἐξηγεῖται εὐκόλως ἔπειτα. Πρὸς τοῦτοις ὅμως μὴ παραβλέψωμεν καὶ ὅτι καὶ ἡ βλάβη τῆς ζωτικῆς ἐνεργείας τῶν νεφρῶν καὶ κοινῶς τῶν οὐρητικῶν ὀργάνων ἰσχύει πολὺ εἰς τὴν γένεσιν τῶν λίθων.

§. 458.

Τὰ καθόλου συστατικά τῶν οὐρολίθων, ἐκτὸς τῆς συνθετικῆς πολλῆς ἢ ὀλίγης ζωτικῆς ὕλης εἰσὶ·

- 1) οὐρικὸν ὀξύ·
- 2) οὐρική ἀμμωνία·
- 3) φωσφορική τίτανος·
- 4) φωσφορική ἐναμμώνιος μαγνησία·
- 5) ὀξαλική τίτανος·
- 6) ἀνθρακική τίτανος·
- 7) στιοκονία·
- 8) Κυστικὸν ὀξειδίου·
- 9) Ξανθὸν ὀξειδίου·
- 10) Σίδηρος·

ἐκ τῶν οὐσιῶν τούτων εὐρίσκοντ' ἐν τῷ πυρῆνι τῶν λίθων, καὶ δύνανται ν' ἀπεργασθῶσιν ὀλοτελεῖς πῆξεις,

- 1) τὸ οὐρικὸν ὀξύ·
- 2) ἡ οὐρική ἀμμωνία·
- 3) ἡ φωσφορική ἐναμμώνιος μαγνησία·
- 4) ἡ ὀξαλική τίτανος·
- 5) τὸ κυστικὸν ὀξειδίου.

Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν πέντε οὐσιῶν, αἴτινες εὐρίσκοντ' ἐν τῷ πυρῆνι τῶν λίθων καὶ δύνανται ν' ἀπεργασθῶσιν ὀλοτελῆ πῆξιν, σύγκεινται καὶ τὰ διάφορα εἶδη τῆς οὐροψάμμης.

Ἐκτὸς τῶν ἄνω δέκα συστατικῶν ὁ Οὐάλθρος μὲν λέγει, ὅτι συστατικὰ τῶν οὐρολίθων εἰσὶν ἔτι ἡ φωσφορικὴ ἐναμμώνιος τίτανος καὶ ὁ φωσφορίας τιτάνου. Ἀλλὰ διὰ τὰς δύο ταύτας οὐσίας ἀμφιδάλλω εἰσέτι, ἐπειδὴ μετὰ τῆς φωσφορικῆς ἐναμμωνίου τιτάνου οὐ μόνον δὲν ἤθελον αὐξήσῃ τὰ συστατικὰ τῶν λίθων καθ' ἐν μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱ καθόλου συνδέσεις τοῦ φωσφορικοῦ ὀξέος, καὶ ἡ φωσφορικὴ ἐναμμώνιος τίτανος παρ' οὐδενός τῶν χημικῶν ἀναφέρεται. Περὶ δὲ τοῦ φωσφορίου τιτάνου λέγει ὁ Οὐάλθρος, ὅτι οὗτος μόνος εἶναι ἱκανὸς ν' ἀπεργασθῆ τὴν σύμπηξιν, ἐν ᾧ ἐκ τῶ ἐναντίου ἢ οὐδετέρας φωσφορικῆς τίτανος εὐρίσκεται μόνον εἰς τὰς στρώσεις τῶν συμπηγμάτων· ἄξιον λύπης εἶναι, ὅτι ὁ Οὐάλθρος δὲν ἀναφέρει τὴν ἀκριθεῖς περὶ τούτου ἀνάλυσιν τοῦ Φύξου, ἐπειδὴ ἀκατάληπτον εἶναι πῶς ἡ φωσφορικὴ τίτανος, ἥτις ἀναλύεται τὸσον εὐκόλως, ὥστε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀτμοσφαίρᾳ μαλακύνεται εἰς ὑελώδη οὐσίαν, δύναται νὰ συμπῆξῃ οὐρολίθους· ἄξιον δὲ λόγου εἶναι προσέτι καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ φωσφορίας τιτάνου ἐν τῇ οὐροψάμμῃ οὐπω παρετηρήθη, ἐν ἧ εὐρίσκονται ὅλαι αἱ ἄλλαι οὐσίαι, αἴτινες εἰσὶν ἱκαναὶ ν' ἀπεργασθῶσι τὸν πυρῆνα τῶν οὐρολίθων. Τῆς γνώμης τοῦ Οὐάλθρου, ὅτι ἡ φωσφορικὴ τίτανος εὐρίσκεται μόνον εἰς τὰς στρώσεις τῶν λίθων, ἐναντία εἰσὶν αἱ ἐξετάσεις τοῦ Οὐόλλαστωνος, ὅστις ἐξέτασεν οὐρολίθους ὅλως ἐκ φωσφορικῆς τιτάνου συγκειμένους, ὧν ἡ ἐπιφάνεια μὲν εἶναι φαῖα καὶ λεῖα, τὰ δ' ἐντὸς σύγκεινται ἐκ κανονικῶν πλακῶν, αἴτινες χωρίζονται εἰς κεντρικὰ πέταλλα, καὶ οἵτινες κατὰ τὸν Μάρκητον εἰσὶ σπανιώτατοι. Ἴσως δὲ ἡ ἀντίφασις αὕτη θεραπεύεται διὰ τούτου, ὅτι οἱ λίθοι οὗτοι ἐξ ἐκείνων εἰσὶν, οἵτινες γεννῶνται εἰς τοὺς προστάτας, συνίστανται δὲ ἐκ τῆς οὐδετέρας φωσφορικῆς τιτάνου, ἥτις χρωματίζεται ὑπὸ τοῦ χυμοῦ τῶν προστατῶν, καὶ διὰ τοῦτο διαφέρουσι κατὰ τὸν Μάρκητον τῶν ἀληθινῶν οὐρολίθων· ἢ ἴσως ἦτο πυρῆνις, ὃν παρέδωκεν ἐν τῇ χημικῇ ἀναλύσει. Ἡ ἀνθρακικὴ τίτανος (ἣν ἀνέφερον ἤδη ὁ Βρυγνατέλλιος (Brugnatelli) ὁ Βέργμαννος (Bergmann), Κράμπτων (Crampton) καὶ νεωστὶ ὁ Οὐάλθρος) εὐρίσκεται κατὰ τὸν Οὐάλθρον ἐν τῇ ἐκτὸς οὐσίᾳ τῶν λίθων ὁμοῦ μετὰ τῶν φωσφορικῶν ἀλάτων καὶ οὐχὶ ἐν εἶδει στρώσεων, καί, ὡς φαίνεται, δὲν συνδέεται μετὰ τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, μετὰ τῆς οὐρικής ἀμμωνίας οὐδὲ μετὰ τῆς δεκαλικῆς τιτάνου. Ὁ Γοίβηλος (Goebel; in Trommsdorff's neuen Journal der Pharmacie, Bd. VI. St. 1. p. 198) ἐν τούτοις περιγράφει λίθον, ὅστις συνέκειτο ἐξ ἀνθρακικῆς τιτάνου 96,023 καὶ ζωϊκῆς οὐσίας μετὰ στιοκονίας 3,124. Ἡ στιοκονία σπανίως εὐρίσκεται εἰς τοὺς οὐρολίθους καὶ πάντοτε μετ' οὐρικοῦ ὀξέος ἢ μετ' δεκαλικῆς τιτάνου ἠνωμένη. Κατὰ τὸν Βερζέλιον εὐρίσκειτ' ἐν τοῖς οὖροις πολὺ μικρὰ ποσότης αὐτῆς, καὶ γεννᾷτ' ἐν τούτοις κατ' αὐτὸν ἐκ τοῦ ὕδατος καὶ ἐκ τῶν τροφῶν. Ἐν τινὶ λίθῳ εὐρήκεν ὁ Μάρκητος οὐσίαν προσομοίαν τῷ ἰνώδει τοῦ αἵματος μέρει ἰνώδης λίθος). Ὁ σίδηρος εὐρίσκεται ἠνωμένος μετ' οὐρικοῦ ὀξέος, μετὰ φωσφορικῆς καὶ ἀνθρακικῆς τιτάνου, καὶ ὡς ἐνσίδηρος ὤχρα. Βενζοϊκὴν δ' ἀμμωνίαν εὐρήκεν ὁ Βρυγνατέλλιος ἐν λίθῳ ἐκ τῶν σπανιωτέρων

κατ' αὐτόν, ὅστις συνέκειτο ἐκ λιθαρῶν πρὸς ἄλληλα ἠνωμένων· εἶχε δὲ χρῶμα πο-
λὶδὸν καὶ ὀσμὴν καστώρειον, ἦν ἐλαφρὸς μὲν, ἀλλὰ σκληρὸς, καὶ ἐνεῖχεν, ἐκτός τού-
του, φωσφορικὴν καὶ θειαικὴν τίτανον.

ΟΥΡΙΚΟΝ ΟΞΥ ΚΑΙ ΟΥΡΙΚΗ ΑΜΜΩΝΙΑ.

§. 459.

Κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Προύτου καὶ Γρηλίνου πιθανώτατον εἶναι, ὅτι τὸ οὔρικόν ὀξύ εὐρίσκεται ἠνωμένον οὐχὶ μετὰ νάτρου, ὡς νομίζει ὁ Βέζλαρος, ἀλλὰ μετ' ἀμμωνίας· ἡ δ' ὀξύτης τῶν οὔρων προέρχεται, οὐχὶ ἐξ ἐλευθέρου γαλακτικοῦ ἢ ὀξικοῦ ὀξέος, ἀλλ' ἐκ φωσφορικῆς ὀξει-
δικῆς ἀμμωνίας, ὅπερ ἄλας παραδέχεται ὡς διαλελυμένην τὴν φωσφο-
ρικὴν τίτανον. "Ὅτι δὲ διὰ τὰ τρία ὑπὸ τοῦ Μαγενδῆ ἀναφερόμενα αἴ-
τια (τούτέστι διὰ τὸν ἀπόλυτον ἢ σχετικὸν ὑπερπλεονασμὸν ὀξέος, καὶ
διὰ τὴν μινύθησιν τῆς θερμασίας τῶν οὔρων) δύνανται νὰ γείνωσι κατα-
κρημνίσεις οὔρικοῦ ὀξέος, ἀνήρесе μετὰ πολλῆς βεβαιότητος ὁ Βέζλαρος,
ἐπειδὴ τὸ οὔρικόν ὀξύ, ὅταν ὑπερπλεονάζῃ, εἶν' ἐλεύθερον καὶ μετὰ τῆς
ἀμμωνίας μὴ ἠνωμένον, καὶ διὰ τὸ δυσδιάλυτον αὐτοῦ πρέπει νὰ κατα-
κρημνισθῇ. "Ὅτι δὲ τοῦ οὔρικοῦ ὀξέος ἡ ἐν τοῖς κριτικοῖς οὔροις ὑπόστα-
σις γίνεται μετὰ τὴν φύσιν τῶν οὔρων, δύναται νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τῆς
ταυτοχρόνου ἀμμωνιώδους ποιότητος τῶν οὔρων εἰς τὰς τοιαύτας περι-
πτώσεις. Ἴσως ἡ κατακρημνίσις τοῦ οὔρικοῦ ὀξέος διὰ τὸν ὑπερπλεονα-
σμὸν αὐτοῦ εἶναι τὸ σπανιώτερον καὶ μᾶλλον ἐν τῇ οὔροψάμμῃ ἢ ἐν τῇ
ἀλγθεῖ γενέσει τῶν λίθων, καὶ κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Προύτου, ὅτι τὸ
οὔρικόν ὀξύ κατακρημνίζεται πολλάκις μόνον διότι ἀπολύεται ἄλλο ὀξύ
(φωσφορικὸν θειικὸν ὀξύ, ἄλας ἢ ἀνθρακικόν, ἐρυθρικόν, ἢ ὀξικόν ὀξύ),
εἶναι τὸ σύνγηθες ἐν τῇ γενέσει τῶν λίθων· διὰ τοῦτο ἀποσπάται ἢ μετ'
αὐτοῦ ἠνωμένη ἀμμωνία καθόλου ἢ κατὰ μέρος, καὶ τότε κατακρημνί-
ζεται τοῦτο καθαρὸν ἢ ἠνωμένον μετ' ὀλίγης ἀμμωνίας καὶ οὐχί, ὡς
νομίζει ὁ Βέζλαρος, διὰ τῆς ἀποσπάσεως τοῦ νάτρου.

Κατὰ τὸν Λιέβιγον (ueber die Constitution des Harnes der Menschen und flei-
sichfressenden Thiere in Annalen der Chemie und Pharmacie Bd. I. Hefl. 2. S.
193) γεννᾶται ἐνεργεῖα τοῦ οὔρικοῦ καὶ ἱππουρικοῦ ὀξέος ἐπὶ τοῦ φωσφορικοῦ νάτρου,
ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους ὀξειδικῶν Νατρικῶν ἄλας αὐτοῦ τοῦ ὀξέος, ἐξ ἑτέρου δὲ, ὀξειδικῶν
φωσφορικῶν νάτρου· ἐκ τούτου δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐν τοῖς οὔροις θειικῶν ἀλάτων παράγει
τὴν ὀξεῖαν ποιότητα τῶν οὔρων.

§. 460.

Ἡ παραγωγή τῆς ἀναπτύξεως τοιούτου ἐν τοῖς οὔροις ὀξέος ἐξ ὑπε-
ροξισμού τῶν χυμῶν ὄν δύναται νὰ εἶναι κενή, διότι ὁ Μαγενδῆς νο-

μίξει, ὅτι τὰ ὀξέα δὲν μεταδίδονται εἰς τὸ αἷμα. Καὶ ἂν τῷ ὄντι δὲν δυνάμεθα νὰ εὐρωμεν ἐν τῷ αἵματι ἐλεύθερα ὀξέα, ἐπειδὴ αὐτὸ φυλάσσει πάντοτε τὴν ἑαυτοῦ ἀλκαλικὴν ποιότητα, διότι ὁμως τοῦτο πλησιάζει εἰς οὐδετέραν τιὰ κατάστασιν, γίνεται ἀλλοίωσις, δι' ἧς γίνεται δυνατὴ ἡ ἔκκρισις ἐλευθέρων ὀξέων διὰ τῶν οὐρῶν. Ἄλλ' εἰς ταύτην τὴν γνώμην τοῦ Μαγενδῆ ἐναντιοῦται ὑστεροτέρα πραγματεία αὐτοῦ, ἣν ἀνέγνωσε τῇ 18 τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1826 ἔτους ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν, ὅπου, λέγει, ὅτι ἡ καθ' ἡμέραν βρωσις τῆς ὀξυλίθος, ἣτις ἔχει πολὺ ὀξυλικὸν ὀξύ, ἦτο τὸ αἷτιον λίθου τινὸς σχεδὸν ὅλος ἐξ ὀξυλικῶν ὀξέων συγκειμένου. Πρὸς τοῦτο δὲ συμφωνοῦσι καὶ αἱ παρατηρήσεις τοῦ Ὀουσίπου (Howship), αἵτινες μαρτυροῦσιν, ὅτι, ὅταν ἀρρώστοι, οἵτινες διὰ ψάμμην, ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων συγκειμένην, μεταχειρίζονται ὀξέα, λάβωσιν ἐκ τούτων πλειότερον, ἢ ὅσον ἀπαιτεῖται εἰς ἐξάλειψιν τῆς ἀλκαλικῆς ποιότητος τῶν οὐρῶν καὶ εἰς διάλυσιν τῶν κατακρημνιζομένων γαιωδῶν συστατικῶν, ἐξαλείφεται μὲν ἡ λευκὴ ψάμμη, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς εὐθὺς ἀποπίπτει ἐρυθρὰ ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγκειμένη ψάμμη. Τοῦτ' αὐτὸ βεβαιοῦσι καὶ τὰ πειράματα τοῦ Μοριχινίου (Morichinis), ὅστις εὗρηκεν, ὅτι τὰ οὔρα τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι διατρέφονται πολὺν καιρὸν σχεδὸν ἐξ ὀξινῶν μόνων καρπῶν, ἐμφαίνουσι κίτρικὸν καὶ μηλικὸν ὄξύ. Κατ' ἐξαίρετον δὲ βεβαιοῦσι τοῦτο τὰ πειράματα τοῦ Οὐοιλῆρου.

Ἰσχυρὰ ἐξ ὀρυκτῶν ὀξέα δὲν δύνανται, λέγουσι, νὰ ὀξίωσι τὰ οὔρα, ἴσως, διότι ἡ μεγίστη αὐτῶν πρὸς τὸ νάτρον τοῦ αἵματος συγγένεια παρορμᾷ τοῦτο ν' ἀπολυθῇ τῆς μετὰ τοῦ λευκώματος συνδέσεως αὐτοῦ, ἐξ αὐτῶν σχηματίζονται οὐδέτερα ἄλατα, ἀπερ ἐνοῦνται διὰ τῶν οὐρῶν.

ΟΞΑΛΙΚΗ ΤΙΤΑΝΟΣ.

§. 461.

Ὁ Οὐάλληρος ἀμφιβάλλει, ἂν ἡ ὀξυλικὴ τίτανος καθ' ἑαυτὴν μετὰ τῆς συνδετικῆς μόνον ζωϊκῆς ὕλης δύναται νὰ λιθοποιήσῃ, ἐπειδὴ αὕτη εὐρίσκεται μὲν πολλάκις ἐν τῷ πυρῆνι τῶν λίθων, ἀλλὰ μετ' οὐρικοῦ ὀξέος καὶ μετ' οὐρικῆς ἀμμωνίας ἠνωμένη, οὐδέποτε δὲ καθ' ἑαυτὴν. Εἰς δὲ τὰς διπλὰς τῶν λίθων εὐρίσκεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ φωσφορικῶν ἀλάτων ἠνωμένη. Ἄλλ' αἱ ἔρευναι τοῦ Ράππου καὶ ὁ ὅσον 6 ἢ 7 γραμμῶν μέγας καὶ ὅσον τριῶν παχὺς λίθος, ὃν παρετήρησεν ὁ Μαγενδῆς καὶ ἐξέτασεν ὁ Δεσπρέτης (Desprets), καὶ ὅστις ὅλος σχεδὸν συνέκειτο ἐκ καθαρᾶς ὀξυλικῆς τίτανου, μαρτυροῦσιν, ὅτι τοῦτο εἶναι τῶν δυνα-

τῶν, καθὼς καὶ ἡ ψάμμη καὶ αἱ ἄμορφοι ὑποστάσεις (κατὰ τὸν Προῦτον) δὲν εἶναι πάντοτε ἠνωμένοι μετ' οὐρικοῦ ὀξέος.

§. 462.

Ὁ Προῦτος νομίζει, ὅτι τὸ ὀξαλικὸν ὀξύ γεννᾶται ἐκ τῆς διαλύσεως τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, ἐπειδὴ πολλάκις περιέχεται ὑπ' ὀξαλικῆς ἀμμωνίας ὁ συγκείμενος ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος πυρῆν ἄρα ἡ ὀξαλικὴ διάθεσις ἔπεται τῆς οὐρικῆς, καὶ ἀμφοτέραι εἰσὶ συγγενεῖς· δὲν πιστεύει δέ, ὅτι τὸ ὀξαλικὸν ὀξύ γεννᾶται ἐν τοῖς οὔροις διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος πρὸς τὸ οὐρικὸν ὀξύ, ἀλλὰ πιθανώτερον νομίζει, ὅτι τὸ ὀξαλικὸν ἐκκρίνεται ὡς τοιοῦτον διὰ τῶν νοσηρῶς διαχειμένων μορίων τῶν νεφρῶν. Τὸ ὀξαλικὸν τοῦτο ὀξύ συνέρχεται εἰς ἐν μετὰ τῶν οὔρων, ἅπερ ἐκκρίνονται διὰ τῶν ὑγιῶν μορίων τῶν νεφρῶν, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκρημνίζει τὴν τίτανον ὡς ὀξαλικὴν τίτανον εἰς πλαστικὴν ἴσως κατ' ἀρχὰς ἰδέαν, ἅπερ μαρτυρεῖται ἐκ τῆς φαινομένης ὀλίγης κρυσταλλώσεως τῶν τοιούτων λίθων. Ἄλλ' εἰς τὴν γνώμην ταύτην ἀντιλέγει ὁ Οὐάλληρος, ἐπειδὴ ἡ γένεσις τοῦ ὀξαλικοῦ ὀξέος εὐκολώτερον ἐννοεῖται, ὅτι εἶναι μᾶλλον μεταμόρφωσις τοῦ ἐν τοῖς κατὰ φύσιν οὔροις πολὺ συγγενοῦς Βενζοϊκοῦ ὀξέος, ἐλευθέρου ἀνθρακικοῦ ἢ γαλακτικοῦ ὀξέος, ἢ ὡς μεταμόρφωσις τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος. Διότι εἰς τὸ ὀξαλικὸν ὀξύ καθὼς καὶ εἰς ἄλλα φυτικὰ ὀξέα τὸ ὑδρογόνον καὶ τὸ ἀνθρακικὸν εἰσὶν αἱ ὀξειδοῦμαι βάσεις, ἡ δὲ οὐρικὴ εἶναι ἀπογέννημα τῆς ζωϊκῆς ζωῆς πληρὴς ἄζωτου· ὀξαλικὸν ὀξύ γεννᾶται ἐν τοῖς οὔροις, ὅταν ἐξ αὐτῶν ἐλλείπη οὐ μόνον τὸ ὑδρογόνον, ὅπως κορέση τὸ ὑπερβάλλον ὀξυγόνον καὶ ἐνωθῆ μετ' αὐτοῦ εἰς ὕδωρ, ἀλλὰ καὶ ἄζωτον, ἐπειδὴ, ἅπερ ἄλλως ἤθελε γείνει ὀξύ, ἤθελεν εἶσθαι οὐρικὸν ὀξύ, ἅπερ δὲν διαφέρει τοῦ ὀξαλικοῦ ὀξέος κατ' ἄλλο, εἰμὴ κατὰ τὴν ποσότητα τοῦ ἄζωτου. Σχετικὴ λοιπὸν ἔλλειψις ὑδρογόνου εἶναι, φαίνεται, τὸ συντελοῦν εἰς τὴν γένεσιν τῶν λίθων τῶν τε ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγκειμένων, καὶ τῶν ὀξαλικῆν τίτανον ἐνεχόντων. Καὶ ὅταν μὲν ἐλλείψει τοῦ ὑδρογόνου ὑπερπλεονάζη τὸ ἄζωτον, γεννῶνται οἱ συγκείμενοι ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος λίθοι, ὅταν δὲ ἐλλείπη, οἱ ἐνέχοντες ὀξαλικὴν τίτανον· οἱ δὲ Λιέβιγος, Οὐίλλισιος καὶ Ἰωνῆς εἶπον, ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος εἰς ὀξαλικὸν ὀξύ εἶναι ἐλάσσονος ἀναπτύξεως τοῦ ὀξυγόνου ἕκγονος.

§. 463.

Ἐκτὸς τῆς γενέσεως τοῦ ὀξαλικοῦ ὀξέος ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, πρέπει νὰ γεννᾶται τοῦτο καὶ ἐκ τῶν λαμβανομένων τροφῶν·

ἐμφαίνεται δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ ὅτι φυτὰ τινά, χρησιμεύοντα εἰς τροφήν ἡμῶν, ἐνέχουσι πολὺ ὀξαλικόν ὀξύ, ὅτι ὁ Μαγενδὴς εἶδε λίθον ὅλως ἐξ ὀξαλικῆς τιτάνου συγκείμενον καὶ μετὰ βρώσιν τῆς ὀξαλίδος ἀκατά-
 παυστον γενόμενον, καθὼς ἔτι καὶ ἐκ τοῦ ὅτι εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ἡ
 κρεωφαγία γίνεται καθ' ὑπερβολήν, οἱ ἐξ ὀξαλικῆς τιτάνου συγκείμενοι
 λίθοι εἰσὶ σπανιώτεροι, παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος
 συγκειμένους, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ ἐναντίου πολὺ συχνότεροι εἰσὶν οὗτοι, ὅπου
 βιβρώσκονται μᾶλλον φυτὰ, ὡς παρετήρησεν ὁ Ῥάππης ἐν Βυρτέμβεργ-
 γη, ὁ Οὐάλθηρος ἐν Βαυαρία καὶ ἐγὼ ἐν Βάδη. Ὁ δὲ Οὐόιλθηρος ἀπέδει-
 ξε μετὰ βεβαιότητος τὴν ἀνάδοσιν τοῦ ὀξαλικοῦ ὀξέος εἰς τὰ οὔρα.

§. 464.

Ἡ ταυτόχρονος μινύθσις τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος εἰς τὰς ἤδη ῥηθείσας
 περιπτώσεις, αἵτινες ἐνεργοῦσιν εἰς τὴν γένεσιν τοῦ ὀξαλικοῦ ὀξέος ἐν
 τοῖς οὔροις, ἐξαρτᾶται μὲν ἐκ τῆς μᾶλλον φυτικῆς τροφῆς, ἀλλὰ δὲν
 εἶναι τὸ συντελοῦν εἰς τὴν γένεσιν τοῦ ὀξαλικοῦ ὀξέος, ἐπειδὴ τοῦτο
 ἀναιρεῖται ὑπὸ τῆς συνήθους ἐνώσεως τῆς ὀξαλικῆς τιτάνου μετὰ τοῦ
 οὐρικοῦ ὀξέος ἢ μετὰ τῆς οὐρικῆς ἀμμωνίας. Ἡ γνώμη τοῦ Βεζλάρου,
 ὅτι οἱ συκαμνοειδεῖς λίθοι γίνονται συνεχέστερον εἰς τὰ παιδία, ἢ
 τὰ οὔρα ἐνέχουσιν ὀλίγον μόνον οὐρικόν ὀξύ, ἀναιρεῖται ἐκ τῶν παρα-
 τηρήσεων τοῦ Οὐαλθήρου Ῥάππου καὶ ἄλλων.

§. 465.

Ὅταν ἐν τοῖς οὔροις ἦ ὀξαλικόν ὀξύ, διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ πρὸς
 τὴν τίτανον συγγένειαν, ἀποσπᾶ ταύτην τοῦτο ἐκ τοῦ φωσφορικοῦ ὀξέος,
 καὶ καθ' ὅσον ἡ ἐνεχομένη ἐν τοῖς οὔροις φωσφορικὴ ἀμμωνία εἶναι
 μᾶλλον ἢ ἦττον ὀξεῖα, τὸ φωσφορικόν ὀξύ δύναται νὰ ἐνωθῇ κατὰ μέ-
 ρος μὲν μετ' αὐτῆς, κατὰ μέρος δὲ μετὰ τῆς ἠνωμένης μετὰ τοῦ οὐρι-
 κοῦ ὀξέος ἀμμωνίας. Ἐκ τούτου δὲ γίνεται δῆλον πῶς ἡ ὀξαλικὴ τίτα-
 νος δύναται νὰ κατακρημνισθῇ ἢ καθ' ἑαυτήν, ἢ μετὰ τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος
 ἢ μετὰ τῆς οὐρικῆς ἀμμωνίας ἠνωμένη· πῶς ἡ τοῦ ὀξαλικοῦ ὀξέος διά-
 θεσις ἔχει προηγουμένην ἢ ἐπομένην τὴν τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, καὶ ἀμφό-
 τεραι αἱ διαθέσεις εἰσὶ σχετικαὶ πρὸς ἄλληλαι. Ταῦτα δὲ ἐξηγοῦντ' ἐπί-
 σης εὐκόλως καὶ διὰ τῆς γνώμης, ὅτι τὸ ὀξαλικόν ὀξύ γεννᾶται ἐκ τῆς
 μεταβολῆς τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος.

ΚΥΣΤΙΚΟΝ ΟΞΙΔΙΟΝ.

§. 466.

Σπάνιοι εἰσὶν οἱ ἐκ τοῦ κυστικοῦ ὀξειδίου (κυστίνης), ὅπερ πρῶτος ὁ Οὐολλάστων εὔρηκεν, συγκείμενοι λίθοι. Ἄλλ' ὁ Σιθιάλης νομίζει, ὅτι οὗτοι εἰσὶ πολὺ συνεχέστεροι ἢ ὡς ἄχρι τοῦδε ἐπιστεύετο. Συνίστανται δέ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅλως ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας, ἐξ οὗ ὁ συλλογισμὸς, ὅτι ἡ πρὸς γένεσιν τοῦ κυστικοῦ ὀξειδίου διάθεσις ἀπελαμβάνει τὴν γένεσιν τῶν ἄλλων λίθων μᾶλλον ἢ τὰ λοιπὰ εἶδη τῶν οὐρολίθων. Ὁ Οὐολλάστων εἶδεν ἐν τούτοις δύο λίθους ἐκ κυστικοῦ ὀξειδίου συγκειμένους καὶ ἀνειμένως ὑπὸ φωσφορικῆς τιτάνου κεκαλυμμένους· ὁ Βέρδος ἀνήρρεσε διὰ χημικῆς ἐξετάσεως τὴν γνώμην, ὅτι ἡ πρὸς γένεσιν τῶν ἐκ κυστικοῦ ὀξειδίου συγκειμένων οὐρολίθων διάθεσις, οὐδέποτε ἐμφαίνεται μετ' ἄλλων διαθέσεων ἢ σύγχρονος ἐμφάνισις τῆς διαθέσεως πρὸς τὴν γένεσιν τῶν ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος λίθων, μαρτυρεῖται ἐκ τῶν περιπτώσεων, ἐν αἷς ἄνθρωποι, ἐν οἷς εὑρέθησαν λίθοι ἐκ κυστικοῦ ὀξειδίου, ἐξέβαλλον πρότερον ἢ μετέπειτα λίθους ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος· λίθον ἐκ κυστικοῦ ὀξειδίου μετὰ πυρῆνος ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος εὔρηκεν ὁ Ἰελλόλυς (Yelloly) εἰς παῖδα, ἐν ᾧ μετὰ ἔτος ἀνεπλάσθη νέος λίθος, οὗ ὁ πυρῆν μὲν συνέκειτο ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος, ὁ φλοιὸς δέ, ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων· ὁ δὲ Ἑρρύς (Henry) λίθον ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγκείμενον καὶ ὡς πυρῆνα μικρὰν ποσότητα κυστικοῦ ὀξειδίου ἔχοντα. Λίθος ἐξ ὀξαλικῆς τιτάνου ἐξηρέθη πρότερον κατὰ τὸν Προῦτον· ὁ δὲ Σιθιάλης εὔρηκε λίθον μὲν ἐκ κυστικοῦ ὀξειδίου ἐν τῇ οὐροδόχῳ κύστει, ἕτερον δὲ ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων ὑπὸ τὴν ἀχροποσίαν. Ὁ δὲ Λασσαίγνης (Lassaegne) εὔρηκε μικρὰν ποσότητα φωσφορικῆς καὶ ὀξαλικῆς τιτάνου μετὰ κυστικοῦ ὀξειδίου ἠνωμένης.

§. 467.

Αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς σχηματίζονται λίθοι ἐκ κυστικοῦ ὀξειδίου, ἔχουσι, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν τόπον, ἐν ᾧ οὗτοι γεννῶνται, μεγίστην ἀναλογίαν πρὸς ἐκεῖνας, καθ' ἃς πλάσσεται τὸ οὐρικόν ὄξυ καὶ ἡ ὀξαλικὴ τιτάνος. Κυρίως γεννῶνται οὗτοι ἐν τοῖς νεφροῖς ἐκ τῆς μεταβολῆς τῆς οὐρικῆς οὐσίας ἢ τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, πρὸς ἃ συνάπτεται τὸ κυστικόν ὀξίδιον διὰ τὸ ἐν αὐτῷ ἄζωτον. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ Πελούζου (Pelouze) τὸ κυστικόν ὀξίδιον ἐνέχει, ἐκτὸς τοῦ ἀνθρακικοῦ, ὑδρογόνου, ἀζώτου καὶ ὀξυγόνου, μεγάλην ποσότητα θείου ($A^o Y^2 A^{12} O^i$) ἰδιαιτέρον δὲ φαινόμενον εἶναι, ὅτι οἱ ἐκ κυστικοῦ ὀξειδίου λίθοι εὑρίσκονται εἰς οἰκογενείας τινὰς ἐπειδὴ ἐκ τῶν 22 τοιούτων λίθων οἱ δέκα εὑρέθησαν εἰς

τέσσαρας οικογενείας, ἐν αἷς ἢ δύο ἢ τρία μέλη ὑπέφερον καὶ μεταξύ αὐτῶν τρεῖς ἀδελφοί.

ΞΑΝΘΟΝ ΟΞΙΔΙΟΝ.

§. 468.

Τὸ ἐνδειχθέν ὑπὸ τοῦ Μαρκήτου πρῶτον, καὶ ὀρισθὲν ἀκριβέστερον διὰ τῶν ἐξετάσεων τοῦ Οὐοιλήρου καὶ Λιεβίγου ἔπειτα ξανθὸν ὀξιδίου (xanthoxyde) σπανιώτατα προφαίνεται· ἢ προτέρα δόξα, ὅτι τοῦτο ἔχει μεγάλην πρὸς τὸ οὐρικὸν ὀξύ συγγένειαν, ἢ ὅτι εἶναι ἴσως μόνον τροποποίησις τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, ἐβεβαιώθη διὰ τῶν ἐξετάσεων τοῦ Οὐοιλήρου καὶ Λιεβίγου, ἐξ ὧν καταφαίνεται, ὅτι τοῦτο ἔχει ταῦτά μὲν τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος συστατικά, ἐν δὲ μόνον ἄτομον τοῦ ὀξυγόνου ἤττον· καὶ ὅτι τὸ οὐρικὸν ὀξύ καὶ τὸ ξανθὸν ὀξιδίου εἰσὶ δύο βαθμοὶ ὀξειδώσεως μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ῥίζης ($A^5 N^1 Y^1 O^3$). Ξανθὸν ὀξιδίου οὐδεπώποτε μὲν ἐν τοῖς οὖροις εὐρέθη οὔτε διαλελυμένον οὔτε ὡς κατακρήμνισμα· εἶναι ὅμως πιθανόν, ὅτι παρευρίσκειται τοῦτο μετὰ κρημνισμάτων τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος.

ΦΩΣΦΟΡΙΚΗ ΕΝΑΜΜΩΝΙΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑ.

§. 469.

Ἐπειδὴ ἡ ὀξίζουσα ιδιότης τῶν οὖρων ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὀξίζούσης φωσφορικῆς ἀμμωνίας, ὅπερ ἄλλας ἐνδέχεται ἐν ἑαυτῷ. τὴν φωσφορικὴν τίτανον διαλελυμένην, ἔπετ' ἐξ ἀνάγκης, ὅτι πᾶσα ἀλλοίωσις τῶν οὖρων γενομένη τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ ὑπερτερῇ ὁ ἀλκαλισμὸς αὐτῶν, δι' οὗ συνδέεται τὸ ἐνέχον τὰς γαίας ἐκείνας διαλελυμένας ὀξύ, δύναται νὰ κατακρημνίσῃ τὰς γαίας ἐκείνας. Τοῦτο δὲ ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν οὐδετέραν φωσφορικὴν τίτανον, ἃν μέλλουσαι ἔρευναι ἐπικυρώσωσι τὴν δύναμιν αὐτῆς εἰς τοῦ πυρῆνος τῶν λίθων τὴν ἀπεργασίαν. Προσέτι δὲ (ἀναφέρεται) καὶ εἰς τὴν ἔνωσην τῆς φωσφορικῆς ἐναμμωνίου μαγνησίας καὶ τῆς φωσφορικῆς τιτάνου, ὅπερ ὁ Μάρκητος ὠνόμασεν εὖ τὴν κτὸν λίθον.

Ὁ Ἴωνης διαιρεῖ τὴν εἰς τὴν γένεσιν τῶν φωσφορικῶν ἀλάτων διάθεσιν, εἰς γνησίαν καὶ εἰς νόθον. Ἐν τῇ πρώτῃ μὲν, τὰ οὔρα ἀλκαλίζονται διὰ καθολικὴν τοῦ σώματος κατάστασιν, καὶ οὕτω κατακρημνίζονται τὰ φωσφορικὰ ἄλατα· ἐν τῇ δευτέρῃ δὲ γίνεται τοῦτο (ὁ ἀλκαλισμὸς) δι' ἐπίσχεσιν τῶν οὖρων, διὰ νοσηρὰν διάκρισιν τῆς βλέννης, ταχεῖαν μεταβολὴν τῆς οὐρικῆς οὐσίας προξενούσαν, καθάπερ ἐν τῷ ἐρεθισμῷ τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τῆς οὐρήθρας.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΤΙΚΗΣ ΓΛΗΣ.

§. 470.

Ἡ συνδετικὴ ὕλη, ζωϊκὴ βλέννα, εἶν' ἐν τῇ οὐροφάμμῃ, κατ' ἐξοχὴν

δὲ ἐν πᾶσι τοῖς λίθοις, διάφορος κατὰ τὴν ποσότητα, καὶ ἀλλοιοῦται, φαίνεται, διαφόρως κατὰ τὰ διάφορα εἶδη τῶν λίθων. Οἱ μὲν τῶν ἰατρῶν λέγουσιν, ὅτι ἡ ὕλη αὕτη εἶναι τὸ δι' οὗ διακρίνεται ἡ πλάσις τῶν ἐν τοῖς οὖροις λίθων ἀπὸ τῆς ἀποκρίσεως τῶν ἐντούτοις ψαμμίων οἱ δὲ, ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν γένεσιν τῶν λίθων, ἐπειδὴ ἡ ἐλκτικὴ δύναμις λέγουσι τῶν καθ' ἕκαστα συστατικῶν μορίων ἀρκεῖ εἰς πῆξιν αὐτῶν. Ὅταν ὅμως διαλογισθῶμεν, ὅτι ἡ ἐντὸς ἐπιφάνεια τῶν οὐροφόρων ὀργάνων ὑπαλείφεται κατὰ φύσιν ὑπὸ βλέννης, ὅτι ἐν τοῖς οὐρητικοῖς ὀργάνοις τῶν οὐροψάμμην πασχόντων ἀνθρώπων εἶναι πολλάκις ἐξίσου μέγας ἐρεθισμὸς ὡς καὶ ἐν τοῖς τῶν λιθίαισι πασχόντων, ἐξ οὗ αὐξάνεται ἡ διάκρισις τῆς βλέννης, καὶ ὅτι, ἐν ᾧ ὁ βλεννογόνος χιτῶν τῶν οὐροφόρων ὀργάνων πάσχει τῷ ὄντι ὑπὸ βλεννοζόιας, ἡ βλέννα εἶναι ἄφθονος καὶ κολλώδης καὶ πολλάκις μετὰ πολλῆς ψάμμης ἀναμειγμένη, δὲν γίνεται πῆξις λίθου, δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν τὴν μεταξὺ τῆς ψάμμης καὶ τῶν λίθων διαφορὰν ἐκ μόνου τοῦ συνδετικοῦ τούτου μέσου προαγομένην. Ἡ διαφορὰ αὕτη στηρίζεται, φαίνεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τοῦτο, ὅτι ἐν τῇ γενέσει τῆς οὐροψάμμης ἢ κατακρήμνισις τῶν συνιστώντων αὐτὴν μορίων, γίνεται καὶ τάχιον καὶ πλέον δι' ἀκολασίαν τῆς διαίτης, ἐν ᾧ ἐν τῇ πῆξει τῶν λίθων γίνεται βραδέως μὲν, ἀλλ' ἐπιμόνως.

§. 471.

Ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε περὶ τῆς γενέσεως τῆς οὐροψάμμης καὶ τῶν οὐρολίθων ῥηθέντων, δύο ἐξάγονται τὰ κύρι' αὐτῶν αἰτία ἤγουν 1) ὑπεροξισμὸς τῶν οὐρῶν δι' ὑπερπλεονασμὸν ἐνόητος ἐν αὐτοῖς ἢ ἐπιγενομένου ὀξέος· 2) ὑπεραλαλισμὸς· ἀφορμαὶ δὲ αὐτῶν ἀπώτεραι δύνανται νὰ εἶναι, πλούσιος καὶ ἀκόλατος βίος, πόσις γεναίων οἴνων, ἀκινησία, σκέψις πολλὴ μετὰ τὸ φαγεῖν μάλιστα, βρωσις δυσπέπτων τροφῶν, δυσπέπτων ἐξ ἀλφίτων καὶ γάλακτος ἐδεσμάτων, πόσις ἀχρείου καὶ ὀξינוῦ ζύθου, ὀξינוῦ οἴνου, τοῦ ἐκ-μηλων κατεσκευασμένου οἴνου, ὀξίς καὶ δυσπεψία τοῦ στομάχου, καὶ βρωσις φυτῶν ὀξαλικὸν ὀξύ ἐνεχόντων· ἐπήρεια τοῦ κλίματος, ταπεινὴ καὶ ἐλώδης χώρα· τέλος δὲ, καὶ διάθεσις ἐκ διαδέξεως γονέων, ἣτις παρατηρεῖται μάλιστα εἰς τὴν οὐροψάμμην. Ἐκ τούτων δὲ γίνεται φανερὰ καὶ ἡ σχέσις τῆς ἀρθρίτιδος πρὸς εἶδη τινὰ τῶν οὐρολίθων καὶ τῆς οὐροψάμμης· προσέτι δὲ καὶ ἡ συχνοτέρα αὐτῶν γένεσις εἰς χώρας τινάς, εἰς τὸ γῆρας καὶ εἰς τοὺς ἄρρενας· ἀλλ' ὅτι ἡ γένεσις αὐτῶν εἶναι εἰς τοὺς ἄνδρας συχνοτέρα, ἢ εἰς τὰς γυναῖκας, δὲν ἀληθεύει κατὰ τὸν Δεσάμπην, ἐπειδὴ εἰς τὰς γυναῖκας διὰ τὴν βραχυτέτητα καὶ εὐρύτητα τῆς οὐρήθρας

ἐκπίπτουσιν εὐκολώτερον μικροὶ λίθοι, ὥστε δι' αὐτὸ καὶ ἡ λιθοτομία ἐνδείκνυται σπανιώτερον εἰς ταύτας, ἀλλὰ τοῦτο ἀναιρεῖται ἐξ αὐτῆς τῆς πείρας. Εἰς δὲ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἡ λιθίασις εἶναι συχνὴ ὡς καὶ εἰς τὴν προβεθηκείαν· ἐνταῦθα δὲ αὕτη ἔχει σχέσιν ἀκριβῆ πρὸς τὴν χοιραδικήν, καὶ βραχιτικὴν διάθεσιν, καὶ πρὸς τὴν βεβλαμμένην ἀνάπτυσιν τῶν ὀστέων· διὰ τοῦτο καὶ οἱ γεννώμενοι εἰς τοὺς παῖδας οὐρόλιθοι ἔχουσιν ἀναλόγως ὀλιγώτερον μὲν οὐρικόν ὄξύ, πλείονα δὲ φωσφορικὴν τίτανον καὶ φωσφορικὴν ἐναμμώνιον μαγνησίαν· τὸ ἐναντίον δὲ οἱ γεννώμενοι εἰς ἀνθρώπους προβεθηκότας καὶ ἀθρητικούς.

§. 472.

Ἄλλότρια σώματα εἰς τὰ οὐροφόρα ὄργανα ἐμπесόντα περιπλακοῦνται δι' ἐπιπάγου ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων, πολλάκις δὲ καὶ δι' ὀλίγου οὐρικοῦ ὄξεος. Ἡ κοινὴ περὶ τούτου γνώμη εἶναι, ὅτι τὰ φωσφορικά ἄλατα, τῶν οὐρῶν ἐπιπτύσσονται περὶ τὸ ἀλλότριον σῶμα καὶ ἀπεργάζονται τὴν ἐπίπηξιν, ὡσπερ ἀλλότριον σῶμα, ἐμβληθὲν εἰς διάλυμα ἀλάτων, ἐπάγει τὴν ταχεῖαν ἐπικρυστάλλωσιν τῶν ἐνισχομένων ἀλάτων. Κατὰ δὲ τὸν Προῦτον αἱ ἐπίπηξεις αὗται γίνονται, ὅταν διὰ τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ ἀλλοτρίου σώματος ὑπερπλεονάσῃ ἐν τοῖς οὐροῖς ἡ γένεσις τῶν φωσφορικῶν ἀλάτων, ἢ ὅταν τὸ ἀλλότριον τοῦτο σῶμα ἐμπέσῃ εἰς τὴν κύστιν, καθ' ὃν καιρὸν τὰ οὐρα εἶχον ἤδη τὴν διάθεσιν πρὸς τὴν ἐπίπηξιν, τούτέστιν ὑπερεπλεονάζον ἐν αὐτοῖς τὰ φωσφορικά ἄλατα. Τὰ τοιαῦτα ἀλλότρια σώματα, ἅπερ ἀπεργάζονται τὸν πυρῆνα τῶν εἰρημένων ἐπιπήξεων, φέρονται εἰς τὴν κύστιν, ἢ διὰ τῆς οὐρήθρας ἢ διὰ τραυμάτων, ἢ καταπινόμενα διωθοῦνται διὰ τῶν ἐντέρων εἰς τὴν κύστιν. Πυρῆνα τῶν λίθων προσαπεργάζονται καὶ θρόμβοι αἵματος ἢ πύου καὶ τῶν παρομοίων. Ὁ Οὐάλληρος ὁμοῦς ἀμφιβάλλει περὶ τούτου, ἀλλ' ὑπάρχουσι λίθοι, ἐν ὧν τῷ ἐντὸς ὑπάρχει βόθριον, ὅπερ, πιθανόν, ὅτι ἐνεπληροῦτο ὑπὸ βλέννης τῆς οὐροδόχου κύστεως, ἢ ὑπ' ὁμοίας λευκοματώδους οὐσίας, ἀποξηρανθείσης μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν. Τοῦτ' αὐτὸ δὲ μαρτυρεῖ καὶ ἡ πέτρα τοῦ Δένυος· πειστικώτατα δὲ ἀναιρεῖται τοῦ Οὐάλληρου ἡ ἀμφιβολία ἐκ τῆς παρατηρήσεως τοῦ Λισφράγκου εὐρόντος ἐν λίθῳ, ὅσον πυγμῆς μεγάλῳ, πυρῆνα ὑπομέλανα, μαλακὸν καὶ θρόμβωφ αἵματος προσόμοιον, ἐν οὗ τῇ χημικῇ ἐξετάσει ἀπεδείχθη ἡ ἰνώδης οὐσία τοῦ αἵματος. Προσέτι δὲ δύναται ὁ γενόμενος ἤδη πυρῆν γὰ περιβληθῆ παρὰ τινος τῶν ἄνω εἰρημένων ζωϊκῆς οὐσίας, ἐπ' αὐτῆς δὲ γὰ περιπλασθῆ ἡ λιθώδης καὶ πάλιν οὐσία, ὥστε ἀποξηρανθείσης, προϊόντος τοῦ χρόνου, τῆς ἐγκεκλεισμένης ζωϊκῆς οὐσίας, ὁ πυρῆν δὲν ἐμπληροῖ

ἐντελῶς τὸ βόθριον πλέον, ἀλλὰ διακινεῖται καὶ σαλεύετ' ἐπὶ τῇ διακινήσει τοῦ λίθου· δὴ τοιοῦτοι τῶν ἐν τῇ συλλογῇ μου εὕρισκομένων λίθων ἀποδεικνύουσι τοῦτο σαφέστατα.

§. 473.

Οἱ Οὐρόλιθοι διαιροῦνται καθ' ὃν κατέχουσι τόπον, καθ' ὃν διάκεινται τρόπον ἐν τοῖς οὐροφόροις ὀργάνοις, κατὰ τὰς ἐξωτερικὰς αὐτῶν διαφοράς, καὶ κατὰ τὴν χημικὴν αὐτῶν σύνδεσιν.

§. 474.

Καὶ καθ' ὃν μὲν κατέχουσι τόπον, διακρίνονται οὐρόλιθοι·

1) νεφρῖται·

2) οὐρῖται·

3) κυστῖται·

4) οὐρηθρῖται· καὶ

5) οὐρόλιθοι, οἵτινες γίνονται ἐν τοῖς συλλεγομένοις ἐν τῷ κυτταρώδει ὑμένι οὖροις

Οἱ οὐρόλιθοι διάκεινται ἢ ἐλεύθεροι, ἢ περικεκλεισμένοι στερεῶς ὑπὸ τῶν πλευρωμάτων τῆς κοιλότητος, ἢ εἰς συνδεδεμένους μετ' αὐτῶν τῶν πλευρωμάτων.

§. 475.

Τὰ δὲ ἐξωτερικὰ σημεῖα τῶν λίθων εἰς διάφορα, καὶ ἡ ἐκ τούτων γινομένη διαίρεσις αὐτῶν εἶναι ἀξία λόγου μόνον, καθ' ὅτι πολλάκις ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν σημείων σαφηνίζεται ὅπως οὖν ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῶν χημικὴ ποιότης· ἡ ὑφὴ αὐτῶν εἶναι μᾶλλον ἢ ἤττον στερεὰ καὶ ἀδρά, ψαμμώδης, γυφθοειδής, κρυσταλλοειδής, εὐθρυπτος καὶ εὐθραυστος· ἡ δὲ ἐπιφάνει' αὐτῶν λεία, λοφώδης, συκαμνοειδής· τὰ ἐντὸς αὐτῶν εἰς συμπεπηγότα, ὁμοειδῆ, πεταλώδη καὶ ἐκ διαφόρων πτυχῶν συγκείμενα· αἱ πτύχες ἐμφαίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διαφόρως κεχρωματισμένοι· ποικαί, λευκαί, ἐρυθρόξανθοι, φαιαί, μέλανες, ἰσοειδεῖς κτλ. τὸ κέντρον τοῦ λίθου (ὁ πυρῆν) εἶναι ἢ ἀλλότριον σῶμα ἢ ἐκ τινος τῶν ἐν τῷ 458. §. Τόμ. Γ'. εἰρημένων οὐσιῶν. Οἱ ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγκείμενοι λίθοι εἰσὶν ὑπόφαιοι, ἢ ὑπόξανθοι, ἔχουσιν ἐπιφάνειαν λείαν ἢ λοφώδη, ῥηγγύμενοι δέ, ἐμφαίνουσιν ὑφὴν ἰνώδη καὶ ἀκτινωτὴν· τὸ σχῆμα ἐπίμηκες, στρογγύλον ἢ πλακοειδῶς συμπεπιεσμένον, διατεμνόμενοι δέ, φαίνονται ἐκ κεντρικῶς ἐξηπλωμένων πλακῶν συγκείμενοι.

Οἱ δὲ ἐξ οὐρικῆς ἀμμωνίας συγκείμενοι ἔχουσι σχεδὸν τὸ αὐτὸ σχῆμα τῶν προῤῥηθέντων, χρῶμα ὅμοιον τῷ τῆς γαλακτώδους καφφέας·

σιν τῶν λίθων. Οἱ δ' ἐκ ξανθοῦ ὀξειδίου συγκείμενοι λίθοι ἔχουσι ἐπιφάνειαν φαιάν, λείαν, στιλπνήν, ἐν μέρει δὲ ὑπόλευκον μαλακὴν καὶ γαιώδη ῥυγνύμενοι δὲ ἐμφαίνουσι χρῶμα ὀρφνῶδες τε καὶ κρεῶδες καὶ σύγκεινται ἐκ ζιβάδων ὁμοκέντρων καὶ εὐδαιρέτων, οὐδεμίαν κρυσαλλώδη οὐδὲ ἰνώδη κατασκευὴν ἔχοντες προστριβόμενοι δὲ γίνονται λεῖοι, λαμβάνουσι κηροῦ στιλπνότητα, καὶ εἰσὶν, ὡσπερ οἱ ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος, σκληροί.

Οἱ οὐρόλιθοι ἔχουσι ἐνίοτε ὁσμὴν οὐρώδη, καὶ ἀποπριόμενοι ἐκπέμπουσιν ἐνιοὶ μὲν ὁσμὴν ἰδιαιτέραν ζωϊκὴν, καὶ ὁμοίαν τῇ τῶν ἀποπεπρισμένων ὀστών ἢ τῇ τοῦ μόσχου. Πολλοὶ δὲ οὐδεμίαν καὶ ὀλίγοι ἔχουσι σαφῆ καὶ ἰδιάζουσαν γεῦσιν.

Τὸ μέγεθος δὲ τῶν οὐρόλιθων εἶναι πάνυ διάφορον, ἀνάλογον ὅμως, φαίνεται, πρὸς τὴν ἑαυτῶν μίξιν. Τὸ δὲ σχῆμα γίνεταί μέρος μὲν καθ' ὃν κατέχουσι τόπον, μέρος δὲ καθ' ὃν ἀριθμὸν εὐρίσκονται.

Οἱ δὲ ἐνέχοντες ἀνθρακικὴν τίτανον ἔχουσι τὸ λευκὸν χρῶμα τῆς κιμωλίας, καὶ εἰσὶ σκληρότεροι καὶ εὐθρυπτοί. Ὁ Σχμίθος διέγραψε λίθους τοιοῦτους κατὰ πάντα ὁμοίους, οἷοι περ οἱ συκκμινοειδεῖς λίθοι.

§. 476.

Κατὰ τὴν χημικὴν δὲ σύνθεσιν διηρέθησαν οἱ οὐρόλιθοι διαφόρως παρὰ τοῦ Φουρκρούς, Βράνδου, Θόμψωνος (Thomson), Οὐολλάστωνος καὶ Μαρκήτου. Καὶ βάσις τῆς διαιρέσεως αὐτῶν ἦν ὅτε μὲν ἡ ἀπλή ἢ ἡ σύνθετος τῶν λίθων ποιότης, ὅτε δὲ ἡ ἐπικρατοῦσα αὐτῇ ἡ ἐκεῖνη ὕλη. Κάλλιστα δὲ δύναται νὰ γείνη ἡ διαίρεσις αὐτῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Οὐαλθέρου, λέγοντος, ὅτι διακριτικὰ σημεῖα τῶν λίθων εἰσὶ τὰ συντελοῦντα εἰς τὴν πῆξιν αὐτῶν ὀξέα.

§. 477.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην διακρίνονται·

1) Οὐρικοί ἐπιπήξεις ἄλλοτριῶν σωμάτων· σύγκεινται δ' αὐταὶ ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων, πολλάκις δὲ καὶ μετ' ὀλίγου οὐρικοῦ ὀξέος.

2) Οὐρικοί συμπήξεις ἄνευ ἄλλοτριῶν σωμάτων, λίθοι ἐκ καθαροῦ οὐρικοῦ ὀξέος ἢ οὐρικῆς ἀμμωνίας συγκείμενοι.

A') λίθοι ἐκ καθαροῦ οὐρικοῦ ὀξέος, ἢ οὐρικῆς ἀμμωνίας συγκείμενοι. Οὗτοι διαλύονται διὰ τῶν ἐμμόνων ἀλκαλίων μετὰ ἢ καὶ ἄνευ ἐκπομπῆς ἀμμωνίας.

B') Λίθοι ἐνέχοντες ὀξελικὴν τίτανον, ἧτις εὐρίσκεται ἢ ἐν τῷ πυρῆνι αὐτῶν καθαρὰ, ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετ' οὐρικῆς ἀμμωνίας

ήνωμένη, ἢ πολλακίς εἰς τὰς ἀναμέσον τοῦ πυρῆνος καὶ τοῦ φλοιοῦ σπι-
βάδας, ὅστις φλοιός συνίσταται ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων· οἱ λίθοι οὔτοι
ἐνέχουσιν μικρὸν τι ζίας γῆς, ὅπερ ὅμως μένει ἀνεξήγητον εἰσέτι· εἰσὶ
δὲ ἀδιάλυτοι μὲν διὰ τῶν ἀλκαλίων, διςδιάλυτοι δὲ εἰς τὰ κεκραμένα
ὀξέα.

Γ') λίθοι ἐκ κυσικού ὀξειδίου συγκείμενοι, ἐνίοτε δὲ καὶ
μετ' ἐπιπάγου ἐκ φωσφορικῆς τιτάνου περιβεβλημένοι. Τεμάχιον κυ-
στικού ὀξειδίου εἰς διάπυρον ἄνθρακα βληθέν, ἐκπέμπει σκορόδου ἢ φω-
σφόρου ὀσμὴν· ἐπὶ δίσκου δὲ πλατίνης πυρακτωθέντος βληθέν, μελαίνει
τοῦτον διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ θείου.

Δ') λίθοι ἐκ ξανθοῦ ὀξειδίου συγκείμενοι. Διαλύονται δὲ
οὔτοι· εἰς τὸ νιτρικὸν ὀξύ, (ἀλλὰ δυσκολώτερον ἢ τὸ οὐρικὸν ὀξύ) χωρὶς
ν' ἀναπτυχθῆ ἀέριον· ἐξατμισθέντες δὲ, ἀπεργάζονται ὑπόλλειμμα κί-
τρινον, ὅπερ διαλύεται εἰς τὸ ὕδωρ λαμβάνον χρώμα κίτρινον λαμπρόν.

Ε') λίθοι ἐκ φωσφορικοῦ ὀξέος συγκείμενοι, καὶ ἐν τῇ
τῶν μέσων ἀλάτων συνθέσει ὄντες, ἢ ἐκ φωσφορικῆς τιτάνου ἢ
φωσφορικῆς ἐναμμωνίου μαγνησίας, ἀπλῶς, ἢ μετὰ φωσφορι-
κῆς τιτάνου ἠνωμένοι, ἢ πυρῆνα μὲν ἔχοντες ἐξ οὐρικού ὀξέος, φλοιὸν δὲ
ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων, ἢ ἐκ στρωμάτων, ἐναλλάξ ἐκ τούτων καὶ ἐξ
οὐρικού ὀξέος συγκειμένων.

Σ') λίθοι, οἵτινες ἐνέχουσιν ἀνθρακικὴν τίτανον· ὁ
πυρῆν αὐτῶν σύγκειται ἐξ οὐρικῆς ἀμμωνίας, καὶ ἡ ἀνθρακικὴ τίτανος
εὐρίσκειτ' ἐν αὐτοῖς μετὰ φωσφορικῶν ἀλάτων ἠνωμένη· οἱ λίθοι οὔτοι
ἀναθράζουσι μετὰ τῶν ὀξέων ἐνούμενοι.

§. 478.

Ἡ θαμινότης τῶν διαφόρων οὐρολίθων εἶναι διάφορος μὲν κατὰ τὰς
χώρας, τὴν δίαιταν κτλ. θαμινώτατοι ὅμως πάντων εἰσὶν οἱ ἐξ οὐρικού
ὀξέος συγκείμενοι, ὥστε κατὰ τὸν Προῦτον ἀποτελοῦσι τὸ τριτημόριον
τῆς ὀλικῆς ποσότητος τῶν λίθων ὄλων· καὶ τὸ οὐρικὸν ὀξύ ἀπεργάζεται
ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸν πυρῆνα, περὶ ὃν ἐπιπτύσσονται αἱ ἄλλαι πτύχες,
ὥστε τὸ οὐρικὸν ὀξύ ἀποτελεῖ τὰ δύο τριτημόρια τῆς ἐμφανίσεως τῶν
ὀξέων ὄλων. Μετὰ τὸ οὐρικὸν ὀξύ θαμινώτερον εἶναι τὸ ὀξαλικὸν ὀξύ,
καὶ μετ' αὐτὸ τὰ φωσφορικὰ ἔλατα.

Κατὰ τὸν ἀριθμὸν δὲ τῶν οὐσιῶν, ἐξ ὧν σύγκεινται οἱ λίθοι, δια-
ροῦνται εἰς λίθους ἀπλοῦς καὶ πολλαπλοῦς π. χ.

1) οἱ ἀπλοῖ σύγκεινται 1) ἐξ οὐρικού ὀξέος· 2) ἐξ οὐρικῆς

άμμωνίας· 3) ἐξ ὀξαλικῆς τιτάνου· 4) ἐκ φωσφορικῆς τιτάνου· 5) ἐκ φωσφορικῆς ἐναμμωνίου μαγνησίας.

2) οἱ διπλοῦ· 1) ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος καὶ φωσφορικοῦ ἁλάτος· 2) ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος καὶ ὀξαλικῆς τιτάνου· 3) ἐξ οὐρικῆς ἄμμωνίας καὶ φωσφορικῆς ἐναμμωνίου μαγνησίας· 4) ἐκ φωσφορικῆς τιτάνου καὶ φωσφορικῆς ἐναμμωνίου μαγνησίας.

3) οἱ τριπλοῦ· 1) ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος καὶ τῶν δύο φωσφορικῶν ἀλάτων· 2) ἐξ οὐρικῆς ἄμμωνίας καὶ τῶν δύο φωσφορικῶν ἀλάτων· 3) ἐξ ὀξαλικῆς τιτάνου μετ' οὐρικοῦ ὀξέος ἢ μετ' οὐρικῆς ἄμμωνίας, καὶ φωσφορικῶν ἀλάτων· 4) ἐξ ἀνθρακικῆς τιτάνου μετὰ φωσφορικῆς τιτάνου καὶ σιδήρου.

4) τετραπλοῦ· 1) ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος μετ' ὀξαλικῆς τιτάνου καὶ φωσφορικῶν ἀλάτων· 2) ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος μετ' οὐρικῆς ἄμμωνίας, στίας γῆς καὶ φωσφορικῶν ἀλάτων.

5) πενταπλοῦ· 1) ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος μετ' οὐρικῆς ἄμμωνίας, ὀξαλικῆς τιτάνου καὶ φωσφορικῶν ἀλάτων.

ΠΕΡΙ ΨΑΜΜΙΩΝ.

§. 479.

Ψαμμία λέγονται ψαμμοειδῆς κονία, ἢ μικροὶ χυσταλλοειδεῖς λίθοι, διάφορα τὸν ἀριθμὸν, τὸ χρῶμα καὶ τὸ σχῆμα καὶ μετὰ τῶν οὕρων ἐκκενούμενα. Σύγκεινται δὲ ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος, ἢ ἐξ οὐρικῆς ἄμμωνίας, εἰσὶ δὲ τότε ὑπέρυθρα· ἢ ἐξ ὀξαλικῆς τιτάνου, εἰσὶ δὲ τότε ὑπομέλανα πράσινα· ἢ ἐκ φωσφορικῆς ἐναμμωνίου μαγνησίας, εἰσὶ δὲ τότε ὑπόλευκα· ἢ ἐκ χυστικοῦ ὀξιδίου, εἰσὶ δὲ τότε στιλπνῶς ὑπόξανθα.

Αἱ διάφοροι χυστάλλιναι κατακρημνίσεις δὲν εὐρίσκονται ὅλαι ὁμοῦ ἐν τοῖς αὐτοῖς οὕροις, καίτοι πολλάκις μετ' ἀμόρφων ἢ ψαμμωδῶν ὑποστάσεων εὐρίσκονται.

Ὁ Μαγενδῆς λέγει νὰ προσέξωμεν εἰς ἰδιαιτέρον εἶδος ψαμμίων, ἐν ᾧ τῶν οὕρων ἢ ὑπόσασις σύγκειται, ὅτε μὲν ἐξ ὀλίγης λευκῆς κονίας μετὰ πολλῶν μικρῶν τριγῶν συμμεμιγμένης, ὧν τὸ μέγεθος φθάνει ἀπὸ ὅσον δύο γραμμῶν ἄχρι δακτύλου· ὅτε δὲ εἶναι ὑπόλευκος, ἄνισος καὶ ἀσύστατος, ὥστε συνθλίβεται μετὰ τῶν δακτύλων, χωρὶς νὰ χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἠνωμένα μετὰ τῶν μικρῶν τριγῶν τεμάχια, ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ συνέχονται μάλιστα ταῦτα βοτρυοειδῶς· καὶ μόνον διὰ τῆς τήξεως θυνάμεθα ν' ἀποχωρίσωμεν τὰς μικρὰς ταύτας τρίγας. Ὁ Μαγενδῆς ὀνομάζει τὰ ψαμμία ταῦτα ψαμμία τριγῶδη. Σύγκεινται δὲ ἐκ φωσφορικῆς τιτάνου, ὀλίγης μαγνησίας καὶ οὐρικοῦ ὀξέος.

§. 480.

Διάφορα δὲ τὰ σημεῖα τῶν ψαμμίων, ἅπερ ὅτε μὲν οὐδόλως ἢ ὀλίγον ἐνοχλοῦσιν, ὅτε δὲ μόνον ἐν καιρῷ τῆς οὐρήσεως, ἥτις πολλάκις γίνεται μετὰ πόνου καὶ αἰσθήσεως πίεσεως κατὰ τὴν ὀσφύν. Ἄλλ' ὑπὸ τῶν ψαμμίων δύνανται νὰ ἐρεθισθῶσιν οὐχὶ ὀλίγον οἱ νεφροί, οἱ οὐρητήρες, ἡ χύστις, καὶ ἡ οὐρήθρα· δύνανται νὰ γείνη ἰσχυροῖα, φλεγμονὴ τῶν οὐροφόρων ὀργάνων, πυρετός κτλ. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ εἶναι μετ' αὐτῶν καὶ δυσπεψία, ὀξίς τοῦ στομάχου, ἐμπνευμάτωσις καὶ τὰ τοιαῦτα. Οἱ ἀρρώστοι αἰσθάνονται ἐνίοτε καύσιν καὶ ξήρανσιν κατὰ τὸν λάρυγγ' αὐτῶν καὶ φάρυγγα, διὰ τοῦτο ἀποχρέμπτονται καὶ ἀποπτύουσι συχνῶς· ἐνίοτε δὲ εἶναι καὶ πάθησις τῶν νεφρῶν ἢ τῶν οὐρητήρων. Εἰς τὰ ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος κατακρημνίσματα δύνανται ἢ καθόλου ἔξις καὶ ἡ ἔμφασις τοῦ ἀρρώστου νὰ μείνη ἐπὶ πολὺ καλὴ. Τὰ ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων ψαμμία συνοδίτας ἔχουσιν ὀργιλότητα καὶ μείζονα ὀξυθυμίαν, ἀτονίαν καθολικὴν, δυσπεψίαν καὶ κακὴν ὄχραν. ἔμφασιν. Ἐν τοῖς ψαμμίοις τούτοις εἰσὶ τὰ οὔρα ὄχρα, καὶ καλύπτονται μετὰ τινα καιρὸν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ὑπὸ στιλπνοῦ ὑμενιδίου, ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων συγχειμένου· πολλάκις δὲ ὑφίσταντ' ἐν τοῖς πλευρώμασι τῆς ἀμίδος μικροὶ κρύσταλλοι· ἡ εἰδικὴ τῶν οὔρων βαρύτης διαφέρει πολλάκις καθ' ὑπερβολὴν, καὶ εὐκόλως σήπονται ταῦτα.

§. 481.

Αἷτια τῶν ψαμμίων καὶ τῶν καθ' ἕκαστ' αὐτῶν εἰδῶν εἰσὶν ὅσ' ἀνωτέρω καθόλου διελάβομεν· ἐκ τούτων δὲ λαμβάνονται καὶ αἱ ἐνδείξεις τῆς θεραπείας· ἤγουν, πρέπει νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν ὑπερπλεονάζουσαν γένεσιν τινὸς τῶν ἐν τοῖς οὔροις ὀξέων, ἢ τὴν ἐμφάνισιν τινὸς ὄλως νέου, καὶ νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν κένωσιν τῶν ἤδη γενομένων ψαμμίων. Ἡ δ' ἐκ τούτων σφοδρὰ ὀδύνη καὶ ἐνόχλησις τῆς οὐρήσεως, ὁ πυρετός καὶ τὰ τοιαῦτα ἀφαιροῦνται διὰ φλεβοτομίας, διὰ προσβολῆς βδελλῶν καὶ σικυῶν κατὰ τοὺς νεφρούς, διὰ χλιαρῶν λουτρῶν, διὰ πυριάσεων, διὰ προποτίσεως τοῦ καλομέλιτος μετὰ στίμμεος, ὀπίου ἢ ὑοσκυάμου, διὰ τοῦ εὐοδιασμοῦ τοῦ καθετήρου κτλ. ἀναλόγως τῷ κάμνοντι καὶ τῇ σφοδρότητι τῶν συμπτωμάτων. Ἄν δὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν φλεγμονωδῶν συμπτωμάτων ἢ καὶ ὑποψία τοπικῆς παθήσεως τῶν νεφρῶν, ὠφελοῦσι τὸ διὰ χαλθάνης ἐμπλαστρον, τὸ βοθρίον καὶ ἡ διεκβολὴ τοῦ λημνίσκου κατὰ τὴν ὀσφύν.

§. 482.

Ὅταν δὲ γίνωνται ψαμμία ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγχειμένα, πρέπει ἀφ'

ἑνὸς μὲν μέρους νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν ὑπερβάλλουσαν γένεσιν τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν ὑπεροξισμόν τῶν οὐρῶν δι' ἄλλου τινὸς ὀξέος. Ὁ ἄρρωστος πρέπει νὰ ἀγῆ αὐστηρῶς καὶ κατὰ τὴν ποσότητα καὶ κατὰ τὴν ποιότητα τῶν τροφῶν· ν' ἀπέχη ὅλων τῶν τροφῶν, ὅσαι ἔχουσιν ἀφθονοῦν ἄζωτον καὶ μάλιστ' ἀπὸ τῆς βρώσεως τοῦ παριχυτοῦ καὶ ξηροῦ κρέατος, τῶν ὀξυῦ γεννώντων καρπῶν, τῶν λεπτῶν ζωμῶν, τῆς πόσεως τῶν οἴνων, μάλιστ' αὐτῶν ὀξινῶν, καὶ τοῦ ἀχρείου ζύθου· νὰ ἐπιμελῆται τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἑαυτοῦ δέρματος, φορῶν κατὰ σάρκα μάλλινα ἐνδύματα, καὶ τὴν τακτικὴν κένωσιν τῆς κάτω κοιλίας κινούμενος κατὰ τὸ εἶκος καὶ ἀποφεύγων πάντα κόπον τοῦ νοός. Τὸ δὲ ὑπερπλεονάζον ὀξύ πρέπει νὰ οὐδετερώσωμεν μεταχειριζόμενοι τὰ ἀλκάλια, τὸ ἀνθρακικὸν νάτρον, τὸ ἀνθρακικὸν κάλι καὶ τὴν ἀνθρακικὴν μαγνησίαν. Διὰ τούτων ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους, ἐξαλείφωμεν τὸ ἐνὸν εἰς τὰ ἔντερα καὶ εἰς τοὺς χυμοὺς ὀξύ, καὶ οὕτως ἐμποδίζομεν τὴν ἀδιακόπως προβαίνουσαν διάλυσιν τῆς οὐρικοῦς ἀμμωνίας, ἀφ' ἑτέρου δέ, ἐνεργοῦμεν διὰ τῆς ἀναδόσεως τῶν ἀλκάλων εἰς τὰ οὔρα τὴν διάλυσιν τῶν φαρμίων. Τὸ ἀνθρακικὸν κάλι καὶ νάτρον δίδομεν διαλελυμένα εἰς ὕδωρ καὶ αὐξάνομεν κατὰ μικρὸν τὴν δόσιν αὐτῶν. Πολλάκις ἐκ τῆς πολλῆς αὐτῶν προποτίσεως γίνεται δυσπεψία, ἥτις μᾶς ἀναγκάζει νὰ διαλείψωμεν τὴν προποτίσιν αὐτῶν. Τὴν δὲ ἀνθρακικὴν μαγνησίαν δίδομεν ἢ ὡς ξηρίον, ἢ ἠνωμένην μετὰ μυξωδῶν φαρμάκων. Αὕτη εἶναι μὲν ἀσθενεστέρα, ἀλλὰ καὶ ἥττον ὀχληρά. Τὰ φάρμακα ταῦτα, ἵνα ὠφελήσωσιν, μηδέποτε πρέπει, κατὰ τὸν Πρῶτον, νὰ λαμβάνωνται καθ' ἑαυτά, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ φαρμάκων ἀλλοιωτικῶν καὶ ὑπακτικῶν. Καὶ τὸ μὲν ἐσπέρας λαμβάνει ὁ ἄρρωστος καταπότιον ἐκ καλομέλιτος καὶ ξηρίου στίμμεος συγκείμενον, τῆς δὲ ἐπιούσης τὴν πρωΐαν διάλυμα τῆς μετὰ νάτρου τρυγός καὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ νάτρου εἰς ἔγχυμα πικροῦ τινὸς φαρμάκου, καὶ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἔπειτα δις ἢ τρίς ὀλίγον αὐτοῦ τοῦ μίγματος, ἢ ὀλίγην μαγνησίαν εἰς ποτήριον ὕδατος νατρῶδους. Τὴν ἀγωγὴν ταύτην πρέπει ν' ἀκολουθῆσιν ὁ ἄρρωστος ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἀναλόγως πρὸς τὰ σφαιρὰ καὶ ἐπίμονα συμπτώματα, λαμβάνων κατὰ μικρὸν τὰ καταπότια μὲν ἐκ μακροτέρων διαλειμμάτων, τ' ἄλλα δὲ φάρμακα εἰς ἀνάλογον μικροτέραν δόσιν. Πρὸς δὲ τὸν παρόντα ἐρεθισμόν δίδομεν ὕπιον ἢ κάλλιον, ὑσχύαμον. Πρὸς δὲ τὴν ἐμπνευμάτωσιν καὶ τὴν ὀξίδα τοῦ στομάχου δύναται νὰ ὠφελήσῃ ὑδροκυανικὸν ὀξύ, καὶ πρὸς τὴν ἐπιπλοκὴν τῆς ἀρθριτιδος ὁ κολχικίτης οἶνος. Ἄλλ' ἢ ἀγωγὴ πρέπει νὰ τροποποιήται κατὰ τὰς περιστάσεις.

Τὴν δὲ εὐκολωτέραν ἔξωσιν τῶν ψαμμίων ἐνεργοῦμεν διὰ τῆς προποσίσεως πολλοῦ ὕδατος, ἢ τινός διουρητικοῦ αὐτοφυοῦς ὕδατος, κατ' ἐξαιρετόν δὲ τοῦ ὕδατος τῆς Βίσχης (Vichy) τοῦ Βιλδουγγήνου (Wildungen) τοῦ Σελτῆρσου, τῆς Καρολοβάδης καὶ ἄλλων τοιούτων.

Ὁ Βέλζαρος ἐγκρίνει πρὸς τὰ ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγκείμενα ψαμμία διάλυμα τοῦ ὑποβορακικοῦ νάτρου, ἐπειδὴ αὐτὸ διαλύει εὐκολώτατα τὸ οὐρικόν ὀξύ, καὶ ἐνεργεῖ πρὸς τὰ ὄργανα τῆς πέψεως ἥττον ἐπιβλαβῶς, ἢ ὅτι ἐνεργοῦσι τὰ ἀλκάλια.

Ἡ ἰλιότης τοῦ νά μεταβάλλονται εἰς τὸ σῶμα τοῦ ζώου τὰ φυτικά ὀξέα ἀλκάλια εἰς ἀνθρακικόν ὀξύ, καὶ οὕτω νά μεταδίδωνται εἰς τὰ οὔρα, ἐκίνησε πολλοὺς ἀντὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος νά μεταχειρίζονται τὰ τοιαῦτα ἀλκάλια, ἅπερ εἰσὶν ἥττον ὀχληρὰ καὶ δύνανται ν' ἀλλάσωνται. Τὰ πλεῖστα φυτικά ὀξέα ἀλκάλια δύνανται νά ληφθῶσιν ἐπὶ πολλὸν χρόνον καὶ εἰς μεγάλην ποσότητα, χωρὶς νά βλάψωσι τὴν πέψιν οὐδὲ νά εἶναι δυσάρεστα, ὡς εἶναι π. χ. οἱ κρύσταλλοι τῆς τρυγός, τὸ τρυγικόν κάλι (Tartar. tartarisatus), ἡ ἐμβόραξ τρυξ (Tartar. boracatus), ἡ μετὰ νάτρου τρυξ (Sul Seignette), τὸ ὑποξικόν κάλι (kali acetic.), τὰ κεράσια, τὰ χαμοκέρασα καὶ αἱ ἐιάφοροι δῶραι.

Κατὰ τὸν Ἰωνῆν ἐξαρτᾶται τὸ τῆς θεραπείας τῆς πρὸς τὴν γένεσιν τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος διαθέσεως ἐκ τῆς μείζονος ἐνεργείας τοῦ ὀξυγόνου πρὸς τὸ ἐν τῷ σώματι οὐρικόν ὀξύ. Δυνάμεθα δὲ νά κατορθώσωμεν τοῦτο 1) δι' εἰσκομίσεως ἀφθόνου ὀξυγόνου, διὰ κινήσεως, διὰ ψυχροῦ αἵρος ἢ φαρμάκων, οἶον, τοῦ ὕδατος τοῦ ὀξιδίου τοῦ ἀζώτου (Stiickoxyd Wasser) ἢ τοῦ σιδήρου. 2) ἐλαττοῦντες τὸ ποσὸν ἄλλων οὐσιῶν, πρὸς ἅς τὸ ὀξυγόνον ἐνεργεῖ εὐκολώτερον ἢ πρὸς τὸ οὐρικόν ὀξύ, τούτέστι μεταχειριζόμενοι τὰ ἐξ ὑδρογόνου, ἀνθρακικοῦ ἢ ὀξυγόνου συγκείμενα σώματα, ἀπελαύνοντες ταῦτα ἐκ τῆς τροφῆς, ἢ ἐκβάλλοντες ἀπὸ τοῦ σώματος διὰ φαρμάκων ὑπακτικῶν καὶ διαφορητικῶν. 3) Διατηροῦντες εὐλυτον ὄλον τὸ σχηματισθὲν οὐρικόν ὀξύ χρῆσει τοῦ ὕδατος ἢ τῶν ἀλκαλίων. Περὶ τῆς ἐνεργείας τῆς ἐκ φυτικῶν οὐσιῶν τροφῆς εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος παράβαλε τὸν Liebig über die Constitution des Harnes a. a. o. p. 193. Ἐκ τούτων δὲ λέγει Φίλιππος Οὐίλσον (Wilson Philipp) (Medical Transactions vol vi. p. 212.), ὅτι τὰ περιγεγόμενον τινῶν αὐτοῦ δοκιμῶν εἶναι, ὅτι ἡ κρεωφαγία τὴν μὲν τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος ἀπόθεσιν ἐλαττώνει, τὴν δὲ τῶν φωσφορικῶν ἀλάτων αὐξάνει.

§. 483.

Τὰ δὲ ἐκ κυστικοῦ ὀξιδίου συγκείμενα ψαμμία ζητοῦσι τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν ὡς καὶ τὰ ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος, καὶ μάλιστα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαίταν. Τὰ δὲ ἐξ ὀξάλικῆς τιτάνου κατὰ μὲν τὸν Μαγενδῆν ζητοῦσιν ἀποχὴν τῆς βρώσεως τῶν φυτῶν, κατὰ δὲ τὸν Προῦτον τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν ὡς καὶ τὰ ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος. Ἀλλὰ καθὰ διελάβομεν ἀνωτέρω (ἴδ. §. 467. Τόμ. Γ΄.) περὶ τῆς γενέσεως τῶν τοιούτων ψαμμίων, δύνανται νά χρησιμεύσωσιν ἀμφοτέραι αἱ ἀγωγαί.

Εἰς τὰ ἐκ φωσφορικῆς τιτάνου συγκείμενα ψαμμία πρέπει νά κατευ-

νάσωμεν τὸ παρὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εὐερέθιστον τοῦ σώματος καὶ τῶν οὐρητικῶν ὀργάνων ἰδιαίτερος δι' ὀπίου, ὑσχυζόμενος καὶ τῶν παρομοίων ἠνωμένων μετὰ τονωτικῶν φαρμάκων· συγχρόνως δὲ μεταχειριζόμεθα καὶ τὰ ὀξέα, μάλιστα δὲ τὸ ἀλικὸν ὀξύ, καὶ ὅταν ὁ ἄρρώστος δὲν ὑποφέρῃ τοῦτο, τὸ ἀνθρακικὸν ἢ τὸ κιτρικὸν ὀξύ· ἢ δ' ἐπαινεθεῖσα πολλὴ ποσότης τοῦ ὕδατος, ὅπως κατορθώσωμεν εὐκολωτέραν τὴν διάλυσιν τῶν ἀλάτων, εἶν' ἐπιβλαβῆς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ αὐξάνει τὸ ἄλλως τε εὐερέθιστον ἤδη τῶν νεφρῶν καὶ τῆς κύστεως. Ἄλλ' ἐν ᾧ μεταχειριζόμεθα τὰ ὀξέα πρέπει νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι ὅταν ὁ ἄρρώστος μεταχειρισθῇ ὀξύ πλέον τοῦ ἀπαιτουμένου εἰς ἐξάλειψιν τῆς ἀλκαλικῆς ποιότητος τῶν οὐρῶν καὶ εἰς διάλυσιν τῶν γαιωδῶν καθισταμένων ἀλάτων, ἀφανίζονται μὲν τὰ λευκὰ ψαμμία, ἀλλ' ἀντ' αὐτῶν γεννῶνται ψαμμία ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος διὰ τῆς ἀποχωρίσεως τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος δυνάμει τῆς ὀξυζούσης ποιότητος τῶν οὐρῶν. Ἡ κοιλία τοῦ ἄρρώστου ἔστω εὐλυτος δι' ὑπακτικῶν ἡπιῶν μὲν ἀλλὰ καὶ ἀλατωδῶν ἢ διαίτ' αὐτοῦ αὐτηρῶς κεκατονισμένη, τρώγοντος κρέατα εὐπεπτα, καὶ ἐδέσματα ἐξ ἀλφίτου καὶ γάλακτος ἐλαφρά, ὅπερ φαίνεται χρῆσιμώτερον ἢ τὰ φυτικά καὶ μὴδὲν ἄζωτον ἐνέχοντα ἐδέσματα, καίτοι (κατὰ τὸν Μαγενδὴν καὶ Χευρεύλην (Chevreul) διὰ τῆς τοιαύτης τροφῆς ἐξάλειφονται τὰ φωσφορικά ἄλατα ἐκ τῶν οὐρῶν τῶν σαρκοφάγων μαστοφόρων ζώων. Ἄν δὲ μετὰ τῶν ἐκ φωσφορικῆς τιτάνου συγκειμένων ψαμμίων ἢ συγχρόνως καὶ πάθησις τῶν οὐροφόρων ὀργάνων ἢ τοῦ ῥαχίτου μυελοῦ, πρέπει συγχρόνως νὰ δώσωμεν καὶ τὰ οἰκεῖα πρὸς ταῦτα βοήθηματά.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ἘΝ ΤΟΙΣ ΝΕΦΡΟΙΣ ΛΙΘΩΝ.

§. 484.

Εἰς τὰς ὑμενώδεις χοάνας τῶν νεφρῶν καὶ εἰς τὰς δεξαμενὰς αὐτῶν γεννῶνται λίθοι διάφοροι τὴν ἰδέαν καὶ τὴν ποιότητα κατὰ μόνας, ἢ πολλοὶ ἑμοῦ, ἢ τέλος διὰ τὸ μέγα πλῆθος αὐτῶν διατείνουσι τὰ κοιλώματα τῶν νεφρῶν, ὧν ἡ οὐσία ἐλαττοῦται συγχρόνως διὰ τῆς διαφορήσεως. Ἡ χημικὴ σύστασις τῶν ἐν τοῖς νεφροῖς λίθων εἶναι διάφορος μὲν, ἀλλὰ συχνότεροι τῶν ἄλλων εἰσὶν οἱ ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγχείμενοι λίθοι.

§. 485.

Ἡ διάγνωσις τῶν λίθων τούτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν εἶναι βεβαία, ἐπειδὴ τὰ σημεῖα αὐτῶν εἰσὶ πάντη διάφορα· ἐνίοτε μὲν οὐδεμίαν οὔτοι προξενούσιν ἐνόχλησιν· πολλάκις δὲ αἰσθάνεται ὁ ἄρρώστος μόνον πόνον

πιέζοντα, ἀμβλῦν καὶ διατείνοντα κατὰ τοὺς νεφροὺς, ὅστις ὅτε μὲν διαλείπει, ὅτε δὲ ἀναγεννᾶται, καὶ ἐλαττοῦται μὲν, ἡρεμοῦντος τοῦ ἀρρώστου· αὐξάνεται δὲ διακινουμένου τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ὁ πόνος, ὅταν οἱ λίθοι ὡσι γωνιώδεις καὶ ὀξυτενεῖς, εἶναι σφοδρὸς, διαίττων καὶ ἐκτείνεται πρὸς τοὺς βουβῶνας καὶ ὄρχεις· πολλάκις δὲ γεννᾶται καὶ φλεγμονὴ τῶν νεφρῶν· τὰ οὖρα ἐκρέουσιν ἐνίοτε μετὰ βλέννης, αἵματος, πύου καὶ ἄμμου συμπεφυρμένα.

§. 486.

Πάθος ὀδυνηρὸν καὶ χρόνιον ἢ ἐν τοῖς νεφροῖς λιθίαισις. Καὶ ἂν μὲν ἢ μόνον ἐν τῷ ἑτέρῳ νεφρῷ, ὁ κίνδυνος τῆς ζωῆς εἶναι μικρότερος ἢ ὅταν ἢ εἰς ἀμφοτέρους· ἂν δὲ ἐπιγενήσῃ φλεγμονὴ ἐν τοῖς νεφροῖς, ἢ φλεγμονὴ αὕτη δύναται διὰ τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος καὶ διὰ τὴν παντελεῆ ἐπίσχεσιν τῶν οὖρων νὰ ἐπαγάγῃ θάνατον, ἢ νὰ ἔλθῃ εἰς ἐκπύησιν· τὸ δὲ πῦον νὰ κενωθῇ διὰ τῶν οὐρητήρων, ἢ ν' ἀπεργασθῇ κατὰ τὴν ὄσφυν ὄγκον ὑποκλυδάζοντα.

§. 487.

Ἡ θεραπεία, σκοπὸν ἔχουσα τὴν διάλυσιν τῶν ἐν τοῖς νεφροῖς λίθων, ἢ τὴν ἄρσιν τῆς διαθέσεως πρὸς τὴν γένεσιν αὐτῶν, γίνεται κατὰ τοὺς ἀνωτέρω δοθέντας κανόνας· ἴδε §. 483 ἕως §. 485 τ. Γ'. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν συμπτωμάτων διὰ φλεβοτομίας, διὰ προποτίσεως μυξωδῶν καὶ παρηγορικῶν ποτῶν, ἀντισπασμωδῶν φαρμάκων, λουτρῶν, ἀνατριψέων καὶ τῶν τοιούτων. Ἡ ἐξαιρέσις τῶν λίθων διὰ τῆς νεφροτομίας δύναται νὰ γείνη μόνον, ὅταν κατὰ τὴν χώραν τῶν νεφρῶν ἔγεινεν ἤδη ὄγκος οἰδηματώδης ἢ ὑποκλυδάζων, ἢ σύριγξ. Καὶ πρῶτον μὲν κατασχάζεται ὁ ὄγκος, ἔπειτα δὲ ἐξετάζεται τὸ βάθος τοῦ ἀποστήματος διὰ τοῦ δακτύλου ἢ διὰ τῆς μήλης, καὶ, ἂν εὑρεθῇ λίθος, ἐξαιρεῖται οὗτος, ἀφ' οὗ πρῶτον διαστείλωμεν τὴν πληγὴν στενόχωρον οὔσαν· ἂν δὲ ἢ σύριγξ, εἰς τὸν λίθον ἄγουσα, διαστέλλεται αὕτη διὰ σπόγγου συμπεπιεσμένου ἢ διὰ τοῦ μαχαιρίου κατὰ τὸ εἶκος· ἐὰν ὅμως ὁ λίθος ἢ ἐμπεπαρμένος, ἀναβάλλομεν τὴν διαίρεσιν αὐτοῦ, ἕως ἂν οὗτος ἀπολυθῇ ὀλίγον. Ἐνίοτε δὲ γίνεται ἀπόστημα ἐπιπόλαιον μετὰ τὸ δέρμα καὶ τῶν ὑποκειμένων μυῶν, ὅπερ διὰ πόρου τινὸς συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἐν τῷ νεφρῷ ἀποστήματος· ὅθεν, ἵνα φθάσωμεν τὸ ἀπόστημα τοῦ νεφροῦ, πρέπει νὰ διασείλωμεν κατὰ τὸ εἶκος τὸν μετὰ τὸν πόρον. Διατηροῦμεν δὲ τὴν πληγὴν, εἴτε εὔρομεν εἴτε δὲν εὔρομεν λίθον, ἀκατούλωτον, ἐμβάλλοντες μοτὸν

εἰς ῥάμμα προςδεδεμένον, ἐνόσφ. ὑπάρχουσιν ἐν τῷ νεφρῷ λίθοι, ἢ ἐν ὄσφ γίνεται νοσηρὰ διάκρισις τῶν οὔρων.

Σπανίως δέ, ὅταν ὁ νεφρίτης λίθος ἢ ὑπερμεγέθης, δυνάμ. θα νὰ αἰσθανθῶμεν αὐτὸν ἔξωθεν. Ὁ Κλίνης (Cline) ἔτυχε νὰ ἴδῃ τοιοῦτὴν τι καὶ ἤθελεν ἐπιχειρήσει τὴν νεφροτομίαν, ἐῖν ἡ καθόλου ἕξις τοῦ ἀρρώστου δὲ ἀπηγόρευε ταύτην. (A Cooper, Lectures vol. II. p. 222.)

Γ'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΟΥΡΗΤΗΡΕΙ ΛΙΘΩΝ.

§. 488.

Ὅταν ἀπὸ τοῦ νεφροῦ καταβιβασθῇ λίθος εἰς τὸν οὔρητῆρα, γεννῶνται μᾶλλον ἢ ἤττον δεινὰ συμπτώματα, καθ' ὅσον διὰ τοῦ καταπεπτωκότος λίθου ἐπέχεται καθ' ὅλου ἢ κατὰ μέρος τῶν οὔρων ἢ κατὰ ῥύσιν· ἐπιγίνονται δὲ πόνοι ἐκτεινόμενοι ἀπὸ τῶν νεφρῶν μέχρι τῆς λεκάνης. Ὁ ἀρρώστος αἰσθάνεται πολλάκις σαφῶς τὴν κατὰ μικρὸν πρόπτωσιν τοῦ λίθου. Ὁ οὔρητῆρ δὲ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ συλλογὴν τῶν οὔρων διατείνεται πολλάκις ὑπερβαλλόντως· πρότερον παρήσαν τὰ σημεῖα τῶν ἐν τοῖς νεφροῖς λίθων, ἄπερ, καταβιβασθέντος τοῦ λίθου ἀπὸ τῶν οὔρητῆρων εἰς τὴν κύστιν, ἐλαττοῦνται ταχέως, καὶ ἐπιγεννῶνται τὰ σημεῖα τῶν ἐν τῇ κύστει λίθων. Ἡ θεραπεία εἶναι ὡς ἡ τῶν ἐν τοῖς νεφροῖς λίθων καὶ τῆς οὔρητηρίτιδος ἰσχυρίας.

Δ'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΚΥΣΤΕΙ ΛΙΘΩΝ.

§. 489.

Οἱ ἐν τῇ κύστει λίθοι ἢ γεννῶνται μὲν ἐν τοῖς νεφροῖς πρῶτον, αὐξάνονται δ' ἐν τῇ κύστει ἔπειτα, ἢ πλάσσοντ' ἐν τῇ κύστει κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐπιτεύξεως τῶν ἀλλοτρῶν σωμάτων. Τῶν λίθων τούτων εἶναι πολὺ διάφορον τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος, ἡ θέσις καὶ τὰ λοιπὰ περιστατικά, ἔξ ὧν πηγάζει κατὰ μέρος καὶ ἡ διάφορος σφοδρότης τῶν ἐκ τούτων συμπτωμάτων.

§. 490.

Περὶ τοῦ σχήματος τῶν ἐν τῇ κύστει λίθων ἀρμόζουσιν ὅσ' ἀνωτέρω καὶ καθόλου (ἴδ. §. 479 τόμ. Γ') περὶ τούτου διελάβομεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅμως, μάλιστα δέ, ὅταν εἰς μόνος ἢ λίθος, εἶναι οὗτος ὡσειδῆς καὶ μικρὸν τι ἐκατέρωθεν πεπλατυμένος· ἢ ἐπιφάνει' αὐτοῦ λεία λοφώδης, ἢ γωνιώδης, πολλάκις δὲ καὶ διαφόρως τετμημένη· τὸ μέγεθος ἀπὸ

ὅσον ἀμυγδάλου μέχρι ὀρνιθίου ὡς, ἐνίοτε δὲ καὶ πολλῶ μείζον. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὲν εἶναι εἰς μόνος λίθος, πολλάκις ὅμως πλείονες, καὶ ἑκατοντάδες αὐτῶν ταυτοχρόνως· εἰσὶ δὲ οὗτοι τότε κατὰ τινα μέρη αὐτῶν λεῖοι, ἠκονημένοι καὶ ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλους θέσεως διαφόρως ἐσχηματισμένοι· κατὰ δὲ τὴν χημικὴν αὐτῶν σύνθεσιν ἔχουσι διάφορον στερεότητα, χρῶμα κτλ. Οἱ λίθοι διάκεινται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐλεύθεροι ἐν τῷ πυθμένι τῆς κύστεως, πολλάκις ὅμως εἰσὶ κατὰ τινα τόπον αὐτῆς ἐμπεπαρμένοι κατὰ τοὺς ἐξῆς τρόπους.

1) Ὁ λίθος ἐμπεῖρεται κατὰ τὸ στόμιον τῶν οὐρητῆρων ἢ, ἐν ᾧ ἐκπίπτει ἐκ τοῦ οὐρητῆρος, ἐξολισθαίνει μεταξὺ τῶν ὑμένων τῆς κύστεως, ὅπου αὐξάνεται, καὶ οὕτως εἶναι περικλεισμένος ἐν ἰδιαιτέρῳ κόλπῳ, ὅστις συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ κύτους τῆς κύστεως διὰ στρογγύλου ζομίου. 2) Κεῖτ' ἐν τινι κόλπῳ ἢ ἐν κήλῃ τῆς κύστεως. 3) Ἡ ἐντὸς ἐπιφάνεια τῆς κύστεως πολλῶν ἀνθρώπων ἔχει ἰδιάζουσάν τινα ἀμφιβληστροειδῆ κατασκευὴν, ἧς ἕνεκα γίνονται χωριοειδῆ κοιλώματα. Ὁ λίθος λοιπόν, ὅταν γεννηθῇ ἐν τινι τῶν κοιλωμάτων, ἐκτείνει τοῦτο κατὰ μικρὸν καὶ περιβάλλεται ὅλος ὑπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὑμένου τῆς κύστεως, καὶ καθ' ὅσον ὁ λίθος αὐξάνεται ἐπεκτείνεται καὶ ὁ περιέχων αὐτὸν ὑμὴν οὕτως, ὥστε συνέχεται διὰ μίσχου μετὰ τῆς λοιπῆς κύστεως. 4) Οἱ γεννώμενοι ἐν τοῖς προστάταις λίθοι ἐξίσχουσι κατὰ μέρος εἰς τὸ κύτος τῆς κύστεως. 5) Διὰ τὸν ἐρεθισμόν τοῦ λίθου καὶ διὰ τὴν ἐκ τούτου γεννωμένη φλεγμονὴν ἐκκρίνεται πλαστικὸς λέμφος, ὅστις ἀπεργάζεται νόθους ὑμένας, περιβάλλοντας κατὰ μέρος τὸν λίθον. Οἱ θυλακῖται οὗτοι λίθοι διακρίνονται ἀπὸ τῶν προσπεφυκότων, οἵτινες γίνονται ἐκ τῆς ἐπιπέξεως τῶν ἐκφυμάτων, τῶν μηκῆτων καὶ πολυπόδων τῆς κύστεως.

§. 491.

Διάφορά εἰσι τὰ συμπτώματα, ὅσα ἐπάγουσιν οἱ ἐν τῇ κύστει λίθοι. Ὅταν μὲν οὗτοι γεννηθῶσιν ἐν τοῖς νεφροῖς, προηγούνται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τοὺς νεφροὺς καὶ παρὰ τοὺς οὐρητῆρας πόνοι μᾶλλον ἢ ἦτον σφοδροί, οἵτινες ἐλλείπουσιν, ὅταν ὁ λίθος ἀναπτύσσῃτ' ἐν τῇ κύστει, καὶ καθόλου οὗτοι δὲν δύνανται νὰ εἶναι σημεῖα βέβαια καὶ ἔμμονα. Οἱ ἄρρωστοὶ ἔχουσιν αἰσθῆσιν θερμασίας καὶ ὀδυνηροῦ κνησμοῦ κατὰ τὴν βάλανον, διὸ ψηλάφουσι τε συχνῶς τὸ αἰδοῖον καὶ ἀποσπῶσιν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ σώματος, καὶ μάλιστα τὰ παιδιά. Ἡ αἰσθῆσις αὕτη γίνετ' ἐν τῷ πρώτῳ καιρῷ τοῦ νοσήματος τότε μόνον, ὅταν ὁ ἄρρωστος κοπιᾷσῃ πολὺ ἢ ἀλλάξῃ ἐξαίφνης τὸν σχηματισμὸν τοῦ σώματος, ἢ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπέκρουσιν τῶν ὑστάτων σταγόνων τῶν οὕρων τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας

φάσμαται ως εν τῇ βλεννοπόσει· ὁ ἀρρώστου ἐπιέσται συχῶς εἰς
 κένωσιν τῶν οὐρῶν, καὶ αἰσθάνεται ἐν ταύτῃ καυστηρᾶν ὀδύνην κατὰ
 τὸ ἄκρον τῆς βαλάνου. Οὐρῶν τῶν οὐρῶν διακρίνεται ἀσφινδίου, καὶ
 μετὰ τῆς σφοδρότητος ἐπιέσται ἄνωγος ἄλλοθεν ἄλλοθεν, ἢ δὲ
 ἄνωγος τῶν οὐρῶν ἀρχαί, ἀλλὰ σπογγώδους τοῦ ἀρρώστου τὸν σχῆ-
 ματισμὸν τοῦ σφίματος, ὑπερτασθῆναι οὐκ ἔστιν. Ἡ ἀποδόσει τῶν ὕδα-
 τῶν σταθμῶν ἔχει συνολικὰς σφοδρότητας πόνους, ἐπέδῃ
 ἢ κούσει τὸτε σφαιρακταί περὶ τὸν λίθον· ἐν φῶ δὲ γίνονται ἢ ἐπιέσει πρὸς
 κένωσιν τῶν οὐρῶν, προσγίνονται πολὺ καὶ τελευτήσῃ τοιοῦτος, ὡστε
 προσιπτει ὁ ἀρῶς. Πολὺ καὶ δὲ διὰ τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ ἀπευθυσμένου
 ἐντέρου ἐξογκοῦνται τὰ αἰμορροϊδικὰ ἀγρία. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ
 ἐπὶ τῶν ἄνωγος, ἐν τῷ κολέῳ, ἐν ἀκαταπαύστῃ ἐρεθισμῷ καὶ φάσ-
 μοῦν ἐρεθισμῶν, γίνονται ἐπιμόνος βλεννοπόσει καὶ σφοδρῶς αὐτοῦ. Ἡ
 οὐρα συνήθως εἰσὶν ὡχρὰ, διαυγῆ καὶ ἰδιαζόντως δυσώδη. Ἡ συμπτῶ-
 ματα ταῦτα μετρίως μετὰ μὲν εἰσὶν, ἢ ἡμετέρας τοῦ ἀρρώστου, σφοδρῶ-
 ρα δὲ γίνονται κατὰ πᾶσαν κίνησιν αὐτοῦ, βαδίζοντος, ἰπευόντος, ἢ ὄχου-
 μενου (ἐν φῶ οὗτος εἴσοτε ἔχει τὴν αἰσθησὶν ὡς ἂν ἀλλοτριον σφίμα με-
 ταπίπτῃ ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸν ἕτερον τόπον τῆς κούσεως). Μετὰ σφοδρὰς
 δὲ κινήσεις αὐτοῦ ἀπορροῖσαι πολὺ καὶ σταθμῶς τινὲς αἵματος ἐκ τῆς
 οὐρήρας. Πολὺ καὶ δὲ ἔχει ὁ ἀρῶς τὸν ὀδύνην ἐξογκοῦν τῶν ὄρχων
 ὑπὸ νύκτας συνουθουμένον παρὰ τὴν ἔνδον πᾶσαν τῶν ἡμερῶν καὶ με-
 τὰ τῶν πόνων εἴσοτε ἐκτενωμένους. Αἱ πᾶσαι τῆς κούσεως διὰ τὸν
 ἐρεθισμὸν ἐρεθισμὸν τοῦ λίθου ἀλλοκονοῦνται ὑπὸ φάσματος χροῖας, ἐξ ὅ-
 ρα οὐρα μετὰ μῦθης παχέως ἐκφέρονται. Αὐτὰ γίνονται ἀπορροῖσαι,
 καὶ σφαιρακταί περὶ τὸν λίθον, ὡστε, ἐλαττωμένους οὕτως τῆς ἐρυχῶ-
 ρίας καὶ τῆς ἐκτασιμότητος τῆς κούσεως, τὰ οὐρα δὲν ὀδύνηται πᾶσαν
 ἐπιέσται ἐν αὐτῇ ἀλλ' ἀπορροῖσαι κατὰ πᾶσαν στυγίτην. Ἡ φάσμαται
 δύνονται νὰ μετὰδοῦν εἰς τοὺς οὐρητήρας, ἐκείθεν δὲ καὶ εἰς τοὺς νεφροὺς
 καὶ νὰ ἐπαγγῆ ἔγκωσιν καὶ ἀλλὰς αὐτῶν βλάβας. Διὰ τούτων δὲ καὶ
 διὰ τῶν ἀκαταπαύτων πόνων, τὴν τε ἀνάπαυσιν καὶ τὰ ὄργανα τῆς
 ἀρρώστου ἀφαιρούνται, ἀλλοκονοῦνται κατὰ στυγίτην καὶ τὰ ὄργανα τῆς
 πύσης, ἐκ τούτου δὲ μιλύθουσιν αἱ δυνάμεις τοῦ σφίματος καὶ ἐκτῆκον-
 τ' ἐπὶ τῶν οὐρῶν διὰ τοῦ ἐκτικου πυρροῦ.

§. 492.

Ἡ συμπτῶματα δὲ ταῦτα τροποποιουνται διαφόρως κατὰ τὴν ἔξιν τοῦ
 ἀρρώστου, κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ λίθου καὶ κατὰ τὸν οὗτος κατέχει τὸν
 πόνον. Ὅτι μάλιστον εὐαίσθητος εἶναι ἔναι ἔναι ὁ ἀρῶς, ὡς ἂν μάλιστον

κανόνιστος και ἄτακτος εἶναι ὁ βίος αὐτοῦ, τόσῳ μᾶλλον ἐπίσημοι εἰσὶν αἱ ἐνοχλήσεις· ὅσῳ μείζων ὁ λίθος, τόσῳ σφοδρότερα τὰ συμπτώματα, ἅπερ μικρότερα μὲν εἰσὶν εἰς τοὺς λείους και θυλακίτας λίθους, μεγαλύτερα δὲ εἰς τοὺς ἐλευθέρους, γωνιώδεις και συκαμινοειδεῖς. Ἐν τῷ στομίῳ τῶν οὐρητήρων ἢ τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως ἐνιζάνοντος τοῦ λίθου, ἐπάγονται σφοδρότερα ἐνοχλήσεις, και, ἐν τῷ δευτέρῳ, παρεμποδισμὸς και ἐπίσχεσις τῆς προέσεως τῶν οὐρῶν. Προσέτι δέ, διὰ τὸν ἐρεθισμὸν τῶν στομίων τῶν σπερματικῶν ἀγγείων, και ὀδυνηρὸς πριαπισμὸς και ἐξόγκωσις τῶν ὄρχεων. Πολλάκις δὲ ὁ λίθος, ἐν τινὶ τόπῳ τῆς κύστεως ἐμπεπαρμένος ὢν, οὐδεμίαν τῶν ἐνοχλήσεων ἐπάγει, ἄς ὅμως ἐπάγει μετατιθέμενος εἰς ἄλλον τόπον διὰ τινος κινήσεως ἢ κόπου τοῦ σώματος. Κεῖται δὲ λίθος εὐμεγέθης ἐν τῷ πυθμένι τῆς κύστεως πάντοτε, δύναται γὰρ ἐλκῶσθαι τὴν πλευρὰν τῆς κύστεως και τὴν ταύτη ἀντίστοιχον τοῦ ἀπευθυσμένου, και οὕτω γὰρ ἐξωσθῆ δι' αὐτοῦ. Τοῦτ' αὐτὸ δύναται γὰρ συμβῆ εἰς τὰς γυναῖκας δι' ἐλκῶσεως τῆς πλευρᾶς τοῦ χολεοῦ. Ἄλλ' ὅμως ἔχομεν και παραδείγματα μαρτυροῦντα, ὅτι και εὐμεγέθεις λίθοι, ὑπῆρξαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐλευθέρως ἐν τῇ κύστει κείμενοι, χωρὶς γὰρ ἐπαγάγωσιν ἰδιαιτέραν τινὰ ἐνόχλησιν.

Ἐκαστον εἶδος τῶν οὐρολίθων ἔχει, κατὰ τὸν Προῦτον, και τὰ ἴδι' αὐτοῦ φαινόμενα. Εἰς τοὺς ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγκειμένους λίθους εἰσὶ ταῦτα συνήθως ἦττον σφοδρά, ἢ εἰς τὰ τῶν ἄλλων εἶδη, τὰ οὐρα φυσικά, και μικρὸν τι μᾶλλον κεχρωματισμένα, εἰδικῶς βαρύτερα τοῦ συνήθους. Καταψυχόμενα δὲ ἀπεργάζονται ὑπόστεισιν κρυσαλλῶδη και μυξώδη, ἧτις εἶναι ἀφθονωτέρα. Ἄν τυχὸν γείνωσιν ἐρεθισμοί· τὰ κατ' ἀρχὰς θολὰ οὐρα, ἰστάμενα γίνονται διαυγῆ. Εἰς δὲ τοὺς ἐξ ὀξαλικῆς τιτάνου συνισταμένους λίθους τὰ φαινόμενα μὲν εἰσὶ, λέγουσι σφοδρότατα (ἄλλ' ἐγὼ πολλάκις ἔτυχον γὰρ ἶδω τούναντιον), τὰ οὐρα δὲ καθαρὰ, οὔτε ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος οὔτε ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων ὑπίσασιν ποιοῦντα. Οἱ δὲ ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων συγκειμένοι λίθοι ἐπάγουσι, λέγεται, τὰ σφοδρότατα συμπτώματα, τὰ οὐρα εἰσὶν ἰδίως ὀβρώδη, εἰδικῶς ἐλαφρά, και ὑπόστασιν πολλὴν ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων και μύξης ἐμποιοῦντα, εἰσὶν ἀλκαλικά, σηπεδονώδη, δυσώδη και πολλά. Συνάμα δὲ συμπάσχει μᾶλλον και ἡ καθόλου ὑγεία.

§. 493.

Ἐκ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος φαινομένων εἰκάζομεν μόνον τὴν ἐν τῇ κύστει παρουσίαν τῶν λίθων· βεβαίαν δὲ περὶ τούτων διάγνωσιν λαμβάνομεν μόνον διὰ τῆς γενομένης διὰ τινος μεταλλίνου καθετήρος ἐξετάσεως, δι' ἧς αἰσθανόμεθα σαφῶς σκληρὰν ἀντίκρουσιν και τὸν ἐξ αὐτῆς γεγόμενον μετάλλινον ἦχον. Καί· τὸ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐξετάσεως περιγεγόμενον δύναται πολλάκις γὰρ εἶναι ἀμφίβολον ἢ μηδὲν· εἰς μικροὺς π. χ. λίθους, και εἰς τοὺς ὄντας ὑπὸ τοῦ ἔγδον χιτῶνος τῆς κύστεως, ἢ

ὑπὸ νόθων ὑμένων τὸ πλεῖστον ἢ καὶ ὅλως ἀμφικεκαλυμένους, ἢ ἔν τινι κὼλπῳ τῆς κύστεως ἐγκλεισμένους. Ἐπειδὴ δὲ ἡ εὐκολὸς ἢ δύσκολος ψαῦσις τοῦ λίθου διὰ τοῦ ρύγχους τοῦ καθετήρος ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ μεγέθους, τῆς ποιότητος καὶ τῆς θέσεως τοῦ λίθου, δεόν ἐν τῇ ἐξετάσει τῆς κύστεως νὰ περικυκλήσωμεν πρῶτως ἐντὸς αὐτῆς κατὰ διαφοροὺς ἕξεις τὸν καθετήρα, καὶ νὰ ἐξετάσωμεν τὸν ἄρρωστον κενὴν τε καὶ ἔμπλεων τὴν κύστιν ἔχοντα καὶ εἰς διαφοροὺς θέσεις καὶ στάσεις ὄντα. Ἡ διὰ τοῦ εἰς τὸ ἀπευθυμένον ἔντερον παραπεμπομένου δακτύλου συγχρόνως γινομένη ἐξέτασις δύναται νὰ εὐκολύνῃ τὴν ἐν τῇ κύτει εὔρεσιν τοῦ λίθου, καθὼς καὶ νὰ αἰσθανθῶμεν δυνάμεθα διὰ τοῦ αὐτοῦ δακτύλου καὶ μέγαν ἐν τῷ πυθμένι τῆς κύστεως κείμενον λίθον.

Ὁ Κλείνιος (Klein; Practische Ansichten der bedeutendsten Operationen. Stuttgart. 1819. Heft. III. S. 35) λέγει, ὅτι οἱ ἀργυροὶ καθετήρες ἐρεθίζουσιν εἰς τοὺς λίαν εὐαίσθητους ἀνθρώπους πολλάκις ἐπισήμους πόνους καὶ συστολάς τῆς κύστεως, τὴν εὔρεσιν τοῦ λίθου ἀποστερούσας, ἐν ᾧ οἱ ἐκ χάλυθος (ἢ καὶ ἐλαστικοί), οὐδένα πόνου καὶ οὐδεμίαν συστολὴν ἐπάγοντες, ἀνευρίσκουσιν εὐκολώτερον τὸν λίθον.

§. 494.

Διὰ τοῦ καθετηρισμοῦ δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν κατὰ τινα τρόπον τὸ τε μέγεθος καὶ τὴν ἄλλην τοῦ λίθου ποιότητα. Τὸν λίθον μέγαν μὲν ὄντα, αἰσθανόμεθα πάντοτε διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ καθετήρος, ὅπως δήποτε καὶ ἂν κινήσωμεν αὐτὸν μικρὸν δὲ ὄντα αἰσθανόμεθα ἐκ βραχέων μόνον διαλειμμάτων, διότι πολλάκις ἐκφεύγει οὗτος ὅταν ὁ λίθος ἢ λοφώδης ἐπέχεται πολλάκις ὁ καθετήρ· σκληροὶ λίθοι ἠχοῦσι καθαρῶς, ἀπαλοὶ δὲ βαθέως ἄλλ' ἢ αἰσθησις κατὰ τοῦτο ἀπατάται πολὺ. Ὅταν δὲ ὁ λίθος δὲν εἴν' ἐλεύθερος ἐν τῇ κύτει, ἀλλ' ἐντεθυλακισμένος, ἢ αἰσθησις ἡμῶν, ἐπειδὴ ὁ καθετήρ δὲν ψηλαφεῖ αὐτὸν γυμνόν, δὲν δύναται νὰ διακρίνῃ βεβαίως τὸν λίθον ἀπὸ τῶν μυκητωδῶν ἐκφυμάτων ἢ ἄλλων ὄγκων κατὰ τὴν ἐντὸς ἐπιφάνειαν τῆς κύστεως.

Ὁ Λερῶς Δετιόλος (Leroy d'Étiolle, Journal général de Médecine, Octobre 1829) διαγράφει ὄργανον πρὸς διαμέτρησιν τῶν ἐν τῇ κύτει λίθων. Ἀλλὰ πάντοτε δυνάμεθα ν' ἀπατηθῶμεν εὐκόλως δι' αὐτοῦ, ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν τοῦ νὰ πιάσωμεν κατ' ἐπανάληψιν αὐτὸν εἰς τὴν αὐτὴν διάμετρον. Τὸ κάλλιστον δὲ λιθόμετρον εἶναι κατὰ τὸν Πίγγην, τὸ στηριζόμενον εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ καὶ τοῦ Σάνσωνος παρατηρήσεις, ὁ συνήθως εἰς τὴν ἐν τῇ κύτει λιθίαν εὐδιαζόμενος καθετήρ. Εὐρόντες δι' αὐτοῦ τὸν λίθον, προωθοῦμεν τὸ ρύγχος αὐτοῦ μέχρι τοῦ ἐπισθίου ἄκρου τοῦ λίθου, ἐκεῖθεν δὲ φέρομεν αὐτὸ πρῶς τὰ πρόσω, περικυκλεύοντες συγχρόνως αὐτὸν μετὰ πραότητος περὶ τὸν ἑαυτοῦ ἄξονα· κατὰ πᾶσαν αὐτοῦ κίνησιν αἰσθανόμεθα τὸν λίθον, καὶ ἂν σημειώσωμεν πόσον ἐξείχε τῆς οὐρήθρας ὁ καθετήρ καθ' ἓν στιγμήν

ἔψαυε τὸ ὑπίσθιον πέρας τοῦ λίθου, καὶ πόσον προέβη καθ' ἣν στιγμήν δὲν αἰσθα-
γόμεθα πλέον τὸν λίθον, δυνάμεθα ἐκ τούτου νὰ διορίσωμεν τὴν διάμετρον τοῦ λίθου
ἀπὸ τῶν ὀπίσω πρὸς τὰ πρόσω· ἵνα δὲ γνωρίσωμεν τὴν ἐπὶ τὰ πλάγι' αὐτοῦ διάμετρον,
φέρομεν τὸν καθετῆρα ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς ἐπὶ τὴν ἑτέραν καὶ σημειοῦμεν ὅπερ
διατρέχει ἡ λαβὴ πρὸς τοῦτο διάστημα, ἐξ οὗ δυνάμεθα νὰ διαμετρήσωμεν καὶ τὴν
πλαγίαν τοῦ λίθου διάμετρον.

Ἰνα δὲ ἀκούσωμεν σαφέστερον τὴν ἐπίκρουσιν τοῦ λίθου μὲ τὸν καθετῆρα, καὶ ν' ἀ-
ποφύγωμεν τὴν ἀπάτην, ὅταν ὁ λίθος σκέπηται ἀπὸ βλέννης, ἢ ὅταν ψαύωμεν μὲ τὸν
καθετῆρα σκληροῦς τόπους τῶν πλευρωμάτων τῆς κύστεως, παραινοῦσι τινὲς νὰ βάλω-
μεν τὸ οὖς ἐπὶ τοῦ ἐφθάλιου· ὁ δὲ Μορεαῦος καὶ Βεϊέρος (Béhier) προσήρμοσαν στη-
θοσκοπίον ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τῆς λαβῆς τῆς μήλης· παρομοίως δὲ καὶ ὁ Πφρίεμος,
(Pfriem; Das Lithoscop oder Beschreibung eines Instrumentes zur sicheren Dia-
gnose der Harnblasensteine. Wuerzburg. 1838)· ἢ ὁ Λερόυς Δετίολος προτείνει μα-
κρὸν ἐλασικὸν καλαμίσκον, εἰς οὗ τὸ ἄνω ἄκρον εἶναι προσηρμοσμένον σθηθοσκοπίον.

§. 495.

Αἱ διάφοροι θεραπευτικαὶ μέθοδοι πρὸς ἀφαίρεσιν τῶν ἐν τῇ κύστει
λίθων εἰσὶ.

- 1) Ἡ ἔσω πρόποσις τῶν θρυπτόντων τὸν λίθον φαρ-
μάκων.
- 2) Διαλυτικαὶ ἐγέσεις εἰς τὴν κύστιν.
- 3) Ἐξαιρέσεις τοῦ λίθου διὰ τῆς οὐρήθρας.
- 4) Θρύψις τοῦ λίθου ἐν τῇ κύστει.
- 5) Λιθοτομία.

Α΄.

ΛΙΘΟΤΡΥΠΤΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ.

§. 496.

Τῶν λιθοθρυπτικῶν φαρμάκων, ὧν πολλὰ πάλαι μετεχειρίζοντο πρὸς
θρύψιν τῶν λίθων, χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζωσι καλῶς τὴν ἐνέργειαν αὐ-
τῶν, μόνον ἡ πρόοδος τῆς χημείας καὶ ἡ ἀκριβεστέρα γνῶσις τῶν συστα-
τικῶν μορίων τῶν ἐν τῇ κύστει λίθων ἠδυνήθησαν νὰ προσδιορίσωσι τὴν
κυρίαν ἐνέργειαν καὶ χρῆσιν. Καὶ πρὸς τῶν λίθων τὴν θεραπείαν ἀρ-
μόζουσιν ὅσα καὶ ἀνωτέρω πρὸς τὴν τῶν ψαμμίων εἴπαμεν (ἴδ. §. 482—
484. τόμ. Γ'). ἤγουν πρὸς τοὺς ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγχειμένους λίθους δι-
δομεν τὰ ἀλκάλια· πρὸς τοὺς ἐκ φωσφορικῆς τινάου τὰ ὀξέα μετὰ τῆς
οἰκείας διαίτης. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰ ὀξέα, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν,
ὅτι ταῦτα μόνον πρὸς τὴν εἰς γένεσιν τῶν φωσφορικῶν ἀλάτων διάθε-
σιν ἐνεργοῦσιν, οὐδὲως δὲ πρὸς θρύψιν τῶν λίθων, ἐκτὸς μόνον ἐὰν με-
ταχειρισθῶμεν ταῦτα ἐνεματικῶς.

Πολλά ἐμπειρικῶς πρὸς τοὺς λίθους διδόμενα φάρμακα σύγκειντ' ἐξ ἀλκαλίων οἷον, τὸ τοῦ Στεφφίνου (Steffen) κτλ. ἄλλα δὲ πάλιν, ὡς πολλὰ φυτικά, ἐνεργοῦσι βελτιωτικῶς μόνον ἡνωμένα μετὰ τῆς πολλῆς προπόσεως· διπλῆν δὲ τὴν ἐνέργειαν ἔχουσι πολλὰ τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων.

§. 497.

Τῶν φαρμάκων τούτων ἡ ἐνέργεια τιμᾶται μὲν ὑπερβαλλόντως παρὰ τινων ἰατρῶν, ἐξουθενίζεται δὲ παρ' ἄλλων. Καὶ ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν ἐξ αὐτῶν διάλυσιν μειζόνων λίθων, δυνάμεθα ὅμως νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν περαιτέρω αὐξήσιν αὐτῶν, νὰ ἐλαττώσωμεν τὰ ἐκ τούτων συμπτώματα, καὶ ν' ἀφαιρέσωμεν ἴσως μικροτέρους λίθους. Εἰσὶ δὲ ταῦτα ὠφέλιμα, ὅταν διὰ περιστατικὰ ἐμποδίζεται ἡ ἐξάιρεσις τοῦ λίθου διὰ τῆς λιθοτομίας, καὶ ὅταν, μετὰ τὴν ἐξάιρεσιν τοῦ λίθου διὰ τῆς λιθοτομίας, θέλωμεν ν' ἀφαιρέσωμεν τὴν λιθοποιὸν διάθεσιν.

Καὶ ἂν ἐπὶ τῇ ἀκαταπαύστῃ χρήσει τῶν ἀλκαλίων ἐξαλείφονται αἱ ἐνοχλήσεις τῶν ἐν τῇ κύσει λίθων, δὲν εἶναι ἀπόδειξις κατὰ τὸν 'Οούσιππον, ὅτι διελύθη ὁ λίθος. Διὰ τὴν εἰδικὴν ἐνέργειαν τῶν ἀλκαλίων πρὸς τὴν κύστιν, χαννοῦται αὕτη καὶ διὰ τοῦ βάρους τοῦ λίθου γίνεται θύλαξ· ὅταν δὲ μετέπειτα μεταχειρισθῶμεν διὰ τὴν ἐκ τῆς χρήσεως τῶν ἀλκαλίων γεννηθεῖσαν βλάβην τῆς πέψεως τωνατικὰ φάρμακα, δι' ὧν ἡ μυώδης ἐνέργεια τῆς κύστεως αὐξάνεται, ἡ κύστις, λέγεται, συστέλλεται τότε ὅλη περὶ τὸν λίθον καὶ περικλείει αὐτὸν εἰς τυφλὸν θύλακα· ἕτεροι δὲ εἶπον, ὅτι ἐν τῇ δι' αὐτῶν ἐνεργηθέντι ἀλκαλισμῷ τῶν οὕρων γίνεται περὶ τὸν λίθον ἀπόθεσις φωσφορικῶν ἀλάτων, ἐξ οὗ ἐλαττοῦται ἡ πρὸς τὴν κύστιν ἐρεθιστικῆ τοῦ λίθου ἐνέργεια.

B'.

ΛΙΘΟΘΡΥΠΤΙΚΑΙ ΕΝΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΣΤΙΝ.

§. 498.

Παρὰ τοῦ Φουρκρούου καὶ Βαυκελίνου ἐδόθησαν τακτικοὶ κανόνες περὶ τῶν ἐνέσεων εἰς τὴν κύστιν, ἃς πρότερον ἤδη μετεχειρίζοντο πρὸς θρύψιν τῶν λίθων. Ἡ διάλυσις τῶν μὲν ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγκειμένων λίθων γίνεται δι' ἐνέσεως κεκραμένης ἀλυσίας. Τῶν δὲ ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων διὰ κεκραμένου ἀλικοῦ ὀξέος, καὶ τῶν ἐξ ὀξάλικῆς τιτάνου διὰ κεκραμένου νιτρικοῦ ὀξέος. Ἰνα δὲ ἐνεργήσωσι δραστηριώτερον πρὸς τὸν λίθον, χωρὶς ὅμως νὰ βλάψωσι καὶ τὴν κύστιν διὰ τῶν ἐνιεμένων δραστηρίων λιθοθρυπτικῶν φαρμάκων ἐζήτησαν νὰ ἐγκλείσωσι τὸν λίθον εἰς θύλακα μὴ βλαπτόμενον ἐκ τῶν δραστηρίων τούτων φαρμάκων καὶ πρὸς τοῦτο προέτειναν τινὰ ὁ Πέρσους, Σιθιάλης καὶ Λερούς, ὁ δὲ Ῥοβινέτης ἐφεύρηκε καὶ ἰδιαιτέρον μηχανήμα, δι' οὗ ἐγκλείεται ὁ λίθος εἰς θύλακα κατασκευασμένον ἐξ ἐντέρων, καὶ αἱ ἐνέσεις γίνονται διὰ σύριγγος διαύλου.

Οἱ ἐκ φωσφορικῶν ἀλάτων συγκείμενοι λίθοι, ἐκ τριπλῶν φωσφορικῶν ἀλάτων τιτάνου, δὲν διαλύονται ὑπὸ διαλύματος διςανθρακικοῦ, ἀλλὰ θρύπτονται ἢ μεταβάλλονται εἰς κόνιν· καὶ οἱ ἐξ ὀξελικοῦ ὀξέος συγκείμενοι λίθοι μεταβάλλονται ὁπωςοῦν δι' αὐτοῦ· (κατὰ τὸν Οὐίλσιον)· ὁ Δ. Ὑγρῆς (A. Uge) ἐπαινεῖ τὸ ἱππουρικὸν ὀξύ, ἐξ οὗ κατὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ Γαρόδου (Carrod) καὶ Κελλήρου (Keller) μικρὰν ὠφέλειαν πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν· ὁ δὲ Βερζέλιος νομίζων, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτύχωσιν αἱ ἐνέσεις καὶ προτρέπων νὰ δοκιμάσωμεν ἐπανειλημμένως ταύτας, ἐπαινεῖ χλιαρὸν κρᾶμα ἐκ μιᾶς μοίρας ἀνθρακικοῦ κάλεος καὶ 900 ὕδατος μετ' ὀλίγης βλέννης· καί, εἰς τὸν ἐξ οὐρικοῦ ὀξέος συγκείμενον λίθον, διάλυμα ὑποβορακικοῦ νάτρου.

§. 499.

Ὅπως εἰσρέη ἀδιακόπως καὶ πολὺ ὕδωρ ἢ χημικὸν λιθοθρυπτικὸν ὑγρὸν, καὶ γείνη οὕτως ἡ διάλυσις τοῦ λίθου, ὁ Γρυνθίσιενος προέτεινεν ἰδιαιτέρον πρὸς τοῦτο μηχανήμα καὶ ὁ Κλοκυέτης τὴν διαυλον σύριγγα τοῦ Ἄλου.

§. 500.

Καὶ περὶ τῶν μεθόδων τούτων εἰσὶ διάφοροι αἱ γνώμαι, ὡς περ καὶ περὶ τῶν ἔσω προσφερομένων φαρμάκων. Ἡ ἐπικυροῦσα ταύτας πείρα ἡμῶν εἶναι ὀλίγη εἰσέτι. Αἱ διάφοροι πολλακίς πτύχες τοῦ λίθου δὲν εἶναι μέγα τι ἐμπόδιον τῶν μεθόδων, ἐπειδὴ δυνάμεθα πάντοτε νὰ ἔχωμεν γνώσιν ἀκριβῆ τῆς ποιότητος τοῦ λίθου ἐκ τῆς ποιότητος τῶν οὐρῶν, ἐκ τῆς ἐκθάσεως τῶν ἐνέσεων, ἐκ τῶν ῥηθησομένων ἐφεξῆς ἐν τῇ θρύψει τῶν λίθων ἀγωγῶν καὶ ἐκ τῆς ἐξαιρέσεως μορίων τινῶν τῶν λίθων. Οἱ μάλιστα πάντων δισδιάλυτοι εἰσὶν οἱ ἐξ ὀξελικῆς τιτάνου συγκείμενοι λίθοι.

Αἱ νεώταται πρὸς τοῦτο γερόμεναι δοκιμαὶ εἰσὶν αἱ τοῦ Πελοῦζ υ (Comptes rendus de l'Académie des Sciences. 1841 Mars 21. Tom. XIV. No. 12) ἐξ ὧν ἐξάγεται· 1) ὅτι ἡ ἐνέργεια τῶν διαφόρων χημικῶν οὐσιῶν γίνεται ἥττον μὲν πρὸς τὰς ἐξ ὧν σύγκινται οἱ λίθοι οὐσίας, μᾶλλον δὲ πρὸς τὴν ζωϊκὴν οὐσίαν· ἡ ἐνέργεια αὐτῶν γίνεται μάλα βραδέως καὶ εἰς τοὺς λίθους ἐκτὸς τῆς κύστεως ὄντας. 2) ὅτι διὰ πάσεως καὶ λουτρῶν δυσκόλως κατορθοῦται θεραπεία. 3) ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνέσεων, καὶ τοὶ αὐταὶ ἐνεργουσίαν ἰσχυρότερον, εἶναι ἀβέβαιον, καὶ ὁ κίνδυνος τῆς φλεγμονῆς δὲν σταθμᾶται τῇ ταχυτέρᾳ φθορᾷ τοῦ λίθου ὡς ἐν τῇ λιθοθρυπτικῇ. 4) ὅτι, εἰ καὶ ἡ ἔνωσις τῆς λιθοθρυπτικῆς μετὰ τῶν ἐνέσεων αὐξάνει τὴν πιθανότητα τοῦ ἀποτελέσματος, φρονιμώτατον ὅμως εἶναι νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν λιθοθρυπτικὴν.

Γ'.

ΔΙΑΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΛΙΘΩΝ ΔΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΣΤΗΛΗΣ.

§. 501.

Εἰς τὰς δοκιμὰς τοῦ Δεσμορτιέρου (Desmortier) ἐπερείδόμενος ὁ

Γουλιέλμος εἶπε περὶ τῆς διαλύσεως τῶν λίθων διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς
 Ταβανικῆς στῆλης. Ὁ δὲ Πρεβόστης καὶ Δυμάς ἐδοκίμασαν αὐτὴν εἰς
 λίθους ἕκτος τοῦ σμάματος τοῦ ἀνθρῶπου καὶ εἰς ἕωα. Ἡ πρὸς τοῦτο
 σπουδαῖα σύγκριται ἐξ ἐλαστικῶν καθήτηρος ἀγῶνος ὄνο ἐκ πλατύνας ἐνε-
 χοντος, ὅτινες εἰσὶν ὑπὸ μετρίᾳς περιεβόληται καὶ ὄλον αὐτῶν τὸ
 μῆκος πᾶν τῶν περάτων, ἀπερ ἴστανται δι' ἐλαστικῶν ἀπ' ἀλλήλων
 καὶ στηρίζονται εἰς κομβίον ἐκφῶντινον, τὸ στόμιον τοῦ καθήτηρος ἐμ-
 φράσσον. Ἐὶ κομβίον τοῦτο σύγκειτ' ἐκ δύο ἡμισφαρίων, ὧν ἑκάτερον
 στηρίζεται εἰς ἑκάτερον τῶν ἀγῶνων, ὥστε ἡ ἐπιπέδος πλεῦρα, ἐφ' ἧς
 ἴστανται γυμνῆ ἢ πλατύνᾳ, ἐφαπτεται τοῦ λίθου ἔνευα δὲ ἐκ κεραμίτου
 νερικου ὀξέος ταχύνει, λέγεται, τὴν ἐνεργείαν τῆς Ταβανικῆς στῆλης
 μάλλον τοῦ ἀπλοῦ ὕδατος. Ἀλλ' οὐδέμηα δοκιμῆ τούτου ἔγινεν ἐπὶ τοῦ
 ἀνθρῶπου.

ΕΞΑΙΡΕΣΙΣ ΤΟΥ ΑἴΘΟΥΣ ΔΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΡΑΣ.

§. 502.

Ἡ βραχεία καὶ ἐκτατὴ οὐρήρα τῶν γυναικῶν, καὶ οἱ πολὺακίς αὐτο-
 μάτως ἐκ ταύτης ἀποπεμπόμενες, καὶ εὐήμερες, λίθοι, ἔδοσαν ἀφορμὴν
 εἰς τὴν διαστολὴν τῆς οὐρήρας ἐξαιρέσει τῶν λίθων ἐπὶ τῶν γυναικῶν.
 ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν δὲ ἤτον ἐπιτυχεῖν αὐτοῦ, πάλῃ δὲ σπανιότερον ἐκτι-
 πτοῦται. μετὰ οὖν λίθοι ἐκ τῆς οὐρήρας αὐτῶν. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Πρόσπε-
 ρον Ἀπίωνον εἰς τοὺς Αἰγυπτίους ἔγινετο κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν
 ἡ διαστολὴ τῆς οὐρήρας ἐμφουσήσει ἀδιαλείπτως πλάτυνέων εἰς ταύ-
 τὴν ἐνδοδιαλύμενων σωληναρίων, καὶ ἡ ἐξαιρέσις ἐπειτα τοῦ λίθου προσε-
 πολλίθει αὐτοῦ διὰ τοῦ παρακαταπιεμένου δακτύλου ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν
 μὲν εἰς τὴν ἔδραν, ἐπὶ τῶν γυναικῶν δὲ εἰς τὸν κολεόν, πρὸς τὸν τρά-
 χηλον τῆς χύστως καὶ ἐκμυζήσει τοῦ αἰσίου. Ἡ ὄσον πέντε γράμ-
 μάων διαμέτρος τοῦ αἵλου τῆς οὐρήρας γίνετ' ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν μετὰ
 πάλῃ κῆπου καὶ ἡ τοιαύτη ἐκτασις εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πάλῃ ἀφορμ-
 τος. ὅθεν μὲνον μικροὶ λίθοι δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσιν ὄντως ἐκ τῆς
 οὐρήρας αὐτῶν, καὶ ἡ διαστολὴ αὐτῆς γίνεται κατὰ τὴν ἰσότητα δι' ἀδριαει-
 πτως παχύνερον καθήτηρος. Ἀφ' οὗ δὲ ἡ οὐρήρα διασταλῆ κατὰ τὸ
 εἶδος, ὁ ἀρρώστος πρέπει νὰ κρατήσῃ τὰ οὐρα καὶ νὰ ἐπιμακίῃ πρὸς τὰ
 πρῶτα καὶ οὕτως ὁ λίθος ἐξώβεται, μετὰ τὸν ἐξελκυσμὸν τοῦ καθήτη-
 ρος, ὅπου μετὰ τοῦ κρούου τοῦ κρούου τοῦ ὄντος, ἢ ἐξελκυσμῶν δι' ἰσχυρι-
 σθούκου. Πρὸς διαστολὴν δὲ τῆς γυναικῆς οὐρήρας ἀρμυζέει ὁ διαστολῆς

τοῦ Βείσου. Ἐπίφοβον ὅμως ἐπακόλουθον πάσης διαστολῆς τῆς γυναί-
κειας οὐρήθρας εἶναι πάντοτε τῶν οὕρων ἀκράτεια.

Τοιοῦτους λιθουλκούς ἐφεύρηκαν, ὁ Σαγκτόριος καὶ Σεβερῆνος· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο
μετεχειρίσθησαν καὶ τοῦ Ὑντήρου τὸν λιθουλκόν. Πρὸ πάντων ὅμως χρησιμώτατος εἶ-
ναι ὁ λιθουλκός τοῦ Κωπήρου, καθ' ὃν οἱ τοιοῦτοι μικροὶ λίθοι εὐρίσκονται εἰς θύλα-
κα τῆς κύστεως ὀπισθεν τῶν ἐξωγκωμένων προστάτων, καὶ δὲν ἀνακαλύπτονται πολ-
λάκις, ἂν, ἐξετάζοντες τὴν κύστιν, δὲν θλίψωμεν τὸ ἄκρον τοῦ καθετήρος πρὸς τὸ ἀπ-
ευθυσμένον ἔντερον, ἢ ἂν δὲν ἄρωμεν πρὸς τὰ ἄνω τὴν πρόσθιον πλευρὰν τοῦ ἀπευθυ-
σμένου διὰ τοῦ παραπεμφθέντος εἰς αὐτὸ δακτύλου.

Ε'

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΗ ΚΥΣΤΕΙ ΘΡΥΨΕΩΣ ΤΩΝ ΛΙΘΩΝ.

§. 503.

Τὴν ἐξάιρεσιν τῶν λίθων μετὰ προηγουμένην θρύψιν αὐτῶν ἐντὸς τῆς
κύστεως, (ἥς θρύψεως σχμεῖωσιν εὐρίσκωμεν ἤδη εἰς τὸν Κέλσον καὶ
'Αβουλκασήμ) κατὰ πρῶτον ἔδοκίμασαν εἰς ἑαυτοὺς δύο μὴ ἰατροὶ (1) ἐπι-
τυχῶς. Πρῶτος δὲ ὁ Γρuiθυσένος ἐγνωμάτευσεν ἀκριβέστερον περὶ τῆς
ἐντὸς τῆς κύστεως θρύψεως τῶν λίθων, εἰπὼν νὰ εὐδοιάσωμεν εἰς τὴν
κύστιν καλαμίσκον εὐθυτενῆ, ἀφ' οὗ ἐκπτύσσεται ἀγκύλη ἐκ σύρματος,
δι' ἧς κατέχεται ὁ λίθος, ἔπειτα δὲ νὰ ἐμβάλωμεν διὰ τοῦ καλαμίσκου
τρύπανον καὶ ν' ἀνατρύψωμεν τὸν λίθον, οὗ τὰ μικρότερα τεμάχια
συντριβόμεν ἔπειτα διὰ λιθοθλάστου εἰς τὴν κύστιν διὰ τοῦ αὐτοῦ κα-
λαμίσκου εὐδοιάζομένου. Ἡ πρότασις αὐτοῦ κατεφρονήθη καὶ ὡς ἀνόη-
τος ἀπεδοκιμάσθη, καθὼς καὶ τοῦ Ἐλδογήρτωνος (Eldgerton) τὸ ὄργανον,
καμπύλον ὡς ὁ κοινὸς καθετήρ, δι' οὗ πιάνει τὸν λίθον διὰ δύο ἐν τῇ
κύστει διανογομένων βραχιόνων καὶ θρύπτει ἔπειτα τὸν λίθον διὰ ρινίου.

§. 504.

Τὸν Γρuiθυσένον ἠκολούθησαν ὁ Σιβιάλης, Λερόυς καὶ Ἀμύσσατος,
καὶ τὰ ὄργαν' αὐτῶν εἰσὶν ὅμοια τοῖς τοῦ Γρuiθυσένου καὶ δύνανται νὰ
θεωρηθῶσι κατὰ τινα τρόπον τροποποιήσις ἐκείνων, ἐξ οὗ δὲν πρέπει νὰ
ἐρίζη πολὺ ὁ Σιβιάλης πρὸς τὸν Λερόυν περὶ τοῦ ὀπότερον εἶναι τὸν

(1) Ἐξ ὧν ὁ μὲν παρέπεμπε δι' ἐλαστικῷ καθετήρος εἰς τὴν κύστιν εὐθυτενὲς ἔμβο-
λον ἐκ γάλυθος ἔχον θηκτὸν τὸ πέρασ καὶ ἐπέκρουεν αὐτὸ ἐξωθεν πρὸς τὸν λίθον,
δι' οὗ ἐξεκόπτοντο τοῦ λίθου μικρὰ τεμάχια, ἅπερ ἔπειτα ἐξωθούντο μετὰ τῶν εὐρων.
Ὁ δὲ ἕτερος παραπέμπων τρίς τοῦ νυχθημέρου λεπτὸν ρινίον δι' ἐλαστικῷ καθετήρος
μεταξὺ τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἐγκειμένου λίθου, ἔθρυπτεν αὐτὸν ἐλκύνων ἐπ' αὐτοῦ τὸ
ρινίον, καὶ προσπαθῶν νὰ φέρῃ πάντοτε τὸν λίθον πρὸς τὸν τράχηλον τῆς κύστεως.

πρώτον ἐφευρετὴν τῆς λιθινθρυπτικῆς ταύτης μεθόδου, καθὼς μὴδὲ περὶ τῆς εὐθυτενείας τῶν ὀργάνων, ἣν ἰδιοποιεῖται ὁ Ἀμύσσατος, ἐπειδὴ καὶ ταύτην ἀνέφερον ὁ Γρυθυσίενος. Ἄλλ' ἐκ τούτου οὐδόλως ἐλαττοῦται ἡ ἀξία αὐτῶν, οἵτινες ἀμιλλώμενοι ἐπιπόνως ἐτελειοποίησαν τὴν χειρουργίαν ταύτην, καὶ ἔθεσαν κανόνας αὐτῆς βεβαίους, καθ' οὓς ὁ Σιβιάλης ἐνήργησεν αὐτὴν ἐπὶ ζώντων ἀνθρώπων καὶ οὕτως ἀνέλαβεν αὐτὴ οὐ μόνον χώραν εἰς τὴν χειρουργικὴν πράξιν, ἀλλὰ καὶ τόπον ἀνεξάλειπτον εἰς τὴν χειρουργικὴν. Ἐκτὸς δὲ τοῦ Σιβιάλου, Λερδύος καὶ Ἀμυσσάτου συνήργησαν εἰς βελτίωσιν τῶν ὀργάνων κατ' ἐξοχὴν ὁ Ἰάκωβσον (Jacobson) καὶ ὁ Εὐρυτέλουπος (Heurteloup) καὶ αὐτὸς τοῦ Χαριέρου (Chariere) ὁ ἐφευρετικὸς νοῦς, ὥστε ἡ χειρουργία αὐτὴ εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους ἔγεινεν, ὡς δυνατόν, ἀπλουστάτη τε καὶ ἐντελεστάτη.

§. 505.

Τὰ πρὸς θρύψιν τοῦ λίθου πολυάριθμα ὄργανα ἔχουσι τοῦτο κοινόν, ὅτι εὐδοιασθέντα διὰ τῆς οὐρήθρας εἰς τὴν κύστιν πιάνουσι καὶ κρατοῦσιν ἀκίνητον τὸν λίθον· καὶ βιαίως καταθρύπτουσι αὐτὸν εἰς τεμάχια, ἅπερ ἐξωθοῦνται ἔπειτα διὰ τῆς οὐρήθρας. Ὅλα δὲ ταῦτα διαιροῦνται κάλλιστα εἰς τρεῖς τάξεις· καὶ τῆς πρώτης μὲν εἰσὶν ὅσα φθείρουσιν τὸν κατασχεθέντα λίθον ἀπὸ τῆς περιφερείας πρὸς τὸ κέντρον· τῆς δευτέρας δέ, ὅσα διατρυνῶσιν αὐτόν, ὥστε, καταστήσαντες αὐτόν πρῶτον εὐθρυπτότερον, ν' ἀποθρύπτωσιν αὐτόν ἔπειτα· τῆς τρίτης δέ, ὅσα ἀποθρύπτουσι αὐτόν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τῆς περιφερείας πρὸς τὸ κέντρον.

Ἐν τῇ τάξει τῶν πρώτων εἶναι τὸ ὄργανον τοῦ Ἐλδογήρτωνος (Eldgerton) τοῦ Μευριέου (Meurieu) Ταννοῦ (Tanhou) ἐκτελεσθὲν (1830) τοῦ Ῥεκαμιέρου (1830), ἅπερ στηρίζει διὰ λιθολάβου τὸν λίθον καὶ καταθρύπτουσι αὐτόν διὰ ῥινίων. Τὸ ὄργανον τοῦ Ῥιγάλου (Rigal) (1830), ὅπερ στηρίζει τὸν λίθον διὰ τρυπάνου καὶ περικινεῖ αὐτόν εἰς τὰς ῥινοειδεῖς ἐπιφανείας τῶν βραχιόνων τοῦ λιθολάβου.

Ἐν τῇ τάξει δὲ τῶν δευτέρων εἶναι τὸ ὄργανον τοῦ Γρυθυσίενου (1812), τοῦ Σιβιάλου καὶ Λερδύος Δετιόλου (1823) καὶ αἱ διάφοροι μεταβολαὶ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Γριφίθου (Griffith's), Λυκεντίου (Luckens) καὶ Σχειλλεῖνου (Scheinlein) τοῦ Εὐρυτελοῦπου (1828) τοῦ Ῥιγάλου (1830), ὅπως συνθρύπτωμεν τὸν λίθον μετὰ δυνάμειος ἀπὸ τῆς περιφερείας πρὸς τὸ κέντρον ἐνεργούσης. Τὸ τοῦ Πραβάζου (Pravaz) (1830) καμπύλον ὡς ὁ κοινὸς καθετήρ· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ τοῦ Βενουεντιίου (Benvenuti) (1830). Τῶν ὀργάνων τούτων τὸ τρύπανον ἔλαβε μορφήν διάφορον παρὰ τοῦ Σιβιάλου, Λερδύος, Ἀμυσσάτου, Γρειλίγγου (Greiling), Χαρριέρου καὶ ἄλλων.

Ἐν τῇ τάξει δὲ τῶν τρίτων εἶναι τὸ ὄργανον τοῦ Ἀμυσσάτου (1832), τοῦ Εὐρυτε-

λούπου ὁ κελυφοθλάστης (Brise coque 1828), τὸ ὄργανον τοῦ Ἰακώβωνος (1830) μετὰ τῶν μεταβολῶν αὐτοῦ παρὰ τοῦ Δυπουτρένου (ὅστις ἠΐξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν, ἢ ἀμβλύνη τὴν γωνίαν, ἢ σχηματίζει ἡ ἀγκύλη), παρὰ τοῦ Λερούος καὶ Γρειλίγγου· τὸ ἐπικρουστικὸν τοῦ Εὐρυτελούπου (1832) μετὰ τῶν γενομένων μεταβολῶν αὐτοῦ παρὰ τοῦ Σεγαλά, Βαγκάλου (Baucal) Ἀμυσσάτς, Βείσσου (Weis), Σιθιάλου, Λερούος, Βενικίου (Benique), Χαβρίέρς κ. α· τὸ ἐπικρουστικὸν τοῦ Χαβρίέρου μετὰ τοῦ κλειθροῦ (a pigeon)· ὁ δὲ Σχλεισιος (Schleiss) προσήρμωσεν εἰς τὸ ἐπικρουστικὸν καὶ τρύπανον, ὅπως ἐνεργῆ κατὰ διπλοῦν τρόπον εἰς τὸν λίθον· παραλιπόντες τὴν ἀκριθεῖ περιγραφὴν τῶν ὀργάνων τούτων παραπέμπομεν εἰς τὴν ἐντελῆ περιγραφὴν τοῦ Λερούος Δετιόλου ε. τ. μ. τ. μάλιστα δὲ εἰς τὴν τοῦ Σχλεισιου Λοιθεμφέλδου (Schleis von Loewenfeld a. a. o.).

Ἐστὶν ἄρα τὸ αὐτὸ (ἢ ἡμι-αὐτὸ) §. 506.

Τῆς λιθοθρυπτικῆς ἡ ἱστορία μᾶς ὀδηγεῖ πρὸς τὴν ὀρθὴν ἐπίκρισιν τῶν ἀρετῶν τῶν διαφόρων τούτων ὀργάνων. Ἐκ τούτων λοιπόν, ὅσα μὲν σκοποῦσι τὴν κατὰ μικρὸν ἀπόθρυψιν τῆς ἐπιφανείας τοῦ λίθου, δὲν ἔλαβον μεγάλην χώραν εἰς τὴν λιθοθρυπτικὴν χειρουργίαν· τὰ δὲ τρυπανώδη, τὴν ὁδὸν εἰς τὴν λιθοθρυπτικὴν ἀνοίξαντα καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον εὐχρηστά ὄντα, ἐβλάφθησαν παρὰ τοῦ λιθοθλάστου τοῦ Ἰακώβωνος· ἀμφοτέρω δ' ἔπειτα ἐξώσθησαν κατὰ τινα τρόπον ὑπὸ τοῦ λιθοθλάστου τοῦ Εὐρυτελούπου. Ὅ,τι δὲ διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἐπικρίσεως τοῦ τρισκελοῦς τρυπανώδους λιθολάβου τοῦ Σιθιάλου καὶ Λερούος, τοῦ Ἰακωβωνικοῦ ὀργάνου καὶ τοῦ Εὐρυτελουπίου λιθολάστου (μετὰ τοῦ στρόφιγγος καὶ τῆς σφύρας ἢ μετὰ τοῦ κλειθροῦ) φαίνεται ὀρθὸν πρὸς τὴν χρῆσιν καὶ ἐνεργειᾶν τῆς λιθοθρυπτικῆς, εἶναι τὰ ἐξῆς.

§. 507.

Ὁ τρισκελῆς τρυπανώδης λιθολάβος εὐοδιάζεται μὲν εὐκόλως, καίτοι τοῦτο διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν προστατῶν εἶν' ἐνίοτε δυσεξέργαστον καὶ ἀδύνατον, καὶ πιάνει εὐκόλως καὶ μείζονας λίθους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Ἄλλ' ὅμως ἡ ἔμπτωσις μεγάλων λίθων ἀνὰ μέσον τῶν καθ' ἕκαστα σκελῶν εἶναι δύσκολον καθὼς καὶ ἡ σύλληψις μικρῶν λίθων, καὶ τὰ ἐκταθέντα σκέλη τοῦ λιθολάβου δύνανται νὰ βλάψωσιν ἰσαριθμούς τόπους τῶν πλευρῶν τῆς κύστεως· ὁ κατασχεθεὶς λίθος δὲν ἐξολισθαίνει μὲν εὐκόλως καὶ ἡ ἀπόθρυψις τοῦ λίθου εἰς λεπτὴν κονίαν εὐκόλυνει μεγάλως τὴν ἐξωσιν αὐτοῦ. Ἄλλ' ὅμως κατὰ τὸ τέλος τῆς ἀποθρύψεως ἀπομένουσι τεμάχια, ὧν ἡ σύλληψις καὶ ἀπόθρυψις εἶναι δυσκολώτατον· πρὸς τούτω δὲ ἡ μακροχρόνιος πρὸς τοῦτο ἀγωγή, ἐπειδὴ πρέπει νὰ πιᾶσωμεν ἐκ νέου καὶ ἀνατρυπήσωμεν αὐτόν, ἕως ἂν ἐπὶ τέλους δυνηθῶμεν νὰ καταθλάσωμεν αὐτόν. Ἀπαντες οὗτοι οἱ χειρισμοὶ εἰσὶ δύσκολοι, πολυχρόνιοι καὶ ὀγλήροι εἰς τε τὸν ἄρρωστον καὶ εἰς τὸν

Υπερβυβλόν. Προς τούτοις δύνανται και σκέλος του λιβυάδου να παρεμ-
πέση εις διατρητον τόπον του λιβου, ες ου δυσκόλως απολύεται. Αλλα
και αυτό τουτο τὸ πρόπανον δύναται, όταν ἐνεργῆ εἰς ἀνωμαλον λιβον,
διατρηθέντα τὴν κατά τινα τόπον, ὡ ἀπευθυμένη εἰς σκέλος του λιβυά-
δου, να βλάψῃ και να θλάσῃ αὐτό.

§. 508.

Τὸ ἰσκαθενωικὸν ὄργανον εὐδοιάζεται μεν εὐκόλως, λυπεῖ δὲ ὀλίγον
εἰς τὴν ἀναζητήσιν και εἰς τὸν πιασμὸν του λιβου, ἐπειδὴ ὁ λιβος, ἀνο-
ρηθέν τουτου, ἐμβλάσσεται ἀντόματος ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ εἰα τὴν κάψιν
αὐτου εἶναι δυσκόλον να μη λάσῃμεν εἰ αὐτου τόπουσ τινας τῆσ κῦρως
π. γ. πάγισον του τραχηλου τῆσ κῦρως. Ἐπιπέδοι λιβοι πιδανονται και
κατέχονται εἰ αὐτου δυσκόλωτερον ἢ εἰα του τρικέλουσ λιβυάδου. ὁ
λιβος ἀποβύπεται βραδέως ἀνευ ὀδύης και χῶρις να ἐκφευθῶν ὀδύσῃ
βλαίωσ προς τὰσ παρῶσ τῆσ κῦρως τὰ τεμάχια του λιβου: οὐδέις λιβος
δύνεται ὡ ἀντιστάσῃ εἰς τὴν ἐνεργείαν αὐτου (κατά τὸν Πιγγν και Δυ-
πουτόνον) και ἂν συντρίβῃ τὸ ὄργανον, τὰ διατρηθέντα μερῃ μένουσ
συντημένα μετὰ του σφισματος του ὄργανου, και ἐξέχκονονται μετ' αὐτου
και κατ' εὐθείαν ῥοαμήν, ὅτε δύνανται να ἐξέλκωσῃμεν τὸ ὄργανον
εὐκόλως τε και ἀνωδύως. Ἀλλ' ὅσον μεγαλῶσ και ἂν διαστῆσῃμεν τὸ
ὄργανον, ὅεν δύνανται να πιδάσῃμεν με αὐτό μεγαλῶσ λιβουσ, ἐπιπέδως
ἄσῃ τούτο μένον ἐπὶ μικρῶν λιβων, και προς τούτοις ἀναγκασιον εἶ-
ναι να πιδάσῃμεν τὸν λιβον κατά τὴν εαυτου μέσσησ, ἐπειδὴ ἀλλῶσ
δυσκόλως κατέχεται ὁὐτος και εὐκόλως ἐξολοθισθαι. τῶσ δὲ συντρίβ-
ουσ τὰ τεμάχια του λιβου στέρωσ εἰς τὰ σκέλη του λιβυάδου και ὡ-
τωσ ὁ ἐξέλκωσις του ὄργανου εἶναι δυσκόλος και ἀδύνατος. ἀλλὰ τούτο
ἀρῆσῃ εἰα τῆσ λενομένησ αὐτου μεταβολῆσ παρὰ του Αερόουσ.

§. 509.

Ο δὲ ἑυρυτελοσ λιβυάσῃσ εἶναι τὸ εὐχρηστώτερον ὄργανον και
εὐδοιάζῃ εὐκόλωτερον πάντων εἰς τὴν κῦρσιν. Δι' αὐτου δύνανται να
πιδάσῃμεν ἀσφαλέτερον παντός μετέδουσ και σιχητάσῃ λιβον ἢ ἐξολο-
θῆσ τὸν κατέχοντα λιβον λυπεῖ ἐν τούτῳ ἤττον ἢ ἐν τούσ ἀλλοίσ.
Δι' αὐτου δύνανται ὡ ἀλλοίωσῃμεν εὐκόλωτερον τὴν θέσιν του κατέχο-
μενου λιβου, να διαμετρήσῃμεν βεβαίωτερον τὸ μετέδουσ αὐτου και να ἐ-
ξασπῃμεν εὐκόλωτερον πάντα τὸπον τῆσ κῦρως δύναται τῆσ γωνίω-
δουσ κηλήσῃσ του ὄργανου. Η ἐνεργεία αὐτου εἶναι ἰσχυρὰ και παρῶσ
μεγάλοι λιβοι ἀποθλάσῃται δι' αὐτου παρῶσ εἰς ὀλίγων πιδάσῃσ κατά

τρόπον, ὥστε οὗτοι μεταβάλλονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς χονδρὴν καὶ ἀπαλὴν κονίαν. Μόνον δὲ ἐπὶ τῶν σκληρῶν λίθων γίνονται τ' ἀποθραύματα γωνιώδη καὶ ὀξεᾶ, ὅπερ διὰ τὸν ἐρεθισμὸν τῆς κύστεως, δύναται νὰ προξενήσῃ πόνους, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἔξωσιν αὐτῶν διὰ τῆς οὐρήθρας, καὶ νὰ ἐπαγάγῃ σφήνωσιν αὐτῶν ἐν ταύτῃ τὸ ὄργανον τοῦτο, παραβαλλόμενον πρὸς τ' ἄλλα μεθ' ὅλης τῆς μικρᾶς αὐτοῦ περιοχῆς, εἶναι τόσον ἰσχυρόν, ὅταν ἦ καλῶς κατεσκευασμένον, ὥστε δὲν εἶναι φόβος νὰ συντριβῇ. Πρὸς τούτοις δὲ ἔχει καὶ τὸ καλόν, ὅτι εἶναι εὐώνον. Ὁ λιθοθλάτης λοιπὸν ἔχει μὲν ὅλα τὰ προτερήματα, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων ὀργάνων, καὶ δυνάμεθα νὰ προΐδωμεν μετὰ βεβαιότητος, ὅτι θέλει ἐξοστραχίσει ὅλα τ' ἄλλα ὄργανα ἐκ τῆς λιθοτρυπτικῆς χειρουργίας.

§. 510.

Πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὴν λιθοτρυπτικὴν χειρουργίαν ἀνάγκη πᾶσα νὰ γνωρίσωμεν ἐπακριθῶς τὴν θέσιν, τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος, καὶ τὴν σύστασιν τοῦ λίθου, εἶτι δὲ καὶ τὴν ἕξιν τῶν οὐρητικῶν ὀργάνων· πρὸς τοῦτο δὲ μεταχειριζόμεθα κοινὸν καθετῆρα κατὰ τὸν ἄνω ῥηθέντα τρόπον. Ἄν πρὸς τὴν θρύψιν τοῦ λίθου οὐδεμία ὑπάρχῃ ἀντένδειξις, οὐδεμία μεγάλης προετοιμασίας ἀνάγκη, ἢ ἂν προηγήθῃ αὕτη, ἀνάγκη ὅμως εἶναι ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως νὰ κενωθῇ τὸ ἀπευθυσμένον διὰ κλύσματος.

Μόνον δέ, ὅταν εἰς θρύψιν τοῦ λίθου μέλλωμεν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ εὐθυτενὲς τρυπανῶδες ὄργανον, ὁ Σιβιάλης καὶ ἄλλοι δικαστέλλουσιν ἐπὶ δέκα καὶ τέσσαρας ἡμέρας πρότερον τὴν οὐρήθραν, ἐμβάλλοντες καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐλαστικούς καθετήρας πρὸς εὐκόλον εὐοδισμὸν τῶν λιθοτρυπτικῶν ὀργάνων καὶ μεταχειριζόμενοι ταυτοχρόνως καὶ διαίταν αὐστηρὰν καὶ λουτρὰ χλιαρὰ. Διὰ τῆς ἐμβολῆς τῶν καθετήρων συνεθίζει ὁ ἄρρώστος καὶ εἰς τὸν ἐρεθισμὸν τῶν ὀργάνων, πρὸς ὃ ὁ Σιβιάλης ἐμβάλλει τοὺς ἐλαστικούς καθετήρας καὶ ἂν ἡ οὐρήθρα ἦ κατὰ τὸ εἶκος πλατεῖα.

§. 511.

Ὁ ἄρρώστος κοιτάζετ' ἐπὶ κλίνης συνήθους ἢ ἐπὶ τραπέζης μετὰ στρωμνῆς κεκαλυμμένης· ἀμφότερα δὲ ἔστωσαν στενὰ καὶ ὑψηλὰ τόσον, ὥστε ὁ χειρουργὸς νὰ μὴ ἀναγκάζεται νὰ προσκύπτῃ ἐπαχθῶς, ἢ δ' ἐπ' αὐτῶν στρωμνῇ σκληρᾷ. Τὰ μὲν πυγαῖα δι' ὑποβολῆς προσκεφαλαίων ἔστωσαν ὑψηλότερα, ἢ δὲ ῥάχιδις ἐπίπεδος, αἱ ὠμοπλάται δὲ καὶ ὁ θώραξ μικρόν τι ἀνάρροπα· ὁ ἄρρώστος δὲ κοιτάζεται ἢ κατὰ μῆκος τῆς κλίνης ἢ τραπέζης καὶ ὁ χειρουργὸς ἴστατ' ἐπὶ τὰ δεξιὰ τότε, ἢ ἐπικαρσίως ἔχων τὰ μὲν πυγαῖα ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς κλίνης, τὰ δὲ σκέλη ἐπὶ δίφρων στηριζόμενα, ἢ ὑπὸ βοηθῶν ἀπ' ἄλλήλων διακρατούμενα, καὶ ὁ χειρουργὸς ἴσταται τότε ἀναμέσον τῶν σκελῶν αὐτοῦ. Καλλιστον δὲ εἶναι νὰ κοιτάζηται ὁ

ἄρρωστος κατὰ μῆκος μετὰ τῶν σκελῶν ἀπ' ἀλλήλων διακρατουμένων, ὥστε νὰ δύναται ὁ χειρουργός, εἰς τοὺς πρόποδας τῆς κλίνης ἰστάμενος, νὰ κινή μὲ τὰς χεῖρας εὐμαρῶς τὰ ὄργανα.

Ὁὕτω δὲ γίνονται περιτταὶ αἱ ἰδιαιτεραὶ παρὰ τοῦ Εὐρυτελούπου, Βαγχάλου καὶ Ταννοῦ ἀναφερόμεναι κλίνας, καὶ τοὶ αὗται ἔχουσι τὸ καλόν, ὅτι ὁ χειριζόμενος δύναται ταχέως καὶ εὐκόλως νὰ σχηματισθῇ κατὰ τὸ εἶκος, καὶ ὁ χειρουργός ἐνεργεῖ μετὰ μεγάλης εὐμαρείας καὶ ἀσφαλείας. Τοῦ δὲ Ῥιγάλου τὸ κιβώτιον, ὅπερ ἐνέχει τὰ λιθοθρυπτικὰ ὄργανα, δύναται νὰ σταθῇ ἐπὶ πάσης τραπέζης πρὸς οἰκεῖον καταρτισμὸν τοῦ ἀρρώστου. Δὲν εἶναι δὲ ἀναγκαῖον οὐδὲ τὸ μηχανήμα, ὅπερ προσαρμόζουσιν εἰς τὰς κλίνας ταύτας πρὸς στήριξιν τοῦ ὄργανου, ὅταν ἡ θρύψις τοῦ λίθου μέλλῃ νὰ ἐνεργηθῇ διὰ τῆς σφύρας, ἐπειδὴ καὶ ὅταν πρὸς τοῦτο μεταχειριζώμεθα τὴν σφύραν δυνάμεθα νὰ στηρίξωμεν τὸ ὄργανον διὰ τῆς ἀπλῆς χειρὸς ἢ καὶ διὰ κινητοῦ κατοχίου κατὰ τὸ εἶκος, προσπαθοῦντες νὰ συντρίψωμεν τὸν λίθον κατὰ μικρὸν δι' ἐλαφρῶν καὶ συντόμων κρούσεων· ἐκτὸς δὲ τούτου τὸ ἀκίνητον στήριγμα τοῦ ὄργανου δύναται νὰ βλάψῃ κινουμένου τοῦ χειριζομένου.

§. 512.

Δι' εὐδοιασθέντος ἀργυροῦ καθετῆρος ἐγχέομεν χλιαροῦ ὕδατος εἰς τὴν κύστιν ὅσον ἐνδέχεται ταύτης ἢ εὐρυχωρία, ἕως ἂν γείνη αἰσθητὴ ἔπαρσις αὐτῆς, ἢ ἕως ἂν ὁ χειριζόμενος ἀρχίσῃ νὰ ἐπιέγηται εἰς κένωσιν ταύτης· ἀποφράξαντες δὲ ὕστερον τὸ στόμιον τοῦ καθετῆρος διὰ τοῦ ἀντίχειρος τῆς χειρὸς, βεβαιούμεθα καὶ αὐθις περὶ τῆς παρουσίας καὶ θέσεως τοῦ λίθου, ἐξελκόμεν αὐτὸν καὶ εὐδοιάζομεν τὸ λιθοθρυπτικὸν ὄργανον.

Ἄν δὲ τὸ ἐκτὸς στόμιον τῆς οὐρήθρας ἢ πολὺ στενόν, διαστελλόμεν αὐτὸ διὰ τοῦ κρυπτοῦ μαχαιρίου τοῦ Σιβιάλου πρὸς τὰ κάτω, ἢ διὰ στενοῦ πυρηνομαχαιρίου ὅσον μιᾶς ἢ δύο γραμμῶν.

§. 513.

Ὅταν δὲ πρὸς θρύψιν τοῦ λίθου θέλωμεν νὰ μεταχειρισθῶμεν τοῦ Σιβιάλου ἢ τοῦ Δερύου τὸν τρισκελῆ τρυπανώδη λιθολάβον, πιάνομεν αὐτὸν μὲν ἐλαιοβραχῆ μὲ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, τὸ αἰδοῖον δὲ τοῦ ἀρρώστου μὲ τῆς ἀριστερᾶς τοὺς δακτύλους, κρατοῦντες αὐτὸ μεταξὺ στύσεως καὶ χαλάσεως, ὥστε τοῦτο ν' ἀποτελῇ πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ σώματος ὀρθὴν σχεδὸν γωνίαν, ἀλλ' ὀλίγον ἀμβλεῖαν πρὸς τὴν κοιλίαν. Ὡσαύτως εὐθύναντες καὶ τὸ ὄργανον ἐμβάλλομεν κυκλέοντες καὶ προσελκύνοντες αὐτὸ πρᾶως καὶ ἐναλλάξ, ἕως ἂν φθάσῃ ὑποκάτω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, μηδὲως παραλλάσσοντες τὴν εὐθυνσιν τοῦ ὄργανου μηδὲ τὴν στάσιν τοῦ αἰδοῦ· ἔπειτα δὲ καταβιβάζομεν αὐτὸ πρῶτον παραλλήλως πρὸς τὴν ὀριζοντεῖαν θέσιν τοῦ σώματος, ἔπειτα δὲ καὶ

κάτωθεν αὐτῆς ὅσον ἀρκεῖ νὰ εὐοδιασθῇ τὸ ρύγγχος αὐτοῦ εἰς τὴν κύστιν πρῶως τε καὶ ἀκωλύτως. Τούτου δὲ μὴ γενομένου, αἴρωμεν ἐκ νέου καὶ καταβιβάζομεν τὸ ὄργανον, ἕως ἂν ὀλισθήσῃ τὸ ρύγγχος ὑπὸ τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἤβης, καὶ ὠθοῦμεν αὐτὸ ἔπειτα εἰς τὴν αὐτὴν εὐθυγσίαν διὰ τῆς προστατικῆς μοίρας εἰς τὴν κύστιν, περὶ οὗ τοῦ εὐοδιασμοῦ βεβαιούμεθα ἐκ τῆς ἰδίας αἰσθήσεως, ἐκ τῆς ἐκρῦσεως σταγόνων τινῶν τῶν οὖρων καὶ ἐκ τῆς ἐπίξεως τοῦ ἀρρώστου εἰς κένωσιν αὐτῶν. Ἐὰν δὲ τοῦ ὀργάνου ἡ ἐμβολὴ ἐμποδίζεται πρόσθεν τῆς κύστεως, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ καταβιβάσωμεν αὐτὸ πλέον, πρέπει νὰ ἄρωμεν πρῶως τὸ πρὸς τὸ ἔκτος στόμιον τῆς οὐρήθρας ἐξέχον αὐτοῦ μέρος πρὸς τὰ ἄνω, καὶ οὕτω ν' ἀποθλιψώμεν μικρὸν τι πρὸς τὰ κάτω τὸν τράχηλον τῆς κύστεως.

§. 514.

Ὁ λίθος, ἐὰν μὴ ᾖ πολὺ μικρὸς, καὶ ἐὰν ὁ ἀρρώστος μείνῃ ἡσυχος, εὐρίσκεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εὐκόλως, καί, εὐθὺς ἀφ' οὗ εὐρεθῆ, ἐλκύομεν μικρὸν τι πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ ὄργανον ἄνευ βίας, καὶ διανοίγομεν αὐτὸ μᾶλλον ἢ ἤττον κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ λίθου, προσελκύνοντες πρῶτον τὸν ἐξωτερικὸν καλαμίσκον, καὶ ἔπειτα τὸ τρύπανον. Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην ὠθοῦμεν ὀλίγον πρὸς τὰ πρόσω τὸ ὄργανον. Τὰ ἀπ' ἀλλήλων ἰστάμενα σκέλη τοῦ λιθολάβου ἐμπεριέχουσι τὸν λίθον, ὃν πιάνομεν προσελκύνοντες τὸν τρισκελῆ λιθολάβου καὶ στηρίζοντες αὐτὸν διὰ τοῦ πιεστικῆς στροφῆς. Διὰ τοῦ προσημμένου εἰς τὸν τρισκελῆ λιθολάβου βαθμολογίου καὶ διὰ τῆς προώσεως τοῦ τρυπάνου πρὸς τὸν λίθον, πληροφορούμεθα, ἂν κατεσχῆθῃ ὁ λίθος, καὶ ποῖον εἶναι τὸ μέγεθος αὐτοῦ. Τὸ δύσληπτον τοῦ λίθου εὐκολύνεται δι' οἰκαιοτέρου σχηματισμοῦ τοῦ ἀρρώστου ἢ δι' ἐπιθλίψεως τῆς κύστεως.

§. 515.

Κατασχεθεὶς δὲ ὁ λίθος δύναται νὰ ἐξελκυσθῇ πάραυτα, ἐὰν ᾖ πολὺ μικρὸς· θρύπτεται δὲ πολλάκις διὰ μόνης τῆς καταπίεσεως τοῦ λιθολάβου, ἐὰν ᾖ μαλακός· εἰδὲ τούναντιον, στηρίζομεν τὸ ὄργανον ἐπὶ τοῦ συσρεπτηρίου καὶ συστρέφομεν τὸ τρύπανον κατὰ τοῦ λίθου διὰ τοῦ τοξαρίου· ἐν τῇ συστροφῇ δὲ τούτου ἀκούομεν ἤχον μᾶλλον βαθὺν ἢ καθαρὸν. Ἀφ' οὗ δὲ οὕτω θρυφθῇ ὁ λίθος, σπανίως ἐκπίπτουσιν ὅλα τὰ τεμάχια τοῦ λίθου ἀπὸ τοῦ λιθολάβου, καὶ τὸ μέτρον τοῦ ἐκ νέου προσελκυομένου λιθολάβου ἀποδεικνύει, ἂν τὸ κατεχόμενον τεμάχιον τοῦ λίθου δύναται νὰ ἐξελκυσθῇ ἢ οὐ διὰ τῆς οὐρήθρας, ἢ ἂν πρέπη νὰ συνθρυφθῇ εἰσέτι· καὶ ὅταν ᾖ ἀνάγκη νὰ συνθρῦψωμεν αὐτὸ εἰσέτι, ἐνεργοῦμεν ὡς καὶ πρότερον

διὰ τοῦ τρυπάνου, ἀφ' οὗ σπυρρίζωμεν καὶ πάλιν τὴν λιθολάβον διὰ τοῦ στρόφιγγος. Μετὰ τοῦτο δὲ ἐξελκόμεν τὸ ὄργανον βραδέως, κινουῦντες αὐτὸ πρῶς ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, ἐπὶ τὰ δεξιὰ καὶ ἐπὶ τ' ἀριστερά, καὶ καθ' ἣν εὐθυσίαν εὐωδιάσαμεν αὐτό. Ἐὰν δὲ ἡ ἐξολκὴ αὐτοῦ ἐμποδίζεται, ὅπερ γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὴν σκαφοειδῆ κοιλότητα, σμικρύνομεν ἔτι τὸν λίθον διὰ τοῦ τρυπάνου, τὰ δὲ ἀπομείναντα τεμάχια ἐξωθουῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ τῆς κενώσεως τοῦ ἐγχυθέντος εἰς τὴν κύστιν ὕδατος καὶ τῶν οὕρων ἐκ τῆς διεσταλμένης οὐρήθρας· ἐὰν δὲ ὁ λίθος ἢ σκληρὸς καὶ τὸ τρύπανον διατρυπᾷ μόνον, χωρὶς νὰ θρύψῃ αὐτόν, διατρυπῶμεν αὐτόν, ἕως ἂν τὸ τρύπανον ἀπέχῃ ὅσον γραμμῆς ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν σκελῶν τοῦ λιθολάβου· καὶ μετὰ τοῦτο ἢ ἀλλάσσομεν τὴν θέσιν τοῦ λίθου μεταξὺ τῶν σκελῶν τοῦ λιθολάβου καὶ ἀνατρυπῶμεν αὐτόν διὰ τοῦ τρυπάνου εἰς ἄλλο μέρος, ἢ, ἐὰν ὁ ἄρρώστος ἀπέκαμεν ἤδη, διαλείπομεν τὴν ἐγχείρησιν.

§. 516.

Τὸ δὲ Ἰακωβσωνικὸν ὄργανον εὐωδιάζεται ὡς ὁ κοινὸς καθετήρ· προσβιθασθέντος δὲ τούτου εἰς τὴν κύστιν, ἀναζητοῦμεν τὸν λίθον διακινουῦντες αὐτὸ πρῶς κατὰ διαφόρους ἕξεις· δυνάμεθα δὲ νὰ περιστρέψωμεν αὐτὸ καὶ μέχρι τῆς μεσότητος τοῦ κατὰ μῆκος ἄξονος αὐτοῦ, κατὰ τρόπον, ὅστε, ὅπως ἀπευθυνθῇ τὸ ῥύγχος αὐτοῦ πρὸς τὴν ὀπίσθιον πλευρὰν τῆς κύστεως, αἴρομεν τὴν λαβὴν αὐτοῦ, ὠθοῦμεν αὐτὸ πρὸς τὰ πρόσω καὶ ὀπίσω, ἐπὶ τὴν μίαν καὶ ἐπὶ τὴν ἑτέραν πλευρὰν, ὥστε νὰ ἐξετάσωμεν ὅλους τοὺς τόπους τῆς κύστεως· εὐρόντες δὲ τὸν λίθον, βάλλομεν τὸ καμπύλον αὐτοῦ μέρος ἐπὶ τὰ πλάγια τοῦ λίθου, ὠθοῦμεν ἐπὶ τὰ πρόσω τὸ κινητὸν αὐτοῦ σκέλος, καὶ οὕτω γίνεται ἡ ἀγκύλη ἐντὸς τῆς κύστεως. Ἐπειτα δὲ προσπαθοῦμεν διὰ πλαγίων κινήσεων τοῦ ὄργανου, ἢ δι' οἰκείας ἀναβάσεως ἢ καταβάσεως μέρους τινὸς τῆς λεκάνης νὰ ἐμβάλωμεν τὸν λίθον εἰς τὴν ἀγκύλην τοῦ ὄργανου. Εὐθύς δὲ ἀφ' οὗ συμπεράνωμεν, ὅτι κατεσχέθη ὁ λίθος κατὰ τὴν μεσαίαν αὐτοῦ διάμετρον, ἐλκόμεν ὀλίγον πρὸς ἡμᾶς τὸ κινητὸν σκέλος τοῦ ὄργανου, καὶ οὕτω σμικρύνομεν τὴν ἀγκύλην αὐτοῦ. Ἴνα δὲ συντρίψωμεν τὸν κατασχεθέντα λίθον συστρέφομεν τὸν στροφέα αὐτοῦ ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ ὅσον συγχωρεῖ τὸ μῆκος τοῦ στροφέως· συντριβῆ δὲ ὁ λίθος, ἀνοίγομεν ἐκ νέου τὴν ἀγκύλην καὶ ζητοῦμεν ὡς καὶ πρῶτον νὰ ἐμβάλωμεν ἐν ταύτῃ τὰ καθ' ἕκαστα συντριβέντα τεμάχια τοῦ λίθου, καὶ συντριβόμεν αὐτά, ἐνεργοῦντες κατ' ἐπανάληψιν τοῦτο ἐνόσφ εὐρίσκονται τοῦ λίθου τεμάχια πρὸς θρύψιν καὶ ἐνόσφ ὁ χειριζόμενος δὲν αἰσθάνεται

πόνους ὑπερβάλλοντας. Ὅπως δὲ ἐξελεύσωμεν ἔπειτα τὸ ὄργανον, ἐλκόμεν τὸ κινητὸν αὐτοῦ σκέλος πρὸς ἡμᾶς, ἕως ἂν ἐγκλεισθῇ τοῦτο ἐντελῶς. Ἄν δὲ ἡ κατάκλεισις αὐτοῦ ἐμποδίζηται διὰ παρεμπεισὸν τεμαχίων τοῦ λίθου, διανοίγομεν κατ' ἐπανάληψιν τὴν ἀγκύλην καὶ διακινουόμεν τὸ ὄργανον κατὰ διαφόρους φοράς, ὅπως ἀπομακρύνωμεν ἐκ τῆς ἀγκύλης τὰ τεμάχια, καὶ ἔπειτα ἐκβάλλομεν αὐτὸ ἐντελῶς κεκλεισμένον, ὡς τὸν συνήθη καθετήρα. Ὁ δὲ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενος εὐδιασμός πρὸς θρύψιν τῶν ἀπομεινάντων τεμαχίων τοῦ λίθου, γίνεται καθ' ἂν εἴρηται τρόπον.

§. 517.

Ὁ δὲ Εὐρυτελούπιος λιθοκρούστης εὐοδιάζεται ὡς ὁ καθετήρ. εἰς τὴν κύστιν καὶ μετὰ τὴν εὐρεσιν τοῦ ἐν ταύτῃ λίθου διανοίγομεν αὐτόν, ἐλκύνοντες πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ βραχύτερον αὐτοῦ σκέλος ἀναλόγως τῷ μεγέθει τοῦ λίθου, ὅστις ἐμπίπτει σχεδὸν αὐτόματος εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ μακροτέρου σκέλους τοῦ λιθοκρούστου, ἢ ἂν τοῦτο δὲν γείνη, ἐνεργοῦμεν αὐτὸ διὰ τινων κινήσεων τοῦ ὄργάνου καὶ διὰ τῆς προώσεως τοῦ βραχυτέρου σκέλους· ἔπειτα δὲ φέρομεν τὸ ῥύγχος τοῦ ὄργάνου εἰς τὸ μέσον τοῦ κοιλώματος τῆς κύστεως καί, κρατοῦντες τῇ ἀριστερᾷ τῶν χειρῶν τὸ μακρότερον σκέλος τοῦ ὄργάνου, ἐνεργοῦμεν διὰ τοῦ στήθους τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐπὶ τοῦ βραχυτέρου σκέλους πίεσιν ἐπίμονον καὶ ἥρεμα αὐξανομένην. Ἡ κατὰ μικρὸν πρόωσις τοῦ βραχυτέρου σκέλους, ἢ αἰσθησις τῆς θλάσεως, πολλάκις δὲ καὶ ὁ μετ' αὐτῆς ἠνωμένος ἤχος μαρτυροῦσι τὴν γενομένην θρύψιν τοῦ λίθου· ἢ δ' αἰφνίδιος πρόωσις τοῦ βραχυτέρου σκέλους καὶ ἡ παντελής κατάκλεισις τοῦ ὄργάνου μαρτυρεῖ τὴν ἐξολισθήσιν τοῦ λίθου. Ἄν ἡ διὰ τῆς χειρὸς ἡμῶν πίεσις δὲν ἀρκῆ πρὸς τὴν θρύψιν τοῦ λίθου, ἐνεργοῦμεν ἰσχυροτέραν διὰ προσωπικοῦ μηχανήματος. Περὶ τῆς θρύψεως δὲ τοῦ λίθου βεβαιούμεθα καὶ ἐνταῦθα ἐκ τῶν ἀνωτέρω σημείων· ἂν δὲ ἡ θρύψις τοῦ λίθου οὐδὲ οὕτω γείνη, στήρίζομεν τὸ μακρότερον σκέλος τοῦ ὄργάνου ἐν τῷ κατοχίῳ ἢ ἐν τῷ διωρισμένῳ μηχανήματι τῆς ἰδιαίτερας κλίνης καὶ ἐπικρούομεν ἀκολούθως τῇ σφύρα ἐλαφρῶς, συμμετρῶς, ταχέως καὶ συντόμως τὸ ἐκτὸς πέρασ τοῦ βραχυτέρου σκέλους, ὥστε οὕτω σχίζεται ὁ λίθος βαθμηδὸν καὶ ἐπὶ τέλους διαιρεῖται ἢ ἀποθραύεται εἰς τεμάχια. Δυνάμεθα δὲ νὰ παύσωμεν τὴν ἐπίκρουσιν καὶ νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν περαιτέρω θρύψιν διὰ τῆς χειρὸς ἢ διὰ τοῦ στροφῆως, ὅταν τὸ ἐπικρούομενον σκέλος ὡσθῇ βαθύτερον. Βεβαιούμεθα δὲ περὶ τῆς γενομένης θρύψεως ἢ ἐξολισθήσεως τοῦ λίθου ἐκ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων σημείων· εἴτε οὕτως εἴτε

ἄλλως γείνη, ἀναζητοῦμεν καὶ αὖθις τὸν λίθον ἢ τὰ τεμάχια αὐτοῦ καὶ ἐνεργοῦμεν τὴν θρύψιν αὐτῶν καθ' ὃν εἴρηται τρόπον, ἐξακολουθοῦμεν δὲ τοῦτο μέχρι τῆς παντελοῦς θρύψεως τοῦ λίθου, ἂν δὲν μᾶς ἀναγκάσῃ νὰ τελειώσωμεν τὴν χεῖρισιν σφοδρὰ ἐπειεῖς εἰς τὴν κένωσιν τῶν οὔρων, σπασμῶδης συστολῆ τῆς κύστεως καὶ ἔκρυσις τῶν οὔρων, σφοδροὶ πόνοι, ἀνησυχία τοῦ ἀρρώστου κτλ. ἔπειτα δέ, διὰ πρᾶου πρὸς τὰ πρόσω καὶ ὀπίσω διωσμοῦ τοῦ βραχύτερου σκέλους καὶ διὰ πρᾶων διακινήσεων τοῦ ὄργανου ἀπαγαγόντες τὰ μεταξὺ τῶν σκελῶν ἐπι-συνεχῆ τεμάχια τοῦ λίθου καὶ κατακλείσαντες τὸ ὄργανον ἐντελῶς, ἐκβάλλομεν αὐτὸ διὰ πρᾶων κυκλικῶν κινήσεων. Ἄν δὲ ὁ ἐξελκυσμὸς αὐτοῦ ἐπέχηται διὰ τεμάχιον λίθου μεταξὺ τῶν σκελῶν τοῦ ὄργανου ἐγκείμενον, ἐμβάλλομεν καὶ αὖθις εἰς τὴν κύστιν τὸ ὄργανον, διανοίγομεν αὐτὸ καὶ ἀπαγαγόντες τὸ τεμάχιον κατὰ τὸν ἄνω ῥηθέντα τρόπον, ἐξελκύομεν τὸ ὄργανον ἐντελῶς κεκλεισμένον.

§. 518.

Ἡ διάρκεια μιᾶς λιθοθρυπτικῆς χειρίσεως διορίζεται ἐκ τῆς εὐαισθησίας τοῦ χειριζομένου καὶ ἐκ τῶν ἐκ τῆς ἐγχειρήσεως γεννωμένων συμπτωμάτων καθόλου δὲ διαρκεῖ αὕτη ὅσον 5 ἢ 6 στιγμῶν τῆς ὥρας καὶ πολλῶ πλεον ἐτι καὶ ἀβλαβῶς, ἂν ὁ χειριζόμενος μὴ ἦ πολὺ εὐαίσθητος. Σύνηθες δὲ σύμπτωμα μετὰ τὸν εὐοδιασμόν τοῦ ὄργανου εἶναι σφοδρὰ πρὸς τὴν οὔρησιν ἐπειεῖς, ἥτις ὅμως ἐξαλείφεται παντελῶς, ἂν κρατήσωμεν ἡσυχον τὸ ὄργανον, ἢ ἂν ἀπορρέουσιν σταγόνες τινὲς τῶν οὔρων παρὰ τὰς πλευρὰς αὐτοῦ· ἂν ὅμως ἀπορρέουσι μέγα μέρος τῶν οὔρων καὶ ἢ ἐξακολουθήσῃ τῆς ἐγχειρήσεως δὲν ἐμποδίζηται ἐκ τῶν λοιπῶν περιστατικῶν, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐνεργήσωμεν ταύτην, ἀλλὰ τόσῳ μᾶλλον πεφυλαγμένως ὅσῳ μείζων εἶναι καὶ ὁ κίνδυνος τοῦ νὰ βλάψωμεν τὰ πλευρώματα τῆς κύστεως.

§. 519.

Σκοποὶ τῆς θεραπείας μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἔστωσαν πρῶτος μὲν, ἡ προφυλακὴ καὶ ἄρσις τῶν συμπτωμάτων τοῦ ἐρεθισμοῦ καὶ τῆς φλεγμονῆς· δεύτερος δέ, ἡ οἰκεία κένωσις τῶν τεμαχίων τοῦ λίθου διὰ τῆς οὐρήθρας· ὁ χειρισθεὶς λοιπὸν ἔστω ἡσυχος εἰς τὴν κλίνην ὑποστηρίζων εἰκότως ἢ κρατῶν πρὸς τὰ ἄνω δι' ἀναζώστρου τὰ γεννητικὰ μέρια, καὶ λαμβάνων μόνον λεπτῶν κρεωζώμων ροφήματα καὶ ἀπαλὰ βλενωδῆ ποτὰ, ἐνόσῳ ὑπάρχει ἐρεθισμοῦ ἴχνος. Μόνον δὲ μετὰ τὴν παντελῆ ἐξάλειψιν αὐτῶν δύναται νὰ λαμβάνῃ βαθμηδὸν καὶ συστα-

τικωτέρας τροφάς, νὰ κáθηται καὶ νὰ βαδίζει ἡρέμα, ἔχων ὅμως πίντοτε πρὸς τὰ ἄνω ἐστηριγμένα τὰ γεννητικὰ μόρια. Ἐν δὲ ἐμφανισθῶσι σημεῖα πυρετοῦ, φλεγμονώδης ἐρεθισμὸς καὶ ἐξόγκωσις τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος τῆς κύστεως καὶ τῆς οὐρήθρας, τῶν προστατῶν καὶ τῶν γεννητικῶν μορίων, ἢ τῶν βουβωνικῶν ἀδένων, ἀνάγκη νὰ γείνη θεραπεία ἀναλόγως τῷ μεγέθει καὶ τῷ χαρακτήρι αὐτῶν τῶν συμπτωμάτων ἀφλέγμαντος μετ' ἀφαιμάξεων καθολικῶν ἢ τοπικῶν, μετὰ λουτρῶν χλιαρῶν, μετὰ καταπλάσμάτων καὶ μετὰ τῆς ἔσω προποτίσεως βλενωδῶν καὶ ἀκεσωδύων φαρμάκων. Ἐν δὲ φανῇ καθολικὴ ἀτονία μετὰ καθολικῆς ψυχρότητος τοῦ σώματος καὶ μετὰ σφυγμῶν ἀτόνων, πολλάκις δὲ καὶ μικροτάτων, ἀνάγκη πᾶσα νὰ γείνωσι ξηραὶ ἀνατρίψεις τοῦ δέρματος, ἀρωματικὰ ἐπιθέματα, προπότισις ἀρωματικῶν ἐγχυματισμῶν καὶ τῶν πτητικῶν ἐρεθιστικῶν, ἀλλὰ μετὰ τῆς οἰκείας προσοχῆς. Φλεγμονώδη δὲ συμπτώματα, ἅπερ, καίτοι ἔχουσι τὴν βᾶσιν εἰς τὴν κρᾶσιν τοῦ ἀρρώστου, ἐγεννήθησαν ὅμως ἐκ τῆς ἐγχειρήσεως, ζητοῦσι τὴν μεγαλειτέραν προσοχὴν καὶ τὴν οἰκείαν θεραπείαν.

§. 520.

Ἡ κένωσις τῶν γενομένων ἐκ τῆς θρύψεως τοῦ λίθου ψαμμίων καὶ τῶν μικροτέρων τεμαχίων γίνεται συνήθως κατὰ τὴν πρώτην ἡδὴ καὶ κατὰ πᾶσαν ἔπειτα κένωσιν τῶν οὐρῶν ἐν τῇ ἐξόδῳ τούτων ὁ ἀρρώστος αἰσθάνεται μᾶλλον ἢ ἤττον καῦσιν εἰς τὴν οὐρήθραν ἄνευ τινὸς ἄλλου ἐρεθισμοῦ. Μικρότερα δὲ τεμάχια τοῦ λίθου, καὶ αὐτὰ τὰ ὅσον τεσσάρων γραμμῶν μεγάλα, στρογγύλα μὲν ὄντα, οὐδὲν ἐπάγουσι πολ- λάκις ἰδιαιτέρον σύμπτωμα· μείζονα δὲ, σκληρὰ καὶ γωνιώδη ὄντα, ἐρεθίζουσι καὶ βλάπτουσι τὸν βλεννογόνον χιτῶνα τῆς οὐρήθρας, ἐρεθίζουσι φλεγμονήν, σφηνοῦνται εἰς τὸν σκαφοειδῆ λάκκον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐπάγουσι διὰ τὴν κατὰ μέρος ἢ καθόλου ἐπίσχεσιν τῆς κένωσεως τῶν οὐρῶν τὰ ὀχληρότατα καὶ ὀδυνηρότατα σημεῖα. Ἡ σφήνωσις αὕτη τῶν τεμαχίων τοῦ λίθου εἰς τὴν οὐρήθραν γίνεται συχνότατα (κατὰ τὸν Λερῶν ἐκ τῶν τεσσάρων ἀρρώστων εἰς τὸν ἕνα)· ἐκ τούτου δὲ γίνεται δῆλον τὸ πλῆθος τῶν ἐφευρεθέντων πρὸς τὴν ἐξαίρεσιν αὐτῶν ὀργάνων. Ἄλλ' ἐνίοτε οὐδὲ μικρὰ τεμάχια δύνανται νὰ ἐξωσθῶσι· γίνεται δὲ τοῦτο ἢ διὰ παράλυσιν τῆς κύστεως ἢ διὰ σπασμῶδη συστολὴν τοῦ αὐχένου αὐτῆς.

§. 521.

Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῶν εἰρημένων δεινῶν ἐζήτησαν διαφόρως νὰ ἐξαιρέσωσι τὰ τεμάχια τοῦ λίθου ἐκ τῆς κύστεως. Κατὰ τὸν Εὐρυτέλουπον

εὐοδιάζεται εἰς τὴν κύστιν εὐθύς ἢ καμπύλος χαλυβικός καλαμίσκος δύο παράπλευρα στόμια καὶ ἡμισφαιροειδὲς πρόσθιον ἄκρον ἔχων, διὰ τούτου δ' ἐγγχεῖται εἰς τὴν κύστιν ὕδωρ κ' ἐκχεῖται πάλιν, ὥστε τὰ μὲν μικρότερα τεμάχια ἐξέρχονται μετὰ τοῦ ἐκχεομένου ὕδατος, τὰ δὲ μέζονα σφηνοῦνται εἰς τὰ στόμια τοῦ καλαμίσκου, καὶ θρύπτονται διὰ καλαμίσκου ἐντὸς τῆς προλαβούσης εὐοδιαζομένου στερεοῦ ἢ πυρῆνα ὀδοντωτὸν καὶ εὐστροφον ἔχοντος ἢ χεῖρισι αὕτη γίνεται κατ' ἐπανάληψιν πολλάκις, χωρὶς νὰ ἐξελκυσθῇ ὁ πρῶτος καλαμίσκος, ἕως ἂν ἐμπλησθῇ τεμαχίων λίθου τὸ τυφλὸν αὐτοῦ πρόσθιον ἄκρον. Ὁ Εὐρυτελούπος μεταχειρίζεται πρὸς τούτους καὶ λιθολάβον κοχλιαροειδῆ καὶ ἐν εἶδει τοῦ ἑαυτοῦ λιθοκρούστου· ὁ δὲ Δερούς τὸ μικρότερον Ἰακωβωνικὸν ὄργανον, ὅπερ εὐοδιάζεται εἰς τὴν κύστιν διὰ καλαμίσκου. Ὁ δὲ Σηλείσιος προέτεινε κενωτικούς καθετήρας προσομοίως τῷ Εὐρυτελουπίῳ λιθοκρούστῃ κατεσκευασμένους, δι' ὧν δυνάμεθα συγχρόνως νὰ ἐγγέωμεν καὶ ὕδωρ εἰς τὴν κύστιν. Πολλοὶ δὲ μετεχειρίσθησαν πρὸς τὴν ἐξαίρεσιν τῶν τεμαχίων τοῦ λίθου καὶ τὸν καμπύλον τοῦ Κωπήρου λιθολάβου. Ἄλλ' ὅλα τὰ ὄργανα, δι' ὧν ἐξελκύνονται κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς οὐρήθρας τὰ συλλαμβανόμενα τεμάχια τοῦ λίθου, δύνανται νὰ βλάψωσι τὴν οὐρήθραν καὶ νὰ ἐρεθίσωσιν αὐτήν. Ἐνεκεν ἐξεχουσῶν γωνιῶν τῶν ἐξελκυσμένων τεμαχίων τοῦ λίθου.

§. 522.

Τὰ δὲ ἐν τῇ οὐρήθρᾳ σφηνούμενα τεμάχια τοῦ λίθου ἢ ἀπωθούνται εἰς τὴν κύστιν, ἢ ἐξελκύνονται διὰ τῆς οὐρήθρας, ἢ ἐξαιροῦνται διὰ τομῆς τῆς οὐρήθρας. Ἐκ τοῦ τόπου τῆς σφηνώσεως ἐνδείκνυται τις ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἀγωγῶν εἶναι ἢ προτιμότερα. Ἄν μὲν τὸ τεμάχιον τοῦ λίθου ἦ ἐν τῷ αὐχένι τῆς κύστεως ἐσφηνωμένον, ἢ ἂν δὲν ὑπερέβῃ τὴν προστατικὴν μοῖραν τῆς οὐρήθρας, τότε τὸ ἀπλούστερον καὶ οἰκειότερον εἶναι ν' ἀπώσωμεν αὐτὸ εἰς τὴν κύστιν διὰ παχέων ἐλαστικῶν ἢ ἀργυρῶν καθετήρων, ἢ διὰ βιαίων ἐνέσεων, ἵνα θρύψωμεν ἀκολούθως τοῦτο. Ἄν δὲ ἡ σφηνώσις γείνη ἐν τῇ ὑμενώδει μοίρᾳ τῆς οὐρήθρας τότε πολλάκις δὲν δυνάμεθα πλεον' ἀπώσωμεν τοῦτο εἰς τὴν κύστιν, ἐπειδὴ τὸ ἐξόγκωμα, ὅπερ ἀπεργάζονται πολλάκις οἱ προστάται ἐν τῇ οὐρήθρᾳ τῶν λιθιόντων, ἐμποδίζει τὴν εἰς τὴν κύστιν ἐπάνοδον τῶν λιθαρίων· ἐπομένως ὁ ἐξελκυσμὸς αὐτῶν τότε εἶναι καὶ προτιμότερος καὶ ἀναγκαῖος· ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν ἡ σφηνώσις γείνη κατὰ τὸ πρόσθιον μέρος τῆς οὐρήθρας.

§. 523.

Πρὸς ἐξελκυσμὸν τῶν σφηνουμένων ἐν τῇ οὐρήθρᾳ τεμαχίων τοῦ λίθου, ἔχομεν πλῆθος ὀργάνων, ὧν τὰ μὲν ἦσαν ἤδη καὶ πρότερον γνωστά, τὰ δὲ ἔγειναν μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τῆς λιθοθρυπτικῆς. Τῶν μὲν ἀρχαιοτέρων εἰσὶν ὁ παραπλησίος τῷ ῥύγγει τοῦ σκολόπακος λιθολάβος τοῦ Λαμόττου, ὁ λιθολάβος τοῦ Ὑντήρου καὶ Ἄλλου, ὁ λιθολάβος τοῦ Φαβρικού Ἰλδανού, τὸ τρύπανον τοῦ Παραίου, ὅπερ μετεχειρίσθη ὁ Φίσχερος πρὸς θρύψιν τοῦ λίθου, ἢ ἐκ μετάλλου ἀγκύλη τοῦ Μαρίνου· τῶν δὲ ὑστεροτέρων, ὁ τροποποιημένος λιθολάβος τοῦ Ὑντήρου μετὰ τινων κινήτων σκελῶν, ἢ ἐκ μετάλλου ἀγκύλη τοῦ Κλοκουέτου, ἥτις διέρχεται διὰ σύριγγος καὶ συσφίγγεται διὰ στρόφιγγος, ὅπως θρύπτῃ συγχρόνως τὸν συλλαμβανόμενον λίθον, ἢ παραπλησία τῷ ἀριθμητικῷ στοιχείῳ 8 ἀγκύλη τοῦ Κολομβάτου, τὸ μικρότερον γενόμενον ὄργανον τοῦ Ἰακώβσωνος, ὁ καμπύλος λιθολάβος τοῦ Κωπήρου, ὁ μικρὸς λιθοκρούστης τοῦ Ἄμυσσάτου καὶ Σεγαλά, τὸ ἄγκιστρον τοῦ Σιδιάλου, ὁ τρισκελῆς λιθολάβος τοῦ Λερούος μετὰ καὶ ἄνευ τρυπάνου, ὁ τετρασκελῆς τοῦ Ἄμυσσάτου, ὁ ἀρθρώδης λιθολάβος τοῦ Λερούος μετὰ τῆς τροποποιήσεως τοῦ Δυβοβίσκου (Dubowitzkis), ὃς τις προσέθηκε τρύπανον, ὁ λιθολάβος τοῦ Λερούος μετὰ τοῦ ἀρθρώδους λιθολάβου καὶ λιθοκρούστου, ὁ καθετήρ τοῦ Ἄμυσσάτου καὶ Σάνσωνος μετὰ τοῦ πλατέος παραθύρου.

§. 524.

Ἐκ τοῦ πλῆθους τῶν ὀργάνων τούτων γίνεται δῆλον ἤδη τὸ δυσεξέργαστον τοῦ ἐξελκυσμοῦ τῶν σφηνουμένων ἐν τῇ οὐρήθρᾳ λιθαρίων. Τῶν ὀργάνων τούτων ἡ χρῆσις ἀπαιτεῖ προσοχὴν μεγάλην καὶ ἐπιμέλειαν. Ἐξ αὐτῶν τὰ καλλίτερα εἰσὶ καθόλου οἱ ὄρθιοι καὶ καμπύλοι συριγγώδεις λιθολάβοι τοῦ Ὑντήρου, Ἄμυσσάτου καὶ ἄλλων, καθὼς καὶ τοῦ Κωπήρου ὁ λιθολάβος, ὅταν ἡ σφήνωσις ἔγεινε βαθυτέρω εἰς τὴν ὑμενώδη μοίραν· ὁ ἀρθρώδης λιθολάβος τοῦ Λερούος συλλαμβάνει μὲν πολλάκις τὸν λίθον, ἀλλὰ μετακινεῖ μόνον, χωρὶς νὰ ἐξελκῆ αὐτόν, ἐὰν οὗτος δὲν στηριχθῇ συγχρόνως ἢ δὲν θρυφθῇ διὰ τοῦ τρυπάνου· ὁ δὲ Σάνσων, λέγει ὁ Πίγγης, ἐξείλκυσε εὐκόλως καὶ ἀνωδύνως εἰς πολλὰς περιπτώσεις, καθ' ὅς μετεχειρίσθη ἀνωφελῶς πολλὰ τῶν ἐπιτηδαιοτέρων πρὸς τοῦτο ὀργάνων, τὸν σφηνωθέντα ἐν τῇ οὐρήθρᾳ λίθον διὰ καθετήρου ἐλαστικοῦ καὶ ἔχοντος μίαν ἢ δύο μεγάλας παραπλεύρους ὀπὰς. Πρὸς τοῦτο δέ, βεβαιωθέντες πρῶτον περὶ τοῦ τόπου τοῦ σφηνωθέντος λιθαρίου δι' ἀργυροῦ καθετήρου, ἐμβάλλομεν ἔπειτα ἐλαστικὸν καθετήρα,

φέροντα ἐν ἑαυτῷ τὸ μετάλλιον αὐτοῦ ἔλασμα, μέχρι τοῦ λιθάριου καί, βεβαιωθέντες ἐκ νέου ἐκ τῆς τριβῆς αὐτοῦ περὶ τοῦ τόπου, ἐλκύομεν πρὸς τὰ ἔξω τὸ μετάλλιον ἔλασμα ὅσον δύο δακτύλων, καὶ προσπαθοῦμεν κυκλέοντες τὸν καθετήρα νὰ κατευθύνωμεν τὴν ὀπὴν αὐτοῦ πρὸς τὸ λιθάριον, ὅπερ ἐμπίπτει εἰς ταύτην σχεδὸν πάντοτ' εὐθὺς καὶ ἐξελκύεται μετὰ τοῦ καθετήρος. Ἄν δὲ τὸ λιθάριον ἢ ἐσφηνωμένον ἐγγυτάτω τοῦ ἐκτὸς στομίου τῆς οὐρήθρας, ἐξελκύομεν αὐτὸ διὰ συνήθους λαβίδος, διαστέλλοντες προηγουμένως ὀλίγον ταύτην διὰ τομῆς πρὸς τὰ κάτω (ἴδ. §. 514 τόμ. Γ').

§. 525.

Ἄν δὲ τὸ λιθάριον σφηνωθῆ στερεῶς, ὥστε νὰ μὴ δύναται οὔτε εἰς τὴν κύστιν ν' ἀπωσθῆ, οὔτε πρὸς τὰ ἔξω νὰ ἐξελκυσθῆ, καὶ ἂν ἢ εἰς τόπον δυνατὸν νὰ χειρισθῆ, ἀνάγκη πᾶσα νὰ διαιρέσωμεν ἐπ' αὐτοῦ τὰ καλύμματα τῆς οὐρήθρας καὶ νὰ ἐξαιρέσωμεν αὐτὸ διὰ τῆς γενομένης τομῆς, ἔπειτα δέ, εὐοδιάσαντες διὰ τῆς οὐρήθρας ἔλαστικὸν καθετήρα, συναγομεν ἐπακριβῶς τὰ χεῖλη τῆς τομῆς.

§. 526.

Ἄν μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν ὄλων τῶν τεμαχίων τοῦ λίθου δὲν ἐμφαίνονται πλέον συμπύματα τοῦ ἐν τῇ κύστει λίθου, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ἀκριβῶς καὶ ἐπιμελῶς τὴν κύστιν κατὰ πάντας τοὺς πρότερον δοθέντας κανόνας, ὅπως βεβαιωθῶμεν ἐντελῶς, ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον λείψανον τοῦ λίθου, ὅπερ ἤθελε δώσει ἀφορμὴν εἰς ὑποτροπίασιν τῆς λιθιάσεως. Ἡ πρόνοια ἀπαιτεῖ νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐκ διαλειμμάτων τὴν ἐξέτασιν ταύτην τῆς κύστεως, πρὶν ἢ κηρύξωμεν τὸν χειρισθέντα πάντη ἐλεύθερον τοῦ λίθου.

§. 527.

Ἡ θρύψις τοῦ λίθου ἐπὶ τῶν γυναικῶν γίνεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς κανόνας, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν. Ἡ βραχύτης, ἢ μεζῶν εὐρύτης καὶ ἐκτατότης τῆς οὐρήθρας τούτων ἀπεργάζοντο εὐκολώτερον ἐν ταύταις τὸν εὐοδιασμόν καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ὀργάνων, εἴτε δὲ καὶ τὸν ἐξελκυσμὸν μειζόνων τεμαχίων τοῦ λίθου. Ἄλλ' εἰς ταῦτα δεόν νὰ μὴ λησμονήσωμεν, ὅτι δι' αὐτὴν ταύτην τὴν κατασκευὴν τῆς οὐρήθρας εἶναι καὶ δυσκολώτερον νὰ κρατήσωμεν τὴν οἰκείαν ποσότητα τοῦ ἐν τῇ κύστει ἐγχεομένου ὑγροῦ, καὶ ὅτι οἱ λίθοι κεῖνται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὰς πλευρὰς τῆς κύστεως, ἐξ οὗ δυνάμεθα νὰ πιάσωμεν αὐτοὺς εὐκολώτερον διὰ τῶν καμπύλων ἢ διὰ τῶν ὀρθίων λιθολάβων. Ἄλ-

λ' εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν δυνάμεθα διὰ τοῦ παραπεμπομένου εἰς τὸν κολεόν δακτύλου νὰ μεταθέσωμεν τὸν λίθον καὶ νὰ κατευθύνωμεν αὐτὸν πρὸς τὸ ὄργανον.

ΣΤ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΛΙΘΟΤΟΜΙΑΣ.

§. 528.

Ἡ λιθοτομία εἶν' ἔντεχνος τομὴ κατὰ τινὰ τρόπον τῆς κύστεως, ἢ τοῦ τραχήλου αὐτῆς ἐξαρκούσα εἰς τὴν ἐξαιρέσιν τοῦ λίθου· γενέσθω δὲ αὕτη ὡς δυνατὸν πρωῒμως· ἄλλως δὲ ὁ λίθος αὐξάνεται πάντοτε καὶ τότε ἢ ἐγχειρήσεις εἶναι καὶ δυσκολωτέρα καὶ κινδυνωδεστέρα. Ἀντενδείκνυται δέ, ὅταν ὡσι διηγεκεῖς σφοδροὶ πόνοι τῶν νεφρῶν, ἔχγονοι λίθων, ἢ πυήσεως, ἢ ἄλλης τινὸς βλάβης· ὅταν ἡ κύστις ἢ ἠλκωμένη (ὅπερ δέον νὰ μὴ συγχέωμεν μετὰ τῆς βλενορροίας τῆς κύστεως)· ὅταν τὰ πλευρώματα αὐτῆς ὡσι καθ' ὑπερβολὴν παχέα ἢ καρκινωματώδη· ὅταν ἢ τοῦ ἀρρώστου μεγίστη ἀτονία καὶ προωδευμένος ἐκτικὸς πυρετός· ὅταν ἢ ὁ λίθος ὑπερμεγέθης, καὶ ὅταν τέλος οὔτος ἢ ἐντεθυλακισμένος. Ἀναβάλλεται δὲ αὕτη, ὅταν ἢ τυχηρόν τι καὶ πρόσκαιρον πάθος, ὅταν ἢ φλεγμονὴ μεγάλη τῆς κύστεως καὶ τοῦ τραχήλου αὐτῆς, ὅταν τὰ ὄργανα τῆς πέψεως ὡσι κατὰ συμπάθειαν ἠρεθισμένα, ὅταν ἢ ναυτία ἀδιάκοπος, ἔμετος κτλ. καὶ στενοπορία τῆς οὐρήθρας, ἕως ἂν ἀποκατασταθῇ αὐτῆς ἢ εὐρυχωρία.

Τὰς ἀντενδείξεις τῆς λιθοτομίας δέον νὰ κρίνωμεν πάντοτε ἀκριβῶς καὶ ἐπιμελῶς, ἐπειδὴ ἐκ πείρας γνωρίζομεν, ὅτι πολλάκις καὶ εἰς τὰς πλέον δεινὰς περιπτώσεις ἢ ἀπόβασιν τῆς ἐγχειρήσεως εἶναι καλή, καὶ ὅτι μετὰ τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ λίθου ἐξαλείφονται καὶ τὰ ἐκ τούτου συμπτώματα καὶ μάλιστα τὰ τῆς χρονίας φλεγμονώδους παθῆσεως τῆς κύστεως. Ἄν ἡδυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν σαφῶς, ὅτι ὁ λίθος εἶναι ἐντεθυλακισμένος, ὁ ἐντελής ἐνθυλακισμὸς εἶναι τῶ ὄντι ἀναμφίβολος ἀντένδειξις τῆς ἐγχειρήσεως, ἐπειδὴ εἶναι τῶν ἀδυνάτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νὰ ἐκθυλακισθῇ ὁ λίθος, ἢ ἢ ἐκθυλάκισις αὐτοῦ γίνεται θανάσιμος. Τὸ δὲ ὑπερβάλλον μέγεθος τοῦ λίθου δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντένδειξις ἰριστῆς μόνον λιθοτομικῆς χειρουργίας. Ὑπάρχουσι δέ, κατὰ τὸ σπάνιον, περιπτώσεις, ἐν αἷς ὁ λίθος, οὗ ἢ παρουσία μαρτυρεῖται ἐκ τῆς καθέσεως τοῦ καθετήρος, οὐδεμίαν μὲν ἢ πολὺ μικρὰν ἐπιφέρει ἐνόγησιν, αὐξάνεται βραδέως μόνον, ἢ ἢ ἐγχειρήσεις δὲν φαίνεται ἀναγκαία· ἀλλὰ πρέπει νὰ φοβώμεθα πάντοτε, ὅτι ἐκ τῆς ἀναβολῆς τῆς λιθοτομίας, ἕως ἂν καταφανῶσι τὰ ζητούμενα ταύτην συμπτώματα, δύναται νὰ γείνωσι τοιαῦται ἀλλοιώσεις, αἵτινες καθιστῶσιν ἀμφίβολον τὴν ἀπόβασιν. Ἀλλὰ τοῦτο ἐνδείκνυται κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ νέων ἀρρώστων· ἐπὶ δὲ τῶν γερόντων ἀντενδείκνυται.

§. 529.

Ἐάν μὲν ὁ λιθιῶν ἦ κατὰ πάντα ὑγιής, καὶ ἡ διαίτ' αὐτοῦ τακτικὴ, ἀρκεῖ εἰς προπαρασκευὴν τῆς λιθοτομίας νὰ ἐλαττώσωμεν ἐφ' ἡμέρας ὀλίγας τὰς τροφὰς αὐτοῦ, νὰ μεταχειρισθῇ οὗτος λουτρὰ χλιαρὰ, καὶ, κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως αὐστηρῶς διαιτώμενος, κλύσματα. Ἐάν δὲ πληθωρικός, φλεβοτομοῦμεν ἅπαξ ἢ δὶς, καὶ ὅταν οὗτος πάσχη αἰμορροΐδας ἢ ἐμφράξεις τοῦ ἥπατος προσβάλλομεν βδέλλας κατὰ τὴν ἔδραν· ἐάν δὲ παχὺς καὶ χαύνου ἕξεως δέον νὰ ἐπιμεληθῶμεν τὴν κατάστασιν τῶν χυμῶν καὶ τῆς κοιλίας. Ἡ ἕξις αὕτη βλάπτει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν καλὴν ἀπόθασιν τῆς ἐγχειρήσεως· πρὸς τοῦτο ἐνδείκνυνται τὰ τονωτικά, τὰ δὲ λουτρὰ ἔχουσι χρεῖαν μεγάλης προσοχῆς. Τὰ διδόμενα εἰς προπαρασκευὴν τῆς λιθοτομίας ὑπακτικά ἔχουσι χρεῖαν προσοχῆς καί, ἂν ὦσι ταῦτα ἀναγκαῖα, πρέπει ν' ἀναβάλωμεν τὴν ἐγχείρησιν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας μετὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν, ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ἐνέργει' αὐτῶν. Ἐάν δὲ ὁ λιθιῶν πάσχη ἐλμινθίασιν, πρέπει ἢ νὰ μεταχειρισθῶμεν πρῶτον τὰ πρὸς τὰς ἐλμινθας βοηθήματα καὶ νὰ ἐγχειρήσωμεν μετὰ τὴν ἐκπτώσιν αὐτῶν, ἢ νὰ συγχωρήσωμεν αὐτῶν τὴν αὐτὴν ποσότητα τῶν τροφῶν καὶ νὰ προσέξωμεν μόνον εἰς τὴν ποιότητ' αὐτῶν, κελεύοντες αὐτὸν νὰ λάβῃ τῇ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἐγχειρήσεως δύο τρεῖς ζωμούς ἀναλόγως τῆς ὀρέξεως, τὴν δ' ἐπιούσαν τὸ πρῶτ' ὀλίγον ἄρτον διάβροχον εἰς ζωμὸν κρέατος ἢ ὀρούζης. Ἐὰν αὐτὰ πράττομεν καὶ ὅταν ἦ γέρων ὁ ἄρρώστος· ἐπὶ τῶν χωρικῶν δέ, οἵτινες λαμβάνουσι δυσπέπτους τροφὰς, ἡ αἰφνίδιος ἀλλοίωσις τῶν τροφῶν καὶ ἡ μετάθασις εἰς ἐλαφροτέρας δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν καλὴν ἀπόθασιν τῆς ἐγχειρήσεως· καὶ ὅταν ὁ ἄρρώστος ἦ εὐαίσθητος δίδομεν παρηγορικῶς τοῦ ὀπίου μικρὰς δόσεις, τὸ ἐκχύλισμα τοῦ ὑσκυάμου ἢ τὸ ὕδωρ τῆς σαφροκεράσου.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΛΙΘΟΤΟΜΙΑΣ.

§. 530.

Μέθοδοι τῆς ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν λιθοτομίας εἰσὶν, ὅσον ἐκ τῆς ἱστορίας γνωρίζομεν, ἕξ αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ διὰ τῆς μικρᾶς σκευῆς γινομένη λιθοτομία.

2) Ἡ διὰ τῆς μεγάλης.

3) Ἡ διὰ τῆς ὑψηλῆς.

4) Ἡ διὰ τῆς λοξῆς τομῆς.

5) Ἡ γινομένη ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς κύστεως ἀπὸ τοῦ περιναίου καὶ

6) Ἡ διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου.

§. 531.

Ἡ διὰ τῆς μικρᾶς σκευῆς γινομένη λιθοτομία, ἥτις καὶ ἡ μέθοδος τοῦ Κέλσου λέγεται, διότι αὐτὸς πρῶτος διέγραψε ταύτην, συνίσταται εἰς τομῆν τοῦ περιναίου καὶ τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως κατ' ἐπικόπου τοῦ λίθου, ὃν ἐξεκλύομεν διὰ λιθουλκοῦ· ἡ μέθοδος αὕτη διετηρήθη μόνη καὶ ἀναλλοίωτος μέχρι τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος, καθ' ὃν ἐπαύθη πλέον ὑπὸ τῆς γινομένης διὰ τῆς μεγάλης σκευῆς, καὶ ἔμεινεν ἐκτελεστὴ ἐπὶ μόνων τῶν παιδίων. Ἐκ τῶν νεωτέρων δὲ ἰατρῶν ἐνεκολπώθησαν ταύτην ὁ Ἐϊστερος καὶ ὁ Μοράνδης.

§. 532.

Γενναῖος ὑπερέτης, ἐπὶ δίφρου καθήμενος, λαμβάνει τὸν ἄρρωστον ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ καὶ κρατεῖ κατὰ τὸ εἶκος ἀπ' ἀλλήλων τὰ συγκεκαμμένα κατὰ τὸ γόνυ σκέλη. Ἄν δὲ οὕτω δὲν εἶναι ἀρκούντως ἐστηριγμένος ὁ ἄρρωστος, κρατοῦσι τὰ σκέλη αὐτοῦ ἀπ' ἀλλήλων δύο ἕτεροι ὑπηρέται. Ἐπειτα δὲ παραπέμπομεν δύο δακτύλους τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς εἰς τὴν ἔδραν, δι' ὧν ἀποθλίβοντες μετὰ τῆς δεξιᾶς ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἡβῆς, ζητοῦμεν νὰ προσπιέσωμεν τὸν λίθον εἰς τὸν τράχηλον τῆς κύστεως, καὶ ἐντέμνομεν κατὰ τοῦ ἐπάρματος, ὅπερ ἀπεργάζεται ὁ λίθος εἰς τὸ περιναῖον ἐπὶ τ' ἀριστερὰ τῆς ραφῆς διὰ τομῆς μνησοειδοῦς, ἧς τὰ κέρατα εἰσὶν ἐστραμμένα πρὸς τὴν ἀριστερὰν κοτύλην, καὶ ἥτις γίνεται κατὰ τὸ περιναῖον ἄχρι τῆς κύστεως· δευτέρα δὲ τομῆ ἐπικαρσία διαιροῦμεν τὸν τράχηλον τῆς κύστεως, καὶ ἀφαιροῦμεν τὸν λίθον ἔπειτα διὰ τοῦ δακτύλου ἢ διὰ τοῦ λιθουλκοῦ.

Αὕτη εἶναι ἡ συνήθης ἐξήγησις τοῦ κειμένου τοῦ Κέλσου. « Indici, λέγει, super » vesicae cervicem juxta anum cutis plaga lunata usque ad cervicem vesicae » debet, cornibus ad coxas spectantibus paululum, deinde ea parte qua stri- » ctior imaplaga est, etiam num sub cute altera transversa plaga facienda est, » qua cervix aperiatur ». Ἐκκλισις δὲ τοῦ κειμένου τούτου εἶναι τὸ νὰ προσπιέσωμεν τὸν λίθον πρὸς, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν τράχηλον τῆς κύστεως, καθ' ἣν ἐξήγησιν ἡ τομῆ ἐγένετο μᾶλλον εἰς τὸ σῶμα ἢ εἰς τὸν τράχηλον τῆς κύστεως, ὅπερ ὁ Ἐϊστερος ῥητῶς ἀπαφαίνεται, λέγων, ὅτι διαιρετέα μέρη εἰσὶ τὸ δέρμα, ἡ πιμελή, καὶ τὸ ἀνά μέσον τοῦ ἀριστεροῦ στυτήρος μυὸς τοῦ στήματος καὶ τοῦ βολβοῦ ὀπίσθιον καὶ κάτω μέρος τῆς κύστεως ἄχρι τοῦ τραχήλου αὐτῆς.

Κατὰ τὸν Βρομφίελδον (Bromfield; Chirurgische Wahrnehmungen. Leipzig. 1774. S. 387. Tab. V. Fig. 1. 2.) ἡ μνησοειδὴς τομῆ πρέπει νὰ ἐμβληθῆ τοιοῦτρόπως ὑπὲρ τὴν ἔδραν, ὥστε νὰ διήκῃ ἐπικαρσίως διὰ τῆς ραφῆς, τὰ δὲ κέρατ' αὐτῆς ν' ἀντι-

κρύψωσιν εἰς τοὺς ὄγκους τῶν ἰσχίων (ad coxas). Τὴν γνώμην ταύτην, ἣν ἀνήρρεσεν ὁ Κλόσιος (Glosius), παρεδέχθησαν ὁ Χαυσίερος (Chaussier, Morland, Dissert. Propositions sur divers objects de Médecine. Paris. 1805) καὶ Βεκλάρδος (Propositions sur quelques points de Médecine Paris 1813) ὡς τὴν ὀρθὴν ἐξήγησιν τοῦ κειμένου τοῦ Κέλσου, καὶ ἀμφότεροι προσθέσει καθετῆρος χειραγωγοῦ ἐπέδειξαν ἰδιαιτέραν ἐγχείρησιν, ἣν ὁ Δυπιύτρενος ἰδίως τὸ 1824 ἔτος ἐνήργησεν ἐπιτυχῶς εἰς ζῶντα ἄνθρωπον. Περὶ τῆς μεθόδου ταύτης, καθ' ἣν ὁ τράχηλος τῆς κύστεως διαιρεῖται κατ' ἀμφοτέρως τὰς πλευρὰς κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῆς τομῆς τῶν ἔξω μορίων, ἔσται λόγος ὁ οἰκεῖος ἐν τῷ περὶ τῆς λοξῆς τομῆς. Τοὺς ἐναντίον δὲ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης λόγους ἴδε ἐν τῷ ἄρθρῳ Lithotomie ἐν τῷ Dictionnaire des Sciences médicales, Tom. III. pag. 184. εἰς δὲ τὸν Begin εἰς τὰς προσθήκας εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦ Deschamps. p. 420. ὁ δὲ Σχοίμαννος (Schönmann, Commentatio de Lithotomia Celsiana, Jenae. 1841) διορίζει τὴν ἐξωτερικὴν τομὴν ὡς τομὴν μηννοειδῆ, ἣς ἡ κυρτότης μὲν εἶναι πρὸς τὴν κοτύλην ἀπευθυμένη, τὸ δὲ ἄνω κέρασ ἀντικρύζει εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τῆς βράφης, τὸ δὲ κάτω εἰς τὸν ὄγκον τοῦ ἀριστεροῦ ἰσχίου.

§. 533.

Ἡ μέθοδος αὕτη, ἥτις ἔχει μόνον ἱστορικὴν ἀξίαν ἔτι, εἶναι πάντοτε ἀξιοκατάκριτος. Διότι πολὺ δύσκολον εἶναι, καὶ πολλάκις ἀδύνατον, νὰ προσπιέσωμεν τὸν λίθον εἰς τὸν τράχηλον τῆς κύστεως, ὃν συνθῶμεν διὰ τῆς πίεσεως· διότι δὲν γνωρίζομεν βεβαίως τίνα μόρια ἐντέμνομεν καὶ διότι, ἐπειδὴ ἐγχειροῦμεν ἄνευ χειραγωγοῦ καθετῆρος, δυνάμεθα νὰ διατέμνωμεν ἐπικαρσίως τὸν σὼλῆνα τῆς οὐρήθρας, τὸν οὐρητῆρα, τὰς σπερματικὰς κύστιγγας, ἢ τὸ σπερματοφόρον ἀγγεῖον ἐπὶ τ' ἀριστερά. Ἡ μέθοδος αὕτη δύναται νὰ ἐνδειχθῇ σπανίως τότε μόνον, ὅταν ὁ λίθος, γεννηθεὶς ἐν τῷ τραχήλῳ τῆς κύστεως, σαφῶς ἀπεργάζεται ἔπαρμα κατὰ τὸ περίναιον, καὶ δὲν δύναται νὰ εὐδιασθῇ εἰς τὴν κύστιν χειραγωγῶς καθετῆρ.

§. 534.

Ἡ δὲ διὰ τῆς μεγάλης σκευῆς γενομένη λιθοτομία, ἥτις ὠνομάσθη οὕτω διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀναγκαίων εἰς ταύτην ὀργάνων, ἐφευρέθη πρὸς ταῖς ἀρχαῖς τοῦ 16 αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Ῥομάνου (Joannes de Romanis), ἐγνωστοποιήθη δ' ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Μαρριανοῦ Σάγκτου Βαρλέττα (Marianus sanctus de Barletta), διὸ καὶ Μαρριανὴ τομὴ διὰ πολλῶν ἔτων ὠνομάζετο. Ἡ ἐγχείρησις αὕτη συνίσταται εἰς τὸν εὐδιασμόν ἀυλακοφόρου καθετῆρος εἰς τὴν κύστιν· εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς οὐρήθρας, κατὰ τὸ σπογγώδες αὐτῆς μέρος καὶ εἰς διαστολὴν τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως διὰ τοιούτων ἰδιαιτέρων ὀργάνων, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ ἐξελκύσωμεν τὸν λίθον.

§. 535.

Ὁ ἄρρωστος σχηματίζεται πρὸς τὰ ὀπίσω ἐπικεκλιμένος, καὶ βάλλεται ἐπὶ δίφρου ὑψηλοῦ ἢ ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς τραπέζης· προσδέονται αἱ χεῖρες εἰς τοὺς πρὸς τοὺς μηρούς προσανακεκλιμένους καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντας πόδας αὐτοῦ δι' ἐπιδέσμου, οὗ περιβολαί τινες φέρονται καὶ περὶ τὸν τράχηλον καὶ τοὺς ὤμους· ἐκτὸς δὲ τούτου κρατεῖται ὁ ἄρρωστος καὶ ὑπὸ ὑπηρετῶν. Ἐπειτα δὲ ἐμβάλλεται εἰς τὴν κύστιν ὁ καθετήρ, δι' οὗ πληροφοροῦμεθα ἐκ νέου περὶ τῆς θέσεως, εἰ δυνατόν δὲ καὶ περὶ τοῦ μεγέθους τοῦ λίθου. Ἡ λαβὴ τοῦ καθετήρος δίδεται εἰς ὑπρέτην, ὅστις κρατεῖ αὐτὸν ὀλίγον πρὸς τὴν κοιλίαν νεύοντα, αἶρει δὲ συγχρόνως καὶ τὸν ὄσχεον πρὸς τὰ ἄνω. Μετὰ τοῦτο δὲ ἐμβάλλεται τομὴ ἐπὶ τ' ἀριστερὰ ἢ ἐπὶ τὰ δεξιὰ τῆς ῥαφῆς κατ' ἐπικόπου τοῦ καθετήρος, ἥτις ἄρχεται κάτωθεν τοῦ ὄσχεου τελευτᾷ δὲ ὅσον δακτύλου ἀνωτέρω τῆς ἔδρας, εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν ὅσον τεσσάρων δακτύλων καὶ ἂν διὰ τῆς πρώτης διαιρέσεως δὲν ἔγεινε καὶ ἡ διαίρεσις τῆς οὐρήθρας, διαιροῦμεν διὰ δευτέρας τὸν βολθὸν καὶ μέρος τῆς ὑμενώδους μοίρας τῆς οὐρήθρας. Εἰς τὴν ἀπογυμνωθεῖσαν αὐλακα τοῦ καθετήρος ἐμβάλλομεν σκάφια ἢ διαστολεῖς, ἐξελαύνομεν ἔπειτα τὸν καθετήρα, καὶ διαστέλλομεν δι' αὐτῶν τὸν τράχηλον τῆς κύστεως, καὶ διὰ τοῦ εὐδοιασθέντος ἔπειτα λιθουλκοῦ, ὃν μεταχειρίζονται τινὲς καὶ πρὸς διαστολὴν τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως, λαμβάνεται καὶ ἐξελκύεται ὁ λίθος.

§. 536.

Ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι τῇ ὄντι ὑπερτέρα τῆς προηγουμένης, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀναιμάκτου διαστολῆς τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως, γίνεται πάντοτε, ὡς τοῦλάχιστον ἀπέδειξαν τὰ γενόμενα ἐν τοῖς νεκροῖς πειράματα, μεγάλη ῥῆξις καὶ σύνθλασις, καὶ ὁ ἐξελκυσμὸς τοῦ λίθου γίνεται πάντοτε μετὰ μεγάλης δυσκολίας καὶ βλάβης τῶν μορίων, ἐξ οὗ γίνεται δῆλον πόθεν πηγάζουσι τὰ δεινὰ τῆς ἐγχειρήσεως ἐπακόλουθα, ἅπερ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰσὶν ἐκχυμώματα, ἀποστήματα, πύησις, γάγγραινα, οὐροχόοι συριγγες, ἀκράτεια τῶν οὐρῶν κτλ. Ἀλλὰ πρὸς ταῦτα σημειωτέον, ὅτι τὸ περιγενόμενον τῆς γενομένης διὰ τῆς μεγάλης σκευῆς λιθοτομίας δὲν ἦτον ὅσον μετὰ τὰς κατηγορίας ταύτας ἐνομίζετο κακόν, ὅπερ καὶ ὁ Δεσάμπης ἐβεβαίωσε, καὶ εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξιον πρὸς τὴν κρίσιν ἀγωγῶν τινῶν τῆς λοξῆς τομῆς.

Ὁ Μαρσάλης (Maréchal) ἐζήτησε μὲν διὰ τῆς ἀρίστης αὐτοῦ τομῆς (coup de maître) νὰ μεγαλύνῃ τὴν διαιρέσιν διὰ τοῦ ἑαυτοῦ λιθοτόμου, ἀλλ' ὅπως μὴ βλάψῃ δι' αὐτοῦ τὸ ἀπενθυσμένον ἀπάγει τὴν οὐρήθραν ἀπὸ τούτου, ἀναθιβάξει μὲν τὸ ἐν-

τὸς τῆς οὐρήθρας ἄκρον τοῦ καθετήρος ὑποκάτω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἡδης, καταδιβάσει δὲ πρὸς ἑαυτὸν τὴν λαβὴν αὐτοῦ, καὶ προωθεῖ τὸ λιθοτόμον αὐτοῦ περαιτέρω εἰς τὴν οὐρήθραν. Πάντοτε ὅμως δύναται νὰ βλαφθῇ τὸ ἀπευθυσμένον. Τῇ ἀγωγῇ ταύτῃ παραπλησία εἶναι ἡ ἀγωγή τοῦ Βακᾶ Βερλιγγιέρου, περὶ ἧς ὁ λόγος ἀκολούθως ἔσεται.

§. 537.

Ἡ διὰ τῆς ὑψηλῆς σκευῆς γινομένη λιθοτομία, ἡ ὑπογάστριος λιθοτομία, συνίσταται εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς κύστεως μεταξὺ τοῦ ἄνω χείλους τῶν ὀστέων τῆς ἡδης καὶ τῆς πτυχῆς τοῦ περιβάλλοντος τὴν κύστιν περιτοναίου. Ἡ ἐγχείρησις αὕτη ἔγεινε πρῶτον κατὰ τὸ 1561 ἔτος ὑπὸ τοῦ Φράγκου, ὅστις δύναται μὲν πάντοτε νὰ νομίζετ' ἐφευρετῆς τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης, καὶ ἂν ὁ Ἀρχιγένης εἶχεν ἦδη προτείνει ταύτην. Ὁ δὲ Ρούσσητος (Roussel) διέγραψε μὲν αὐτὴν ἀκριβῶς καὶ ἐξεικόνισε ταύτης τὰ ἀγαθὰ· ἀλλ' ὅμως αὕτη δὲν ἔλαβε χώραν μεγάλην διὰ τὸν φόβον τότε τοῦ μεγάλου κινδύνου τῆς τρώσεως τοῦ σώματος τῆς κύστεως, ἕως οὗ ὁ Πρόβυς (Proby) ἐνήργησεν αὐτὴν πάλιν κατὰ πρῶτον ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ ἔπειτα ὁ Δουγλάσιος (Douglas) Χεσέλδενος (Cheselden), Πρύης (Prye), Θόρνιλλος (Thornhill), Μακόγιλλος (Macgill), Ἐϊστερος καὶ Μοράνδης, καὶ ἔδωσαν εἰς αὐτὴν ἀξίαν τινά. Ἀλλ' ἡ λοξὴ λιθοτομία ἔπαυσεν εὐθὺς ταύτην, καὶ μόνον ὁ Φρέρης Κόμης (Frere Comes) ἀνύψωσεν αὐτὴν καὶ αὐθις ἐπὶ βραχὺ χρόνου διάστημα διὰ τῶν ἐπιτυχῶν αὐτοῦ πειραμάτων, μεθ' ὃν ὅμως ἐλθισμονήθη καὶ αὐθις καὶ ἐνεργεῖτο μόνον εἰς σπανίας περιπτώσεις, ὅταν δηλαδὴ ὁ λίθος ἦτον ὑπερμεγέθης καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἠδύνατο νὰ ἐξελκυσθῇ ἐκ τοῦ κάτω πόρου τῆς λεκάνης. Κατὰ τοὺς νεωτέρους δὲ χρόνους ἐνήργησεν αὐτὴν καὶ αὐθις ἐν Παρισίοις ὁ Σουβερδιέλλης (Souberbielle)· ἐπιτυχῶς ὑπερασπίσθησαν δὲ ταύτην πολὺ ὁ Καρπύης (Carpue) καὶ Ὡμης (Home)· ὁ Σκάρπας δὲ καὶ ἐσχάτως ὁ Ζόνδιος, ὁ Βελμᾶς, ὁ Ἀμύσσατος, ὁ Βαύδενος (Bauden) καὶ Λερούς ἐζήτησαν νὰ βελτιώσωσι διαφόρως τὴν ἀγωγήν καὶ τὰ πρὸς ταύτην ὄργανα.

§. 538.

Ὁ τρόπος τῆς ἐνεργείας τῆς λιθοτομίας ταύτης εἶναι ὁ ἑξῆς. Ὁ ἄρρωστος σχηματίζεται ὑπτίος ἐπὶ τραπέζης μετὰ στρωμνῆς ἔχων τὴν μὲν λεκάνην ὑποθέσει προσκεφαλαίου μικρὸν τι ὑψηλοτέραν, τὰ δὲ κάτω ἄκρα κατὰ τὸ ἰσχίον καὶ τὸ γόνυ συγκεκαμμένα καὶ τὴν κεφαλὴν μετρῶς ὑποστηριζομένην, ὥστε νὰ εἶναι χαῦνοι τῆς κοιλίας οἱ μῦς. Ἐν τῷ σχηματισμῷ τούτῳ κρατοῦσιν αὐτὸν βοήθοι· ὁ χειρουργὸς

δὲ ἐπὶ τὰ δεξιὰ τοῦ ἄρρώστου ἰστάμενος εὐοδιάζει ἔπειτα τὴν βελομήλην τοῦ Βελμᾶ εἰς τὴν κύστιν καί, περὶ τοῦ ἐνόητος λίθου βεβαιωθείς καὶ αὖθις, ἐμβάλλει διὰ κυρτοῦ μαχαίριου, ἀποτείνων τὸ δέρμα ἐκατέρωθεν τῆς λευκῆς γραμμῆς μὲ τοὺς δακτύλους τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, τομὴν ὅσον τριῶν δακτύλων πρὸς τὰ κάτω ἐκτεινομένην, κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῆς λευκῆς γραμμῆς, διαιρῶν τὸ δέρμα, τὸν ὑποκείμενον κυτταρώδη ἰστόν καὶ τὴν ἐπιπολαίαν περιτταίαν. Εὐθὺς δὲ ὀπισθεν τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης διωθεῖ μαχαίριον εὐθυτενὲς εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς λευκῆς γραμμῆς ὅσον δακτύλου κατὰ βάθος καὶ βεβαιοῦται διὰ τῆς ἄρσεως τῆς ἀντιστάσεως καὶ τοῦ ἐν τῇ πληγῇ προβάλλοντος παχέος καὶ χαύνου κυτταρώδους ἰστοῦ, ὅτι διηρέθη ἡ λευκὴ γραμμὴ, καὶ ὅτι τὸ μαχαίριον διώσθη εἰς τὸ μεταξὺ τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, τῆς κύστεως καὶ τῆς κυρτότητος τοῦ περιτοναίου. Εἰς τὸ σχᾶσμα τοῦτο ἐμβάλλει νῦν τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ, δι' οὗ ἀπώθει τὸ περιτόναιον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς κοιλίας, καὶ διὰ πυρηνομαχαίριου κοινοῦ, ἢ τοῦ Βελμᾶ ἐπὶ τῆς παλαμιαίας ἐπιφανείας τοῦ λιχανοῦ εὐοδιασθέντος, πλατύνει τὸ σχᾶσμα πρὸς τὰ ἄνω, ἐνεργῶν τοῦτο διὰ πίεσεως μᾶλλον ἢ διὰ συρμοῦ τοῦ μαχαίριου· ἔπειτα δὲ λαμβάνει τὴν λαβὴν τῆς βελομήλης τῇ δεξιᾷ τῶν χειρῶν καὶ καταβιάζει αὐτὴν οὕτως, ὥστε τὸ πρόσθιον αὐτῆς πέρασ ἀναβιβαζόμενον ὀπισθεν τῆς συμφύσεως, αἶρει λοφοειδῶς τὴν ἐμπρόσθιον πλευρὰν τῆς κύστεως πρὸς τὴν γενομένην πληγὴν, ἐν ᾧ διὰ τοῦ ἐν ταύτῃ εὐρισκομένου ἀριστεροῦ λιχανοῦ ὀδηγεῖ τὰ κινήματα τοῦ ῥύγχους τῆς βελομήλης καὶ ἀπώθει πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ περιτόναιον τὴν αἰωρουμένην δὲ πρὸς τὴν πληγὴν κύστιν μετὰ τοῦ ῥύγχους τῆς μήλης στηρίζομεν μὲ τὸν λιχανὸν καὶ ἀντίχειρα τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ κελύομεν ὑπὲρ τὴν ἄπολύση τὸ κεκρυμμένον ἐν τῇ μήλῃ βέλος· εἰς τὴν αὐλακα αὐτοῦ διωθοῦμεν ἔπειτα μαχαίριον εὐθυτενὲς καὶ διαιροῦμεν δι' αὐτοῦ τὴν πρόσθιον πλευρὰν τῆς κύστεως ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, εἰς ἣν διαίρεσιν ἐμβάλλομεν ταχέως τὸν λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καί, κάμπτοντες τὴν ἐμπρόσθιον αὐτοῦ φάλαγγα, πιάνομεν τὴν ἄνω γωνίαν τῆς πληγῆς τῆς κύστεως καὶ κρατοῦμεν τὴν κύστιν οἰκείως πρὸς τὴν ἐκτὸς πληγὴν. Διὰ τοῦ δακτύλου τούτου εὐοδιάζομεν πυρηνομαχαίριον εἰς τὴν κύστιν καὶ μεγαλύνομεν τὴν πληγὴν αὐτῆς πρὸς τὰ κάτω κατὰ τὸν αὐχένα τῆς κύστεως ὅσον ἀπαιτεῖ τὸ μέγεθος τοῦ λίθου. Ἄν ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ πιάσωμεν καὶ νὰ ἐξαιρέσωμεν τὸν λίθον μὲ τοὺς δακτύλους τῆς δεξιᾶς χειρὸς, εὐοδιάζομεν εἰς τὴν τετραμένην κύστιν συνήθη λιθουλκόν, δι' οὗ εὐκόλως πιάνομεν καὶ ἐξελκύομεν

τὸν λίθον, ὅπερ, χρείας τυχούσης, εὐκολύνομεν παραπέμποντες τὸν δακτυλον εἰς τὴν ἔσσαν, δι' οὗ ἐπερείδομεν τὸν λίθον πρὸς τὴν πλιγγήν.

Τὰ δύο ἀξιολογώτατα συμπτώματα, ἅπερ συμβαίνουσιν ἐν τῇ ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἤθης, γινομένη λιθοτομία, ἢ βλάβη δηλ. τοῦ περιτόναιου καὶ ἡ σύμπτωσις τῆς οὐροδόχου κύστεως, καθ' ἣν στιγμὴν αὕτη διαιρεῖται, ἔδοσαν ἀφορμὴν εἰς διαφόρους τρόπους τῆς διαιρέσεως τῶν τε καλύμμάτων τῆς κοιλίας καὶ τῆς οὐροδόχου κύστεως.

Ὁ Φράγκος διὰ τῶν παραπεμπομένων δακτύλων εἰς τὸ ἀπευθυμένον ἀποτιέζων τὸν λίθον πρὸς τὴν ὀπίσθιον πλευρὰν τῆς λευκῆς γραμμῆς διέτεμεν ἀπ' εὐθείας ἐπ' αὐτῆς· ὁ δὲ Ρούσσητος δι' ἐνέσεως μαλθακώδους ὑγροῦ ἐν τῇ κύστει ἐξέτεινε ταύτην τόσον, ὥστε μετεωρίζετο αὕτη ὑπὲρ τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἤθης καὶ προσήγγιζεν εἰς τὴν πρόσθιον πλευρὰν τῆς κοιλίας. Ὁ δὲ Δουγλάσσιος, Κετέλδενος καὶ Μοράνδης ἐνήργουν δι' ἐνέσεων μετρίαν μόνον αὔξιν τῆς ἐκτάσεως καὶ ἀντιστάσεως τῆς κύστεως, ἐπειδὴ ἰσχυροτέρα ἔκτασις αὐτῆς ἤτόν ἐπώδυνος, πολλάκις δὲ καὶ τῶν ἀδυνάτων νὰ γείνη.

Ὁ δὲ Φέρης Κόμης ἀντὶ τῶν ἐνέσεων μετεχειρίζετο τὴν βελομήλην, εὐοδιάζων αὐτὴν εἰς τὴν κύστιν διὰ προηγουμένης τομῆς τῆς ὑμενώδους μοίρας τῆς οὐρήθρας· ὁ Λόδηρο: (Loder. Koehlers Anleitung zum Verbande. S. 477) ἀποδοκιμάζων τὴν προηγουμένην ταύτην τομὴν κατὰ τὸ περίναιον, εὐοδιάζε τὴν βελομήλην διὰ τῆς οὐρήθρας εἰς τὴν κύστιν, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Ζάγγης καὶ Ὁμης. Ὁ Ζάγγης, ἐκτὸς τούτου, παραινεῖ μάλιστα νὰ κενώη τὴν ἑαυτοῦ κύστιν ὁ ἀρρώστος, πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως, καὶ πρὸς βεβαίαν τούτου ἐνέργειαν, λέγει, νὰ ἐγγέωμεν εἰς τὴν κύστιν χλιαρὸν ἀφέψημα δεινρομαλάχης διὰ καθετήρος, δι' οὗ ἐκχεῖται τοῦτο καὶ αὔθις· ἔπειτα δέ, ἐὰν ὁ ἀρρώστος ὑποφέρη, νὰ ἐγγέωμεν κατὰ μικρὸν, εἰς τὴν κύστιν ποσὸν ἀνεκτὸν τοῦ ῥηθέντος ἀφεψήματος, ὅπως διὰ τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς ἀπαγάγωμεν ἐπὶ μᾶλλον τὸ περιτόναιον ἀπὸ τῆς ἄνω ἄκρας τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἤθης, καὶ προφυλάξωμεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς βλάβης· τὸ στήμα νὰ συνδεσμεύηται μέχρι τῆς ἀποψιλώσεως τῆς κύστεως, μεθ' ἣν εὐοδιάζεται ἡ βελομήλη διὰ τῆς οὐρήθρας· ὁ δὲ Σκάρπας κατεσκεύασε τὴν βελομήλην παχυτέραν καὶ μετὰ βαθυτέρας αὐλακος καὶ διώθει τὸ μαχαίριον ὅσον μιᾶς καὶ ἡμισείας γραμμῆς ἀπὸ τοῦ βέλους εἰς τὴν κύστιν πρὸς ἀσφαλεστέραν προφύλαξιν τῆς ἐξολισθήσεως αὐτῆς ἀπὸ τῆς μήλης. Ἡ μεγάλη γαμψότης τῆς βελομήλης τοῦ Φρέρου Κόμου συντείνει, ὥστε νὰ προσκόπη τὸ ῥύγχος αὐτῆς εὐκόλως εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς κύστεως, καὶ κινουμένη πρὸς τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἤθης νὰ συγκαθέλκη τὸ περιτόναιον, διὸ καὶ ὁ Βελμᾶς κατεσκεύασε βραχυτέραν καὶ στερεωτέραν τὴν γαμψότητα τῆς ἑαυτοῦ μήλης, προσθεὶς ταύτῃ καὶ τὴν ἐξῆς μεταβολήν, τὸ σφαιρωμὴ δηλ. τοῦ ῥύγχους, ἐπειδὴ τὸ σφαιρωτὸν ῥύγχος τοῦ ὄργανου δύναται νὰ προσήσθῃ περαιτέρω, ὥστε τὸ βέλος νὰ ἐξωθῆται, ἅμα ἐκεῖνο τελοῦν κατὰ τὸ εἶκος ἐν τῇ κύστει· ὁ δὲ Ζόνδιος μετεχειρίσθη (ὡς πρότερον ὁ Ρούσσητος καὶ Σερμῆς) (Sermes) καθετήρα κατὰ τὴν κοίλην αὐτοῦ πλευρὰν ἠύλακισμένον, ὅστις παρέχει καὶ πᾶσαν ἀσφάλειαν, ὅταν διώσωμεν τὸ μαχαίριον ὅσον γραμμῶν τινῶν ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ καθετήρος εἰς τὴν κύστιν· ὁ δὲ Λερούς Δετίολλος πρὸς ἐπανάστασιν τῆς κύστεως ἐχα-

ρήγησεν ὄργανον τῶ λιθοκρούστη τοῦ Εὐρυτελούπου ὅμοιον καὶ μετακινήτους βραχίονας πρὸς τὴν ἐπανάστασιν τῆς κύστεως ἔχον. Πολλοὶ δὲ νεώτεροι, οἷος ὁ Βαῦδενος καὶ Ἀμύσσατος, ἀποδοκιμάζουσι τὸν ὄργανον συντεῖνον εἰς ἐπανάστασιν τῆς κύστεως καὶ εἰσβάλλουσιν εἰς ταύτην, καὶ ἂν αὕτη συμπίεση καὶ κενωθῇ· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι πάντοτε ἀγωγή τολμηρά, ἐν ᾗ τοῦ Βελμᾶ ἢ βελομήλη, ἢ ὁ καθετήρ καλῶς διατιθέμενα παρέχουσι μείζον' ἀσφάλειαν. Ὁ Δυπτύτρενος (*Leçons orales de clinique chirurgicale, volum. II. pag. 336*) ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν οὔτε βελομήλη ἠδύνατο νὰ εὐοδισθῇ εἰς τὴν κύστιν, οὔτε αὕτη νὰ ἐκταθῇ δι' ἐνέσεων, κελεύσας βοηθὸν ν' ἀποπίεση τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ ἀπευθυσμένου διὰ τῶν εἰς αὐτὸ παραπεμφθέντων δακτύλων πρὸς τὰ ἄνω, διέτεμε τὴν κύστιν κατ' ἐπικόπου τοῦ λίθου. Ἡ φορὰ τῆς ἐξωτερικῆς τομῆς γίνεται κατ' ἕξιν τῆς λευκῆς γραμμῆς. Ὁ Ὄμης μετὰ πρώτην ὀρθὴν τομὴν τοῦ δέρματος ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἥβης, καὶ μετὰ δευτέραν βαθυτέραν τῆς περιταινίας καὶ τῶν πυραμιδοειδῶν μυῶν, διαιρεῖ διὰ τρίτης ἐγκαρσίως καὶ ὀρθογωνίως πρὸς τὴν πρώτην φερομένης τομῆς τὴν κατάφυσιν τῶν μυῶν εἰς τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἥβης καὶ τὸ χαλαρὸν ἐπὶ τῆς κύστεως πιμελωδὲς πλέγμα, ὅπερ ἀποθεῖ πρὸς τὰ ἄνω διὰ τοῦ δακτύλου. Καὶ ὁ Λέδρανος εἶχε προτείνει τὴν ἐπικαρσίαν τομὴν τῆς κύστεως. Ὡσαύτως δὲ θέλει καὶ ὁ Φράγκος (τοῦ Μομπελλιέρου) νὰ διαιρῶμεν ἐπικαρσίως τὰ δύο τριτημόρια τῶν ὀρθῶν μυῶν. Κατὰ τὸν Βαῦδενον καὶ Ἀμύσσατον, πρέπει ἡ τομὴ νὰ φέρηται ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς λευκῆς γραμμῆς, ὥστε ν' ἀποψιλῶται τὸ ἔσω χεῖλος τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἐτέρου ὀρθοῦ μυός, μεθ' ὃ, ἀπωσθέντος τούτου ἐπὶ τὰ ἔξω, μένει νὰ διαρρήξωμεν μόνον τὸ λεπτόν γυλάτυσμα τῆς ἐγκαρσίας περιταινίας καὶ οὕτω νὰ ἔλωμεν εἰς τὴν κύστιν. Κατὰ δὲ τὸν Βελμᾶν ἡ τομὴ πρέπει νὰ καθήκη ὑπὲρ τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἥβης ἄχρι τῆς ρίζης τοῦ στήματος πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐνστάξεως τῶν οὕρων. Ἔτεροι δὲ νομίζουσιν, ὅτι δι' αὐτοῦ γίνεται εὐκολώτερον ἡ ἔνσταξις τῶν οὕρων. Πρὸς διαίρεσιν δὲ τῆς λευκῆς γραμμῆς μετεχειρίσθη ὁ Φρέρης Κόμης τὸ φακωτὸν ἢ τὸ διὰ τριγώνου ἀκίδος μαχαίριον· ὁ δὲ Λερῶς ἰδιαιτέρον τῆς ἀπονευρώσεως μαχαίριον καὶ τὸ πυρηνομαχαίριον τοῦ Ρουσσῆτου καὶ Βελμᾶ ὁ δὲ Σπάρπας τὴν αὐλακομήλην.

Ὁ λιχανὸς τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, ὃν ἐμβάλλομεν, ὡς δυνατόν, ταχέως εἰς τὴν διαιρεθεῖσαν κύστιν, χρησιμεύει κάλλιστα πρὸς κράτησιν τῆς κύστεως καὶ ἀποκαθιστᾶ περιττὰ τὰ τυφλάχιστα, τὸ ἀνασπαστήριον τοῦ Βελμᾶ σκάφιον καὶ τὸ ὄργανον τοῦ Λερῶος. Ἡ διαστολὴ τῆς τομῆς τῆς κύστεως γενέσθω, ἅμα διὰ τοῦ ἐν τῇ κύστει ἐμβληθέντος δακτύλου βεβαιωθῶμεν περὶ τοῦ μεγέθους καὶ περὶ τῆς ποιότητος τοῦ λίθου, ἐπειδὴ διὰ τὸ ὑπεικτικὸν τῶν χειλέων τῆς πληγῆς τῆς κύστεως καὶ μικροτέρα τομὴ ἐφαρκεῖ εἰς ἐξάφαισιν μείζονος λίθου. Ὁ δὲ Ζόνδιος θέλει διὰ δίσκου, ἐπὶ τοῦ βύγγου τοῦ καθετήρος βαλλομένου, ν' ἀναβιάζωμεν τὸν λίθον πρὸς τὴν πληγὴν καὶ νὰ μεγάλυνωμεν ταύτην, ἅμα τὰ χεῖλη αὐτῆς ἀνθίστανται εἰς τὴν ἐξάφαισιν ἐκείνου· ὁ Ὄμης περιέγραψεν ἰδιαιτέρον λιθουλκὸν ἐν τῷ *Philosophical Transactions* 1820.

Ὁ Γύνθηρος (Guenther), ὅστις παρέβαλεν ἅπαντα τὰ γνωστὰ τῆς ὑπογαστρίας λιθομίας καὶ τ' ἀποτελέσματα αὐτῶν, καὶ πολλάκις ἐνήρησε ταύτην, ἀποδοκιμάζει

ὁσαύτως τὸ πρὸς ἀνάστασιν τῆς κύστεως ὄργανον. Κρίνει δ' ἐνδεδειγμένην τὴν ἐγχειρήσιν ταύτην πρὸ πάντων ἐπὶ τῶν παίδων. Ἡ κύστις ἐκτείνεται προποτίσει ποτῶν ἢ ἐπισχέσει τῶν οὕρων καὶ ὁ ἄρρωστος ναρκοῦται διὰ τοῦ χλωριοφόρου. Ἡ κύστις δύναται νὰ ἐκταθῇ καὶ ἐνέσει χλιαροῦ ὕδατος ἐν τῇ οὐρήθρᾳ διὰ συνήθους κλυστηρίου γενομένη, καὶ τοῦτο, λέγει, πρέπει νὰ γίνηται πάντοτε, εἰ καὶ ἀπορρέουσι τὰ οὔρα ἐκ τῆς οὐρήθρας, καὶ περ κλειστῆς κρατουμένης. Ἡ τομὴ διήκει ἀπὸ τῆς μεταξὺ τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἥθης καὶ τοῦ ὀμφαλοῦ μεσότητος ἄχρι τῆς συμφύσεως, ἕως ἂν προφανῆ ἢ λευκὴ γραμμὴ· ἔπειτα δὲ βάλλεται τοῦ μαχαιρίου ἢ αἰχμῆ ἐπικαρτίως εὐθὺς ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἥθης καὶ διωθεῖται θαρράλως ὅσον δύο ἢ τριῶν γραμμῶν κατὰ βάθος, ἕως ἂν φθάσῃ εἰς τὴν ὀπισθεν τῶν μυῶν κοιλότητα, καὶ κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ ὁ δάκτυλος. Ἐπὶ τούτου δὲ εὐοδιάζομεν ἔπειτα αὐλακκομήλην καὶ διαιροῦμεν τὴν λευκὴν γραμμὴν ὅσον δακτύλου κατ' εὐθείαν ἐπὶ τὰ ἄνω πρὸς τὸν ὀμφαλόν. Μετὰ τοῦτο δὲ προβάλλει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ οὐροδόχος κύστις μετὰ τινος λευκῆς ἐπάρσεως. Νῦν δὲ διαιροῦμεν ὑπένδοθεν τοῦ δέρματος τὰς καταφύσεις ἀμφοτέρων τῶν ὀρθίων μυῶν ἐγγυτάτω τῶν ὀστέων τῆς ἥθης μ' εὐθὺς πυρηνομαχαιρίον διὰ τοῦ δακτύλου εὐοδιασθέν. Τὴν προβάλλουσαν δὲ λευκὴν τῆς κύστεως ἔπαρσιν διαπείρομεν ἔπειτα, ὅσον δακτύλου μακρὰν τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἥθης, μὲ μικρὸν καὶ ὀξὺ ἄγκιστρον, ὅπερ, τὸ ἄκρον αὐτοῦ πρὸς τὸν ὀμφαλὸν ἀπευθυμένον ἔχοντες, διωθοῦμεν δι' ὅλου τοῦ πλευρώματος τῆς κύστεως, καὶ παραυτίκα ὅσον δύο ἢ τριῶν γραμμῶν κατωτέρω διωθοῦμεν δξὺαιχμον καὶ μικρόν τι κυρτὸν μαχαιρίον, τὴν ἀχμὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἥθης ἀπευθυμένην ἔχοντες, μετὰ τινος δυνάμεως εἰς τὴν κύστιν, ἐμβάλλοντες δὲ παραυτίκα καὶ τὸν δάκτυλον ἐν ταύτῃ ἀνατείνομεν τούτῳ ταύτην, καί, χρείας τυχοῦσης, ἐξαπλοῦμεν τὴν διαίρσιν πρὸς τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἥθης.

§. 539.

Μετὰ τὴν ἐξαίρσιν τοῦ λίθου, τὴν ἀκριβῆ διὰ τῶν δακτύλων ἐξέτασιν τῆς κύστεως καὶ τὸν καθαρισμὸν τῆς πληγῆς, ἐμβάλλομεν τὸ ἄκρον ἡμιτίλου ταινίας ἐκ λίνου διὰ τῆς πληγῆς εἰς τὸν πυθμὲνα τῆς κύστεως (κατὰ τὸν Σκάρπαν δὲ κάλλιον μόνον μεταξὺ τῶν χειλέων τοῦ τραύματος τῆς κύστεως καὶ τῶν μυῶν τῆς κοιλίας) ἐμμοτοῦμεν ἔπειτα τὴν πληγὴν, ἐπιβάλλομεν σπληνία, καὶ στηρίζομεν ὅλον τὸν ἐπίδεσμον δι' οἰκείου ζωστήρος.

Κατὰ τὸν Φρέρην Κόμην, εἰς ἃς περιπτώσεις ἐγένετο προηγουμένως ἡ διαίρσις τῆς ὑμενώδους μοίρας, εὐοδιάζετο εἰς τὴν κύστιν ἀργυροῦς ἢ ἐλαστικὸς καθετῆρ πρὸς ἀποχέτευσιν τῶν οὕρων καὶ ἐστηρίζετο κατὰ τὸ εἶκόσ. Ἄλλὰ κατὰ τὸν Ζάγγην καὶ "Ὡμην οὔτε εὐκολώτερον οὔτε περισσότερον δι' αὐτοῦ ἀποχτεύονται τὰ οὔρα ἢ ὅ,τι ἀποχτεύονται διὰ τοῦ εὐοδιασθέντος διὰ τῆς οὐρήθρας καθετῆρος. Ὁ Σουβερδιέλλης (Observations sur des operations de cystologie suspubienne pratiquées sur l'homme et sur la femme. Journal général de Médecine. 1828. Novembre p. 274). μεταχειρίζεται μόνον ἐπίδεσμον τῆν ἕξω πληγὴν ἐπικαλύπτοντα, καὶ πρὸς ἀποχέτευσιν

τῶν οὖρων ἀπὸ τῆς πληγῆς, ἐμβάλλει ἐλαστικὸν καθητῆρα πολὺ ζιγματοειδῶς ἠγκυλωμένον, κατὰ μῆκος τοῦ βύγχους πλείονα θυροειδῆ στόμια ἔχοντα καὶ ὅσον ἑνδεκάτοῦλάχιστον δακτύλων μακρὸν ὄντα, εἰς οὗ τὸ ὀπίσθιον πέρασ προσεπάγεται δευτέρου σωληνάριον ἰσόμηκες, ὥστε οὕτως ἐμφαίνεται τέλειος σίφων· ὁ δὲ Σεγαλαῦς (Froierps. Chirurg. Kupfert. 318) ἐνείρει δι' ὄλου τοῦ μήκους ἐλαστικοῦ καθητῆρος ἑλλυχνιωτόν, οὗ τὰ ἄκρα ἐξέχουσι κρεμάμενα δι' ἀμφοτέρων τῶν θυροειδῶν καὶ τῶν ὀπισθίων στομιῶν τοῦ καθητῆρος. Δι' αὐτοῦ τε καὶ διὰ τῆς ἐμβολίου μήλης (Sonde aspiratrice) τοῦ Κλοκυέτου ἀποχετεύονται, λέγουσιν, ἀσφαλέστερον τὰ οὔρα, ὅπερ ὁ Ἀμύσσατος ἠθέλησε νὰ κατορθώσῃ διὰ σωληναρίου ἐλαστικοῦ, ἠγκυλωμένου, ἐπὶ τὰ πρόσω μὲν ἐλαιοειδῶς κατεσκευασμένου, ἐπὶ τὰ πλάγια δὲ θυρωτοῦ, καὶ ἐπὶ τὰ ὀπίσω χαράδραν ἔχοντος, ἐν ἣ δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν χοιρίαν κύστιν.

Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, πρὸς ἀποφυγὴν δηλαδὴ τῆς ἐνστάξεως τῶν οὖρων, παρήνευσαν, πρῶτον νὰ ἐντέμνωμεν μόνον τὸ κάτω μέρος τῆς λευκῆς γραμμῆς, νὰ ἐμβάλωμεν εἰς τὴν κύστιν ξυστόν, τὸ πρόσθιον αὐτοῦ πέρασ ὀρθογωνίως ἠγκυλωμένον ἔχον, δι' οὗ ἡ κύστις ἠδύνατο νὰ στηριχθῆ πρὸς τὴν ὀπίσθιον πλευρὰν τῆς λευκῆς γραμμῆς, ἕως ἂν προσφύσῃ εἰς ταύτην, ἔπειτα δὲ μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας νὰ διαιρῶμεν τὴν κύστιν ἐντὸς τῶν ὀρίων τῆς εἰρημένης προσφύσεως (κατὰ τὸν Οὐερνιέρην) ἢ νὰ ἐγχειρῶμεν εἰς δύο χρόνους, εἰς ὧν τὸν πρῶτον μὲν νὰ ἐντέμνωμεν τὰ μέχρι τῆς κύστεως ἐπικείμενα μέρη, τὸν δευτέρον δὲ, μετὰ τρεῖς δηλαδὴ ἢ τέσσαρας ἡμέρας, νὰ τέμνωμεν τὴν κύστιν, ὅταν ὁ περικείμενος κυτταρώδης ἴστος ἔγεινεν ἤδη στερεός, καὶ ἀδιάβατος (κατὰ τὸν Βιδαλδεκάσιον). Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ ἑναιμὸς ῥαφή τῆς κύστεως (κατὰ τὸν Σολιγγένην καὶ Γέληρον) περὶ ἧς ὁ Πινέλης Γρανδεάμπης ἔκαμε δοκιμασίας εἰς τὰ ζῶα, δι' ὧν πιστεύει, ὅτι δυνάμεθα ἴσως ν' ἀποφύγωμεν τὸν ἐκ τῆς μεγάλης σκευῆς κίνδυνον.

§. 540.

Τὸν πρῶτον χρόνον μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἀλλάσσομεν τὸν ἐπίδεσμον δὶς ἢ τρεῖς τῆς ἡμέρας, ἔπειδὴ τὰ οὔρα ἐκρέουσιν ὄλως ἀπὸ τῆς πληγῆς, καὶ διαβρέχουσι τὸν ἐπίδεσμον. Μετὰ δύο δὲ ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐξαιροῦμεν τὴν ἡμίτιλλον ταινίαν, ἔπειδὴ ὁ ὄγκος τῶν χειλέων τῶν πληγῶν καὶ τοῦ μεταξύ τῆς κύστεως καὶ τῆς καιλίας κυτταρώδους ἴστου τοσοῦτος εἶναι, ὥστε τὰ οὔρα δὲν ἐνστάζονται εἰς ταῦτα. Τὰ οὔρα ἄρχονται ἤδη ν' ἀπορρέωσι κατὰ μικρὸν διὰ τῆς οὐρήθρας, καὶ κατὰ τοῦτο στενοῦται ὁ πόρος τοῦ τραύματος καὶ ἀποφράσσει' ἐπὶ τέλους δι' ἀπλῆς ἐπίδεσεως.

Ὁ Δυπιέτρενος (Leçons orales de clinique chirurgicales. vol. II. p. 364) νομίζει, ὅτι ἅπαντα τὰ πρὸς παντελῆ παρεμποδισμὸν τῆς ἐκρῦσεως τῶν οὖρων ἀπὸ τῆς ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἥβης πληγῆς, εἰσὶν ἀνίκανα· τὴν συναγωγὴν τῶν χειλέων τῆς πληγῆς τῆς κύστεως, τοῦ περιναίου καὶ τοῦ ἀπευθυμένου διὰ τῆς ἑναιμοῦ ῥαφῆς, καὶ τὸν εὐοδισμὸν τοῦ καθητῆρος δι' αὐτῶν ἢ διὰ τῆς οὐρήθρας, ἀνωφελῆ, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπικίνδυνα, ἔπειδὴ ταῦτα προξενούσι μᾶλλον ἐνστάξεις τῶν οὖρων καὶ φλεγμονὴν τοῦ περιτοναίου καὶ τοῦ ἐν τῇ πυέλῳ κυτταρώδους ὕμενος.

§. 541.

Κακὰ ἐπακόλουθα ἐν καιρῷ τῆς ἐγχειρήσεως καὶ μετ' αὐτὴν εἰσὶ τὸ δυστεξέργαστον αὐτῆς διὰ μεγάλην συστολὴν τῆς κύστεως, κάκωσις τοῦ περιτοναίου, πρόπτωσης τῶν ἐντοσθίων ἐκ τῆς πληγῆς καὶ κατάρψεις τῶν οὕρων εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας, σφοδρὰ φλεγμονὴ τοῦ περιτοναίου, ἐνστάλαξις τῶν οὕρων εἰς τὸν κυτταρώδη ὑμένα, ἀποστήματα καὶ γάγγραινα. Ἡ ἀγωγή δεῖται προσοχῆς μεγίστης, ὅταν ἡ κύστις ἦ πολὺ κατὰ βάθος συνεσταλμένη. Πρὸ πάντων δὲ νὰ προσέξωμεν νὰ διαιρέσωμεν τὴν πρόσθιον πλευρὰν τῆς κύστεως μὴ ὑπεράνω, ἀλλ' ὀπισθεν τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης. Ἐὰν δὲ βλαφθῇ τὸ περιτόναιον, πρέπει ν' ἀποφράξωμεν εὐθὺς μὲ σπογγάριον τὸ στόμιον. Χεῖριστον δὲ τὸ σύμπτωμα τοῦτο. Ἀλλὰ δὲν γίνεται (κατὰ τὸν Δουγλάσσιον, Φρέρην Κόμην καὶ Σουβερβιέλλην) πάντοτε ἀνάχυσις τῶν οὕρων εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας θανάσιμος. Ὁ Ζάγγης γνωματεύει, ὅταν τυχὸν βλαφθῇ τὸ περιτόναιον, πρὸς τελείαν ἀποχέτευσιν τῶν οὕρων, νὰ παρακεντῶμεν τὴν κύστιν διὰ τοῦ χολεοῦ ἢ διὰ τῆς ἔδρας, ὅπερ κοινῶς παρήνεσεν ὁ Δεσάμπης, καὶ πρὸς βεβαιωτέραν ἐκτέλεσιν τῆς ἐγχειρήσεως ἐφεύρηκε κενὸν καλαμίσκον μετὰ χειρολαβίδος, ὅστις εὐοδιάζεται διὰ τῆς πληγῆς εἰς τὴν κύστιν, καὶ διὰ τῆς εὐοδιαζομένης εἰς τὸ ἀπευθυμένον ἔντερον τριγώνου ἀκίδος προσθλίβεται ἢ ὀπίσθιας πλευρὰ τῆς κύστεως εἰς τὸν αὐλὸν τοῦ καλαμίσκου καὶ πα-
ρακεντεῖται. Ἡ ἐπιφοβὸς ἐν τῇ διὰ τῆς μεγάλης σκευῆς γινόμενη λιθοτομία φλεγμονὴ ἐμποδίζεται ὡς ἐν τῇ λοξῇ λιθοτομίᾳ. Ἐνστάλαξις δὲ τῶν οὕρων καὶ ἀπόστημα ζητοῦσι τὸ μαχαίριον καὶ οἰκτεῖον σχηματισμὸν πρὸς κώλυσιν τῆς συλλογῆς τῶν οὕρων καὶ τοῦ πύου. Τὸ δὲ μέγιστον ἐνταῦθα εἶναι νὰ χειρίζωμεν, ὡς δυνατόν, πεφυλαγμένως τε καὶ πρᾶως, ὥστε ἡ μετὰ τῆς κύστεως σύνδεσις τῆς κυτταρώδους οὐσίας νὰ μὴ διασπασθῇ μηδὲ νὰ διαιρεθῇ πολὺ.

Τοῦ Παλλυκίου (Palluccis) ἡ ἀγωγή εἶναι νὰ διωθῶμεν ἐπὶ τῆς κύστεως, πλησίον τοῦ αὐχένος αὐτῆς, τρίγωνον ἀκίδα πρὸς τὰ ἑκτός, ὥστε ν' ἀπεργαζώμεθα κατὰ τὸ περιτόναιον ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς ἔδρας στόμιον, εἰς δ' εὐοδιάζεται καλαμίσκος πρὸς ἀπόρρυσιν τῶν οὕρων.

Ὁ δὲ Γύνθηρος βάλλει μόνον σπληνίον διάβραχον ἐπὶ τῆς πληγῆς καὶ κύστιν πάγον ἐνέχουσαν. Ὅταν δὲ μετὰ τὴν ἐνάτην ἡμέραν δὲν ἀρχίσωσι τὰ οὔρα ν' ἀπορρέωσι διὰ τῆς οὐρήθρας, ὠφελεῖ, λέγει ἕνεσις ὕδατος ἐν τῇ κύστει διὰ τῆς οὐρήθρας γενομένη, δι' ἧς θρόμβος αἵματος, βλέννα, πῦον καὶ ψαμμία ἐκκλυζόμενα, ἐξέρχονται διὰ τῆς πληγῆς.

§. 542.

Ἐὰν θέλωμεν νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς ὠφελείας καὶ βλάβης τῆς ἐν ὑπο-

γαστρίῳ λιθοτομίας, ἡ κρίσις ἡμῶν πρέπει νὰ γείνη καθ' ἃ εἶδον ἀποτελέσματα ὁ Δουγλάσιος, Χεσέλδενος καὶ Φρέρης Κόμης, οἵτινες ἐξετέλεσαν τὴν ἐγχείρησιν ταύτην ἐπὶ πολλῶν ἀρρώστων ἀδιακρίτως, ἐπὶ μικρῶν καὶ μεγάλων λίθων, ἐπ' ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Τὰ ἀποτελέσματα δὲ ταῦτα διαφέρουσιν ὀλίγον τῶν τῆς λοξῆς λιθοτομίας. Αἱμορραγίαν δὲν φοβούμεθα ἐν ταύτῃ, ὑπερμεγέθεις λίθοι δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσι κατ' ἐξοχὴν δι' αὐτῆς τῆς ἐγχειρήσεως. Παράλυσις τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως οὐδέποτε γίνεται δι' αὐτῆς. Ἀλλὰ τὴν σήμερον ἐνεργεῖται αὕτη μόνον, ὅταν ὁ τράχηλος τῆς κύστεως καὶ οἱ προστάται νοσηρῶς διακείμενοι δὲν συγχωρῶσι τὴν λοξὴν λιθοτομίαν· ὅταν ὦσιν ὑπερμεγέθεις λίθοι, ὧν τὸ μέγεθος δὲν γνωρίζομεν πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως, ἢ γνωρίζομεν μετὰ τὴν λοξὴν λιθοτομίαν· καὶ ὅταν διὰ πῆρωσιν τῶν κάτω ἄκρων δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγχειρήσωμεν καλῶς εἰς τὸ περίναιον· ἐπὶ τῶν παιδῶν ἐκτελεῖται εὐκολώτερον αὕτη, ἐπειδὴ τούτων ἡ κύστις αἶρεται μᾶλλον ἐκ τῆς λεκάνης ἐπὶ τὰ ἄνω. Ἀλλ' ὅταν ἡ ὁ λίθος ὑπερμεγέθης, ὥστε νὰ ἐμπληρῇ ὅλον τὸ κύτος τῆς συνεσταλμένης περὶ αὐτὸν κύστεως, ὅταν τὰ πλευρώματα τῆς κύστεως ὦσι πολὺ παχέα κτλ. ἢ ἐν ὑπογαστρίῳ λιθοτομία εἶναι δυσεργεστάτη τε καὶ ἀνήνυτος, ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα νὰ εὐοδιάσωμεν τὴν βελομήλην πρὸς τὰ ἄνω εἰς τὴν κύστιν μετὰ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐνισχομένου λίθου, ἢ ἡ παχεῖα καὶ συνεσταλμένη κύστις δὲν αἶρεται πρὸς τὰ ἄνω ὀπισθεν τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης· καὶ καθόλου εἰς τοιαύτας περιπτώσεις διὰ τὴν ὀργανικὴν ἀλλοίωσιν τῆς κύστεως ἢ ἐγχειρήσις ἐπάγει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τάχιον τὸν θάνατον.

§. 543.

Ἡ λοξὴ λιθοτομία εἶναι ἡ μᾶλλον συνεπιζομένη τὴν σήμερον ἐγχειρήσις, ἐξαιρουμένων τῶν διαφόρων ἀγωγῶν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐκάστης πράξεως αὐτῆς. Συνίσταται δὲ αὕτη ἐν γένει εἰς τομὴν ἐμβαλλομένην εἰς τὸ περίναιον, ἣτις διήκει ἀπὸ τῶν πλαγίων τῆς ῥαφῆς πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ ἰσχίου καὶ διαιρεῖ μετὰ τῶν ἰσχυσηραγωγῶν καὶ βολβοσηραγωγῶν μῶν τὴν ὑμενώδη μοῖραν τῆς οὐρήθρας, τὸν τράχηλον τῆς κύστεως, τοὺς προστάτας καὶ μέρος τοῦ σώματος τῆς κύστεως.

§. 544.

Ἐφευρετὴν τῆς μεθόδου ταύτης πρέπει κατὰ τὴν ἱστορίαν νὰ ὀνομάσωμεν τὸν Φράγκον (Franco), εἰ καὶ αὕτη εἰσήχθη εἰς χρῆσιν περὶ τὰ τέλη τοῦ 17 αἰῶνος διὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ἰακοῦ Βεαυλιεῦ (Jacques Beau-lieu) ὁ Μέρυς (Mery) ἐβελτίωσε ταύτην. Ἐν Ὀλλανδίᾳ ἐξετέλεσεν αὐ-

τὴν μετ' ἐπιτυχίας ὁ 'Ραῦος (Rau) παρὰ τοῦ Βεαυλιεῦ τοῦτ' ἐπιδιδαχθεὶς. Ὁ 'Ραῦος οὐδέποτε ἔκοινοποίησέ τι περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀγωγῆς, ὥστε αἱ γνῶμαι ἦσαν διηρημέναι. Ὁ 'Εἴστερος δὲ πρῶτον ὤρισεν αὐτὴν ὀρθῶς, φαίνεται, ὁ δὲ Χεσέλδενος ἐξεύρηκεν ἰδίαν μέθοδον ἐνασχολούμενος ἐπὶ ματαίῳ νὰ εὕρῃ τὴν μέθοδον τοῦ 'Ραῦου, περὶ ἧς ἐσφαλμένως ἐδοξάζετο, ὅτι συνίστατο εἰς τὴν διαίρεσιν τοῦ σώματος τῆς κύστεως. Ὁ δὲ Λέδρανος, Λέκατος (Le Cat), Φρέρης Κόμης, Αὐκίνσος (Hawkins), Γυέρρινος (Guerin), Παῦόλας (Payola) καὶ ἄλλοι μετέβαλον κατ' ἐξοχὴν τὰ ἀναγκαῖα εἰς ταύτην ὄργανα, καί, κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους κατέστησαν αὐτὴν ἀπλουστέραν ὁ Λαγγεμβέκιος, Κλείνιος καὶ Δυβοΐσιος.

§. 545.

Προπαρασκευαὶ πρὸς τὴν ἐγγχείρησιν ταύτην ἔστωσαν ἡ ἀποξύρισις τῶν πριχῶν κατὰ τὸ περιναῖον καὶ ἡ διὰ κλύσματος κένωσις τοῦ ἀπευθυσμένου. Ὁ ἄρρώστος σχηματίζει ἐπὶ τραπέζης ἐστρωμένης μετὰ σκληρᾶς στρωμνῆς, ὑπτίως ἢ, κατὰ τινὰς, μικρὸν τι ἐγκεκλιμένος, καὶ ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ πρόσκεφαλαίου ἐστηριγμένην. Τὰ ἰσχί' αὐτοῦ πρέπει νὰ ἐξέχωσιν ὀλίγον τῆς ἄκρας τῆς τραπέζης· αἱ χεῖρες προσδέονται εἰς τοὺς προσανακεκλιμένους πρὸς τοὺς μηροὺς πόδας δι' ἐπιδέσμων, καὶ παιδία δυσκράτητα, ἐν ᾧ γίνεται ἡ ἐγγχείρησις, προσεπιδένονται καὶ μεπλατῦ ὀθόνιον ἐπὶ τῆς τραπέζης. Δύο δὲ ὑπηρεταὶ κρατοῦσι τοὺς πόδας αὐτοῦ οὕτως, ὥστε τῇ μὲν τῶν χειρῶν προσπιέζουσιν ἕκαστος εἰς τὸ ἑαυτοῦ στήθος τὸ γόνυ τοῦ ἀρρώστου, τῇ δὲ βάλλοντες αὐτὴν ἐπὶ τὰ ἔνδον τοῦ ποδός, κρατοῦσι τοῦτον πρὸς τὰ ἔξω, καὶ ἀπάγουσι συμμετρως τὰ σκέλη ἀπ' ἀλλήλων. Τρίτος δὲ ὑπηρετὴς στηρίζει τὴν λεκάνην τοῦ ἀρρώστου καὶ τέταρτος παρέχει κατὰ τάξιν ὅσα χρειάζεται ὁ ἰατρός ὄργανα.

§. 546.

Ἡ ἐγγχείρησις διαιρεῖται εἰς τὰς ἐξῆς πράξεις·

- 1) εἰς τὸν εὐοδιασμόν τοῦ χειραγωγοῦ καθετήρος·
- 2) εἰς τὴν διαίρεσιν τοῦ δέρματος καὶ τῶν ὑποκειμένων μυῶν·
- 3) εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς ὑμενώδους μοίρας τῆς οὐρήθρας·
- 4) εἰς τὴν ἐντομὴν τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως καὶ
- 5) εἰς τὸν ἐξελκυσμὸν τοῦ λίθου.

§. 547.

Ὁ χειραγωγὸς καθετήρ ἐλαιοβραχεὶς εὐοδιάζεται, ὡς ὁ συνήθης καθετήρ, εἰς τὴν κύστιν, δι' οὗ βεβαιούμεθα ἐκ νέου περὶ τοῦ ἐνόητος λί-

θου, αναβάλλομεν δὲ τὴν ἐγχείρησιν, ἐὰν δὲν αἰσθανθῶμεν αὐτὸν σαφῶς. Τὸν καθετῆρα δίδομεν ἔπειτα εἰς βοηθόν, ὅστις κρατεῖ αὐτὸν εὐθείως ἢ πρὸς τὰ δεξιὰ ἐγκεκλιμένον, συγχρόνως δὲ καὶ τὸν ὄσχεον πρὸς τὰ ἄνω, ἢ αὐτὸς ὁ χειρουργὸς κρατεῖ τὸν καθετῆρα τῇ ἀριστερᾷ τῶν χειρῶν. Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις ἐν τῷ ἄνω ῥηθέντι (§. 545. τόμ. Γ'.) σχηματισμῷ τοῦ ἀρρώστου δυσκόλως εὐοδιάζεται ὁ χειραγωγὸς καθετῆρ, δυνάμεθα νὰ εὐοδιάσωμεν αὐτὸν καὶ πρὶν ἐπιδέσωμεν τὸν ἀρρώστον.

§. 548.

Ἡ ἐμβολὴ τῆς τομῆς τοῦ δέρματος καὶ τῶν μυῶν ἄρχεται ἐπὶ τῶν ἠλικιωμένων μὲν, ὅσον 12 ἢ 15 γραμμῶν, ἐπὶ τῶν νεανιῶν δὲ ὅσον 9 ἢ 12, ἐπὶ τῶν μειρακίων δὲ, ὅσον 6 ἢ 7 καὶ ἐπὶ τῶν παιδίων ὅσον 5 ἄνωτέρω τῆς ἕδρας, καὶ φερομένη λοξῶς ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω παραλλήλως πρὸς τὸν ἀνιόντα κλάδον τοῦ ἰσχίου καὶ οἰκείως τοῦτου ἀπέχουσα, λήγει κατὰ τὴν μεσότητα γραμμῆς, ἣν φέρομεν κατὰ νοῦν ἀπὸ τῆς ἕδρας πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ ἰσχίου. Ὁ πρῶτος συρμὸς τοῦ μαχαίριου διαιρεῖ τὸ δέσμα καὶ τὸν ὑποκείμενον κυτταρώδη ὕμενα, δεύτερος δὲ, πρὸς τὰ κάτω ὅσον γραμμῶν τινῶν βραχυτέρος, τὸν ἐγκάρσιον τοῦ περιναίου μῦν ὅλον καὶ τὸν ὑψωτῆρα τοῦ δακτυλίου κατὰ μέρος, καί, ἂν διὰ τῆς διαιρέσεως ταύτης δὲν ἀποψιλῶθῇ ἡ ὕμενώδης μοῖρα τῆς οὐρήθρας, ὥστε νὰ αἰσθανώμεθ' αὐτὴν σαφῶς διὰ τοῦ λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρός, ἐμβάλλομεν τὸν δάκτυλον τοῦτον μετὰ τῆς παλαμιαίας αὐτοῦ ἐπιφανείας πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ ἀρρώστου ἀπευθυσμένον, εἰς τὴν ἄνω γωνίαν τῆς πληγῆς καὶ διαιροῦμεν παρ' αὐτὸν μὲ τὸ μαχαίριον ὅσα μέρη καλύπτουσιν ἔτι τὴν ὕμενώδη μοῖραν.

Ἐὰν ἡ ἐκτὸς τομὴ ἀρχίσῃ ὑψηλότερον ἢ ὅθεν εἴρηται, εἶναι κίνδυνος μὴ βλάψωμεν τὸν βολβὸν τῆς οὐρήθρας καὶ τὴν ἐγκαρσίαν ἀρτηρίαν τοῦ περιναίου. ἐὰν δὲ ἡ τομὴ ἐξαπλωθῇ κατωτέρω, δυνάμεθα νὰ βλάψωμεν τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον ἢ, ἐὰν φέρωμεν τὴν τομὴν ταύτην πολὺ πρὸς τὰ ἔξω, τὴν ἔσω αἰδοιτιδα ἀρτηρίαν.

Ὁ δὲ Ρεινέκιος (Rheineck) ἐμβάλλει τὴν τομὴν πάντοτε ἐπὶ τὴν δεξιάν πλευράν, ὅπερ ἀνωφελὲς καὶ δυνατὸν νὰ γείνη μόνον, ὅταν ἡ λιθοτομία μέλλῃ νὰ γείνη ἐπὶ τὴν δεξιάν πλευράν τοῦτο δὲ δύναται νὰ γείνη, ὅταν τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον, ἀντὶ νὰ εἶναι ὀρθίως ὀπισθεν τῶν προστατῶν, εὐρίσκηται ἐπὶ τ' ἀριστερὰ αὐτῶν.

§. 549.

Οἱ τρόποι δὲ τῆς ἐνεργείας τῆς διαιρέσεως τῆς ὕμενώδους μοῖρας τῆς οὐρήθρας καὶ τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως ἐν τῇ λοξῇ λιθοτομίᾳ εἰσὶ διάφοροι, οἷον

1) ἐμβάλλεται ἡ τομὴ εἰς τὸν τράχηλον τῆς κύστεως διὰ τοῦ αὐτοῦ μαχαιρίου, δι' οὗ ἔγεινε καὶ ἡ ἔξω τομὴ.

2) Ἡ τομὴ αὕτη γίνεται δι' ἰδιαιτέρου ὄργάνου καὶ μάλιστα ἀπὸ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔνδον.

3) δι' ἰδιαιτέρου ὄργάνου ἀπὸ τὸν ἔνδον πρὸς τὰ ἔξω.

§. 550.

1) Διαίρεσις τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως γινομένη διὰ τοῦ αὐτοῦ μαχαιρίου. Τοῦτο δὲ πράττουσιν ὁ Φράγκος, Φρερίακος (Frere Jacques) Ῥαῦος, Χεσελδένος, Μοράνδης καὶ ἄλλοι, καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους μᾶλλον ἢ ἤττον τροποποιημένον ἔπραξαν ὁ Δυβοΐσιος, Κλείσιος, Λαγγεμβέκιος, καὶ Κέρνης. Γίνεται δὲ τὸν δετὸν τρόπον ἀφ' οὗ γεινήῃ ἡ ἐκτὸς τομὴ, καὶ ἀποφιλωθῆ ἡ ὑμενώδης μοῖρα τῆς οὐρήθρας, εὐοδιάζομεν τὴν αἰχμὴν τοῦ μαχαιρίου εἰς τὴν αὐλακα τοῦ χειραγωγοῦ καθετῆρος ἐπὶ τοῦ ὄνυχος τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ, ὃν ἐπιβάλλομεν ἐπὶ τοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ χεῖλους αὐτῆς, ἢ διωθούμεν τὴν αἰχμὴν εὐθὺς εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος ὀπισθεν τῆς μείζονος αὐτοῦ κυρτότητος ὀπισθεν τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, κατευθύνοντες τὸ μαχαίριον ὡς ἂν ἠθέλαμεν νὰ διώσωμεν αὐτὸ εἰς τοὺς πρώτους σπονδύλους τῆς ὄσφυος. Λαμβάνεται δὲ τότε ὁ καθετῆρ ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ βοηθοῦ, φέρεται παραλλήλως πρὸς τὴν λευκὴν γραμμὴν, πιέζεται πρὸς τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἕβης καὶ προωθείται τὸ μαχαίριον, ὑφ' ἀπάσης τῆς χειρὸς κατεχόμενον, εἰς τὴν αὐλακα τῆς μήλης κατὰ τὴν φορὰν τῆς ἔξω πληγῆς, καὶ ἐξαπλοῦμεν τὴν ἔσω τομὴν αἶροντες ὀλίγον τὴν λαβὴν τοῦ μαχαιρίου, ἐν ᾧ ἐξελεύομεν αὐτό. Πρὸς τοῦτο δὲ δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν μαχαίριον ὀλίγον κυρτόν, κάλλιον δὲ πρὸς τοῦτο κατεσκευασμένον μαχαίριον, οὗ ἡ κυρτὴ λεπίς ἔχει μακρὰν ὀπωσοῦν λαβὴν, ὅσον τὸ μαχαίριον τοῦ Δυβοΐσιου καὶ Χεσελδένου.

Ὁ Λέδρανος μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ δέρματος καὶ τῆς οὐρήθρας εὐοδιάζει εἰς τὴν κύστιν αὐλακομήλην ῥυγχωτὴν (sonde à bec) ἐπὶ τῆς αὐλακος τοῦ καθετῆρος, ἐπειτα δὲ ἐξαιρεῖ τὸν χειραγωγὸν καθετῆρα, ἐξετάζει ἐκ νέου τὸν λίθον διὰ τῆς μήλης πρὸς διάγνωσιν τοῦ μεγέθους αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ἀπευθυμένης πρὸς τὰ κάτω αὐλακος τῆς μήλης διωθεῖ εἰς τὴν κύστιν κυρτόν μαχαίριον. Παραπλησία δὲ εἶναι καὶ ἡ ἀγωγή τοῦ Δαύντου (Daunt), ὅστις μετὰ τὴν διαίρεσιν τῆς ὑμενώδους μοίρας τῆς οὐρήθρας, ἐμβάλλει ἐπὶ τῆς εὐοδιασθείσης αὐλακομήλης λιθοτόμον γλωσσίδιον ἔχον. Ὡσαύτως ἐμβάλλει καὶ ὁ Μύτηρος (Muter) μετὰ τὴν διαίρεσιν τῆς ὑμενώδους μοίρας εἰς τὸν χειραγωγὸν καθετῆρα ἕτερον ὀρεπανοειδὲς μαχαίριον, δι' οὗ ἐξελευόμενον διαιρεῖ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως. Ὁ δὲ Κέϋς (Key) μεταχείριζεται χειραγωγὸν κατὰ τὸ πρόσθιον αὐτοῦ ἄκρον μικρόν τι κιμπύλον καθετῆρα καὶ μαχαίριον κυρτόν.

Τοῦ δὲ Κλινίου ἡ ἀγωγή διαφέρει κατὰ τοῦτο, ὅτι οὗτος μεταχειρίζεται κοινὸν μαχαίριον, καὶ ὅτι πάντοτε διαιρεῖ οὐ μόνον ὀλοσχερῶς τοὺς προστάτας, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν κύστιν.

Ὁ δὲ Κέρνης βάλλει ἐπὶ τῆς αὐλακος τοῦ καθετήρος τὸν ὄνυχον τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ, διαιρεῖ τὴν ὑμενώδη μοῖραν τῆς οὐρήθρας καὶ ὀδηγεῖ διὰ τοῦ ὄνυχου τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ ἐπὶ τῆς αὐλακος τοῦ καθετήρος τὸ μαχαίριον, ὅπερ διωθεῖ μέχρι τοῦ τυφλοῦ πέρατος τοῦ καθετήρος.

§. 551.

Τὸ μαχαίριον τοῦ Λαγγεμβεκίου διακρίνεται κατ' ἐξοχὴν διὰ τὸ σκέπαστρον τῆς αἰχμῆς, οὗ ἕνεκα διωθεῖται εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετήρος εὐκολώτερον καὶ ἀσφαλέστερον. Ἡ ἐγχείρησις γίνεται τούτῳ τὸν δεξιὸν τρόπον. Ἀφ' οὗ ἀποψιλωθῆ ἡ ὑμενώδης μοῖρα τῆς οὐρήθρας, βάλλομεν τὸν ὄνυχον τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετήρος καὶ παρακεντοῦμεν, ὑπ' αὐτοῦ ὀδηγοῦμενοι, μὲ τὸ λιθοτόμον τὰ σκεπάζοντα τὸν καθετήρα μόρια· μετὰ τοῦτο δὲ στρέφομεν τὴν δεξιάν χειρα μετὰ τοῦ στείλου τοῦ λιθοτόμου πρὸς τὸ δεξιὸν σκέλος τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἡ αἰχμή αὐτοῦ μετὰ τοῦ ῥύγχους τοῦ καθετήρος, οὗ ἡ λαβὴ φέρεται μικρόν τι πρὸς τὸν δεξιὸν βουβῶνα, καὶ ὅστις μετὰ τοῦ ἔξω χεῖλου κρατεῖται ὀλίγον πρὸς τὰ κάτω ἐγκεκλιμένος, ἀποτελεῖ ὀρθὴν γωνίαν· ἡ αἰχμή τοῦ μαχαιρίου προωθεῖται ὀλίγον εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετήρος ὅπως ἐξαπλωθῆ τὸ παρακέντημα καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὑφήγησιν ὠθεῖται πρὸς τὰ πρόσω καὶ ὀπίσω ἐνιάκις, ὅπως βεβαιωθῶμεν περὶ τῆς ἀποψιλώσεως τῆς αὐλακος· ἔπειτα δέ, πιάσαντες τῇ ἀριστερᾷ τῶν χειρῶν τοῦ βοηθοῦ τὴν χειρα μετὰ τῆς λαβῆς τοῦ καθετήρος, αἴρομεν ταύτην πρὸς τὰ ἄνω, ὅπως ἐπερείσωμεν τὴν καμπὴν τοῦ καθετήρος πρὸς τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, καὶ, ἐν ᾧ γίνεται τοῦτο, προωθοῦμεν τὸ σκέπαστρον τῆς αἰχμῆς τοῦ μαχαιρίου καί, θλίβοντες διὰ τοῦ ὠπίτου τοῦ παραμέσου καὶ μέσου δακτύλου τὴν λαβὴν τοῦ λιθοτόμου ἰσχυρῶς πρὸς τὴν παλάμην τῆς χειρός, φέρομεν τὸ ἄκρον τοῦ λιχανοῦ ἀπὸ τῆς ῥάχews πρὸς τὸ πεδίον τῆς λαβῆς τοῦ λιθοτόμου, τὸν δὲ ἀντίχειρα εἰς τὴν ῥάχιν οὕτως, ὥστε οὗτος συγκεκαμμένος φέρεται ὀπισθεν τοῦ κομβίου τοῦ σκεπάστρου καὶ ἐκτεινόμενος προωθεῖ τὸ σκέπαστρον· ἔπειτα δὲ ἀνακινοῦμεν καὶ πάλιν ἐνιάκις τὸ μαχαίριον πρὸς τὰ πρόσω καὶ ὀπίσω, ὅπως βεβαιωθῶμεν, ὅτι τῷ ὄντι εἴμεθα εἰς τὴν γυμνὴν αὐλακα τοῦ καθετήρος. Μετὰ τοῦτο δὲ ἀπειθύνομεν τὸ λιθοτόμον μετὰ τῆς ἀκμῆς πρὸς τὸ τέλος τῆς τομῆς τοῦ δέρματος καὶ ὠθοῦμεν οὕτως εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετήρος ἄχρι τοῦ τυφλοῦ πέρατος αὐτοῦ· τότε δὲ καταδιβά-

ζόμεν ὀλίγον τὸ ἄκρον τοῦ λιθοτόμου καὶ ἀναβιβάζομεν τὴν λαβὴν αὐτοῦ, ἕως ἂν διέλθωμεν τὸ κυρτὸν μέρος τοῦ καθετῆρος, ἔπειτα καταβιβάζομεν τὴν λαβὴν αὐτοῦ καὶ αἴρομεν ὀλίγον τὴν αἰχμὴν καὶ ἐξελκύομεν τὸ μαχαίριον κατὰ τὴν αὐτὴν ὑφήγησιν.

§. 552.

Ἄφ' οὗ δὲ γείνη ἡ τομὴ κατὰ τινὰ τῶν ἤδη ρηθέντων τρόπων, καθίζομεν τὸν δάκτυλον εἰς τὴν κύστιν, ἐξελκύομεν δὲ τὸν καθετῆρα καὶ εὐοδιάζομεν, ἂν νομίζωμεν, ὅτι ἡ τομὴ εἶναι ἀρκούντως μεγάλη, ὥστε νὰ ἐξελκυσθῇ ὁ λίθος ἄνευ συνθλάσεως καὶ ῥήξεως τῶν χειλέων τῆς πληγῆς, τὸν λιθουλκὸν εἰς τὴν κύστιν. Ἐὰν δὲ ἡ τομὴ ᾖ πολὺ μικρὰ, διευρύνεται ἢ διὰ τοῦ δακτύλου, ἢ διὰ τοῦ λιθουλκοῦ, ἢ δι' ἰδιαιτέρου διαστολέως πρῶως καὶ ἡρέμα, ἢ διὰ πυρηνομαχαιρίου κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῆς ἔξω πληγῆς διαιροῦντος.

§. 553.

Οἱ ἀπλούστατοι πάντων τῶν τρόπων τῆς ἐγχειρήσεως εἰσὶν οὗτοι. Ὁ χειρουργὸς δὲν εἶναι ὑποχείριος τοῦ μηχανήματος τοῦ ὄργανου, ἀλλὰ δύναται νὰ τροποποιήσῃ τὴν τε φορὰν αὐτοῦ καὶ ἐνέργειαν, ὅπως ἂν αὐτῷ δόξῃ. Καὶ διὰ τοῦτο εἰσὶν αἱ ἀγωγαὶ αὗται, (ὅπερ ὅμως καὶ εἰς πᾶσαν ἐγχείρησιν ἀνήκει) ἐπικίνδυνος εἰς ἀδέξιον χεῖρα. Ὁ εὐοδιασμός τοῦ μαχαιρίου ἐπὶ τῆς αὐλακὸς τοῦ καθετῆρος δύναται νὰ γείνη μετὰ πολλῆς δυσκολίας, δύναται νὰ ἐξολισθήσῃ ταύτης καὶ νὰ βλάβῃ τὸ ἀπευθυμένον καὶ τὴν κύστιν. Τοῦ λιθοτόμου τοῦ Λαγγεμβεκίου ἡ πρόωσις εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος γίνεται μετὰ πλείονος εὐκολίας καὶ ἀσφαλείας.

§. 554.

2) Διαίρεσις τοῦ τραχήλου τῆς οὐρήθρας καὶ τῶν προστατῶν δι' ἰδιαιτέρου ὄργανου ἀπὸ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔνδον γινομένη. Γίνεται δὲ αὕτη διὰ τοῦ τμητικοῦ σκαφίου καὶ τοῦ Λεκατείου κρυπτοῦ μαχαιρίου.

§. 555.

Ὅταν θέλωμεν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ τμητικὸν σκάφιον, βάλλομεν, ἀπογυμνώσαντες τὴν ὑμενώδη μοῖραν τῆς οὐρήθρας, τὸν ὄνυχον τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος, καὶ διὰ τοῦ εὐοδιαζομένου ἐπὶ τοῦ ὄνυχος μαχαιρίου διαιροῦμεν ὅσον γραμμῶν τινῶν τὴν ὑμενώδη μοῖραν τῆς οὐρήθρας εἰς τὴν ἀποψιλωθεῖσαν αὐλακα τοῦ καθετῆρος εὐοδιάζομεν ἐπὶ τοῦ ἐπιμένοντος ἔτι ἐν ταύτῃ ὄνυχος τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ τὸ ῥύγχος τοῦ τμητικοῦ σκαφίου. Ἐπειτα πιάνομεν τὴν λαβὴν τοῦ καθε-

τῆρος τῆ ἀριστερᾶ τῶν χειρῶν, καί, διὰ τῆς πολλάκις τῆδε κακεῖσε γενομένης προώσεως τοῦ σκαφίου βεβαιωθέντες, ὅτι τὸ ρύγχος αὐτοῦ εὐρῆσκειται τῷ ὄντι ἐν τῇ ἀποφιλωθείσῃ αὐλακί τοῦ καθετῆρος, ὠλοῦμεν αὐτὸ κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῆς αὐλακὸς ἄχρι τοῦ τυφλοῦ πέρατος τοῦ καθετῆρος· ἔπειτα δὲ ἐξελκύεται ὁ καθετῆρ καὶ παραπέμπεται ὁ λιθουλκός.

Τὸ ἐφευρεθὲν ὑπὸ τοῦ Λύκινσου (1753) σκάφιον ἔλαβε μετέπειτα διαφόρους μεταβολάς, ὧν αἱ καλλίτεραι εἰσὶν ἡ τοῦ Δεσώλτου, Κλίνου, Κοπήρου, Σκάρπα ἢ Γραΐφου.

§. 556.

Ἄπαντα τὰ τμητικὰ σκάφια κατηγοροῦνται, ὅτι, ἐν τῇ προώσει τοῦ ρύγχους αὐτῶν εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος προκινεῖται μόνον, ἀλλὰ δὲν διαιρεῖται τῆς κύστεως ὁ τράχηλος· ὅτι ἔχουσι χρεῖαν βίας πολλῆ μείζονος, ἢ πᾶν ἄλλο ὄργανον· ὅτι ἡ ἔσω τομὴ δὲν φέρεται παραλλήλως πρὸς τὴν ἔξω· ὅτι διὰ τὴν πλαγίαν φορὰν τῆς ἐσωτερικῆς τομῆς διακινδυνεύουσι τὰ μάλιστα τὴν αἰδοίτιδα ἀρτηρίαν, καί, ἐὰν θελήσωμεν, πρὸς ἀποφυγὴν τούτου, ν' ἀπευθύνωμεν τὴν ἀκμὴν αὐτῶν μᾶλλον πρὸς τὰ κάτω, εἶναι κίνδυνος μὴ βλάψωμεν τὸ ἀπευθυμένον. Μικροῦ δὲ λόγου ἄξιον πλεονέκτημ' αὐτῶν εἶναι, τὸ ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐμβάλωμεν εὐθὺς εἰς τὸ σκάφιον τὸν λιθουλκόν. Οἱ Ἄγγλοι χειρουργοὶ τὰς κατηγορίας ταύτας κενὰς θεωροῦντες μεταχειρίζονται πολλάκις τὰ ῥηθέντα σκάφια.

§. 557.

Ἡ δὲ ἀγωγή τοῦ Δεκάτου, ἣν ἠκολούθησαν μετερρύθμισμένην κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους κατ' ἐξοχὴν ὁ Παυόλας, διακρίνεται κατὰ τοῦτο, ὅτι οἱ προστάται διαιροῦνται κατὰ μέρος μόνον, ἔπειτα δὲ διευρύνεται ὁ πόρος δι' ἰδιαιτέρων διαστολέων. Κατὰ τὸν Παυόλαν σχηματίζεται ὁ ὀρθώστος μικρόν τι πλαγίως· ὁ εὐωδιασμένος καθετῆρ κρατεῖται ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ πρὸς τὸν δεξιὸν βουθῶνα τοῦ ἄρθώστου οὕτως ἐγκεκλιμένος, ὥστε ἡ καμπὴ αὐτοῦ νὰ ἔρχηται μεταξὺ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τῆς ραφῆς, καὶ τοῦ ἀνιόντος κλάδου τοῦ ἰσχίου· ἡ ἐκτὸς τομὴ ἔχει τὸ τε μέγεθος καὶ τὴν φορὰν ὡς ἀνωτέρω ἐν § 548 Τόμ. Γ'. εἴρηται, ἐὰν αὕτη ἐμβάλληται διὰ τοῦ οὐρηροτόμου, ὅπερ κρατεῖται ὡσπερ γραφικὸς κάλαμος, καὶ ἡ αὐλαξ ἢ πρὸς τ' ἀριστερὰ ἀπευθυμένη· ἀπογυμνωθείσης δὲ τῆς ὑμενώδους μοῖρας βάλλεται ὁ ὄνυξ τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ ἐπὶ τῆς αὐλακὸς τοῦ καθετῆρος καὶ ταυτοχρόνως ἀπωθεῖται πρὸς τὰ πλάγια ὁ βολβός, ἔπειτα δὲ ἐμπείρετ' εὐθὺς ὀπισθεν τοῦ βολβοῦ εἰς τὴν ὑμενώδη μοῖραν τῆς οὐρήθρας τὸ οὐρηροτόμον καὶ διωθεῖται πεφυλαγμένως εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος, ἕως ἂν διαιρέσῃ τὴν οὐρήθραν ὅσον τεσσάρων ἢ πέντε γραμμῶν· καὶ ἐν' ᾧ ὁ χειρουργὸς κρατεῖ τὸ ἄκρον τοῦ οὐ-

ρηθροτόμου προστετυπωμένον εἰς τὸν καθετῆρα, σχηματίζει τὴν λαβὴν αὐτοῦ ὀριζοντεῖως, καὶ πιάνει αὐτὸ τῇ ἀριστερᾷ τῶν χειρῶν οὕτως, ὡς ὁ μὲν ἀντίχειρ βάλλετ' ἐπὶ τῆς ἄνω, ὁ δὲ λιχανός, μέσος καὶ παράμεσος δάκτυλος ἐπὶ τῆς κάτω ἄκρας τῆς λαβῆς αὐτοῦ· τῇ δεξιᾷ δὲ πιάνει ὁ χειρουργός ἔπειτα τὸ κυστεοστόμον, ἔχων τὸν μέσον μὲν δάκτυλον ἐν τῷ κρῖκι αὐτοῦ, τὸν παράμεσον δὲ καὶ ὠτίτην ἐπὶ τῆς κάτω, τὸν ἀντίχειρα δὲ ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τῆς λαβῆς, καὶ τὸν λιχανὸν ἐπὶ τῆς θήκης τῆς λεπίδος, ἐμβάλλει τὸ ῥύγχος αὐτοῦ εἰς τὴν αὐλακα τοῦ οὐρηθροτόμου, καὶ ἐκ ταύτης δὲ εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος, καὶ ἐξελκύει ἔπειτα τὸ οὐρηθροτόμον· βεβαιωθείς δέ, ὅτι τὸ κυστεοτόμον εἶναι τῷ ὄντι εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος, ὅπερ γίνεται δῆλον ἐκ τῆς αἰσθήσεως, ἥτις γίνεται ἐκ τῆς συναφείας καὶ προστριβῆς δύο μετάλλων, (εἰ δὲ τούναντίον ἐξαιρεῖ τὸ κυστεοτόμον καὶ διαιρεῖ ἐκ νέου τὴν ὑμενώδη μοῖραν, καὶ ἐμβάλλει ἔπειτα τοῦτο κατὰ τὸν ἕδη ῥηθέντα τρόπον) πιάνει τῇ ἀριστερᾷ τῶν χειρῶν τὴν λαβὴν τοῦ καθετῆρος ὁμοῦ μετὰ τῆς χειρὸς τοῦ ὑπέρρετου, ἀπευθύνει ταύτην οἰκείως πρὸς τὴν λευκὴν γραμμὴν, αἶρει αὐτὸν πρὸς τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, ὡστ' ἂν ἀποτελεῖ ὀρθὴν γωνίαν πρὸς τὸ ὕψωμα, καὶ διωθεῖ τὸ κυστεοτόμον, καταβιβάζων τὴν λαβὴν αὐτοῦ μικρὸν τι ἥσσον πρὸς τὰ κάτω, εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος, ἕως ἂν φθάσῃ τὸ τυφλὸν αὐτοῦ πέρας. Ἐξελκύσας δὲ τὸ κυστεοτόμον, παραπέμπει τὸν λιχανὸν δάκτυλον τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς εἰς τὸν καθετῆρα καὶ εἰς τὸ στόμιον τῆς κύστεως, καὶ οὕτως ἐξελκύει τὸν καθετῆρα, καὶ ἐπὶ τῆς ἀπευθυσμένης πρὸς τ' ἀριστερὰ παλαμιαίας ἐπιφανείας τοῦ λιχανοῦ εὐοδιάζει τὸ εἰς ἀμβλὺ λῆγον σκάφιον ἐλαιοβρεχὲς καὶ τὴν κοιλότητ' αὐτοῦ πρὸς τὰ ἄνω ἀπευθυσμένην ἔχον, ἐπ' αὐτοῦ δὲ εὐοδιάζεται ὁ διαστολεὺς μετὰ κεκλεισμένων τῶν προσθίων αὐτοῦ σκελῶν, δι' οὗ, ἐξελκυσθέντος τοῦ σκαφίου, προσπιέζοντες τὰ ὀπίσθια αὐτοῦ σκέλη διευρύνομεν κατὰ μικρὸν τὴν διαίρεσιν τῶν προστατῶν ὅσον ἀρκεῖ πρὸς ἐξαιρέσιν τοῦ λίθου.

§. 558.

Ἡ ἀγωγή αὕτη, καθὼς καὶ τὰ τμητικὰ σκάφια, κατηγοροῦνται, ὅτι ὠθοῦσιν εὐκόλως πρὸς τὰ πρόσω τὰ μόρια, καὶ δὲν διαιροῦσι ταῦτα κατὰ σκοπόν, καὶ ὅτι ἡ γινομένη ἔπειτα διὰ τῶν διαστολέων διαστολὴ τῆς τομῆς γίνεται πρόξενος μεγάλης συνθλάσεως καὶ τῶν παρεπομένων αὐτῆς, ὡς εἶναι π. χ. ἀτονία τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως κτλ. Πειράματα ἐπὶ νεκρῶν γενομένα μ' ἐβεβαίωσαν, ὅτι οἱ διαστολεῖς οὐ μόνον διευρύνουσιν ἀναιμάκτως, ἀλλὰ καὶ μεγεθύνουσι διὰ ῥήξεως τὴν γενομένην διαίρεσιν, ὅταν ἡ μεγάλῃ ἢ διαστολῇ. Ἄλλως δὲ ἡ ἀγωγή αὕτη εἶναι.

ὄλων τῶν ἄλλων ἢ μᾶλλον ἐπιπεπλεγμένη, ἐξετελέσθη δὲ μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας.

§. 559.

3). Διαίρεσις τοῦ τραχήλου τῆς κύσως καὶ τῶν προστατῶν δι' ἰδιαιτέρων ὀργάνων ἀπὸ τῶν ἔνδον πρὸς τὰ ἔξω γινομένη. Γίνεται δὲ αὕτη διὰ τοῦ κρυπτοῦ μαχαιρίου τοῦ Φρερρὴ Κόμου τόνδε τὸν τρόπον. Ἐμβληθείσης τῆς ἐκτὸς τομῆς καὶ διαίρεθίσης καὶ τῆς οὐρήθρας, εὐδοιάζεται τὸ κρυπτὸν μαχαίριον εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετήρος, χειραγωγούμενον ὑπὸ τοῦ ἐνταῦτη ἐπιβαλλομένου ὄνυχος τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ. Ὁ χειρουργὸς πιάνει ἔπειτα τῇ ἀριστερᾷ τῶν χειρῶν τὴν λαβὴν τοῦ καθετήρος, αἶρει αὐτὸν ὑπὸ τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἕβης καὶ βεβαιωθείς, διακινῶν τῆδε κακείσε τὸ λιθοτόμον, ὅτι τὸ ἄκρον αὐτοῦ εὐρίσκεται εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετήρος, διωθεῖ κρατῶν αὐτὸ κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ καθετήρος μέχρι τοῦ τυφλοῦ αὐτοῦ πέρατος. Μετὰ τοῦτο δὲ ἐξελκύει τὸν καθετήρα ὥτων αὐτὸν πρῶτον μικρὸν τι βαθυτέρω ὅπως ἀπολυθῆ ἀπὸ τοῦ ῥύγχους τοῦ κρυπτοῦ μαχαιρίου. Ἐξετάσας δὲ δι' αὐτοῦ τὸ μέγεθος τοῦ λίθου, ἰσοσταθμίζει κατ' αὐτὸ ἢν μέλλει νὰ ἐμβάλῃ τομῆν ἔπειτα πιάνει μὲ τὸν ἀντίχειρα καὶ λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸ μαχαίριον κατὰ τὸ κλείδωμ' αὐτοῦ, αἶρει αὐτὸ πρὸς τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, καὶ ἐξελκύει αὐτὸ κρατῶν τὴν λαβὴν τῇ δεξιᾷ τῶν χειρῶν ὀριζοντείως, προσπιέζων τὸν πιεστῆρ' αὐτοῦ μὲ τὸν παράμεσον καὶ μικρὸν δάκτυλον πρὸς τὴν λαβὴν, καὶ ἔχων τὴν ἐκσπασσαμένην ἀκμὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν κάτω γωνίαν τῆς πληγῆς ἀπευθυσμένην.

§. 560.

Ἐλάθει, δι' ἧς κατηγορεῖται τὸ κρυπτὸν λιθοτόμον, εἰσὶ· κάκωσις τῶν ἐντὸς πλευρωμάτων τῆς κύστεως, ὅταν ἡ ἀκμὴ αὐτοῦ σταθμισθῆ ὑψηλότερον· μείζων κίνδυνος βλάβης τοῦ ἀπευθυσμένου ἢ τῆς αἰδοιτίδος ἀρτηρίας, ὅταν ἡ ἀκμὴ αὐτοῦ ἢ ἀκριβῶς πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ ἰσχίου ἀπευθυσμένη καὶ ἡ δυσκολία τοῦ νὰ εὔρη τὸ στόμιον τῆς κύστεως, ἔπειδὴ ὁ χειραγωγὸς καθετῆρ ἐξελκύεται, πρὶν ἐμβάλωμεν τὴν τομῆν. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐλαττωμάτων ἐζήτησαν ν' ἀνορθώσωσιν ἀπεργαζόμενοι βραχυτέραν τε καὶ ἀμβλυτέραν τὴν λεπίδ' αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐξελκύνοντες τὸν λιθοτομικὸν καθετήρα, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐμβολὴν τοῦ μαχαιρίου, ὅπερ χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ πέρας αὐτοῦ τὸν καθετήρα, ἐξελκύεται τῆς κύστεως ἀνοικτόν, ἢ σκάφιον μικρὸν, ἢ σκέπαστρον τῆς ἀκμῆς ἔχον. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονήσωμεν καὶ ὅτι, ὅταν οἱ ἄρρώστοι ὣσιν ἀγήσυχον, δυνάμεθα νὰ

μεταχειρισθῶμεν τὸ κρυπτόν λιθοτόμον ἀσφαλέστερον παντὸς ἄλλου, καὶ ἐπομένως τοῦτῳ εἶναι ὄργανον ἐξαίρετον.

Ὁ Βούβρος, ὅστις πάντοτε προτιμᾷ τὸ λιθοτόμον τοῦ Φρέρη Κόμου, μεταχειρίζεται αὐτὸ τὸν δετὸν τρόπον. Ἐπὶ ἀνθρώπων ἡλικιωμένων καὶ γηραλέων οὐδέποτε σαθμίζει αὐτὸ ὑπὲρ τὴν 11 βαθμίδα, ὅσφ μέγας καὶ ἂν ᾖ ὁ λίθος, συνήθως δὲ μόνον εἰς τὴν ἐννάτην, καὶ ἐγκρίνει· νὰ διευρύνωμεν τὴν τομὴν, ἐὰν αὕτη ἔγεινε μικρά· καὶ ἀντὶ νὰ προσπέξῃ τὴν θήκην τοῦ μαχαιρίου, ἐν ᾗ ἐξελκύει αὐτό, εἰς τὸ καμάρωμα τῆς συμφύσεως πρὸς τὰ ἄνω, προσπιέζει τὸ κοῖλον τῆς θήκης πρὸς τὸν κλάδον τοῦ δεξιοῦ ὄστου τῆς ἤθης οὐτως, ὥστε ἡ λεπίς τοῦ μαχαιρίου εἶναι σχεδὸν ὅλη πρὸς τὰ ἔξω ἀπευθυμένη· καὶ ἐὰν ἐκ τοῦ μήκους τῆς ἐκσπασσαμένης λεπίδος καὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς ἀντιστάσεως βεβαιωθῇ, ὅτι διεκόπησαν οἱ προστάται καὶ ὁ τράχηλος τῆς κύστεως, κρύπτει καὶ πάλιν τὴν λεπίδα εἰς τὴν θήκην καὶ ἐξελκύει ἔπειτα ὄλον τὸ ὄργανον κεκλεισμένον. Διὰ τούτου ἀπαφεύγομεν τὴν βλάβην τοῦτε ἀπευθυμένου ἐντέρου καὶ τῆς αἰδοιτιδος ἀρτηρίας. Ἡ δ' ἐπικαρσίως ἀπευθυσμένη ἔνδον τομὴ ἐξισάζεται πρὸς τὴν ἐκτὸς διὰ τοῦ παραπεμπομένου δακτύλου καὶ δὲν ἐμποδίζει πλέον τὸν εὐοδισμὸν τοῦ λιθουλκοῦ.

§. 561.

Καθ' ἣν ἔννοιαν δίδουσιν ὁ Χαυσίερος καὶ Βεκλάρδος (Chaussier, Belclard) (ἴδ. §. 533 τόμ. Γ'), εἰς τὸ κείμενον τοῦ Κέλσου, ὅτι ἡ τομὴ τῶν προστατῶν καὶ τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως γίνεται κατ' ἀμφοτέρας τὰς πλευράς, ἐνεχείρησεν ὁ Δυπιτρένος κατὰ τὸ 1824 ἔτος ἐπιτυχῶς καὶ ὥρισεν ἀκριβέστερον τὴν ἐγχείρησιν ταύτην. Ὁ ἄρρωστος σχηματίζεται καὶ περιδένεται κατὰ τὸ σῆμα καὶ ὁ εὐοδιασθεὶς λιθοτομικὸς καθετῆρ κρατεῖται ὑπὸ βοηθοῦ κατὰ κάθετον καὶ οἰκείως πρὸς τὴν ῥαφήν, ἐμβάλλει ὁ χειρουργὸς δι' εὐθυτενοῦς καὶ ὀξείας μαχαιρίου τομὴν ἐγκαρσίαν ὅσον 6 ἢ 7 γραμμῶν μακρὰν τοῦ ἀπευθυμένου, ἧς ἡ μὲν μικρὰ καμπὴ εἶναι πρὸς τὰ κάτω ἀπευθυμένη, ἡ δὲ μεσότης πίπτει ἐπὶ τῆς ῥαφῆς. Μετὰ τοῦτο διαιρεῖται ἡ ἀπογυμνωθεῖσα ὑμενώδης μοῖρα τῆς οὐρήθρας, ἀφ' οὗ ἡ αἰχμὴ τοῦ μαχαιρίου ἐπὶ τοῦ ὄνυχος τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ καταπαρθῆ εἰς τὴν αὐλακὰ τοῦ καθετῆρος. Ἰδιαιτέρον δ' ἔπειτα λιθοτόμον εὐοδιάζεται διὰ τῆς γενομένης διαιρέσεως ἐπὶ τῆς αὐλακῆς εἰς τὴν κύστιν· ἐν ᾗ δὲ ἐξελκύεται τὸ λιθοτόμον διαιρεῖται ὁ τράχηλος τῆς κύστεως κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῆς ἔξω τομῆς διὰ τῶν ἐκατέρωθεν ἐκσπωμένων λεπίδων. Μετὰ ταῦτα δὲ παραπέμπεται σκάφιον καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὁ λιθουλκός.

Τὸ λιθοτόμον τοῦ Δυπιτρένου εἶναι ὅμοιον τῷ λιθοτόμῳ, ὅπερ μεταχειρίζεται ὁ Φλυράντης ἐπὶ τῶν γυναικῶν, καὶ μικρόν τι καμπύλον. Ἀμφοτέρ' αἱ λεπίδες δύνανται ν' ἀπέχωσιν ἀπ' ἀλλήλων ὅσον 18 γραμμῶν.

Ἐσαύτως διαιρεῖ καὶ ὁ Κώπηρος κατ' ἀμφοτέρας τὰς πλευράς τὸν τράχηλον τῆς κύστεως διὰ τοῦ ἑαυτοῦ διαστόμου σκαφίου.

§. 562.

Ὁ Βεκλάρδος ἐξέκλινε τῆς προτέρας αὐτοῦ γνώμης περὶ τῆς τομῆς κατ' ἀμφοτέρας τὰς πλευρὰς καὶ ἐνεχειρεῖ ὡς ἐξῆς· εὐοδιάσας τὸν καθετήρα, ἐνέβαλε τόμην ὡς ἐν τῇ λοξῇ λιθοτομίᾳ διὰ μαχαιρίου ὁμοίου τῷ τοῦ Δυβοΐσιου· ἔπειτα δὲ διεΐλεν ἐπὶ τ' ἀριστερὰ ὀπισθεν τοῦ βολβοῦ τὴν ὑμενώδη μοῖραν, ἐπικλίνων τὸν καθετήρα πολὺ πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ διωθῶν τὸ μαχαίριον σχεδὸν ἐγκαρσίως, μετὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀκμῆς πρὸς τ' ἀριστερὰ ἀπευθυσμένης, εἰς τὴν κύστιν καὶ ἐμεγάλυνε τὴν τομὴν ἐν ᾧ ἐξείλκυε τὸ μαχαίριον. Εἰς τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην τῆς ἐγχειρήσεως αἴρει τὴν χεῖρα καὶ ἀπευθύνει τὴν λεπίδα τοῦ μαχαιρίου παραλλήλως πρὸς τὸν ἄξονα τῶν προστατῶν, ὅπως μὴ βλάβῃ τοὺς πόρους τῶν σπερματικῶν κυστίγγων, μηδὲ μετὰ τῆς αἰκμῆς τοῦ μαχαιρίου τὸν πυθμένα τῆς κύστεως. Καὶ ἐὰν ἐκ τῆς τομῆς ταύτης δὲν δύναται νὰ ἐξελκυθῇ ὁ λίθος, μεγαλύνει ταύτην διὰ τοῦ πυρηνομαχαιρίου, καὶ ἐὰν οὐδὲ τοῦτο ἐξαρκῇ, ἐμβάλλει διὰ τοῦ αὐτοῦ μαχαιρίου τομὴν δευτέραν σχεδὸν ἐπικαρσίαν κατὰ τὴν δεξιάν πλευρὰν εἰς τε τὸν τράχηλον τῆς κύστεως καὶ εἰς τὸ σῶμα τῶν προστατῶν.

Ὡσαύτως πράττει καὶ ὁ Σέννης, (Senn), ἐκτὸς μόνον, ὅτι ἡ πρώτη τομὴ εἰς τὸν τράχηλον τῆς κύστεως κατευθύνεται μᾶλλον λοξῶς πρὸς τὰ κάτω ὡς περ καὶ ἡ λοξὴ λιθοτομία. Τὰ ἐκτὸς καλύμματα δὲν διαίρουσιν κατὰ τὴν δευτέραν ἐπικαρσίαν τομὴν, ἐπειδὴ δύναται νὰ ἐκταθῶσιν ὑπερβαλλόντως· ὡσαύτως δ' ἔπραξε καὶ ὁ Λέδρανος (*Soite des différentes manières de faire l'extraction de la pierre 1736*). Μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως, παρέπεμπεν εἰς αὐτὸν τὸν δεξιὸν λιχανδὸν καὶ ἐπ' αὐτοῦ μικρὸν μαχαίριον ἐμβάλλον οὕτως ὁμοίαν τομὴν καὶ ἐπὶ τὰ δεξιὰ, ὡς περ καὶ ἐπὶ τ' ἀριστερὰ· ὁ Δὲ Βιδαλδεκάσσιος (*Taille quadrilaterale. These. Paris 1828*) προέτεινε τὴν διαίρεσιν τοῦ τραχήλου κατὰ τέσσαρας φοράς, καὶ ὁ Κολομβάτης ἐχορήγησεν ὄργανον (*lithotome quadruple*) ἐνᾧ δύο μὲν λεπίδες ἐκσπῶνται πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἔξω, δύο δὲ πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔξω.

§. 563.

Ἡ κατ' ἀμφοτέρας τὰς πλευρὰς γενομένη τομὴ ἔχει, λέγουσι τὸ καλὸν, ὅτι ἡ τομὴ, χωρὶς νὰ βλαφθῇ τῆς αἰδοιῦτιδος ἀρτηρίας τὸ στέλεχος, δύναται νὰ γείνη ἀρκούντως μεγάλη πρὸς ἐξελκυσμὸν μεγάλων λίθων· προσέτι δὲ οὐδὲ τὸ ἀπευθυσμένον βλάπτεται, καί περ μείζονος τῆς τομῆς γενομένης. Τὸ δὲ μνηοειδὲς τῆς ἐξωτερικῆς τομῆς κατὰ τὸν Δυπτί-τρενον ἔχει τὸ καλόν, ὅτι δὲν βλάπτει ἐν ταύτῃ ἡ ἐγκαρσία ἀρτηρία, ἀλλ' ἡ τομὴ αὕτη εἶναι δυσεξέργαστος, ἐὰν μὴ ἢ γεγυμνασμένος ὁ ἰατρός, καὶ ἡ ἐλαχίστη ἔκκλισις τῆς ῥηθείσης ὑψηγῆσεως δύναται νὰ βλάβῃ τὸ ἀγγεῖον. Προσέτι δὲ βλάπτεται καὶ ὁ βολβὸς καὶ μάλιστα

ἐπὶ γυραλέων ἀνθρώπων, ἐν οἷς οὗτος εἶναι μεγαλείτερος καὶ ἐξέχει πρὸς τὰ ὀπίσω οὕτως, ὥστε δὲν δυνάμεθα ν' ἀπώσωμεν αὐτὸν εὐκόλως. Ἐὰν δέ, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς βλάβης αὐτοῦ, καταβιβάσωμεν μικρὸν τι τὸ μαχαίριον, δυνάμεθα νὰ βλάψωμεν τὸ ἀπευθυμένον. Δυνάμεθα δὲ ν' ἀποφύγωμεν ἀμφοτέρων τὴν βλάβην ἀσφαλέστερον, ἐὰν διαιρέσωμεν κατὰ τὸν Σέννην τὴν ὑμενώδη μοῖραν τῆς οὐρήθρας ἐπικαρσίως καὶ οὐχὶ κατὰ μῆκος. Κατὰ τὸν Βεκλάρδον ἡ ἐγχείρησις αὕτη ἔχει καὶ τοῦτο προσέτι τὸ πλεονέκτημα, ὅτι τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς συνάγονται ἀκρβέστερον πρὸς ἄλληλα καὶ ἡ ἴασις γίνεται ταχύτερον. Ἄλλὰ κατὰ τὸν Σουβερβιέλλην ἡ διπλῆ τομὴ ἐπὶ τοσοῦτον δύναται νὰ ἐπεκταθῆ, ὥστε ἡ ἐξαιρέσις τοῦ λίθου δύναται ν' ἀφαιρέσῃ ὅλως τὸ μεσαῖον μέρος τῶν προστατῶν τοῦ λοιποῦ.

§. 564.

Πρὸς οἰκείαν κρίσιν ἐνὸς ἐκάστου τρόπου τῆς λοξῆς λιθοτομίας ἄξιον λόγου εἶναι ἡ ἀλλοδοξία περὶ τοῦ μεγέθους τῆς τομῆς τῶν προστατῶν καὶ τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως καὶ περὶ τοῦ ἀσφαλῶς γενέσθαι αὐτήν. Οἱ μὲν ἐμβάλλουσι τομὴν πάντη μεγάλην, ὥστε νὰ ἐξεκλύηται ὁ λίθος ἄνευ διατάσεως, μὴδὲ συνθλάσεως τῶν μορίων, διαιροῦντες, ἐὰν τὸ μέγεθος τοῦ λίθου ζητῆ, ὀλοτελῶς τοὺς προστάτας καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα τῆς κύστεως κατὰ μέρος, ἐπειδὴ νομίζουσι, ὅτι ἡ καθαρὰ τομὴ εἶναι ἤττον ἐπιβλαβῆς τῆς γενομένης ῥήξεως καὶ συνθλάσεως ἐν τῇ ἀναίμακτῳ διαστολῇ. Οἱ δὲ φοβοῦνται τὴν μεγάλην τομὴν, ἐπειδὴ, ἐὰν γείνη, λέγουσι, παντελῆς διαίρεσις τῶν προστατῶν ἄχρι τῆς κύστεως γίνονται ἐνσταλάξεις τῶν οὔρων, ἀποστήματα, γαγγραινώδης φθορὰ τοῦ μεταξύ τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυμένου κυτταρώδους ὑμένος, ἀτονία τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως, βραδεῖα ἴασις καὶ οὔροχόα συρίγγια. Ὡφελιμώτατον δὲ εἶναι νὰ διαιρέσωμεν τοὺς προστάτας καὶ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως ἀρκοῦντως κατὰ βάθος, χωρὶς νὰ ἐκτείνωμεν τὴν τομὴν ἄχρι τοῦ σώματος τῆς κύστεως, καὶ νὰ μεγαλύνωμεν ἔπειτα τὴν τομὴν πρῶως τε καὶ ἡρέμα διὰ τοῦ δακτύλου ἢ διὰ τοῦ λιθουλκοῦ. Ὁ διευρυσμὸς οὗτος δύναται νὰ γείνη τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐξεκλυθῶσι καὶ εὐμεγέθεις λίθοι, καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ τοῦ διευρυσμοῦ δὲν δύναται νὰ προσσφθῶσιν ὅσαι κατηγορίαι γίνονται κατὰ τοῦ γενομένου ἐν τῇ μεγαλοσκεύῳ λιθοτομῇ διευρυσμοῦ, ἐπειδὴ ὅταν οἱ προστάται καὶ ὁ τράχηλος τῆς κύστεως διαιρεθῶσιν ὡς εἰκός, ὁ διευρυσμὸς τότε γίνεται κατ' ἄλλον τρόπον. Ἐξ ὅλων δὲ τῶν μαχαίριων προκρίνω τὸ τοῦ Δυβοῖσίου, δι' οὗ διαίρω τὸς προστάτας καὶ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως, ἐν ᾧ εὐοδιάζω, μάλιστα

λιστα δέ, ἐν ᾧ ἐξελκῶ αὐτό. Καὶ ἐὰν τὸ μέγεθος τῆς τομῆς δὲν συχωρῇ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ λίθου, μεγαλύνω ταύτην διὰ πυρρηνομαχαιρίου εὐθυτενοῦς καὶ ἐν διαστήματι ἐνὸς μόνου δακτύλου τέμνοντος.

§. 565.

Ὁ ἐξελκισμὸς τοῦ λίθου γίνεται πολλάκις μετὰ πολλῆς δυσκολίας, καὶ ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς λιθοτομίας ἀπαιτεῖ τόσῳ μᾶλλον προσοχὴν καὶ πραότητα, ὅσῳ μάλιστα ἐκ τῆς προσηκούσης ἐκτελέσεως αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία καὶ ἡ ἀποτυχία ὅλης τῆς ἐγχειρήσεως· εἰς τὸ στόμιον τοῦ διαιρηθέντος τραχήλου τῆς κύστεως παραπέμπομεν τὸν λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς (ἀμβλύ δὲ σκάφιον μόνον ὅταν ὁ ἄρρώστος ᾖ πιμελώδης) καὶ ἐπ' αὐτοῦ εὐοδιάζομεν τὸν ἐλαιοβραχῆ λιθουλκὸν μικρὸν τι λοξῶς ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω εἰς τὴν κύστιν, ὃν περιάγομεν πρᾶως δεῦρο κακεῖσε ἐντὸς τῆς κύστεως, ὅπως εὐρωμεν τὸν λίθον, ὃν εὐρόντες, λαμβάνομεν τοὺς κρίκους τοῦ λιθουλκοῦ μὲ τοὺς δακτύλους ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, διανοίγομεν αὐτοὺς καὶ διωθοῦμεν ἔπειτα ὀλίγον βαθυτέρω εἰς τὴν κύστιν, ἢ στρέφομεν αὐτὸν ἡμικυκλίως, ὅπως φέρωμεν μεταξὺ τῶν μυστρίων αὐτοῦ καὶ συλλάβωμεν αὐτοῖς τὸν λίθον· ὅτι δὲ οὗτος κατεσχέθη ἀποδείκνυται ἐκ τῶν διεστώτων σκελῶν τοῦ λιθουλκοῦ· ἔπειτα διεμβάλλομεν τὸν ἀντίχειρα καὶ τὸν λιχανὸν εἰς τοὺς κρίκους τοῦ λιθουλκοῦ, ἢ πιάνομεν αὐτὸν μεθ' ὅλης τῆς χειρὸς, ἀλλὰ τότε πρέπει νὰ παρεμβάλωμεν πάντοτε τὸν λιχανὸν μεταξὺ τῶν σκελῶν τοῦ λιθουλκοῦ, ὅπως ἐμποδίσωμεν πρῶτον μὲν τὴν σύντριψιν τοῦ λίθου, δεῦτερον δὲ ἐὰν τυγχὼν ἀπολισθήσῃ ὁ λίθος, τὴν σύλληψιν τῶν πλευρωμάτων τῆς κύστεως. Μετὰ τοῦτο διακινουῦμεν τὸν λιθουλκὸν περὶ τὸν ἑαυτοῦ ἄξονα, πρὸς βεβαίωσιν, ὅτι δὲν συνεπιάσαμεν μετ' αὐτοῦ καὶ μέρος τῆς κύστεως· ὁ λιθουλκὸς ἔπειτα ἔχων τὰς πλατύτητας τῶν μυστρίων αὐτοῦ πρὸς τὰ χεῖλη τῆς τομῆς ἀπευθυσμένης, καὶ τῆς ἀριστερᾶς ἡμῶν χειρὸς ἐπὶ τοῦ κλειδώματος αὐτοῦ ἐχομένης, ἐξελκύεται μετὰ τοῦ λίθου, ὀλίγον λοξῶς ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω ἀπευθυνόμενος διὰ συρμοῦ ἡρεμαίου καὶ κατὰ μικρὸν ἰσχυροτέρου γινομένου. Ἐὰν δὲ τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς περιτείνωντ' ἐπὶ τοῦ λίθου ἐξελκυομένου, ἀπωθοῦμεν ταῦτα πρὸς τὰ ὀπίσω μὲ τοὺς δακτύλους τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς.

§. 566.

Ἐμπόδια πρὸς τὴν πίασιν καὶ ἐξαίρεσιν τοῦ λίθου δύνανται νὰ προέλθωσιν ἐκ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς θέσεως τοῦ λίθου, ἐκ τῆς συστολῆς τῶν πλευρωμάτων τῆς κύστεως, ἐκ τοῦ ἐνθουλακισμοῦ καὶ τῆς προσφύσεως καὶ ἐκ τοῦ εὐθρύπτου αὐτοῦ.

§. 567.

Ἐὰν ὁ λίθος κῆται κατὰ βάθος, φέρομεν αὐτὸν πρὸς τὸν λιθουλκόν διὰ τοῦ λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, ὃν παραπέμπομεν εἰς τὸ ἀπευθυσμένον, ἢ μεταχειρίζομεθα καμπύλον λιθουλκόν· ἐὰν δὲ ὁ λίθος κῆται ὑψηλὰ ἢ ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς κύστεως, ἀλλάσσομεν τὴν θέσιν αὐτοῦ διὰ τοῦ ἐμβαλλομένου ἐν τῇ ἔδρᾳ λιχανοῦ πιέζοντες ἕξωθεν πρὸς τὰ κάτω τὸ ὑπογάστριον, ἢ εὐδοιάζοντες καμπύλον λιθουλκόν, οὗ τὰ σκέλη ἐξελκυομένου, πρέπει νὰ εἶναι πρὸς τὰ κάτω ἀπευθυσμένα.

§. 568.

Ἐὰν δὲ ὁ λίθος δὲν πιασθῆ κατὰ τὴν ὀρθὴν αὐτοῦ διάμετρον, ἢ ἐὰν πιασθῆ πλησίον τοῦ κλειδώματος τοῦ λιθουλκοῦ, ὅπερ ἀποδείκνυται ἐκ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως τῶν σκελῶν αὐτοῦ, ἢ ἐὰν ὁ λίθος ἐμπέσῃ μετὰ τῆς μεγαλειτέρας αὐτοῦ διαμέτρου ἐπικαρσίως εἰς τὰ μυστρία τοῦ λιθολάβου, ὅπερ ἀποδείκνυται ἐκ τῆς μακρᾶς ἀποστάσεως τῶν σκελῶν τοῦ λιθουλκοῦ, καὶ ἐκ τῆς ἀντιστάσεως εἰς τὸν ἐξελκυσμὸν, διανοίγομεν ὀλίγον τὸν λιθουλκόν, καὶ σχηματίζομεν ἐπιτηδειότερως τὸν λίθον μὲ τὸν δάκτυλον ἢ μὲ ὄργανον, ἢ ἀπολύομεν αὐτὸν εἰς τὸν πυθμένα τῆς κύστεως, καὶ ἀναλαμβάνομεν ἐκ νέου, ἐὰν ὁμοίως ἢ μικρὰ ἢ τομῆ καὶ πρὸς τὴν ὀρθὴν διάμετρον τοῦ λίθου, μεγεθύνομεν αὐτὴν ὡς ἀνωτέρω (ἴδ. §. 564. Τόμ. Γ΄.) εἴρηται, ὅσον ἀρκεῖ εἰς τὴν ἐξάίρεσιν αὐτοῦ ἄνευ συνθλάσεως καὶ βίας μεγάλης. Ἐὰν δὲ ὁ λίθος ἢ τασούτος, ὥστε εἶναι τῶν ἀδυνάτων καὶ οὐδ' ἐκ τῆς μεγαλειτέρας τομῆς νὰ ἐξελκυσθῆ, οὐδὲν μένει πλέον εἰμὴ νὰ συντρίψωμεν τὸν λίθον ἢ διὰ τῶν οὕτω δὴ καλουμένων λιθοθλαστῶν, οἷος ὁ τοῦ Ἐάρλου, ἢ, ἐὰν ὁ λίθος ἢ εὐθρυπτος νὰ συντρίψωμεν τὰς ἐξωτερικὰς στιβάδας διὰ κοινοῦ λιθουλκοῦ, ἢ διὰ τοῦ λιθοθλάστου τοῦ Εὐρυτελοῦπου, ἢ δεύτερον νὰ πράξωμεν τὴν λιθοτομίαν ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἡβης, ὅπερ ἐστὶν ἐπιτηδειότατον, ὅταν ὁ λίθος ἢ μάλα σκληρὸς.

Εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις γινωματεύουσι πολλοὶ νὰ ἐξελκῶμεν τὸν λίθον ἐν καιρῷ τῷ δευτερεύοντι (Taille en deux tems), ὅταν γείνη πύησις τῆς πληγῆς, ἀλλ' ὁ ἐξελκυσμὸς τοῦ λίθου δὲν εὐκολύνεται οὕτως, ἐξ οὗ ἀποδοκιμάζεται κοινῶς ἡ γνώμη αὕτη.

Μικροὶ λίθοι ἐμπίπτουσι τοιουτοτρόπως μεταξὺ τῶν μυστρίων τοῦ λιθουλκοῦ, ὥστε, τῶν σκελῶν αὐτοῦ μὴ δισταμένων, ὁ χειρουργὸς νομίζει, ὅτι δὲν ἐπιάσθη ὁ λίθος, καὶ ὁ μικρὸς λίθος δύναται νὰ μείνῃ κεκρυμμένος ἐν τοῖς μυστρίοις τοῦ λιθουλκοῦ καὶ ἀφ' οὗ ἐξελκύσῃ ἢ ἀλλάξῃ

κατὰ τύχην τοῦτον ὁ χειρουργός, χωρίς νὰ παρατηρήσῃ οὐδόλως τοῦτο, ὡς πολλάκις ἔτυχε νὰ ἴδω τοῦτο· πολλάκις δὲ δύνανται καὶ τὰ ἐκρέοντα οὖρα νὰ ἐκχύσωσι τὸν λίθον διὰ τοῦ τραχήλου τῆς οὐρήθρας. Μικροὶ λίθοι πιάνονται πολλάκις διὰ κοινῆς λαβίδος ἢ διὰ τοῦ λιθουλκοῦ κεκλεισμένων ὄντων τῶν μυστρίων αὐτοῦ.

Ὁ Καμπάνης κρίνει εὐκολώτερον καὶ ἤττον ἐπιπλαβῆ τὸν ἐξελκυσμὸν τοῦ λίθου, ὅταν οὗτος πιασθῇ κατὰ τὴν μεγαλειτέραν αὐτοῦ διάμετρον.

§. 569.

Ἐὰν δὲ ὁ λίθος ἦ ἐγκεκλεισμένος ὑπὸ τῶν σπασμωδῶς συνεξαλμμένων πλευρωμάτων τῆς κύστεως, ἀπολύομεν αὐτὸν διὰ τοῦ παραπεμπομένου εἰς τὴν κύστιν δακτύλου, ἢ διὰ λιθουλκοῦ, οὗ τὰ μυστρία διανοίγομεν πρόσθεν τοῦ λίθου κατὰ διαφόρους ἴξεις, ὅπως ἀπαγάγωμεν τὰ πλευρώματα τῆς κύστεως ἀπὸ τοῦ λίθου· πρὸς τοῦτο δὲ διώρισαν καὶ πολυσκελεῖς λιθουλκοὺς, ὧν τὰ σκέλη εὐοδιάζονται καθ' ἓν ἕκαστον. Καὶ ἐὰν δὲν δυνηθῶμεν οὐδὲ οὕτω νὰ ἐξελκύσωμεν τὸν λίθον, ἀναβάλλομεν τὸν ἐξελκυσμὸν αὐτοῦ, καὶ μεταχειριζόμεθα πρὸς ἄρσιν τοῦ σπασμοῦ παρηγορικά φάρμακα, ὑγρὰς πυριάσεις, λόγους παρακελευστικούς καὶ τὰ παρόμοια.

§. 570.

Ἐὰν δὲ ὁ λίθος ἦ ἐν θύλακι, ἐμβάλλομεν τὸν λιχανὸν εἰς τὸν λίθον καὶ προσπαθοῦμεν ν' ἀποθυλακίσωμεν αὐτὸν, ἐὰν μὴ ἦ μεγάλη ἢ ἐνθυλακίσις αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν τοῦτο ἦ τῶν ἀδυνάτων, ἐπειδὴ τὸ στόμιον τοῦ κολώματος εἶναι πολὺ μικρὸν, εὐοδιάζομεν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ στεγνὸν καὶ εἰς ἀμβλὺ λῆγον, ἢ κρυπτὸν καὶ ὀλίγον καμπύλον μαχαίριον, καὶ διαιροῦμεν δι' αὐτοῦ τὸ στόμιον ὅσον ἀρκεῖ εἰς ἐξάίρεσιν τοῦ λίθου, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δύναται καὶ βοηθός τις παραπέμπων τὸν δάκτυλον εἰς τὸ ἀπευθυσμένον νὰ ἄρῃ τὸν λίθον πρὸς τὰ ἄνω. Τοὺς λίθους δέ, τοὺς ὄντας ἐμπεπαρμένους εἰς τὸν οὐρητῆρα καὶ ἐξέχοντας ἐντὸς τῆς κύστεως, ἀπολύομεν διὰ τοῦ δακτύλου, ἢ πιάνομεν αὐτοὺς πεφυλαγμένους διὰ τοῦ λιθουλκοῦ καὶ ἀπολύομεν διακινουῦντες αὐτοὺς πρᾶως. Πᾶσα ἰσχυρὰ ὀκλή εἶναι ὀδυνηρὰ εἰς τὸν ἄρρώστον καὶ ὁ προσελκυσμὸς τοῦ λίθου πρὸς τὸν τράχηλον τῆς κύστεως εἶναι δύσκολος, καὶ ἂν ἡ τομὴ αὕτη ἐγεινεν ἀρκούντως μεγάλη. Ἐὰν δὲ ὁ λίθος κῆται εἰς κώλωμα, ὅπερ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς θυλακοειδοῦς διαθέσεως τοῦ ἐντὸς ὑμένης τῆς κύστεως, διευρύνομεν τὸ στόμιον, δι' οὗ συγκοινωνεῖ τὸ θυλακοειδὲς κώλωμα μετὰ τοῦ κύτους τῆς κύστεως, ἐμβάλλοντες εἰς αὐτὸ λιθουλκόν, δι' οὗ ἐξελκύομεν ἔπειτα καὶ τὸν λίθον. Τῆς ἀγωγῆς ταύτης ἡ δυσκολία ἐξ-

αρτᾶται μᾶλλον ἐκ τῆς μεγάλης ἢ μικρᾶς ἀπόστάσεως τοῦ λίθου τοῦ στομίου τῆς πληγῆς.

Ἐὰν δὲ ὁ λίθος περιέχεται ὑπὸ τοῦ ἐντὸς ὑμένως τῆς κύστεως, ἐν ᾧ ἐκπίπτει ἀπὸ τοῦ οὐρητῆρος μεταξύ τῶν ὑμένων τῆς κύστεως, πράττομεν ἢ καθὼς ἐν τῷ κατὰ μέρος ἐντεθλακισμένῳ λίθῳ, ἢ πιάνομεν καὶ αὐτὸν διὰ τοῦ λιθουλκοῦ καὶ ἀφαιροῦμεν στρέφοντες αὐτὸν πεφυλαγμένως.

Ἐπὶ τῶν λίθων δέ, ὅσοι εἰσὶ περικεκλεισμένοι ὑπὸ ἐκφυμάτων μυκητῶδῶν, παραπέμπομεν τὸν δάκτυλον μεταξύ αὐτῶν καὶ τοῦ πλευρώματος τῆς κύστεως, διαιροῦμεν τὰς προσφύσεις αὐτῶν καὶ προσπαθοῦμεν διὰ κινήσεως τῶν λίθων δεῦρο κακῆϊσε νὰ ἐξαιρέσωμεν αὐτοὺς καί, ἐὰν ἢ πρόσφυσις ἢ ἰσχυρά, ἀπολύομεν τὸ λοιπὸν δι' ἐνέσεων συγχῶν καὶ διὰ διακινήσεων τοῦ ἄρρώστου, καὶ ἐξελαύομεν τὸν λίθον ἐφεξῆς.

§. 571.

Ὅταν ὁ λίθος ἢ μαλακὸς καὶ εὐθρυπτος, ἐμποδίζομεν τὴν σύντριψιν αὐτοῦ θλίβοντες μετρίως τὰ μυστρία τοῦ λιθουλκοῦ, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ἰσχυροτέρας θλίψεως παρεμβάλλομεν τὸν λιχανὸν μεταξύ τῶν σκελῶν αὐτοῦ. Πρὸς τοῦτο μετεχειρίζοντο πάλαι καὶ ἄλλα διάφορα μηχανήματα, λιθουλκοὺς δηλαδὴ μετὰ θύλακος· ἐὰν δὲ τυχὸν συντριβῇ ὁ λίθος, ἐξεκλύομεν τὰ μὲν μεγαλείτερα τεμάχια διὰ τοῦ λιθουλκοῦ, τὰ δὲ μικρότερα διὰ τοῦ κυθήσκου· τοὺς δὲ μικροτάτους λίθους ἐκκλύζομεν διὰ συγχῶν ἐνεμάτων ἐξ ὕδατος χλιαροῦ, ἅπερ ἐγχέομεν διὰ κλυστηρίου, οὗ τὸ σωληνᾶριον εὐοδιάζομεν εἰς τὴν κύστιν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ. Καὶ εἰς τοιαύτας περιπτώσεις (καθὼς καὶ ὅταν ἐξηρήθησαν πλείονες μικροὶ λίθοι) πρέπει κατὰ τὸν Κλείνιον νὰ ἐξετάζωμεν μετὰ τινος ἡμέρας τὴν κύστιν διὰ τῆς πληγῆς ἢ διὰ τῆς οὐρήθρας πρὸς βεβαίωσιν, ὅτι οὐδὲν ἀπέμεινεν ἐν τῇ κύστει. Ἐὰν δὲ συντριβῇ ὁ λίθος ἐν τῇ ἐκτὸς πληγῇ, ἐκθλίβομεν αὐτὸν διὰ τοῦ ἐν τῷ ἀπειυσιμένῳ λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρός.

§. 572.

Τελειώσαντες δὲ τὴν ἐγχείρησιν, ἀποσπογγίζομεν τὸ περίναιον, ἀπολύομεν τὸν ἄρρώστον ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ περιελίσσαντες τὰ σκέλη αὐτοῦ ὑπεράνω καὶ κατωτέρω τῶν γονάτων διὰ τινῶν περιβολῶν ἐπίδησμου, ὅπως συγκρατῶνται πρὸς ἄλληλα ταῦτα, σχηματίζομεν αὐτὸν εἰς τὴν κλίνην ἐπὶ τὴν πλευρὰν ἢ ὑπτίον, ἔχοντα τὰ σκέλη ἀνεσταλμένα καὶ τὰς κνήμας ὑπεστηριγμένας. Ἐπὶ τῆς πληγῆς δὲ ἐπιβάλλομεν ὑγρὸν σπόγγον, καὶ ὑποστρωννύομεν εἰς τὸν ἄρρώστον κηρωτὴν θλόνην ἢ συνεπτωγμένα ὀθόνια, ὅπως μὴ καταρρυπαίνεται ἡ κλίνη ὑπὸ τῶν ἐκρεόντων οὐρῶν.

§. 573.

Δεινὰ δὲ ὅσα ἐν καιρῷ τῆς ἐγχειρήσεως δύνανται νὰ συμβῶσι, καὶ ἀπαιτοῦσιν ἐξ ἀνάγκης ὀριστὴν ἀγωγὴν, εἰσὶν, ἐξαιρουμένων ἐκείνων, ὅσα εἴπομεν ἐν τῷ περὶ ἐξελκυσμοῦ τοῦ λίθου, αἰμορροαγία, βλάβη, ἢ πρόπτωσης τοῦ ἀπευθυμένου, σπασμοὶ καὶ λειποθυμία.

§. 574.

Ἡ αἰμορροαγία δύναται νὰ γείνη διὰ βλάβην τῆς ἐπιπολαίας περιναϊτιδος καὶ τῶν παραφυάδων αὐτῆς, τῆς ἐγκαρσίας περιναϊτιδος τῆς κατωτέρας αἰμορροϊδικῆς ἀρτηρίας καὶ τῆς ἐσωτερικῆς αἰδοιτιδος καὶ διὰ βλάβην τοῦ βολβοῦ καὶ τῶν ὀπισθίων ἢ κατωτέρων ἀρτηριῶν τῆς κύστεως. Ἡ ἐκ τῶν παραφυάδων τῆς ἐπιπολαίας περιναϊτιδος αἰμορροαγία δύναται τότε μόνον νὰ εἶν' ἐπίφοβος, ὅταν αὐταὶ ὦσι παρὰ φύσιν ἀνευρυσμέναι· ἡ δὲ ἐγκαρσία περιναϊτις εἶναι τόσῳ πλησίον τῶν ὀστέων τῆς ἕβης, ὥστε δὲν βλέπτετ' εὐκόλως, ὅταν ἡ τομὴ ἐμβληθῇ, ὡς ἀνωτέρω (ἴδ. §. 548 τόμ. Γ') εἴρηται. Ἡ κατωτέρα αἰμορροϊδικὴ ἀρτηρία βλέπτετ' ἐνίοτε, ὅταν κηται παρὰ φύσιν πρὸς τὰ πρόσω, ἢ ὅταν ἡ τομὴ ὑπερβῇ ἢν φέρομεν κατὰ νοῦν γραμμὴν ἀπὸ τῆς ἕδρας πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ ἰσχίου. Τῆς δὲ ἐσωτερικῆς αἰμορροϊδικῆς ἀρτηρίας δύνανται νὰ αἰμορροαγίσωσι μόνον αἱ διασπειρόμεναι εἰς τὸν μεταξὺ τοῦ ἀπευθυμένου καὶ τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως κυτταρώδη ὑμένα παραφυάδες· ἡ δὲ ἐσωτερικὴ αἰδοιτις βλέπτεται, ὅταν ἀπευθύνωμεν τὴν ταμὴν πρὸς τὰ πλάγια· αἱ δὲ τῆς κύστεως, ὅταν διαιρεθῶσιν οἱ προστάται ὀλοτελῶς καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα τῆς κύστεως. Τὴν γενομένην ἐκ τῶν ἐπιπολαίων ἀγγείων τοῦ περιναίου αἰμορροαγίαν παύομεν ἀπολινοῦντες ταῦτα· ἡ δὲ γενομένη ἐκ τῶν κατὰ βάθος ἀγγείων ζητεῖ ψυχρὰ ἐπιβρέγματα, καὶ, ἂν ταῦτα δὲν ὠφελήσωσι, τὴν ἐπιθλιψιν, ἣτις γίνεται δι' ἐμβολῆς ἀργυροῦ ἢ ἐλαστικοῦ καλαμίσκου, πρὸς τὸ πρόσθιον πέρασ ὅπῃν ἐκατέρωθεν ἔχοντος καὶ μικρὸν τι ὀπισθεν τῶν ὀπῶν τεμάχιον ὀθονίου θυλακοειδῶς προσηλωμένον φέροντος (canule à chemise). καὶ τὸ μὲν πρόσθιον ἄκρον τοῦ καλαμίσκου ἐμβάλλεται εἰς τὴν κύστιν· μεταξὺ δὲ τοῦ καλαμίσκου καὶ τοῦ ὀθονίου παρεμβάλλεται μοτὸς τοσοῦτος, ὥστε νὰ γίνηται πίεσις ὁμότιμος καθ' ὅλα τὰ μέρη· τὸ δὲ ὀπίσθιον ἄκρον στηρίζεται δι' ἐπιδέσμου παραπλησίου τῷ στοιχείῳ T. Ὁ Ἐράρδος (Erard), (1) Δυπιτρένος (2) καὶ Γραίφ-

(1) Τοῦ Ἐράρδου τὸ ἴσχειμον πίεστρον εἶναι καλαμίσκος, οὗ τὰ μὲν πρὸς τὸ ἐν τῇ κύστει πέρασ δύο πτερύγια ἀντερείδονται πρὸς τὴν ἔνδον πληγὴν, τὸ δὲ ἐκτὸς ἔλασμα μὲ σπληνία ἀμφικαλυπτόμενον ἐπιπιέζεται διὰ τοῦ στρεφομένου κοχλίου πρὸς τὸ περίαιον.

(2) Τοῦ Δυπιτρένου τὸ ἴσχειμον πίεστρον σύγκειτ' ἐκ δύο βραχιόνων, οὔτινες, τὴν

φης (3) ἐχορήγησαν ἰδιαίτερα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πίεστρα· ἡ δὲ βλάβη τῆς ἐσωτερικῆς αἰδοιτιδος δύναται πολλάκις τοιαύτην νὰ ἐπαγάγη αἱμορραγίαν, ὥστε ν' ἀναβάλωμεν τὸν ἐξελκυσμὸν τοῦ λίθου. Πίεσις, γενομένη κατὰ τὸν ἤδη ρηθέντα τρόπον, δύναται νὰ παύσῃ ταύτην. Τούτου δ' ἐκτὸς ἡ πίεσις δύναται νὰ γείνη καὶ διὰ τοῦ δακτύλου βοηθῶν ταύτην ἐπὶ πλείονας κατὰ συνέχειαν ἡμέρας ἐναλλάξ ἐνεργούντων, ἢ ἀπολινοῦμεν τὴν αἱμορραγοῦσαν ἀρτηρίαν δι' ἰδιαιτέρας βελόνης ἢ διὰ τῆς τοῦ Δεσάμπου. Καθ' ἣν ἔλαβον πειραν, ἡ ἐπίμονος καὶ ἐνεργῆς χρῆσις τοῦ ψύχους εἶναι τὸ ἐπιτηδειότερον πάντων ἴσχαιμον εἰς τὴν λοξὴν λιθοτομίαν, ἐν ἣ' δι' αὐτοῦ κατέπαυσα αἱμορραγίας, ἃς δὲν ἠδυνήθη νὰ παύσῃ ἡ πίεσις.

Ὁ Σχαῦος (Schaw) εἶδεν ἐν τῇ λιθοτομίᾳ θανατηφόρον αἱμορραγίαν ἐκ τῆς διαίρεσεως τῆς δικηκούσης κατὰ τὴν βάχιν τοῦ στήματος ἀρτηρίας, ἥτις ὡς παραφυὰς μεγάλη τῆς ὑπογαστρίου ἀρτηρίας διήκεν εἰς τοὺς προστάτας καὶ ὑπὸ τὸ τόξον τῆς συμφύσεως τῶν ὀσῶν τῆς ἥβης εἰς τὸ σῆμα· τὴν ἐκκλίσιν ταύτην τῆς ἀρτηρίας παρετήρησε πολλάκις ὁ Σχαῦος· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Τιεδέμαννος.

§. 575.

Τὸ δὲ ἀπευθυσμένον δύναται νὰ βλαφθῇ κατὰ διαφόρους τρόπους· καὶ 1) καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἰατρός μετὰ τὴν ἐκτὸς τομὴν διαθεῖ τὴν αἰχμὴν τοῦ μαχαίριου ἐν τινι διαστήματι εἰς τὴν αὐλακὰ τοῦ καθετήρος πρὸς διαίρεσιν τῆς ὑμενώδους μοίρας τῆς οὐρήθρας· γίνεται δὲ τοῦτο ἐὰν ἄρωμεν τὴν λαβὴν τοῦ μαχαίριου καὶ καταβιδάσωμεν ἐπομένως τὴν αἰχμὴν αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀπευθυσμένον. Ἡ διαίρεσις αὐτοῦ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μικρά, εἶναι ἀπλῆ παρακέντησις, ἐξ ἧς ἐξέρχεται τὸ ἐντερικὸν πνεῦμα καὶ ἐκχεῖται ὀλίγη κοπρανώδης ὕλη εἰς τὸ τραῦμα. 2) καθ' ὃν καιρὸν ἐξελεύομεν τὸ κρυπτὸν μαχαίριον τοῦ Φρέρη Κόμου ἢ τὸ σύννηθες μαχαίριον, ὅταν μεγεθύνωμεν τὸ γενόμενον εἰς τὸν εὐοδιασμὸν αὐτοῦ τραῦμα· γίνε-

μὲν ἔνδον ἐπιφάνειαν ἐπίπεδον, τὴν δὲ ἔξω κυρτὴν ἔχοντες, διίστανται ἀπ' ἀλλήλων δυνάμει τῆς ἑαυτῶν ἐλαστικότητος ὡσπερ τῆς κοινῆς χειρουργικῆς λαβίδος οἱ βραχιόνες. Ἡ ἐκτὸς κυρτὴ ἐπιφάνεια τῶν βραχιόνων εἶναι μὲ δέρμα καὶ ἴσκαν ἀμφικεκαλυμμένη. Τὸ ὄργανον τοῦτο ἐμβάλλομεν κεκλεισμένον εἰς τὴν πληγὴν· καὶ, ἀπευθύαντες τὸν ἕτερον τῶν βραχιόνων πρὸς τὸν αἱμορραγοῦντα τόπον, ἀφίνομεν αὐτοὺς νὰ διασταθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων. Καὶ ἂν μὲν ἡ αἱμορραγία παύσῃ, στηρίζομεν τὸ ὄργανον ἐν τῇ θέσει ταύτῃ, ἂν δὲ μὴ, ἀλλάσωμεν τὴν θέσιν αὐτοῦ, ἕως ἂν παύσῃ ἡ αἱμορραγία.

(3) Τὸ Γραίφου τὸ ἴσχαιμον πίεστρον, παραπλήσιον τῇ τετρασκελεῖ ἑδροδιόπτρᾳ τοῦ Βείσσου, σύγκειτ' ἐκ τεσσάρων σκελῶν μὲ ἴσκαν κατὰ πῆν κυρτὴν αὐτῶν ἐπιφάνειαν ἀμφικεκαλυμμένων. Τὸ ὄργανον ἐμβάλλεται κεκλεισμένον εἰς τὴν πληγὴν, ἔπειτα δὲ στρεφομένου τοῦ κοχλίου διίστανται τὰ σκέλη αὐτοῦ καὶ οὕτω γίνεται πίεσις ὁμότιμος ἐκάστου τόπου τῆς πληγῆς.

ται δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ ὁ ἄρρωστος δι' οὓς αἰσθάνεται πόνους, ὅταν διαιροῦνται ὁ τράχηλος τῆς κύστεως, ἐπείγεται πολὺ καὶ διὰ ταύτης τῆς ἐπέξεως ἀποπιέζονται πολὺ πρὸς τὰ κάτω εἰς τὴν πύελον τὰ ἔντερα, ὥστε τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον βάλλετ' ἐν εἴδει πτυχῆς ἔμπροσθεν τῶν προσατῶν· ἐπὶ δὲ τῶν γηραλέων ἀνθρώπων ἀνευρύνετ' ἐνίοτε τὸ ἀπευθυσμένον, ὥστε οἱ προστάται ἔμπεριέχονται συνήθως εἰς κοίλωμα τοῦ ἀπευθυσμένου, ὅπερ περιλαμβάνει ἑκατέρωθεν τὸν τράχηλον τῆς κύστεως· εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην βλάπτεται ἀναμφιβόλως τὸ ἀπευθυσμένον διὰ τοῦ κρυπτοῦ τοῦ Φρέρη Κόμου μαχαιρίου, ἐν ᾧ ἐξελκόμεν αὐτό. Ὅταν τὸ ἀπευθυσμένον ἔμπεριλαμβάνη οὕτως εἰς κοίλωμα τοὺς προστάτας κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευράν, καλὸν εἶναι ἢ διαίρεσις νὰ γείνη ἐπὶ τὰ δεξιὰ καὶ μάλα πεφυλαγμένως. 3) ὁ ἐξελκυσμὸς γεγάλου καὶ γωνιώδους λίθου δύναται νὰ διαρρήξῃ τὸ ἀπευθυσμένον. Ἐὰν ἡ βλάβη τοῦ ἀπευθυσμένου ἦ μικρὰ πλησίον τοῦ σφιγκτήρος, καὶ ὁ ἄρρωστος νέος, ὑγιῆς καὶ εὐρωστος, ἢ διαίρεσις ἀποφράσσεται πολλάκις ἄνευ ἰδιαιτέρων συμπτωμάτων. Ἄλλ' ἐνίοτε, ἀφ' οὗ ἀποφραχθῆ ἢ διαίρεσις τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως καὶ τῆς ὑμενώδους μοίρας, ἀπομένει συριγγῶδες στόμιον, ὅπερ συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἀπευθυσμένου καὶ ἰατρεύεται διὰ τῆς ἐγχειρήσεως ὡς τὸ σύνγηθς τοῦ ἀπευθυσμένου συρίγγιον. Ἐνίοτε δὲ ἀπουλοῦται ἡ ἐκτὸς τομῆ καὶ ἀπομένει πόρος μετὰ τοῦ ἀπευθυσμένου καὶ τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως, ὅστις ὅμως περιστέλλεται τοιουτρόπως, ὥστε μόνον ὀλίγα οὖρα κενοῦνται ἀπὸ τοῦ ἀπευθυσμένου, καὶ μόνον λεπτοτέρα τῶν κοπράνων ὕλη ἐξέρχεται ἀπὸ τῆς οὐρήθρας. Ὁ Δελσῶτος καὶ ὁ Δυπιίτρηνος διήρσαν ἐπιτυχῶς ὄλον τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς βλάβης. Ἡ συνήθης θεραπεία εἶναι ἢ διὰ τῆς ἐμβολῆς ἐλαστικοῦ καθετήρος εἰς τὴν κύστιν. Κατὰ τὸν Κέρνην πρέπει, ὅταν βλαφθῆ τὸ ἀπευθυσμένον, ὁ ἄρρωστος νὰ ἔχη ὑψηλότερα τὰ ἰσχία καθ' ὃν τόπον τοῦτο ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ σῶμα τῆς κύστεως, νὰ μεταχειρίζεται συχνὰ κλύσματα ἐξ ὕδατος χλιαροῦ καὶ νὰ κενῶνῃ τὰ οὖρα πολλάκις τῆς ἡμέρας διὰ τοῦ καθετήρος.

Ἐπὶ τῶν παιδίων ἡ κύστις κεῖται ὑψηλότερα ἢ ἐπὶ τῶν ἡλικιωμένων ἀνθρώπων, διὸ πρέπει, εἴτε ἀπὸ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔσω, εἴτε ἀπὸ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔσω γείνη ἢ διαίρεσις, νὰ φέρωμεν πάντοτε τὸ μαχαιρίον κατὰ γραμμὴν, ἣν φέρομεν κατὰ νοῦν ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ πρὸς τὴν κόκκυγα, ὅπως μὴ βλάψωμεν τὸ ἀπευθυσμένον.

§. 576.

Ἐὰν δὲ τὸ ἀπευθυσμένον προπίπτῃ ἕνεκα τοῦ γινομένου ἐν καιρῷ τῆς ἐγχειρήσεως τεινεσμοῦ τοῦ ἄρρώστου, ὑπέρτης πιέζει καὶ κρατεῖ αὐτὸ πρὸς τὰ δεξιὰ διὰ σπληνίου. Σπασμοὶ δὲ καὶ λειποθυμίαι ζητοῦσι

ταχυτέραν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐγχειρήσεως, καὶ ἂν τοῦτο δὲν γίνηται, καὶ ὁ ἄρρώστος ἐξασθενῇ καθ' ὑπερβολὴν ν' ἀναβάλωμεν τὸν ἐξελκυσμὸν τοῦ λίθου.

§. 577.

Ἡ ἀποθεραπεία συνίσταται ἐν γένει εἰς ἀγωγὴν ψυκτικὴν τε καὶ παρηγορικὴν. Ὁ ἄρρώστος προποτίζεται μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ὅπιον, πρέπει νὰ εἶναι ψυχικῶς καὶ σωματικῶς ἥσυχος, νὰ πίνη λεπτὸν ἀμυγδάλων γαλάκτωμα καὶ νὰ λαμβάνῃ πρὸς τροφήν τὰς πρώτας ἡμέρας μόνον ῥοφήματα μυξώδη ἢ κένωσις τοῦ ἀπευθυμένου γίνεται καθ' ἡμέραν διὰ κλυσμάτων ἢ δι' ἐλαιωδῶν μιγμάτων. τὸ ἐπιβαλλόμενον ἐπὶ τῇ πληγῇ σπογγάριον ν' ἀλλάσσεται πολλάκις τῆς ἡμέρας καὶ ν' ἀποκαθαρίζονται ταυτοχρόνως τὰ περίξ τῆς πληγῆς. Τὰ οὖρα ἄρχονται νὰ ἐκρέωσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς πρώτας ἡμέρας ἀπὸ τῆς οὐρήθρας κατὰ μέρος. Ὅταν δὲ ταῦτα ἀρχίσωσι νὰ κενῶνται τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς οὐρήθρας, ἐπιμοτούμεν τὴν πληγὴν, στηρίζομεν τὸν ἐπίδεσμον διὰ Ταυσειδοῦς ἐπίδεσμου καὶ ἐπικαίωμεν περὶ τὰ τέλη τῆς ἀπουλώσεως πολλάκις τὴν πληγὴν μὲ χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον πρὸς ταχεῖαν αὐτῆς ἴασιν. Γίνεται δὲ αὕτη ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν τρίτην ἢ τετάρτην ἐβδομάδα, ἐνίστε δὲ διαρκεῖ καὶ μῆνας, καὶ σπανίως ἴσται ἡ πληγὴ διὰ τῆς κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἐνώσεως ἐν διαστήματι 9 ἢ 14 ἡμερῶν. Δις ἔτυχον νὰ ἴδω ἐντελὴ τῆς πληγῆς ἴασιν διὰ συμφύσεως τὴν τετάρτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἐγχείρησιν.

Ἡ ἀκατάπαυστος χρῆσις τοῦ ψύχους διὰ μεγάλων σπόγγων εἰς ψυχρότατον ὕδωρ διαβρόχων, φαίνεται τὸ ἐπιτηδειότατον βοήθημα πρὸς ἀποτροπὴν τῆς αἰμορραγίας ἢ τῆς σφοδροτέρας τραυματικῆς ἀντιπαθείας· εἰς τὴν ἐπιμελῆ καὶ δραστήριον χρῆσιν τοῦ ψύχους ἀποδίδω κατ' ἐξοχὴν ἄπερ εἶχον ἐν τῇ λιθοτομίᾳ λίαν εὐχάριστα ἀποτελέσματα, ἐπειδὴ ἐκ τῶν 60 περίπου λιθοτομηθέντων μόνον τρεῖς, οὐδένα δὲ δι' αἰμορραγίαν, ἀπώλεσα.

§. 578.

Ὅπου δὲ φοβούμεθα σφοδρὰν φλεγμονὴν μετὰ τὴν ἐγχείρησιν, πρέπει διὰ καθολικῶν τε καὶ τοπικῶν κενώσεων αἵματος διὰ ψυχρῶν ἐπιβρεγμάτων κατὰ τὸ περίναιον νὰ ἐμποδίσωμεν αὐτῆς τὴν γένεσιν. Ἐὰν δὲ γεννηθῇ φλεγμονή, ἣτις ἐπεκτείνεται πολλάκις καὶ εἰς τὸ περιτόναιον, δίδομεν πρὸς ταύτην τὰ οἰκεία δυνάμειος ἀφλεγμάντου φάρμακα. Γεννᾶται δὲ αὕτη ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δι' ἀνάχυσιν τῶν οὖρων εἰς τὸν ἐν τῇ κοιλότητι τῆς λεκάνης κυτταρώδη ἰστόν, ἐὰν διὰ τομῆς ὑπερμεγέθους ἢ διὰ ῥήξεως διαιρηθῇ τῶν προστατῶν τὸ ἔλυτρον. Γηραλέοι δὲ ἄνθρωποι, ἐνοῖς αἰ πλευραὶ τῆς κύστεως εἰσὶ παχεῖαι, ἢ διάκεινται ἄλλως πως νεσηρῶς, ἀποθνήσκουσιν ἐνίστε χωρὶς νὰ γεννηθῶσι μεγάλα φλεγμονώδη

συμπτώματα· κλύσματα μετ' ὀπίου και ἐκδόρια εἰς τὸ ὑπογάστριον εἰσι τὰ οἰκεία φάρμακα· Ὅταν δὲ ὁ ἄρρώστος εὐρίσκηται ἠρεθισμένος, ὅπερ ἀποδείκνυται ἐκ τῆς ὑπερβαλλούσης εὐαισθησίας, ἐξ ὀχληρᾶς κοπώσεως ὄλου τοῦ σώματος, ἐκ πόνων ἀμβλέων κατὰ τὴν ὄσφυν και ἐκ τῆς μινυθίσεως τῶν δυνάμεων τοῦ ἄρρώστου μετὰ μικρῶν και συνεσταλμένων σφυγμῶν, μεταχειρίζομεθα κατ' ἀρχὰς παρηγορητικὴν τε και ἀφλέγμαντον ἀγωγὴν, χλιαρὰ λουτρά και ἐλαιώδη μίγματα ταυτοχρόνως· προσβάλλομεν δὲ και βδέλλας, ὅταν ταυτοχρόνως πάσχη και ὄργανόν τι κατ' ἰδίαν. Σπασμώδη συμπτώματα ζητοῦσι παρηγορικά καθ' ἑαυτὰ ἢ ἠνωμένα μετ' ἀφλεγμάντου δυνάμεως φαρμάκων, ἐὰν τὰ σπασμώδη ταῦτα συμπτώματα ὡσι μετὰ φλεγμονῆς ἠνωμένα. Διὰ σπασμόν, δι' ὄγκον βεβλαμμένων μορίων, ἢ διὰ συλλογὴν αἵματος τεθρομβωμένου γίνεται ὀδυνηρὰ ἔκρυσις τῶν οὔρων ἐκ τῆς οὐρήθρας, ἢ παντελῆς ἐπίσχεσις αὐτῶν. Κατὰ τὴν διαφορὰν δὲ τῶν ῥηθέντων τούτων αἰτίων ἐνδείκνυται παρηγορικά ἢ ἀφλεγμάντου δυνάμεως φάρμακα και τὰ οὔρα κενοῦνται καθέσει γυναικείου καθετήρος, ὃν εὐοδιάζομεν εἰς τὴν κύστιν διὰ τῆς πληγῆς.

§. 779.

Ἡ αἰμορραγία, ἥτις γίνεται κατὰ διαφόρους καιροὺς μετὰ τὴν ἐγχείρησιν, ζητεῖ διάφορον θεραπείαν ἀναλόγως τῷ μεγέθει αὐτῆς. Ἐὰν μὲν ἦ μικρὰ, δύναται νὰ εἶναι ὠφέλιμος ὡς τοπικὴ ἀφαίμαξις, και νὰ ἐπισχεθῆ ὅταν ὁ ἄρρώστος ἡσυχάζῃ· μείζων δ' αἰμορραγία, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐγχείρησιν γενομένη και διὰ τῶν ψυχρῶν ἐπιβρεγμάτων μὴ ἰσχομένη, ζητεῖ τὴν ἀπολίνωσιν τοῦ αἰμορραγοῦντος ἀγγείου, ἐὰν ὁ πεπονηθὺς τόπος δὲν ἐμποδίζῃ, ἢ τὴν πίεσιν ὡς προηγουμένως εἴρηται. Ὅταν δὲ γείνη ἢ ἀπολίνωσις ἢ ὅταν μεταχειρισθῶμεν τὴν πίεσιν εὐθὺς μετὰ τὴν ἐγχείρησιν, τὰ ὄργανα, δι' ὧν ταῦτα γίνονται, πρέπει νὰ κρατηθῶσιν ἐν οἰκείῳ τῷ τόπῳ, ἕως ἂν γείνη ἀπὸ φραγῆς τοῦ ἀγγείου βεβαία.

Ἡ δὲ ἐκ τῆς διαιρέσεως τῶν ἀρτηριῶν τῆς κύστεως γινομένη αἰμορραγία ζητεῖ, ἐκτὸς τῆς μεγάλης ἡσυχίας και τῆς ψυκτικῆς ἀγωγῆς, ψυχρὰ ἐπιβρέγματα ἐπὶ τῆς κοιλίας και, ἐν καιρῷ ἀνάγκης, ἐνέσεις ἐξ ὕδατος ψυχροῦ ἢ ἐκ διαλύματος στυπτηρίας.

Ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων δέ, ὧν τὸ αἷμα εἶναι λεπτόν και ὑδαρές, τὰ βλέφαρὰ οἰδηματώδη ἢ ἡμιδιαφανῆ, και ὧν αἱ ῥίνες ἢ τὰ οὔλα συχνῶς αἰμορραγοῦσι, γίνεται πολλάκις μετὰ τὴν ἐγχείρησιν αἰμορραγία ἀνεπίσχετος, και σχεδὸν πάντοτε θανάσιμος· ἢ αἰμορραγία αὐτὴ ζητεῖ θεραπείαν ὅποιαν και πᾶσα παρεγχυματώδης αἰμορραγία μετὰ καθολικῆς τοῦ σώματος ἀτονίας.

22
 και επ' αυτου τον λιθουακον.
 διαζομεν επετα σκαφιον (οι ου διευρυνουσαν την τομην, αν η αναγκη)
 χαλιον διευρυνουσαν την εκτος τομην. Επι της αυλακος της ακιδος ενο-
 ταυτην παδ των κρωτων και εν φ επετα εξελακουσαν το μα-
 παρακαταστηματα του σφηματος της κωστεως, και ηελεβουνησαν την διαφοραν
 αυλακος αυτης διαταραχης εσχηματισμενον μαχαλιδιον εις το λευκομενον
 ου ανασφραμμεν η κωστη παδ οπισω την ακιδα, ευδοκισομεν δια της
 μακροδ και αυλακων εφ' οριζωνειω εις την κωστην, και εφ'
 των μακρων του ογκου του λεχλου και οσον βακταριου παλσιου της εδρας
 του και του εκκατατου περιλαμβανου του χυφου, οσον δυο η τριων γραμ-
 ματων την μεσοτηρα του μετρητου του εσχηματισμου και βολυβοσφραγισ-
 των ποτων, η οι εβασων, η δια της επισχεσεως των οργων, διαβριεται
 διων μεθόδων, καθ' ην, αφ' ου η κωστη εμπαρηθη η δια προποσεως πο-
 την διαβριεσαν του σφηματος της κωστεως. Ο Φουδερτος μετεχειρισθη
 οι την μεθόδον του Ραλου, ητις ψευδως εδοξασετο, οτι συνιστατο εις
 δένου, Αεδαρου, Δουλασιου και Μοραδου ζητουτων ν' ανακαλυψω-
 και ητις εγεννηθη εκ των περιματων του Βαμπερ (Bamber) Χεσελ-
 τομιας, οι ης διαβριεται το σφημα της κωστεως εκ ηερους του περιουτου,
 Συλχορος της λοσης λιθοποιιας ειναι και η μεθόδος εκεινη της λιθο-

§. 582.

— 483. Τόμ. I'.
 να μεταχειρισθημεν προς ταυτην οτι αλλαχου ερηται (ιδ. §. 481

§. 581.

εις η μόνον δυναται εως να ωφελησων οπωσων.
 μακα εσω και εξωθεν, προσφορομενα ως εν τη παραγαυτικη εσχομια,
 βιας διατασεως επι τη εαριεσει του ευμελεθους λιθου. Τοωτικα φερ-
 φερως γαγγραινωδους, απερ επαθεν ο ραχληλος της κωστεως ενεκα της
 λιθοποιιας, βεβαιως εις εκλογα παντοτε συνθακσεως μεγλυης και
 και δυνασια προς την συνουσιαν, απερ στανως απομεινωσι μετ' την
 κανονας, αλλα ταυτα πολλακις εις ανιατα. Ακράτεια δε των οργων
 απομεινωσι ευρηγλια, ταυτα βεραπευοντα κατ' τους αλλαχου δοθελτας
 ος ερωτη φροντις ημων εστω, να κενωσμεν ταχιον το πδον. Εαν δε
 βιωτε γεννωται περι τον ραχληλον της κωστεως αποστηματα, εν

§. 580.

§. 583.

Ὁ κίνδυνος τῆς αἰμορραγίας, ὁ δύσκολος ἐξελκυσμὸς τοῦ λίθου, ἡ βλάβη τοῦ ἀπευθυσμένου καὶ ἄλλα δεινά, συμβαίνοντα πολλάκις ἐπὶ τῇ λοξῇ λιθοτομίᾳ ἔδωσαν ἀφορμὴν εἰς τὴν εὑρεσιν τῆς διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου λιθοτομίας. Πρῶτος ἐγνωμοδότησε περὶ τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης ὁ Ὁφμαννος (Hoffmann), ὅστις λέγει, ὅτι αὕτη εἶναι προτιμότερα ὄλων τῶν ἄλλων, εἰ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἀγωγή αὐτοῦ δὲν εἶναι βεβαία. Ὁ δὲ Σάνσων φέρει αὐτὴν ὡς ἰδίαν αὐτοῦ ἐφεύρεσιν, καὶ περιγράφει ἀκριβῶς τὴν ἐκτέλεσιν ταύτης, ὁ δὲ Βακᾶς Βερλιγγιέρης καὶ ἄλλοι ἐνεκολπώθησαν κατ' ἐξοχὴν καὶ ἐξετέλεσαν ταύτην μετ' ἐπιτυχίας.

§. 584.

Ἡ διαίρεσις τῆς κύστεως διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου γίνεται κατὰ τὸν Σάνσωνα κατὰ δύο διαφόρους τρόπους. Ἀφ' οὗ διαιρεθῆ προηγουμένως ὁ σφιγκτὴρ καὶ τὸ κατώτερον μέρος τοῦ ἀπευθυσμένου κατὰ τὴν φορὰν τῆς ῥαφῆς πρὸς τὴν ρίζαν τοῦ στήματος, ἀπογυμνοῦμεν τοὺς προστάτας καὶ μέρος τῆς κάτω πλευρᾶς τῆς κύστεως, καὶ διαιροῦμεν ἔπειτα ἡ τοὺς προστάτας κατὰ τὴν μέσην αὐτῶν γραμμὴν, διωθοῦντες τὸ μαχαίριον ἀπὸ τῆς ὑμενώδους μοίρας ἐπὶ τῆς αὐλακος τοῦ καθετῆρος εἰς τὴν κύστιν κατὰ διωρισμένον διάστημα, ἡ τὸν πυθμένα τῆς κύστεως, διωθοῦντες τὸ μαχαίριον ὀπισθεν τῶν προστατῶν διὰ τοῦ πλευρώματος τῆς κύστεως ἐπὶ τῆς αὐλακος τοῦ ἐν τῇ κύστει καθετῆρος.

Τὸν δεῦτερον τοῦτον τρόπον ὁ Σάνσων περιγράφει ἀκριβῶς, καὶ ἀναφέρει μᾶλλον ἐπιπολαίως τὸν πρῶτον. Ὁ δεῦτερος τρόπος κατ' αὐτὸν εἶναι ὁ ἑξῆς. Ὁ εὐοδιασθεὶς λιθοτομικὸς καθετὴρ κρατεῖται κατὰ κάθετον, ὁ λιχανὸς τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, μετὰ τῆς παλαμιαίας αὐτοῦ ἐπιφανείας πρὸς τὰ ἄνω ἀπευθυσμένης, παραπέμπεται εἰς τὸ ἀπευθυσμένον, ἐπ' αὐτοῦ δὲ εὐοδιάζεται πλαγίως ἡ λεπίς μαχαιρίου εὐθυτενοῦς, καὶ τρέπετ' ἔπειτα ἡ ἀκμὴ αὐτοῦ πρὸς τὰ ἄνω, καὶ δι' ἐνὸς συρμοῦ διατέμνεται κατὰ τὴν φορὰν τῆς ῥαφῆς ὁ ἐξωτερικὸς σφιγκτὴρ καὶ τὸ κατώτερον μέρος τοῦ ἀπευθυσμένου. Ὅπισθεν δὲ τῶν ἀπογυμνωθέντων προστατῶν ἀνευρίσκομεν διὰ τοῦ δακτύλου τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος, διωθοῦμεν εἰς αὐτὴν τὴν αἰγμὴν τοῦ μαχαιρίου, καὶ οὕτως ἐμβάλλομεν ἐπ' αὐτῆς εἰς τὴν κάτω πλευρὰν τῆς κύστεως τομὴν ἧτις ἄρχεται ὀπισθεν τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως καὶ διήκει κατὰ τὴν μέσην γραμμὴν ἄχρι τῆς μεσότητος τοῦ μεταξὺ τῶν οὐρητῆρων χωρίου, ἐξ οὗ ἐξελκύεται ὁ λίθος ἔπειτα. Ὁ δὲ Βακᾶς Βερλιγγιέρης ἐνεκολπώθη κατ' ἐξοχὴν τὸν πρῶτον τρόπον, καὶ ἀπέδειξεν ἀκριβῶς διὰ λόγων καὶ τῆς πείρας κατὰ τὴν ὑπερτερεῖ οὗτος τὸν ἄλλον, ὥστε ὁ ὀρισμὸς

αὐτοῦ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς καλλίστος τύπος τῆς διὰ τοῦ ἀπευθυμένου λιθοτομίας.

§. 585.

Ὁ ἄρρωστος σχηματίζεται καὶ περιδέεται ὡς ἐν τῇ λοξοτόμῳ λιθοτομίας· λιθοτομικὸς καθετῆρ εὐοδιάζεται εἰς τὴν κύστιν καὶ δίδεται εἰς ὑπερήτην, ὅστις κρατεῖ αὐτὸν στερεῶς καὶ κατὰ κάθετον, ὥστε ἡ αὐλαξ αὐτοῦ νὰ εἶναι ἀπευθυσμένη κατὰ τὴν μέσην γραμμὴν τῆς οὐρήθρας καὶ τῆς ράφης. Ὁ χειρουργὸς πιάνει μαχαίριον εὐθυτενὲς βάλλων τὸν ἀντίχειρα καὶ λιχανὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς καθ' ὃ μέρος ἐνοῦται ἡ λεπίς τοῦ μαχαιρίου μετὰ τῆς λαβῆς· τὸ μαχαίριον τοῦτο πλαγιάζετ' ἐπὶ τὴν ἑτέραν τῶν πλευρῶν ἐπὶ τῆς παλαμιαίας ἐπιφανείας τοῦ ἐλαιοβραχοῦς λιχανοῦ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ καλύπτηται ἡ τε ἀκμὴ καὶ αἰχμὴ αὐτοῦ, καὶ οὕτως νὰ παραπέμπωνται ἀμφότερα εἰς τὸ ἀπευθυσμένον. Ὁ λιχανός, οὗ ἡ ράχιν εἶναι πρὸς τὸ ἱερόν ὄστον ἀπευθυσμένη, καὶ τὸ μαχαίριον εὐοδιάζονται ὅσον 10 ἢ 12 γραμμῶν ἐπὶ τὰ ἄνω εἰς τὸ ἀπευθυσμένον, καὶ οὕτως ὁ χειρουργός, ἐνῶ μὲ τὸν δάκτυλον τοῦτον ἀπωθεῖ πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν ὀπίσθιον πλευρὰν τοῦ ἀπευθυμένου, στρέφει μὲ τὴν δεξιᾶν χεῖρα τὴν ἀκμὴν τοῦ μαχαιρίου πρὸς τὰ ἄνω, καὶ ἐπιθλίβων μὲ τὸν ἐν τῷ ἀπευθυμένῳ λιχανὸν τὴν ράχιν τοῦ μαχαιρίου, διωθεῖ τὴν αἰχμὴν αὐτοῦ εἰς τὸ ἐμπρόσθιον πλευρῶμα τοῦ ἀπευθυμένου καὶ διαιρεῖ τοῦτο, τὸν ἐξωτερικὸν σφειγκτῆρα καὶ τὸν καλύπτοντα τὴν οὐρήθραν κυτταρώδη ὑμένα, ἐν ᾧ ἐξελκύει τὸ μαχαίριον. Νῦν δὲ ἀφαιρεῖ τὸν λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἀπὸ τοῦ μαχαιρίου, καὶ στρέφων τὴν μὲν παλαμιαίαν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν πρὸς τ' ἀριστερά, τὴν δὲ πρὸς τὸν πῆχυν ἄκραν πρὸς τὰ ἄνω, παραπέμπει τὸ ἄκρον αὐτοῦ εἰς τὴν γενομένην τομὴν τοῦ σφειγκτῆρος καὶ προσβάλλει τὸν ὄνυχ' αὐτοῦ, ὅστις δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὠνυχισμένος, εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος, ὃν αἰσθανόμεθα σαφῶς διὰ τῶν πλευρωμάτων τῆς οὐρήθρας· χειραγωγούμενος δὲ ὑπὸ τοῦ ὄνυχος τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ, διωθεῖ τὴν αἰχμὴν τοῦ μαχαιρίου, οὗ ἡ ἀκμὴ εἶναι πρὸς τὰ κάτω ἀπευθυσμένη, διὰ τῶν πλευρωμάτων τῆς οὐρήθρας εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος, καὶ οὕτως ἐπὶ τοῦ ὄνυχος τοῦ λιχανοῦ προωθῶν τοῦτο διαιρεῖ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως καὶ τοὺς προστάτας ὅσον ἀρκεῖ κατὰ τὸ εἰκαστὸν μέγεθος τοῦ λίθου· εἴτα δὲ ἐξελκύεται ὁ καθετῆρ καὶ παραπέμπεται ὁ λιχανός διὰ τῆς πληγῆς εἰς τὴν κύστιν, δι' οὗ βεβαιούμεθα, ἂν ἡ τομὴ ἐγένεν ἀρκούντως μεγάλη, καὶ ἂν πρέπη νὰ διευρύνωμεν ἔτι ταύτην. Τοῦτο δὲ γίνετ' εὐκόλως μὲ κοινὸν μαχαίριον ἢ μὲ πυρρηνομαχαίριον, ὅπερ εὐοδιάζομεν ἐπὶ

τοῦ λιχανοῦ εἰς τὴν τομὴν· ἔπειτα παραπέμπεται ἐπὶ τοῦ λιχανοῦ ὁ λιθουλκός, καὶ ἐξελκύεται ὁ λίθος κατὰ τοὺς προηγουμένους κανόνας. Μετὰ τὴν ἀπόπλυσιν τοῦ τραύματος μὲ χλιαρὸν ὕδωρ σχηματίζεται ὁ ἄρρωστος εἰς τὴν κλίνην, ὡς καὶ μετὰ τὴν λοξοτόμον λιθοτομίαν· ἐπιβλαβὴς δὲ εἶναι πᾶς ἐπίδεσμος τοῦ τραύματος.

Ἡ διαίρεσις τῶν προστατῶν, ἡ γινομένη μετὰ τὴν διαίρεσιν τῆς ὑμενώδους μοίρας τῆς οὐρήθρας μὲ τὸ εὐδοιαζόμενον εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετήρος κρυπτόν μαχαίριον τοῦ Φρέρη Κόμου (ὡς ἔπραξαν ὁ Δυπιύτρηνος καὶ ἄλλοι) εἶναι ἥττον οἰκτεῖον ἢ μὲ τὸ μαχαίριον.

Ἀποδοκιμάζεται δὲ ἡ ἀγωγή τοῦ Γερίου, ὅστις παραπέμπει ὅσον τριῶν καὶ ἡμίσεος δακτύλων ὑψηλὰ εἰς τὸ ἀπευθυμένον σκάφιόν· μέγα καὶ κατὰ τὴν βάσιν ὅσον ἐνδὸς καὶ τριῶν τεταρτημορίων τοῦ δακτύλου πλατύ, ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ γίνεται τεινεσμός καὶ κένωσις τοῦ ἀπευθυμένου καὶ κατ' αὐτῆς τῆς ἐγχειρήσεως τὸν καιρὸν· καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀπευθυμένον, ἐνῶ δι' αὐτοῦ πλατύνεται, γίνεται βραχύτερον, καὶ ἐνῶ βραχύνεται καὶ πύσσεται, τὸ περιτόναιον φέρεται πλησιέστερον εἰς τὴν κύσιν· ἐκ τούτου δὲ δύναται τοῦτο μὲν νὰ βλαφθῇ εὐκολώτερον, τὸ δὲ ἀπευθυμένον νὰ μείνη κατὰ τινα μέρη ἀδιαίρετον. Ὁ Βακᾶς Βερλιγγιέρης λέγει περὶ παιδὸς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑπὸ τοῦ Γερίου χειρισθέντος καὶ μετὰ 2½ ὥρας ἀποθανόντος, ὅτι εὐρέθησαν ἀμφότερα ταῦτα· ἔτι μᾶλλον ἀξιόμιμπος εἶναι ἡ ἀγωγή τοῦ Σλειγου (Sleigh), ὅστις διευρύνει τὸν σφιγκτήρα καὶ τὸ ἀπευθυμένον μὲ τὴν διόπτραν τοῦ Βείσσου, σημειοῦναι δ' ἔπειτα μὲ τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ λιχανοῦ τὸ ὀπίσθιον χεῖλος τῶν προστατῶν, καὶ διαιρεῖ ἐκεῖθεν, χωρὶς νὰ διαιρέσῃ αὐτοὺς, ἐπὶ τῆς αὐλακῆς τοῦ εὐδοιασθέντος καθετήρος μὲ μαχαίριον κυρτὸν καὶ ἐν ἐλατηρίῳ θήκη κεκρυμμένον, τὸ πλεύρωμα τοῦ ἀπευθυμένου καὶ τῆς κύστεως.

§. 586.

Σκοπὸς τῆς ἀποθεραπείας εἶναι ὁ τῆς ἀποθεραπείας τῆς λοξοτόμου λιθοτομίας. Ὁ ἄρρωστος προποτίζεται εὐθὺς μετὰ τὴν ἐγχειρήσιν ὅπιον, πίνει ποτὰ μυζώδη καὶ ἐξυδατωμένα, τρέφεται ὀλιγώτατον εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας, καὶ προσπαθεῖ δι' ἀγωγῆς προσηκούσης ν' ἀποτρέψῃ τὴν φλεγμονήν, ὅτι ἀναγκαιότερον ἐνταῦθα ἢ ἐν τῇ λοξοτόμῳ λιθοτομίᾳ· διότι ἐνταῦθα δὲν ἐκχεῖται ὅσον ἐν ἐκείνῃ ἐκχεῖται αἷμα. Ὅταν δὲ γείνη πύσσις, ἥτις ἄρχεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς ἐβδόμης ἡμέρας, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιβίξωμεν τὴν πληγὴν καθ' ὅλα τὰ μέρη τῆς διαίρέσεως τοῦ ἀπευθυμένου μὲ χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον, ἀπάγοντες ὀλίγον ἀπ' ἀλλήλων τὰ χεῖλη τοῦ ἀπευθυμένου, καὶ παραπέμποντες εἰς αὐτὸ ξύλινον καλαμίσκον, τὸν χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον φέροντα· διὰ τῆς ἐπικαύσεως ταύτης γίνεται ταχύτερα ἡ ἴασις.

§. 587.

Ἡ ἐκ τοῦ ἀπευθυμένου λιθοτομία ἔχει λέγουσι καλὰ τάδε. 1) Ὅτι

δὲν γίνεται κινδυνώδης αἰμορραγία. 2) Ὅτι ἐρχόμεθα εἰς τὴν κύστιν διὰ λεπτοτέρων μορίων. 3) Ὅτι δυνάμεθα νὰ εὐρωμεν, νὰ πιάσωμεν καὶ νὰ ἐξελεύσωμεν κάλλιστα τὸν λίθον, καὶ εὐμεγέθη ὄντα, ἐπειδὴ ἡ πληγὴ γίνετ' ἐν τῇ μεγαλειτέρᾳ εὐρυχωρίᾳ τῆς λεκάνης. 4) Ὅτι οὐδεμία γίνετ' ἐνστάλαξις τῶν οὐρῶν. Ὁ δὲ Γέριος καὶ Σκάρπας, οἱ τὰ μάλιστα ἐναντίοι πρὸς τὴν ἐγχείρησιν ταύτην, ἀντιλέγουσι. 1) ἡ κάκωσις καὶ ὁ ἐρεθισμὸς τοῦ ἀπευθυσμένου ἐπιγεννῶσι διαλείποντας καὶ ἀτάκτους παροξυσμοὺς μετὰ τὴν ἐγχείρησιν. 2) βλάπτεται ὁ ἕτερος, ἢ καὶ ἀμφότεροι συγχρόνως, σπερματικὸς πόρος, καὶ ὁ περισπασμὸς καὶ ἡ διάτασις, ἐν ᾧ ἐξελύεται ὁ λίθος, εἰσὶ τόσῳ μεγάλα, ὥστε γεννᾶται φλεγμονή, ὄγκος καὶ ἀτροφία τῶν ὄρχεων, ἔτι δὲ καὶ ἀδυναμία πρὸς τὴν συνουσίαν διὰ τὴν φθορὰν καὶ πρόσφυσιν ἢ παρέλκυσιν τῶν στομιῶν τῶν σπερματικῶν πόρων. 3) ἡ ἐπίκασις ἐρεθίζει τὰ γειτνιαζόντα μόρια τῶν πληγῶν μετὰ τὸν χυτὸν νιτρικὸν ἄργυρον. 4) Ἡ ἀνάχυσις τῆς κοπρανώδους ὕλης εἰς τὴν κύστιν ἐπιφέρει νέκρωσιν τοῦ ἐντὸς ὑμένοσ αὐτῆς, ἐπικίνδυνον ἐρεθισμὸν καὶ οὐροχόους καὶ κοπρανόχρους σύριγγας. 5) Ἡ ἀνάρρωσις γίνεται βραδυτέρα· ὁ Σκάρπας κηρύττει τὴν ἐγχείρησιν ταύτην ἀτελεστέραν καὶ αὐτῆς τῆς ἐγχειρήσεως τοῦ Κέλσου.

§. 588.

Ἄλλ' αἱ κατηγορίαι αὗται κατὰ τῆς διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου λιθοτομίας δὲν εἶναι ὅλαι ἐξ ἴσου ἰσχυραί. Οἱ διαλείποντες παροξυσμοὶ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Βακᾶ Βερλιγγιέρου, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν εἶν' ἔκγονοι τῆς βλάβης τοῦ ἀπευθυσμένου κυρίως. Ὁ Σκάρπας δὲν ἐβεβαίωσε διὰ παρατηρήσεων τὴν βλάβην ἐνός τῶν σπερματικῶν πόρων καὶ τὰ ἐπακόλουθ' αὐτῆς· ἡ διαίρεσις αὕτη δύναται ν' ἀπουλωθῇ ἢ ν' ἀπομείνῃ συριγγώδης, καὶ τὸ στόμιον αὐτῆς οὐχ ἤττον νὰ ἐκτελῇ τὴν ἐνέργειαν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τούτων ὁ χειρουργὸς δύναται ν' ἀποφύγῃ τὴν βλάβην ταύτην· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν λοξοτόμον λιθοτομίαν δύναται νὰ βλαφθῇ ὁ σπερματικὸς πόρος καὶ αὗται αἱ σπερματικαὶ κύστιγγες. Ὁ ἐκ τῆς ἐπικαύσεως ἐρεθισμὸς τῶν γειτνιαζόντων μορίων ἐμποδίζεται διὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ Βακᾶ Βερλιγγιέρου· ἡ ἀνάχυσις τῶν κοπράνων εἰς τὴν κύστιν δύναται νὰ γείνη μόνον ὅταν γείνη διαίρεσις τοῦ πυθμένου τῆς κύστεως οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν γείνη διαίρεσις τῆς κύστεως κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Βακᾶ, ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν ἢ ἐν εἰδει ἐπιθέματος προβολῆ τοῦ κατωτέρου διαιρεθέντος πλευρώματος τοῦ ἀπευθυσμένου ἐμποδίζει τόσῳ μᾶλλον τὴν ἀνάχυσιν ταύτην, καθότι τὰ κόπρανα διὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ σφιγκτήρος ἔχουσι μικροτέραν ἀντίστασιν εἰς τὴν ἐαυτῶν ἕξοδον διὰ τῆς κατὰ φύσιν πορείας. Συρίγγια

ἀπομένουσι πολλάκις, ἀλλὰ ταῦτα ἀναστομοῦνται μόνον εἰς τὴν ὑμενώδη μοίραν τῆς οὐρήθρας· σπανίως κενοῦται κοπρανώδης ὕλη ἐκ τῆς οὐρήθρας, ὀλίγα δὲ οὔρα ἐκ τοῦ ἀπευθυσμένου καὶ οὐδὲν εἰσέρχεται εἰς τὴν κύστιν. Ἄξιον δὲ λόγου πρὸς τοῦτο εἶναι ἡ γνωμάτευσις τοῦ Βενιζέλου (Wenzel) νὰ πράττωμεν πάντοτε τὴν ἐκτὸς τομὴν ἀρκούντως μεγάλην, δι' ἧς καὶ ἐν καιρῷ τῆς ἐγχειρήσεως ἤττον ὑπὸ τοῦ σφιγκτήρος ἐμποδίζομεθα καὶ μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἐμποδίζεται νὰ γείνη ἡ ἐπούλωσις τῆς ἐκτὸς τομῆς τάχιον τῆς συνουλώσεως τῆς ἐντὸς τομῆς. Βραδυτέρα μὲν ἴασις τῶν πεπονηθῶτων μορίων ἐπὶ τῇ ἐγχειρήσει ταύτῃ γίνεται πολλάκις, ἀλλὰ καὶ πολλάκις γίνετ' ἐπίσης ταχέως καθὼς καὶ ἐν τῇ λοξοτόμῳ ἐγχειρήσει. Τὰς δὲ λοιπὰς κατηγορίας, ὅτι δηλαδὴ πρέπει νὰ διαιρεθῶσιν ὀλοτελῶς οἱ προστάται, ὅταν ἢ ὁ λίθος ὑπερμεγέθης, ὅτι δύναται νὰ βλαφθῇ τὸ περιτόναιον, ὅτι ὁ εὐοδιασμός τῶν ὀργάνων δὲν εἶναι εὐκολώτερος, καὶ οἱ πόνοι κατὰ τὴν βάλανον μετὰ τὴν ἐγχείρησιν εἰσὶ σφοδρότατοι, ἔχει εἰς τὰς αὐτὰς περιπτώσεις καὶ ἡ λοξοτόμος λιθοτομία, καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὀλοτελῆ διαίρεσιν τῶν προσστατῶν, δὲν πρέπει νὰ παραβλέψωμεν, ὅτι τότε γίνεται ἴσως ἤττον ἡ ἐνστάλαξις τῶν οὔρων, ἢ ὅτι δύναται νὰ γείνη ἐν τῇ λοξοτόμῳ λιθοτομία, ἐπειδὴ ἡ τομῆ, ἐμβαλλομένη εἰς τὴν βάσιν τῆς κύστεως, εὐκολύνει τὴν ἔκρυσιν τῶν οὔρων.

§. 589.

Πάνυ διάφορα εἰσὶ τ' ἀποτελέσματα τῶν χειρουργῶν, ὅσοι μέχρι τοῦδε ἐνεχείρησαν τὴν διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου λιθοτομίαν. Ἐνιοὶ μὲν εἶδον καλλίτερα, ἕτεροι δὲ χείρονα τῶν τῆς λοξοτόμου λιθοτομίας. Ἄλλ' ἡ ἐγχείρησις αὕτη, ὅσον ἐλλιπὴς καὶ ἂν ἢ καὶ ὅσον ἂν καθόλου νομιζῆται δευτέρα τῆς λοξοτόμου, ἔχει ὅμως δύο ἀναμφισβήτητα προτερήματα, τούτέστιν, ὅτι ἐν ταύτῃ ὁ κίνδυνος τῆς ζωῆς εἶναι μικρότερος καὶ ἡ αἰμορραγία ἀκίνδυνος, ἐξ οὗ εἰς ἰδιαιτέρας περιπτώσεις, ἐν αἷς διὰ τὸ μέγεθος τοῦ λίθου ἤθελεν ἐνδειχθῆ ἡ ὑπεράνω τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης λιθοτομία, ἐὰν τὰ πλευρώματα τοῦ ἀπευθυσμένου ὧσι κατὰ φύσιν, προσέτι δὲ καὶ ὅταν ὁ ἄρρωστος ἢ γηραλέος καὶ λειψαίμος καὶ ὁ λίθος ὑπερβαίνει τὸ μεσαῖον μέγεθος, ἡ ἐγχείρησις αὕτη εἶναι προτιμότερα τῆς διὰ τῆς ὑψηλῆς σκευῆς γινομένης καὶ τῆς λοξοτόμου λιθοτομίας. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐνήργησα μετ' ἐπιτυχίας τὴν διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου λιθοτομίαν ἐπ' ἀνδρὸς εἰς τὸν ὑψιστον βαθμὸν ἀδυνατοῦ καὶ ἐπὶ λίθου πάνυ μεγάλου.

§. 590.

Ἄξιονημόνευτος εἶναι πρὸς τούτοις καὶ ὁ νεώτατος τρόπος τοῦ Βακ-

κἄ. Βερλιγγιέρου, καθ' ὃν ἀποφεύγομεν λέγεται, ὅλα τὰ κακὰ τῆς διὰ τοῦ ἀπευθυμένου λιθοτομίας, καὶ ὅστις ἔχει μεγάλην ὁμοίτητα πρὸς τὸν τρόπον τοῦ Μαρεγάλου, περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν τῷ περὶ τῆς μεγαλοσκεύου λιθοτομίας (ἴδ. §. 537. Τόμ. Γ'). Ἡ πρώτη τομὴ, ὅσον 20 — 22 γραμμῶν μεγάλη, ἀπὸ τοῦ χεῖλους τῆς ἔδρας εἰς τὴν ῥαφήν πρὸς τὸ ὄσχεον ἀπευθυμένη, διαιρεῖ τὸ δέρμα, τὰς ἴνας τοῦ ὑψωτῆρος τῆς ἔδρας καὶ τοῦ ἐγκαρσίου μυός, οἵτινες μετὰ τοῦ βολβοσφραγγίτου τῆς οὐρήθρας καὶ τοῦ ἰσχιοσφραγγίτου ἀπεργάζοντ' ἐν τῷ περιναίῳ εἶδος τριγώνου. Εἰς τὸ πρόσθιον μέρος τῆς πληγῆς ἀναζητεῖται μὲ τὸν λιχανὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἢ αὐλαξ τοῦ κατὰ κάθετον κρατουμένου καθετῆρος, ἐμπείρεται δὲ εἰς ταύτην τὸ μαχαίριον, δι' οὗ διαιρεῖται ἡ οὐρήθρα κατὰ τὸ μῆκος τῆς ἐκτὸς πληγῆς· ἔπειτα δὲ βάλλει ὁ χειρουργὸς μαχαίριον, ἀμβλὺ καὶ ὅσον δύο γραμμῶν μέγα γλωσσίδιον ἔχον κατὰ τὴν κάτω γωνίαν εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος, ὑπαίρει αὐτὸν πρὸς τὸ καμάρωμα τῆς συμφύσεως μικρόν τι πρὸς ἑαυτὸν ἐγκλίγων καὶ εὐοδιάζει τοῦτο ὅσον δακτύλου κατὰ βάθος τῆς κύστεως· κρατῶν δὲ ἀπαρέγκλιτον τὸν καθετῆρα, αἶρει μικρόν πρὸς τὸν ὄσχεον τὴν λαβὴν τοῦ μαχαίριου, καὶ διὰ τῆς ἄρσεως ταύτης ἐπερείδεται ἡ ῥάχις τοῦ μαχαίριου πρὸς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος, καὶ οὕτως ἐξελευόμενον τοῦτο διαιρεῖ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως, τοὺς προστάτας, τὴν ὑμενώδη μοῖραν τῆς οὐρήθρας καὶ τὸν ὑπ' αὐτὴν κυτταρώδη ὑμένα· ἐὰν δὲ ἡ διαίρεσις δὲν ἔγεινεν ἀρκούντως μεγάλη, μεγεθύνομεν ταύτην κατὰ τὸν συνήθη τρόπον. Ἐνῶ δὲ ἐξελεύεται ὁ λίθος πρῶτος πρέπει τοῦ λιθουλκοῦ οἱ κυαθίσκοι νὰ εἶναι πρὸς τὰς γωνίας τοῦ τραύματος ἀπευθυμένοι.

Τὴν ἐγχείρησιν ταύτην ἔπραξα πρὸ τριάκοντα ἐτῶν χάριν δοκιμῆς ἐπὶ νεκρῶν, ἀλλὰ παρητησάμην ταύτην, ἐπειδὴ μ' ἐφάνη, ὅτι εὐκόλως βλάπτεται τὸ ἀπευθυμένον. Ἀξιομνημόνευτος δ' ἐναυθα εἶναι καὶ τοῦ Δυπιτρένου ἢ πρότασις, ἣν ἐξετέλεσε μὲν ἐπιτυχῶς, δὲν ἀνεκοίνωσε δὲ ἀκριβῶς. Ἦγουν ἐνέβαλεν ἐπὶ τοῦ κατὰ κάθετον κρατουμένου καθετῆρος τομὴν ἐν τῇ ῥαφῇ διώσας τὸ μαχαίριον ἄχρι τῆς αὐλακῆς τοῦ καθετῆρος· εὐοδιάζων δ' ἔπειτα τὸ κρυπτόν μαχαίριον τοῦ Φρέρη Κόμου εἰς τὴν κύστιν, στρέφει τὴν ἀμὴν αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἄνω, ὅπως κατὰ τὴν ὑφήγησιν ταύτην διαίρεση τὸν αὐχένα τῆς κύστεως ἐν τῷ ἐξελευσμῷ τοῦ μαχαίριου.

B'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΛΙΘΟΤΟΜΙΑΣ.

§. 591.

Οἱ διάφοροι τρόποι καὶ μέθοδοι τῆς λιθοτομίας ἐπὶ τῶν γυναικῶν διαιροῦνται καλῶς τόνδε τὸν τρόπον.

του τραχήλου της χύστεως και της ηήσεως του στήθους την ούρη-
θραν κωπυρωδους υμενος.

§. 593.

Η δε ορίζοντια κομη κατά την ετέρα (συνήθως κατά την άριστε-
ραν) η κατ' άμφοτέρας τας πλευράς, γινεται επί καθετέρου, η επί κοίτης
μηνης την αυλάκα προς τα πάλια απευθυνμένην έχόντων, η με μα-
χαίριον στένον και εις άμβλυλόν, με συνήθες μαχαίριον, με συνή-
θες λιθοτόμιον, με τμητικόν σκάφον, με το κρυπτόν μαχαίριον του Φρέρη
Κόμου, η με ιδιαιτέρον μονοστόμιον, η διαστολιον μαχαίριον, και μετε-
θυνομεν έπειτα την διαίρεσιν με το σκάφον, με τον δακτυλον, με τον
λιθουκόν, η με ιδιαιτέρους διαστολεις. Εν τή μεθόδω ταυτη δέν βλά-
πτεται μεν ο κολεός, άλλα τόση μάλλον η αιδούτις άρτηρια.

Η κάθεται κομη προς τα άνω, ην ο Κόλοτος (Coloi) και νεωστὶ ο
Δυοστόιος εξετέλεσσαν, γινεται τόνδε τον τρόπον. Απου η άσθενής σχη-
ματισθῆ κατά το εικός, ευοδικάζεται εις την ούρηθραν αυλάκαμηλην, έχου-
σα την αυλάκακα προς τα άνω απευθυνμένην, και ο χειρουργός, εν φ
κοκατε ταυτην τή άριστερά των χειρών προσπιέζει την βάλαν αυτης
προς την κατω πλευράν της ούρηθρας και την εμπρόδιον πλευράν του
κολεου προς τα κάτω, δι' ου εκτείνεται ο πόρος της ούρηθρας προς την
ευκολωτέραν διαίρεσιν. Είς την αυλάκα δε της μηνης διαβείται μαχαί-
ριον στένον, δεξιμαχίμιον, και μονοστόμιον (την άκμην μικρόν ει προς τ
άριστερά απευθυνμένην έχον, όπως τη βλασθη η κλειστορίς), και, εν φ
τα όργανα ταυτα απεργάζονται γυναιαν, ης το άκρον μεν άνωστοιχεί
εις τον τραχήλου της χύστεως, η βάσις δε εις το περιναμιον, διακρίεται
ο πόρος της ούρηθρας και ο τραχήλος της χύστεως. Αφ' ου δε εξέλκυ-
σθῆ το μαχαίριον ευοδικάζεται εις την αυλάκακα της μηνης σκάφον, και
επ' αυτου ο λιθουκός. Ο δε Περιχράδνος και Δυσπυλτερος κρύουσι προς
τουτο κατάλληλον το κρυπτόν μαχαίριον του Φρέρη Κόμου, όπερ ειβάλα-
γομεν δια της ούρηθρας εις την χύστιν, έχον την άκμην προς τα άνω
και μικρόν ει προς τα πάλια απευθυνμένην, και, εκσπώντες την λε-

§. 594.

Η κάθεται κομη προς τα άνω, ην ο Κόλοτος (Coloi) και νεωστὶ ο

Η μεθόδος αυτη έχει τα εξής ποτερηματα. Η κατω πλευρά της
ούρηθρας δέν έχει οστεινον υποστρωμα, εινα λιαν υπεκκικτικη και ενδοίει
πολύ προς τα κάτω. Μετα την έχλεισιν δε, η μη βεβακαμητην κατω
πλευρά της ούρηθρας απεργάζεται τροπον τρια αυλάκα, εφ' ης εκρούσαι

τὰ οὖρα, χωρὶς νὰ ἐμποδιζήται ἡ ἴασις τῆς ἄνω πληγῆς, ἥς ἡ ἴασις γίνεται πιέσει σπόγγου, ὃν παραπέμπομεν εἰς τὸν κολεόν· ἡ αἰδοῦιτις ἀρτηρία καὶ αἱ ἐκφύσεις αὐτῆς δὲν βλάπτοντ' εὐκόλως, καὶ ἂν τυχὸν ἐκ τῆς βλάβης αὐτῶν γείνη αἰμορραγία, ἐπέχεται αὕτη εὐκόλως πιέσει πρὸς τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἕβης γενομένη. Ἄλλ' ὅσῳ μεγάλα καὶ ἂν ᾧσι ταύτης τὰ προτερήματα, πρέπει νὰ σημειώσωμεν ἐν τούτοις καὶ ὅτι δι' αὐτῆς δὲν δυνάμεθα καὶ ἐξελκύσωμεν μεγάλους λίθους, χωρὶς νὰ γείνη σύνθλασις μεγάλη τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως, καὶ ῥῆξις τῶν συνδέσμων τῆς οὐρήθρας, ὧν ἕνεκα γίνετ' ἔπειτα τῶν οὖρων ἀνίατος ἀκράτεια.

§. 596.

Ἡ κάθετος διαίρεσις πρὸς τὰ κάτω γίνεται τόνδε τὸν τρόπον. Εὐσδιάσαντες ἀνδρεῖον καθετήρα εἰς τὴν κύστιν, κρατοῦμεν αὐτὸν κατὰ κάθετον καί, τὴν κάμπην αὐτοῦ πρὸς τὴν σύμφυσιν τῶν ὀστέων τῆς ἕβης ἐπερεῖσαντες, διαιροῦμεν μὲ κοινὸν μαχαίριον, ἢ μὲ τὸ κρυπτόν τοῦ Φρέρη Κόμου μαχαίριον τὴν οὐρήθραν, τὸν τράχηλον τῆς κύστεως καὶ τὴν ἀντίστοιχον πλευρὰν τοῦ κολεοῦ πρὸς τὰ κάτω κατὰ τὴν μέσην αὐτῶν γραμμὴν. Ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν προηγουμένως ῥηθεῖσαν λιθοτομίαν, τὴν διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν γενομένην. Ἐν ταύτῃ δυνάμεθα νὰ μεγεθύνωμεν τὴν τομὴν ὅσον θέλομεν ἄνευ κινδύνου αἰμορραγίας, καὶ νὰ ἐξελκύσωμεν μετὰ μεγάλης εὐκολίας καὶ τοὺς εὐμεγέθεις λίθους, ὡς ἐβεβαιώθη ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν νεκρῶν γενομένων μοι πειραμάτων. Ὅτι δὲ εἶναι φόβος μὴ μετὰ μεγάλην τομὴν ἐπιγείνη ἀκράτεια τῶν οὖρων καὶ μείζων ὁ κίνδυνος τῆς οὐροχόου σύριγγος ἢ ἐν τῇ συνίβει γενομένη διαιρέσει τῆς κύστεως ἢ καὶ τοῦ ἀπευθυσμένου, ἀναιρεῖται τούλάχιστον ἐκ τῶν ἰδίων μου παρατηρήσεων μου, αἵτινες μὲ πειθαναγκάζουσι νὰ θεωρῶ τὴν μέθοδον ταύτην ὡς τὴν καλύτεστην.

Κατὰ τὸν Βρομφιελδον χειρουργὸς ἐπίσημος εὐωδίασέν εἰς τὴν οὐρήθραν μὲν τὸ ἔν σκέλος πυρρηνοψαλιδίου, εἰς τὸν κολεόν δὲ τὸ ἕτερον καὶ διεῖλεν οὕτω τὸ κάτω μέρος τῆς οὐρήθρας, ἕως οὗ ἀποπερατοῦται ὁ κολεός, ὅσον δακτύλου τούλάχιστον. Κατὰ τὸν Βρομφιελδον τὸ οὕτω διαιρεθὲν μέρος δὲν θεραπεύεται (πρὸς ὃ ἀπάδουσιν αἱ παρατηρήσεις μου). Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐνταῦθα δὲν διαιρεῖτο τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ σφιγκτικῆρος ἠδύναντο αἱ τοιαῦται ἀσθενεῖς νὰ κρατῶσι τὰ οὖρα.

§. 597.

Ὡς διαίρεσις κάτωθεν τῆς συμφύσεως, χωρὶς νὰ διαιρεθῇ ἡ οὐρήθρα μηδὲ ὁ τράχηλος τῆς κύστεως, δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀγωγὴ τοῦ Κέλσου ἢ γοῦν ἐπὶ τῶν κορασίων μὲν προσθλίβομεν τὸν λίθον πρὸς τὸν τρά-

χηλον τῆς κύστεως ἀπὸ τοῦ ἀπευθυσμένου, ἐπὶ τῶν γυναικῶν δὲ ἀπὸ τοῦ κολεοῦ καὶ ἐπ' ἐκείνων μὲν ἐμβάλλομεν τομὴν κάτω, ἐπὶ τούτων δὲ μεταξὺ τῆς οὐρήθρας καὶ τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης. Αἱ μεγάλαι βλάβαι τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης εἰσὶ προφανέσταται, ἐπειδὴ δύνανται νὰ βλαφθῶσιν ἢ αἰδοῦιτις ἀρτηρία, ὁ κολεός καὶ αὐτὸ τὸ ἀπευθυσμένον, διὰ τοῦτο καὶ ἀπεδοκιμάσθη καθόλου αὕτη.

§. 598.

Ὡς τροποποιήσις τῆς τομῆς τοῦ Κέλσου εἶναι ἡ κατὰ τὴν αἰθουσαν τομὴ τοῦ Λισφράγκου· ἀφ' οὗ ἡ ἀσθενὴς σχηματισθῆ καὶ περιδεθῆ κατὰ τὸ σύνηθες, δύο μὲν βοηθοὶ παραστέλλουσι τὰ τε μεγάλα καὶ μικρὰ πτερυγώματα, ὁ χειρουργὸς δὲ, ἰστάμενος μεταξὺ τῶν σκελῶν τῆς ἀσθενούς εὐδοιάζει καθετήρα ἀνδρείον τοιουτοτρόπως, ὥστε τὸ κυρτὸν αὐτοῦ μέρος νὰ εἶναι πρὸς τὰ ἄνω ἀπευθυσμένον. βοηθὸς κρατῶν τὴν λαβὴν αὐτοῦ ἐλκύει πρὸς τὰ κάτω καὶ τὴν οὐρήθραν καὶ τὸν κολεόν· ὁ χειρουργὸς δὲ παραπέμπει τὸν δάκτυλον εἰς τὸν κολεόν, καί, ἀφοῦ βεβαιωθῆ περὶ τῆς θέσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης καὶ περὶ τῶν τυχουσῶν ἀνωμαλιῶν τῆς αἰδοῦιτιδος ἀρτηρίας, βάλλει τὸν λιχανὸν καὶ μέσον δάκτυλον τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, ὅθεν μέλλει ν' ἀρχίσῃ καὶ ὅπου μέλλει νὰ τελειώσῃ ἡ τομὴ, καὶ διατείνει μὲ αὐτοὺς τὸν κυτταρώδη ὑμένα. Κρατῶν δὲ ὡς γραφικὸν κάλαμον εὐθυτενὲς μαχαίριον, ἐμβάλλει τομὴν μηνοειδῆ εἰς τὸν ἐκτὸς ὑμένα καὶ εἰς τὸν διατεταμένον κυτταρώδη ὑμένα τῆς αἰθούσης, ἥτις ἀρχεται ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἰσοστασίως πρὸς τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας, διαγράφει τὸ τόξον τῆς συμφύσεως τῶν ὀστέων τῆς ἕβης ὅσον γραμμῆς μακρὰν τῆς οὐρήθρας, καὶ τελευτᾷ ἐπὶ τ' ἀριστερᾷ ἰσοστασίως πρὸς τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας. Κατὰ τὴν αὐτὴν ὑφήγησιν διαιροῦμεν κατὰ πτύχας τὸν κυτταρώδη ὑμένα μέχρι τῆς ἐμπροσθίου πλευρᾶς τῆς κύστεως ἀποφεύγοντες πᾶσαν θλίψιν αὐτῆς. Μετὰ τοῦτο δὲ παραπέμπομεν τὸν μὲν ἀντίχειρα τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς εἰς τὸν κολεόν, τὸν δὲ λιχανὸν εἰς τὴν πληγὴν, διατείνομεν μὲ αὐτούς, θλίβομεν πρὸς τὰ πρόσω τὸ πλευρώμα τῆς κύστεως καὶ ἐμβάλλομεν ἔπειτα τοτῆν ἐπιμήκη ἢ ἐπικαρσίαν εἰς τὸ σῶμα τῆς κύστεως, ἢ, ἂν τοῦτο φαίνεται ἀβέβαιον, διαιροῦμεν ἐπὶ τῆς αὐλακὸς τοῦ καθετήρος, ἢ παραπέμπομεν τὴν βελομήλην, ἐφ' ἧς διαιροῦμεν τὴν κύστιν, καὶ ἐμβάλλομεν ἔπειτα τὸν λιχανὸν εἰς τὸ τραῦμα καὶ μεγεθύνομεν αὐτὸ κατὰ μῆκος, ἢ ἐπικαρσίως μὲ τὸ μαχαίριον.

γωνίαν μάλλον ἢ ἦττον μικράν, ἀναλόγως πρὸς τὸ μέγεθος τῆς τομῆς, ἢν μέλλομεν νὰ ἐμβάλωμεν. Ἴνα δὲ ἡ ἐμπρόσπιος πλευρὰ τοῦ κολεοῦ ἢ μάλλον εὐπρόσσodus, θλίβομεν τὸ σκάριον ἰσχυρῶς ἐπὶ τὰ κάτω· εἶτα δὲ λαμβάνομεν τῇ δεξιᾷ τῶν χειρῶν μαχαίριον εὐθυτενὲς καὶ εἰς δὲ ὑλῆγον, ὅπερ κρατοῦμεν ὡσεὶ γραφικὸν κάλαμον, διωθοῦμεν τὴν αἰχμὴν αὐτοῦ ὅπισθεν τοῦ πόρου τῆς οὐρήθρας εἰς τὴν αὐλακα τοῦ καθετῆρος καί, διὰ τῆς προώσεως τοῦ μαχαιρίου ἐμβάλλομεν τομὴν οἰκείαν πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ λίθου· ὁ ἐξελκυσμὸς δὲ τοῦ λίθου, καὶ ἡ ἀποθεραπεία γίνονται κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας.

§. 602.

Μεγάλαι εἰσὶν αἱ ὠφέλειαι τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης, ἐπειδὴ δὲν φοβούμεθα αἰμορραγίαν οὐδὲ τῶν οὔρων ἀκράτειαν, καὶ δύνανται νὰ ἐξελεκυσθῶσι καὶ οἱ μέγιστοι λίθοι. Ἡ γένεσις συριγγίου τῆς κύστεως καὶ τοῦ κολεοῦ, δι' ὃ δύνανται νὰ κατηγορήσωσι τὴν μέθοδον ταύτην, δὲν εἶναι τὸ σύνθημα αὐτῆς ἐπακολούθημα τοῦλάχιστον ἀφ' ὅ,τι μέχρι τοῦδε γνωρίζομεν. Καὶ ἐὰν περιορίσωμεν αὐτὴν τόσον, ὥστε νὰ γίνηται κατ' ἐξαίρεσιν μόνον, ὅταν ὦσιν ὑπερμεγέθεις λίθοι, αὕτη εἶναι ἀναμφιβόλως προτιμότερα τῆς ὑπεράνω τῆς συμφύσεως λιθοτομίας. Ἐπειδὴ δι' αὐτῆς δὲν κινδυνεύει ἡ ἀσθενής, καὶ τὸ μέγιστον αὐτῆς δεινὸν εἶναι τοῦ συριγγίου ἢ ὀχληρότης. Καὶ ἡ παρά τινων γενομένη κατ' αὐτῆς κατηγορία, ὅτι ἡ γενομένη μετὰ τὴν διαίρεσιν οὐλὴ ἐπάγει ἐμπόδια εἰς τὸν τοκετόν, ἀνῆρέθη ἐκ τῆς πείρας.

§. 603.

Ἡ διαίρεσις τῆς κύστεως ὑπεράνω τῆς συμφύσεως ἐπὶ γυναικῶν ἐπιβλήθη πολὺ, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἐξελκυσμοῦ ἀπὸ τοῦ κάτω πόρου τῆς λεκάνης, φοβοῦνται βλάβην τοῦ κολεοῦ ἢ τῆς αἰδοιτιδος ἀρτηρίας· μεγάλοι λίθοι δὲν δύνανται νὰ ἐξελεκυσθῶσιν ἐκ τῆς πορείας ταύτης, καὶ ἀπομένει πολλὰκίς ἀκράτεια τῶν οὔρων. Ἡ ἀγωγή πρὸς ταύτης τὴν ἐκτέλεσιν εἶναι ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰ οὔρα δύνανται νὰ κενωθῶσι διὰ τοῦ εὐδιαζομένου διὰ τῆς οὐρήθρας καθετῆρος.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΛΙΘΟΤΟΜΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΙΘΟΘΡΥΠΤΙΚΗΝ.

§. 604.

Ἐν τῇ περὶ τῶν προτερημάτων καὶ ἐλαττωμάτων τῆς λιθοθρυπτικῆς καὶ λιθοτομίας λόγῳ παραβολικῶν σημειωτέον πρῶτον πάντων, ὅτι λόγοι τινὲς ἐναντίον τῶν προτέρων χειρουργικῶν μεθόδων τῆς λιθοθρυπτικῆς δικαίως γενομένων, οἷον ὁ δύσκολος εὐδιασμός τῶν ὀργάνων,

κάνης ἀπονευρώσεως· ἃ δὲ μετέπειτα, αἱμορραγία, οὔρων παράσταξις, ἐκχυμώματα τοῦ ὀσχεύου, φλεγμονή τοῦ ἐν τῇ λεκάνῃ κυτταρώδους ἴστου τοῦ περιτοναίου, τῆς κύστεως, τῶν προστατῶν καὶ φλεβῶν, οὔροχόον συρίγγιον, ἀπώλεια τῆς ἀνδρίας ἢ ἀρρένότητος καὶ οὔρων ἀκράτεια. Τὰ δὲ ἐν τῇ λιθοθρυπτικῇ εἰσὶ πόνοι σφοδρὸς καὶ νευρικὰ συμπτώματα ἐπὶ εὐαισθήτων μάλιστα ἀνθρώπων, φλεγμονή τῶν οὔροφόρων πόρων, τῶν προστατῶν καὶ ὄρχεων, σπανιώτερον δὲ, ῥήξις τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος τῆς κύστεως, ἀνάτρησις αὐτῆς, φλεβίτις· ἔτι δὲ, ἰσχυροία, οὔρων παράσταξις, οὔροχόον συρίγγιον, ἀπόθραυσις τοῦ ὄργάνου ἐν τῇ κύστει καὶ ἀναγέννησις τοῦ λίθου.

§. 606.

Ἐὰν δὲ νῦν συγκρίνωμεν τὰ διάφορα ταῦτα συμπτώματα τῆς λιθοτομίας καὶ λιθοθρυπτικῆς, ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἐξ ἧς ταῦτα πηγάζουσιν αἰτίαν, ἴηοῦν εἰς τὴν τρῶσιν μὲν ἐν τῇ λιθοτομίᾳ, εἰς τὴν κάκωσιν δὲ τῆς κύστεως ἐν τῇ λιθοθρυπτικῇ, ἀποφαινόμεθα, ὅτι οἱ πόνοι μὲν καὶ τὰ νευρικὰ συμπτώματα γεννῶντ' ἐπίσης εἰς ἀμφοτέρας, ἀλλ' ὅμως ἡ πολλάκις εἰς τὴν λιθοθρυπτικὴν ἀναγκαῖα ἐπανάληψις τῆς χειρῆσεως εἶναι ἀξία λόγου ἐνταῦθα· αἱμορραγία δὲ καὶ βλάβη τοῦ ἀπευθυμένου καὶ τοῦ περιτοναίου ἐν τῇ λιθοτομίᾳ μὲν εἰσὶ πολὺ ἐπιφοβα, ἐν τῇ νεωτέρᾳ δὲ τῆς λιθοθρυπτικῆς μεθόδου δὲν συμβαίνουσιν εὐκόλως· ἡ πολλάκις μετὰ τὴν λιθοτομίαν θανάσιμος παράσταξις τῶν οὔρων, εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ γείνη εἰς τὴν λιθοθρυπτικὴν· φλεβίτις δὲ καὶ περιτοναίτις πολλάκις μὲν προσγίνονται μετὰ τὴν λιθοτομίαν, σπανιώτατα δὲ φαίνονται μετὰ τὴν λιθοθρυπτικὴν· ὡσαύτως δ' ἔχει καὶ τὸ ἀπομένον οὔροχόον συρίγγιον· ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ φλεγμονή τῆς κύστεως καὶ τῶν προστατῶν προσγίνεται μετὰ τὴν λιθοθρυπτικὴν συχνότερον ἢ μετὰ τὴν λιθοτομίαν· θλάσις δὲ ἡ ῥήξις τοῦ βλεννογόνου χιτῶνος τῆς κύστεως καὶ τῶν ὀργάνων ἐν τῇ κύστει ἀπόθραυσις μόλις συμβαίνουσι τὴν σήμερον διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὀργάνων τῆς λιθοθρυπτικῆς.

Ἐνίοι τῶν εἰρημένων δεινῶν ἐξαρτῶνται μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τῆς δεξιότητος τοῦ χειρίζοντος, ἀλλὰ τοῦτο ἀποβλέπει ἐπίσης τὴν τε λιθοτομίαν καὶ λιθοθρυπτικὴν.

§. 607.

Ἐτι δὲ ἐὰν θεωρήσωμεν τὴν λιθοθρυπτικὴν πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν οὔροφόρων ὀργάνων, πρὸς τὴν ἡλικίαν, πρὸς τὸ γένος καὶ πρὸς τὴν ἔξιν τοῦ ἀρρώστου, ἔτι δὲ καὶ πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ λίθου ἀποβλέποντες, γίνεται δῆλον, ὅτι νοσηρὰ τῶν προστατῶν ἀλλοίωσις καὶ ἐξόγκωσις, πυώδης κατάρρους, μεγίστη εὐαισθησία καὶ συστολή τῆς κύστεως,

ἢ ἀποκαθίστασιν ὅπως ἀδύνατον τὴν Λιθοποιικὴν, ἢ ἀβύλωνου μὲν-
 ὡς τὸ ἐπικινδύνον αὐτῆς. Καὶ εἰν μὲν τὰ πειρήματα τοῦ Ζεβιδίου
 Ἀμυσσάτου, Ἀρσένου καὶ ἀπεδείξαν ἤδη ἀνυστὴν ἐπὶ τῶν παλῶν τὴν
 Λιθοποιικὴν, ἀνήλυτον πρότερον νομισσομένην, ἀλλ' ὅμως εἰς αὐτὴν
 μάλιστα τὴν ἡλικίαν ἢ μὲν Λιθοποιία ἀποδίδει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καλῶς,
 ἢ δὲ Λιθοποιικὴ εἶναι τὸσον ἐργῶδες, ὥστε ἀναντιρρήτως πρέπει νὰ
 πορτικησῶμεν ἐνταῦθα τὴν Λιθοποιίαν. ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ εἰς τὴν ἡλι-
 κίαν τῶν γερόντων τῆς Λιθοποιίας τ' ἀποτελέσθηκατα εἰσι πολὺ ὑπόδε-
 στερα τῶν τῆς Λιθοποιικῆς. Ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν ὁ ἥττον ὀσχοῦλος
 εὐδοκασίης τῶν ὀργάνων ἐν τῇ Λιθοποιικῇ καὶ (ὁ. §. 528. τομ. I').

καὶ πημελῶδῶν, τῶν ἡκιστα πρὸς τὴν Λιθοποιίαν ἐπιτεθείων, ἢ λιθο-
 θρηπτικὴ εἶναι πολὺ ἀκινδυνότερα. Ἴδὲ κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ λίθου
 δύναμιθα μὲν νὰ ἐπιτωμεν, ὅτι τὰ βελατιώδητα ὄργανα ἀποδίδονται καὶ
 λίθους εὐμεγέθεις καὶ καταπνοοὺς παντός λίθου σκληρότητα. Ἀλλ' αἱ
 ἀνωκακίαι εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις συχναὶ ἐπαναληψίαις τῆς ἐγ-
 χερσῆς, ἐπαλοῦσι κινδύνον ἐπίσημον διὰ τὸ συχνοῦ ἐπισημοῦ
 τῶν οὐρητικῶν ὀργάνων καὶ διὰ τῶν ἐπανειληθμένων γυναικῶν πυρε-
 τῶν ἐπισημῶν καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν γεννηθῶν φλεγμονῶν ἀλλῶν ἡσο-
 πίων. Τοῦτ' αὐτὸ ὁμολογεῖται καὶ ὅταν ὦσιν ἐν τῇ κούρῃ παλαιοὺς λίθοι.
 Οἱ μετριοὶ μὲν τὸ μῆθος, στρογγυλοὶ δὲ καὶ ὠοειδῆς τὸ σχῆμα εἰσὶν
 οἱ ἐπιτηθείσθαι πρὸς ἀπόρραυσιν. οἱ δὲ ἐπιπέδοι εἰσι μάλιστα ὀσχοῦλοι
 καὶ δυσπεπταστοί.

§. 608.

Ἐάν δὲ νυν, κρῖναντες τὰ προτερήματα καὶ ἐκατάρματα τῆς τε Λι-
 θοποιίας καὶ Λιθοποιικῆς, καθ' ἣν ἄχρη τοῦδε πειρῶν ἐχόμεν, ἀνατά-
 ξωμεν καὶ τὰς διαιτητέρας περιπτώσεις, καθ' ἃς ἢ μὲν ἢ ἢ δὲ εἶναι προ-
 τιμότερα καὶ μάλιστα ἐνδεοειρήμην, ἔπειται, ὅτι πορτικητέα εἶναι, ἢ μὲν
 Λιθοποιικῆ. 1) ὅταν ὁ λίθος ἢ μικρὸς ἢ κατὰ τι μέγας. 2) ὅταν
 ὦσι ὀνο ἢ παλαιοὺς μικροὶ λίθοι. 3) ὅταν ὁ λίθος ἐχῇ μὲγέθος ἡσοπιον
 μὲν καὶ εἰ τι πλάτος, ἀλλ' ἢ ἐββραυστος, καὶ ὅταν εἰς ὄγκας παύσας τὰς
 περιπτώσεις ἢ κούρῃς ἐνεκτῆ ἢ ὀλίγον μόνον παύσῃ. Αἱ ἐνδεεῖς αὐτὰς

γίνοντ' ἐπὶ μᾶλλον ἄξιαι λόγου, ὅταν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος περιστατικὰ ὦσιν εἰς γέροντας, εἰς γυναῖκας ἢ εἰς εὐσάρκους ἀνθρώπους· ἢ δὲ λιθοτομία· 1) ὅταν ὁ λιθιῶν ἦ παῖς. 2) ὅταν ὁ λίθος ἦ μέγας καὶ σκληρός, οἷος ὁ συκαμιννοειδής· 3) ὅταν ὦσι λίθοι πολλοὶ καὶ μεγάλοι· 4) ὅταν ὁ λίθος ἦ μέγας, ὥστε ν' ἀναπληρῇ ὅλην τὴν κύστιν, ἢ περικλείηται ὑπὸ τῆς συνεσταλμένης καὶ μὴ ἔκτατης κύστεως· 5) ὅταν ὁ λίθος ἦ θυλακίτης· 6) ὅταν ἦ νοσηρὰ τῶν προστατῶν ἀλλοίωσις ἢ μεγαλειτέρα τῆς κύστεως πάθησις· 7) ὅταν ἡ κύστις ἦ ὑπερβαλλόντως εὐαίσθητος, ὥστε νὰ εἶναι ἢ τε τῆς κύστεως ἑκτασις καὶ τοῦ ὄργανου αἰ κινήσεις εἰς τὸν ἄρρώστον ἀφόρητα· 8) ὅταν ὁ πυρὴν τοῦ λίθου ἦ τοιοῦτος, ὥστε ὁ λιθοθρύπτῃς ἀδυνατεῖ νὰ καθαιρέσῃ αὐτόν, ἐκ βολίου καὶ τῶν τοιούτων συγκείμενον· ἐπὶ τούτοις δὲ μὴ παρίδωμεν, ὅτι, ἵνα καταστήσωμεν καθολικωτέραν τὴν λιθοθρυπτικὴν, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ὑποβάλωνται πρωῒτερον εἰς ταύτην οἱ λιθιῶντες, ὥστε τότε καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἀσφαλέςτερον εἶναι καὶ ἡ χρῆσις αὐτῆς εὐκολωτέρα τε καὶ καθολικωτέρα· ἀλλὰ τότε πάλιν μὴ λησμονήσωμεν, ὅτι καὶ ἡ λιθοτομία, εἰς αὐτὰς ταύτας τὰς συγχωρούσας τὴν λιθοθρυπτικὴν περιστάσεις, ἐπιδειξίως ἐνεργουμένη, καθίσταται πολλῶ ἀκινδυνωτέρα.

Στενότητες δὲ τῆς οὐρήθρας εἰσι πρόσκαιροι καὶ ἀφαιρεταὶ ἀντενδείξεις τῆς τε λιθοθρυπτικῆς καὶ τῆς λιθοτομίας κατὰ τινὰ τρόπον. Ἢ δὲ παράλυσις τῆς κύστεως οὔτε ἀντένδειξιν τινὰ εἰς τὴν λιθοθρυπτικὴν, οὔτε δυσκολίαν εἰς τὴν διάπραξιν αὐτῆς παρέχει. Ἦ ἀποθραύματα τοῦ λίθου ἐκφέρονται μὲν βραδύτερον καὶ δυσκολώτερον, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ σπεύσωμεν τοῦτο δι' ἐνέσεων, καὶ ἡ πείρα ἀπέδειξεν, ὅτι διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς λιθοθρυπτικῆς βελτιοῦται καὶ ἀφαιρεῖται ἡ παράλυσις τῆς κύστεως, ὡς πολλάκις παρετηρήθη καὶ διὰ τῆς λιθοτομίας.

B.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΟΥΡΗΘΡΑ ΛΙΘΩΝ.

§. 609.

Λίθοι, ἀπὸ τῆς κύστεως ἐκπίπτοντες καὶ ἀλλότρια σώματα ἔξωθεν εἰς τὸν σωλήνα τῆς οὐρήθρας εἰσπίπτοντα, ἐπέχονται κατὰ διαφοροὺς τόπους αὐτῆς, ἐμποδίζουσι μᾶλλον ἢ ἦττον ἢ καὶ ἐπέχουσι τὴν πρόεσιν τῶν οὔρων, ἐπάγουσι φλεγμονὴν τῆς οὐρήθρας, ἐνστάλαξιν τῶν οὔρων, συρίγγια κτλ. καὶ ὅταν ὁ λίθος ἦ τὸ ἀλλότριον σῶμα ὡς γωνιῶδη καὶ ὀξεία, ἐπάγονται τάχιον τὰ συμπτώματα ταῦτα.

Ὅταν ὁ λίθος σφηνωθῇ εἰς τὸν τράχηλον τῆς κύστεως, εἰάν μὲν ἦ μικρός, ἐπάγει τὰ συνήθη συμπτώματα τῶν ἐν τῇ κύστει λίθων, εἰάν δὲ μέγας, μᾶλλον ἢ ἦττον ἰσχυροῖαν καὶ τὰ ἐπακόλουθ' αὐτῆς, καὶ εἰάν

γωνιώδης καὶ ὑπὸ τοῦ τράχηλου τῆς κύστεως μὴ ὅλως περικεκλεισμέ-
νος δύναται νὰ ἐπαγάγη καὶ ἀκράτειαν τῶν οὐρῶν. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁ
ἄρρωστος αἰσθάνεται πιεστικὸν πόνον, ἔχει αἰσθησιν βάρους, καὶ θλί-
ψεως κατὰ τὸ περίναιον καὶ κατὰ τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον καὶ καύσεως
καθ' ὅλην τὴν οὐρήθραν, κατ' ἐξοχὴν δὲ κατὰ τὴν βάλανον. Ὅταν ὁ
λίθος ἢ ὀπωσοῦν ἐπίσημος, αἰσθανόμεθ' αὐτὸν σαφῶς διὰ τοῦ παραπεμ-
πομένου εἰς τὴν ἔδραν δακτύλου, σαφέστατα δὲ διὰ τοῦ εὐοδιαζομένου
εἰς τὴν οὐρήθραν μεταλλίνου καθητήρος, ὅστις ἢ ἐπέχεται ὑπὸ τοῦ λίθου
παντελῶς, ἢ διέρχεται παρ' αὐτὸν εἰς τὴν κύστιν.

§. 611.

Ἐὰν δὲ δὲν δυναθῶμεν, ἀφ' οὗ πρῶτον διευρύνωμεν τὸν πόρον τῆς
οὐρήθρας ἄχρι τοῦ τόπου τοῦ λίθου μὲ παχεῖς καθητήρας, νὰ πιάσωμεν
τὸν λίθον μὲ τὸν λιθολάβον τοῦ Ὑντήρου, ἢ τοῦ Κωπήρου, ἢ μὲ τὸ ὄργα-
νον τοῦ Σιβιάλου, (συγχρόνως δέ, ἵνα ἐμποδίσωμεν τὴν ἔμπτωσιν τοῦ
λίθου εἰς τὴν κύστιν, παραπέμπομεν εἰς τὸ ἀπευθυσμένον ἕνα ἢ δύο
δακτύλους καὶ προσθλίβωμεν μὲ αὐτοὺς τὸν λίθον πρὸς τὸ ὄργανον) καὶ
νὰ ἐξελεύσωμεν, ἢ ν' ἀπώσωμεν αὐτὸν εἰς τὴν κύστιν πάλιν (ἴδ. §.
526. Τόμ. Γ'), ἐξαιροῦμεν αὐτὸν διὰ τομῆς. Ἐὰν εὐοδιάζηται καθητήρ
ἐπὶ τὰ πλάγια τοῦ λίθου εἰς τὴν κύστιν, ἐμβάλλομεν ὡς ἐν τῇ λιθοτομία
τομὴν εἰς τὴν ὑμενώδη μοῖραν τῆς οὐρήθρας καὶ κατὰ μέρος τοῦ τράχηλου
τῆς κύστεως, καὶ μετὰ τοῦτο ἐμβάλλομεν εἰς τὴν τομὴν τὸν λιχανὸν
καὶ βεβαιούμεθα περὶ τῆς θέσεως τοῦ λίθου καὶ περὶ τοῦ μεγέθους τῆς
τομῆς, ἢν, χρείας τυχοῦσης, ἐπαυξάνομεν. Ἐπειτα δὲ ἐξαιροῦμεν τὸν
καθητήρα, καὶ προσπαθοῦμεν μὲ τὸν παραπεμφθέντα εἰς τὸ ἀπευθυσμέ-
νον δάκτυλον, νὰ ὠθίσωμεν τὸν λίθον πρὸς τὰ ἐκτός, ἢ νὰ ἐμποδίσω-
μεν τοῦλάχιστον τὴν ἐκ νέου ἔμπτωσιν αὐτοῦ εἰς τὴν κύστιν, καὶ ἐξαι-
ροῦμεν αὐτὸν μὲ λιθουλκὸν ἢ μὲ λιθοτομικὸν κυθήσκον. Ἐὰν δὲ δὲν
εὐοδιάζηται ὁ καθητήρ εἰς τὴν κύστιν, εὐοδιάζομεν αὐτὸν ἄχρι τοῦ λί-
θου, διαιροῦμεν κατ' ἐπικόπου τοῦ λίθου τὴν ὑμενώδη μοῖραν, καὶ προσ-
παθοῦμεν νὰ εὐοδιάσωμεν ἀυλακομήλην εἰς τὴν κύστιν, ἐπὶ ταύτης δὲ
διαιροῦμεν ἔπειτα τὸν τράχηλον τῆς κύστεως κατὰ τὸ εἶκος. Ἐὰν δὲ δὲν
δυναμέθα νὰ εὐοδιάσωμεν τὴν ἀυλακομήλην εἰς τὴν κύστιν, διαιροῦμεν
τὸν τράχηλον τῆς κύστεως ὅσον δυναμέθα μέχρι τοῦ λίθου, καί, ἐνῶ ἐκ-
θλίβωμεν αὐτὸν ἐκ μέρους τοῦ ἀπευθυσμένου, διαιροῦμεν κατ' ἐπικόπου
αὐτοῦ ὡς εἶκος. Μετὰ τὴν ἐξάρεσιν τοῦ λίθου ἐμβάλλομεν εἰς τὴν κύ-
στιν πάντοτε τὸν δάκτυλον ἢ τὸν λιχνευτήρα, ὅπως βεβαιωθῶμεν, ἂν
ὑπάρχωσι καὶ ἄλλοι λίθοι. καὶ ἕκαστος ἐπινοεῖται κατὰ τὴν ἐπινοήσασθαι

Ἐὰν δὲ ὁ ἐσφηνωμένος εἰς τὸν τράχηλον τῆς κύστεως λίθος ἐμπέσῃ ἐκ νέου εἰς τὴν κύστιν, ἐνῷ ἐξετάζομεν, ἐνεργοῦμεν τὴν ἀπόθραυσιν αὐτοῦ.

§. 612.

Ἐὰν δὲ ὁ λίθος σφηνωθῇ κατὰ τὴν ὑμενώδη μοίραν τῆς οὐρήθρας, δύναται διὰ τὸ ὑπαικτικὸν τῶν πλευρωμάτων αὐτῆς ν' αὐξηθῇ ἐνταῦθα, νὰ ἐλκώσῃ αὐτήν, καὶ ν' ἀπεργασθῇ συριγγώδη στόμια. Καὶ ἐὰν μὲ χλιαρὰ λουτρά, μὲ τὸν κατὰ μικρὸν γενόμενον διευρυσμὸν τῆς οὐρήθρας μὲ κηρία, μὲ ἐλαφρὰν ἔκθλιψιν ἢ μὲ τοὺς εὐοδιασθέντας λιθολάβους δὲν ἐξαιρεθῇ, ἐξαιροῦμεν αὐτὸν διὰ τῆς τομῆς προσθλίβοντες αὐτὸν πρὸς τὸ περίναιον ἐκ μέρους τοῦ ἀπευθυσμένου μὲ τὸν δάκτυλον, καὶ ἐμβάλλοντες τομὴν ἀπὸ τῆς ῥαφῆς πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ ἰσχίου ἀπευθυσμένην. Μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ λίθου διὰ τῆς οὐρήθρας εὐοδιάζομεν ἐλαστικὸν καθετῆρα εἰς τὴν κύστιν καὶ συνάγομεν τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς μὲ κολλητικὸν ἔμπλαστρον.

§. 613.

Ἐὰν δὲ ὁ λίθος σφηνωθῇ εἰς τὸ σπογγῶδες μέρος τῆς οὐρήθρας, δύναμεθα νὰ ἐξαιρέσωμεν αὐτὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεταχειριζόμενοι μαλθακῶδη λουτρά, διευρύνοντες τὴν οὐρήθραν καὶ ὠθοῦντες τὸν λίθον πρὸς τὰ ἐκτός, ἐμβάλλοντες λιθολάβον τινὰ τῶν ἡδὴ ῥηθέντων, ἢ ἀγκύλην ἐκ σύρματος. Καὶ ἐὰν ἡ ἀγωγή αὕτη δὲν ὠφελήσῃ καὶ τὰ συμπτώματα ὡσι κατεπίγοντα, διαιροῦμεν κατ' ἐπικόπου τοῦ λίθου κρατοῦντες αὐτὸν μὲ τοὺς δακτύλους τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ ἐξαιροῦμεν αὐτὸν συνάγομεν δὲ ἀκριβῶς ἔπειτα τὰ χεῖλη τῆς πληγῆς, εὐοδιάσαντες πρῶτον καθετῆρα διὰ τῆς οὐρήθρας εἰς τὴν κύστιν. Ἐὰν δὲ ὁ λίθος ἔμεινε πολὺν χρόνον ἐμπεπαρμένος καὶ ἐξέτεινεν ὑπερβαλλόντως τὴν οὐρήθραν, ἢ ἠλλοίωσεν αὐτήν, ἐπιγενῶ εὐκόλως ἀνίατον συρίγγιον. Ἐὰν δὲ πρέπη νὰ ἐμβάλλωμεν τὴν τομὴν κατὰ τοῦ ὄσχεου, καὶ τοῦτο πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν πάντοτε διὰ τὸν φόβον τῆς ἐνσταλάξεως τῶν οὔρων, πρέπει νὰ ἐξαπλώσωμεν πολὺ πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν τομὴν, ἀποτείνοντες ὡς εἰκὸς καὶ μηδὲν παρελκύνοντες τὸ δέρμα, καὶ κενοῦμεν τὰ οὔρα μὲ τὸν καθετῆρα.

§. 614.

Ὅταν ὁ λίθος σφηνωθῇ κατὰ τὸν σκαφοειδῆ λάκκον τῆς οὐρήθρας, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐξελκυσθῇ διὰ τὸ στενόπορον τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας, ἐμβάλλομεν τομὴν εἰς τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας κατὰ τὸ κυνοδέσμιον.

Σπανίως εὐρίσκεται ὅλος ὁ πύρος τῆς οὐρήθρας ἄχρι τοῦ στομίου αὐτῆς τοιου-

τοτρόπως ἐμπεπλησμένοι ὑπὸ λιθάρων, ὥστε οὐδ' ἡ λεπτοτέρα μήλη νὰ δύναται νὰ εὐδιασθῇ. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην πρέπει νὰ διαιρέσωμεν τὴν οὐρήθραν εἰς πολλὰ μέρη.

ΣΤ'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΟΥΡΗΤΙΚΩΝ ΜΟΡΙΩΝ ΟΥΡΟΛΙΘΩΝ.

§. 615.

Οἱ ἐκτὸς τῶν οὐρητικῶν ὀργάνων ἐν τῷ πλησίον κυτταρώδει ὕμνι εὐρισκόμενοι λίθοι, εἰσὶν ἢ λίθοι, οἵτινες ἐκπίπτουσιν ἀπὸ τοῦ διεσφορότου πλευρώματος τῆς οὐρήθρας εἰς τὸν περικείμενον κυτταρώδη ὕμνα, καὶ αὐξάνονται κατὰ μικρὸν διὰ τῆς ἀκαταπαύστου ἐπισωρεύσεως τῶν ἐνισχομένων ἐν τοῖς οὔροις φωσφορικῶν ἀλάτων. ἢ δεύτερον λίθοι, οἵτινες γεννῶνται ἐν αὐτῷ τῷ περικείμενῳ κυτταρώδει ὕμνι διὰ τὴν ἀνάχυσιν τῶν οὔρων, ἥτις γίνετ' ἐν αὐτῷ διὰ σχισμῆς τινὸς τῆς οὐρήθρας, ἢ διὰ συριγγίου, ἢ διὰ τραύματος κτλ. Καὶ ἐὰν τὰ οὔρα ἀναχέωνται εἰς πλείονας τόπους τοῦ κυτταρώδους ὕμνου, δύναται τότε νὰ γεννηθῶσι καὶ πλείονες λίθοι συγχρόνως. Γνωρίζομεν δὲ τοὺς λίθους τούτους ἐκ τοῦ σκληροῦ, σχεδὸν ἀνωδυνοῦς, καὶ ποτε δὲ καὶ ὑπερμεγέθους ὄγκου· πολλάκις δὲ καὶ μὲ τὸν εὐδιαζόμενον εἰς τὴν οὐρήθραν καθετήρα, ὅταν οὔτοι προβάλωσι κατὰ μέρος ἐν ταύτῃ. Οἱ λίθοι οὔτοι ἐπάγουσιν ἐκπίησιν καὶ συριγγώδεις πόρους, δι' ὧν αἰσθανόμεθ' αὐτοὺς σαφῶς μὲ μεταλλικὴν μῆλην· πολλάκις δὲ καὶ ἐξωθιοῦνται. διὰ τῆς πυήσεως, ἐξ οὗ δύναται νὰ ἐπιμείνωσιν ἔπειτ' ἀνίατα συρίγγια, ἐὰν τὸ πλευρῶμα τῆς οὐρήθρας κατεφθάρῃ πολὺ.

Διὰ τῆς φθορᾶς τῶν πλευρωμάτων τοῦ κολεοῦ ἐπὶ τῶν γυναικῶν, καθὼς καὶ τῶν τοῦ ἀπευθυμένου ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν, δύναται νὰ ἐμπέσωσιν οἱ λίθοι εἰς τοὺς κόλπους τούτους καὶ νὰ ἐξωσθῶσιν ἔπειτα.

§. 616.

Τοὺς λίθους τούτους ἐξαιροῦμεν, διαιροῦντες κατὰ τὸ εἶδος τοὺς ἐνίσχοντας αὐτοὺς κόλπους, καὶ ἐὰν οὔτοι κεῖνται κατὰ βάθος τοῦ περιναίου, ὠθοῦμεν αὐτοὺς πρὸς τὰ ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ ἀπευθυμένου. Ἐὰν δὲ ὁ περιέχων τὸν λίθον κόλπος ἢ μέγας καὶ σκληρός, ὠφέλιμον εἶναι νὰ καθαιρέσωμεν μέρος αὐτοῦ. Ἡ δὲ περαιτέρω θεραπεία γίνεται κατὰ τοὺς δόξοντας ἐν τῷ περὶ οὔροχῶν συριγγίων κανόνας.